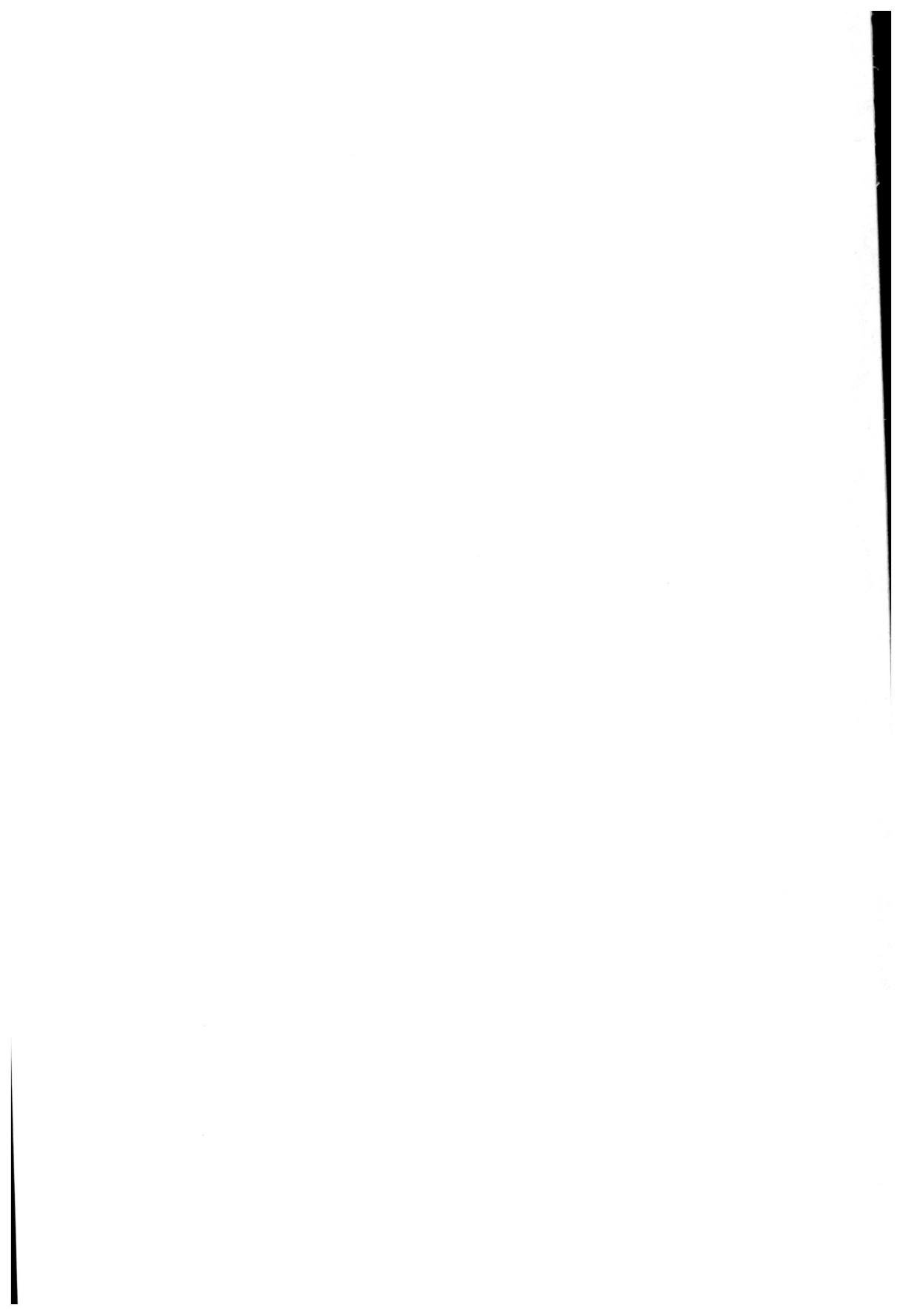

Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság

**Hungarológiai
Értesítő**

1984. VI. évfolyam 1–2. szám

Hungarológiai Értesítő

**A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság Folyóirata
1984. VI. évfolyam 1—2. szám**

Felelős szerkesztő: Jankovics József

Hungarológiai Értesítő
A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság Folyóirata
1984. VI. évfolyam 1–2. szám

Szerkesztőbizottság

Kósa László
Szépe György

Felelős szerkesztő: Jankovics József

A szerkesztésben részt vesznek:

A. Molnár Ildikó, Nyerges Judit, M. Róna Judit

Szerkesztőség: Budapest, Országház u. 30. I. em. 41. 1014

Telefon: 160–160, 126-os mellék

Postacím: Budapest, Pf. 34. 1250

Az ismertetésre szánt kiadványokat szerkesztőségünk címén
Jankovics József nevére kérjük megküldeni.

Tartalom

Bibliográfiák

A bibliográfiákban felhasznált források jegyzéke	5
A magyar irodalomtudomány bibliográfiája, 1982	19
A magyar nyelvtudomány bibliográfiája, 1982	129
A magyar néprajztudomány bibliográfiája, 1982	181
Könyvismertetések	
Magyar nyelvészet, 1982	241
A hungarológiai hírei	
Nekrológok	
Tamás Lajos	287
Cs. Szabó László	289
Tudományos ülések, konferenciák	
A negyedik finn–magyar folklórszimpozium	292
Az első finn–magyar néprajzi szimpózium	293
Györffy István, az Alföld kutatója	294
Tanácskozás az északkelet-magyarországi népi kölcsönhatásokról	295
A 30-as évek magyar regényéről	296
Vándorgyűlés Radnóti Miklós születésének 75. évfordulója alkalmából	299
Műhelyek	
Jelentés az Őstörténeti Munkabizottság 1982–1984. évi működéséről	301
A Neohelikon	304
Névmutató	307

A bibliográfiákban felhasznált források jegyzéke

AAAnth	Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
AAAnthr	American Anthropologist (New York)
AA NY-INy	Acta Academiae Paedagogicae Nyíregyháziensis (A Nyíregyházi Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei, Irodalom és Nyelvtudomány) (Nyíregyháza)
AAPA	Acta Academiae Paedagogicae Agriensis (Az Egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei) (Eger)
AAPNy-Russz	Acta Academiae Paedagogicae Nyíregyháziensis (A Nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei, Russzisztika) (Nyíregyháza)
AAPSz	Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis (A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei) (Szeged)
AArch	Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
ActaAPNyTörttud	Acta Academiae Paedagogicae Nyíregyháziensis (A Nyíregyházi Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei, Történettudomány) (Nyíregyháza)
ActaHargitensia	Acta Hargitensia (Miercurea Ciuc – Csíkszereda)
AÉrt	Archaeológia Értesítő (Budapest)
AEthn	Acta Ethnographica Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
AF	Anuarul de Folclor (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
AFT	Angol Filológiai Tanulmányok (Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen)
AgrártörtSz	Agrártörténeti Szemle (Budapest)
Agriculta	Agriculta. Zbornik Slovenského Pol'nohospodárskeho Muzea v Nitre (Nitre – Nyitra)
A Hét	A Hét (București – Bukarest)
AHist	Acta Historica (Budapest)
AHistLittHung	Acta Historiae Litterarum Hungaricarum (József Attila Tudományegyetem, Szeged)
Alba Regia	Alba Regia. Az István Király Múzeum Évkönyve. (Székesfehérvár)
Alf	Alföld (Debrecen)
ALH	Acta Linguistica Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
ALing	Analecta Linguistica (Budapest–Amsterdam)
ALitt	Acta Litteraria Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)

Állateü.takarm.Közl.	Állategészségügyi és takarmányozási Közlemények (Budapest)
Áll.ig	Állam és igazgatás (Budapest)
Aluta	Aluta (Sf. Gheorghe – Sepsiszentgyörgy)
AMA	Acta Museorum Agriculturae (Praha – Prága)
AMET	Anuarul Muzeului Etnografia al Transilvaniei (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
Annali Sezione Slava	Annali Sezione Slava (Napoli – Nápoly)
Anthr	Anthropos (Freiburg)
ÁNyT	Általános Nyelvészeti Tanulmányok (Budapest)
APhH	Acta Pharmaceutica Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
AOH	Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
Archívum	Archívum. A Heves Megyei Levéltár Közleményei (Eger)
Arkánium	Arkánium (Silver Spring, Md.)
Arrabona	Arrabona. (A Győri Múzeum Évkönyve) (Győr)
ArsHung	Ars Hungarica (Budapest)
ArtesPop	Artes Populares (Budapest)
AT	Antik Tanulmányok (Studia Antiqua) (Budapest)
AUB-PhilMod	Annales Universitatis Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös Nominatae. Sectio Philologica Moderna (Budapest)
AU-Bud-L	Annales Universitatis Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös Nominatae. Sectio Linguistica (Budapest)
AUSz-DissSlav	Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae Dissertationes Slavicae (Szeged)
AUSz-SEL	Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae Sectio Ethnographica et Linguistica (Szeged)
AV	Arheoloski Veštnik (Ljubljana)
BALM	Bolletino dell'Atlante Linguistico Mediterraneo (Firenze)
Bányász.kohászL	Bányászati és Kohászati Lapok. Bányászat (Budapest)
BarKronikair	Baranyai Krónikairás (Pécs)
BarMűv	Baranyai Művelődés (Pécs)
BE	Balkansko ezikoznanie (Linguistique balkanique) (Szófia)
BékésiÉ	Békési Élet (Békéscsaba)
BF	Bölgarszki Folklor (Szófia)
Biharea	Biharea (Oradea – Nagyvárád)
BJfV	Bayerisches Jahrbuch für Volkskunde (Würzburg)
BMÉ	A Bihari Múzeum Évkönyve (Berettyóújfalú)
BMMK	A Békés megyei Múzeumok Közleményei (Békéscsaba)
BNF	Beiträge zur Namenforschung. Neue Folge (Heidelberg)
Borslevévk	Borsodi levéltári évkönyv (Miskolc)
BorsSz	Borsodi Szemle (Miskolc)
Bölcsész	Bölcsész (Szeged)

BSL	Bulletin de la Société de Linguistique de Paris (Paris – Párizs)
Budapest	Budapest (Budapest)
BullInternKodálySoc	Bulletin of the International Kodály Society (Budapest)
BurgHbl	Burgenländische Heimatblätter (Eisenstadt – Kismarton)
BurgLm	Burgenländisches Landesmuseum (Eisenstadt – Kismarton)
CA	Current Anthropology (Chicago, Ill.)
Cahiers Roumains d'Études Littéraires	Cahiers Roumains d'Études Littéraires (București – Bukarest)
CanSS	Canadian–American Slavic Studies (Pittsburgh, Pa)
CARHS	Canadian–American Review of Hungarian Studies (Kingston)
Ceramic Review	Ceramic Review (London)
Castrum Novum	Castrum Novum. Az Érsekújvári Múzeum Évkönyve (Nové Zámky – Érsekújvár)
Český Lid	Český Lid (Praha – Prága)
Ceskoslovensky Casopis Historicky	Ceskoslovensky Casopis Historicky (Praha – Prága)
Cibinium	Cibinium (Sibiu – Nagyszeben)
CLing	Cercetări de Lingvistică (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
ČLit	Česka literatura (Praha – Prága)
CLO	Cahiers de Littérature Orale (Paris – Párizs)
Confessio	Confessio (Budapest)
Crisia	Crisia (Oradea – Nagyvárad)
Cumania	Cumania. Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei (Kecskemét)
Curare	Curare (Heidelberg)
Csallóköz	Csallóköz (Dunajské Streda – Dunaszerdahely)
CSMMH	Csallóközi Múzeum. Múzeumi Híradó (Dunajské Streda – Dunaszerdahely)
Csongr.m.Sz.	Csongrád megyei Szemle (Szeged)
DaF	Deutsch als Fremdsprache (Leipzig – Lipcse)
Demos	Demos (Berlin)
Deutsche Literatur- zeitung	Deutsche Literaturzeitung (Berlin)
Diakonia	Diakonia (Budapest)
Diárium	Diárium. Dobó István Vármúzeum közművelődési füzetei (Eger)
DissEthn	Dissertationes Ethnographicae (Budapest)
DL	Dolgozók Lapja (Bratislava – Pozsony)
DMÉ	A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve (Debrecen)
DN	Dunántúli Napló (Pécs)
DocEthn	Documentatio Ethnographica (Szolnok)
Dunaj	Dunaj (Komarno – Komárom)
Dunatáj	Dunatáj (Szekszárd)

E	Az Erdő (Budapest)
ÉA	Édes Anyanyelvünk (Budapest)
EAW	English Around the World (h.n.)
ÉI	Élet és Irodalom (Budapest)
ÉFOu	Études Finno-Ougriennes (Paris–Budapest)
EL	Ezik i Literatura (Szófia)
Életünk	Életünk (Szombathely)
EMÉ	Az Egri Múzeum Évkönyve (Eger)
Ének-Zene Tan	Az Ének-Zene Tanítása (Budapest)
Ép.-építészettud.	Építés – építészettudomány (Budapest)
ÉT	Élet és Tudomány (Budapest)
ÉTKalendárium	Élet és Tudomány Kalendárium (Budapest)
Ethn	Ethnographia (Budapest)
EthnEuropaea	Ethnographia Europaea (Göttingen)
Ethnm	Ethnomedizin. Zeitschrift für interdisziplinäre Forschung (Hamburg)
Ethnology	Ethnology. An International Journal of Cultural and Social Anthropology (Pittsburgh, Pa)
ÉTs	Études Tsiganes (Paris – Párizs)
Europe	Europe (Paris – Párizs)
FA	Folklór Archivum (Budapest)
Fabula	Fabula (Berlin–New York)
Fenno Ugrica	Fenno Ugrica (Uppsala)
FFC	Folklore Fellows Communications (Helsinki)
FH	Fejér megyei Hírlap (Székesfehérvár)
FilKözl	Filológiai Közlöny (Budapest)
Filmkult	Filmkultúra (Budapest)
Filmv	Filmvilág (Budapest)
FM	Le français moderne (Paris–Párizs)
FMSz	Fejér megyei Szemle (Székesfehérvár)
FMTÉ	Fejér megyei Történeti Évkönyv (Székesfehérvár)
Fo	Forrás (Kecskemét)
FoktSz	Felsőoktatási Szemle (Budapest)
Fol	Folia Linguistica (The Hague – Hága)
Fol-P-L	Folia practico-linguistica (Műszaki Egyetem, Budapest)
FoliaHist	Folia Historica (Budapest)
FolkB	Folklorismus Bulletin (Budapest)
Folklore	Folklore (London)
Fotóm	Fotóművészet (Budapest)
FöldK	Földrajzi Közlemények (Budapest)
FSp	Fremdsprachen (Halle)
FU	Fenno Ugristica (Trudy po finno-ugrovedeniju) (Tartu)
FUF	Finnisch-ugrische Forschungen (Helsinki)
FUM	Finnisch-ugrische Mitteilungen (Hamburg)
FUS	Fenno-Ugrica Suecana (Uppsala)

FVL	Forschungen zur Volks- und Landeskunde (București – Bukarest)
Gabonaipar	Gabonaipar (Budapest)
Germania	Germania. Archeologisches Institut des Deutschen Reiches (Frankfurt am Main – West/Berlin)
Glossa	Glossa. A Journal of Linguistics (Burnaby B.C.)
Gyógyszerészet	Gyógyszerészet (Budapest)
Hajdú-BihariN	Hajdú-Bihari Napló (Debrecen)
Halászat	Halászat (Budapest)
Ház és ember SZNMK	Ház és ember. A Szabadtéri Néprajzi Múzeum Közleményei (Szentendre)
HBIVk	Hessische Blätter für Volks- und Kulturforschung (Giessen)
H-BMLÉ	Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Évkönyve (Debrecen)
Hel	Helikon (Budapest)
HelSn	Helikon Sondernummer (Budapest)
HerbaHung	Herba Hungarica (Budapest)
Hét	Hét (Bratislava – Pozsony)
7 Nap	7 Nap (Subotica – Szabadka)
HevM	Hevesi Művelődés (Eger)
HevSz	Hevesi Szemle (Eger)
Híd	Híd (Novi Sad – Újvidék)
História	História (Budapest)
HK	Hadtörténelmi Közlemények (Budapest)
HL	Historiographia Linguistica (Amsterdam)
HME	A Hajdúsági Múzeum Évkönyve (Hajdúböszörmény)
HOMÉ	Herman Ottó Múzeum Évkönyve (Miskolc)
Honism	Honismeret (Budapest)
HSN	Hungarian Studies Newsletter (New Brunswick, N.Y.)
HungÉrt	Hungarológiai Értesítő (Budapest)
HungKözl	Hungarológiai Közlemények (Novi Sad – Újvidék)
HungPEN	The Hungarian P.E.N. (Budapest)
HV	Heti Világgazdaság (Budapest)
IgSzó	Igaz Szó (Tirgu-Mureș – Marosvásárhely)
Inozstrannaja Literatura	Inozstrannaja Literatura (Moszkva)
Inyt	Idegen nyelvek tanítása (Budapest)
IrodÚjs	Irodalmi Újság (Paris – Párizs)
ISz	Irodalmi Szemle (Bratislava – Pozsony)
It	Irodalomtörténet (Budapest)
ItK	Irodalomtörténeti Közlemények (Budapest)
JAF	Journal of American Folklore (Washington, D.C.)
Jászok	Jászkunság (Szolnok)
Jb.f.OV	Jahrbuch für Ostdeutsche Volkskunde (Marburg)
JbMVL	Jahrbuch des Museums für Völkerkunde zu Leipzig (Berlin)
JČ	Jazykovedny časopis (Bratislava – Pozsony)
Je	Jelenkor (Pécs)

Jelenlét	Jelenlét (ELTE, Budapest)
Jel-kép	Jel – kép (Budapest)
JfVuk	Jahrbuch für Volkskunde und Kulturgeschichte (Berlin)
JL	Journal of Linguistics (London)
JogtudKözl	Jogtudományi Közlöny (Budapest)
JP	Jezy Polski (Kraków – Krakkó)
JPMÉ	A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (Pécs)
JPrag	Journal of Pragmatics (Amsterdam)
JPsyR	Journal of Psycholinguistic Research (New York, N.Y.)
JVLVB	Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior (New York, N.Y.)
Kál Völgye	Kál Völgye (Veszprém)
Karikázó	Karikázó (Bogota, N.J.)
Katolikus Magyarok Vasárnapja	Katolikus Magyarok Vasárnapja (Youngstown, Ohio)
KatSz	Katolikus Szemle (Roma – Róma)
KerMagv	Keresztény Magvető (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
KHKÉ	Kecskeméti Honismereti Kör Évkönyve (Kecskemét)
KHKM	Kwartalnik Historii Kultury Materialnej (Warszawa – Varsó)
KistL	Kistenyésztők Lapja (Budapest)
KjK	Keel ja Kirjandus (Tallinn)
Kor	Korunk (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
KorunkÉvk	Korunk Évkönyve (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
Kort	Kortárs (Budapest)
Kotiseutu	Kotiseutu (Helsinki)
Könyv és Nev	Könyv és nevelés (Budapest)
Könyvt	Könyvtár (A Művelődés melléklete) (București – Bukarest)
Könyvvilág	Könyvvilág (Budapest)
Köznevelés	Köznevelés (Budapest)
Kr	Kritika (Budapest)
KS	Kultúra Slova (Bratislava – Pozsony)
Ktáros	Könyvtáros (Budapest)
KultKöz	Kultúra és Közösség (Budapest)
Lares	Lares (Firenze)
Látóh	Látóhatár (Budapest)
Le Livre Hongrois	Le Livre Hongrois (Budapest)
Lét	Lëtöpis. Jahresschrift des Instituts für sorbische Volksforschung (Bautzen)
Létünk	Létünk (Subotica – Szabadka)
LevéltSz	Levéltári Szemle (Budapest)
Lg	Language (Baltimore)
L'Homme	L'Homme (Paris – Párizs)
LIn	Linguistic Inquiry (Cambridge, Mass.)
Lingen	Linguistica generalia (Praha – Prága)
Linguistics	Linguistics (The Hague – Hága)

LiS	Language in Society (Cambridge)
Lit	Literatura (Budapest)
LitM	Literaturna Miszöl (Szófia)
Literatur und Kritik	Literatur und Kritik (Salzburg)
LK	Levéltári Közlemények (Budapest)
LR	Limba română (București – Bukarest)
LSci	Language Sciences (Bloomington, Ind.)
LStil	Lingua e Stile (Bologna)
Lud	Lud (Wrocław–Poznań)
Ma és holnap	Ma és holnap (Székesfehérvár)
MAG	Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien (Horn–Wien)
Marisia	Marisia. Studii și Materiale (Tîrgu-Mureș – Marosvásárhely)
Materiały Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku	Materiały Muzeum. Budownictwa Ludowego w Sanoku (Sanok)
Matyóföld	Matyóföld (Mezőkövesd)
Medvetánc	Medvetánc (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest)
MÉpítőműv	Magyar Építőművészet (Budapest)
MFF	Magyar Fonetikai Füzetek 1. (Budapest)
MFME	A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve (Szeged)
MFilSz	Magyar Filozófiai Szemle (Budapest)
MH	Múzeumi Híradó (Békéscsaba)
MHírek	Magyar Hírek (Budapest)
MHírl	Magyar Hírlap (Budapest)
MHOMK	A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei (Miskolc)
MIfj	Magyar Ifjúság (Budapest)
Milliyet Sanat Dergisi	Milliyet Sanat Dergisi (Istanbul – Isztambul)
MÍrószövtájék	A Magyar Írók Szövetségének Tájékoztatója (Budapest)
MK	Múzeumi Kurír (Debrecen)
MképesÚjs	Magyar Képes Újság (Osijek – Eszék)
MKsz	Magyar Könyvszemle (Budapest)
MMMk	A Magyar Mezőgazdasági Múzeum Közleményei (Budapest)
MMunkásmozgMK	Magyar Munkásmozgalmi Múzeum Közleményei (Budapest)
MMűhely	Magyar Műhely (Paris – Párizs)
MN	Magyar Nemzet (Budapest)
MNy	Magyar Nyelv (Budapest)
MNyj	Magyar Nyelvjárások (Debrecen)
Mo	Magyarország (Budapest)
ModNyokt	Modern Nyelvtanítás (A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Országos Központjának kiadványa) (Budapest)
MPed	Magyar Pedagógia (Budapest)
MPSz	Magyar Pszichológiai Szemle (Budapest)
MS	Magyar Sajtó (Budapest)
MSzó	Magyar Szó (Novi Sad – Újvidék)

MTA I. OK	Magyar Tudományos Akadémia I. (Nyelv- és Irodalomtudományok) Osztályának Közleményei (Budapest)
MTA II. OK	Magyar Tudományos Akadémia II. (Társadalmi-történeti tudományok) Osztályának Közleményei (Budapest)
Mtan	Magyartanítás (Budapest)
MTud	Magyar Tudomány (Budapest)
Múzk	Múzeumi Közlemények (Budapest)
MúzMűtv	Múzeumi Műtárgyvédelem (Budapest)
Muzs	Muzsika (Budapest)
Múzsák	Múzsák. Múzeumi Magazin (Budapest)
Műev	Műemlékvédelem (Budapest)
Műhely	Műhely (Győr)
Műv	Művészet (Budapest)
Művelődés	Művelődés (București – Bukarest)
MűvH	Műveltség és Hagyomány (Debrecen)
MűvtÉrt	Művészettörténeti Értesítő (Budapest)
Művtört	Művelődéstörténeti tanulmányok (București – Bukarest)
MV	Mozgó Világ (Budapest)
Mvizgazdálk.	Magyar vizgazdálkodás (Budapest)
MZene	Magyar Zene (Budapest)
Nagyv	Nagyvilág (Budapest)
NAJMK	Nagykőrösi Arany János Múzeum Közleményei (Nagykőrös)
Names	Names (Potsdam, N.Y.)
Napj	Napjaink (Miskolc)
NárAkt	Národopisné Aktuality (Stražnici)
Narodna Umjetnost	Narodna Umjetnost (Zagreb – Zágráb)
Narodni Kalendar	Narodni Kalendar (Budapest)
NÉ	Névtani Értesítő (Budapest)
Népi kult-népi társ.	Népi kultúra – népi társadalom (Budapest)
Neohel	Neohelicon (Budapest)
NépismDolg	Népismereti Dolgozatok (București – Bukarest)
Népműv	Népművelés (Budapest)
Népműv-háziip.	Népművészet, háziipar (Budapest)
NéprÉrt	Néprajzi Értesítő (Budapest)
Népr. és Nyelvtud	Néprajz és Nyelvtudomány (Szeged)
Néprk	Néprajzi Közlemények (Budapest)
Népszabadság	Népszabadság (Budapest)
NÉtHongr	Nouvelles Études Hongroises (Budapest)
NeueM	Neue Museumskunde (Halle/Saale/ – Berlin)
Nevo Nieuws	Nevo Nieuws (Rotterdam)
Newsletter	Newsletter (Turku)
NFT	Német Filológiai Tanulmányok, KLTE (Debrecen)
NH	Néprajzi Hírek (Budapest)
NHQu	The New Hungarian Quarterly (Budapest)
NMMÉ	Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve (Salgótarján)

NMMK	Nógrád Megyei Múzeumi Közlemények (Salgótarján)
NógrSz	Nógrádi Szemle (Salgótarján)
NR	Naše řeč (Praha – Prága)
NyelvKult	Nyelvünk és Kultúránk (Budapest)
NyIrK	Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
NyK	Nyelvtudományi Közlemények (Budapest)
Nym	Nyelvművelő (Novi Sad – Újvidék)
NyPI	Nyelvpedagógiai Írások. MKKE (Budapest)
Nyr	Magyar Nyelvőr (Budapest)
OLZ	Orientalische Literaturzeitung (Berlin)
Onoma	Onoma (Leuven)
Onomastica	Onomastica (Wrocław)
Orbis	Orbis (Louvain)
OrvH	Orvosi Hetilap (Budapest)
OSZKEvk	Országos Széchényi Könyvtár Évkönyve (Budapest)
OtK	Orvostörténeti Közlemények (Budapest)
OtK Supplementum	Orvostörténeti Közlemények. Supplementum (Budapest)
ÖNF	Österreichische Namenforschung (Wien – Bécs)
ÖOH	Österreichische Osthefte (Wien – Bécs)
ÖzfV	Österreichische Zeitschrift für Volkskunde (Wien – Bécs)
Pal	Palócföld (Balassagyarmat)
Pamietnik Literacki	Pamietnik Literacki (Warszawa–Wrocław)
Pannonia	Pannonia (Eisenstadt – Kismarton)
Parlando	Parlando (Budapest)
Pártélet	Pártélet (Budapest)
PárttK	Párttörténeti Közlemények (Budapest)
Pedképz	Pedagógusképzés (Budapest)
Pedműh	Pedagógiai műhely (Budapest)
PedSz	Pedagógiai Szemle (Budapest)
PIMÉ	Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve (Budapest)
PMHírl	Pest Megyei Hírlap (Budapest)
Rádió tv.Sz	Rádió és televízió szemle (Budapest)
Rajztanítás	Rajztanítás (Budapest)
REF	Revista de Etnografie și Folclor (București – Bukarest)
RefSz	Református Szemle (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
Revue Roumaine	Revue Roumaine (București – Bukarest)
RID	Rivista Italiana di Dialettologia (Bologna)
Rig	Rig (Stockholm)
RMusic	Revue de Musicologie (Paris – Párizs)
RRLing	Revue Roumaine de Linguistique (București – Bukarest)
SAaA	Soviet Anthropology and Archeology (New York, N.Y.)
Sananjalka	Sananjalka (Turku)
Savaria	Savaria. A Vas megyei Múzeumok Értesítője (Szombathely)
SchAfV	Schweizerisches Archiv für Volkskunde (Zürich–Basel)

SCL	Studii și cercetări lingvistice (București – Bukarest)
SEER	The Slavonic and East European Review (London)
SEH	Contrastive Studies. Hungarian–English (Budapest)
Slavica	Slavica (Debrecen)
SlavSl	Slavica Slovaca (Bratislava – Pozsony)
SLit	Slovenská Literatúra (Bratislava – Pozsony)
SlovEtn	Slovenski Etnograf (Ljubljana)
SlovNár	Slovensky Národopis (Bratislava – Pozsony)
SlovPohl'ady	Slovenské Pohl'ady (Bratislava – Pozsony)
SM	Südosteuropa Mitteilungen (München)
SMK	Somogyi Múzeumok Közleményei (Kaposvár)
SMM	Somogy Megye Múltjából (Kaposvár)
SNPh	Studia Neophilologica (Stockholm)
SOF	Südost-Forschungen (R. Oldenbourg/München)
Som	Somogy (Kaposvár)
SomHonHír	Somogyi Honismereti Híradó (Kaposvár)
Somogyi KönyvtMűhely	Somogyi Könyvtári Műhely (Szeged)
SoprSz	Soproni Szemle (Sopron)
SovFu	Sovjetskoje finnougrovedenje (Soviet Fenno-Ugric Studies) (Tallinn)
Sprache	Die Sprache (Wien – Bécs)
Sprachpflege	Sprachpflege (Berlin)
SR	Slovenska Reč (Bratislava – Pozsony)
SRuss	Studia Russica (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest)
SS	Slovo a Slovesnost (Praha – Prága)
SSlav	Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
StUBB	Studia Universitatis Babeş-Bolyai Series Philologica (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
StudCom	Studia Comitatus. Tanulmányok Pest Megye Múzeumai-ból (Szentendre)
StudF	Studie Fennica (Helsinki)
StudLittDebr	Studia Litteraria (Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen)
StudMus	Studia Musicologica (Budapest)
Suomen Museo	Suomen Museo (Helsinki)
Suomi	Suomi. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (Helsinki).
SUSA (JSFOu)	Suomalais-ugrilaisen seuran alkakaukirja (Journal de la Société Finno-ougrienne) (Helsinki)
SüdOA	Südostdeutsches Archiv (München)
Südosteuropa Jahrbuch	Südosteuropa Jahrbuch (München)
Sütőipar	Sütőipar (Budapest)
Szabolcs-szatmári múzeumi füzetek	Szabolcs-szatmári múzeumi füzetek (Nyíregyháza)

Szabolcs-SzatmáriSz	Szabolcs-Szatmári Szemle (Nyíregyháza)
Száz	Századok (Budapest)
SzB-A-Z	Szülőföldünk Borsod-Abaúj-Zemplén (Miskolc)
SzBBÁMÉ	A Szekszárdi Béri Balogh Ádám Múzeum Évkönyve (Szekszárd)
SzE	Szovjetszkaja Etnográfia (Moszkva)
SZI	Szovjet Irodalom (Budapest)
Szính	Színház (Budapest)
Szín-kép	Szín – kép. A Népművelés melléklete. (Budapest)
Szivárvány	Szivárvány (Chicago, Illinois)
SZMMÉ	Szolnok Megyei Múzeumi Évkönyv (Szolnok)
Szociológia	Szociológia (Budapest)
SzocNev	Szocialista Nevelés (Bratislava – Pozsony)
SzTKözl	A Szombathelyi Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei (Szombathely)
Táncműv	Táncművészet (Budapest)
Táncművdok	Táncművészeti dokumentumok (Budapest)
TánctudD	Tánctudományi Dolgozatok (Budapest)
TánctudT	Tánctudományi Tanulmányok (Budapest)
TanFTudKözlPécs	A Pécsi Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei (Pécs)
Tanújs	Tanügyi Újság (București – Bukarest)
Tanulmányok	Tanulmányok. A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete (Novi Sad – Újvidék)
TanulmBpM	Tanulmányok Budapest Múltjából (Budapest)
Tap chi van hoc	Tap chi van hoc (Hanoi)
TársSz	Társadalmi Szemle (Budapest)
TechnikatörtSz	Technikatörténeti Szemle (Budapest)
TermVil	Természet Világa (Budapest)
TETT	Természet, ember, tudomány, technika (București – Bukarest)
TheolSz	Theológiai Szemle (Budapest)
TMÉ	A Textilipari Múzeum Évkönyve (Budapest)
TmN	Tolna megyei Népújság (Szekszárd)
TörtMúzk	Történeti Múzeumi Közlemények (Budapest)
TörtSz	Történelmi Szemle (Budapest)
Ttáj	Tiszatáj (Szeged)
UAJb	Ural-Altäische Jahrbücher (Wiesbaden)
UH	Unsere Heimat. Zeitschrift Vereines für Landeskunde von Niederösterreich (Wien – Bécs)
Úí	Új Írás (Budapest)
ÚjAur	Új Auróra (Békéscsaba)
UJb	Ungarn-Jahrbuch (Mainz)
ÚjFo	Új Forrás (Tatabánya)
ÚjLátóh	Új Látóhatár (München)

ÚjSymp	Új Szimpozion (Novi Sad – Újvidék)
ÚjSzó	Új Szó (Bratislava – Pozsony)
ÚjT	Új Tükör (Budapest)
Utunk	Utunk (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
UtunkÉvk	Utunk Évkönyv (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
Üzenet	Üzenet (Subotica – Szabadka)
Városép	Városépítés (Budapest)
VasiSz	Vasi Szemle (Szombathely)
VEABÉrt	A Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Akadémiai Bizottságának Értesítője (Veszprém)
VHK	Vasi Honismereti Közlemények (Szombathely)
Vig	Vigilia (Budapest)
Vil	Világosság (Budapest)
Vir	Virittäjä (Helsinki)
VJa	Voprosy jazykoznanija (Moszkva)
VmHT	Veszprém megyei Honismereti Tanulmányok (Veszprém)
VMMK	Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei (Veszprém)
VNy	Világ és Nyelv. A Magyar Eszperanto Szövetség folyóirata (Budapest)
VolksBull	Volkskundig Bulletin (Amsterdam – Amsterdam)
Volksk	Volkskunst. Zeitschrift für volkstümliche Sachkultur (München)
Vság	Valóság (Budapest)
VÚjSzó	Vasárnapi Új Szó (Bratislava – Pozsony)
Weimarer Beiträge	Weimarer Beiträge (Weimar–Berlin)
Wolfenbütteler Renaissance Mitteilungen	Wolfenbütteler Renaissance Mitteilungen (Wolfenbüttel)
World Literature Today	World Literature Today (Oklahoma, Okla.)
WSlav	Die Welt der Slaven (Wiesbaden)
ZAA	Zeitschrift für Anglistik und Amerikanistik (Berlin)
Zalai gyűjt.	Zalai gyűjtemény (Zalaegerszeg)
ZbSovNárMuzEthn	Zbornik Slovenského Narodného Muzea. Etnografia (Martin – Turócszentmárton)
ZDL	Zeitschrift für Dialektologie und Linguistik (Wiesbaden)
ZenetudD	Zenetudományi Dolgozatok (Budapest)
ZenetudT	Zenetudományi Tanulmányok (Budapest)
Zentralblatt für Bibliothekswesen	Zentralblatt für Bibliothekswesen (Leipzig – Lipcse)
ZftBalkanologie	Zeitschrift für Balkanologie (Wiesbaden)
ZfV	Zeitschrift für Volkskunde (Stuttgart)
ZH	Zalai Hírek (Zalaegerszeg)
ZHVfS	Zeitschrift des Historischen Vereines für Steiermark (Graz)
ZPh	Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung (Berlin)

ZPrMK	Zpravodaj Mistopisné Komise Československé Akademie Ved (Prah – Prága)
ZRPh	Zeitschrift für romanische Philologie (Tübingen)
ZsDolg	Zselici Dolgozatok (Kaposvár)
ZSL	Zeitschrift für Slawistik (Berlin)
ZSLK	Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde (Köln)

A magyar irodalomtudomány bibliográfiája, 1982

Összeállította: Varga Katalin

TARTALOM

Irodalomtudomány – általános rész, bibliográfiák	23
Összehasonlító irodalomtörténet, irodalmi kapcsolatok	25
Irodalomelmélet, nyelv, stílus, fordítás	28
Régi magyar irodalom	30
Felvilágosodás, reformkor	33
XIX. század II. fele (1849–1899)	33
XX. század	34
Egyes szerzők	37
Magyar irodalom külföldön	98
Csehszlovákia – általános rész	98
– egyes szerzők	99
Jugoszlávia – általános rész	101
– egyes szerzők	102
Románia – általános rész	103
– egyes szerzők	105
Szovjetunió – általános rész	111
Egyéb országok – általános rész	112
– egyes szerzők	112
1982-ben ismertetett irodalomtörténeti művek	115

IRODALOMTUDOMÁNY

Általános rész, bibliográfiák

- BÉLÁDI Miklós: Jelentős állomás a hungarológiai kutatásokban. = MTud. 1982. 1–4.
- BÉLÁDI Miklós: Kisebbségi irodalom – nemzetiségi irodalom. = Je. 1982. 3. 229–234.
- BERNÁTH Béla: Szereleménekeink. = ÚÍ. 1982. 12. 100–113.
- BODOLAY Géza: Az irodalmi topográfia eredményeiről és terveiről. = Honism. 1982. 4. 60–64.
- BORNEMISZA Írisz: A Kritika 15 éve. Repertórium 1963–1977. Bp., 1982. FSZEK. 291 l.
- BUDAI Imre–IMRE Samu: Tájékoztató a IV. Anyanyelvi Konferencia javaslatairól. = NyelvKult. 1982. 49. 8–11.
- CSEPREGI Márta: Az V. Nemzetközi Finnugor Kongresszus. Turku, 1980. aug. 20–27. = FilKözl. 1982. 4. 604–608.
- DOBAI Péter: Megjegyzések Szilágyi Ákos A magyar irodalom önszemléletéről című írásához. = ÚjFo. 1982. 3. 72–74.
- DOMOKOS Péter: Létezik-e finnugor irodalomtudomány? = FilKözl. 1982. 4. 393–399.
- EGYED Péter: A magyar irodalom önszemlélete. Hozzászólás. = ÚjFo. 1982. 4. 66–68.
- GÁL István: Hungarológiai könyvtár. = MN. 1982. máj. 13. 9. (Svájc)
- GOSZTONYI Péter: A berlini hungarológiai könyvtár anyaga. = MN. 1982. jún. 17. 8.
- HAJDÚ D. Dénes: Én isztemem hová leszünk? Domokos Pál Péter válaszol H. D. D. kérdéseire. = Fo. 1982. 2. 21–29.
- HELTAI János: A magyar könyv-, nyomda- és sajtótörténeti szakirodalom 1981-ben. = MKsz. 1982. 4. 385–392.
- HUSZÁR Tibor: Műveltség, közművelődés, értelmiség. Bp., 1980. KM, 97 l. (Közművelődéskutatás)
- HUSZÁR Tibor: Nemzetlét – nemzettudat. = Vaság. 1982. 7. 48–62.; 8. 17–34.
- KAMARÁS István: Élménykörök. = Lit. 1982. 3–4. 482–500.
- KÁFER István: Tisztelet a bibliográfiának. = It. 1982. 4. 818–830. (A magyarországi bibliográfiák történeti áttekintése.)
- *KEMENES GÉFIN László: Védettség és kritikai hagyomány. = Arkánium. 2. 1981. 4–18.
- KISS GY. Csaba: Magyar irodalom és magyar irodalmak. = ÚjFo. 1982. 5. 65–68.
- KOMJÁTHY Miklós: A nyolcszázéves magyar írásbeliség kapcsán. = Diakonia. 1982. 1. 83–84.

- KONCSOL László: PEN o problemima knjizevnosti manjina. = Knjizevnost, 1982. 10. 1607–1609. (A PEN a kisebbség irodalmi problémáiról.)
- KOROMPAI Gáborné: Régi okiratok és levelek tára, 1905–1906. Repertórium. [Összeáll. bev. ~.] Debrecen, 1982. KLTE 26 1. (Tiszántúli időszaki kiadványok repertóriumai 5.)
- KOTIERS Románé: Gondolatok a magyar nyelv és irodalom tanításáról. = SzocNev. 1982. 6. 168–172.
- Könyvtártörténeti füzetek. Szerk. Monok István. Kiad. a József Attila Tudományegyetem Központi Könyvtára és I. sz. Magyar Irodalomtörténeti Tanszéke. Szeged, JATE. 2. Magánygyűjtemények Nyugat-Magyarországon. 1555–1721. Könyvjegyzékek bibliográfiája. 1982. XVIII, 1571.
- KŐPECZI Béla: La culture et la société en Hongrie d'aujourd'hui. = La Pensée. 1982. 228. 3–10.
- KŐPECZI Béla: Irodalomtudomány és művelődéstörténet. = Hel. 1982. 4. 475–485.
- KŐPECZI Béla: Művelődéspolitikai alapelveink dokumentuma. Történelmi körülmények és tanulságok. = TársSz. 1982. 4. 53–60.
- KÖTELES Pál: Töprengés egy torzkép előtt. Ion Lăncrănjă: Gondolatok Erdélyről. = Ttáj. 1982. 9. 51–57.
- LISZTES László: A Kiskunság és a Forrás repertórium, 1955–1978. [Összeáll. Lisztes László Heltainé Hegedüs Julis anyaggyűjtésének felhasználásával.] Kecskemét, 1980. Katona József Megyei Könyvtár, 626 l.
- LŐKÖS Zoltán: Himnuszunk, Szózatunk. = MN. 1982. márc. 13. 7.
- LUKÁCSY András: Tudomány, kultúra – barátság. Látogatás a helsinki magyar intézetben. = MHírl. 1982. szept. 7. 6.
- MADÁR Lajos: Magyar irodalmi antológiák és gyűjtemények. [Bibliográfia.] PIM. 1978– [4. köt.] Erdélyi játékos gyűjtemény. Gyöngyös, 1982. [290] l. (Petőfi Irodalmi Múzeum bibliográfiai füzetek 7–10.)
- A magyar irodalom és irodalomtudomány bibliográfiája. 1978. Szerk. Lichtmann Tamás. Bp., 1982. OSZK. 478 l.
- A magyar irodalom története. Szerk. Klaniczay Tibor. [Bibliogr. Tódor Ildikó.] Bp., 1982. Kossuth, 486 l.
- A magyar irodalomtörténet bibliográfiája. Szerk. Vargha Kálmán, V. Windisch Éva. Készült a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetében. (Bp., Akad. 1972– 8 db.) 6. köt. 1905–1945. Személyi rész I. A–K. Botka Ferenc, Vargha Kálmán. (A szerkesztésben részt vett Szerb Antalné.) (A kötet munkatársai B. Hajtó Zsófia, Stauder Mária.) 1982. 959 l.
- A Magyar Irodalomtörténeti Társaság Jubileumi közgyűlése. = It. 1982. 2. 404–430.
- Magyar szépirodalmi művek, irodalmi tanulmánykötetek kritikáinak jegyzéke, 1982. I. félév. = Látóh. 1982. 8. 211–229.
- Magyar szépirodalom. 1945–1979. (Bibliográfia.) (Összeáll. szerk. Simon Zoltán gyűjtésének felhasználásával Fodor András, Táborossy Zoltán, Vajda Kornél.) Bp., 1981. [1982]. NPI–OSZK KMK, 242 l. (Könyvtári kis tükör.)
- A Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete szakbibliográfiája. 1956–1980. Összeáll. B. Hajtó Zsófia, Bp., 1982. MTA Irodalomtud. Int. 60 l.

- A Magyarországon megjelent történelmi munkák (önálló kötetek, tanulmányok, cikkek) válogatott jegyzéke (1981. jan. 1.–dec. 31.) (Összeáll.: Rozsnyói Ágnes és Sz. Gyivicsán Mária.) = Száz. 1982. 6. 1374–1477.
- M. Cs.: Francia folyóirat magyar száma. = ÚjT. 1982. 27. 26. (Breves 1982. 2.)
- A nemzeti emlékezet tudománya. TV beszélgetés a hungarológiáról. = Alf. 1982. 5. 51–62.
- PÁSKÁNDI Géza: A szellemi visszahonosodásról. 1–2. (Nemzet, nemzetiség, diaszpóra és irodalom.) = ÚjFo. 1982. 2. 65–75.; 3. 62–67.
- PESTI Ernő: Az Est-lapok, 1920–1939. Repertórium. Összeáll. ~ (Bp., 1982–PIM.) 1. 1920–1924. 1982. XVI, 311 l. (A Petőfi Irodalmi Múzeum bibliográfiai füzetei. Napilapok repertóriumai.)
- PETHŐ Tibor: Magyarságismeret. = MN. 1982. szept. 11. 5.
- POMOGÁTS Béla: Az újabb magyar irodalom 1945–1981. Bp., 1982. Gondolat. 633 l.
- PRAZNOVSZKY Mihály: Nógrád megyei hírlapok és folyóiratok bibliográfiája. 1846–1978. (Közre a.) Balassi Bálint Megyei Könyvtár. Salgótarján, 1982. [!1983.] Balassi M. Kvt. 277 l.
- RÁKOS Péter: Hungarológia Közép-Európában. = Je. 1982. 3. 235–241.
- M. RÓNA Judit: A hungarológia régen és ma. = Je. 1982. 2. 157–160.
- RUFFY Péter: A magyarságtudat zavarairól. = Műhely. 1982. 1. 3–7.
- SIPOS Lajos: Beöthy Zsolttól Lukács Györgyig. Az Irodalomtörténeti Társaság történetéből. = It. 1982. 2. 411–423.
- SZABÓ Magda: A történelmi drámák szerepe a nemzeti tudat alakításában. = Népszava. 1982. máj. 1. 11.
- SZÁRAZ György: Egy különös könyvről. = Vság. 1982. 10. 95–105. (Ion Lăncrănján: „Beszéd [Gondolatok] Erdélyről.” c. könyve kapcsán.)
- SZARKA László: Problème de la continuité dans les mouvements nationaux hongrois et slovaques = AHist. 1982. 1–4. 147–154.
- SZERDAHELYI István: A nemzeti irodalom egysége. = ÚjFo. 1982. 5. 64–65.
- SZILÁGYI Ákos: A magyar irodalom önszemléletéről. = ÚjFo. 1982. 2. 54–60.
- TOLNAI Gábor: Hetvenéves a Magyar Irodalomtörténeti Társaság. = MTud. 1982. 4. 249–251.
- VARGA Csaba: A magyar nyelvű irodalomért. = ÚjFo. 1982. 3. 68–73.
- Világ szemlélet és irodalom. A magyar marxista irodalom szemlélet kialakulásának dokumentumaiból. (Szerk. Szabolcsi Miklós, Illés László, József Farkas.) Bp., 1982. Kossuth. 360 l.
- ZELEI Miklós: Hol tart a magyarságtudomány? Interjú Bélédi Miklóssal, a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság főtítkárhelyettesével. = MHírl. 1982. aug. 14. 7.
- ZELEI Miklós: Magyar irodalmak. Határon innen – határon túl. = MHírl. 1982. jún. 23. 6.

Összehasonlító irodalomtörténet, irodalmi kapcsolatok

- BÁBA Iván: Magyar költők – szlovákul. = Ttáj. 1982. 9. 79–80.
- BAJOMI LÁZÁR Endre: Magyarok és franciák. = ÚjT. 1982. 27. 5. (Történelmi és irodalmi kapcsolatok.)

- BÁLINT Sándor: Az időszaki kiadványok kapcsolattörténeti szerepe. (Véget ért az újvidéki Hungarológiai Intézet és az MTA Irodalomtudományi Intézetének VII. komparatistikai értekezlete.) = MSzó. 1982. febr. 25. 13.
- BART István: Angol kritikus a magyar költészetről és a magyar versek fordításáról. = Nagyv. 1982., 5. 758–760.
- BRANCA, Vittore: Venezia e Ungheria nel contesto de Barocco Europeo. Firenze, 1979. Olschki. 450 l. (Civiltá Veneziana studi 33.)
- CSÁKI Judit: A kortárs magyar próza – szlovákul. Beszélgetés Karol Wlachovskýval. = Népszava. 1982. jan. 6. 6.
- ČURČIĆ, Lazar: Đura Jakšić és Petőfi Sándor. = Üzenet. 1982. 9. 469–480.
- DOBOSSY László: A barátság rejtett ösvénye. A cseh–magyar kapcsolatok ismeretlen vonatkozása. = Népszabadság. 1982. dec. 4. 13.
- ESZÉKI Erzsébet: Magyar költők svédül. = ÉI. 1982. 22. 6.
- FAGYEJEV, Szergej: A magyar irodalom a Szovjetunióban. = Életünk. 1982. 11. 1051–1054.
- FICSOR Mihály: Két évtized – három világban. Irodalmunk külföldi jelenléte. = ÉI. 1982. 4. 4.
- FRANK-SCHNEIDER Katalin: Magyar irodalom az NSZK-ban 1945–1970. = It. 1982. 3. 540–555.
- FUTAKY István: Klopstock und Kazinczy – Ein neues Dokument zur Frage ihrer persönlichen Kontaktaufnahme = FUM. 1982. 223–229.
- GAAL György: Angolszász vonatkozások az Összehasonlító irodalomtörténeti lapokban. = NyIrK. 1982. 1–2. 37–46.
- GÁLFFY Sándor: A magyar La Fontaine-kép változásai. = It. 1982. 1. 171–180.
- GÖMÖRI György: Mickiewicz és a magyarok. = FilKözl. 1982. 1. 127–131.
- GUSZEV, Jurij: A magyar irodalom a Szovjetunióban a hetvenes években. = Nagyv. 1982. 1. 112–113.
- HARASZTI Endre: Goethe hatása a magyar irodalomra. = Szivárvány. 7. 1982. 71–82.
- HUBAY Miklós: „Nostra res agitur”. = ÚjT. 1982. 29. 23. (A magyar–francia irodalmi kapcsolatokról.)
- Kerekasztal beszélgetés. Az irodalom szerepe a népek közötti kapcsolatok alakulásában. = Kr. 1982. 2. 3–6.
- KONCSOL László: Egy kapcsolat háttérvázlata. = ISz. 1982. 8. 719–728. (A magyar–szlovák irodalmi kapcsolatokról.)
- KOVÁCS József: Az összehasonlító irodalomtudomány útja és lehetőségei Magyarországon. = Lit. 1982. 2. 240–250.
- KÖPECZI Béla: La littérature des pays socialistes voisins de la Hongrie et la littérature mondiale. = ALitt. 1982. 3–4. 375–381.
- Iz Krležine korespondencije. = Fórum. 1982. 10–12. 972–1003. (Csuka Zoltán, Dudás Kálmán, Lőkös István.)
- Pierre Lescalopier utazása Erdélybe, 1574. Közr. [utószó, jegyz.] Benda Kálmán, Tardy Lajos. [Ford. Benda Gyula, Benda Kálmán, Tardy Lajos.] Bp., 1982. Európa–Helikon, 134 l. (Bibliotheca historica.)
- MÁDL Antal: Literaturbeziehungen um die Jahrhundertwende zwischen Österreich und Ungarn. = Neohel. 1982. 4. 45–60.

- MÁTRAI László: Auftakt, Finale und das Strömen der Ideen. Gemeinsame Züge der österreichischen und ungarischen Kulturgeschichte. = Pannonia. 1982. 2. 13–14.
- MEZEY László Miklós: Mozaik az egységről és a dialektikáról. = ÚjFo. 1982. 6. 30–34. (A magyarországi és a nemzetiségi magyar irodalmak kapcsolata.)
- NAGY Péter: Nemzeti irodalom – világirodalom – összehasonlító irodalomtörténet. = Lit. 1982. 2. 234–239.
- NÉMETH Gyula: A nagy nemzedék. (Veliká generace, Odeon. A Nyugat költőinek cseh antológiájáról.) = Hét. 1982. 29. 15.
- P. Gy. [PETE György]: Magyar irodalom Bulgáriában. = ÉI. 1982. 48. 7.
- POMOGÁTS Béla: Épülő hidak. Magyar–román irodalmi, kulturális kapcsolatok, 1945–1948. = Ttáj. 1982. 9. 45–51.
- SARGINA Ludmilla: Az új irányzatok a közép- és kelet-európai irodalmakban az 1890–1914-es években. = Lit. 1982. 3–4. 385–389. (Az osztrák, az orosz, a lengyel, a szlovák és a magyar irodalomról.)
- SEIDLER, Herbert: Über die literatur der Jahrhundertwende in Österreich und Ungarn: zur Einführung. = Neohel. 1982. 2. 9–13.
- SÓTÉR István: A magyar irodalom komparatista történetéről. = Lit. 1982. 2. 214–218.
- H. SZÁSZ Anna Mária: Belépő a világirodalomba? Az amerikai Twayne[s]-kiadó könyvei magyar írókról. = It. 1982. 4. 930–939.
- SZIKLAY László: A szlovák irodalom tanítása 1939–1944 között a debreceni egyetemen. = FilKözl. 1982. 2–3. 361–367.
- SZOPORI NAGY Lajos: Adalékok a magyar és finn családregegyek összevetéséhez. = FilKözl. 1982. 4. 501–508.
- TERVONEN, Viljo: A magyar népköltészet Finnországban. (A kezdetek.) = FilKözl. 1982. 4. 468–481.
- VAJDA György Mihály: Fenomenológia és összehasonlító irodalomtudomány. = Lit. 1982. 2. 203–213.
- VÁRADI-STERNBERG János: Századok öröksége. Tanulmányok az orosz–magyar és ukrán–magyar kapcsolatokról. Bp.–Uzsgorod, 1982. Gondolat–Kárpáti, 371 l.
- VARGA Rózsa: A cseh, szlovák és magyar szocialista költészet genézise. (Műhelytanulmány egy készülő monográfiához.) = ISz. 1982. 5. 402–415.
- VUJICSICS D. Sztoján: Századunk magyar irodalmának délkelet-európai koordinációjához. (Szecesszió, expresszionizmus, zenitizmus, dadaizmus.) = Lit. 1982. 3–4. 390–393.
- WAGNER István: Hídverők – egykor és most. Magyar–olasz kultúrkapcsolatok. = MHírl. 1982. márc. 16. 6.
- WLACHOVSKÝ, Karol: A XX. századi magyar költészet szlovák fordításairól. = ÚjAur. 1982. 1. 82–85.
- ZELEI Miklós: Könyveink. = MHírl. 1982. jún. 8. 3. (Kapcsolatok a határon túli irodalommal, könyvkiadással.)

Irodalomelmélet, nyelv, stílus, fordítás

- ALMÁSI Miklós: Margószövegek a láthatón és a nem láthatón. A neoavantgarde-ról. = Nagyv. 1982. 4. 579–586.
- ÁRON László: Kelet-európai irodalomelmélet Nyugaton. = MFileSz. 1982. 6. 943–947.
- BANÓ István: Meseszerkezet és esztétikum. Szerkezeti elemek szerepe a kódolás és dekódolás egységének megteremtésében. Bp., 1982. ELTE, 233–258. 1. (Folklór, folklorisztika és etnológia 47.)
- BÉCSY Tamás: Természet vagy érték? (A dráma műneméről.) = Lit. 1982. 2. 219–233.
- BOJTÁR, E.: Mehanyizm literaturü. = StudSlav. 1982. 1–4. 357–370. (Az elbeszélés-típusok vizsgálata magyar és orosz prózai anyag alapján.)
- BÓKAY Antal: Az irodalmi tipologizálás alapjai (Lukács György műnem-fogalmának rekonstrukciójához.) = Lit. 1982. 3–4. 535–548.
- BORI Imre: A versszerűségről. = Kor. 1982. 1. 31–34.
- DÁNIEL Ágnes: A szöveg összefüggéseinek vizsgálata. Kísérlet a tartalom struktúrájának feltárására. = FilKözl. 1982. 1. 87–95.
- DÁVIDHÁZI Péter: A monista irodalomfelfogás esélyei. (Szegedy-Maszák Mihály kísérletének elméleti tanulsága.) = It. 1982. 3. 567–595.
- DÉNES Imre: Az elbeszélő irodalmi szövegek redukálása. = ISz. 1982. 2. 134–140. (Szövegnyelvészeti tanulmány az irodalmi művek befogadásának kérdésköréből.)
- DUBA Gyula: Szatírát! = ISz. 1982. 3. 195–196.
- ELEKFI László: Beszédütem, versütem. = Nyr. 1982. 2. 129–138.
- FÓNAGY Iván: Kifejező szófajváltás versben és prózában. (Telegdi Zsigmondnak tisztelettel, szeretettel.) = MMűhely. 1982. 65–66. 1–19.
- GÖMÖRI György: A magyar vers fordításának lehetőségei, útjai. = Kor. 1982. 1. 35–39.
- GYÖRGY Péter–PATAKI Gábor: A dada Magyarországon. 1982. dec. 15.–1983. jan. 15. Bp., 1982. [ELTE] 371.
- HERCZEG Gyula: Polifon regényszerkezet, eseményesség és impresszionista jegyek mai prózánkban. = Nyr. 1982. 1. 40–51.
- HORVÁTH Károly: A pozitivizmus mint az irodalomtörténeti és művelődéstörténeti kutatások egyik módszere. = Hel. 1982. 4. 589–594.
- KÁNTOR Lajos: Historizmus – regény – történelem. = Kor. 1982. 7. 573–574. (A történelmi regényről.)
- KECSKÉS András: Irányzatok és álláspontok a magyar verselméletben. = ItK. 1982. 4. 486–492.
- KIBÉDI VARGA Áron: Le roman un anti roman. = Littérature. 1982. 48. 3–20.
- KIRÁLY Jenő: A magányos közönség. = KultKöz. 1982. 5. 24–61. (Az esztétikai érzék szerkezete.)
- KÖLLŐ Károly: Erdélyi viták a naturalizmusról. = NyIrK. 1982. 1–2. 27–36.
- KRÍZA Ildikó: A legendaballada. Epikai-lírai alkotások az irodalom és a folklór határán. Bp., 1982. Akad. 232 l.
- KULCSÁR SZABÓ Ernő: Jelszerűség, teremtett világ, értelmezés. = Ttáj, 1982. 7. 35–44. (A modern regényről.)

- LÁNG Gusztáv: Kiskatedra. = Utunk. 1982. 41. 6. (A szabad versről.)
- LÁNG Gusztáv: Kiskatedra. = Utunk. 1982. 47. 2. (A nyugat-európai versrendszerről és annak hatásáról a magyar irodalomban.)
- LISZTÓCZKY László: Magyar Kalevala-fordítások Vikár Béla előtt. = HevSz. 1982. 3. 53–58.
- LOVAS Rózsa: A magyar impresszionista költészet stílusformái. Utánnny. M. Nyelvtud. Társ. 1944 [!1982.] 44 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 72.)
- MAGYAR Miklós: A belső monológ keletkezésének és történetének néhány problémája. = FilKözl. 1982. 1. 97–107.
- MÁTRAHÁZI Zuzsa: Tandori Művek. = MN. 1982. ápr. 17. 10. (Műfordításról.)
- MÓZES Huba: A népdalvers sorfajai. = NyÍrk. 1982. 1–2. 47–60.
- NAGY Olga: A népmese irodalmi rokonsága. 1. Mesei világlátás az irodalmi művekben. 2. Szellemi háttér. 3. Az ellentmondásos happy end. 4. Modellek és korezmék. = Művelődés. 1982. 8. 33–35.; 9. 28–30.; 10. 28–30.; 12. 33–35.
- PAPP György: Miféle kritika a fordításkritika? = Híd. 1982. 9. 1034–1043.
- PETŐFI S. János: Meaning, Text Interpretation, Pragmaticsemantic Text Classes. = Poetics, 1982. 11. 453–491.
- Protokoll: Literatur der Zwischenkriegszeit: ein Symposium. Opatija, 24–26. April 1980. = Neohel. 1982. 1. 275–282. Szabolcsi Miklós: Problem der Periodisierung. 275–276. – Kulcsár Szabó Ernő: Der verlorene Staat und der Roman. 277. – Vajda György Mihály: Die Moderne und die Strömungen der Literatur des angehenden 20. Jahrhunderts. 277.
- RAB Zsuzsa: Látó vezet világtalant. Jegyzetek a nyersfordításról. = FilKözl. 1982. 4. 589–594.
- SZABÓ Győző: Így meg úgy. Weöres Sándor negyvenkét gyermekverse olaszul. = MV. 1982. 5. 125–128. (Beszélgetés Paolo Agostini műfordítóval.)
- SZABOLCSI Miklós: Die Epoche des synthetischen Neorealismus. = Neohel. 1982. 1. 23–30.
- SZÁVAI János: Towards a Theory of the Short Story. = ALitt. 1982. 1–2. 203–224.
- SZÓNYI György Endre: Irodalmi elemzés–kultúrtörténet. = Hel. 1982. 1. 96–103.
- TAMÁS Attila: Az irodalmi mű jelentése. = Ttáj. 1982. 7. 26–34.
- TANDORI Dezső: A műfordító jegyzetei. = FilKözl. 1982. 4. 595–598. (A népköltészet fordításáról.)
- TOMPA József: Két morfémank mai stílusértékének keletkezéséhez. = MNy. 1982. 1. 8–19.
- TOTI, Giani: A magyar költészet fordításáról. = Újt. 1982. 25. 18.
- TÖRÖK Gábor: A szabad vers nem próza! Szélgjegyzetek Szepes Erika és Szerdahelyi István verstanához. = Ttáj, 1982. 6. 81–85. Válasz: Szerdahelyi István = Ttáj. 1982. 9. 94–95. Válasz: Török Gábor = Ttáj. 1982. 9. 95–96.
- VAJDA György Mihály: Literarische Sezession in Ungarn. = Neohel. 1982. 4. 33–43.
- VAJDA György Mihály: Die Moderne und die Strömungen der Literatur des angehenden zwanzigsten Jahrhunderts. = Meohel. 1982. 1. 45–55.
- ZSILKA Tibor: Az expresszivitás mint stílus kategória. = ÚjSymp. 1982. 203. 68–72.

Régi magyar irodalom

- ÁCS Pál: A magyar irodalmi nyelv két elmélete: az erasmista és a Balassi-követő. = ItK. 1982. 4. 391–403.
- ADRIANYI, Gabriel: Ein Beitrag der Kirchen zur ungarischen Kultur zur Zeit der Staatsgründung und der Reformation. = SüdOA. 1981–82. 19–30.
- ANDRÁS Mária: „Miért éppen téged, Ferenc testvér?” Assisi Szent Ferenc és első magyar követői. = KatSz. 1982. 1. 1–17.
- ANTONI, Erhard: Johannes Honterus' „Odae cum harmoniis”. = Forschungen zur Volks und Landeskunde. 1982. 1–2. 53–59. (RMK II. 42. ill. RMNY I. 71/B)
- BÁRCZI Géza: A Halotti Beszéd nyelvtörténeti elemzése. Sajtó alá rend. E. Abaffy Erzsébet, N. Abaffy Csilla. Bp., 1982. Akad. 195 l. (Nyelvészeti tanulmányok 24.)
- A Báthoriak kora. (Vál. sajtó alá rend. utószó Sebes Katalin. Ford. Szilágyi János, Novák József, Borzsák István.) Bp., 1982. Szépirod. 307 l. (Olcsó Könyvtár, 869.)
- BINDER Pál: Három unitárius értelmiségi életútja a XVI. századvégi Erdélyben. = KerMagv. 1982. 3. 139–144. (Neofytus Péter, Szilvási János, Deidrich György.)
- BÓDAY Pál: A hazatéri nyelvemlék. Az Ómagyar Mária-siralom. = Mo. 1982. 18. 26.
- BORBÁTH Dániel: XVI. századbeli könyvek a kolozsvár- napocai könyvtárakban. 1–4. = RefSz. 1982. 1. 60–68.; 2. 148–151.; 3. 222–224.; 5–6. 447–453.
- BORONKAI István: Hungaria – angaria. = ItK. 1982. 1. 40–46.
- BOTTYÁN János: A magyar Biblia évszázadai. Bp., 1982. Ref. Zsinati Iroda Sajtóoszt. 206 l. LXVII t.
- BURA László: XVII. századi olvasmányok egy iskolakönyvtár tükrében. = Művelődés. 1982. 10. 34–35.
- BÜKY Béla: Zur Frage des lateinischen Originals des „Wiener Kodex”. = FUF. 1982. 1–3. 61–65.
- CSAPODI Csaba: Cortesius „De laudibus Matthiae Corvini”-jának két kiadásáról. MKsz. 1982. 3. 248–249.
- CSÓKA J. Lajos: Az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár MS. III. 184. kódexe. = Száz. 1982. 5. 969–985.
- DÁN Róbert: Matthias Vehe-Glirius. Life and Work of a Radical Antitrinitarian with Ais Collected Writings. (Transl. by Imre Gombos) Bp.–Leiden, 1982. Akad.–Brill. 403 l. (Studia humanitatis 4.)
- DIENES Erzsébet: A Jordánszky Kódex eredetéről. = MNy. 1982. 4. 440–453. (Az Érdy Kódex és a Jord. Kód. összehasonlító vizsgálata.)
- DOBSZAY László: A magyar Graduál-irodalom első terméke. = MKsz. 1982. 2. 100–112.
- ÉRSZEGI Géza: Az írásbeliség bevezetése Magyarországon. = História. 1982. 2. 26–27.
- FAZEKAS Árpád: L. Gy. és az első magyar nyelvű kéziratos orvosi könyv 1577-ből. = AHét. 1982. 31. 11.
- FRIED István: A kezdet kezdete. A nyomtatott hírlap előzményei. = Mo. 1982. 34. 26.
- GERENCSÉR Miklós: Írott ereklye. A Tihanyi Alapítólevél kalandos története. = Népszabadság. 1982. jún. 5. 8.

- GERICS József: Az 1040-es évek magyar történetére vonatkozó egyes források kritikája. 1–2. = MKsz. 1982. 3. 186–197.; 4. 299–313.
- GÖMÖRI György: Angol kortársak Báthori István lengyel királyról. = MN. 1982. márc. 27. 9.
- GÖMÖRI György: Magyar és latin nyelvű versbejegyzések XVII. századi emlékkönyvekben. = MKsz. 1982. 3. 249–254.
- HELTAI János: Egy művelődéspártoló polgári kör a XVII. század elején. = MKsz. 1982. 2. 113–126.
- H. HUBERT Gabriella: A bártfai énekeskönyv kapcsolata Beythe és Bornemisza énekeskönyveivel. = ItK. 1982. 2. 186–188.
- KIRÁLY Péter: Rovásábécé 1743-ból. = MNy. 1982. 2. 251–253.
- KISS Ferenc: A Marosvásárhelyi Református Kollégium Árva Bethlen Kata-alapítványa. Az 1757 és 1764 között vásárolt könyvek jegyzéke. = NyIrK. 1982. 1–2. 141–147.
- KLANICZAY Tibor: A nagy személyiségek humanista kultusza a XV. században. = ItK. 1982. 2. 135–149., ill. MTA Irodtud. Int. 1982. 135–150 l. (Reneszánsz füzetek 52.)
- KLANICZAY Tibor: La poésie méditative, genre représentatif du Maniérisme. Quelques réflexions. = Revue de Littérature Comparée. 1982. 3. 281–286.
- KOVÁCS József László: Leges Scholasticae Lacknerianae avagy a Sopronyi Keresztény Oskoláknak...ditséretes törvényei (1620–1718.) = SoprSz. 1982. 4. 314–326. (Szövegközlés.)
- KOVÁCS Sándor Iván: Magyarok Rómában. Janus Pannoniustól Zrínyi Miklósig. = Vig. 1982. 3. 191–198.
- LENGYEL Dénes: Álmos vezér születésének mondája. = Ethn. 1982. 2. 259–268.
- Levelek a XVII–XVIII. század fordulójáról. A Prímási Levéltárból. Közli: Prokopp Gyula. = Vig. 1982. 3. 222–224.
- LOTZ János: Az igék alakja a Jókai-kódexben. Bp., 1982. M. Nyelvtud. Társ. 34 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 165.)
- Magyar emlékirók. 16–18. század. (Vál. szöveggond. jegyz. Bitskey István.) Bp., 1982. Szépirod. 1000 l. (Magyar remekírók.)
- MARTINKÓ András: Az első magyar vers. Az Ómagyar Mária-siralom kéziratának hazaérkezése alkalmából. = Népszabadság. 1982. jún. 19. 16.
- MARTINKÓ András: A vak tyúk szemet keres. (az ÓMS.-ban) = MNy. 1982. 1. 38–47.
- MEDVE Imola: Az Ómagyar Mária-siralom a Széchényi Könyvtárban. = MHírl. 1982. máj. 25. 6.
- MOLLAY Károly: Német–magyar nyelvi érintkezések a XVI. század végéig. Bp., 1982. Akad. 643 l. (Nyelvészeti tanulmányok 23.)
- A. MOLNÁR Ferenc: Magyarországon az Ómagyar Mária-siralom. = NyelvKult. 1982. 49. 84–86.
- A. MOLNÁR Ferenc: Az Ómagyar Mária-siralom értelmezéséhez. = MNy. 1982. 1. 29–38.
- Monda nékik egy példázatot. Száz szépprózai szemelvény 17. századi protestáns prédikációkból. Vál. előszó, jegyz. Szabó Lajos. Bp., 1982. Európa–Helikon. 243 l.
- NAGY József: Emlékezés Apafi Mihályra. (1632–1682.) = RefSz. 1982. 5–6. 435–436.

- NAGY László: Imrefffi János a magyar történelemben. (Legendák és tények) = ItK. 1982. 4. 461–472.
- Ómagyar Mária-siralom. Keresztury Dezső tanulmányával, Szalay Lajos rajzaival. Bp., 1982. Helikon. 28 l.
- PAVERCSIK Ilona: A XVII–XVIII. századi könyvművészet műhelyéből. A lőcsei Bre-
wer-nyomda (1625–1741). 1–2. = MagyarGrafika. 1982. 3. 59–67.; 5–6. 102–
107.
- PAVERCSIK Ilona: Georg Steinhübel lőcsei könyvkereskedő hagyatéki leltára. Adatok
egy felvidéki város polgárságának könyvkultúrájához. = MKsz. 1982. 3. 254–266.
- PRAŽAK, R.: A 11. századi legelső magyarországi szentekről szóló legendák datálásá-
nak és tipológiai besorolásának néhány kérdéséről. = TörtSz. 1982. 3. 444–457.
- PRAŽAK, Richard: Magyar református humanisták csehországi utazásai a harmincéves
háború előtti években. = ISz. 1982. 1. 64–73.
- RUFFY Péter: Az Ómagyar Mária-siralom odüsszeiája. = MN. 1982. máj. 1. 9.
- RUFFY Péter: Az Ómagyar Mária-siralom őrző Lőveni Kódex hazatérése. = MN. 1982.
máj. 15. 5.
- S. SÁRDI Margit: Régi magyar nyomtatványok leningrádi könyvtárakban. = MKsz.
1982. 4. 356–361.
- SOLTÉSZ Zoltánné: Az Ómagyar Mária-siralom útja a Széchényi Könyvtárig. = MN.
1982. máj. 27. 8.
- SPIELMANN József: Egy XVII. századi magyar nyelvű kéziratáról. = OrvH. 1982. 28.
1748–1751. (Váradi [Becskei] Szabó György)
- SZAKÁLY Ferenc: A Házasságról való dicséret (1541.) szerzője: Tatár Benedek (A
török adóösszeírások művelődéstörténeti forrásértékéről.) = ItK. 1982. 2. 183–185.
- SZÉKELY Júlia Anna: Justus Lipsius ismeretlen levelezőpartnere: Koppay György. =
ItK. 1982. 5–6. 649–652.
- SZÉKELY László: A csíki székelyek passiója. = Vig. 1982. 4. 244–248.
- SZÉKELY László: Egy csíki Szent Anna-legenda irodalmi forrásai. = Ethn. 1982. 4.
570–572.
- Szigetvári levelek a török hódoltság korából. (A leveleket az Országos Levéltár anyagá-
ból válogatta Pataki János. Ford. Molnár Imre) Szigetvár, 1982. Várbaráti Kör.
136 l. (A Szigetvári Várbaráti Kör Kiadványai 9.)
- TÉGLÁSY Imre: A latin purizmus. Keresztény vagy pogány humanizmus? Szeged,
1981. [1982] JATE. 23–35 l. (Irodalomtörténeti dolgozatok 138.)
- T. L.: Magyar tulajdonban az Ómagyar Mária-siralom. = Népszabadság. 1982. máj. 25. 7.
- TÖRÖK József: Középkori latin nyelvű irodalmunk liturgiátörténeti adatainak értéke-
lése. = MZene. 1982. 2. 162–167.
- VARJAS Béla: A magyar reneszánsz irodalom társadalmi gyökerei. Bp., 1982. Akad.
375 l.
- ZSIGMONDY Árpádné: Egy korai magyar perikopáskönyv datálása. = MKsz. 1982. 4.
352–356. (1956).

Felvilágosodás, reformkor

- BATÁRI Gyula: Egy reformkori műszaki folyóirat, a Műipar. = MKsz. 1982. 2. 160–163.
- BATÁRI Gyula: Az első gyógyászati szakfolyóiratok Magyarországon. = MKsz. 1982. 1. 72–75.
- BENDA Kálmán: A felvilágosodás és a parasztság műveltsége a XVIII. századi Magyarországon. = Hel. 1982. 4. 533–539.
- CSANÁDI Imre: Mesterek és mesterkedők. Tallózás a XVIII–XIX. század rosszul ismert magyar költészetében. 1–3. = Kort. 1982. 1. 111–121.; 2. 281–295.; 3. 446–451.
- DÓKA Klára: A könyvtörténet levéltári forrásaiból. Könyvjegyzékek Budapest Főváros Levéltárában. = MKsz. 1982. 2. 141–150.
- FENYŐ István: Az irodalomkritikai gondolkodás szerepe a hazai kultúrtörténetben a nemzeti öntudat formálódásának szakaszában. = Hel. 1982. 4. 573–578.
- GAÁL György: A Kolozsvári Unitárius Kollégium kéziratok lapjai. = KerMagv. 1982. 3. 144–150. (Remény 1834–1839)
- KÓKAY György: A fővárosi újságírás kibontakozása. = MS. 1982. 2. 21–23.
- KÓKAY György: Kossuth és Pesti Hírlap. = MS; 1982. 12. 25–27.
- KÓKAY György: Politikai sajtónk kibontakozása a reformkorban. = MS. 1982. 5. 19–22.
- KOÓS Judit: A bibliofil Rádayak. = Confessio. 1982. 2. 56–68.
- KOSÁRY Domokos: Néhány módszertani tanulság a XVIII. századi Magyarország művelődésének történetéből. = Hel. 1982. 4. 523–527. (Az „appercepciós szinkretizmus” fogalmáról.)
- KULIN Ferenc: Hódíthatatlan szellem. Dózsa György és a parasztháború reformkori értékeléséről. Bp., 1982. Akad. 151 l. (Irodalomtörténeti füzetek 106.)
- A magyar politikai és jogi gondolkodás történetéből, XVIII–XIX. század. Bp., 1982. ELTE. 143 l. (Jogtörténeti értekezések 12.)
- NAGY Miklós: A magyar romantikus triász és Goethe. = ÚÍ. 1982. 8. 18–25.
- PÁLFFY Károly: Rendhagyó kor rendhagyó énekeskönyve. Az 1775-ben megjelent debreceni énekeskönyvről. = RefSz. 1982. 5–6. 440–443.
- RENNHOFER, A.: Adolf Neustadt und die erste „Pannonia”. = Pannonia. 1982. 2. 30–31.
- SZAJBÉLY Mihály: Regényelméleti gondolatok a XVIII. század második felének magyar irodalmában. = ItK. 1982. 1. 1–14.
- SZELESTEI N. László: A magyarországi nyomdászat-történetírás kezdetei. = MKsz. 1982. 1. 19–39.
- WÉBER Antal: Az írói és politikai magatartás néhány kérdése az 1970-es években. = ItK. 1982. 4. 404–413.

XIX. század II. fele (1849–1899)

- AUGUSZTINOVICZ Elemér: A Frankenburg Irodalmi Kör hét évtizede. (1877–1949). = SoprSz. 1982. 4. 289–301.

- BALLA Bálint: Scarcity of Resources and Social Action. = *Social Science Information*. 1982. 6. 901–913.
- BUZINKAY Géza: A magyar közművelődési lapok „élet- és jellemrajzai”, 1867–1890. – Rovatelemzési kísérlet. = *MKsz.* 1982. 3. 198–219.
- KOVÁCS József: Egy régi bánsági magyar lap. = *Kor.* 1982. 5. 397–402. (Delejtű/Temesvár 1858–1861.)
- LEHNERT, Gertrud: *Acta Comparationis Litterarum Universarum*. Ein komparatistische Zeitschrift des 19. Jahrhunderts. = *Arcadia*. 1982. 1. 16–36.
- LENGYEL András: Egy népművelő ponyvasorozat a Magyar Mesemondó. (1886–1904) = *MKsz.* 1982. 1. 40–50.
- SIMONYI Mária: Újvidék első magyar nyelvű politikai lapja. = *HungKözl.* 1982. 3. 79–87.
- SÓTÉR István: A folklór szerepe a kultúrában. = *Hel.* 1982. 4. 540–544.
- SZECSKÓ Károly: A „Gutenberg”, az első munkás szaklap Magyarországon. (1865–1867) = *MKsz.* 1982. 2. 163–169.

XX. század

- ACZÉL Géza: Egy induló nemzedék körvonalai. = *Kr.* 1982. 11. 17. (A hetvenes évek magyar lírájáról.)
- ALFÖLDY Jenő: Korszerűtlen lírizálás, korszerű líra. = *ÉI.* 1982. 46. 6–7. (Hozzájárulás Hermann István írásához = *MN.* 1982. okt. 30.)
- ANDRÁSI Gábor: „Magasan repülő és földhözköttött szegények.” Egy ismeretlen Ma-szám 1925-ből. = *It.* 1982. 2. 394–403.
- BALABÁN Péter: Több mint folyóirat. Egy soknyelvű magyar kiadvány története. = *MN.* 1982. júl. 10. 10. (Arion)
- BATA Imre: Népi írók, népi mozgalom. = *Lit.* 1982. 3–4. 372–378.
- BÉCSY Tamás: Az 1980-as év magyar drámáiról. = *It.* 1982. 2. 348–369.
- BÉCSY Tamás: A dráma és a színháték viszonya. (Örkény István: Forगतatókönyv.) = *ItK.* 1982. 4. 414–429.
- BÉLÁDI Miklós: Helyzetkép. – Jegyzetek a mai magyar szépprózáról. = *Je.* 1982. 4. 289–299.; 5. 389–397.
- BÉLÁDI Miklós: A magyar avantgarde – irodalomtörténeti nézetből. = *Lit.* 1982. 3–4. 348–371.
- BELOHORSZKY Pál: A mulandóság lovagrendje. (Tanulmányok.) Bp., 1982. Szépirod. 440 l.
- BOTKA Ferenc: Jelszótól a világgépig. Tanulmányok és cikkek a magyar szocialista irodalom történetéből. 1919–1945. Bp., 1982. Kossuth. 319 l.
- BOTTYÁN János: A fákljától – Az Abigélig. Újabbkori egyházunk képe a kortárs magyar szépirodalomban. = *Confessio*. 1982. 3. 71–88.
- BÖRÖNDI Lajos: Idegen Zászlók alatt. Öt év fiatal lírája a hivatkozások tükrében. = *It.* 1982. 3. 555–567.
- *CZIGÁNY Lóránt: Az irodalom államosítása Magyarországon, 1946–1951. 1. = *Arkánnum*. 1. 1981. 35–51.

- CZÍMER József: A bozsoki megbeszélésen. = *Életünk*. 1982. 10. 933–939. (Csurka István, Gyurkovics Tibor, Örkény István, Páskándi Géza drámáiról.)
- DÁVIDHÁZI Péter: A modern magyar költészet átrendeződése. Egy új verseskötet nyomán. = *MV*. 1982. 8. 83–95. (Géher István: Mondom: szerencséd.)
- ERÉNYI Tibor: Politika – hírközlés – agitáció. Magyarországi munkássajtó a 20. század első éveiben (1900–1905). = *Száz*. 1982. 2. 199–246.
- Fasírt avagy Viták a „fiatal irodalomról” (Tanulmányok.) (Vál. szerk. Dérczy Péter) Bp., 1982. Magvető. 245 l. (JAK füzetek 1.)
- FÓNOD Zoltán: A toll felelőssége. (A Nyugat évfolyamait lapozgatva.) = *ISz*. 1982. 10. 932–937.
- FUNK Miklós: Jegyzetek az 1981-es év elsőkötetes prózaíróiról. = *Életünk*. 1982. 12. 1150–1152.
- GYÖRGY Péter–PATAKI Gábor: Kommentár a Láthatatlan Symposionhoz. (Szellemi életünk vitája – 1947–48.) = *ArsHung*. 1982. 1. 115–140.
- HALDIMANN, Eva: Zeugnis und Spiegel. = *Neue Zürcher Zeitung*. 1982. sept. 10. 33–34.
- HERMANN István: Nostalgia – tudatosan. Elmélkedés az évad magyar drámáiról. = *Szính*. 1982. 9. 18–23.
- HERNÁDI Gyula: Tétova gondolatok a kortársi magyar drámairodalom érdekvédelmében. = *ÉI*. 1982. 44. 3.
- Hiánydramaturiga. Fiatal magyar drámaírók. (Szerk. és bibliogr. Vinkó József.) Bp., 1982. NPI. 180 l. (Szkénetéka.)
- HORNYIK Miklós: Beszélgetés írókkal. Újvidék, 1982. Forum, 264 l.
- A Huszadik Század körének történetfelfogása. Vál. sajtó alá rend. és bev. Pók Attila. Bp., 1982. Gondolat, 433 l. (Történetírók tára.)
- KABDEBO [Tamás] Thomas: The Koala-bear Generation. = *PEN International*. 1982. 1. 4–8.
- KÁRPÁTI Kamil: Szárszó emléke és tanulsága. = *Dunatáj*, 1982. 3. 35–40.
- *KONTRA György: A Macskáról nem beszélt senki. (Jegyzet egy magyarországi írókonferenciáról.) = *Szivárvány*, 1. 1980. 82–85.
- KORÁN Imre: Népi írók a diósgyőri vasgyárban. = *Honism*. 1982. 6. 38–41. (Sinka, Veres, Darvas, Féja, Szabédi, Erdei diósgyőri felolvasásairól.)
- KOSÁRY Domokos: Történések és irányzatok. = *MN*. 1982. máj. 15. 9.
- *KOVÁCS Imre: Szárszó – 1943. = *Szivárvány*, 2. 1980. 51–60.
- KULCSÁR SZABÓ Ernő: A harmadik nemzedék prózája. (A megközelítés előzetes kezei.) = *Lit*. 1982. 3–4. 379–384. (A Nyugat harmadik nemzedékéről.)
- KULCSÁR SZABÓ Ernő: Irodalomértés és magyar epikai hagyomány. = *Vság*. 1982. 10. 53–67.
- KULCSÁR SZABÓ Ernő: Új jelszerűség felé. Tendenciák a hetvenes évek magyar irodalmában. = *Alf*. 1982. 7. 48–52.
- KULIFAY Albert: Szárszó 42. = *Som*. 1982. 5. 71–75.
- LACZKÓ Pál: A regényről vagy a történelemről? = *Pal*. 1982. 5. 24–26.
- LENGYEL Balázs: A magyar ifjúsági irodalomról. = *Kort*. 1982. 9. 1490–1496.
- LENGYEL Balázs: Verseskönyvről verseskönyvre. Líránk a hetvenes években. 2. bőv. kiad. Bp., 1982. Magvető. 554 l.

- LÉVAY Botondné: A Kner-nyomda, kiadványainak tükrében 1882–1944. [Bibliográfia] Összeáll.: ~ és Haiman György. Bp., 1982. Akad. 2 db.
- A magyar irodalom története, 1945–1975. Szerk.: Béládi Miklós. Készült a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetében. Bp., Akad. 4. A határon túli magyar irodalom. 1982. 463 l.
- MÁRKUS Béla: Szibériai garnizonok, légerek népe. Rögtönzött jegyzetek – hadifogságról és az irodalmáról. = Ttáj. 1982. 3. 38–50.
- MESSZER László: A híres előszó írója. = AHét. 1982. 30. 7. (Antal Sándor)
- NAGY Sz. Péter: A Nyugat „második nemzedéke” = It. 1982. 1. 108–122.
- NAGY Sándor Béla: Szárszói emlékek. A népi írók az 1942. évi balatonszárszói konferencián. = Confessio. 1982. 4. 6–17.
- NÉMETH G. Béla: Föltárás és szintézis – szintézis és föltárás. = Mtud. 1982. 8–9. 591–597.
- NIKOLÉNYI István: Színfalak között és mögött. A szegedi próza évadjáról. = Táj. 1982. 6. 91–96.
- PÁSKÁNDI Géza: Ifjú drámaíró, nemzeti dráma. = Életünk. 1982. 10. 930–932.
- PETŐCZ Károly: Műhelykultúra és stílus. A százesztendő gyomai Kner nyomda könyvgyártásának történetéből. = ÚjAur. 1982. 2. 97–115.
- POMOGÁTS Béla: Élünk a mi időnkben. A magyar avantgarde irodalomszemlélete. = Műhely. 1982. 4. 5–14.
- POMOGÁTS Béla: A magyar avantgarde utóélete. 1945–1948. = Életünk. 1982. 9. 846–852.
- POMOGÁTS Béla: Magyar költészet – ma. = Je. 1982. 2. 149–157.
- PÓSA Zoltán: Nemzedéki metszet a tavalyi elsőkötetes költőkről. = Életünk. 1982. 12. 1141–1150.
- PÓSA Zoltán: Változatok a történelmi regényre. = Pal. 1982. 4. 25–26.
- POSZLER György: Illúzió és értelem. I–II. Vázlat az „esszéista” nemzedék portréjához. = Vil. 1982. 3. 150–158.; 4. 205–210.
- RÁCZ István: A cselekvési tér kérdése az utóbbi évek néhány történelmi regényében. = Pal. 1982. 4. 24–25.
- RAINER M. János: Kulturális és ideológiai viták: az Irodalmi Újság 1953–1956. = Jelenlét. 1982. 10. 13–31.
- RÓNAY László: A konzervatív irodalom fogalma. = Lit. 1982. 3–4. 342–347.
- SALAMON Konrád: A Soli Deo Gloria Magyar Útja és a népi mozgalom kezdetei. = Confessio. 1982. 4. 18–30.
- SÁRKÖZY, Péter: Il teatro ungherese. = Teatro Contemporaneo. szerk. Mario Verdona. Roma, 1982. Lucarini Editore. II. köt. 503–523.
- SIMON Zoltán: A neoavantgarde-ről. = Alf. 1982. 5. 24–28.
- SZALAI Pál: A Századunk és a Szép Szó szerepe a magyar társadalomtudomány fejlődésében. = Vság. 1982. 12. 34–49.
- SZEKÉR Endre: Érték és írás. Tanulmányok és jegyzetek. Kecskemét, 1981. Bács-Kiskun megyei TANács. 281 l.
- SZÉKY János: FIJAK-tól a JAK-ig. Beszélgetés az irodalmi élet ellentmondásairól. = ÉI. 1982. 34. 7.

- „Térkép, repedésekkel”. A társadalmi értéktudat változásai novellaelemzések tükrében. (Szerk. Erdődy Edit, Karafiáth Judit, Veres András.) (Közl. a Művelődés-kutató Intézet). Bp., 1982. Művelkút. Int. 215 l. (Értékvizsgálatok.)
- UNGVÁRI Tamás: Röffel – kultúrát? A kortársi magyar drámairodalom értékvédelméhez. = *ÉI.* 1982. 47. 5.
- VAJDA Lajos: 1907 és az erdélyi sajtó. = *Művelődés.* 1982. 2. 38–39.
- CS. VARGA István: Az embertől az emberiséghez. Szergej Zaligin a magyar prózáról. = *Ttáj.* 1982. 10. 70–73.
- VARGA László: A magyar próza társadalomképe a hetvenes évek első felében. = *Lit.* 1982. 1. 181–194.
- VINKO József: Halandzsák és álkonfliktusok. Új magyar drámákról. = *Szính.* 1982. 8. 1–6.
- ZALIGIN, Szergej: Az embertől az emberiségig. Gondolatok a magyar prózáról. = *SzI.* 1982. 11. 177–184.

Egyes szerzők

ADY ENDRE

- A. E. összes prózai művek. Újságcikkek, tanulmányok. 11. (1913. január–1918. december.) Sajtó alá rend. Láng József. Bp., 1982. Akadémiai. 667 l. [16] t. (Ady Endre összes művei.)
- A. E. összes versei. (Összegyűjt., szöveggond. Láng József, Schweitzer Pál.) Bp., 1982. Szépirod. 2 db.
- BENKO Zoltán: Kodály és Ady. = *Utunk.* 1982. 49. 5–6.
- ILLÉS Endre: Egy halom parázs. = *ÉI.* 1982. 52–53. 11. (Az Ady–Hatvany levelezéséről.)
- IMRE László: A. E. verses regénye. = *Lit.* 1982. 3–4. 428–438.
- LÁNG Gusztáv: Düh és megtérés. (Arany költészete – Ady költészetében.) = *Utunk.* 1982. 43. 2.
- SZABÓ Dezső: Ady. (Előszó, jegyz. Szigethy Gábor.) Bp., 1982. Magvető, 59 l. (Gondolkodó magyarok.)
- SZŐRI József: A. E. költészetéről. = *SomogyiKönyvtMűhely.* 1982. 2. 57–60.
- TASI József: Az 1928-as Ady röpirat. Adalékok a népi írók mozgalmának történetéhez. = *MKsz.* 1982. 3. 230–247.
- TÓTH Béla: Ady és Debrecen. 1896–1899. Debrecen, MTA. 1979. [1981] 91 l. [16] t. (A Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Akadémiai Bizottságának közleményei 1.)
- VARGA József: Ady és műve. Bp., 1982. Szépirod. 421 l.
- VARGA József: Ady poétikája. = *Lit.* 1982. 2. 320–324.
- VEZÉR Erzsébet: Ady időszerűsége. = *Szivárvány.* 8. 1982. 64–74.

ÁGH ISTVÁN

„A kétely nemzedéke vagyunk.” Beszélgetés Ágh Istvánnal. (Interjú.) Riporter: Kiss Ferenc. = Napj. 1982. 5. 18–19.

PAPP István: Az elégia vonzásában. Á. I. költészetéről. = Je. 1982. 11. 1012–1016.

AMBRUS ZOLTÁN

LŐRINCZY Huba: Idill a haszталanság sejtelmével. A. Z.: Giroflé és Girofla. = It. 1982. 4. 787–805.

APÁCZAI CSERE JÁNOS

KABÁN Annamária: A bekezdések szöveglogikai szerkezete Apáczai Magyar Encyclopédiájában. = NyIrK. 1982. 1–2. 101–107.

KISGYÖRGY Zoltán: A. Cs. J. Barangolás a szülőhely körül. = AHét. 1982. 35. 8.

ÁPRILY LAJOS

Á. L. és Benedek Marcell levélváltása. (Közli.) Ugrin Aranka = Vig. 1982. 8. 616–618.

LŐRINCZI László: Levél-féle halott barátokról. = AHét 1982. 13. 6.

Versről versre. Á. L.: A somvirágos oldal. (A versről Nemes Nagy Ágnessel Lator László beszélget.) = Je. 1982. 7–8. 692–698.

ARANY JÁNOS

A. J. levelezése. (Sajtó alá rend. Sáfrán Györgyi.) 2. köt. 1852–1856. Bp., 1982. Akad. 1262 l. IX t. (Arany János összes művei 16.)

A. J. – emlékszám. = IgSzó. 1982. 10. 283–368.

Hajdú Győző: Verskongató. 283–285. – Láng Gusztáv: A lanttól a Tamburáig. 286–292. – Székely János: Modus vivendi. 294–300. – Panek Zoltán: Sorsvonal, délnyugati irányba. 302–309. – Guga, Romulus: Milyen az író sorsa száz év után? 310. – Horváth Imre: Tisztelgés némi humorral. 313–314. – Szász János: A rejtező lírikus. 315–317. – Szilágyi Júlia: Arany-kor „földdel és haraggal” – a háttérben könyvek... 320–323. – Egyed Péter: Utas, üstökös, porszem? 328–331. – Kántor Lajos: A szerkesztő és szerkesztett. – Nosztalgikus jegyzet levélolvasás közben. 336–338. – Kozma Dezső: A nemzeti örökséget őrző és újrateremtő költő. 339–342. – Bartha János: A nyelvművelő. 343–344. – Zoltán Ildikó: A körösi tanár. 345–349. – Tóth István: A walesi bárdok elemzéséhez. 349–351. – Kozma Dezső: Tanárjelöltek – Aranyról. 352. – Szakács István: Szintézisek vonzásában. 352–353. – Pergő Enikő: Arany, Erdélyi – és a népiesség. 353. – Tüzes Márta: „Nincs délibáb... jer, osszián.” 353–354. – Papp Éva: Széptani jegyzetek. 355. – Kovács András Ferenc: A figyelmező arc pillanata. 355–356. – Szabó Ágnes: A nyelv őre. 356–357. – Pethő Ágnes: A szalontai lapokban tallózva. 357–358. Medgyesi Emese: Epilógus. 359. – Dánielisz Endre: „...egyesületünk nagyságotat tisztelget.”

- teletbeli tagjává választotta” 360–365. – Zuh Imre: A. J. járhatólevelei a nagyszalon-tai emlékmúzeumban. 365–368.
- A. J. – emlékszám. = Kor. 1982. 43. 1–8.
- Lászlóffy Aladár: Száz Arany. 1–2. – Mózes Attila: Őnarckép tamburával. 1,6. – Veress Zoltán: Arany románul. 1–2. – Láng Gusztáv: Düh és megértés. Arany költészete Ady költészetében. 2. – Rohonyi Zoltán: „Síma volt a földszín, de sötét, mint árnyék.” A. J. két verstípusához. 3. – Szócs István: Ami Arany Jánosban kényes. 4. – Faragó József: Népköltészet és nemzeti költészet A. J. eszmevilágában. 4. – Ágoston Vilmos: Jellem és versforma – for ever. 5. – Dánielisz Endre: „S ő, a költő lakik itt örökre.” 6. – Benkó András: Kodály és Arany. – Páll Árpád: Meggondolatlan lépés. 7. – Láng Gusztáv: Kiskatedra. 8.
- A. J. – emlékszám. = ÚÍ. 1982. 10. 1–128.
- A. J.: Irodalmi hitvallásunk. 6–11. – Baránszky Jób László: A döbbenet lírája. 15–30. – Szentkuthy Miklós: Legmodernebb, legmagyarabb. 31–40. – Vas István: Egy-két szó Arany erotikájáról. 41–47. – Bata Imre: Az elveszett remény. A Kapcsoskönyv „Új folyama”. 48–57. – Vargha Balázs: Szórendi Arany-szabályok. – Somlyó György: Hallgatni Arany. 67–72. – Kilián István: Istók mester felcsapott színésznek. A. J. színész hónapjai. 73–79. – Ágh István: „Vagyonos Atyánk.” 84–85. – Belohorszky Pál: A. J. erkölce. 86–88. – Csanády János: A. J. szövetsége. 91. – Csorba Győző: Az én Arany Jánosom. 92. – Fodor András: A. J. a magyar nyelv teste, lelke. 93–95. – Garai Gábor: A lírai hitel. 95–97. – Hubay Miklós: Versek margójára. 99–104. – Kapecz Zsuzsa: Arany Jánosról. 105. – Károlyi Amy: Este van este van. 105. – Koczás Sándor: Költő az időben. 106–107. – Lászlóffy Aladár: Szalontai Arany. 107–108. – Mátyás Ferenc: Az én magyar Homéroszom. 111–113. – Rónay László: Vallomás Arany Jánosról. 115–117. – Szakonyi Károly: Ágyban párnák közt. 117–119. – Takács Imre: A. J. államtudománya. 119–121. – Takács Zsuzsa: A szenvedélyes, a szabálytalan, a végletes. 121–122. – Tamás Attila: Van hallgató? 123–124. – Tandori Dezső: A. J. 125–126. – Vészi Endre: Arany estéje. 127–128.
- A. J. tanulmányok. – Studies on János Arany, the Great Hungarian Poet's Life and Works. (Szerk. Novák László) Nagykőrös, 1982. Arany Múz. 551 l. (Acta Musei de János Arany nominati 2.)
- BAKOS József: „Aranytól tanultam: tudok magyarul.” = HevSz. 1982. 4. 50–53.
- BALÁZS Mihály: „Az volt ám a tanári kar!” = Köznevelés. 1982. 33. 17–18.
- BALLA Kálmán: Arany titkai. = ISz. 1982. 8. 691–694.
- BARTA János: A. J. apró műfaja. (Forgácsok és rögtönzések.) = Fo. 1982. 10. 59–66.
- BARTA János: A. J.: Tetemrehívás. = Alf. 1982. 6. 41–43.
- BARTA János: A nyelvművelő. = IgSzó. 1982. 10. 343–344.
- BERNARD Ágoston: Közelebb viszik a román olvasót a magyar irodalomhoz. (Beszélgetés Petre Saitis műfordítóval és Gavril Scridon egyetemi tanárral.) = AHét. 1982. 43. 7–8.
- BÍRÓ Ferenc: A tulajdonságok elvesztése. = Kor. 1982. 10. 767–770.
- BORI Imre: Az „Új” üzenetének meghallója. = Híf, 1982. 1. 69–85.
- BOTTYÁN János: A. J. 1817–1882. (Szövegét és képeit válogatta ~.) Bp., 1982. Ref. Zsinati Iroda. [115]l.

- [CSÁKY]: Arany, Goethe mai szemszögből. = ÉI. 1982. 44. 7.
- CSELÉNYI László: Kortársaink: Arany és Goethe (montázs). = ISz. 1982. 3. 217–228.
- CSORDÁS Mihály: Leggyengébb és legnagyobb. Az első mű. (Száz éve halt meg A. J.) = Üzenet. 1982. 12. 624–627.
- DÁNIELISZ Endre: A. J. 48-as képviselőjelöltsége. = Kor. 1982. 10. 771–775.
- DÁVIDHÁZI Péter: A. J. kritikaelmélete. = ItK. 1982. 5–6. 562–585.
- DEÁK Endre: A. J. és a zene. = Művelődés. 1982. 12. 38–43.
- EGYED Péter: Utas, üstökös, porszem? = IgSzó. 1982. 10. 328–331.
- ELEK László: A. J. és Tisza Domokos. = ÚjAur. 1982. 3. 96–110.
- ERDEI Sándor: Arany magyarsága. = Népszava. 1982. dec. 24. 13.
- FEKETE Sándor: Arany, az agitátor. = Újt. 1982. 32. 18–19.
- FERDINANDY Mihály: Arany és a Toldi. = ÚjLátóh. 1982. 1. 121–125.
- GÁLFALVI Zsolt: A. J. emlékét. = AHét. 1982. 43. 1., 8.
- GARAJ Lajos: A. J. szlovákiai kapcsolatai. = ISz. 1982. 8. 695–701.
- GARAJ, L'udovit: Chvilka s Aranyom. = Slovenské Pohl'ady. 1982. 10. 145–147.
- GARAJ Lajos: A népköltészet lírikusa. A. J. (1817–1882.) = TermTárs. 1982. 10. 16–21.
- HAJDÚ Győző: Verskongató. = IgSzó. 1982. 10. 283–285.
- HERMANN István: Mintha pásztortűz ég... 100 éve halt meg A. J. = Vil. 1982. 11. 655–672.
- HORVÁTH Imre: Tisztelgés némi humorral. = IgSzó. 1982. 10. 313–314.
- IMRE László: „Mit az élet megvon, megadják a holtak”. A. J. évfordulóján. = Napj. 1982. 4. 12–13.
- KERESZTURY Dezső: Arany Jánosról. Halálának századik évfordulóján. = NyelvKult. 1982. 47. 7–12.
- KOVÁCS Kálmán: Az esztétika forradalmára. Emlékezés Arany Jánosra. = Napj. 1982. 4. 9–11.
- KOZMA Dezső: A. J. – száz év távlatából. = NyIrK. 1982. 1–2. 7–13.
- KOZMA Dezső: A nemzeti örökséget őrző és újrateemtő költő. = IgSzó. 1982. 10. 339–342.
- LACZKÓ András: A. J. 1850 szilveszterén. = Ttáj. 1982. 10. 65–69.
- LÁSZLÓFFY Aladár: „Ki és mi vagy...” = Kor. 1982. 10. 765–766.
- LINTNER Sándor: Arany estéje. Irodalmi séta a Margitszigeten Keresztury Dezsővel. = MHírek. 1982. 23. 20–21.
- LŐRINCZE Lajos: A nyelv művelő A. J. időszerűsége. = NyelvKult. 1982. 47. 12–19.
- MAKAY Gusztáv: A. J. tanár úr. = Köznevelés. 1982. 14. 9.
- MARKÓ Béla: A boldog utód. = AHét. 1982. 43. 5.
- MÉSZÁROS István: Skóla és literatura. A. J.: Bolond Istók. = Köznevelés. 1982. 33. 18.
- MEZEY Katalin: Milyen jól lehet írni „Aranyul”. = Köznevelés. 1982. 33. 16–17.
- A. MOLNÁR Ferenc: Arany János finn kapcsolatai és Vikár Béla Kalevala-fordítása körül. = FilKözl. 1982. 4. 514–517.
- NÉMETH G. Béla: Kérdések a Buda halála körül. = ÚÍ. 1982. 8. 89–105.
- NÉMETH G. Béla: A szigorú nemzeti költő. Száz évvel ezelőtt, 1882. október 22-én hunyt el A. J. = Kr. 1982. 10. 13–14.

- NÉMETHI Rudolf: Petőfi árnyékában. = AHét. 1982. 43. 5.
- OZSVALD Árpád: A. J. 1817–1882. = Hét. 1982. 43. 10–11.
- PANEK Zoltán: A. J. és a Newsweek. = AHét. 1982. 43. 6,8.
- RADÓ György: A walesi bárdok külföldön. Egy Arany-ballada világotutazása. = MHírl. 1982. okt. 22. 6.
- RÁKOS Péter: „Évnapra”. (A. J. halálának 100. évfordulójára.) = ISz. 1982. 8. 685–690.
- RIEDL Frigyes: A. J. Bp., 1982. Szépirod. 334 l.
- SÁFRÁN Györgyi: A. J.-gyűjtemény. Petőfi Sándor–Szendrey Júlia kéziratok. Bp., 1982. MTA Kvt. 171 l. [19] t. fol. (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárának katalógusai 13.)
- SCHNEIDER Sándor: A. J. levele Ballagi Mórhoz. = ItK. 1982. 4. 458.
- SCHNEIDER Sándor: Egy régi ponyva visszhangja A. J. verseiben. = Fo. 1982. 10. 67.
- SCHNEIDER Sándor: A Jókai ördögének egy motívuma. = ÉI. 1982. 43. 8.
- SCRIDON, Gavril: „Kit érdekelne már a dal?” = IgSzó. 1982. 10. 324–327.
- SOMLYÓ György: Hallgatni Arany. Vázlat egy nagyobb tanulmányhoz. = ÚÍ. 1982. 10. 64–72.
- SÓTÉR István: Arany és a megtalált utak. = ÚjT. 1982. 42. 5.
- SÓTÉR István: Az útkereső Arany. Még egyszer Arany Jánosról. = ÚÍ. 1982. 12. 70–75.
- SZÁSZ János: A kritikus. = AHét. 1982. 43. 6–7.
- SZÁSZ János: A rejtelkedő lírikus. = IgSzó. 1982. 10. 315–317.
- SZÉKELY János: Modus vivendi. = IgSzó. 1982. 10. 294–300.
- SZELI István: Jelzések és jelentések A. J. irodalomtörténetéből. = Híd. 1982. 11. 1125–1231.
- SZÖRÉNYI László: A. J. a lírikus. = ÚÍ. 1982. 12. 76–87.
- TÓBIÁS Áron: A. J. tanár úr! = ÚjT. 1982. 12. 10–11.
- TÓTH István: A walesi bárdok elemzéséhez. = IgSzó. 1982. 10. 349–351.
- TÓTH Lajos: Gondolatok A. J. preszimbolizmusáról. Néhány „Őszikék” korabeli ballada alapján. = ÚjAur. 1982. 3. 111–117.
- TURCZEL Lajos: A. J. = ISz. 1982. 8. 677–684.
- UNGVÁRI Tamás: A. J. a közösségi költő. = It. 1982. 4. 858–881.
- VASILESCU, Stelian: „Szüntelen szellemi élményem”. Dr. Petru Groza levele. = AHét. 1982. 43. 7.
- VERESS Zoltán: Arany románul. = Utunk. 1982. 44. 1., 4.
- ZOLTÁN Ildikó: A kőrösi tanár. = IgSzó. 1982. 10. 345–349.
- Száz éve halt meg A. J. = Nyr. 1982. 3. 257–293.
- Németh G. Béla: A fragment fölénye. 257–266. – Pásztor Emil: Az „A. J. Toldijának szótára” című könyv terve. 266–280. – J. Soltész Katalin: A. J. névvilága. 281–293.

ARANY LÁSZLÓ

- IMRE László: Esmények és kételyek jegyében. A Délibábok hőse értelmezéséhez. = It. 1982. 3. 477–502.

IMRE László: Reminiscencia, idézet, paródia. (A Délibábok hőse szövegrétegei.) = ItK. 1982. 2. 150–165.

BABAY JÓZSEF

SZIKSZAI Barnabás: B. J. két regénye. = Som. 1982. 5. 60–62.

BABITS MIHÁLY

BAJOMI LÁZÁR Endre: A Fortissimótól a Jónás könyvéig. Jegyzetek a „francia” Babitsról. = Dunatáj. 1982. 1. 17–24.

Bánffy Miklós és Kovács László levelei Babits Mihályhoz. Közli: Sas Péter. = NyIrK. 1982. 1–2. 131–133.

BODRI Ferenc: Jeles értékű Babits-dokumentációk. = Ttáj. 1982. 5. 76–78.

CSÜRÖS Miklós: A fiatal Babits új arcképe. Rába György: B. M. költészete. = ÚÍ. 1982. 3. 59–68.

FRÁTER Zoltán: Babits kallódó értékezése. = It. 1982. 3. 656–660. (Az orosz irodalom c. cikk szövegközlése.)

FRIED István: B. M. mesejátéka. (Jegyzetek A második ének c. színdarab margójára.) = Dunatáj, 1982. 4. 27–34.

FRIED István: Goethe és Babits római elégiája. = Dunatáj. 1982. 2. 5–11.

MAKAY Gusztáv: A „fejlődés” B. M. költői pályáján. = Vig. 1982. 1. 61–65.

MALÚHINA, E[lena]: Iz vengerszkoj klaszsziki XX. veka. = Inosztrannaja Literatura. 1982. 6. 178–180.

RÁBA György: Babits és a „Mindennapi kisleány”. = It. 1982. 3. 661–672. (A Pargolletta c. költeményről.)

ROMÁN J. István: Illyés és Babits. = ÚjLátóh. 1982. 3–4. 322–326.

TAKÁTS Gyula levelei Móricz Zsigmondhoz és Babits Mihályhoz. = Som. 1982. 2. 71–74.

BAJCSY-ZSILINSZKY ENDRE

BARCS Sándor Bajcsy-Zsilinszky Endréről. (Interjú.) Riporter: [Vigh Károly] V. K. = Ttáj. 1982. 1. 60–71.

T. BÍRÓ Zoltán: A Zsilinszky-dráma. = Ttáj. 1982. 1. 39–53.

FÉJA Géza: B.-Zs. E. 2–3. = ÚjFo. 1982. 1. 3–20.; 2. 3–17.

TASI József: Zsolt Béla Bajcsy-Zsilinszky Endréről. = ÚjFo. 1982. 3. 60–61. (1933.) (Zsolt Béla: Zsilinszky Endre. – ÚjFo. 1982. 3. 58–60. – szövegközlésével.)

VÍGH Károly: Zsilinszky és Féja. = ÚjFo. 1982. 5. 57–63.

BAKSAY SÁNDOR

BOTTYÁN János: B. S. százötven éve. = Honism. 1982. 5. 25–27.

VARGA Domokos: B. S. ébresztése. = ÉI. 1982. 40. 8.

BALASSI BÁLINT

HORVÁTH Iván: Balassi költészete történeti poétikai megközelítésben. (Közl. a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete Reneszánsz-kutató csoport.) Bp., 1982. Akad. 336 l.

KOMLOVSZKI Tibor: Rimay és a Balassi-hagyomány. = ItK. 1982. 5–6. 589–600.

TÓTH Béla: Tiszajárás. Itt járt B. B. = Ttáj. 1982. 7. 16–21.

VIRÁGH László: Balassi olasz eredetű nótajelzéseire. = ItK. 1982. 4. 430–434.

BALÁZS ANNA

BAJAI Mária: A hetvenöt éves B. A. köszöntése. = ÉI. 1982. 32. 8.

BALÁZS BÉLA

B. B.: Napló. 1–2. köt. (Vál. szerk. szöveggond. jegyz. Fábri Anna.) Bp., 1982. Magvető, 2 db. (Tények és tanúk.) 1. köt. 1903–1914. 715 l.; 2. köt. 1914–1922. 567 l.

B. B. levelei Lukács Györgyhez. Egy szövetség dokumentumai. Szerk. bev. jegyz. Lenkei Júlia. Bp., 1982. MTA Filoz. Int. 273 l.

B. B.: Schriften zum Fim. (Hrsg. von Helmut H. Diederichs, Wolfgang Gersch, Magda Nagy.) Bp.–München–Berlin, 1982. Akad. Hanser–Henschelverl. Bd. 1. Der sichtbare Mensch. Kritiken und Aufsätze. 1922–1926. 428 l.

BÁNYAI ELEMÉR

NAGY Elemér: Zuboly és a Centrál Kávéház. = Budapest. 1982. 7. 29–31.

BARANYAI DECSI JÁNOS

B. D. J. magyar históriája, 1592–1598. Ford. bev. Kulcsár Péter. (Jegyz. Bellus Iboly.) Bp., 1982. M. Helikon–Európa. 414 l. (Bibliotheca historica.)

BARÁTH LAJOS

JENKEI János: Plebejus elkötelezettség. B. L. írói útjáról. = Napj. 1982. 8. 27–28.

BÁRDOSI NÉMETH JÁNOS

—: B. N. J. = Vig. 1982. 3. 199.

BÁRÓCZI SÁNDOR

Érzelmes históriák. (Marmontel, Jean-Francois): Erköltsi mesék, melyeket frantziából fordított B. S. magyar nemes testőrző. (Elbeszélések) ... (Vál. szerk. jegyz. és utószó: Lőkös István) Bp., 1982. Magvető. 252 l. (Magyar hírmondó.)

BARÓTI SZABÓ DÁVID

KISGYÖRGY Zoltán: Késői látogatás B. Sz. D. bölcsője körül. = *AHét*. 1982. 6. 8.

BARTA JÁNOS

Az irodalmi értékek védelmében. B. J. és Görömbei András válaszol Katona Ádám kérdéseire. = *Kor*. 1982. 1. 24–30.

POMOGÁTS Béla: B. J. műhelye. = *Kort*. 1982. 5. 826–827.

BARTA LAJOS

ILLYÉS Gyula: A sötét ujj. B. L. regénye – Írók Kiadóvállalata. Pozsony, 1928. = *ISz*. 1982. 9. 780–783.

BARTA SÁNDOR

PAŠIAKOVÁ. Jaroslava: Az Akasztott ember. (Barta Sándorról.) Ford. Varga Erzsébet. = *ISz*. 1982. 6. 551–561.

BARTÓK BÉLA

DEMÉNY János: Egy Bartók-kutató műhelyéből. 2. Rézkarcok hidegtűvel. = *Ttáj*. 1982. 2. 43–46.

*RÓNAY László: Bartók és kora. = *Szivárvány*, 4. 1981. 49–57.

SZILÁGYI Imre: Bartók bölceleti preludiuma. = *ÚÍ*. 1982. 9. 3–27.

BATSÁNYI JÁNOS

SINKÓ Ferenc: Ész, Érdem, Igazság. Batsányi az ember és a költő. = *Vig*. 1982. 10. 766–771.

BELIA GYÖRGY

KENÉZ János: B. Gy. arcképéhez. = *MN*. 1982. máj. 4. 8.

Nekr. Illés Endre = *Ttáj*. 1982. 6. 20–21. Pomogáts Béla = *ÉI*. 1982. 12. 8.; Sötér István = *Je*. 1982. 6. 569–570.; Réz Pál = *It*. 1982. 4. 990–992.; Tarnai Andor = *Kr*. 1982. 11. 29.; Vargha Kálmán = *ItK*. 1982. 3. 388.; *MN*. 1982. márc. 13. 11.

BENEDEK MARCELL

Áprily Lajos és B. M. levélváltása. (Közli.) Ugrin Aranka = Vig. 1982. 8. 616–618.

BENJÁMIN LÁSZLÓ

B. L.: Összegyűjtött versek. Bp., 1982. Magvető, 471 l.

BERCZELI ANZELM KÁROLY

Nekr.: Csaplár Ferenc = Somogyi KönyvtMűhely. 1982. 1. 37–36.; [Iszlai Zoltán] (iszlai) = ÉI. 1982. 2. 8.; Mészöly Dezső = Kort. 1982. 5. 828–830.; – = Kr. 1982. 2. 40.; – = MN. 1982. jan. 5. 5.; – = Népszabadság. 1982. jan. 5. 7.

BERDA JÓZSEF

B. J. levelezéséből. = Vig. 1982. 2. 138–142.

ANTALFFY Gyula: Halványsárga kartonok. = MN. 1982. ápr. 24. 9.

(kovalovszky) [KOVALOVSZKY Miklós]: B. J. emléke. = MN. 1982. febr. 2. 5.

SZAKONYI Károly: Profán erények költője. = Népszava, 1982. jan. 31. 6.

VARGHA Kálmán: B. J. alkotásai és vallomásai tükrében. Bp., 1982. Szépirod. 311 l. (Arcok és vallomások.)

VARGHA Kálmán: Egy adventi vers dicsérete. B. J. Diákmisén. = Vig. 1982. 2. 130–137.

BEREGSZÁSZI ISTVÁN

GÖMÖRI György: Beregszászi István „gályarab” lelkész Angliában. = Confessio. 1982. 4. 45–49. (B. J. levele Rimaszombati Jánoshoz, 1677.)

BEREMÉNYI GÉZA

TARJÁN Tamás: B. G., a drámaíró. = Életünk. 1982. 1. 76–84.

BERKÓ SÁNDOR

SÁNDOR László: B. S. kallódó versei. = ISz. 1982. 3. 270.

BERNÁTH AURÉL

Nekr.: Szabados János = Som. 1982. 3. 112.; Udvardi Erzsébet = Kr. 1982. 6. 22–23.; [vadas] = ÉI. 1982. 12. 7.; – = Népszabadság. 1982. márc. 16. 5. és márc. 24. 7.

BERZSENYI DÁNIEL

- B. D. összes versei. (Szövegmond. Merényi Oszkár.) Bp., 1982. Szépirod. 218 l.
 HEGEDŰS Magdolna: A várakozások költője. = VasiSz. 1982. 4. 610–616.
 MERÉNYI Oszkár–VARGA Tibor: Újabb adalékok B. D. iskoláztatásához. = Soprsz. 1982. 3. 238–242.
 OZSVALD Árpád: Nikla. Látogatóban Berzsenyinél. = Hét. 1982. 41. 9.
 SÓTÉR István: Berzsenyiről – olyanoknak, akik nem ismerhetik. = ÚÍ. 1982. 5. 3–12.

BESSENYEI GYÖRGY

- BÁNSZKI István: A „bihari remete” szellemi hagyatéka. = Szabolcs-SzatmáriSz. 1982. 2. 62–64.
 BÍRÓ Ferenc: La philosophie des Lumieres et György Bessenyei (1747–1811) = ALitt. 1982. 1–2. 255–264.
 KILIÁN István: B. Gy. sírverse Rakovszky Dániel omniáriumban. = MKsz. 1982. 4. 361–371.
 KÓKAY György: B. Gy. ismeretlen levele áttéréséről. = ItK. 1982. 2. 201–204.
 KÓKAY György: Bessenyei második akadémiai tárgyu röpirata. (Beszéd az országnak tárgyárul, 1802.) = MKsz. 1982. 2. 127–134.
 KÓKAY György: Melyik művéhez írta Bessenyei 1804-ben a cenzúráról szóló Jegyzését? = MKsz. 1982. 1. 67–69.

BETHLEN GÁBOR

- DEMÉNY Lajos: B. G. és kora, Bukarest, 1982. Polit. K. 214 l.
 MAKKAI László: G. B. et le culture européenne. = AHist. 1982. 1–4. 37–71.

BIBÓ ISTVÁN

- B. I. összegyűjtött munkái. Sajtó alá rend. Kemény István, Sárközi Mátyás. Előszó: Szöllősy Árpád. Bev. Szabó Zoltán. 1–2. kötet Bern 1981–82. Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem. 2 db.
 B. I.: Befejezetlen írás... (Részlet) = KatSz. 1982. 3. 193–200.
 KEMÉNY István: B. I. és magyar demokrácia. = ÚjLátóh. 1982. 1. 101–105.
 KEMÉNY István: Bibó a magyar társadalomról. = ÚjLátóh. 1982. 3–4. 446–450.
 ÖLVEDI János: „Demokratának lenni: nem félni”. = KatSz. 1982. 1. 36–45.

BIRKÁS ENDRE

- NEMESKÜRTY István: A hátsó polcról. B. E.: Elfelejtett emberek. = ÉI. 1982. 8. 7.

BOCSKAI ISTVÁN

- BICSKEY István: B. I. alakja a magyar irodalomban. = Alf. 1982. 11. 60–86.

BOD PÉTER

- B. P.: Magyar Athenas. (Vál. sajtó alá rend. jegyz. utószó Torda István.) Bp., 1982. Magvető. 545 l. (Magyar Hírmondó.)
 KISGÖYRGY Zoltán: Barangolások a bölcsőhely körül. = AHét. 1982. 11. 4.
 SZELE Lajos: B. P. emlékezete. = Honism. 1982. 5. 37–38.

BOHUNICZKY SZEFI

- RÓNAY László: Író – süteményestállal. B. Sz. = Som. 1982. 3. 54–62.

BOLDIZSÁR IVÁN

- B. I.: Don, Buda, Párizs. (Emlékezések.) Bp., 1982. Magvető. 410 l. (Tények és tanúk.)
 B. I.: Don, 1942–43. Napló, levelek és visszaemlékezések a frontról. = Kort. 1982. 1. 25–50.; 2. 165–197.

BÓLYA PÉTER

- DRESCHER J. Attila: Mikor az illúziók elhagytak bennünket. Kisportré Bólya Péter-ről. = Dunatáj. 1982. 1. 44–49.

BONCZA BERTA

- BUDAI BALOGH Sándor: Ecsetvonások a Csinszka-portréhoz. Ironikus töprengések, új tanúkkal. = Confessio. 1982. 2. 94–97.

BORZSÁK ISTVÁN

- B. I.: „... a kollégiumi múlt bélyege kitörölhetetlen.” = MTud. 1982. 10. 749–751.

BÖLÖNI FARKAS SÁNDOR

- B. F. S.: Naplótöredék. 1835–1836. (Előszó, jegyz. Szigethy Gábor.) Bp., 1982. Magvető. 84 l. (Gondolkodó magyarok.)
 GÁL István: B. F. S. eleven emlékezete. = MN. 1982. jan. 19. 8.
 VIKOL Katalin: B. F. Amerikája. = Vil. 1982. 8–9. 556–561.

BÖLÖNI GYÖRGY

- B. Gy.: Egy forradalmi nemzedék. (Publicisztikai írások.) (Vál. Mátis Lívia.) Bp., 1982. Szépirod. 541 l.
 BATA Imre: Bölöni. = ÉI. 1982. 43. 1.
 Emlékezés Bölöni Györgyre. = ÉI. 1982. 45. 5.
 ERKI Edit: B. Gy. következetessége. Születésének századik évfordulójára. = Szi. 1982. 10. 173–177.

[E. FEHÉR Pál] E. F. P.: A hűséges ember. – B. Gy. centenáriuma. – = Kr. 1982. 10. 24.

FUNK Miklós: Szilágysomlyótól Szigligetig. B. Gy. (1882–1959) századik születésnapjára. = Népszava. 1982. okt. 30. 11.

KIRÁLY István: A Bölöni-példa. = Ttáj. 1982. 10. 49–64.

KOVALOVSKY Miklós: B. Gy. példája. = Napj. 1982. 9. 4.

SARKADI László: A szellem lelkiismerete. B. Gy. születésének századik évfordulóján. = Népszabadság. 1982. okt. 30. 6.

VARGA József: Bölöni Györgyre emlékezve. = Nagyv. 1982. 10. 1551–1552.

BRÓDY SÁNDOR

LACZKÓ András: B. S. alkotásai és vallomásai tükrében. Bp., 1982. Szépirod. 223 l. (Arcok és vallomások.)

LACZKÓ András: B. S. és a naturalizmus. = ÚjAur. 1982. 1. 102–106.

BUDA FERENC

FÜZI László: Életünk s vállalt sorsunk az irodalom. Beszélgetés Buda Ferencsel. = Napj. 1982. 11. 18–20.

BUDAI PARMENIUS ISTVÁN

GÖMÖRI György: Még egyszer Budai Parmeniusról. = NyelvKult. 1982. 46. 47–48.

BUDAY GYÖRGY

LENGYEL András: Adalékok B. Gy. és Erdei Ferenc kapcsolatához. = Somogyi-KönyvtMűhely 1982. 1. 14–17.

CHOLNOKY VIKTOR

MEZEI József: Reneszánsz-nosztalgia. C. V. a Magyar Hírmondóban. = It. 1982. 3. 423–539.

CZAKÓ GÁBOR

SZIKSZAI Károly: Beszélgetés Czakó Gáborral. = Életünk. 1982. 5. 404–413.

CSÁK GYULA

PÓSA Zoltán: Óvjuk magunkban Glemba Jánost. Gondolatok Cs. Gy. műveiről. = Napj. 1982. 5. 30–32.

CSANÁD BÉLA

SIMÁNDI Ágnes: Tűz és reménység. Cs. B. költészete. = Vig. 1982. 3. 201–204.

CSANÁDI IMRE (1520. k.–1575 után)

SZÓNYI Etelka: Versfőkben elrejtett név – egy ismeretlen prédikátor. = Diakónia. 1982. 2. 73–77.

CSANÁDI IMRE (1920–)

BAKONYI István: Cs. I. korai költészete. = Kort. 1982. 12. 1986–1988.

CSÁNKI DEZSŐ

SASHEGYI Oszkár: Cs. D. Egy tudós életpályája a polgári kori Magyarországon. = BékésiÉ. 1982. 4. 427–437.

CSÁTH GÉZA

DEMÉNY János: Visszatérő tévedések. = ÉI. 1982. 12. 2.

CSERÉPFALVI IMRE

Cs. I.: Egy könyvkiadó feljegyzései. Bp., 1982. Gondolat. 483 l.

CSERES TIBOR

ROMÁN J. István: Egy politikai gondolat regénye. = ÚjLátóh. 1982. 3–4. 439–442.
(Cs. T.: Én, Kossuth Lajos.)

CSIKY GERGELY

MOLNÁR Tibor: Cs. G. nyomán – aradi tájakon. = ÚjT. 1982. 49. 20–21.

MOLNÁR Tibor: Cs. G. Spartacusának három változata. = ItK. 1982. 2. 188–197.

MOLNÁR Tibor: „Az emberi szellem minden alkotásának csak egy biztosít örök életet: az igazság.” Csiky Gergelyre emlékezve. = AHét. 1982. 2. 4.

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY

ANTAL Gábor: Üzenet 1793-ból. = MN. 1982. márc. 17. 4.

BOROS Dezső: A Festetics-levéltárnak a csurgói iskolára és Csokonai tanárságára vonatkozó iratai (1797–1800). = Somogy Megye Múltjából. Levéltári Évkönyv (Kaposvár) 1982. 13. 77–102.

FERENCZY Miklós: Cs. V. M. egészségügyi tanácsai. = OrvH. 1982. 48. 2973–2974.

HUNYADI István: A Lévai-végrendeletéhez. = MN. 1982. szept. 14. 8.

KATONA Anna: Mihály Vitéz Csokonai. Boston, 1980. Twayne. 107 1. (Twayne's World Authors Series 579.)

SZILÁGYI Ferenc: Csokonai ismeretlen könyvajánlása Teleki Sámuelhoz. = MKSz. 1982. 2. 158–160.

SZILÁGYI Ferenc: Posonyi Tsuda-módi és egyebek. Csokonai ismeretlen versei. = Újt. 1982. 5. 10–11.

CSOÓRI SÁNDOR

Cs. S.: A félig bevallott élet. (Esszék.) Bp., 1982. Magvető. 434 l.

CSOÓRI Sándor: Tenger és diólevél. Bukarest, 1982. Kriterion. 148 l.

Készülődés a számadásra. Hatvani Dániel beszélgetése Csoóri Sándorral. = MV. 1982. 1. 17–32.

KISS Ferenc: Cs. S. 1–2. = Életünk. 1982. 9. 831–845.; 12. 1114–1131.

CSORBA GYŐZŐ

SZAKOLCZAY Lajos: Látogatóban Csorba Győzőnél. = Budapest. 1982. 8. 20–23.

CSUKA ZOLTÁN

HATMAT Béla: Cs. Z. bibliográfia. Szentendre, Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár. 1982. 159 l.

IFJ. DARHOLCZ KRISTÓF

JANKOVICS József: A Novissima Tuba szerzője és fordítója. = ItK. 1982. 3. 305–312. (Kassa, 1639.)

DARVAS JÓZSEF

D. J.: A léleknek kenyere. (Cikkek, tanulmányok, felszólalások.) (Szerk. és szöveg-gond. Rádics József.) Bp., 1982. Szépirod. 349 l.

Darvas József levele Móricz Zsigmondhoz. [Közli]: Radics Károly = Kr. 1982. 2. 7.

BÉNYEI József: Hogy vagytok? Emlékezés Darvas Józsefere. = Alf. 1982. 2. 94–96.

BERTHA Bulcsú: Darvas hiánya. = ÉI. 1982. 6. 15.

BOGLÁRI BÉKÉS István: Az ifjú Darvas Józsefere emlékezem. = Som. 1982. 3. 24–27.

CZINE Mihály: Seb lett a hiánya. Emlékezés Darvas Józsefere. = MN. 1982. febr. 19. 4.

D. J. emlékezete. A kortársak között. = SzI. 1982. 2. 162–165.

FÁBIÁN Zoltán: D. J. szociográfiája. = Napj. 1982. 7. 15–16.

FÁBIÁN Zoltán: „Szóvigéc nem leszek!” = Emlékezés Darvas Józsefere 70. születésnapján. = MHírl. 1982. febr. 10. 6.

FEKETE Gyula: Vadalanyon kihajtó emlék. = Napj. 1982. 3. 20–22.

HEGYI Imre: „Itt engem egy embererdő védett.” Találkozásaim Darvas Józseffel = Napj. 1982. 2. 27–29.

HEGYI Imre: Orosházi látogatás. = Napj. 1982. 7. 14–15.

MOCSÁR Gábor: Megítélés kérdése? Szubjektív sorok a hetvenéves Darvas Józsefről.
= Ttáj. 1982. 2. 38–42.

M. PÁSZTOR József: D. J. és barátai a bíróság előtt – 1933-ban. = ÚjAur. 1982. 2.
45–66. (12 levél 1932–33-ból és a nyomozati eljárás jegyzőkönyve.)

M. PÁSZTOR József: D. J. két vallomása. = It. 1982. 3. 672–684.

SZALONTAY Mihály: Hetven éve született D. J. = MN. 1982. febr. 10. 5.

TOLNAI Gábor: „Nem a művet tartotta a legszentebbnek”. Emlékezés Darvas József-
re. = ÚjT. 1982. 22. 11.

TÓTH Lajos: D. J. két tanítója. („A szakadék” és „A térképen nem található” című
drámájában.) = ÚjAur. 1982. 2. 25–35.

„Világosság és hűség.” = ÚjAur. 1982. 2. 5–14. (Czine Mihály. 5–8. – Féja Géza. 8–
13. – Darvas József. 13–14.)

Z. L. [ZAPPE László]: Hetven éve született D. J. = Népszabadság. 1982. febr. 10. 7.

DÁVID FERENC

SZÁSZ János: D. F. Az Unitárius Egyház kiadása. (Sajtó alá rend. Jakab Jenő.) Bp.,
1982. Magyarországi Unitárius Egyház. 61 l.

DAYKA GÁBOR

SÁNDOR László: Gyöngyösi, Dayka, Petőfi nyomában. Irodalmi emlékhelyeink Kár-
pát-Ukrajnában. = ÚjT. 1982. 38. 18–19.

DÉR ENDRE

A hatvan éves D. E. köszöntése. Bata Imre = ÉI. 1982. 27. 8.; Tandi Lajos = ÚjAur.
1982. 3. 10–11.; Varga Domokos = Ttáj. 1982. 8. 92–95.

DÉRY TIBOR

D. T.: A napok hordaléka. (Összegyűjtötte és szöveggond. Réz Pál.) Bp., 1982. Szép-
irod. 650 l. (Déry Tibor munkái.)

SZALAI Anna: Csereforgalom. Magány és közösség D. T. regényeiben. Bp., 1982.
Szépirod. 182 l.

UNGVÁRI Tamás: Déry és Lukács. = Kort. 1982. 5. 768–772.

DEVECSERI GÁBOR

D. G.: Görög komédiák. (Műfordítások.) Bp., 1982. Európa. 484 l. (Devecseri Gábor
művei.)

DEZSÉNYI BÉLA

KÓKAY György: D. B. emlékezete. = MKsz. 1982. 3. 276.

DIÓSZEGI KIS ISTVÁN

BORBÁTH Dániel: Szemelvények a XVI–XVII. századbeli református igehirdetők prédikációjából. = ISZ. 1982. 2. 125–127.

DOBOZY IMRE

FÁBIÁN Zoltán: Az első találkozóról – búcsúzóul. D. I. emlékére. = Ttáj. 1982. 12. 109–111.

GÁLFALVI Zsolt: A mindenkori feladat. = ÉI. 1982. 40. 7.

HUBAY Miklós: Íróársak nevében. = ÉI. 1982. 40. 6.

Irodalmak kölcsönössége. (Interjú.) Riporter: Kövesdi János. = ISZ. 1982. 9. 849–853.

KORNIDESZ Mihály: A cselekvés vonzásában. = ÉI. 1982. 40. 6.

NEMESKÚRTY István: A filmíró. = ÉI. 1982. 40. 7.

VADÁSZ Ferenc: Ceruzavonások D. I. portréjához. = Kr. 1982. 11. 16.

Nekr.: Csák Gyula = ÚJT. 1982. 40. 11.; Szekér Endre = Fo. 1982. 11. 96.; – = MHírl. 1982. szept. 24. 6.; – = Napj. 1982. 11. 37.; – = Népszabadság. 1982. szept. 24. 5. és szept. 28. 5.; – = Népszava. 1982. szept. 24. 5.; – = SZI. 1982. 11. 189.

DOMOKOS LÁSZLÓ

PÉTER László: D. L. 1882–1973. = SomogyiKönyvtMűhely. 1982. 1. 1–13.

DOMOKOS MÁTYÁS

D. M.: A pályatárs szemével. Bp., 1982. Magvető. 550 l.

D. M.–Lator László: Versekről, költőkkel. (Beszélgetések.) Bp., 1982. Szépirod. 531 l.

DOROMBY KÁROLY

A Vigilia beszélgetése Doromby Károllyal. = Vig. 1982. 3. 206–213.

DUDÁS KÁLMÁN

A hetvenéves D. K. köszöntése. Herceg János = Üzenet. 1982. 4. 197.; Illés Sándor = MN. 1982. aug. 27. 4.; Vidor Miklós = ÉI. 1982. 34. 11.

DUTKA ÁKOS

MARTH, Hildegard: D. Á. és a Holnaposok levelezéséből. = It. 1982. 2. 386–393.

ECSEDI BÁTHORI ISTVÁN

A. ERDEI Klára: Modellfejlődés E. B. I. prózájában. = ItK. 1982. 5–6. 620–626.

ENYEDI FAZEKAS JÁNOS

BORBÁTH Dániel: Szemelvények a XVI–XVII. századi református igehirdetők prédikációból. = RefSz. 1982. 1. 42–48.

EÖTVÖS JÓZSEF

E. J. két levele 1848-ból. (Közli: Urbán Aladár) = It. 1982. 3. 647–656. (Vasvári Pál, Szász Károly.)

VARGA Csaba: Újraolvasónapló. E. J.: Agricola levelei. = Fo. 1982. 10. 80–83.

EÖTVÖS KÁROLY

NÉMETH G. Béla: Egy vidékies „aetas aurea” múzeumának óre. Eötvös Károlyról, az íróról. = ÚÍ. 1982. 3. 77–85.

ERDEI FERENC

E. F.: Makó társadalomrajza. (Sajtó alá rend. Erdei Sándor.) (Utószó: Kulcsár Kálmán.) Makó, 1982. Vár. Tcs. V. B. 95 l. (A Makói Múzeum füzetek 27.)

KÁLLAI Gyula: E. F. emlékezete. = Fo. 1982. 7. 94–96.

LENGYEL András: Adalék Buday György és E. F. kapcsolatához. = SomogyiKönyvt-Műhely. 1982. 1. 14–17.

MOJZESNÉ SZÉKELY Katalin: A földhöz jutott parasztság sora. E. F. 1944–1949 közötti írásai. = Szabolcs-SzatmáriSz. 1982. 3. 99–109.

ERDÉLY MIKLÓS

BEKE László: E. M. = Híd. 1982. 3. 375–391.

SEBŐK Zoltán: Új misztika felé. (Beszélgetés Erdély Miklóssal.) = Híd. 1982. 3. 366–376.

ERDÉLYI JÁNOS

T. ERDÉLYI Ilona: E. J. két kiadatlan verse. = ÚJT. 1982. 11. 21.

ERDÉLYI JÓZSEF

E. J.: Aranyalma. Kiadatlan versek. 1917–1978. Bp., 1982. Magvető. 263 l.

ESTERHÁZY PÉTER

JANKOVICS József: Bevezetés a Függetlenség-be. E. P.: Függetlenség. = Életünk. 1982. 1. 91–96.

FALU-TAMÁS

G. SIN Edit: F. T., 1881–1977. Szentendre, 1981. Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár. 113 l., [12] t. (Pest megyei téka.)

FALUDI FERENC

RUSPANTI, Roberto: La 'svolta romana' di un illustre gesuita ungherese, 10 scrittore e poeta Ferenc Faludi (1704–1779). = Archivio della R. società romana di storia patria. CII. (1979). 347–359.

SZAUDER Mária: F. F. a Római Árkádia tagja. = ItK. 1982. 4. 448–451.

VAJDA György Mihály: Faludi és a felvilágosodás. = ItK. 1982. 3. 312–317.

FÁY ANDRÁS

SZABÓNÉ FEHÉR Erzsébet: Rousseau Emilje – mint magyar nemesifjú. F. A. kritikája a hazai nevelésről 1816-ban. = Köznevelés. 1982. 42. 20–21.

FAZEKAS LÁSZLÓ

Nekr. Kuczka Péter = ÉI. 1982. 49. 7.; – = Népszava. 1982. nov. 26. 6.

FAZEKAS MIHÁLY

F. M. művei. (Versek, prózai művek, műfordítások.) (Szerk. jegyz. Julow Viktor.) Bp., 1982. Szépirod. 366 l.

JULOW Viktor: F. M. (2. átd. bőv. kiad.) Bp., 1982. Szépirod. 514 l.

FEHÉR FERENC

F. F. költő, író, műfordító. (Szerk. összeáll. Németh Gábor, Sallainé Kővágó Rózsa.) Kalocsa, 1981., Nagy Lajos Városi-Járási Könyvtár. 71. (A kalocsai Nagy Lajos Városi-Járási Könyvtár bibliográfiai sorozatai 1.)

FÉJA GÉZA

F. G.: Lapszélre. (Emlékezések, tanulmányok.) (Szerk. szöveggond. Féja Endre.) Bp., 1982. Szépirod. 432 l.

VÍGH Károly: Zsilinszky és Féja. = ÚjFo. 1982. 5. 57–63.

ZIMONYI Zoltán: „Nagy honvágy él már bennem Esztergom iránt.” (F. G. és Martsa Alajos levelezése.) = ÚjFo. 1982. 3. 25–32.

FEJES ENDRE

TARJÁN Tamás: Az író késsel álmodik. F. E., a drámaíró. = Napj. 1982. 7. 24–27.

FEJTŐ FERENC

- AGÁRDI Péter: Értékrend és kritika. F. F. irodalomszemlélete a 30-as években. Bp., 1982. Gondolat. 519 l.
- AGÁRDI Péter: A felvilágosodás F. F. harmincas évekbeli irodalomszemléletében. = ItK. 1982. 2. 166–178.
- AGÁRDI Péter: Az irodalomkritikus elméleti és módszertani műhelye. Mozaik F. F. 30-as évekbeli munkásságáról. = It. 1982. 2. 323–347.

FEKETE GYULA

- HEGYI Imre: A mi hallgató történelmünk. Levélféle Fekete Gyulához, 60. születésnapján. = Napj. 1982. 3. 28–29.
- SZEBERÉNYI Lehel: F. Gy. hatvanéves. = Kort. 1982. 3. 442–443.
- A 60 éves F. Gy. köszöntése. Annus József = Ttáj. 1982. 2. 15–16.; Fráter Zoltán: = MN. 1982. febr. 26. 4.; Varga Domokos = ÉI. 1982. 7. 7.; Varga Lajos Márton = Népszava. 1982. febr. 27. 11.

FERENCZY TERÉZ

- SZABÓ Károly: Szerep és sors. F. T. élete és költészete. = Pal. 1982. 1. 21–22.

FODOR ANDRÁS

- TÜSKÉS Tibor: „Egyszerre látni mind a két szobát...” F. A. új verseiről. = Som. 1982. 6. 47–52.

FORGÁCH FERENC

- FORGÁCH Ferenc: Emlékirat Magyarország állapotáról Ferdinánd, János, Miksa királysága és II. János erdélyi fejedelemsége alatt. (Vál. szöveggond. magyarázat és utószó: Kulcsár Péter.) (Ford. Borzsák István.) Bp., 1982. Szépirod. 382 l. (Olcsó Könyvtár 862.)

FORGÁCH SIMON

- KOVÁCS Sándor Iván: F. S. „Áfium”-kiadása. = MKsz. 1982. 1. 9–18. (1705)

FORGÁCS ANTAL

- TAKÁTS Gyula: F. A. levelei. = Som. 1982. 3. 79–85.

FÜLEP LAJOS

- DOBAI Ádám: F. L. bajai évei. = Dunatáj. 1982. 1. 25–37.

FÜST MILÁN

BÜKY László: A mély főnév F. M. és Karinthy Frigyes költői nyelvének képkalkotási rendszerében. = Nyr. 1982. 3. 310–318.

KÁFER István: F. M. – szlovákul. = ÉI. 1982. 17. 6.

KIS PINTÉR Imre: A Füst-életmű viszontagságai. = ItK. 1982. 1. 15–28.

NIRSCHY OTT Aurél: Feljegyzések Füst Milánról. = Kort. 1982. 763–767.

GÁL ISTVÁN

István Gal – publiciszt i kritik. = Inosztrannaja Literatura. 1982. 2. 249–250.

Nekr. Pašiaková, Jaroslava = ISz. 1982. 7. 649–650.; Sándor László = ÉI. 1982. 27. 7.

Sziklay László = Hel. 1982. 1. 171–173.; ItK. 1982. 3. 389.; z. 1. [Zay László] = MN. 1982. jún. 27. 4.

GALEOTTO MARZIO

SZÖRÉNYI László: Galeotto filozófiai értekezéseinek antik forrásai. = ItK. 1982. 1. 46–52.

GÁLI JÓZSEF

MÁRAI György: Emlékezés a József Attila-díjas Gáli Józsefre. = BékésiÉ. 1982. 4. 508–510.

*EÖRSI István: Elvesztettem egy fogadást. = Szivárvány, 4. 1981. 9–10.

GÁLL ISTVÁN

Nekr.: Berkes Erzsébet, Szántó Péter, Odze György = ÉI. 1982. 44. 4.; Bertha Bulcsú, Sükösd Mihály, Faragó Vilmos = ÉI. 1982. 44. 5.; Csukás István, Kenessey András, Módos Péter, Szakonyi Károly = ÚÍ. 1982. 44. 19.; E. F. P. [E. Fehér Pál] = Népszabadság. 1982. okt. 22. 7. Fekete Gyula = ÉI. 1982. 45. 6.; Kalász Márton = ÚjT. 1982. 44. 19.; Tóth Dezső = Kr. 1982. 44. 19.; – = Kr. 1982. 11. 9.; – = ÚjFo. 1982. 6. 71.

GARAI GÁBOR

Bekanntnis und Engagement. Gespräch mit G. G. = Neue Deutsche Literatur. 1982. 6. 87–91.

„Költészet és valóság” „Én lelkem mire csüggedsz el” című verséről Garai Gáborral Kabdebó Lóránt beszélget. = Életünk. 1982. 1. 57–65.

Otvetszvennoszt' talanta. Szlovo – piszatel'jam mira. = Inosztrannaja Literatura. 1982. 6. 188–191.

GELLÉRI ANDOR ENDRE

VARGHA Kálmán: „A szeretet bolondja vagyok”. Zsidóság és kereszténység G. A. E. világában. = Vig. 1982. 11. 844–848.

GELLÉRT OSZKÁR

A. G. [ANTAL Gábor]: A százesztendő G. O. = MN. 1982. szept. 10. 5.
 KABDEBŐ Lóránt: G. O. emlékezete. = Népszava. 1982. szept. 10. 6.
 RÁDICS Károly: G. O. levelei Móricz Zsigmondhoz. = Népszabadság. 1982. okt. 2. 15.
 RÓNAI Mihály András: G. O. = Népszabadság. 1982. szept. 10. 7.
 Száz éve született G. O. Borbély Sándor = ÉI. 1982. 37. 8.; [cselényi] = Hét. 1982. 44. 8.; Erki Edit = ÚjT. 1982. 37. 11.; Rónay László = Kr. 1982. 9. 6.;

GERGELY PÁL

Nekr. Pomogáts Béla = ItK. 1982. 5–6. 731.

GOZSDU ELEK

LŐRINCZY Huba: Az útvesztés és korszakváltás gyötrelmei. G. E. regényeiről. = ÚI. 1982. 3. 86–98.

GÖMÖRY OLIVÉR

SZOMBATHY Viktor: Gömöri jegyzetek. = ISz. 1982. 3. 266–269.

GREGUSS ÁGOST

MARIK Dénes: G. Á., a lázadó szarvasi tanár. = ÚjAur. 1982. 1. 107–116.

GULYÁS PÁL

BORBÉLY Sándor: G. P. érkezése. = ÚI. 1982. 2. 70–76.
 CS. VARGA István: „A barát szóra G. P. nevével felelek.” Németh László és G. P. barátságáról. = Napj. 1982. 9. 22–24.

GVADÁNYI JÓZSEF

SZILÁGYI Ferenc: G. J. levele és verse az Erdélyi Magyar Nyelvmívelő Társasághoz. = ItK. 1982. 2. 204–209. (1797)

GYERGYAI ALBERT

ÉTIEMBLE, [René]: Albert Gyergyai: = La Nouvelle Revue Française. 1982. 351. 67–73.

SZÍJÁRTÓ István: Gy. A., a műfordító. = Som. 1982. 4. 73–74.

VOISINE, Jacques: In memoriam Albert Gyergyai. = Revue d'Histoire Litteraire de la France. 1982. 3. 506–507.

Nekr.: Nagy Péter = It. 1982. 4. 987–988.; Reisinger János = Vig. 1982. 1. 66–67.; Varga László = Hel. 1982. 1. 170.

GYÖNGYÖSI ISTVÁN

SÁNDOR László: Gyöngyösi, Dayka, Petőfi nyomában. Irodalmi emlékhelyeink Kárpát-Ukrajnában. = ÚjT. 1982. 38. 18–19.

GYÖRFFY GYÖRGY

NÁDOR Tamás: Ex libris Gy. Gy. = Új. 1982. 4. 119–128.

GYÖRGY MÁTYÁS

KÁLMÁN C. György: Gy. M. groteszk magánbeszédei. = ItK. 1982. 3. 330–349.

GYŐRI LÁSZLÓ

KÁRPÁTI Kamil: Egy költő perújrafelvétele. = Dunatáj. 1982. 2. 19–22.

GYURKOVICS TIBOR

CZÉRE Béla: Gy. T. szabálytalan drámáinak világa. = Kort. 1982. 5. 809–813.

HAJNAL ANNA

FODOR András: Jövőbe sugárzó hagyaték. A tovább élő H. A. = Műhely. 1982. 2. 34–35.

LUKÁCSY András: Hetvenöt éve született H. A. = MHírl. 1982. jan. 31. 4.

Versről versre. H. A.: Izzó nap. A versről Lator Lászlóval Domokos Mátyás beszélget. = Je. 1982. 2. 169–174.

HAJNÓCZY PÉTER

H. P.: A fűtő. – M. – A halál kilovagolt Perzsiából. – Jézus menyasszonya. – Hátrahagyott írások. (Összeáll. Gond. Mátis Lívia.) Bp., 1982. Szépirod. 717 l.

NÁCSA Klára: Hajnóczy Péterről. = Kort. 1982. 12. 1976–1985.

HALÁSZ ELŐD

H. E. hatvan éves. (Tanulmányok.) (Szerk. Neményi Kázmér, Salyámosy Miklós.) Szeged, 1980. [!1982.] JATE. 260 l.

HARASZTI SÁNDOR

Nekr. Csátár Imre = *ÉI.* 1982. 5. 8.; Kántor Lajos = *Korunk.* 1982. 6. 492–493.; Lévay Endre = *Üzenet.* 1982. 3. 125.; Szerdahelyi István = *Kr.* 1982. 3. 12.; – = *Népszabadság.* 1982. jan. 22. 7.

HATVANY LAJOS

BELOHORSZKY Pál: Hatvany Petőfije. = *Kort.* 1982. 3. 456–458.

ILLÉS Endre: Egy halom parázs. = *ÉI.* 1982. 52–53. 11.

KÉPES Géza: H. L. emlékezete. = *ÚjT.* 1982. 28. 10.

HEGEDŰS GÉZA

KOCH Valéria: H. G. hetvenéves. = *MN.* 1982. máj. 14. 4.

KÓNYA Judit: Kompiláció-étűd H. G. születésnapjára. = *Nagyv.* 1982. 5. 764–765.

LUKÁCSY András: H. G. hetvenéves. = *MHírl.* 1982. máj. 14. 6. – = H. G. hetvenéves. = *Népszabadság.* 1982. máj. 14. 7.

HEGEDŰS ISTVÁN

H. I.: Mulató könyvetske. 1–2. (Verses önéletrajz a napoleoni háborúk korából) = *Életünk,* 1982. 3. 204–361.; 4. 330–361.

SZOMBATHY Viktor: Hegyes-Kis-Somyló vitéz író-huszára. = *Életünk.* 1982. 3. 201–203.

HERCZEG FERENC

RÓNAY László: H. F. – mai szemmel. = *Műhely.* 1982. 5. 3–23.

HERNÁDI GYULA

TARJÁN Tamás: A történelem elmeklinikusa. A drámaíró H. Gy. = *Napj.* 1982. 11. 25–29.

HÓMAN BÁLINT

H. B. levelesládájából. (Közli: Varga F. János) = *Kr.* 1982. 8. 9–14.

HONT FERENC

H. F. naplójából. (Részletek) (Közli): Csaplár Ferenc. 1941-ből. = *Ttáj.* 1982. 4. 117–126.

HORVÁTH JÁNOS

KECSKÉS András: H. J. és a magyar vers. = Lit. 1982. 3–4. 402–427.

HUBAY MIKLÓS

H. M.: Egy drámaíró naplójából. = ÚÍ. 1982. 2. 30–38.

„Költészet és valóság.” Hubay Miklóssal Tüzet viszek című tragédiájáról Kabdebó Lóránt beszélget. = Életünk. 1982. 3. 275–281.

HUSZÁR GÁL

CSOMASZ TÓTH Kálmán: H. G. újabban felfedezett énekeskönyvének tanulságai. = Confessio. 1982. 4. 50–59.

IGNÁCZ RÓZSA

KOREK Valéria: I. R. (1909–1979.) = ÚjLátóh. 1982. 2. 200–207.

IGNOTUS

GEORGE, Emery: Radnóti Miklós Ignotus-vonatkozásairól. = It. 1982. 1. 1–19.

IJJAS ANTAL

SZEGHALMI Elemér: A korlélek írója. I. A. (1906–1980). = Vig. 1982. 10. 755–759.

ILLÉS ENDRE:

I. E.: Olvasás közben. = Ttáj. 1982. 6. 17–21.

BALOGH Ernő: A visszatekintő örvény. I. E. Hamisjátékosok című művéről. = Ttáj. 1982. 6. 28–33.

BATA Imre: Kettő a magasban. I. E. és Illyés Gyula évfordulójára. = It. 1982. 4. 761–772.

BODNÁR György: Az ítélkezéstől a belátásig. A 80 éves I. E. köszöntése. = Je. 1982. 6. 535–542.

BORSOS Miklós: Levél Illés Endréről. = ÚÍ. 1982. 6. 8–10.

HÉRA Zoltán: Fénnyel és árnyékkal. = Népszabadság. 1982. jún. 5. 14.

ILLYÉS Gyula: I. E. erőnléte. = ÚÍ. 1982. 6. 3–7.

JÓKAI Anna: Pályakezdetem emlékei – Illés Endréről. = Ttáj. 1982. 6. 22–24.

KARINTHY Ferenc: Elkésett köszöntő. = Népszabadság. 1982. jún. 26. 16.

LACZKÓ András: A moralitás színpadán. A drámaíró I. E. = Napj. 1982. 6. 27–29.

LUKÁCSY András: ... és irodalomszervező. I. E. születésnapjára. = MHírl. 1982. jún. 4. 6.

OLASZ Sándor: Történetek halandókról. I. E. novellái. = Ttáj. 1982. 6. 25–28.

- RÓNAY László: I. E. több nézetből. = *Üzenet*. 1982. 1–2. 25–27.
 RUFFY Péter: Egy gyógyító ember. I. E. köszöntése. = *MN*. 1982. jún. 4. 4.
 SÓTÉR István: I. E. = *ÚÍ*. 1982. 6. 20–25.
 SZABÓ Magda: Nyílt levél Illés Endréhez. = *ÚÍ*. 1982. 6. 8–10.
 SZEKÉR Endre: I. E., a krétarajzok mestere. Az író 80. születésnapjára. = *Fo*. 1982. 6. 93–95.
 SZENTKUTHY Miklós: Realizmus, avagy vádirat a sors ellen. = *ÚÍ*. 1982. 6. 29–32.
 VAS István: Három novelláról. = *ÚÍ*. 1982. 6. 17–19.
 A nyolcvanéves I. E. köszöntése. Görgey Gábor = *Nagyv*. 1982. 6. 925–296.; Rónay László = *Népszava*. 1982. jún. 5. 11.; Szentmihályi Szabó Péter = *Kr*. 1982. 6. 9–10.

ILLYÉS GYULA

- ILLYÉS Gyula: Yksi lause sorrosta. = *Parnasso*. 1982. 7. 395–400.
 Illyés Gyula élete képekben. (Összeáll. Illyés Gyuláné.) (A képeket összegyűjt. vál. Moldován Domokos) Bp., 1982. Gondolat. 207 l.
 Illyés Gyula emlékszám. = *ÚÍ*. 1982. 11. 1–87.
 Baránszky Jób László: Élő klasszikusok. 5–15. – Németh G. Béla: Erkölcsi autonómia – művészeti autonómia. 18–27. – Tandori Dezső: Mindenkor lángjai. 28–31. – Boldizsár Iván: Csigavacsora Tihanyban. 32–37. – Belohorszky Pál: Fehéren izzó jég. 38–42. – Ördögh Szilveszter: Az emberi létezés alapkonfliktusai. 44–51. – Szilágyi Imre: Önismeret és egzisztencia. A nyolcvan éves Illyés Gyulának. 52–83.
 ALMÁSI Miklós: Drámai sorsfordulók. (Kegyenc, Különc, Malom a Sédén.) = *Életünk*. 1982. 12. 1063–1068.
 BAJOMI LÁZÁR Endre: A „francia” Illyés. = *Nagyv*. 1982. 10. 1523–1529.
 BALOGH Edgár: Köszönet a szomszédból. = *Kort*. 1982. 11. 1692–1694.
 BATA Imre: Illyés lírája. = *Kr*. 1982. 2. 27–28.
 BATA Imre: Kettő a magasban. Illés Endre és I. Gy. évfordulójára. = *It*. 1982. 4. 761–772.
 BATA Imre: Konok kikelet. Illyés maga válogatta gyűjteménye. = *Kort*. 1982. 11. 1741–1747.
 „Bátrabb igazságokért!” Domokos Mátyás beszélgetése Illyés Gyulával. = *Kort*. 1982. 11. 1675–1690.
 BÉLÁDI Miklós: Korfordulók és a költészet válaszai. I. Gy. lírája 1945 után. 1–2. = *Je*. 1982. 11. 967–980.; 12. 1067–1078.
 T. BÍRÓ Zoltán: Magyarok: szorongók és békétlenek. (Vázlat Illyés könyvének értelmezéséhez.) = *Fo*. 1982. 11. 16–24.
 BODA István: Példa és modell = *Alf*. 1982. 11. 65–69.
 BOLDIZSÁR Iván: I. Gy. Magyar Csillaga. = *Kort*. 1982. 11. 1721–1724.
 BORBÁNDI Gyula: Nemzeti gondok. A nyolcvanéves Illyés Gyulának. = *ÚjLátóh*. 1982. 3–4. 327–336.
 BORSODY István: A magyar nacionalizmus demokratizálása. Illyés Gyulának 80-ik születésnapjára. = *ÚjLátóh*. 1982. 3–4. 311–322.
 CSÁNYI László: Rácegres koranyárban. = *Dunatáj*. 1982. 3. 11–17.
 CZINE Mihály: A Szamadó köszöntése. – I. Gy. nyolcvanéves. = *Je*. 11. 961–963.

- DOMOKOS Mátyás: Élő klasszikusunk I. Gy. I. Gy. nyolcvan éves. = Alf. 1982. 11. 31–40.
- DUBA Gyula: Költő a történelemben. I. Gy. életművének megközelítése. = Kort. 1982. 11. 1697–1705.
- FODOR András: Egy ismeretlen Illyés-válogatás. = Dunatáj. 1982. 3. 5–10.
- FODOR István: Nehéz nyelv-e a magyar? (Gondolatmozaik a nyelvről és nyelvünkről.) = ÚjLátóh. 1982. 3–4. 336–348.
- GUNDA Béla: A puszták népe és a néprajz. = Dunatáj. 1982. 3. 23–34.
- HAJNAL László Gábor: I. Gy. azt üzenté... = ÚjLátóh. 1982. 3–4. 304–310.
- HERCEG János: Illyés a miénk is... = Kort. 1982. 11. 1695–1696.
- IZSÁK Gyula: I. Gy. költői világképe. 1920–1950. Bp., 1982. Szépirod. 509 l.
- KÁNTOR Lajos: Kettős évfordulón. Beszélgetés Illyés Gyulával. = MHírl. 1982. dec. 31. 7.
- KISS Gyula: A nép országos ügyek intézésére is képes. Levél helyett Illyés Gyulához. = Napj. 1982. 11. 34–35.
- KOCSIS Rózsa: A „Tiszták” példázata. = Napj. 1982. 10. 11–12.
- KOVÁCS Kristóf András: „Okunk van remélni s élni...” I. Gy.: Konok kikelet. = Napj. 1982. 10. 16–17.
- LACZKÓ András: A közösség terhével. I. Gy.: Sarjürendek című verséről. = Napj. 1982. 10. 6–7.
- LÁSZLÓFFY Aladár: A példa pátriárkája. = Budapest. 1982. 10. 22–23.
- MÁRKUS Béla: Egy író, akinek udvaroltak. Széjgyezetek Illyés munkásságának 1945–48 közötti megítéléséhez. = Alf. 1982. 11. 61–65.
- MOLNÁR József: Emlékezés a harminc éves Illyés Gyulára nyolcvanadik születésnapja alkalmából. = ÚjLátóh. 1982. 3–4. 284–294.
- ODORICS Ferenc: A vállalás ereje. I. Gy.: Koszorú. = Napj. 1982. 10. 13–14.
- ÖLVEDI János: Két ország költője. = ÚjLátóh. 1982. 3–4. 297–301.
- PÁLFY G. István: „Népek fáklyája”. Nemzeti költő a huszadik század végén. = Alf. 1982. 11. 41–46.
- PAŠIAKOVA, Jaroslava: I. Gy. tiszteletére. = ISz. 1982. 9. 774–777.
- POMOGÁTS Béla: A nemzet költője. I. Gy. nyolcvanadik születésnapjára. = Nyelv-Kult. 1982. 48. 7–16.
- RADICS Károly: A Nyugat szellemi örökségének terhével. I. Gy. levelei Móricz Zsigmondhoz. = Népszabadság. 1982. nov. 27. 16.
- ROMÁN J. István: Illyés és Babits. = ÚjLátóh. 1982. 3–4. 322–326.
- RÓNAY László: I. Gy. paradoxonai. = Üzenet. 1982. 12. 630–639.
- SÁRKÖZI Mátyás: Két Illyés-epizód. 1. Párizs, 1965. 2. London, 1970. = ÚjLátóh. 1982. 3–4. 302–304.
- SIPOS Lajos: Illyés és a Nyugat. = Napj. 1982. 10. 9–10.
- SÜKÖSD Mihály: A mesterdij. Töredékek egy elképzelt monográfiából. = ÚjT. 1982. 44. 15.
- SZABAD György: A történelmi helyzettudat formálója. = Életünk. 1982. 12. 1058–1063.
- CS. SZABÓ László: Levél a márkinőhöz – nyolcvanadik születésnapján. = ÚjLátóh. 1982. 3–4. 281–284.

- SZABÓ Magda: Illyés megtörtént velem. = Kort. 1982. 11. 1735–1738.
- SZABÓ Zoltán: Francia változatok Illyés Gyuláról. = ÚjLátóh. 1982. 3–4. 295–297.
- SZÁRAZ György: Illyés. = Kr. 1982. 10. 15–17.
- SZEGEDY-MASZÁK Mihály: Többértelműség a Puszták népében. = Alf. 1982. 11. 53–60.
- TAMÁS Attila: A népvész és a töprengő. Néhány vonás egy kettős arckép rajzához. = Alf. 1982. 11. 47–52.
- TANDORI Dezső: Az ígélet megtartása. Illyés-versekről. = Dunatáj. 1982. 3. 18–22.
- TARJÁN Tamás: „Testvérek”: a Kegycs és a Különc. I. Gy. ikerdrámáiról. = Életünk. 1982. 12. 1068–1073.
- TÓTH János: Zwischen Ordnung, Gesetz und Mysterium. Zum. 80. Geburtstag des ungarischen Lyrikers Gyula Illyés. = Pannonia. 1982. 3–4. 29–30.
- TÜSKÉS Tibor: „Én ott vagyok honn...” Illyés tolnai évei. = Dunatáj. 1982. 4. 5–26.
- TÜSKÉS Tibor: „Hegy-útjain az időződésnek” Illyés a hetvenes években. = Je. 1982. 11. 981–992.
- TÜSKÉS Tibor: Ikertársak. Kodály és Illés. = Fo. 1982. 11. 81–90.
- TÜSKÉS Tibor: „Kézfogások”. = Som. 1982. 5. 19–20.
- TÜSKÉS Tibor: „Köszönet az Ősznek”. I. Gy.: Közügy. = Som. 1982. 3. 16–22.
- TVERDOTA György: A legfelső magaslaton. Ma nyolcvan éves I. Gy. = MHírl. 1982. nov. 2. 6.
- UNGVÁRI Tamás: Illyés és Európa. = Kort. 1982. 11. 1706–1719.
- Valódi bor. Beszélgetés Illyés Gyulával. [Riporter]: Vojtech Kondrót. = ISz. 1982. 9. 777–780.
- CS. VARGA István: Szívében hordja saját hazáját. I. Gy. tizenkét napja Bulgáriában és prózai útinaplója versben. = Napj. 1982. 10. 17–18.
- VARGA József: I. Gy. Petőfi-könyvei. = MHírl. 1982. dec. 2. 6.
- VEKERDI László: Magyar, mert emberi. A pusztulás védőoltásáról. = Napj. 1982. 10. 4–6.
- VERESS Miklós: A barackfák törvénye. Születésnapján Illyés Gyulának. = Nagyv. 1982. 11. 699–1072.
- : A világ figyelme. Külföldi írók és költők Illyés Gyuláról. = Népszabadság. 1982. okt. 30. 13.
- A 80 éves I. Gy. köszöntése. = Ttáj. 1982. 2. 1–95.
- Fekete Gyula: Irodalmunk családfője. 3–4. – Domokos Mátyás: Egy Illyés-vers margórája – fél évszázad távolából. 9–16. – Annus József: Fölismerem magunkat a röntgenképen. Amikor először olvastam a Puszták népét. 17–20. – Benedek András: Párbeszéd levelekben. Malom a Sédén. – Egy ország a szakadék szélén. 22–23. – Sinkovits Imre: Levél az ünnepelthez. 34–36. – Grezsa Ferenc: Németh László Illyés-portréja. 37–39. – Deme László: Egy „vasármapi” nyelvművelőről. 40–42. – Csűrös Miklós: Vonások egy kettősportréhoz. I. Gy. és az Arany János-i örökség. 43–48. – Vasy Géza: Illyés Bartók- és Kodály-verse. 49–53. – Vörös László: A föl nem adott hit verse. I. Gy.: Szekszárd felé. 54–62. – Olasz Sándor: Konok kikelet. I. Gy. válogatott versei. 63–66. – Török Gábor: A szonett és I. Gy. 67–74. – Alföldy Jenő: Incipit vita nuova. A Beatrice apródjairól. 75–82. – Kovács István: Hajszálgöykeres változatok. 83–89. – Tüskés Tibor: Az aforista. A Táviratok ürügyén. 90–95.

A 80 éves Illyés Gyula köszöntése.

Alföldy Jenő, Balogh Edgár, Mezei András = *ÉI.* 1982. 44. 11.; Duba Gyula = *ISz.* 1982. 9. 772–773.; Kállai Tünde = *Népszava.* 1982. okt. 30. 10.; Kiss Dénes = *Népszava.* 1982. okt. 30. 9.; Ozsvald Árpád = *Hét.* 1982. 44. 10.; Pomogáts Béla = *NyelvKult.* 1982. 48. 7–16.; Rónay László = *Népszava.* 1982. okt. 30. 9.; – = *SzI.* 1982. 10. 127–143; 189–192.

IPOLYI ARNOLD

HOPPÁL Mihály: *I. A. Akadémia.* = *Hét.* 1982. 28. 8.

HOPPÁL Mihály: *Legendák Ipolyiról és a Magyar Mythológiáról.* = *Vaság.* 1982. 1. 57–67.

JANUS PANNONIUS

Ifj. BARTHA Lajos: *J. P. szülőhelyének kérdéséhez.* = *ItK.* 1982. 2. 179–182.

BIRNBAUM, Marianna D.: *Janus Pannonius – Poet and Politician.* Zagreb, 1984. Jugoslavenska Akad. Zilansti i umjetnosti. 273 + 3 l. (Djela Jugoslavenske akademije znakasti i umjetnosti. Razred za filologiju 56.)

*KOCZISZKY Éva: *J. P. Ad animam suam.* MTA Irod. Tud. Int. 1981. 191–210 l. (Reneszánsz füzetek 49.)

MARIOTTI, Scevola: *La corrispondenza poetica fra Giano Pannonio ed Enea Silvio Piccolomini.* = *Umanesimo e Rinascimento. Studi offerti a P. O. Kristeller,* Firenze, 1980. Olschki. 45–56.

MÉSZÁROS István: *Skóla és literatura. J. P.: Dicsőítő ének a veronai Guarinóhoz.* = *Köznevelés,* 1982. 36. 7.

SKYRME, Raymond: „*Buscas en Roma a Roma*”: Cluevedo, Vitalis and Janus Pannonius. = *Bibliothèque d’Humanisme et Renaissance,* 44 (1982) 362–367.

JÁSZ DEZSŐ

TOLNAI Gábor: *J. D. ravatalánál.* = *ÚÍ.* 1982. 2. 86–88.

JÁSZI OSZKÁR

BORBÁNDI Gyula: *J. O. utolsó vállalkozása. A Károlyi-ankét. Halálának 25. évfordulója.* = *ÚjLátóh.* 1982. 2. 240–264.

JANÁK Péter: *J. O. hazafisága.* = *Vil.* 1982. 7. 427–428.

HANÁK Péter: *A kelet-közép-európai nyomorúság okairól.* = *História.* 1982. 3. 30–32.

IRINYI Károly: *Jászi és a közép-európai államszövetség terve. J. O. Mitteleuropa-konceptiójának értelmezéséhez.* = *Vil.* 1982. 7. 418–422.

J. O. hagyatékából. – Napló, 1919. (Közli: Vezér Erzsébet és Litván György) = *Kr.* 1982. 8. 2–8.

LITVÁN György: *Amerika és Magyarország között.* = *Vil.* 1982. 11. 706–709.

LITVÁN György: *J. O. és a nemzet-nemzetiségi kérdés.* = *História.* 1982. 4–5. 58–59.

- NAGY Endre: A Durkheim-sokk. Jászi találkozója az új szociológiával. = Vil. 1982. 7. 414–418.
- VAMOS Imre: A száműzött Jászi. Adalékok egy töredékes portréhoz. = Műhely. 1982. 4. 17–24.
- VARGA F. János: Jászi antifaszizmusa. = Vil. 1982. 7. 423–426.

JÉKELY ZOLTÁN

- ALBERT Gábor: Kulcsszavak J. Z. novelláihoz. = Kr. 1982. 9. 6.
- ALFÖLDY Jenő: Poeta natus. Búcsú Jékely Zotántól. = ÉI. 1982. 13. 7.
- HAAS György: Nagyenyedről indult. J. Z. emlékezete. = KatSz. 1982. 3. 275–277.
- JÁNOSSY István: J. Z. = Diakonia. 1982. 1. 42–45.
- LACZKÓ András: Egy irodalmi sorsközösség kezdetei. (Adalékok J. Z. és Takáts Gyula költészetéhez.) = ÚjFo. 1982. 3. 75–77.
- POMOGÁTS Béla: Táj és történelem. J. Z. fiatalkori költészetéről. = Fo. 1982. 1. 77–82.
- SZEKÉR Endre: J. Z. álmai. = Napj. 1982. 4. 34–36.
- Szépmivesség: J. Z. emlékezete. = Confessio. 1982. 3. 61–70.
- TANDORI Dezső: J. Z. korai („Nagy”) korszakának versformálásáról. (A kezdetektől 1934 végéig) = It. 1982. 4. 773–786.
- TORNAI József: Zoltán Jékely: a Poet of Time, Death and Love. = NHQu. 1982. 88. 128–132.
- Nekr.: Buda Ferenc = Fo. 1982. 5. 76.; Domokos Mátyás = Ttáj. 1982. 5. 40–42.; Létay Lajos = Utunk. 1982. 13. 6.; Lőrinczi László = AHét. 1982. 13. 6.; Mészöly Dezső = ÉI. 1982. 16. 15.; Pomogáts Béla = ÚjT. 1982. 13. 43.; ItK. 1982. 2. 262.; ÚÍ. 1982. 6. 94–96.; Ruffy Péter = MN. 1982. ápr. 2. 5.; Tornai József = Kort. 1982. 7. 1166–1167.; Végh György = Kr. 1982. 5. 14.; – = MHírl. 1982. márc. 21. 6.; – = MN. 1982. ápr. 2. 5.; – = MN. 1982. márc. 21. 6.

JÓKAI ANNA

- BATA Imre: J. A. születésnapjára. = Kort. 1982. 12. 2003–2005.
- NAJDENOVA, Jonka: Prevratnosztite na emancipacijata. = Panoráma. 1982. 1. 226–228. (J. A.: Feladat.)
- OLASZ Sándor: A magas és mély között. J. A. arcképehez. = Ttáj. 1982. 10. 76–79.
- PÓSA Zoltán: Önmegvalósulás és együttlét. J. A. regényeinek értelmiségképe. = Napj. 1982. 10. 30–32.

JÓKAI MÓR

- BODOLAY Géza: Jókai „pozsonyi” rektorprofesszora és „debreceni” diákdala – a pápai kollégiumban. = ItK. 1982. 5–6. 699–709.
- BODRI Ferenc: Adalék a „Jókai Mór és Esztergom” témához, amely egyszer bizonynyal feldolgozásra kerül. = ÚjFo. 1982. 3. 45–46.
- CSÁNYI László: Jókai szerelmes estéje. = Dunatáj. 1982. 4. 53–65.

- KUCZKA Péter: A jövő század regénye. = Kr. 1982. 10. 19–22.
 J. MEGYERI Katalin: J. M. levele Klapka tábornokhoz. = ItK. 1982. 3. 350–354.
 SZÉNÁSSY Zoltán: A hétköznapiok szülőhelye. = ISz. 1982. 1. 74–77.
 SZÉNÁSSY Zoltán: Jókai nyomában. Bratislava–Bp., 1982. Madách–Móra. 83 1.
 SZÉNÁSSY Zoltán: J. M. nyomában a Felvidéken. = Honism. 1982. 4. 42–46.

JÓZSEF ATTILA

- ANGYALOSI Gergely: Az istenek ellen, könnyű fehér ruhában. Megjegyzések J. A. és Kosztolányi Dezső szellemi kapcsolatairól. = ÚÍ. 1982. 5. 96–105.
 BACSÓ Béla: A lét türelme. J. A.: Reménytelenül. = Vig. 1982. 7. 532–538.
 BARTÓK János: J. A. zenei kapcsolatairól és előadóművészetéről. = ÚÍ. 1982. 9. 27–33.
 BENEY Zsuzsanna: Töredék. = Vig. 1982. 4. 275–280.
 BENIUC, Mihai: J. A. költészetének egyetemessége. = Népszabadság. 1982. nov. 20. 16.
 BÓKAY Antal: Verstípus és lírai kifejezőmód J. A. kései költészetében. = ItK. 1982. 1. 29–39.
 BÓKAY Antal–JÁDI Ferenc–STARK András: „Köztetek lettem [én!] bolond...”
 Sors és vers J. A. utolsó éveiben. Bp., 1982. Magvető. 201 l. (JAK füzetek 3.)
 GYÜRE Lajos: J. A.: Tüzek éneke. = ISz. 1982. 4. 333–338.
 HUBAY Miklós: Lehetséges-e klasszikus költészet a XX. században? = IgSzó. 1982. 4. 285–290.
 J. A. Párizsban. Dokumentumgyűjtemény. (Szerk. bev. Szabolcsi Miklós) Bp., 1982. Szépirod. 133 l.
 KEMÉNY Gábor: A „lelki táj” mint közlésforma József Attilánál. = Nyr. 1982. 3. 307–310.
 LENGYEL András: Balogh Vilma és J. A. A marginális irodalomtörténetéhez. = Som. 1982. 2. 21–30.
 LICSKÓ György: Olvaszd ki bennem a vasat... Munka és „gazdag szenvedés” J. A. költészetében. = Vil. 1982. 4. 211–215.
 NÉMETH G. Béla: 7 kísérlet a kései József Attiláról. Bp., 1982. Tankönyvkiadó. 260 l.
 M. PÁSZTOR József: Egy ötvenéves röplap. Vádemelés J. A. és társai ellen. = MHírl. 1982. szept. 21. 6.
 SÁRKÖZY Péter: Da „I Fiumi” dell’Ungaretti „Al Danubio” di Attila József. = Giuseppe Ungaretti e la cultura romana. Atti del Con vegno 13–14. novembre 1980. A cura di Rosita Tordi. Bulzoni Editore. (Klny.) 217–226.
 SZABÓ Zoltán: A konstruktivizmus versszerkezeti utóélete. J. A. egy versszerkezet-típusáról. = It. 1982. 4. 806–818.
 SZABÓ Zoltán: Szövegnyelvészet és stilisztikai elemzés. (J. A.: Favágó.) = Nyr. 1982. 1. 62–73.
 SZATHMÁRI István: Az avantgarde stiláris nyomai J. A. költészetében. = MNy. 1982. 2. 130–136.
 SZÓKE György: J. A. anyaképe formálódásai. = Kort. 1982. 9. 1451–1454.
 TASI József: „A mi örökségünk”. Ismeretlen írások József Attiláról a pozsonyi Munkásban. = Népszabadság. 1982. jan. 9. 15.

TOMIŠ, Karol: J. A. versei szlovákul. = ISz. 1982. 1. 29–35.

TVERDOTA György: Az ihlet tana. (J. A. és Pauler Ákos) = ItK. 1982. 5–6. 539–561.

TVERDOTA György: J. A. magyarság-élménye. = Lit. 1982. 1. 157–167.

JUHÁSZ FERENC

CSURI Károly: J. F.: Babonák napja, csütörtök, amikor a legnehezebb. (– Módszertani tanulmány –) = Lit. 1982. 3–4. 454–481.

RÓNAY László: Élet és halál J. F. lírájában. = Alf. 1982. 3. 47–58.

JUHÁSZ GYULA

CSÁKVÁRI József: Gauguin és Gulácsy J. Gy. lírájában. („A művész alkotás mint téma” feladatköréhez.) = Mtan. 1982. 2. 62–73.

JULOW VIKTOR

Nekr. Bata Imre = Kort. 1982. 5. 827–828.; Fried István = ItK. 1982. 2. 261.; Kilián István = Napj. 1982. 3. 35.; Magyar Imre = Köznevelés. 1982. 12. 8.; Simon Zoltán = Alf. 1982. 3. 92–93.; Tarnai Andor = It. 1982. 2. 469–470.; Cs. Varga István = HevSz. 1982. 2. 19–20.; Vargha Balázs = ÉI. 1982. 5. 11.; – = Kr. 1982. 3. 2. – = MHírl. 1982. jan. 20. 8.; – = Népszabadság. 1982. jan. 20. 8.

KAFFKA MARGIT

HERCZEG Gyula: Impresszionizmus és realizmus K. M. prózájában. 1–2. = MNy. 1982. 1. 19–29.; 2. 136–145.

KALÁSZ MÁRTON

AMBRUS Katalin: „Valamennyi időm”. K. M. költészetéről. = Napj. 1982. 2. 31–33.

KÁLNOKY LÁSZLÓ

ALFÖLDY Jenő: Beszélgetés Kálnoky Lászlóval. = Kort. 1982. 9. 1473–1481.

ALFÖLDY Jenő: K. L. köszöntése. = ÉI. 1982. 36. 15.

CSÜRÖS Miklós: Meglepetések, vagy egy közérzet módosulásai? (Kísérlet K. L. Egy magánzó emlékirataiból című ciklusának értelmezésére.) = Lit. 1982. 1. 168–180.

„Költészet és valóság” Kálnoky Lászlóval Baka utca című verséről Kabdebó Lóránt beszélget. = Életünk. 1982. 9. 815–823.

RADNÓTI Sándor: A magánzó, aki éppen költő. = Híd. 1982. 9. 1078–1079.

RADNÓTI Sándor: Az öreg Kálnoky. = Kort. 1982. 9. 1466–1472.

SZABÓ Ede: Együttes feltámadás. K. L.: A lehetséges változatok. = Je. 1982. 9. 770–773.

KARÁCSONY SÁNDOR

LENDVAI L. Ferenc: K. S. „magyar világnézete” = MFilSz. 1982. 6. 801–836.

KARINTHY FERENC

KARINTHY Ferenc: Mélyvízi hal. Novellák. Bp., 1982. Szépirod. 347 l. (Karinthy Ferenc összegyűjtött munkái.)

[SZALAY Károly] Szalay, Karoj: Za dramaturgijata na Ferenc Karinti. = Teator. 1982. 8. 72–73.

TARJÁN Tamás: Színházasdi. A drámaíró K. F. = Napj. 1982. 9. 27–28.

KARINTHY FRIGYES

KARINTHY Frigyes: Nem mondhatom el senkinek. Versek. (Szerk. szöveggond. Ungvári Tamás.) Bp., 1982. Szépirod. 198 l. (Karinthy Frigyes összegyűjtött művei.)

BUZÁSY Éva: K. F. és a színházi élet. = It. 1982. 4. 895–926.

BÜKY László: A mély főnév Füst Milán és K. F. költői nyelvének képalkotási rendszerében. = Nyr. 1982. 3. 310–318.

KISS Valér: K. F. lírája. = Ma és Holnap. 1982. 1. 82–94.

„Nézzék meg ezt a fotográfiát”. K. F. összes fényképe. Ikonográfia. Összeáll. Kovács Ida. Előszó Halász László. Bp., 1982. NPI. 311 l.

ROBOTOS Imre: Utazás egy koponya körül. (K. F. pályaképe.) Kolozsvár-Napoca, 1982. Dácia. 224 l. 6 t. (Kismonográfiák.)

SZABÓ János: Karl Kraus és K. F. Szabadunk első harmadának két szatirikusa. Bp., 1982. Akad. 155 l. (Modern filológiai füzetek 34.)

KÁROLYI AMY

K. A.: Születésem története. = Kort. 1982. 1. 54–59.

STEINERT Ágota: A líra pillanatai. K. A. költői világa a Kulcslyuk-líra és a Vers és napló tükrében. = Kort. 1982. 1. 124–129.

KÁROLYI GÁSPÁR

VARGHA Balázs: Vizsolyban született. Számok, dátumok. = Kort. 1982. 10. 1605–1620.

KASSÁK LAJOS

CSAPLÁR Ferenc: A Karavántól az Új művészek könyvéig. = MKSz. 1982. 4. 379–382.

FEHÉR Erzsébet: Műfajiság és szövegalkotásmód az aktivista regényben. K. L.: Tragédiás figurák. 1919. = Lit. 1982. 2. 279–303.

KISPÉTER András: Kassák, a konstruktőr. Vadas József könyve ürügyén. = It. 1982. 1. 95–107.

- NYITRAI Tamás: K. L., a költő, festő és szerkesztő. = Mtan. 1982. 3. 97–106.
 SIMON Gy. Ferenc: Kassák-körkérdés egy kaposvári gimnazistától. A Virág Benedek
 Önképzőkör előző éve, mint előzmény. = Som. 1982. 5–11. (Benedek Marcell,
 Bernáth Aurél, Márai Sándor, Sík Sándor, Szabó Lőrinc, Szegi Pál és K. L. levelei
 1947-ből.)

KATONA JÓZSEF

- CSÁNYI László: Az elcsábított Melinda. = Kort. 1982. 12. 1945–1952.
 FÁBIÁN Gyuláné: Tiborc panaszának nyelvi elemzése. = Mtan. 1982. 6. 276–279.
 KALAPIS Zoltán: K. J. időszámítási könyve. = HungKözl. 1982. 3. 91–105.

KAZINCZY FERENC

- BAJKÓ Mátyás: Megemlékezés K. F. halálának 150. évfordulójáról. = PedSz. 1982. 4.
 297–303.
 BENKŐ Loránd: K. F. és kora a magyar nyelvtudomány történetében. Bp., 1982.
 Akad. 82 l. (Nyelvtudományi értekezések, 113.)
 ÉDER Zoltán: Tudós mérséklet érvényesülése a nyelvújítási harcban. (Kazinczy és a
 két Teleki gróf.) = Mny. 1982. 3. 263–270.
 ENYEDI Sándor: Ismeretlen Kazinczy levél 1809-ből. = MN. 1982. jún. 5. 10.
 FRIED István: K. F. neoklasszicista fordulata. = ItK. 1982. 3. 263–274.
 FUTAKY István: Klopstock und Kazinczy – Ein neues Dokument zur Frage ihrer
 persönlichen Kontaktaufnahme. = FUM. 1982. 223–229.
 HAIMAN György: Kazinczy és a könyvművészet. = ItK. 1982. 1. 56–59.
 HÓGYE István: K. F. és a Kossuth család. = Honism. 1982. 5. 38–39.
 MARGÓCSY István: Compte rendu de commémoration de Kazinczy. = ALitt. 1982.
 1–2. 252–255.
 MÉSZÁROS István: A tankönyvíró Kazinczy. = ItK. 1982. 5–6. 527–538.
 RUZSICZKY Éva: Kazinczy tájnyelvi szemlélete. = MNy. 1982. 3. 257–263.
 SZATHMÁRI István: Kazinczy stilisztikai nézeteiről. = MNy. 1982. 3. 270–276.
 TELEGDÍ Imre: K. F. hite és hitvallása. = Confessio. 1982. 2. 87–90.
 WÉBER Antal: Kazinczy példája. = Mtud. 1982. 10. 735–741.
 Y: Tudományos ülészak Sátoraljaiúj helyen Kazinczy halálának 150. évfordulója alkal-
 mából. (1981. okt. 16–18.) = Nyr. 1982. 1. 124–127.

KELEMEN DIDÁK

- OCSKAY György: Pázmány hatása Kelemen Didák prédikációiban. = ItK. 1982. 4.
 436–448.

KEMÉNY G. GÁBOR

- Nekr. Jeszenszky Géza = TörtSz. 1982. 3. 596–597.; Lévay Endre = Üzenet. 1982.
 1–2. 31.; Niederhauser Emil = Száz. 1982. 1. 187–189.; Pajkossy György = It.

1982. 4. 988–990.; Pašiakova, Jaroslava = ISz. 1982. 1. 81–82.; Szarka László = Hét. 1982. 7. 15.

KEMÉNY SIMON

K. S. háborús naplójából. (Közli: Takács Márta) = Kr. 1982. 8. 15–28.

KEMÉNY ZSIGMOND

KEMÉNY Zsigmond: Változatok a történelemre. (Vitairatok) (Szerk. utószó. jegyz. Tóth Gyula) Bp., 1982. Szépirod. 618 l. (Kemény Zsigmond művei.)

*SZEGEDY-MASZÁK Mihály: Idő és tér K. Zs. regényeiben. Bp., 1981. MTA Néprajzi Kutató Csoport. 163–186. l. (Szemiotikai tanulmányok 62.)

KÉPES GÉZA

HARSÁNYI István: K. G. = Kr. 1982. 11. 19–20.

TAKÁTS Gyula: Jegyzetek K. G. arcképéhez. (A Fényhalász megjelenése alkalmából.) = Som. 1982. 5. 23–29.

KERÉNYI GRÁCIA

BALASSA Péter: Egy lélek topográfiája. K. G. művei. = Vig. 1982. 5. 377–380.

KERPELY JENŐ

SZABÓ Jenő: A költő, drámaíró és műfordító K. J. = Soprsz. 1982. 3. 266–273.

KIRÁLY ISTVÁN

BÁLINT B. András: A Vigilia beszélgetése Király Istvánnal. = Vig. 1982. 8. 576–582.

KISLÉGI NAGY DÉNES

HALLAMA Erzsébet: Beszélgetés Kislégi Nagy Dénessel. = Je. 1982. 1. 71–78.

KISS GERGELY, BACKAMADARASI

MÓZES András: B. K. G. (1738–1787). = RefSz. 1982. 3. 187–193.

KISS GÉZA

ACHS Károlyné: „Nem a jajgatók közé állók” = Confessio. 1982. 3. 22–30.

ACHS Károlyné: K. G. 1891–1947. = Ethn. 1982. 4. 586–613.

ANDRÁSFALVY Bertalan: K. G. emlékezete. = Honism. 1982. 2. 21–22.

KISS TAMÁS

- K. T. levelei Takács Gyulához. (Közli: T. Gy.) = Alf. 1982. 9. 42–53. (12 levél, 1935–1948.)
- GYÖRI László: A „tündéri ketrec” költője. K. T. hetvenéves. = MN. 1982. szept. 4. 10.
- Németh László két levele Kiss Tamáshoz. = Alf. 1982. 9. 41. (1951–1961.)
- POMOGÁTS Béla: Költő Árkádiában. K. T. költészetéről. = Alf. 1982. 9. 28–32.

KODÁLY ZOLTÁN

- K. Z. levelei. Szerk. Legány Dezső. Bp., Zeneműk. 1. köt. 1982. 461 l.
- K. Z. levelei Szekfű Gyulához és a „Történetpolitikai Tanulmányok”-hoz fűzött megjegyzései. (Közli Dénes Iván Zoltán) = Kr. 1982. 12. 4–6.
- K. Z. emlékszám = Alf. 1982. 12. 3–104.
- Kiss Ferenc: Kodály – irodalmunk felől. 3–7. – Czine Mihály: Kodály és a magyar irodalom. 8–20. – Bitskey István: A régi magyar irodalom Kodály művészetében. 21–25. – Eöszte László: Egy nemzeti zeneszerző egyetemessége. 26–32. – Bónis Ferenc: Kodály irodalmi önarcképe. 33–39. – Breuer János: Kodály és a nagyvilág. 40–48. – Kun András: Magyarság és a modernség a pályakezdő Kodály művészetében. 49–57. – Demény János: Dokumentáció és vallomás. Egy Kodály-levél történelmi pillanata. 58–69. – Szőnyi Erzsébet: A zenepedagógus módszere. 70–76. – Balogh Edgár: Felszállott a páva. 77–78. – Kálmán Béla: A nyelvművelő. 79–83. – Újfalussy József: Emlékeim. 84–86. – Marosán György: K. Z. és a munkásdalmozgalom. 87–95. – Túri Gábor: Vélemények tükrében. Karmesterek Kodályról. „Új folklórt teremtett.” 96–104.
- BENKÓ András: Kodályiána 1. Kodály és Balassi. = Utunk. 1982. 41. 7.
- BENKÓ András: Kodályiána 2. Kodály és Misztótfalusi Kis Miklós. = Utunk. 1982. 41. 6.
- BENKÓ András: Kodályiána 3. Kodály és Arany. = Utunk. 1982. 43. 7.
- BENKÓ András: Kodályiána 4. Kodály és Berzsenyi. = Utunk. 1982. 44. 6.
- BENKÓ András: Kodályiána 5. Kodály és Kölcsey. = Utunk. 1982. 45. 7.
- BENKÓ András: Kodályiána 6. Kodály és Petőfi. = Utunk. 1982. 47. 7.
- BENKÓ András: Kodályiána 7. Kodály és Ady. = Utunk. 1982. 49. 5–6.
- BREUER János: Romain Rolland levele Kodály Zoltánhoz. = Nagyv. 1982. 12. 1867–1869.
- BUDAI BALOGH Sándor: K. U. és Szabó Dezső barátsága. = Confessio. 1982. 1. 109–111.
- FODOR András: Kodály és a magyar költészet. = Som. 1982. 6. 26–31.
- PÉTER László: Kodály meg irodalmunk. = ÉI. 1982. 51. 12–13.
- SZŐLLŐSY András: Emlékeztető K. Z. századik születésnapján. = It. 1982. 4. 753–760.
- TÜSKÉS Tibor: Kodály és a magyar líra. = Köznevelés. 1982. 42. 10–13.

KODOLÁNYI JÁNOS

SZIGETHI Gábor Miklós: Az ormánsági nyelvjárás Kodolányi prózájában. = Nyr. 1982. 4. 431–439.

KOLOZSVÁRI GRANDPIERRE EMIL

K. G. E.: Dr. Csibráky szerelmei. Regény. Bp., 1982. Magvető. 245 l. (Kolozsvári Grandpierre Emil összegyűjtött művei.)

Cs. J. [CSÁKI Judit]: Kolozsvári Grandpierre Emil 75 éves. = Népszava. 1982. jan. 15. 6.

L. A. [LUKÁCSY András]: Hétköznapi elegancia. K. G. E. 75 éves. = MHírl. 1982. jan. 14. 6.

T. I.: K. G. E. hetvenöt éves. = Kr. 1982. 1. 9.

WÉBER Antal: A megújult hagyomány. Jegyzetek K. G. E. munkásságáról. = Kort. 1982. 9. 1485–1489.

– : K. G. E. hetvenöt éves. = Népszabadság. 1982. jan. 15. 7.

KOLTAY-KASTNER JENŐ

ILLÉS Jenő: Jenő Koltay-Kastner und die zweite „Pannonia”. = Pannonia. 1982. 2. 31–32.

A 90 éves K-K. J. köszöntése. Kaposi Márton = Ttáj. 1982. 2. 12–14.; Kovács Sándor Iván = ItK. 1982. 4. 522–523.; Neményi Kázmér = FoktSz. 1982. 10. 631–632.

KOMJÁT IRÉN

Nekr. Máté György = Ms. 1982. 6. 1–4.; – = Kr. 1982. 6. 40.; – = MHírl. 1982. ápr. 24. 6. és máj. 5. 4.; – = MN. 1982. ápr. 24. 3. és máj. 5. 5.; – = Népszabadság. 1982. ápr. 24. 4.; – = Népszava. 1982. ápr. 24. 5. és máj. 5. 5.

KOMJÁTHY JENŐ

BORI Imre: A szimbolizmus költő-filozófusa. = Híd. 1982. 12. 1423–1434.

KOMLÓS ALADÁR

NAGY Miklós: K. A., az irodalomtörténész. = It. 1982. 2. 423–427.

NAGY Miklós: Rögtönzött arckép Komlós Aladáról. = ISz. 1982. 6. 547–550.

POMOGÁTS Béla: Katedra Óbudán. = ÉI. 1982. 50. 7.

KONRÁD GYÖRGY

K. Gy.: Az állami ember és a cenzúra. = IrodÚjs. 1982. 3. 5–6.

K. Gy.: Mondatok egy képzelt regényről. = Vaság. 1982. 69–78.

KÓNYA LAJOS

JÁVOR Ottó: Kónya Lajosról. = ÚjFo. 1982. 5. 23–27.

TAMÁSI Lajos: Megkoncolt sólyom. = ÉI. 1982. 33. 5.

KORMOS ISTVÁN

K. I.: A vasmoszár törője alatt. Összegyűjt. prózai írások. (Vál., szerk. Nagy Gáspár.)
Bp., 1982. Szépirod. 2571.

VASY Géza: Az első évtized K. I. költészetében = Ttáj. 1982. 4. 88–96.

VASY Géza: „Győztes kormosi hang.” = Fo. 1982. 6. 59–75.

KOSSUTH LAJOS

„Elkopott masina, lomtárba vele”. Az öreg Kossuth levele orvosához. (Közli:) Nagy
Csaba = ÚJT. 1982. 20. 9.

HANÁK Péter: K. L. az emigrációban. = MHírek. 1982. 4. 12–13.

KÓKAY György: Kossuth és a Pesti Hírlap. = MS. 1982. 12. 25–27.

Kossuth-levelek Jászberényben. (Közli: Tóth János) = Jász. 1982. 1. 31–35. (2 levél
1849, 1871-ből.)

MAGYAR Antal: A (valóban) utolsó Kossuth-kép. = ÚJT. 1982. 26. 45.

SIMON V. Péter: Egy ismeretlen Kossuth-levélről. = MN. 1982. szept. 25. 14.

SOMLYÓI TÓTH Tibor: Kossuth könyvtárának sorsa. = MKSz. 1982. 4. 373–379.

SPIRA György: Kossuth szokatlan szemszögből. = História. 1982. 1. 17–19.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

ANGYALOSI Gergely: Az istenek ellen, könnyű, fehér ruhában. Megjegyzések József
Attila és K. D. szellemi kapcsolatairól. = ÚÍ. 1982. 5. 96–105.

KELEMEN Péter: Szimbolista versszerkezetek Kosztolányi első korszakában. = ItK.
1982. 4. 497–498.

PUSZTA Sándor: Kancsal emlék. K. D. = Vig. 1982. 11. 857–862.

RÓNAY László: Kosztolányi humanizmusa. A Meztelenül szabad versei. = Üzenet.
1982. 7–8. 388–401.

SZOMBATHY Viktor: Kosztolányiéknál, feketekávékon. = MN. 1982. júl. 24. 11.

ZÁGONYI Ervin: Kosztolányi Három nővér fordítása. = ItK. 1982. 1. 76–91.

KOVÁCS MÁRK

SURÁNYI Béla: K. M. (1782–1854). = Vig. 1982. 7. 548–549.

KOZMA ANTAL

K. A.: Az életet szeretni kell! (Önéletrajz) Bp. 1982. Kozma A. 1371.

KÖLCSEY ANTÓNIA

K. A. naplója. (Szöveget vál., gond., utószó, jegyz. Gábor Júlia.) Bp., 1982. Magvető. 299 l. (Magyar hírmondó.)

KÖLCSEY FERENC

CSORBA Sándor: Kölcsey és Debrecen. Debrecen, 1982. MTA DAB. 223 l. (A Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Akadémiai Bizottságának közleményei 2.)

BENKÓ Zoltán: Kodályiána 5. Kodály és Kölcsey. = Utunk. 1982. 45. 7.

JULOW Viktor: K. F. testamentoma. (A hasonmásban mellékelt kézirat szövege.) Bemutatja Molnár József és J. V. Bp., 1982. Európa–Helikon. 75 l.

KERÉNYI Ferenc: Rebellis vers vagy Átok? = ItK. 1982. 59–60.

MOLNÁR József: K. F. udvarháza Csekében. = ItK. 1982. 4. 452–458.

SZILÁGYI Ferenc: Ahol a Himnusz megszületett. = NyelvKult. 1982. 47. 19–27.

TAXNER-TÓTH Ernő: Kölcsey és a fiatal Vörösmarty. = It. 1982. 2. 284–298.

KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR

KISGYÖRGY Zoltán: Barangolás a bölcsőhely körül. K. Cs. S. = AHét. 1982. 17. 8.
– = Körösi Csoma ünnepe Tokióban. = Honism. 1982. 2. 60–61.

KRESZNERICS FERENC

KÖBÖLKUTI Katalin: K. F. = VasiSz. 1982. 4. 598–609.

KRÍZA JÁNOS

K. J. és a kortársi eszmeáramlatok. Tudománytörténeti tanulmányok a 19. századi folklorisztikáról. Szerk. Kríza Ildikó. Bp. 1982. Akad. 345 l.

KRÚDY GYULA

IBY András: K. Gy. Siófokon. = Som. 1982. 3. 63–65.

*LÓTE Pál: K. Gy. panoptikuma. = Szivárvány. 3. 1981. 43–53.

PAPP Mária: Vonások K. Gy. arcképéhez Az ecetfák pirulása kapcsán. = Nyr. 1982. 4. 439–443.

TAKÁCS Ferenc: Gyula Krúdy and Szindbád. = HungPEN. 1982. 23. 38–43.

LACKNER KRISTÓF

KOVÁCS József László: Leges Scholasticae Lacknerianae avagy a Soproni Keresztény Oskolának...dítséretes törvényi. (1720–1718) 1. rész = SoprSz. 1982. 3. 228–238.

LACZKÓ GÉZA

BARÁNSZKY JÓB László: L. G. – „homme libre”. = ÚÍ. 1982. 3. 68–76.

LÁSZLÓ GYULA

DIENES István: L. Gy. gergelyező vendiákjai. = Ttáj. 1982. 5. 37–40.

NÁDOR Tamás: Ex libris L. Gy. = ÚÍ. 1982. 2. 119–128.

LENGYEL JÓZSEF

BOTKA Ferenc: Neve: Bernhard Reising avagy Föld és Külföld. Egy posztumusz kiadás filológiai előzményei. = It. 1982. 1. 134–150.

MAJOR Ottó: Az ember. Portrévázlat Lengyel Józsefről. = Kr. 1982. 9. 8–10.

MAJOR Ottó: A naplóíró L. J. = ÚÍ. 1982. 3. 22–23.

POMOGÁTS Béla: Lengyel Józsefről Marcaliban. = ÉI. 1982. 22. 5.

L. SELMECZI Zsuzsanna: Tudományos ülésszak Marcaliban. – Tiszteletadás Lengyel Józsefnek. = Som. 1982. 4. 91–92.

LÉVAY JÓZSEF

CSANÁDI Imre: Mesterek és mesterkedők. Tallózás a XVIII–XIX. század rosszul ismert magyar költészetében. = Kort. 1982. 7. 1112–1115.

LIPTÁK GÁBOR

KELLEI György: Gyémánthíd. Születésnap portré Lipták Gáborról. = Műhely. 1982. 4. 52–54.

LISTI LÁSZLÓ

CSÁNYI László: Költő a vérpadon. Listi Lászlóról. = ÚÍ. 1982. 4. 71–80.

LOVIK KÁROLY

SZÁNTÓ Ágnes: Világkép és ábrázolásmód L. K. műveiben. = ÚÍ. 1982. 2. 63–69.

LUKÁCS GYÖRGY

L. Gy.: Briefwechsel 1902–1917. Hrsg. von Éva Karádi und Éva Fekete. Stuttgart–Bp., Metzler, 1982. Poeschel–Corvina. 432 l.

L. Gy.: Curriculum vitae. (Cikkek, tanulmányok, önéletrajzi írások.) (Vál. szerk. utószó, jegyz. Ambrus János.) Bp., 1982. Magvető. 534 l. (Lukács György összes művei.)

L. Gy.: Életrajz – magnószalagon. 5. (Interjú. Riporter.) Eörsi István. = ÚjSymp. 1982. 203. 76–89.

- L. Gy.: A kulturális együttélés problémái. = Kr. 1982. 10. 3–8.
- L. Gy. levele a Times irodalmi mellékletéhez. (Dokumentum.) Ford. Kocziszky Éva. = Híd. 1982. 6. 791–793.
- BÓKAY Antal: Szerelem – Alkotás – Halál. L. Gy. Naplójáról. = Je. 1982. 6. 544–547.
- KUOINAR, Zdravko: Lukács „Budapesti iskolája” = Híd. 1982. 6. 794–802. (Márkus György, Fehér Ferenc, Heller Ágnes, Vajda Mihály írásaiból.)
- Lukács György és a magyar kultúra. Tanulmánygyűjtemény. (Szerk. Szerdahelyi István) Bp., 1982. Kossuth, 243 l. (Esztetikai kiskönyvtár.)
- MARCUS-TAR, Judith: Thomas Mann und Georg Lukács. Vorw. István Hermann. Bp.–Köln, 1982. Corvina–Böhlau, 208 l.
- MÁTÉ Gábor: A filozófia és a regény. (Lukács-tanulmányok.) Bukarest, 1982. Tud. és Encikl. Kiadó. 188, [4] l.
- MOTILJOVA, Tamara: L. Gy. és az orosz irodalom = Nagyv. 1982. 6. 891–901.
- OROSZ István: A luciferi mű és a szférikus Lukács. = Medvetánc. 1982. 1. 35–47.
- ROMAN, Valter: Találkozás Lukács Györggyel. = Kr. 1982. 6. 3–5.
- SZIKLAI László: A történelem szelleme. Adalékok L. Gy. politikai filozófiájához. = Vil. 1982. 10. 599–606.
- SZILI József: L. Gy. történetiség-koncepció és a történeti kutatások szaktudományos fejlődése. = Lit. 1982. 2. 251–260.
- TAVOR, Eve: Art and Alienation. Lukács’ Late Aesthetic. = Orbis Litterarum. 1982. 2. 109–121.
- TERTULIAN, Nicolae: Lukács’ Aesthetics and Its Critics. = Telos. 1982. 52. 159–167.
- UNGVÁRI Tamás: Déry és Lukács. = Kort. 1982. 5. 768–772.
- ZMEGAC, Viktor: Zum Realismusbegriff bei Brecht und Lukács. = Neohel. 1982. 1. 31–43.

MADÁCH GÁSPÁR

- JANKOVICS József: „Akadtam egy picturára...” Rimay János és M. G. allegorikus versének képzőművészeti vonatkozásai. = ItK. 1982. 5–6. 652–656.

MADÁCH IMRE

- ANDRÁS László: A Madách-modell. A Madách-rejtély című tanulmányból. = ÚÍ. 1982. 12. 88–99.
- KÁNTOR Lajos: Madách műve – tudós és vidéki közelítésekben. = Fo. 1982. 1. 68–76.
- KÁNTOR Lajos: A szerkesztő és szerkesztett. Nostalgikus jegyzet levéolvadás közben. = IgSzó. 1982. 10. 336–338.
- KUTASI KOVÁCS Lajos: M. I. végrendelete. = NyelvKult. 1982. 46. 45–47.
- SCHÉDA Mária: M. I. „Férfi és nő” című drámájáról. = ItK. 1982. 1. 61–68.

MAKKAI SÁNDOR

- LÁSZLÓ Dezső: M. S. alkata, adottságai és adományai. = RefSz. 1982. 1. 8–15.

MÁNDY ISTVÁN

MOLNÁR József: Mándy Istvánról és a XVIII. század végi Anonymus-fordításáról. = Múzeumi Kurír. (Debrecen) 1982. 38. 8–24.

MAROSI GYULA

IMRE László: „Amilyen lehetnél...” Jegyzetek Marosi Gyuláról. = Ttáj. 1982. 1. 77–81.

MARÓTI LAJOS

TARJÁN Tamás: A gondolat a valóság lantján. M. L., a drámaíró. = Napj. 1982. 10. 28–29.

Nekr. Mezei András = ÉI. 1982. 30. 7.; Pomogáts Béla = ÚjT. 1982. 30. 43.; – = Kr. 1982. 8. 40. – = MHírl. 1982. júl.; 15. 9.; k. b. = MN. 1982. júl. 15. 5. – = Népszabadság. 1982. júl. 15. 7.; – = Népszava. 1982. júl. 15. 6.

MARTINKŐ ANDRÁS

A hetvenéves M. A. köszöntése. Kiss József = ItK. 1982. 4. 523–524.; Szörényi László = Lit. 1982. 3–4. 568–569.

MARTINOVICS IGNÁC

RING Éva: Martinovics és kora. = Vság. 1982. 6. 9–19.

MARTONFALVI TÓTH GYÖRGY

BORBÁTH Dániel: Szemelvények a XVI–XVII. századbeli református igehirdetők prédikációiból. = RefSz. 1982. 3. 200–202.

MÁTRAI LÁSZLÓ

M. L.: Műhelyeim története. (Visszaemlékezések.) Bp., 1982. Szépirod. 249 l.

MÉCS LÁSZLÓ

RÓNAY László: Barát megy a fák között. M. L. sorsa és költészete. = Vig. 1982. 7. 502–508.

MERÉNYI OSZKÁR

*M. O. emlékkönyv. Összegyűjt. szerk. Aczél József, Ódor László. Kiad. a Noszlopy Gáspár Közgazdasági Szakközépiskola. Kaposvár, 1981. 150 l.

MESTERHÁZI LAJOS

M. L.: Szeptemberi ízek. (Vál. szöveggond. Benedek Mihály.) Bp., 1982. Szépirod. 402 l. (Mesterházi Lajos művei gyűjteményes kiad.)

MÉSZÖLY MIKLÓS

M. M.: Tudat és nemzettudat. Szabálytalan helyzetkép. = Vság. 1982. 7. 32–47.

MIKECS LÁSZLÓ

CSIKESZ Ferenc: M. L. emlékezete. = Honism. 1982. 2. 44–46.

CSIKESZ Ferenc: Mit hagyott ki a cenzúra M. L. Csángók-jából 1941-ben? = Confessio. 1982. 2. 104–112.

MIKLÓS JUTKA

KARSAI KULCSÁR István: M. J. utolsó verse. = Vig. 1982. 10. 778–779.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

M. K. Cikkek és karcolatok. (Sajtó alá rend. Rejtő István.) Bp., Akad. 1962–(Kritikai kiadás) 26. köt. 1888. január – 1888. június. (Sajtó alá rend. Sz. Garai Judit, Rejtő István.) 1982. 495 l. (Mikszáth Kálmán összes művei 76.)

HERMANN István: M. K.: A Noszty fiú esete Tóth Marival. 1906 szeptemberében – 75 éve – kezdte közölni a Vasárnapi Újság a regényt. = Vil. 1982. 2. 108–114.

REJTŐ István: M. K. és Selmecbánya. = Pal. 1982. 2. 19–23.

VARGA Csaba: Újraolvasó napló. A dzsentri fiú esete a polgárlánnyal. M. K.: A Noszty fiú esete Tóth Marival. = Fo. 1982. 6. 76–78.

MOLNÁR FERENC

KÁNTOR Lajos: Ki tud „molnárul”? = AHét. 1982. 36. 5.

REVICZKY Katalin: Újra fölfedezzük-e végre Molnár Ferencet? = MN. 1982. aug. 25. 4.

VOIT Krisztina: M. F. és a Franklin Társulat. = MKSz. 1982. 3. 220–229.

MÓRA FERENC

BENKŐ László: Röpszótár M. F. műveiből. = Nyr. 1982. 6. 51–61.

FÖLDES Anna: M. F. a publicista = It. 1982. 1. 187–205.

PÉTER László: M. F. stílusához. = Nyr. 1982. 2. 160–175.

MÓRICZ ZSIGMOND

- BORI Imre: Az elveszett illúziók regénye: A tündérkert. = Fo. 1982. 8. 68–79.
- Darvas József levele Móricz Zsigmondhoz. [Közli:] Rádics Károly = Kr. 1982. 2. 7.
- DÉNES György: M. Zs., az irodalom napszámosa. = Hét. 1982. 38. 15.
- DOBÓNÉ BERENCSEI Margit: Gondolatok a Légy jó mindhalálíg nyelvi-stilisztikai elemzéséről. = Mtan. 1982. 10. 220–226.
- HERCZEG Gyula: M. Zs. mondatszerkezetei. = It. 1982. 1. 151–165.
- HERCZEG Gyula: M. Zs. stílusa. Bp., 1982. Tankönyvk. 317 l.
- KOPRÉ József: Móricz Zsigmondra emlékezem. = MN. 1982. szept. 7. 8.
- NAGY László: A két Gábor a Tündérkertben és a valóságban. Históriai adalékok az Erdély-trilógiához. = It. 1982. 2. 249–283.
- PÁSZTOR Bertalan: Nyilas Misi alakja. = Mtan. 1982. 1. 38–42.
- RÁDICS Károly: Gellért Oszkár levelei Móricz Zsigmondhoz. = Népszabadság. 1982. okt. 2. 15.
- RÁDICS Károly: A Nyugat szellemi örökségének terhével. Illyés Gyula levelei Móricz Zsigmondhoz. = Népszabadság. 1982. nov. 27. 16.
- VEZÉR Erzsébet: Ki is volt Csibe? = Kr. 1982. 11. 13.

NADÁNYI ZOLTÁN

- BAKÓ Endre: Egy másik bihari remete. N. Z. irodalomszemlélete. = Napj. 1982. 10. 26–27.
- KALÁSZ Márton: Nadányira emlékezve. = ÉI. 1982. 42. 6.

NAGY LAJOS

- N. L.: Fő az illúzió. – A tanítvány. (Kisregények.) Összegyűjt. szöveggond. jegyz. Kónya Judit. Bp., 1982. Szépirod. 499 l. (Nagy Lajos művei.)
- N. L.: Egy lány a századfordulón. – A fiatalúr megnősül. (Regények.) (Szerk. szöveggond. jegyz. Kónya Judit.) Bp., 1982. Szépirod. 360 l. (Nagy Lajos művei.)
- BOR Ambrus: A keserű ember. = ÉI. 1982. 9. 11.
- N. CZAGA Viktória: N. L. különvéleménye 1939-ben. Adalékok egy folyóirat-enge-dély történetéhez. = MN. 1982. márc. 28.
- JAHN Anna: „Baloldalnak deklarált író”. = ÉI. 1982. 12. 2.
- NAGY Lajostól, Nagy Lajosról. Szemelvénygyűjtemény az író születésének 100. évfordulójára. (Szerk. Kovács Géza.) (Összeáll. Tarján Tamás.) Bp., 1982. TIT 43 l. (Irodalmi előadások.)
- RUZICKA Mária: N. L. és a Népszava. = Népszava. 1982. febr. 13. 9.

ZS. NAGY LAJOS

- GÖRÖMBEI András: Az érzelmességtől a groteszkig. Vázlat Zs. N. L. költészetéről. = Alf. 1982. 3. 59–65.

NAGY LÁSZLÓ

- BORI Imre: N. L. költői estjén. = Kort. 1982. 1. 122–123.
 GJUROV Alekszandar: Soha el nem némuló harangszó. = MHírl. 1982. febr. 11. 6.
 (ILLÉS): Nagy László Bulgáriában. = MN. 1982. febr. 12. 4.
 „Költészet és valóság”. Vigh Tamással Nagy Lászlóról készített szoborportréjáról beszélget Kabdebó Lóránt. = Életünk. 1982. 2. 108–114.
 LÁNG Gusztáv: Kiskatedra. = Utunk. 1982. 49. 7.
 PANEK Zoltán: „Emlékezve együtt töltött, bandázó röpke időkre”. = Életünk. 1982. 2. 104–107.
 TÜSKÉS Tibor: Nagy László. 1–8. = Je. 1982. 1. 79–86.; 2. 141–148.; 3. 263–270.; 4. 337–344.; 5. 443–450.; 6. 527–534.; 7–8. 737–744.; 9. 805–813.
 CS. VARGA István: A Németh László-i „tejttestvériség”-gondolattól a Nagy László-i szellemi hídépítésig. = Fo. 1982. 9. 86–91.

NEMES NAGY ÁGNES

- AMBRUS Katalin: Szépség és mérték. Gondolatok N. N. Á. költészetéről. = Napj. 1982. 7. 29–30.
 BATA Imre: N. N. Á. lírája. (A között-ről.) = Kort. 1982. 8. 1314–1323.
 – l – n: N. N. A. angolul. = MN. 1982. jún. 20. 8.
 OTTLIK Géza: A mondhatalatlan és a nehezen mondható. = Kort. 1982. 1. 130–133.
 PÁSKÁNDI Géza: Nostalgia Fenség és Rend után = Kort. 1982. 1. 137–144.
 SÓTÉR István: Olvasónapló és köszöntés. Nemes Nagy Ágnesről. = Je. 1982. 1. 3–6.
 SZÉLES Klára: N. N. Á. lírája. = Kort. 1982. 10. 1637–1641.
 UNGVÁRI Tamás: Nemes Nagy Ágnesről – szemérmes évfordulón. = Nagyv. 1982. 1. 118–119.
 VATI PAPP Ferenc: Sorok és sorközök. Beszélgetés Nemes Nagy Ágnessel a versről és a verselemzésről. = Köznevelés. 1982. 25. 21–22.

NEMESKÜRTY ISTVÁN

- DÉKÁNY Endre: Hűség önmagunkhoz, hűség a valósághoz. = Vig. 1982. 8. 627–629.

NÉMETH LÁSZLÓ

- N. L. két levele Kiss Tamáshoz. = Alf. 1982. 9. 41.
 N. L. levélváltása egy borsodi lelkésszel. [Közli:] Csőri István = Confessio. 1982. 2. 91–93.
 N. L. életműve. – emlékszám. = Lit. 1982. 1. 3–138.
 Bori Imre N. L. 1981. 3–9. – Bata Imre: N. L. az irodalom hivatásáról. 10–14. – Bé-ládi Miklós: N. L. világnézeti filozófiája. 15–19. – Szegedy-Maszák Mihály: A tanulmányíró N. L. értékrendjéről. 20–34. – Kis Pintér Imre: A kisebbségben magyarsággépéhez. 35–41. – Kiss Gy. Csaba: N. L. kelet-európai érdeklődésének első

- szakasza. A Tanú évek Közép-Európa képe. 42–48. – Erdélyi K. Mihály: N. L. romániai útirajza. Különös tekintettel annak román sajtóvisszhangjára. 49–53. – Vársárhelyi Miklós: N. L. publicisztikája a második világháború éveiben. 54–61. – Gerold László: A színikritikus N. L. 62–67. – Thomka Beáta: N. L. regénytípusai. 68–73. – Kulcsár Szabó Ernő: Modellképző epikai sajtóságok az Utolsó kísérletben. 74–78. – Bodnár György: Regényiség és retorika az Irgalom-ban. 79–83. – Pomogáts Béla: N. L. és Gulyás Pál. 84–89. – Utasi Csaba: Adalék N. L. két önéletrajzi esszéregényéhez. 90–94. – Hornyik Miklós: N. L. metaforái. 95–99. – Rónay László: Adalékok N. L. életrajzához. 100–105. – Monostori Imre: N. L. „harmadik oldal” és a „minőségszocializmus” emeletének baloldali fogadtatása (1933–1937). 106–131. – Bakonyi István: Egyén és külvilág viszonyának ábrázolása N. L. Égető Eszter c. regényében. 132–138.
- BAKONYI István: N. L. mezőföldi novellái. = Dunatáj. 1982. 4. 41–44.
- BÉKÉSI Imre: A mellérendelő kapcsolás konstrukcionális szerepe egy Németh László-esszében. = Nyr. 1982. 1. 88–100.
- BÉLÁDI Miklós: Az értelem-alapító. Négy írás Németh Lászlóról. Békéscsaba, 1982. Új Auróra. 63 l. (Új Auróra füzetek.)
- BENEDEK András: Író és dramaturg. Emlékek Németh Lászlóról. = Ttáj. 1982. 9. 8–19.
- BERKES Erzsébet: Szerep – kuliasszák felől nézve. = ÉI. 1982. 14. 7.
- FENYŐ István: A N. L.-kép változásai. = Kr. 1982. 11. 23–25.
- FÜZI László: A minőség jegyében. A Tanú kialakulása és programja. = Fo. 1982. 9. 50–58.
- GREZSA Ferenc: N. L. Illyés-portré. = Ttáj. 1982. 11. 37–39.
- GREZSA Ferenc: A Tanútól az „új Tanú”-ig. = Fo. 1982. 9. 77–80.
- HÖLVÉNYI György: N. L. erkölcsi vállalkozása. = Vig. 1982. 9. 663–667.
- IMRE László: „A feladatok ma megint itt tolonganak körülöttünk”. Jegyzetek N. L. XIX. század-élményéről. = Ttáj. 1982. 2. 74–79.
- KIRÁLY István: Eszmei problémák N. L. műveiben 1945 előtt. 1–2. = Kort. 1982. 7. 1138–1151.; 8. 1291–1307.
- KISS Ferenc: Új N. L.-értelmezések. = ÉI. 1982. 14. 6–7.
- KISS Tamás: A sorsvállalás történelmi modelljei. N. L. középkorélménye. = Ttáj. 1982. 2. 68–74.
- KOCSIS Rózsa: Az Iszony és a világirodalom. = Ttáj. 1982. 2. 50–55.
- LACKÓ Miklós: Minőségszocializmus – modernség vagy korszerűség. = Úf. 1982. 7. 61–72.
- MONOSTORI Imre: „Nem volt, aki helyettem megcsinálja”. A Tanú születése és első visszhangja. = Fo. 1982. 9. 64–76.
- NAGY András: „Én nem bízom a világot a történelemre” N. L. történelmi drámáiról. = It. 1982. 1. 20–42.
- ODORICS Ferenc: Erkölcs és utópia. A Tanú ötvenedik évfordulójára. = Napj. 1982. 8. 34–35.
- OLASZ Sándor: Bethlen Katától az Iszonyig. = ItK. 1982. 1. 91–103.
- SALAMON Konrád: N. L. szocializmusképe és az 1930-as évek elejének szocializmusa. = Fo. 1982. 9. 80–85.

- CS. VARGA István: Az asszonyi sors két regénye. Anna Karenina és Iszony. = Ttáj. 1982. 2. 56–57.
- CS. VARGA István: „A barát szóra Gulyás Pál nevével felelek”. N. L. és Gulyás Pál barátságáról. = Napj. 1982. 9. 22–24.
- CS. VARGA István: Görögség – folklór – mítosz. N. L. Gyász című regényének három aspektusa. = Je. 1982. 9. 820–826.
- CS. VARGA István: „A művészet akkor is varázslat, ha az ember realista”. N. L. realizmusáról. = Napj. 1982. 11. 23–25.
- CS. VARGA István: A N. L.-i „tejtetvériség”-gondolattól a Nagy László-i szellemi hídépítésig. = Fo. 1982. 9. 86–91.
- VEKERDI László: „A lélek csendje”. Pilinszky N. L. életében. = Napj. 1982. 1. 9–11.
- VEKERDI László: Tanú, nemzedék, szerep és ember. = Fo. 1982. 9. 58–63.
- ZÖLDI László: Egy szemtanú hiányzik. = ÉI. 1982. 40. 9.

ORBÁN BALÁZS

- ORBÁN Balázs: A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népismei szempontból. Hasonmás kiad. Bp., 1982. Helikon. M. Kvk. és Kvtérj. Egyes., 3 db.
- ORBÁN Balázs: A Székelyföld. Válogatás. (Szerk. Katona Tamás. Sajtó alá rend. Péterfy László. Utószó: Kósa László.) Bp., 1982. Európa. 558 l. (Pro memoria)

OTTLIK GÉZA

- BALASSA Péter: Ottlik és a hó. = Je. 1982. 5. 407–412.
- BALASSA Péter: Szövegminták az iskolából – módjával. (Kommentár Ottlikhoz). = Híd. 1982. 5. 616–627.
- kes [BERKES Erzsébet]: O. G. születésnapjára. = MN. 1982. máj. 9. 6.
- CZIGÁNY György: Kvartett, Ottlikéknál. = Je. 1982. 5. 415–419.
- FELDE Györgyi: O. G. hetvenéves. = Népszabadság. 1982. máj. 8. 15.
- FISCHER József: Levél Ottlik Gézának. = Kort. 1982. 5. 779–780.
- KIS PINTÉR Imre: Lenni, de látni is a létezést. (O. G. világegyenleteiről.) = Je. 1982. 5. 398–406.
- LENGYEL Balázs: Ami volt: van. O. G. köszöntése. = ÉI. 1982. 19. 10.
- LENGYEL Péter: Adósság. = Kort. 1982. 5. 781–790.
- NEMESKÜRTY István: O. G., avagy a dolgok fontossága és e fontosság lényegtelen-sége. = Kort. 1982. 5. 775–776.
- SÜKÖSD Mihály: Hevenyészés Ottlikről. = Kort. 1982. 5. 777–779.
- CS. SZABÓ László: A hetven éves O. G. köszöntése. = Kort. 1982. 5. 773–774.
- TANDORI Dezső: Az eltűnt látószög nyomában. O. G. műveinek Budapest-élményéről. = Budapest. 1982. 4. 22–23.
- TARJÁN Tamás: Mr. Ottlik. = Kr. 1982. 5. 21.
- ZEMPLÉNYI Ferenc: Regény a határon. Megjegyzések O. G. Iskola a határon című regényéről. = ItK. 1982. 4. 473–485.
- A 70 éves O. G. köszöntése. = MV. 1982. 5. 5–33.

ÖRKÉNY ISTVÁN

- Ö. I.: Drámák. (Szerk. szöveggond. Radnóti Zsuzsa.) Bp., 1982. Szépirod. 3 db. (Örkény István művei.)
- Ö. I.: Jegyzetek. = Je. 1982. 4. 300–306.
- Ö. I. hagyatékából: Színházi levelek. = ÉI. 1982. 14. 14.
- BÉCSY Tamás: Az „én”-világának drámája. Örkény Pisti a vérzivatarban. = It. 1982. 1. 43–61.
- CSIKI László: Emberszerepek. Jegyzetek Örkény Istvánról. = AHét. 1982. 26. 10. „Én csak tolmácsolom”. Beszélgetés Sulyok Máriával Örkény Istvánról. Riporter: Kovács Dezső. = Kr. 1982. 4. 19.
- [FÖLDES Anna] Feldes, Ana: Dramaturgijata na Jorkeni. (Pro Hungary Today). = Teatör. 1982. 1. 69–72.
- GYÖRGYÉY Klára: Megkésett születésnap köszöntő. Ö. I. 1912–1979. = Szivárvány. 7. 1982. 23–26.
- KÁNTOR Lajos: Megszakadt párbeszéd. Szabédi László és Ö. I. = MN. 1982. aug. 14. 11.
- Mezsdü abszurd i dejsztvitelnosztá. = Panoráma. 1982. 3. 37–38. (Ö. I.: Rózsakiállítás.)
- NAGY Péter: Beszélgetés egy régi baráttal. = Népszabadság. 1982. márc. 6. 15.
- RÉZ Pál: Ö. I. tengertánca. = Kort. 1982. 9. 1414–1417.
- ROBOTOS Imre: A kérdezés szenvedélye. = MN. 1982. szept. 1. 4.
- VERESS Miklós: Télirózsa. = ÉI. 1982. 2. 11.
- VÉRTESSY Péter: Egy régi és meg nem jelent beszélgetés Örkény Istvánnal. = MH. 1982. jan. 9. 10.

PÁKOLITZ ISTVÁN

- BAKONYI István: P. I. lírája a 70-es években. = Dunatáj. 1982. 3. 41–46.

PAPP DÁNIEL

- VÁRÓCZI Zsuzsa: P. D. korai novellái. = It. 1982. 3. 503–522.

PÁSKÁNDI GÉZA

- PÁSKÁNDI Géza: Észjárás. Stíluspszichológia. = Népszabadság. 1982. febr. 28. 7.

PAULER ÁKOS

- TVERDOTA György: Az ihlet tana. (József Attila és P. Á.) = ItK. 1982. 5–6. 539–561.

PÁVEL ÁGOSTON

SIMON Károly: Az a hét esztendő... Dr. P. Á. nehéz évei Dombóvárott. = VasiSz. 1982. 1. 99–113.

PÁZMÁNY PÉTER

Íjózsa/ [JÓZSA György Gábor]: P. P., az író és a politikus. = MN. 1982. márc. 14. 6.
KŐPECZI Béla: Pázmány Imádságos Könyve mint udvarlás tárgya. = MKsz. 1982. 1. 1–8.

LÁNG Gusztáv: Kiskatedra. = Utunk. 1982. 48. 6. (Pázmány Péter és az észak-keleti nyelvjárás.)

D. MAGYARI Imre: Pázmány idézése. = ÉI. 1982. 12. 3.

P. NAGY István: Narráció és erkölcsi tisztaság. (Történet-betétek és leírások P. P. prédikációiban.) = ÚjSymp. 1982. 205. 203–204.

OCSKY György: Pázmány hatása Kelemen Didák prédikációiban. = ItK. 1982. 4. 436–448.

PÉCHI SIMON

DÁN Róbert: A szombatos Biblia. = Magyar Izraeliták Országos Képviselőte Évkönyv. 1981/82. 114–143. (P. S. Ószövetség fordítása.)

PÉCZELI JÓZSEF

Ifjabb P. J. Kölcsey Ferenchez írott kiadatlan levelei. [Közli:] Csorba Sándor. = It. 1982. 4. 882–895.

PETE FERENC

KEREKES Béla: „Hív Fia Honjának, Százada díszé Pethe” = Confessio. 1982. 3. 55–59.

PETŐFI SÁNDOR

ÁCS Tibor: „Katonának száműzött balvégzetem.” Új adatok Petőfi katonáskodásáról. = Kort. 1982. 3. 452–455.

BABIĆ, Sava: Három író. = Üzenet. 1982. 9. 481–485. (Jakšić, Đura; Ignjatović, Jakov; Petőfi Sándor)

BALOGH Ernő: Kukorica Jancsától Szilveszterig. Petőfi népszemléletének értékeléséhez. = Alf. 1982. 6. 44–54.

BALOG Ernő: A világgyűlöletől a forradalomig. P. S.: Felhők korszakának értelmezéséhez. = It. 1982. 2. 299–322.

BELOHORSZKY Pál: Hatvany Petőfije. = Kort. 1982. 3. 456–458.

BENKÓ András: Kodályiana 6. Kodály és Petőfi. = Utunk. 1982. 47. 7.

- BOJTÁR Endre: Petőfi versei litvánul. = Nagyv. 1982. 1. 119.
- ĆURČIĆ, Lazar: Đura Jakšić és P. S. = Üzenet. 1982. 9. 469–480.
- DEME Zoltán: Jambusi és trocheusi bimetrizálás Petőfi zsengeiben. = ItK. 1982. 3. 317–321.
- D. Gy. [DUBA Gyula]: Petőfi afférje a „goromba” tábornokkal. = Hét. 1982. 34. 14–15.
- GARAJ Lajos: „Sors, nyiss nekem tért...” Emléklap Petőfi Sándorról (1823–1849). = TermTárs. 1982. 12. 8–11.
- *JÉKEL Pál: Petőfi metrumai. Debrecen, 1980 [1981]. KLTE. 651 l.
- MARTINKÓ András: Okatootáia felfedezése gyümölcsöző tévutak után. = ItK. 1982. 3. 275–289.
- PÁNDI Pál: Petőfi. A költő útja 1844 végéig. 2. jav. kiad. Bp., 1982. Szépirod. 578 l.
- SÁNDOR László: Gyöngyösi, Dayka, Petőfi nyomában. Irodalmi emlékhelyeink Kárpát-Ukrajnában = ÚjT. 1982. 38. 18–19.

PETRI GYÖRGY

- FARKAS Péter: Petrigruri. = IrodÚjs. 1982. 3. 19.

PILINSZKY JÁNOS

- P. J.: Képzelt interjú. = Vig. 1982. 6. 463.
- P. J.: Nálam létszükséglet volt az alkotás. = ÚÍ. 1982. 2. 82–85.
- ERDÉLYI K. Mihály: A kráter mélysége. P. J. költészetének esztétikája. 1–2. = Vig. 1982. 6. 458–462.; 7. 526–532.
- *HAAS György: P. J. = Szivárvány. 4. 1981. 41–48.
- HORVÁTH Béla: A modern költészet néhány jellemző vonása egy Pilinszky-vers tükrében. = Mtan. 1982. 1. 22–27.
- KIBÉDI VARGA Áron: P. J. (1921–1981). (Nekr.) = ÚjLátóh. 1982. 1. 81–82.
- KOPRÉ József: Egy éve ment el... = Vig. 1982. 6. 456.
- MELCZER Tibor: A költő szaval. – Jegyzetek P. J. lemezeiről. – = Je. 1982. 7–8. 725–727.
- NÉMETH G. Béla: Az Apokalipszis közelében. Egy ősi műfaj mai rokona: Pilinszky: Apokrif. = Kort. 1982. 9. 1455–1465.
- SZILÁGYI Ákos: Passé és conditionnel. = Vig. 1982. 6. 465–467.
- VEKERDI László: „A lélek csendje”. Pilinszky Németh László életében. = Napj. 1982. 1. 9–11.
- „I white to find my way home”. The last interview with J. P. [Riporter] Forgács Rezső = NHQu. 1982. 87. 80–85.
- ZELEI Miklós: Pilinszky bent van. = MHírl. 1982. szept. 25. 9.

PINCZÉSI JUDIT

- NAGY Gáspár: Aki versek oltárába szökött. (Búcsú Pinczési Judittól.) = ÚjFo. 1982. 6. 17–19.

Nekr. Máriássy Judit = ÉI. 1982. 36. 14.; Veress Miklós = ÉI. 1982. 34. 7.; – = Népszava. 1982. aug. 13. 6.

POMOGÁTS BÉLA

HEGYI Béla: A Vigilia beszélgetése Pomogáts Bélával. = Vig. 1982. 4. 286–292.

PUKÁNSZKYNÉ KÁDÁR JOLÁN

A kilencvenéves P. K. J. köszöntése. Staud Géza = ItK. 1982. 4. 521–522.

RÁBA GYÖRGY

KABDEBŐ Lóránt: Egy élet a jelen metszeteiben. R. Gy. költészetéről, Próbaidő című válogatott kötetének megjelenése alkalmából. = Kort. 1982. 4. 641–647.

RÁDAY PÁL

*Ráday Pál, 1677–1733. Előadások és tanulmányok születésének 300. évfordulójára. Szerk. Esze Tamás. Bp., 1980. [1981]. Kiad. a Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya. 461 l.

RADNÓTI MIKLÓS

BALLA László: Radnóti ukránul. = Népszabadság. 1982. aug. 31. 7.

GEORGE, Emery: R. M. Ignotus-vonatkozásairól. = It. 1982. 1. 1–19.

GEORGE, Emery: R. M. John Love-versének forrása. = ItK. 1982. 1. 68–75.

LINTNER Sándor: Radnóti Amerikában. = MHírek. 1982. 3. 10–11.

NÉMETH G. Béla: A költészet menedéke. R. M.: Erőltetett menet. = ÚÍ. 1982. 4. 60–66.

R. M. naplójából. (Közli: Illés László, Jegyzetek: Fráter Zoltán) = Kr. 1982. 8. 29–39.

ODROVICS Imre: Az idill elégizálódása. R. M.: Hetedik ecloga. = Lit. 1982. 2. 325–335.

RAJCSÁNYI KÁROLY

–: Rajcsányi Károlyra emlékezve. = MN. 1982. aug. 14. 12.

Nekr. Róbert László = ÉI. 1982. 34. 8.; – = Kr. 1982. 9. 2.; – = MHírl. 1982. aug. 11.

4. és aug. 19. 9.; – = MN. 1982. aug. 11. 3. és aug. 19. 5.; Népszabadság. 1982. aug.

11. 8.; – = Népszava. 1982. aug. 11. 5.

II. RÁKÓCZI FERENC

DÉNES Tibor: „A száműzött Rákóczi”. = KatSz. 1982. 3. 239–258.

RÁKOS SÁNDOR

SARLÓS Ottó: Találkozásom Rákos Sándorral. = SzabolcsSzatmáriSz. 1982. 3. 76–79.

REMENYIK ZSIGMOND

MARKOVITS Györgyi: Az „apocalipsis humana” és a hatalom. R. Zs. pere. = Kr. 1982. 12. 16–18.

REVICZKY GYULA

BORI Imre: Az elátkozott költő. = Híd. 1982. 5. 646–658.

BORI Imre: A költészet témája: a filozófia. = Híd. 1982. 6. 702–716.

BORI Imre: R. Gy. = Híd. 1982. 5. 646–658.

BORI Imre: Reviczky „irányai”. = Híd. 1982. 9. 1023–1033.

NÉMETH György: Reviczky Pán-verse avagy egy évezredes tévedés. = It. 1982. 1. 165–171.

RIEDL FRIGYES

KEMÉNY István: Egy százesztendőös könyv kalandos útja. = MN. 1982. jún. 15. 8.

SZAKÁCS Béla: R. F. pedagógiai tevékenysége. = It. 1982. 1. 123–133.

RIMAY JÁNOS

Későrenezánsz, manierizmus, korabarrokk Magyarországon.

R. J. és kora. Tudományos ülészak, Keszthely, 1982. május 18–22. = ItK. 1982. 5–6. 589–685. Komlowszki Tibor: Rimay és a Balassi-hagyomány. 589–600. – Zemplényi Ferenc: Rimay és a kortárs európai költészet. 601–613. – Szigeti Csaba: A Rimay-vershagyomány a XVII. században. (Vázlat) 614–619. – A. Erdei Klára: Modell-fejlődés Ecsedi Báthori István prózájában. 620–626. – Ács Pál: R. J. udvari emberei. 626–631. – Bartók István: A Rimaynak tulajdonított Owenus-fordítások. 632–637. – Kovács József László: Rimay és a XVII. század emblematikájáról. 637–644. – Szabó András: A Balassi-epicédium és Rákóczi Zsigmond. 644–649. – Székely Júlia Anna: Justus Lipsius ismeretlen levelezőpartnere: Koppay György. 649–652. – Jankovics József: „Akadtam egy picturára...” R. J. és Madách Gáspár allegorikus versének képzőművészeti vonatkozásai. 652–656. – Szesteyi N. László: Két emlékkönyv – R. J. ismeretlen bejegyzéseivel. 656–659. – Ritoókkné Szalay Ágnes: Rimaiana. 660–667. – Havas László: Költői időszemlélet a későrenezánsz és a barokk határán. 667–677. – Paczolay Péter: R. J. és korának politika-elmélete. 677–681. – Kovács Sándor Iván: Zrínyi és Rimay. 682–685. – Beszámoló az ülészakról. 725–727.

RÓNAY GYÖRGY

RÁBA György: Húnek maradni a fejlődéshez. R. Gy. emlékezete. = Műhely. 1982. 2. 30–31.

RUBIN SZILÁRD

GALSAI Pongrác: R. Sz. „elfelejtett” regényéről. = Kort. 1982. 10. 1600–1603. (R. Sz.: Csirkejáték.)

SÁNDOR KÁLMÁN

SIMOR András: Egy elfelejtett S. K.-írás. = Kr. 1982. 1. 11–12.

SÁNTA FERENC

Pobedite na malkija csovek. = Panoráma. 1982. 5. 219–221. (S. F.: Isten a szekéren.)

SARKADI IMRE

BOGDÁN László: Egy drámaíró prózája. = AHét. 1982. 2. 5.

BOGLÁRI BÉKÉS István: S. I. nézetei egy levele tükrében. = Kr. 1982. 1. 7–9.

MÁRKUS Béla: Sarkadi nehéz esztendeje. Gondolatok a fordulat évének műveiről. = Fo. 1982. 4. 83–89.

Nemzedékünk kísértete. Karinthy Ferenc Sarkadi Imréről. (Interjú) Riporter: Csontos Sándor. = Kr. 1982. 7. 5–6.

OLASZ Gábor: A Balatonra emigrálva. Jegyzetek a Viharban című kisregényről. = Alf. 1982. 1. 77–80.

POMOGÁTS Béla: Pokolraszállás. S. I. elbeszélése. = Alf. 1982. 1. 72–77.

Válogatás S. I. leveleiből. (Közli Csontos Sándor.) = Alf. 1982. 2. 45–59.

SCHEIBER SÁNDOR

NÁDOR Tamás: Ex libris Sch. S. = Új. 1982. 3. 119–128.

TENKE Sándor: Tanúság. „Mindig jobbra, tökéletesebbre törekedtem”. Beszélgetés dr. Sch. S. professzorral, az Országos Rabbiképző Intézet igazgatójával. = Confessio. 1982. 4. 93–97.

A Vigilia beszélgetése Scheiber Sándorral. (Riporter:) Bálint B. András. = Vig. 1982. 11. 823–827.

SCHÖPFLIN ALADÁR

NÉMETH István: Sch. A. ismeretlen ifjúsága. = ÉT. 1982. 31. 978–980.

SERFŐZŐ SIMON

CS. VARGA István: S. S. költészetéről. A Bűntelenül című verseskötet kapcsán. = Napj. 1982. 8. 29–31.

SIMON ISTVÁN

CYNOLTER Károly: Leírás és látomás. Jegyzetek S. I. költői természetéről. = Új. 1982. 3. 54–58.

NÉMETH G. Béla: Egy gazdag táj gazdag költő fia. Személyesen is, tárgyiasan is Simon Istvánról. = Kort. 1982. 4. 634–640.

SIMONFFY ANDRÁS

Kompország katonái. S. A. kollázsregényéről beszélget Béládi Miklós, Cseres Tibor, Erényi Tibor, Juhász Gyula és a szerző. = Életünk. 1982. 1. 31–41.

SIMONYI ZOLTÁN

TOMPA József: S. Z. pozitívizmusa. = MNy. 1982. 4. 453–456.

SINKA ISTVÁN

KATONA Imre: Néma népekről éneklő fekete bojtár. S. I. költészetének népiessége. = Fo. 1982. 2. 30–61.

SIPOS GYULA

KANYAR József: Baráti szavak S. Gy. kaposvári emlékestjén. = Som. 1982. 1. 27–28.

POMOGÁTS Béla: Költészet és szolgálat. S. Gy. és a magyar irodalom. = Som. 1982. 1. 23–26.

SOMLYÓ ZOLTÁN

DÉR Zoltán: S. Z. Szabadkán. = Üzenet. 1982. 10–11. 554–566.

POMOGÁTS Béla: Szavakból zene. S. Z. emlékezete. = MHírl. 1982. jún. 22. 6.

RÁKOS Sándor: Szoboravatás. S. Z. emlékezete. = ÉI. 1982. 26. 6.

RÓNAY László: „Én költő voltam”. A százéves Somlyó Zoltánról. = Napj. 1982. 7. 27–28.

RÓNAY Mihály András: Somlyó Zoltánról születésének 100. évfordulóján. = Népszabadság. 1982. jún. 22. 7.

SOMLYÓ György: Apám születésének centenáriuma. = Üzenet. 1982. 12. 628–629.

SOMLYÓ György: Morzsák apám asztaláról. = It. 1982. 4. 831–857.

VIDOR Miklós: Nem is az a száz év. – Somlyó Zoltánról –. = ÉI. 1982. 25. 10.

SŐTÉR ISTVÁN

DÉKÁNY Endre: Hűség önmagunkhoz, hűség a valósághoz. = Vig. 1982. 8. 627–629.

SPIRÓ GYÖRGY

[ESZÉKI Erzsébet] /eszéki/: Svájci lap Az Ikszekekről. = ÉI. 1982. 17. 11.

HAVAS Ervin: Magamat kell újrafogalmaznom. Beszélgetés Spiró Györggyel Az Ikszek sikeréről, pályájáról, dráma és regény műhelygondjairól. = Népszabadság. 1982. febr. 13. 16.

RADNÓTI Sándor: Néma játék. = Híd. 1982. 12. 1441–1450. (Az Ikszekekről.)

VIKOL Katalin: Kelet-európai párhuzamok és ellentétek. = MN. 1982. jan. 16. 9.

SZABÓ DEZSŐ

BERNÁTH István: Sz. D. „Magyar demokráciája”. = Budapesti Műszaki Egyetem Marxizmus-Leninizmus Tanszék csop. közleményei 1982. 1. 98–108.

BUDAI BALOGH Sándor: Kodály Zoltán és Sz. D. barátsága. = Confessio. 1982. 1. 109–111.

BUDAI BALOGH Sándor: Sz. D. Ludas Mátyás füzetei. (1934–1942) (Emlékezések, naplók, levelek.) = ItK. 1982. 2. 209–228.

D. M.: Sz. D. (1879–1945) = MHírek. 1982. 7–8. 40.

GRÓH Gáspár: Regény és program a történelem áramában. (Szempontok Az elsodort falu elemzéséhez.) = Lit. 1982. 3–4. 439–453.

SZABÓ ERVIN

BICSKEI Gáborné: Nagy egyéniségek a társadalomtudományok területén: Sz. E. a művelődéspolitikus. = Mtan. 1982. 1. 6–10.

SZABÓ ISTVÁN

CSURKA István: Barázdák Sz. I. arcképén. = Életünk. 1982. 2. 156–158.

VASY Géza: Az elbeszélő Sz. I. = Életünk. 1982. 2. 159–176.

SZABÓ LŐRINC

SZ. L. összes versei. (Vál. szöveggond. jegyz. Domokos Mátyás.) Bp., 1982. Szépirod. 2 db. 1. köt. 717 l.; 2. köt. 821 l. (Magyar remekírók.)

FRANK Tibor: Házimúzeum. Sz. L. ismeretlen levelei. = ÚjT. 1982. 17. 21–22.

SÁNDOR Judit: „Szeressétek a gyermekeimet!” Sz. L., a költőapa. Bp., 1982. Móra. 147 l.

SZ. L. Fonyódon. – Kelemenné Takáts Ilona emlékezése. – (Lejegyezte: Reöthy Ferenc.) = Som. 1982. 4. 70–72.

SZABÓ MAGDA

SZABÓ Magda: Kívül a körön. (Cikkek, tanulmányok.) Bp., 1982. Magvető–Szépirod.
6321.

NÁDOR Tamás: Ex libris Sz. M. = ÚÍ. 1982. 1. 121–128.

SZAKMÁRI FABRICIUS ISTVÁN

KATHONA Géza: Ki volt Sz. F. I.? = ItK. 1982. 4. 435–436.

SZALATNAI REZSŐ

Nemzet és emlékezet. Sz. R. írói örökségéből. = Diakonia. 1982. 1. 60–66.

–: Sz. R. írói örökségéből. Nemzet és emlékezet. = Diakonia. 1982. 2. 51–56.

SZALAY ANDRÁS

SIKLÓS Zsuzsa: Sz. A. (1857–1884) írásaiból. = PárttK. 1982. 3. 164–174.

SZALAY LÁSZLÓ

SZ. GY.: SZ. L. Arany János elődje, az Akadémia főtitkára. = MHírek. 1982. 14. 14.

SZÁNTÓ GYÖRGY

KOVÁCS János: Fekete tomyok árnyékában. 1–2. Sz. Gy. memoárja és életútja. =
AHét. 1982. 36. 6.; 37. 4.

SZÁRAZ GYÖRGY

TARJÁN Tamás: Fölöttünk a kard fordul. A drámaíró Sz. Gy. = Napj. 1982. 8. 25–27.

SZÉCHENYI ISTVÁN

ACZÉL György: Széchenyi példája. = Fo. 1982. 11. 3–15.

KUNSZABÓ Ferenc: „Csináljatok világot” Széchenyi Istvánról. = Kr. 1982. 3. 6–8.

NÉMETHY Sándor: Sz. I. gróf egyetlen költeménye. = MN. 1982. szept. 1. 9.

SZIGETHY Gábor: Egy mondat Sz. I. naplójából. = Kort. 1982. 3. 437–438.

SZIGETHY Gábor: Széchenyi és Machiavelli. = Vság. 1982. 9. 80–88.

TÓKÉS László: Gyónás és fohász. = RefSz. 1982. 4. 328–331.

SZEKFŰ GYULA

VARGA Csaba: Újraolvasó napló. A három nemzedékből – a második. Sz. Gy.: Há-
rom nemzedék. = Fo. 1982. 7. 78–80.

SZÉLPÁL ÁRPÁD

FEHÉR Imre: A feledés homályából. Sz. Á. hazai irodalmi munkássága. Törökszentmiklós, 1981. Városi Könyvtár. 184 l. (Helyismereti füzetek, Törökszentmiklós 8.)

SZENCI MOLNÁR ALBERT

CSANDA Sándor: Slovenské preklady zalmov Alberta Molnara Szenciho z r. 1752. = StudSlav. 1982. 1–4. 217–228.

NAGY László: Sz. M. A. „bujdosásának” kérdése. (1574–1634) = RefSz. 1982. 2. 104–114.

SZENTKUTHY MIKLÓS

FEKETE J. József: Az intellektus kalandregényei. (Orpheus-kérdések.) = Híd. 1982. 6. 809–814.

MEZEI András: Az egyetemesség vonzásában. Beszélgetés Szentkuthy Miklóssal. = Műhely. 1982. 3. 17–29.

NAGY SZ. Péter: Bevezetés Szentkuthyhoz. = Vig. 1982. 8. 619–623.

PANEK Zoltán: A világ legtehetségesebb örömeinek útikalauza. = AHét. 1982. 31. 6.

SZÉP ERNŐ

PURCSI BARNA Gyula: „Sok a költő, fiam, mindnek élni kell”. = Budapest, 1982. 6. 20–21.

TANDORI Dezső: „De kár...” hogy máig nem ismerjük fel. Sz. E. költészetéről. = Kr. 1982. 7. 13–14.

SZERB ANTAL

A betegség előnyei. (Közli: Szerb Antalné) = Kr. 1982. 9. 17–18.

ÉZSAIÁS Erzsébet: A Szerb Antal-i ironia stíluseszközei. = Nyr. 1982. 2. 175–182.

SZIKLAY LÁSZLÓ

CHMEL, Rudolf: Jubileum László Sziklaya. = Slovenská Literatura. 1982. 1. 87–89.

FRIED István: A hetvenéves Sz. L. köszöntése. = ItK. 1982. 1. 131.

H. LUKÁCS, Borbála: K szemügyesjádi letyiju László Sziklai = SSlav. 1982. 1–4. 414–416.

RÁKOS Péter: Sziklay László hetvenéves. = ISz. 1982. 1. 78–79.

SZILÁGYI ISTVÁN

G. KISS Valéria: A küszöblét változásai. Arcképvázlat Szilágyi Istvánról. = Alf. 4. 61–71.

SZOBOTKA TIBOR

- Sz. T.: A vetőkártya főhadnagya. Összegyűjtött novellák. Bp., 1982. Magvető. 570 l.
 KABDEBÓ Lóránt: „Költészet és valóság.” Szobotka Tiborral Megbízható úriember című regényéről beszélget K. L. = *Életünk*. 1982. 4. 362–367.
 Nekr. Képes Géza = *ÉI*. 1982. 10. 7.; Nagy Péter = *Nagyv*. 1982. 5. 766–767.; Szabó Magda = *Kort*. 1982. 12. 1847–1850.; /taxner/ [Taxner-Tóth Ernő] = *MN*. 1982. márc. 9. 5.; – = *Kr*. 1982. 4. 40.; – = *MHírl*. 1982. febr. 28. 4. és márc. 10. 8. – = *Népszabadság*. 1982. febr. 28. 9. és márc. 10. 7.; – = *Népszava*. 1982. febr. 28. 6.; – = *Újt*. 1982. 10. 43.

SZOMBATHY VIKTOR

- CSANDA Sándor: Sz. V. köszöntése. = *ISz*. 1982. 4. 370.
 POMOGÁTS Béla: Sz. V. köszöntése. = *ÉI*. 1982. 15. 11.
 TURCZEL Lajos: Sz. V. köszöntése. = *Hét*. 1982. 15. 14–15.
 VERES János: Zöld hegy fölött aranykorong. Sz. V. 80 éves = *ISz*. 1982. 4. 326–332.

TAKÁTS GYULA

- T. GY. levelei Móricz Zsigmondhoz és Babits Mihályhoz. = *Som*. 1982. 2. 71–74.
 LACZKÓ András: Egy irodalmi sorsközösség kezdetei. (Adalékok Jékely Zoltán és T. Gy. költészetéhez.) = *ÚjFo*. 1982. 3. 75–77.

TAMÁS MENYHÉRT

- N. HORVÁTH Béla: A hűség költője. T. M. költészetéről. = *Dunatáj*. 1982. 3. 35–40.

TAMÁSI ÁRON

- T. Á.: Jégtörő gondolatok. Útirajzok, esszék. (Összegyűjt. jegyz. Tamási Ágota, Z. Szalai Sándor.) (Bev. Z. Szalai Sándor.) Bp., 1982. Szépirod. 448 l.; 460 l.
 DÁVID Gyula: „...a magyarság bennünk nem jó és balsors függvénye. Egyetlen állapot.” Jegyzetek T. Á. két világháború közötti publicisztikájához. = *Ttáj*. 1982. 3. 30–37.
 KÁNTOR Lajos: T. Á. – három arckép tükrében. = *Kor*. 1982. 1. 57–59. (T. Á. Móricz Zsigmondról, Bánffy Miklósról, József Attiláról.)
 Z. SZALAI Sándor: T. Á. a „cselekvő” erdélyi irodalomban. = *Alf*. 1982. 4. 54–60.
 Z. SZALAI Sándor: T. Á. szülőföldi öröksége. = *ÚjFo*. 1982. 4. 71–76.
 TANDORI Dezső: T. Á. összes novellái. = *Kr*. 1982. 9. 7.
 VARGA Lajos Márton: Rangrejtett emberek. Jegyzetek T. M. pályaképehez. = *Je*. 1982. 3. 211–217.
 VÉGH Antal: T. Á. = *ÉI*. 1982. 44. 15.

TANDORI DEZSŐ

BEZZEG János: Nat Roid alakváltozásai (avagy Tandori Dezsőről négy könyv ürügén). = Napló. 1982. febr. 27. 8.

„Nem vagyok elégedett magammal...” (Interjú) Riporter: Varga Imre. = ÚjT. 1982. 27. 10–11.

Tandori művek. (Interjú) riporter: Mátraházi Zsuzsa. = MN. 1982. ápr. 17. 10.

TERSÁNSZKY JÓZSI JENŐ

RÓNAY László: Tersánszky állatregényeiről. = ItK. 1982. 2. 229–240.

RÓNAY László: T. J. J. pályakezdése – kitérőkkel. = Lit. 1982. 2. 304–319.

TINÓDI SEBESTYÉN

SUGÁR István: Mikor írta Tinódi az egri várostrom históriás énekét? = It. 1982. 1. 180–186.

TOMPA MIHÁLY

SZILÁGYI Ferenc: T. M. ismeretlen verse. Reményi Ede emlékkönyvébe. = ÚjT. 1982. 39. 11.

TORNAI JÓZSEF

BOSNYÁK Sándor: Modernség – értékörzés. Beszélgetés T. J. költővel. = Fo. 1982. 11. 78–85.

TÓTFALUSI KIS MIKLÓS

BENKÓ András: Kodályiána 2. Kodály és M. K. M. = Utunk. 1982. 41. 6.

TÓTH ÁRPÁD

MALÜHINA, E[lena]: Iz vengerszkoj klaszsziki XX. veka = Inosztrannaja Literatura. 1982. 6. 178–180. (Tóth Árpád és Babits Mihály a magyar irodalomban.)

R. MOLNÁR Emma: Hálódigram a verselemzéshez. (Tóth Árpád „Hajnali szerenád” című verse alapján.) = MNy. 1982. 2. 146–153.

TASI József: Tóth Árpádról – Svedlér ürügén. = ÚjT. 1982. 6. 15.

TÓTH ENDRE

Találkozásaim. Tóth Endrével beszélget Albert Zsuzsa. = Confessio. 1982. 3. 89–97.

TÖRÖK SOPHIE

T. S. feljegyzései Babits álmairól és élete apró eseményeiről. (Közreadja:) Koháry Sarolta. = Kort. 1982. 12. 1964–1966.

KOHÁRY Sarolta: T. S. kiadatlan istenes versei. = Vig. 1982. 1. 56–60.

ÚJFALVI IMRE

GÖMÖRI György: Ú. I. angliai kapcsolatairól. = ItK. 1982. 1. 52–56.

ÚJFALVI SÁNDOR

BENKŐ Samu: Az emlékiró Újfalvi Sándor. = Utunk. 1982. 52. 5–6.

VÁCI MIHÁLY

V. M.: Esti pohár. Mint előre lopakodó kém... (Áruló vallomás.) (Mindkét Váci-írást közreadja: Tasi József.) = ÚjFo. 1982. 2. 22–27.

V. M. Levelek Kubából. Közli és a szöveget gondozta: Tasi József = ÚjFo. 1982. 6. 3–15.

V. M.: Önéletrajzi. Közreadja: Tasi József. = ÚjFo. 1982. 1. 20–23.

TASI József: V. M. „esti poharai”. = ÚjFo. 1982. 2. 21–22.

VAJDA JÁNOS

V. J.: Levelezése. Sajtó alá rend.; jegyz. Boros Dezső. A Függelékben Bartos Róza levelei. Bp., 1982. Akad. 648 l. (Vajda János összes művei 10.)

V. J. összes költeményei. (Szöveggond. Kozocsa Sándor munkája.) Bp., 1982. Szépirod. 786. l. (Nagy klasszikusok.)

BORI Imre: „La Belle Dame sans Merci.” = Híd. 1982. 2. 261–272.

BORI Imre: Az „Új szent János jelenései”. = Híd. 1982. 3. 351–359. (Alfréd regénye.)

BORI Imre: V. J. (Részlet) = Híd. 1982. 2. 261–272.

DÉNES György: V. J. és Gina. = Híd. 1982. 10. 14.

DUBA Gyula: V. J. Rozamundája. = Hét. 1982. 8. 15.

MIKLÓSSY János: „A Váci utcán, fényes délben” = Budapest. 1982. 2. 20–22.

SZÉLES Klára: V. J. (Monográfia.) Bp., 1982. Gondolat. 230 l. (Nagy magyar írók.)

D. SZEMZŐ Piroska: V. J. három ismeretlen röpirata. = ItK. 1982. 3. 354–362.

VAS ISTVÁN

V. I.: Hét tenger éneke. Bp., 1982. Szépirod. 2 db. 1. Versfordítások kétezer év költészetéből. 367 l. (Vas István összegyűjtött munkái 7.); 2. Versfordítások, huszadik század. 458 l. (Vas István összegyűjtött munkái 8.)

V. I. Jelenések. Drámafordítások. Bp., 1982. Szépirod. 576 l. (Vas István összegyűjtött munkái 9.)

KISS Ferenc: Kegyetlen kegyelmek. (V. I.: Miért víjog a saskeselyű?) = Ttáj. 1982. 3. 51–60.

SUMONYI Zoltán: Vas István. Bp., 1982. Szépirod. 264 l. (Arcok és vallomások.)

TANDORI Dezső: Szállongások a „Saskeselyű” körül. Jegyzetek V. I. nagyregényéhez. = Kort. 1982. 8. 1308–1313.

TANDORI Dezső: V. I. és a város. = Budapest, 1982. 7. 21–22.

VÉGH GYÖRGY

BODNÁR György: Egy életregény vége. = ÉI. 1982. 42. 6.

Nekr. Elbert János = ÉI. 1982. 36. 6.; E. Fehér Pál = Kr. 1982. 10. 22.; Lengyel Balázs = ÉI. 1982. 35. 6.; Rónay László = Nagyvv. 1982. 11. 1726.; Torda István = Ország Világ. 1982. 36. 11.; – = MHírl. 1982. aug. 28. 10.; – = Népszabadság. 1982. aug. 28. 16.; – = Újt. 1982. 36. 43.

VERES PÉTER

V. P. hagyatékából. = ÉI. 1982. 2. 15.; 17. 5.; 21. 24.; 43. 14. (Jegyzetek. – Klasszikusok között a Ferenchegyén. – Az élményről.)

V. P. három levele. Közli: P. Kovács Imre. = Köznevelés. 1982. 5. 9.

„...Mindenkiről tudok, akiről tudni kell...” V. P. leveleiből. (Közli:) Tompa László = Újt. 1982. 30. 11.

V. P. és olvasótársai – levél a Nyugathoz. (Közli:) Radics Károly = Kr. 1982. 5. 5.

KISS Dénes: „Világosságot vetni a sötétségbe”. = Népszava. 1982. jan. 6. 4–5.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY

SALAMON István: Kosztolányi előadása Vörösmartyról a Magyar Rádióban. = ItK. 1982. 4. 459–460.

TAXNER-TÓTH Ernő: Kölcsey és a fiatal Vörösmarty. = It. 1982. 2. 284–298.

TÓTH Dezső: Vörösmarty ismeretlen felségsértő verse. = It. 1982. 3. 639–646.

VUKOVICS SEBŐ

SÁNDOR Iván: A memoár-szindróma. (V. S. visszaemlékezéseinek olvasása közben.) = Napj. 1982. 9. 19–21.

WEÖRES SÁNDOR

ÁGOSTON Vilmos: Lapos farkasok. = AHét. 1982. 32. 6.

KÁROLYI Amy: Kettős portré. Költészet és valóság. Wesselényi Polixénia és Psyché. = It. 1982. 1. 62–69.

LÁNG Gusztáv: Kiskatedra. = Utunk. 1982. 46. 4.

SZABÓ Győző: Így meg úgy. Weöres Sándor negyvenkét gyermekverse olaszul. = MV. 1982. 5. 125–128.

TÓKEI Ferenc: W. S. rajzai. = Kort. 1982. 9. 1411.

ZAY FERENC

Z. F.: Az Landor feyrwar El wezessenek oka E woth Es Igy Essewth. 1535 k. Jegyz. Tanulmány. Kovács István. Hasonmás és kritikai szövegkiadás. Debrecen, 1982. KLTE. 277 l. (Opera Facultatis Philosophicae Universitatis de Ludovico Kossuth nominatae 6.)

ZELK ZOLTÁN

Z. Z. kötetben kiadatlan versei. 1935, 1936, 1938. = ÚÍ. 1982. 4. 7–8.
KARTAL Zsuzsa: Főmondat nélkül. Z. Z.: Amikor. = Kort. 1982. 10. 1632–1636.
RÓNAY László: Z. Z. álmai. = Vig. 1982. 4. 267–272.
SZÁSZ János: Folytatni kell... [Nekr.] = Utunk. 1982. 3. 2.

ZILAHY LAJOS

DÁNIELISZ Endre: Z. L. – Szalontán. = Kor. 1982. 5. 390–391.
VINKÓ József: A Zilahy-legenda. Egy illúzió története. = Mo. 1982. 16. 27.

ZIRKULI PÉTER

EGYED Péter: Zirkuli Péterről. = ÚjFo. 1982. 5. 74–75.
GERGELY Ágnes: Zirkuli Péterről. = ÚjFo. 1982. 5. 73–74.

ZRÍNYI MIKLÓS

[DUBA Gyula] D. Gy.: Z. M. költő különös halála. = Hét. 1982. 45. 14.
ELEKFI László: Verstani elemzések vitája és a Zrínyi-kutatás. = Nyr. 1982. 3. 372–376.
KOVÁCS Sándor Iván: „Ennyi mód két phoenix öszvecsingolódik”. A „Gerusalemme liberata” és a „Zrínyiász” nászjelenete. = Dunatáj. 1982. 1. 5–16.
KOVÁCS Sándor Iván: Forgách Simon „Áfium”-kiadása. = MKsz. 1982. 1. 9–18.
KOVÁCS Sándor Iván: Kísérlet Zrínyi Tasso-köteteinek meghatározására. = ItK. 1982. 3. 322–330.
KOVÁCS Sándor Iván: Négy lappangó horvát–magyar Zrínyi-verssor. = Kort. 1982. 7. 1116–1122.
KOVÁCS Sándor Iván: Zrínyi és Rimay. = ItK. 1982. 5–6. 682–685.
MOLNÁR Imre: Z. M., a hadtudományi író és hadvezér. Kézirat. Összeáll. ~. [Szigetvár], 1982. Szigetvári Várbaráti Kör. 36 l. (A Szigetvári Várbaráti Kör kiadványai 11.)
NÉMETH S. Katalin: Z. M. ismeretlen levelei 1664-ből. = ItK. 1982. 2. 198–201.
A Szigeti veszedelem költője. Kézirat. Klaniczay Tibor művei alapján összeáll. Molnár Imre. [Szigetvár], 1982. Szigetvári Várbaráti Kör, 32 l. (A Szigetvári Várbaráti Kör kiadványai 10.)

ZSÁMBOKI JÁNOS

ZS. J.: Emblemata. Antverpiae 1564. (A faksimile szövegét gondozta Varjas Béla. Kísérő tanulm. August Buck.) (Hasonmás kiad.) Bp., 1982. Akad. 240. 1. (Bibliotheca Hungarica antiqua 11.)

KÁKOSOVÁ, Zuzana: Poemata Jána Sambuca. Zanrová a tematická charakteristika zbierky. = Slovenská Literatura. 1982. 4. 297–313.

ZSIGMOND FERENC

É. KISS Sándor: Egy elfelejtett tudósunk. = Jászk. 1982. 1. 38–39.

ZSOLDOS JÁNOS

CSANÁDI Imre: Mesterek és mesterkedők. – Tallózás a XVIII–XIX. század rosszul ismert költészetében. = Kort. 1982. 5. 747–756.

MAGYAR IRODALOM KÜLFÖLDÖN**Csehszlovákia****ÁLTALÁNOS RÉSZ**

- ANDRÁS Károly: „Egy szál ingben.” (Magyar írók – magyar irodalom Csehszlovákiában.) = ÚjLátóh. 1982. 2. 166–186.
- BAKÓ Endre: A Sarló-gyűjtemény Debrecenben. = Éi. 1982. 13. 7.
- BALÁZS Béla: A Kassai Munkás. = Hét. 1982. 11. 2–3.
- BODNÁR Gyula: Ami késik – múlhat. = Hét. 1982. 17. 14. (Csehszlovákiai magyar írók színműveinek bemutatásáról.)
- CSANDA Sándor: A csehszlovákiai magyar irodalom a Korunkban. 1–2. = ISz. 1982. 3. 242–265.; 4. 352–369. (A Korunk 1935–40 közötti évfolyamai.)
- DÉNES György: Lépést tartani a korral. (Beszélgetés Duba Gyulával a csehszlovákiai magyar írók szervezeti életéről.) = Hét. 1982. 46. 14.
- FÓNOD Zoltán: Madách kiadó. = Olvasó Nép. 1982. Ősz, 28–32.
- FÓNOD Zoltán: Szlovenszkói küldetés. = ISz. 1982., 2. 129–133. (A felvidéki magyar irodalom szerepéről – történeti áttekintéséről.)
- GÖRÖMBEI András: A csehszlovákiai magyar irodalom 1945–1980. Bp., 1982. Akad. 443 1. (Irodalomtörténeti könyvtár 37.)
- KÁFER István: „Hungaroszlavakológia”. Gondolatok egy új tudományágról a szomszédos szocialista országok mai irodalmáról rendezett első konferencián. = Ttáj. 1982. 4. 78–80.
- LACZA Tihamér: Főnix füzetek. = ISz. 1982. 6. 564–566.
- MÉSZÁROS László: Irodalmunk 1982-es termése. (Vitaindító előadás a kritikai szakosztály összejevetelén.) = ISz. 1982. 10. 946–952.

- MEZEY László Miklós: A szlovákiai magyar irodalom első jelentkezése a budapesti könyvnapon, 1934. = *OlvNép.* 1982. Ősz. 109–113. (A Kazinczy Szövetkezet.)
- POMOGÁTS Béla: A határon túli magyar irodalom. = *Lit.* 1982. 3–4. 349–401. (A romániai, a csehszlovákiai, a jugoszláviai magyar irodalom áttekintése 1938-tól.)
- POMOGÁTS Béla: A pozsonyi Irodalmi Szemle. = *NyelvKult.* 1982. 47. 98–102.
- SÁNDOR László: Az Indulás és a Šip folyóirat kapcsolata. = *Hét.* 1982. 18. 14.
- SÁNDOR László: Két korszak nemzetiségi irodalma. Beszélgetés Duba Gyulával. = *Napj.* 1982. 5. 25–26.
- Szélrózsa. Fiatal csehszlovákiai magyar költők. = *ÚjT.* 1982. 49. 16–17. (Karsay Katalin, Kendi Mária, Kövesdi Károly, Molnár László, Soóky (Gál) László.)
- SZŐKE József: A csehszlovákiai magyar irodalom válogatott bibliográfiája. 1. 1945–1960. Bratislava–Bp., 1982. Madách–Gondolat. 393 l.
- TÓBIÁS Áron: Rendhagyó irodalomóra... a csehszlovákiai magyar irodalomról. = *OlvNép.* 1982. Ősz. 124–137.
- TURCZEL Lajos: Hiányzó fejezetek. Tanulmányok a két világháború közötti csehszlovákiai magyar irodalomról és sajtóról. Bratislava–Bp., 1982. Madách–Szépirod. 326 l.
- ZELEI Miklós: A kor szintjén. Kassai Thália és más fórumok. = *MHírl.* 1982. máj. 15. 7.

EGYES SZERZŐK

CSANDA SÁNDOR

- PAŠIAKOVÁ, Jaroslava: A cseh–szlovák–magyar irodalmi kapcsolatok fejlődése Cs. S. műveinek tükrében. = *ISz.* 1982. 7. 633–634.
- VARGA Erzsébet: Az 55 éves Cs. S. köszöntése. = *ISz.* 1982. 7. 648.

CSELÉNYI LÁSZLÓ

- ALABÁN Ferenc: Összefüggéskeresés és mítoszteremtés. = *ISz.* 1982. 5. 363–370.

DARKÓ ISTVÁN

- Nekr. Szócs Géza = *Utunk.* 1982. 38. 4.

DOBOS LÁSZLÓ

- D. L.: Gondok könyve. (Esszék.) Bratislava–Bp., 1982. Madách–Szépirod. 242 l.
- DOBÓNÉ BERENCSI Margit: Költői eszközök D. L. Hólepedő című regényében. = *Nyr.* 1982. 3. 318–324.

DUBA GYULA

- D. Gy.: Kvaterka. = *ISz.* 1982. 2. 99. (Hozzászólás Végel László Új Symposion-beli cikkéhez. 1981. 195/196.)

A humorról – komolyan. (Interjú.) (Riporter:) Dénes György. = Hét. 1982. 18–15.

EGRI VIKTOR

Nekr. Dénes György = Hét. 1982. 37. 14.; Duba Gyula = ISz. 1982. 7. 582.; Sándor László = ÉI. 1982. 33. 7.; T. A. = ÚjT. 1982. 35. 16.; – = Kr. 1982. 9. 4.; – = MHírl. 1982. aug. 12. 9.; – = Népszava. 1982. aug. 7. 8.

FÁBRY ZOLTÁN

F. Z. levelei. (Dokumentumok. Közzéteszi): Koncsol László. – Koncsol László: Egy kapcsolat háttérvázlata. (F. Z. leveleihez.) 1–2. = ISz. 1982. 7–8. 608–624, 719–728.

F. Z. összegyűjtött írásai. (Vál. összeáll. Fónod Zoltán.) (Jegyz. Fónod Zoltán és F. Kovács Piroska.) Bratislava–Bp., Madách–Szépirod. 2. köt. Újságcikkek, tanulmányok. [1982.] 495 l.; 3. köt. Újságcikkek, tanulmányok. [1930–1933.] 1982. 392 l.

DUBA Gyula: Fábry és Turczel = ISz. 1982. 7. 579–581.

DUBA Gyula: F. Z. korszerűsége. = ISz. 1982. 1. 3.

GÁL Sándor: F. Z. sírjánál. = Ttáj. 1982. 2. 90–91.

KISS Károly: F. Z. igaza. = MN. 1982. aug. 11. 4.

KOVÁCS Győző: Vázlat F. Z. pályájáról. = It. 1982. 1. 206–213.

OZSVALD Árpád: F. Z. 1897–1970. = Hét. 1982. 33. 24.

SÁNDOR László: Egy hagyomány születése. (Út a Sarló kongresszusig és tovább.) 1–2. = Hét. 1982. 1. 14–15.; 2. 14.

FORBÁTH IMRE

DUBA Gyula: Nemzetiségi klasszicitás? = ISz. 1982. 5. 387–388.

ILLYÉS Gyula: Favágók. F. I. versei – Nyitra. = ISz. 1982. 9. 782–783.

SZEBERÉNYI Zoltán: Antifaszizmus és háborúellenesség F. I. költészetében. (A költő halálának tizenötödik évfordulójára.) = ISz. 1982. 5. 393–401.

VARGA Rózsa: Emlékezés Forbáth Imrére. = ISz. 1982. 5. 390–392.

GRENDEL LAJOS

BROGYÁNI Judit: „Az ember szüntelenül helyzetben van...”. Pozsonyi beszélgetés Grendel Lajossal. (Interjú) = Je. 1982. 2. 163–168.

JÓCSIK LAJOS

KARACS Zsigmond: Losonc Jócsik Lajosra emlékezett. = MN. 1982. ápr. 29. 8.

KONCSOL LÁSZLÓ

ZALABAI Zsigmond: Előmunkálatok egy költészet történetéhez 1., 2. = Hét. 1982. 12. 14., 13. 14.

OZSVALD ÁRPÁD

DUBA Gyula: O. Á. költészetéről. Köszöntő helyett. = ISz. 1982. 1. 79–80.

TŐZSÉR ÁRPÁD

DUBA Gyula: A költőesztéta T. Á. 1–2. = ISz. 1982. 3. 229–237.; 4. 307–315.

TURCZEL LAJOS

DUBA Gyula: Fábry és Turczel. = ISz. 1982. 7. 579–581.

KONCSOL László: Üdvözet Turczel Lajosnak. = Hét. 1982. 36. 14.

SZEBERÉNYI Zoltán: Aggodalommal és felelősséggel. (Alkalmi szemlélődés T. L. alkotóműhelyében.) = ISz. 1982. 7. 625–632.

VARGA Sándor: Küldetés és szolgálat. Pozsonyi beszélgetés T. L. irodalomtörténész-szel és kritikussal. = Műhely. 1982. 3. 58–63.

Jugoszlávia**ÁLTALÁNOS RÉSZ**

BORI Imre: A jugoszláviai magyar irodalom rövid története. (2. átd. bőv. kiad.) Újvidék, 1982. Forum. 317 l.

BOSNYÁK István: Szóakció 2. Újvidék, 1982. Forum. 334 l.

FLAKER, Alexander: Az irodalom ma. = Híd. 1982. 5. 639–645.

GÁLL Ernő: Az Új Symposion „éveinek margójára”. = Kor. 1982. 8. 652–654.

HORNYIK Miklós: Megrekedés vagy hanyatlás. Könyvkiadásunk 1981-ben. = Híd. 1982. 1. 121–125.

HORVÁTH Mátyás: Móricz-novellák a szerb-horvát középiskolákban. = Üzenet. 1982. 4. 215–221.

JUHÁSZ Géza: Az alapozás fontossága. A jugoszláv és a jugoszláviai magyar ifjúsági és gyermekirodalom kölcsönös fordításairól. 1945–1980. = Üzenet. 1982. 1–2. 57–68.

JUHÁSZ Géza: A fordulat utáni évtized a jugoszláv irodalmak és a jugoszláviai magyar irodalom kölcsönös fordításában. (1970–1980.) = Üzenet. 1982. 5. 296–305.

ÓDRI Zsófia: A jugoszláviai magyar ifjúsági és gyermekirodalom rövid áttekintése 1945-től 1980-ig. = Üzenet. 1982. 1–2. 51–56.

POMOGÁTS Béla: A határon túli magyar irodalom. = Lit. 1982. 3–4. 349–401. (A romániai, a csehszlovákiai, a jugoszláviai magyar irodalom áttekintése 1938-tól.)

- POMOGÁTS Béla: Az újvidéki Híd. = *NyelvKult.* 1982. 49. 91–95.
 SZELI István: Változatok egy kongresszusi témára. = *Híd.* 1982. 7–8. 845–848. (Jugoszlávia nemzetiségi irodalmairól, ill. a fordításokról.)
 SZÚCS Imre: Kötődések és hajszályökerek nélkül? Az időszerű témák sorsa az irodalomban. = *Üzenet.* 1982. 10–11. 492–594.
 UTASI Csaba: A Kalangya költészete. (1.) = *Híd.* 1982. 12. 1404–1422.
 VAJDA Gábor: Az időszerű témák sorsa a jugoszláviai magyar irodalomban. = *7Nap.* 1982. 40. 13.

EGYES SZERZŐK

BOGDÁNFI SÁNDOR

- JUHÁSZ Géza: Harc a gúny fegyverével. B. S. a satírikus. = *Üzenet.* 1982. 12. 661–664.

BURÁNY NÁNDOR

- JUHÁSZ Géza: Azonosulás történelmi hősökkel és dilemmáikkal. B. N. történelmi regényeiről. = *Üzenet.* 1982. 1–2. 89–98.

CSÉPE IMRE

- A Csépe-emléknapokon felolvasott tudományos értekezések bibliográfiája. = *Üzenet.* 1982. 12. 659–660.
 CSORDÁS Mihály: „Józan tárgyilagossággal”. (A Csépe-emléknapokon elhangzott tudományos értekezésekről.) = *Üzenet.* 1982. 12. 657–659.
 MARKOVIC, Radmila: A nyelvjárási kifejezésformák sajátosságai és szerepe Cs. I. elbeszéléseiben. (Csépe Imre-emléknap 1982.) = *Üzenet.* 1982. 653–656.

LADIK KATALIN

- BENCZE Loránt: Búvópatak – nem apadó forrásából. = *MN.* 1982. jún. 13. 8.

SZIRMAI KÁROLY

- BORBÁNDI Gyula: Tíz év – tíz kötet. Az újabb Szirmai-irodalomról. = *KatSz.* 1982. 4. 380–382.
 CZAKÓ Tibor: Vajdaság, irodalom, 1948. Sz. K. halálának tizedik évfordulójára. = *ÚjLátóh.* 1982. 3–4. 375–379.
 DUDÁS Károly: Hollóházában. Tiszteletkörok Sz. K. mondatai körül. = *Híd.* 1982. 12. 1375–1380.
 LENGYEL András: A vajdasági magyar irodalom kialakulása és Sz. K. = *Fo.* 1982. 10. 68–79.

TOLNAI OTTÓ

GILEVSKI, Paskal: T. O. — A világpor költője. = Ttáj. 1982. 5. 17.

SZAKOLCZAY Lajos: Vándor a lisztsivatagban. = Ttáj. 1982. 5. 18–19.

TÓTH FERENC

Jegyzetek T. F. levele kapcsán. (Közli:) Matijevics Lajos. = Híd. 1982. 10. 1156–1160.

Románia

ÁLTALÁNOS RÉSZ

A 100. Forrás-kötet után. Beszélgetés az Utunk szerkesztőségében. = Utunk. 1982. 12. 4–6.

ANDOR György: A Téka. = Köznevelés. 1982. 22. 13.

BALOGH Edgár: „Ez a mi győzelmünk önmagunk felett”. = Kor. 1982. 8. 593–595.

BALOGH József: Partiumi palackposta. = Művelődés. 1982. 8. 12–13. (Romániai műfordítókról.)

BEKE György: 425 éves kollégium Kolozsvárott. = Köznevelés. 1982. 22. 8–9.

BEKE György: A hetvenes évek romániai magyar könyvkultúrájáról. Beszélgetés Dávid Gyulával = Utunk. 1982. 20. 1. 4–5.

BEKE György: Lapalapítás 1947-ben Bukarestben. Beszélgetés Robotos Imrével a Romániai Magyar Szóráról. = Kor. 1982. 10. 781–787.

BERTHA Zoltán: Az első Forrás-nemzedék prózája. = Alf. 1982. 7. 53–62.

BIRÓ Zoltán: Az anyanyelvi nevelés gondjai. = Kor. 1982. 9. 659–667.

BODOR Pál: A romániai magyar sajtóélet. = Jel-Kép. 1982. 3. 124–131.

BOGDÁN László: Sorselemző regények — alulnézetből. = IgSzó. 1982. 6. 470–472.

DÁVID Gyula: Irodalmunk román nyelvű szintézise felé. = Utunk. 1982. 13. 1–2.

EGYED Péter: Egyéniség és hatás. = Kor. 1982. 7. 518–521. (A romániai magyar irodalom és a világirodalom kapcsolata.)

ENYEDI Sándor: A 190 éves kolozsvári színjátszás történetéből (Amikor Bolyai Farkas is a kolozsvári színház tagja volt.) = AHét. 1982. 31. 4.

Az év könyve. Beszélgetés az Utunk Szerkesztőségében. = Utunk. 1982. 9. 2–3.

E. FEHÉR Pál: Szomszédolás Bukarestben. = Népszabadság. 1982. jan. 9. 13. (A Kriterion könyveiről, Méliusz Józsefről, Józsa Béláról.)

FORRÓ László: Közös könyv. = Utunk. 1982. 5. 6. (Magyar–román közös könyvkiadásról.)

GAÁL György: Nemzedékek a Gaál Gábor Körben. = Utunk, 1982. 35. 1–2.

GÁLFALVI György: Fiatalok hat éve. = IgSzó. 1982. 5. 367–369.

GÁLL Ernő: Nemzetiségi lét — korszerű önismeret. Tóth Pál interjúja. = Vság. 1982. 4. 37–45.

HAJDÚ Győző: Mire van szüksége a romániai magyar irodalomnak. (Kongresszusi jegyzet.) = IgSzó. 1982. 7. 5–6.

- HAJDÚ Zoltán: Képzeltbeli tárlat. = IgSzó. 1982. 5. 433–435. (Igaz Szó.)
- Harcosabb, hatékonyabb irodalombírálatot. = IgSzó. 1982. 2. 136–150. (Egyed Péter, Hajdú Győző, Kántor Lajos, Kovács János, Láng Gusztáv, Markó Béla, Nagy Pál, Szász János, Székely János vitája a romániai magyar irodalomról.)
- CS. GYÍMESI Éva: Elméleti alapok a romániai magyar irodalomtudományban. = NyIrK. 1982. 1–2. 15–25.
- CS. GYÍMESI Éva: Elméleti kérdések az irodalomkritikában. = IgSzó. 1982. 1. 77–82.
- CS. GYÍMESI Éva: A sólyom-elmélettől a Tamási-modellig. = Utunk. 1982. 19. 1, 4.
- Irodalomtörténet és nemzetiség. (Kerekasztal-beszélgetés.) = Kor. 1982. 3. 170–200.
- JÁNOSI János: Irodalmunk egysége. = Utunk. 1982. 15. 1, 4.
- KÁNTOR Lajos: Elmélkedés, köszöntő helyett. = Kor. 1982. 5. 364. (A Forrás 100. kötetének megjelenése.)
- KÁNTOR Lajos: Hírvivők, nem halinában. = Kor. 1982. 5. 367–370. (A romániai magyar irodalomról.)
- KÁNTOR Lajos: Kisebbségi irodalom – közről és távolról. = Kor. 1982. 3. 238–239.
- KÁNTOR Lajos: Régi lapok – új lapok. Kuncz, Kacsó és barátaik. = Kor. 1982. 2. 116–118. (Az Erdélyi Helikon és írói.)
- KERCŐS Attila: A Salamon Ernő Irodalmi Kör. = Művelődés. 1982. 2. 12–13. (Gyergyószentmiklós.)
- KOCSIS Mihály: Ősnyomtatványok nyomában. = Ktár. 1982. 1. 10–11. (A csíksomlyói ferences könyvtár ősnyomtatványairól.)
- KOVÁCS Nemere: Magad uram...! = Kor. 1982. 5. 377–379. (A romániai magyar irodalomról.)
- LÁNG Gusztáv: A próza aratása. = Kor. 1982. 1. 5–9.
- LÁSZLÓFFY Aladár: Korunk. = Utunk. 1982. 5. 3.
- MÁTÉ Jakab: A felsőfokú hungarológiai oktatás és tudományos kutatás a Román Szocialista Köztársaságban. = Nyr. 1982. 4. 419–430.
- MEGYER Szabolcs: Szabó T. Attila és a Magyar Irodalmi Lexikon. = MN. 1982. szept. 22. 9.
- MÓZES Huba: Irodalomtörténet – 1981. (Magyar irodalomtörténeti vonatkozású írások válogatott sajtóbibliográfiája.) [Közli. ~] = NyIrK. 1982. 1–2. 133–141.
- A Napsugár negyedszázada. = Kor. 1982. 6. 442–454.
- Székely Erzsébet: A Napsugár elődei. 441–445. – Balla Zsófia: Több ezer versből álló építmény. 446–449. – Éltető József: Egy szinten szépprózánk egészével. 449–451. – Jakobovits Miklós: A kép legyen önálló nagyhatalom. 451–454.
- A Népi egység válogatott bibliográfiája. Összeáll. Beke György. = NyIrK. 1982. 2. 194–201.
- POMOGÁTS Béla: Az „Erdélyi gondolat” revíziója. Az Erdélyi Helikon ideológiája a harmincas években. = ItK. 1982. 3. 290–302.
- POMOGÁTS Béla: A határon túli magyar irodalom. = Lit. 1982. 3–4. 349–401. (A romániai, a csehszlovákiai, a jugoszláviai magyar irodalom áttekintése 1938-tól.)
- POMOGÁTS Béla: Műhely Bukarestben. = MHírl. 1982. márc. 24. 6.
- POMOGÁTS Béla: Nyelv és anyanyelv. – A kolozsvári Echinok köre. = MMűhely. 1982. 55–56. 64–72.
- POMOGÁTS Béla: Olvasónapló. A kolozsvári Korunk. = NyelvKult. 1982. 48. 84–89.

- POMOGÁTS Béla: A romániai magyar nemzetiség. = Vság. 1982. 9. 105–107.
- SÜTŐ András: Jegyzetek. = Ttáj. 1982. 12. 7–10.
- SZABÓ Zsolt: Gyökerek után kutatva. = Kor. 1982. 1. 19–23. (A két világháború közti erdélyi magyar irodalomról.)
- SZÁSZ János: Társadalmi valóság – társadalmi regény. (Egy jelenség és ami mögötte van.) = IgSzó. 1982. 6. 468–469. (A legújabb évek romániai magyar prózairodalmáról.)
- SZILÁGYI Júlia: Utánpótlás fogadtatás. = Echinox. 1982. 1–2. 17.
- TÓBIÁS Áron: Igazán cselekedni csak másokért lehet... Kolozsvári találkozás Beke Györggyel. (Interjú.) = ÚjT. 1982. 13. 17.

EGYES SZERZŐK

BALÁZS FERENC

- MÓZES Huba: B. F. és Szabédi László közös könyvkiadási terve 1935-ből. = KerMagy. 1982. 2. 91–92.

BÁLINT TIBOR

- BOTTLIK József: „A zokogó majom – én vagyok.”! = Napj. 1982. 10. 33–35.
- GÁLFALVI Zsolt: Kiáltás humánumért. B. T. ötvenéves. = AHét. 1982. 24. 7.
- MÓZES Attila: B. T. (is) ötvenéves. = Utunk. 1982. 24. 2.
- POMOGÁTS Béla: Kolozsvár krónikása. B. T. ötvenéves. = Ttáj. 1982. 6. 14–15.

BALOGH EDGÁR

- CSÁKY Károly: Interjú Balogh Edgárral. = Hét. 1982. 2. 15.

BÁNFFY MIKLÓS

- B. M. és Kovács László levelei Babits Mihályhoz. (Közli:) Sas Péter = NyIrK. 1982. 1–2. 131–133.
- DÁVID Gyula: Kisbán Miklós feltámadásai. = Utunk, 1982. 31. 1–2. (Kisbán Miklós = B. M.)
- FÁBIÁN Ernő: Egy korszak regénye – mely „abból állt, amit elmulasztott.” = Kor. 1982. 11. 835–840. (B. M. Erdélyi történet. 1–5. köt. 1934–1940.)
- Levelek Bánffy Miklóshoz. (Közli:) Sas Péter = Confessio. 1982. 3. 119–121.

BANNER ZOLTÁN

- BEKE György: Az egymás kultúrája, hagyományai iránti kölcsönös tisztelet jegyében. (Beszélgetés Banner Zoltánnal.) = AHét. 1982. 51. 5.
- VÁSÁRHELYI Géza: Harminc B. Z. ötven évéből. = Utunk. 1982. 28. 2.

BÁRD OSZKÁR

MURVAI László: B. O., a lapszerkesztő. = NyÍrk. 1982. 1–2. 85–90. (Haladás, Erdélyi Figyelő, Erdélyi Szemle.)

BIRÓ FERENC

LÁSZLÓFFY Aladár: Amikor egy költő elindul. = Kor. 1982. 5. 365.

BÖLÖNI SÁNDOR

KÁNTOR Lajos: A váradi írástudó. A holnaposok örökében. = MHírl. 1982. szept. 26. 5.

Nekr. Balogh Edgár = Utunk. 1982. 35. 2.; Jávorszky Béla = ÉI. 1982. 35. 8.; Varga Gábor = Művelődés. 1982. 11. 42.

BRETTER GYÖRGY

EGYED Péter: Folytonosság – miben, miben? = Utunk. 1982. 14. 2.

MOLNÁR Gusztáv: B. Gy. öröksége. = AHét. 1982. 14. 5, 11.

VEKERDI László: Filozófia a Házsongárd alól. Ötven éve született B. Gy. = Ttáj. 1982. 3. 61–68.

CSIKI LÁSZLÓ

TARJÁN Tamás–TÖMÖRY Péter: Látni akarjuk „a Nagypapát”. – Elemzés Csiki László színjátékának magyarországi bemutatója előtt. = Fo. 1982. 1. 82–87.

DANKANITS ÁDÁM

SZEKRÉNYES János: Kései válasz Dankanits Ádámnak. = AHét. 1982. 10. 9.

TONK Sándor: Szépségben, jólétben gyarapodjék. = AHét. 1982. 10. 9.

DSIDA JENŐ

BÁRDOS László: A sietség pátosza. Dsida Jenőről. = It. 1982. 1. 81–94.

DÉNES György: D. J. emlékének. = Hét. 1982. 21. 15.

KISS Károly: D. J. ébresztése. = MN. 1982. máj. 16. 6.

LÁNG Gusztáv: Élet, halál, mítosz. Emlékbeszéd D. J. születésének 75. évfordulójára. = AHét. 1982. 22. 6.

LÁNG Gusztáv: Kiskatedra. = Utunk. 1982. 44. 6. (D. J. Nagycsütörtök c. verséről.)
D. MAGYARI Imre: Dsidára emlékezve. = ÉI. 1982. 9. 7.

NEMES NAGY Ágnes: D. J. változásai. = Kort. 1982. 5. 757–762.

POMOGÁTS Béla: Az idill költője. D. J. emlékezete. = MHírl. 1982. máj. 18. 6.

SZÁSZ János: Költőkre emlékezünk. = Művelődés. 1982. 5. 29.

- SZÁSZ János: Sorspályák elágazása és találkozása. = AHét. 1982. 20. 5.
 TANDORI Dezső: D. J. rétegei. = It. 1982. 1. 69–80.
 VARGA Lajos: D. J. ébresztéséhez. = MN. 1982. jún. 8. 8.

FÁBIÁN ERNŐ

- TÓFALVI Zoltán: Az értelmiségi lét értelméről. Beszélgetés Fábíán Ernővel. = Kor. 1982. 8. 596–600.

FÖLDES LÁSZLÓ

- BURJÁN-GÁL Emil: „Földes László öröksége”. = AHét. 1982. 31. 5. (Hozzászólás Láng Gusztáv: Adalék kritikánk társadalomtörténetéhez. 1–3. = AHét. 1982. 23–25. 9, 6, 6.)
 GÁLL Ernő: A lehetetlen ostromlója. = Utunk. 1982. 26. 2.
 HUSZÁR Sándor: Mi történt tulajdonképpen? 1–3. = AHét. 1982. 48. 6.; 49. 6.; 50. 6.
 LÁNG Gusztáv: Adalék kritikánk társadalomtörténetéhez. F. L. öröksége. 1.; A más-
 képp kérdés szükségé. 2.; Az elemzés és önelemzés. = AHét. 1982. 23–25. 9, 6, 6.
 SZÁVAI Géza: Arénák. = AHét. 1982. 31. 5–6.
 T. S.: F. L. ébresztése. = Kor. 1982. 7. 540–543.

GAÁL GÁBOR

- KOVÁCS János: Homokóra. = IgSzó. 1982. 4. 345–346.
 SZILÁGYI András: Vízitben Gaál Gábornál. = Utunk. 1982. 44. 3.
 UJJ János: Az ismeretlen G. G. = AHét. 1982. 4. 8.
 VARGA Sándor: G. G. első levele Veres Péterhez. = Népszabadság. 1982. dec. 24. 16.
 ZÖLDI László: Az ismeretlen G. G. = Fo. 1982. 5. 40–54.

GELLÉRT SÁNDOR

- BEKE György: G. S. és az időszerűség. = AHét. 1982. 1. 8.

HAJDÚ ZOLTÁN

- Nekr. Lőrinczi László = AHét. 1982. 8. 6.; Nagy Pál = IgSzó. 1982. 3. 266–267.;
 Szőcs István = Utunk. 1982. 8. 2.; – = IgSzó. 1982. 3. 265.

HERVAY GIZELLA

- HUSZÁR Gábor: Próféta voltam a Balta Albán. = AHét. 1982. 28. 8–9.
 Nekr. B. Z. = Alf. 1982. 9. 96.; Csontos Sándor = ÉI. 1982. 28. 13.; Lászlóffy Aladár =
 Utunk. 1982. 29. 2; Pintér Lajos = Fo. 1982. 8. 96.; Pomogáts Béla = Kort. 1982. 9.
 1947.; Szakolczay Lajos = Ttáj. 1982. 8. 96.; Szász János = IgSzó. 1982. 9. 262–
 264.; Szilágyi Júlia = Kor. 1982. 8. 621.; – = MN. 1982. júl. 3. 10.

HORVÁTH ISTVÁN

BORCSA János: „nincs oly tükör, kibem magam lássam”. = Kor. 1982. 6. 476–479.
A H. I. – jelenség. Ahogy Kiss Jenő látja. Kérdez: Cseke Péter. = Kor. 1982. 1. 10–18.

JAKÓ ZSIGMOND

PÁLL Árpád: A kor emberéhez akarunk eljutni. Beszélgetés Jakó Zsigmonddal. = ÚjT. 1982. 21. 18.

JÁNOSHÁZY GYÖRGY

HAJDÚ Győző: A szerkesztő asztala. = IgSzó. 1982. 7. 71–72.
A hatvanéves J. Gy. köszöntése. Gálfalvi Zsolt = AHét. 1982. 29. 5.
NAGY Pál: J. Gy. hatvanéves. = Utunk. 1982. 25. 2.

KÁNYÁDI SÁNDOR

POMOGÁTS Béla: Vers és közösség. K. S. költészetéről. = Je. 1982. 7–8. 745–750.
VASZILJEVA, Larisa: Jegyzetek két költőről. Méliusz József és K. S. = SzI. 1982. 8. 165–172.

KELEMEN LAJOS

CSETRI Elek: A diák K. L. Új adatok egy pálya indulásáról. = AHét. 1982. 19. 9–11.
KOVÁCS István: Adatok K. L. élettörténetéhez. = KerMagv. 1982. 2. 89–91.

KIBÉDI HAPKA SÁNDOR

K. H. S. (1897–1941) Gaál György: Kibédíró – vitái kapcsán. = Kor. 1982. 8. 621–624.

KIRÁLY LÁSZLÓ

FARKAS Árpád: Egy kiló só. = IgSzó. 1982. 5. 415–416.
LÁNG Gusztáv: K. L. műhelyében. Hit és öntudat. = IgSzó. 1982. 5. 409–412.
CS. NAGY Iboly: Pályaképvázlat Király Lászlóról. = Alf. 1982. 6. 30–40.
PUSZTAI János: A prózaíró Király. = IgSzó. 1982. 5. 414–415.
VÁSÁRHELYI Géza: Esélyek és határhelyzetek. = IgSzó. 1982. 5. 412–414.
Visszapillantó tükör. – (Beszélgetés Király Lászlóval.) = IgSzó. 1982. 5. 416–420.

KISS JENŐ

FODOR Sándor: Írta: K. J. = Utunk. 1982. 36. 2.

GÁBOR Dénes: K. J. hetvenéves. (Válogatott életmű-bibliográfia.) = Művelődés. 1982. 10. 38–40.

A hetvenéves K. J. köszöntése. Gálfalvi Zsolt. = AHét. 1982. 37. 5.

KOCSIS ISTVÁN

LÁNG Gusztáv: Széljegyzetek a monodrámáról. = Utunk. 1982. 23. 1,6.

SZEKÉR Endre: K. I. monodrámái. = Kor. 1982. 10. 804–808.

KÓS KÁROLY

LENGYEL András: Buday György és K. K. Az Erdélyi Szépművés Céh történetéhez. = Ttáj. 1982. 4. 105–116. (K. K. négy levele B. Gy.-höz. 1933–1934.)

KOVÁCS JÁNOS

KOVÁCS János: Írók albuma: Vallomás két tételben. = IgSzó. 1982. 2. 151–155. (Visszaemlékezés saját életútjára.)

KOVÁCS LÁSZLÓ

Bánffy Miklós és K. L. levelei Babits Mihályhoz. (Közli:) Sas Péter = NyIrK. 1982. 1–2. 131–133.

KUNCZ ALADÁR

K. A.: Levelek (1907–1931.) Sajtó alá rend. Jancsó Elemérné, Máté-Szabó Magda. Jegyz. Juhász András. Bukarest, 1982. Kriterion. 454 l.

MAJTÉNYI ERIK

Nekr. Bajor Andor = AHét. 1982. 5. 6.; Balog József = Művelődés. 1982. 2. 24.; Bodor Pál = Kr. 1982. 4. 18.; Dionas, Stefan Augustin = Fo. 1982. 6. 96.; Fodor Sándor = AHét. 1982. 5. 6.; Forró László = Utunk. 1982. 5. 2.; Gálfalvi György = IgSzó. 1982. 2. 157–158.; Kányádi Sándor = AHét. 1982. 5. 6.; Lászlóffy Aladár = Utunk. 1982. 5. 2.; Olasz Sándor = Ttáj. 1982. 3. 96.; Panek Zoltán = Utunk. 1982. 5. 2.; Pomogáts Béla = Újt. 1982. 6. 26.; Sütő András = IgSzó. 1982. 2. 156–157.; Szász János = AHét. 1982. 40. 6.; Szász János = AHét. 1982. 5. 6.; Száraz György = ÉI. 1982. 5. 7.; Takács Tibor = Utunk. 1982. 39. 6.; Veres Zoltán = Kor. 1982. 3. 203.; Zelei Miklós = MHírl. 1982. szept. 18. 7.

MARKÓ BÉLA

EGYED Péter: M. B. A tárgyak és a formák. = IgSzó. 1982. 6. 523–528.

MÉLIUSZ JÓZSEF

„Vallani, egyre vallani”. Méliusz Józseffel beszélget Molnár Gusztáv. (Részlet) = Ttáj. 1982. 6. 60–67.

VASZILJEVA, Larisza: Jegyzetek két költőről. M. J. és Kányádi Sándor = SzI. 1982. 8. 165–172.

MOLTER KÁROLY

Nekr. Beke György = Ttáj. 1982. 2. 93–94.; Kántor Lajos = Kor. 1982. 1. 53.; Lévy Endre = Üzenet. 1982. 1–2. 28–31.; Székér Endre = Fo. 1982. 3. 96.

NAGY IMRE

CZINE Mihály: Kép és írás. Emlékek Nagy Imréről. = Ttáj. 1982. 1. 97–111.

REMÉNYIK SÁNDOR

POMOGÁTS Béla: Romon virág. R. S. költészetéről. = Vig. 1982. 1. 31–33.

SALAMON ERNŐ

BOTKA Ferenc: Gyönyörű sors. = ÉI. 1982. 20. 6.

CSÍKI László: Emlékező kérdés. = Kor. 1982. 6. 467–468.

CZINE Mihály: S. E. emlékezete. = Népszava. 1982. máj. 15. 10.

SZÁSZ János: Költőkre emlékezünk. = Művelődés. 1982. 5. 29.

SZÁSZ János: Sorspályák elágazása és találkozása. = AHét. 1982. 20. 5.

Hetven éve született S. E. = Kr. 1982. 5. 14.

SALAMON LÁSZLÓ

TÓTH István: Kötelesség és ihlet. = IgSzó. 1982. 9. 248–252.

SŐNI PÁL

Nekr. Szigeti József = NyIrK. 1982. 1–2. 187–188.

SÜTŐ ANDRÁS

S. A.: „Nem felfelé török uram”. S. A. műsora. = Látóh. 1982. 9. 77–92.

FÓNOD Zoltán: Mi dolgunk a világon... (A történelem parancsai S. A. műveiben). = ISz. 1982. 3. 243–247.

GÁLFALVI Zsolt: S. A. drámái – meg az Éden kristályfái. = ÉI. 1982. 26. 3.

GÖRÖMBEI András: A hatalom játszótársa. A szuzai menyegzőről. = Ttáj. 1982. 7. 45–51.

- TARJÁN Tamás: Itt állok, másként nem tehetek. S. A., a drámaíró. = Napj. 1982. 12. 29–33.
 Varázsköreim. [Interjú.] Riporter: Ablonczy László. = Ttáj. 1982. 7. 69–96.

SZABÉDI LÁSZLÓ

- KÁNTOR Lajos: Megszakadt párbeszéd. Sz. L. és Örkény István. = MN. 1982. aug. 14. 11.
 K. K. [KISS Károly]: Sz. L. emlékezete = MN. 1982. máj. 7. 4.
 MÓZES Huba: Balázs Ferenc és Sz. L. közös könyvkiadási terve 1935-ből. = KerMagv. 1982. 2. 91–92.
 SZÁSZ János: Költőkre emlékezünk. = Művelődés. 1982. 5. 29.
 SZÁVAI Géza: Kép és életforma. = AHét. 1982. 19. 5–6.
 Hetvenöt éve született Sz. L. Szász János = AHét. 1982. 19. 5.; Varga Lajos = Honism. 1982. 6. 36.
 [ZELEI Miklós] [ei]: Emlékezés Szabédi Lászlóra. = MHírl. 1982. máj. 7. 6.

SZABÓ T. ATTILA

- POMOGÁTS Béla: Magyar szavak tudósa. Szabó T. Attiláról. = Vig. 1982. 8. 583–585.

SZILÁGYI DOMOKOS

- SZÍJÁRTÓ István: A fából faragott fájdalom költészete. = Dunatáj. 1982. 1. 38–43.
 TREUER Mária: Sz. D.: Bartók Amerikában című versének megközelítése. = ÚjFo. 1982. 4. 76–80.

TAMÁSI GÁSPÁR

- T. M.: Emlékezés a Vadon nőtt gyöngyvirág írójára. = Népszava. 1982. nov. 21. 6.
 Negr. Fodor Sándor = Utunk. 1982. 49. 6.; Izsák József = IgSzó. 1982. 12. 559–560.

VERES ISTVÁN

- BEKE György: Hol épülnek hidak? [Interjú] = AHét. 1982. 12. 5.

Szovjetunió

- S. BENEDEK András: Rendhagyó irodalomóra a kárpát-ukrajnai magyar irodalomról. Nyelvünk és Kultúránk, Az Anyanyelvi Konferencia Védnökségének tájékoztatója, 45. = OlvNép. 1982. nyár. 137–142.
 M. T. L.: Kárpát-ukrajnai irodalom. Vers és próza: Lehetőség és feladat. = Napj. 1982. 11. 16.
 – : A Kárpáti Igaz Szó munkája. = MHírl. 1982. jún. 17. 6.

Egyéb országok

ÁLTALÁNOS RÉSZ

- ACZÉL Géza: Vándorének. Jegyzetek a nyugati magyar költészetről. = Alf. 1982. 5. 10–16.
- B. B. A.: A Magyar Műhely Budapesten. = ÉI. 1982. 17. 8.
- HATÁR Győző: Antológiák ha találkoznak. = Szivárvány. 7. 1982. 83–89. (A „Vándorének” és a „Nyugati magyar költők antológiája, 1980.” c. antológiákról.)
- KONTRA Miklós: Amerikai magyar újságok nyelve a sztenderd magyarral összevetve. = MNy. 1982. 1. 76–93.
- MARKOVITS Györgyi: A népfrontgondolat az amerikai magyar emigráció sajtójában (1919–1945). = MKsz. 1982. 1. 51–59.
- MISKA János: A kanadai magyar szépprózáról. = NyelvKult. 1982. 49. 21–26.
- NAGY Kázmér: Öt kontinens ezer lapja. = JelKép. 1982. 3. 115–123. (A Kelet-Európán kívül megjelenő magyar sajtótermékekről.)
- POMOGÁTS Béla: Húszéves a párizsi Magyar Műhely. = ÉI. 1982. 24. 6.
- POMOGÁTS Béla: Találkozó Marlyban. = NyelvKult. 1982. 49. 86–88. (A Magyar Műhely Munkaközösségének találkozója)
- CS. SZABÓ László: Alkalmom. Esszék irodalomról, művészetről. Bp., 1982. Gondolat, 604 l.
- SZÉPFALUSI István: Hányan beszélnek magyarul? Válasz Illyés Gyula kérdésére. = Olvasó Nép. Tél. 47–48.
- SZITNYAI Zoltán: Hol van a nemzet? [Esszék.] San Francisco, Calif. 1982. Hídő Baráti Köre 254 l.
- ZALÁN Tibor: Jelen, múlt, jövő. Beszélgetés Gömöri Györggyal a nyugati magyar irodalomról. = Műhely. 1982. 5. 25–32.
- ZALÁN Tibor: Magyar Műhely Párizsban. – Beszélgetés Bujdosó Alpárral és Nagy Pállal. = Je. 1982. 5. 460–464.

EGYES SZERZŐK

BÉKÉS GELLÉRT

- LINTNER Sándor: „A magyarság belső igényem.” [Interjú.] = MHírek. 1982. 15. 6.

BUJDOSÓ ALPÁR

- PETŐCZ András: A pergamenttekerctől a videóig. Interjú Bujdosó Alpárral. = Életünk. 1982. 11. 1003–1009.
- ZALÁN Tibor: Magyar műhely Párizsban. – Beszélgetés Bujdosó Alpárral és Nagy Pállal. = Je. 1982. 5. 460–464.

CZIGÁNY LÓRÁNT

HEGYI Béla: Távolsági beszélgetések. Cz. L. (London). = Vig. 1982. 7. 510–519.

DEDINSZKY ERIKA

PARANCS János: A medúzacsillár. D. E. verseiről. = Műhely. 1982. 3. 53–54.

FALUDY GYÖRGY

KAÁLI NAGY György: Igricek utóda-e Faludy? = ÚjLátóh. 1982. 3–4. 504–507.
(Czigány Lóránt: Igricek utóda = uo. 1981. 3–4. 534. – c. ismertetéséhez.)

FÁY FERENC

RÓNAY László: Magyar költők Nyugaton. F. F. = Vig. 1982. 1. 38–43.

GÖMÖRI GYÖRGY

POMOGÁTS Béla: G. Gy. verseiről. = Műhely. 1982. 2. 52–55.

MAJOR-ZALA LAJOS

FERDINANDY György: A kétnyelvűség komisz kényszere. (M.-Z. L. francia nyelvű versesköteteiről. Párizs, 1974–78. Editions Saint-Germain-Des-Prés.) = IrodÚjs. 1982. 2. 22.

POMOGÁTS Béla: Magyar költő Fribourgban. = MHírek. 1982. 5. 14.

NAGY PÁL

ZALÁN Tibor: Magyar műhely Párizsban. – Beszélgetés Bujdosó Alpárral és Nagy Pállal. = Je. 1982. 5. 460–464.

PÓLYA LÁSZLÓ

VÁRDY HUSZÁR Ágnes: P. L. költői arcképe. Az amerikai magyar irodalom kezdetei. = MHírek. 1982. 2. 14.

REMÉNYI JÓZSEF

VARGA Lajos: R. J. irodalmi munkássága. = MN. 1982. ápr. 22. 9.

SIKLÓS ISTVÁN

CSERVENKA Judit: „Az ember az anyanyelvén próbál írni”. Budapesti beszélgetés S. I. költővel. [Interjú.] = MHírek. 1982. 17–18. 7.

PAPP Tibor: Mit mond, mit sugall egyetlen vizuális-formai elem S. I. költészetében az irodalomról, a versről, a nyelvekről, a költőről? = MMűhely. 1982. 55–56. 59–63.

CS. SZABÓ LÁSZLÓ

SÜKÖSD Mihály: Egy szereplő visszatért. Cs. Sz. L. újabb esszéi. = ÉI. 1982. 39. 11.
SZAKOLCZAY Lajos: Cs. Sz. L., az esszéíró. = Műhely. 1982. 3. 31–43.

SZABÓ ZOLTÁN

CUSHING, George: A hetvenéves Sz. Z. = ÚjLátóh. 1982. 2. 137–142.

GOMBÁR Csaba: A „Cifra nyomorúság” utóélete. = Fo. 1982. 11. 69–77.

KEMÉNY István: Sz. Z. 70 éves. = IrodÚjs. 1982. 3. 11.

KOVÁCSY Tibor: A „Cifra nyomorúság”: Feladat, magatartás, módszer. = IrodÚjs. 1982. 3. 12.

NEMÉNYI Ninon: Beszélgetés Szabó Zoltánnal. = IrodÚjs. 1982. 4. 5.

SÁRKÖZY Máttyás: Építkezés Szabó Zoltánnal. = IrodÚjs. 1982. 3. 14.

SIKLÓS István: Beszélgetés Cs. Szabó Lászlóval Szabó Zoltánról. = IrodÚjs. 1982. 4. 5–6.

THINSZ GÉZA

PARANCS János: Az északi szófuvaros. T. G. költészetéről. = Műhely. 1982. 1. 81–83.

TÓTH LÁSZLÓ

BÉKÉS Gellért: T. L. emlékezete. (1910–1982.) = KatSz. 1982. 2. 182–183.

HELTAI Nándor: Egy tájhazafi. = ÉI. 1982. 45. 4.

TOTH, NANCY

BOTÁR Olivér: Nancy Toth. = MV. 1982. 8. 29–30.

TÚZ TAMÁS

SZAKOLCZAY Lajos: T. T. versei. = Je. 1982. 3. 243–247.

1982-ben ismertetett irodalomtörténeti művek

- III. Béla emlékezete. Szerk. Kristó Gyula, Makk Ferenc. Bp., 1981. — Ism. Blazovich László = Ttáj. 1982. 9. 71–73.; Szegfű László = Száz. 1982. 5. 1103–1105.
- Aczél György*: Folytatás és megújulás. Válogatott kultúrpolitikai írások. Bp., 1980. — Ism. Bányai Gábor = It. 1982. 3. 685–689.
- Adattár XVI–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez. Szerk.: Keserű Bálint. 6. Peregrinuslevelek 1711–1750. Külföldön tanuló diákok levelei Teleki Sándornak. Szerk.: Hoffmann Gizella, Szeged, 1980. — Ism.: Gömöri, George = SEER. 1982. 4. 626–627.; Rohonyi Zoltán = Kor. 1982. 12. 983–985.
- Ády Endre*: A Tisza-parton. Verstani elemzések. Debrecen, 1980. — Ism. János István = HungÉrt. 1982. 1–4. 9.
- Ancsel Éva*: Írás az éthoszról. Éthosz és a történelem. Bp., 1981. — Ism. Zrinszky László = PedSz. 1982. 1. 75–77.
- Antal Árpád*: A magyar irodalom a reformkorban és 1848–49-ben. Bukarest, 1979. — Ism. Szabó Zoltán = HungÉrt. 1982. 1–2. 13.
- Áprily Lajos*: Álom egy könyvtárról. Bp., 1981. — Ism: Rába György = ItK. 1982. 2. 256–258.; Vargha Kálmán = Lit. 1982. 1. 196–199.; Vig. 1982. 8. 609–615.
- Ár ellen. Mártír hidasok 1941–1945. Újvidék, 1981. — Ism. Lévy Endre = Üzenet. 1982. 6. 360–362.
- Arion 13. Bp., 1982. — Ism. Haldimann, Eva = Neue Zürcher Zeitung. 1982. 143. 40.; Sz. P. = ÉI. 1982. 20. 5.
- Babits Mihály*: Beszélgetőfüzetei. 1–2. Bp., 1980. — Ism. Reisinger János = It. 1982. 3. 719–725.
- Babits–Szilasi levelezés. Összeáll. közread. és bev. Gál István. Sajtó alá rend. és jegyz. Kelevéz Ágnes. Bp., 1980. — Ism. Kabdebó Tamás = KatSz. 1982. 3. 278–281.
- Bajomi Lázár Endre*: Arpadine. Kalandozások a magyar–francia kapcsolatok múltjából. Bp., 1980. — Ism. A. Erdei Klára = HungÉrt. 1982. 1–4. 19.
- Balázs Béla levelei Lukács Györgyhez. Egy szövetség dokumentumai. Szerk. bev. jegyz. Lenkei Júlia. Bp., MTA Filoz. Int. 1982. — Ism. Angyalosi Gergely = Val. 1982. 12. 106–109.; G. Zs. = Kr. 1982. 6. 38.; Péter László = ÉI. 1982. 24. 8.
- Balázs Béla*: Napló. 1–2. köt. (Vál. szerk. szöveggond. jegyz. Fábri Anna.) Bp., 1982. — Ism. Angyalosi Gergely = Val. 1982. 12. 106–109.; Hermann István = Kort. 1982. 10. 1595–1598.; Pomogáts Béla = ÚjT. 1982. 27. 2.
- Balázs János*: Magyar deákság. Anyanyelvünk és az európai modell. Bp., 1980. — Ism. Kovalovszky Miklós = MNy. 1982. 1. 106–109.; M. Nagy Ilona = HungÉrt. 1982. 1–4. 244–245.; Téglásy Imre = ItK. 1982. 2. 243–244.
- Balogh László*: Az ihlet perce. A lírikus Arany János. Bp., 1980. — Ism. Erdődy Edit = HungÉrt. 1982. 1–4. 21.; Ruzsvay Tibor = It. 1982. 3. 712–716.
- Balotă, Nicolae*: Schritori maghiari diu România 1920–1980. București, 1981. — Ism. Rácz-Székely Győző = Köznevelés. 1982. 23. 12.; Szávai Géza = AHét. 1982. 16. 6.
- Basa Molnár Enikő*: Sándor Petőfi. Boston, 1980. — Ism. Gulyás Matild = HungÉrt. 1982. 14. 24–25.
- Bécsy Tamás*: A drámaelmélet és dramaturgia Csokonai műveiben. Bp., 1980. — Ism. Kerényi Ferenc = It. 1982. 1. 233–235.; Kernya Róza = Som. 1982. 1. 108–110.; Szajbély Mihály = HungÉrt. 1982. 1–4. 26–27.

- Belohorszky Pál*: A mulandóság lovagrendje. (Tanulmányok.) Bp., 1982. – Ism. Halász Lajos = *ÉI.* 1982. 34. 10.
- Benkő Ákos*: Szirmai Károly. Stuttgart–München, 1980. – Ism. Szokolczay Lajos = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 27–28.
- Benkő Loránd*: Az Árpád-kor magyar nyelvű szövegei emlékei. Bp., 1980. – Ism. N. Abaffy Csilla = *It.* 1982. 3. 698–702.; Fehér Péter = *Hét.* 1982. 19. 8.; Szabó T. Ádám = *FUM.* 1982. 209–215.; Károly Sándor = *MNy.* 1982. 220–231.
- Benkő László*: Az írói szótár. A szépirodalmi nyelv és stílus lexikográfiai feldolgozása. Bp., 1979. – Ism. Füredi Mihály = *ItK.* 1982. 4. 493–497.
- Bethlen Gábor emlékezete. Bp., 1980. – Ism. Bitskey István = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 30.; Hopp Lajos = *Hel.* 1982. 1. 158.
- Bethlen Gábor krónikásai. Krónikák, emlékiratok, naplók a nagy fejedelemtől. Bp., 1980. – Ism. Bitskey István = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 30–31.; Hopp Lajos = *Hel.* 1982. 1. 158.
- Bori Imre*: A jugoszláviai magyar irodalom rövid története. Újvidék, 1982. – Ism. Tarján Tamás – *Népszabadság.* 1982. nov. 23. 7.
- Bori Imre*: Varázslók és mákvirágok. Tanulmányok. Újvidék, 1979. – Ism. Lőrinczy Huba = *ItK.* 1982. 3. 382–385.; Nagy Sz. Péter = *ÉI.* 1982. 16. 11.; Rónay László = *ÚÍ.* 1982. 7. 109–113.; Széles Klára = *Kort.* 1982. 7. 1162–1165.
- Bosnyák István*: Szóakció 1. Adalékok irodalmunk szellemrajzához. Újvidék, 1980. – Ism. Szokolczay Lajos = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 33–34.
- Bosnyák István*: Szóakció 2. Újvidék, 1982. – Ism. Fekete J. József = *Híd.* 1982. 10. 1191–1195.; Juhász Géza = *Üzenet,* 1982. 7–8. 430–433.
- Bréda Ferenc*: A létezésről a lehetőségig. Esszék. Bukarest, 1980. – Ism. Szokolczay Lajos = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 37–38.
- Catalogi personarum et officiorum Provinciae Austriae S. I. Vol. I. (1551–1600). Collegit et ed. Ladislaus Lukács S. I. Romae 1978. (Monumenta Historica Societatis Iesu Vol. 117.) – Ism. Holl Béla = *ItK.* 1982. 2. 253–255.
- Chmel, Rudolf*: Két irodalom kapcsolatai. Tanulmányok a szlovák–magyar irodalmi kapcsolatok köréből. Bratislava, 1980. – Ism. Gyivicsán Anna = *Hel.* 1982. 2–3. 458–460.; Kiss Gy. Csaba = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 39.; Sándor László = *MN.* 1982. febr. 28. 8.
- Corradi, Carla*: Bibliografi delle opere in italiano di interesse finno-ugrico. Vol. 1. Sezione Ungherese. Napoli, 1981. – Ism. Török Sára = *MKsz.* 1982. 2. 173–174.
- Czimer József*: Színház és irodalom Bp., 1980. – Ism. Kerényi Ferenc = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 43–44.
- Czine Mihály*: Nép és irodalom. Bp., 1981. – Ism. Angyalosi Gergely = *It.* 1982. 2. 452–457.; Bottyán János = *Confessio.* 1982. 4. 126–128.; Fábrián Ernő = *AHét.* 1982. 30. 6.; Rónay László = *ItK.* 1982. 1. 104–108.; Simon Zoltán = *Kort.* 1982. 1. 148–150.
- Csanda Sándor*: Fábry Zoltán. Bratislava, 1980. – Ism. Görömbei András = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 44.; Pákovics Miklós = *Népszabadság.* 1982. dec. 29. 7.
- Csapodi Csaba*: A Janus Pannonius szöveghagyomány. Bp., 1981. – Ism. Boronkai Iván = *MKsz.* 1982. 3. 292–294.

- Csóka Lajos*: Geschichte des Benediktinischen Mönchtums in Ungarn. München, 1980. – Ism. Klaniczay Tibor = HungÉrt. 1982. 1–4. 47–48.
- Csukly László*: Babits Mihály és Esztergom. Tatabánya, 1980. – Ism. Kelevéz Ágnes = HungÉrt. 1982. 1–4. 48–49.
- Darvas József*: A léleknek kenyere. Bp., 1982. – Ism. Czine Mihály = Je. 1982. 9. 855–856.; Molnár Zoltán = ÉI. 1982. 29. 11.
- Deák Tamás*: Káprázat és figyelem. Bukarest, 1980. – Ism. Pomogáts Béla = HungÉrt. 1982. 1–4. 49.
- Dér Zoltán*: Ikercsillagok. Újvidék, 1980. – Ism. Szakolczay Lajos = HungÉrt. 1982. 1–4. 51–52.; Tasi József = ÉI. 1982. 10. 10.
- Dobos H. Magda*: A nominális szerkesztésmód a magyar impresszionista szépirodalomban. Bukarest, 1979. – Ism. Herczeg Gyula = Nyr. 1982. 1. 114–119.
- Dobossy László*: Két haza között. Bp., 1981. – Ism. Kiss Gy. Csaba = Nagyv. 1982. 6. 934–935.; Pomogáts Béla = ÚÍ. 1982. 1. 115–117.; Szarka László = Hét. 1982. 8. 14–15.; Sziklay László = Hel. 1982. 161–164.; Urbán Nagy Rozália = It. 1982. 4. 981–986.
- Domokos Mátyás*: A rabszolga óriás. Három írás Illyés Gyuláról. Békéscsaba, 1981. – Ism. Csűrös Miklós = Kort. 1982. 11. 1748–1752.;
- Domokos Mátyás–Lator László*: Versekről, költökkel. Bp., 1982. – Ism. Bata Imre = Népszabadság. 1982. jún. 29. 7.; Tverdota György = MHírl. 1982. okt. 2. 8.
- Egyed Péter*: A szenvedés kritikája. Temesvár, 1980. – Ism. Csapody Miklós = HungÉrt. 1982. 1–4. 55–56.
- Az élő Jókai. (Tanulmánykötet. Szerk.; Kerényi Ferenc és Nagy Miklós.) – Ism. /mátyás/ [Mátyás István] = Népszava. 1982. ápr. 9. 6.
- Erdélyi János*: Filozófiai és esztétikai írások. Bp., 1981. – Ism. Kiss Endre = ÚÍ. 1982. 9. 124–126.; Lisztóczy László = Napló. 1982. ápr. 17. 9.; /mátyás/ [Mátyás István] = Népszava. 1982. márc. 25. 6.; R. T. [Raj Tamás] = MN. 1982. jún. 6. 8.; Vargha Balázs = Újt. 1982. 11. 2.
- Fábián Ernő*: Az ember szabad lehet. (Eötvös József eszmevilága) Kolozsvár, 1980. – Ism. Szajbély Mihály = HungÉrt. 1982. 1–4. 58–59.
- Fehér Imre*: A feledés homályából. Szélpál Árpád hazai irodalmi munkássága. Török-szentmiklós, 1981. – Ism. Lakatos Éva = It. 1982. 3. 731–734.; Markovits Györgyi = MHírl. 1982. jan. 9. 6.
- Ferenczi László*: Sötér István. Bp., 1979. – Ism. Varga Lajos Márton = Életünk. 1982. 6. 561–563.
- Fioláné Komáromi Gabriella*: A hetvenes évek ifjúsági regényei. Bp., 1981. – Ism. Kroó András = ÉI. 1982. 7. 11.; Troszt Tibor = Som. 1982. 6. 105–107.; Zádor Tiborné = Köznevelés. 1982. 11. 12.
- Fodor András*: Futárposta. Bp., 1980. – Ism. M. R. J. = HungÉrt. 1982. 1–4. 65–66.; Radics Károly = It. 1982. 3. 736–738.
- Fónod Zoltán*: Vallató idő. Bratislava, 1980. – Ism. Alabán Ferenc = Hét. 1982. 27. 14–15.; Botlik József = Alf. 1982. 8. 88–89.; Görömbei András = HungÉrt. 1982. 1–4. 66–67.
- Földényi F. László*: A fiatal Lukács. Egy gondolatkör rekonstrukciójának kísérlete. Bp., 1980. – Ism. Dérczy Péter = HungÉrt. 1982. 1–4. 67–68.

- Földi János-émlékkönyv. Debrecen, 1978. — Ism. N. S. K. = HungÉrt. 1982. 1–4. 68.
- Garai Gábor*: Meghitt beszélgetések. Bp., 1980. — Ism. Bodolai Géza = HungÉrt. 1982. 1–4. 68–69.
- Gerskovics, Alekszandr*: Petőfi és a színház. Bp., 1980. — Ism. Balla Gyula = HungÉrt. 1982. 1–4. 69–70.
- Gombos Gyula*: Igazmondók. (Tanulmányok) New York, 1981. — Ism. Vida István = KatSz. 1982. 4. 376–380.
- Györgyey Klára*: Ferenc Molnár. Boston, 1980. — Ism. Dénes Tibor = ÚjLátóh. 1982. 1. 97–100.; George Cushing = HungÉrt. 1982. 1–4. 70–71.; Kabdebó Tamás = Szivárvány. 3. 1981. 77–78.
- Greza Ferenc*: Németh László vásárhelyi korszaka. Bp., 1979. — Ism. Szijártó István = Som. 1982. 3. 104–107.
- Gyuris György–Vajda Lászlóné*: Írások Móra Ferencről. Szeged, 1981. — Ism. Kőhegyi Mihály = Fo. 1982. 1. 96.
- Hegedüs Géza*: Arcképvázlatok. Száz magyar író. Bp., 1980. — Ism. M. R. J. = HungÉrt. 1982. 1–4. 72.
- A Helikon és az Erdélyi Szépművészeti Céh levelesládája (1924–1944). 1–2. Bukarest, 1980. — Ism. Taxner Ernő = Napj. 1982. 6. 34–35.; Vezér Erzsébet = It. 1982. 3. 726–731.
- Herceg János*: Visszanéz. Újvidék, 1979. — Ism. Szokolczay Lajos = HungÉrt. 1982. 1–4. 74–75.
- Hermann István*: Ideológia és kultúra a hetvenes években. Bp., 1982. — Ism. Falus Róbert = Népszabadság. 1982. máj. 25. 7.; Fodor Gábor = MHírl. 1982. jún. 5. 9.; Lukács Antal = MN. 1982. jún. 22. 4.
- Holl Béla*: Ferenczffy Lőrinc. Egy magyar könyvkiadó a XVII. században. Bp., 1980. — Ism. Tarnóc Márton = ItK. 1982. 3. 373–375.
- Hollós Korvin Lajos*: Alperes nem nyugszik. Bp., 1980. — Ism. Németh S. Katalin = HungÉrt. 1982. 1–4. 76.
- Hungarológiai Értesítő. Bp., 1977. — Ism. Pomogáts Béla: = NHQu. 1982. 87. 98–99.
- Illés Endre*: Mestereim, barátaim, szerelmeim. (Esszék) (1–2.) Bp., 1979. — Ism. Kardos László = ALitt. 1982. 1–2. 269–272.
- Illyés Gyula*: Szellem és erőszak. Bp., 1978. — Ism. András Sándor = Arkánium. 2. 1981. 115–117.
- Indig Ottó*: Nincs szebb jövődönk májusánál. Juhász Gyula életútja. Kolozsvár, 1980. — Ism. Szokolczay Lajos = HungÉrt. 1982. 1–4. 77–78.
- Irodalomtudományi és stilisztikai tanulmányok. Szerk.: Láng Gusztáv. Bukarest, 1981. — Ism. Mihálka György = Ktár. 1982. 1. 31–32.
- Írószemmel 1981. Bp. 1982. — Ism. Bata Imre = Népszabadság. 1982. jún. 1. 7.; Eszéki Erzsébet = MN. 1982. máj. 29. 12.
- Ismétlődés a művészetben. Tanulmányok. Szerk. Horváth Iván és Veres András. Bp., 1980. (Opus irodalomelméleti tanulmányok 5.) — Ism. Kálmán C. György = Hel. 1982. 4. 625–627.; Tamás Attila = It. 1982. 3. 690–693.
- Jékely Pál–Szuromi Lajos*: Petőfi metrumai. Debrecen, 1980. — Ism. János István = HungÉrt. 1982. 1–4. 81–82.
- Jókai-kódex. XIV–XV. század, Bp., 1981. — Ism. R. Hutás Magdolna = MTud. 1982. 12. 963–964.

- Jókai Mór*: Emléksorok. Napló 1848–49-ből. Bp., 1980. – Ism. Katona Imre József = HungÉrt. 1982. 1–4. 82.
- „Jót s jó!” Kazinczy-breviárium. (Válogatta Szilágyi Ferenc, bevez.: Z. Szabó László) Bp., 1981. – Ism. Péterffy Ida = MN. 1982. febr. 7. 8.
- Attila József*: Bio-bibliograficeszkije matyeriali poszvjascennije 75-letyiju szo rozsgenyija izvesztново vengerszkovo poeta Attili Józsefa. Uzsgorod, 1980. – Ism. Tverdota György = HungÉrt. 1982. 1–4. 85–86.
- József Attila*: „Költőnk és kora”. Bp., 1980. – Ism. L. A. = HungÉrt. 1982. 1–4. 86–87.
- József Attila útjain. (Tanulmányok) Szerk. Szabolcsi Miklós, Erdődy Edit. Bp., 1980. – Ism. Bakonyi István = Som. 1982. 2. 106–107.; M. R. J. = HungÉrt. 1982. 1–4. 90–91.; Szigeti Lajos Sándor = It. 1982. 1. 217–227.
- József Attila-versek elemzése. (Szerk. Szabolcsi Miklós.) Bp., 1980. – Ism. Fehér Erzsébet = HungÉrt. 1982. 1–4. 91–92.; Szuromi Lajos = ItK. 1982. 3. 380–382.
- Julow Viktor*: Fazekas Mihály. 2. átd. bőv. kiad. Bp., 1982. – Ism. Bata Imre = Népszabadság. 1982. ápr. 14. 7.; Imre László = Alf. 1982. 11. 94–96.
- Kabdebó Lóránt*: Az összegzés ideje. Szabó Lőrinc 1945–1957. Bp., 1980. – Ism. B. M. = HungÉrt. 1982. 1–4. 92–94.; Ferenczi László = ItK. 1982. 1. 114–117.
- Kabdebó Lóránt*: Versek között. Tanulmányok, kritikák. Bp., 1980. – Ism. Bakonyi István = Napj. 1982. 11. 30.
- Kántor Lajos*: A hiány értelmezése. (József Attila Erdélyben.) Bukarest, 1980. – Ism. Csapody Miklós = HungÉrt. 1982. 1–4. 96–97.
- Kántor Lajos*: Korunk: avantgarde és népiesség. Irodalomtörténeti és kritikai portyázások. Bp., 1980. – Ism. Olasz Sándor = HungÉrt. 1982. 1–4. 97–98.; Simon Zoltán = Alf. 1982. 5. 78–80.
- Kántor Lajos*: Líra és novella. – A sólyom-elmélettől a Tamási-modellig. Bukarest, 1981. – Ism. Szabó Zoltán = Nyr. 1982. 4. 492–494.
- Kardos Pál*. (Bibliográfia) Szerk. Összeáll. Tikász Józsefné. Debrecen, 1980. – Ism. N. S. K. = HungÉrt. 1982. 1–4. 98.
- Katona B. Anna*: Mihály Vitéz Csokonai. Boston, 1980. – Ism. Gömöri György = HungÉrt. 1982. 1–4. 99–100.
- Kelemen Péter*: Szimbolista versszerkezetek Kosztolányi első korszakában. Bp., 1981. – Ism. Szabó Zoltán = Nyr. 1982. 2. 249–251.
- Kerényi Ferenc*: Régi magyar színpadon. 1790–1849. Bp., 1981. – Ism. Fried István = It. 1982. 4. 958–962.; Nagy Imre = Je. 1982. 9. 842–844.
- Kibédi Varga Áron*: A szellem hatalma. München, 1980. – Ism. Vatai László = Új-Látóh. 1982. 1. 106–108.
- Király György*: Egy filológus kalandozásai. Tanulmányok, Bp., 1981. – Ism. Németh G. Béla. = Kr. 1982. 4. 32–33.; Szajbély Mihály = HungÉrt. 1982. 1–4. 101–102.
- Kiss Ferenc*: Az érett Kosztolányi. Bp., 1979. – Ism. Pálmai Kálmán = It. 1982. 2. 373–385.
- Kiss István*: Az Athenaeum könyvkiadó története és szerepe a magyar irodalomban. Bp., 1980. – Ism. Fülöp Géza = It. 1982. 2. 462–468.; L. A. = HungÉrt. 1982. 1–4. 104.
- Kocsis Rózsa*: Minőségesszmény Németh László szépírói műveiben. Bp., 1982. – Ism.

- Bakonyi István = Je. 1982. 9. 856–858.; Bata Imre = Népszabadság. 1982. márc. 16. 7.; Grezsa Ferenc = Ttáj. 1982. 5. 83–85.; Pomogáts Béla = MHírl. 1982. máj. 22. 9.; Szekér Endre = Napj. 1982. 11. 29–30.; Cs. Varga István = Alf. 1982. 7. 85–87.
- Koltai Tamás*: Magyar drámák színháza. (Kritikák, tanulmányok.) Bp., 1980. – Ism. M. B. = HungÉrt. 1982. 1–4. 105.
- Komját Irén*: Egy költői életmű gyökerei. Komját Aladár verseinek keletkezéstörténete. Bp., 1981. – Ism. Kemény István = MS. 1982. 1. 26.; Kovács József = ItK. 1982. 4. 515–516.; Szabó György = ÚjT. 1982. 12. 2.
- Komlós Aladár*: A magyar költészet Petőfitől Adyig. Bp., 1980. – Ism. R. Takács Olga = HungÉrt. 1982. 1–4. 105–107.
- Kónya Judit*: Nagy Lajos. Bp., 1980. – Ism. Rónay László = HungÉrt. 1982. 1–4. 107–108.
- Kosáry Domokos*: Művelődés a XVIII. századi Magyarországon. Bp., 1980. – Ism. Csetri Lajos = Ttáj. 1982. 1. 88–93.; Fenyő István = Kort. 1982. 10. 1644–1650.; Hargittay Emil = HungÉrt. 1982. 1–4. 108–109.; Mezei Márta = Kr. 1982. 4. 33–34.; Tarnai Andor = ItK. 1982. 3. 363–370.
- Kovács Ákos*: Bécs után – Párizs előtt. József Attila Hatvanban. Hatvan, 1980. – Ism. Szakolczay Lajo = HungÉrt. 1982. 1–4. 109–110.
- Kovalovszky Miklós*: Léda: legenda és valóság. Bp., 1980. – Ism. Vitályos László = HungÉrt. 1982. 1–4. 111–112.
- Kozma Dezső*: Krúdy Gyula postakocsiján. Kolozsvár-Napoca, 1981. – Ism. Mózes Attila = Utunk. 1982. 41. 2.; Szigeti József = NyIrK. 1982. 1–2. 165–166.
- Kozma Dezső*: A magyar irodalom a XIX. század második felében 1849–1905. Bukarest, 1980. – Ism. Alexa Károly = HungÉrt. 1982. 1–4. 112–113.
- Könyvtári Szemle 1913–1915. Hasonmás kiad. Bp., 1979–1980. – Ism. Nagy Zsolt-né = MKsz. 1982. 2. 172–173.
- Köpeczi Béla*: Idea, história, literatúra. (Eszme, történelem, irodalom.) Bratislava, 1980. – Ism. Tomiš, Karol = Slovenská Literatura. 1982. 4. 372–374.
- Lackó Miklós*: Szerep és mű. (Kultúrtörténeti tanulmányok.) Bp., 1981. – Ism. Bé-lá-di Miklós = Je. 1982. 175–177.; Fenyő István = Kr. 1982. 6. 35–36.; Gyáni Gábor = Kort. 1982. 4. 655–656.; Kerékgyártó T. István = Pal. 1982. 3. 26–27.; Kiss Ferenc = ÉI. 1982. 14. 6–7.; Lendvai L. Ferenc = Vil. 1982. 4. 244–246.; Nagy Sz. Péter = Vság. 1982. 3. 109–111.; Szőke Domokos = Alf. 1982. 7. 81–83.; Takács Péter = ÚjFo. 1982. 2. 52–53.
- Lengyel Balázs*: Közelképek. Válogatott tanulmányok. Bp., 1979. – Ism. Hanák Tibor = ÚjLátóh. 1982. 3–4. 435–439.
- Lichtmann Tamás*: Pap Károly. Bp., 1979. – Ism. Kovács Kristóf András = ItK. 1982. 2. 259–260.
- Litterature de la Renaissance. [Red.] N[ikolaj] I[vanovics] Balachov, T[ibor] Klani-czay, A[ndrej] D[mitrievics] Mikhailov. [Ed.]: Magyar Tudományos Akadémia, Iro-dalomtudományi Intézet, Reneszánsz-kutató Csoport. Bp., 1978. – Ism. Mathieu-Castellani, Gisele = Revue de Littérature Comparée. 1982. 1. 102–105.
- Lotze, Dieter P.*: Imre Madách. Twayne Publishers. Boston, 1981. – Ism. Imre László = Nagyv. 1982. 4. 619.

- Lukács György*: A drámaírás főbb irányai a múlt század utolsó negyedében. Bp., 1980. – Ism. Dérczy Péter = HungÉrt. 1982. 1–4. 117–119.; Nagy Imre = ItK. 1982. 2. 255–256.
- Lukács György*: Die Eigenart des Ästhetischen. 1–2. Berlin–Weimar, 1981. – Ism. Mesterházi Miklós = MTud. 1982. 8–9. 701–704.
- Lukács György és a magyar kultúra. Tanulmánygyűjtemény. Szerk.: Szerdahelyi István. Bp., 1982. – Ism. A. G. [Antal Gábor] = MN. 1982. szept. 19. 8.; M. Pásztor József = MHírl. 1982. okt. 23. 8.
- Lukács György*: Ifjúkori művek. (1902–1918). Bp., 1977. – Ism. Kiss Endre = ItK. 1982. 2. 245–248.
- Lukács György*: Napló. Tagebuch (1910–11.) – Das Gesicht (1913.) Bp., 1981. – Ism. Eörsi István = NHQu. 1982. 86. 153–157.; Földényi F. László = Vig. 1982. 2. 150–151.
- Madár Lajos*: Magyar irodalmi antológiák és gyűjtemények. D–E. Bp., 1980. – Ism. Stauder Mária = HungÉrt. 1982. 1–4. 121.
- Magyar drámaírók. 16–18. század. Vál., szöveggond., jegyz. Nagy Péter. Bp., 1981. – Ism. Mályuszné Császár Edit = It. 1982. 3. 702–708.
- Magyar Hírmondó. Vál. Kókay György. Bp., 1981. – Ism. Fenyő István = Napj. 1982. 7. 38–39.; Fried István = MKsz. 1982. 1. 77–81.; Poór János; = ItK. 1982. 1. 122–123.
- Magyar irodalmi hagyományok szlovákiai lexikona. Bratislava, 1981. – Ism. Alabán Ferenc = ISz. 1982. 2. 185–187.; Dávid Gyula = NyIrK. 1982. 1–2. 166–169.; Pomogáts Béla = ItK. 1982. 4. 513–514.; Szabó Zsolt = Honism. 1982. 4. 48.; Varga Lajos = Köznevelés 1982. 9. 12.; Viczián János = Fo. 1982. 3. 86–88.
- A magyar irodalom története 1945–1975. 1,4. Bp., 1981., 1982. – Ism. B. B. A. [Bálint B. András] = Vig. 1982. 11.; Bános Tibor = Mo. 1982. 38. 59.; Csibra István = Kr. 1982. 4. 24–26.; Falus Róbert = Népszabadság. 1982. márc. 30. 7.; E. Fehér Pál = Népszabadság. 1982. ápr. 17. 15.; Görömbei András = Je. 1982. 11. 1019–1024.; Hámosi László = Üzenet. 1982. 10–11. 602–606.; Horpácsi Sándor = Köznevelés 1982. 29. 15.; Jung Károly = Hid. 1982. 11. 1325–1328.; Laczkó András = Som. 1982. 4. 32.; Szalay Károly = Népszava. 1982. jún. 26. 9.; Tarján Tamás = Népszabadság. 1982. nov. 23. 7.; Taxner-Tóth Ernő = MN. 1982. szept. 21. 4.; – = Látóh. 1982. 8. 136–155.
- A magyar irodalom története. Szerk. Klaniczay Tibor. Bp., 1982. – Ism. Fekete Sándor = ÚjT. 1982. 49–23.; Tarján Tamás = Népszabadság. 1982. nov. 23. 7.
- Magyar Könyvészet 1921–1944. 6. Nyelvészet – irodalom. Közread. OSzk. Szerk. Komjáthy Miklósné. Bp., 1981. – Ism. Galambos Ferenc = Ktáros. 1982. 3. 175–176.; Kelecsényi Ákos = MKsz. 1982. 3. 289–290.
- Magyar Mérleg II. Nyugati magyar kulturális élet a II. világháború után (1945–1979). Tanulmányok. Svájci Magyar Irodalom- és Könyvbarátok Köre, Zürich, 1980. – Ism. Ligeti = Szivárvány, 5. 1981. 94–95.
- Marosi Péter*: Világ végén virradat. Cikkek. Bukarest, 1980. – Ism. Csapody Miklós = HungÉrt. 1982. 1–4. 129–130.
- A Mindenes Gyűjtemény repertórium. 1789–1972. Bp.–Tatabánya, 1979. – Ism. Horpácsi Sándor = ÚjFo. 1982. 2. 46–48.

- „Monda nekik egy példázatot.” Vál. Szabó Lajos. Bp., 1982. — Ism. Scheiber Sándor = *ÉI.* 1982. 30. 8.
- Monumenta Antiquae Hungariae.* Vol. 1–3. Roma, 1969–1981. — Ism. Holl Béla = *ItK.* 1982. 2. 253–255.
- Móricz és Debrecen. Szerk. Simon Zoltán. Debrecen, 1980. — Ism. János István = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 137.
- Móricz Zsigmond közöttünk. (Összeállította Kántor Lajos.) Bukarest, 1979. — Ism. Bessenyei György = *Népszava.* 1982. ápr. 21. 6.
- Műfordítás ma. Szerk. Bart István és Rákos Sándor. Bp., 1981. — Ism. Dobossy László = *Nagyv.* 1982. 9. 1405–1407.
- Művelődéstörténeti tanulmányok. Bukarest, 1980. — Ism. Heltai János = *MKsz.* 1982. 2. 170–172.
- K. Nagy Magda:* Balázs Béla világa. Bp., 1973. — Ism. Oláh József = *ALitt.* 1982. 1–2. 273–274.
- Nagy Péter:* Olvasó. Bp., 1980. — Ism. Lichtmann Tamás = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 143–144.
- Nagy Péter:* Vous et nous. Bp., 1980. — Ism. A. Erdei Klára = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 144–145.
- Nemeskürty István–Orosz László–Németh G. Béla:* Histoire de la littérature hongroise des origines a nos jours. Bp., 1980. — Ism. Amedeo di Francesco = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 145–147.
- Németh G. Béla:* Küllő és kerék. Bp., 1981. — Ism. Antal Gábor = *MTud.* 1982. 5. 402–404.; Imre László = *Som.* 1982. 2. 102–104.; Kovács Kálmán = *Kort.* 1982. 4. 653–654.; Rába György = *Je.* 1982. 3. 271–276.
- Németh G. Béla:* A magyar irodalomkritikai gondolkodás a pozitívizmus korában. A ki-egyeztől a századfordulóg. Bp., 1981. — Ism. Sőtér István = *Kort.* 1982. 4. 648–652.; Szabó Zoltán = *NyIrK.* 1982. 1–2. 169–171.
- Németh G. Béla:* Positivismus in der ungarischen Kritik. Bp., 1981. — Ism. Sőtér István = *ALitt.* 1982. 3–4. 421–428.
- Németh László:* Utolsó széttekintés. Bp., 1980. — Ism. Kulcsár Szabó Ernő = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 147–149.
- Nyerges Anton:* Babits and Psychoanalysis Christiana. Richmond, Kentucky 1981. — Ism. Szörényi Emmi = *KatSz.* 1982. 1. 83–86.
- Nyerges, N. Anton:* Gyula Juhász – The Beard Sunner. Juhász Gyula – A szakállszárító. Richmond, 1980. — Ism. Karafiáth Judit = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 150.
- Okál, Miloslav:* Život a dielo Martina Rakovského. 1. Díel, Martin 1979. — Ism. Tóth István = *FilKözl.* 1982. 2–3. 368–372.
- Ottlik Géza:* Próza. Bp., 1980. — Ism. Katona Imre József = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 157.
- Orbán Balázs:* A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népi szempontról. 1–3. köt. Bev. jegyz. és magy. Illyés Elemér. Firenze–München, 1981. — Ism. Illyés Elemér = *KatSz.* 1982. 1. 70–74.; Illyés Elemér = *IrodÚjs.* 1982. 1. 24.; Pomogáts Béla = *ÉI.* 1982. 33. 6.
- Orbán Ottó:* Honnan jön a költő? Bp., 1980. — Ism. Katona Imre József = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 154–155.
- Orosz László:* A magyar verstani eszmélkedés kezdetei. Bp., 1980. — Ism. K. P. = *HungÉrt.* 1982. 1–4. 155–156.

- Pándi Pál*: Bánk bán-kommentárok 1–2. Bp., 1980. – Ism. Fenyő István = It. 1982. 2. 431–439.; Wernitzer Julianna = HungÉrt. 1982. 1–4. 160–162.
- Pándi Pál*: A realizmus igényével. A második következtetés. (Cikkek, tanulmányok). Bp., 1980. – Ism. Kardos József = Kort. 1982. 3. 459–460.; Széchenyi Ágnes = HungÉrt. 1982. 1–4. 162–163.
- M. Pásztor József*: „Az író beleszól...” Baloldali irodalmi folyóiratok az ellenforradalmi Magyarországon. Bp., 1980. – Ism. L. A. = HungÉrt. 1982. 1–4. 163–164.; [Markovits Györgyi] M. Gy. = MKsz. 1982. 1. 86–87.; Vásárhelyi Miklós = ItK. 1982. 1. 127–128.
- Péter László*: Így élt Juhász Gyula. Bp., 1980. – Ism. Kovács Kristóf András. = Ttáj. 1982. 5. 78–79.
- Péter László*: József Attila közöttünk. Makón, Szegeden, Vásárhelyen. Szeged, 1980. – Ism. M. R. J. = HungÉrt. 1982. 1–4. 165.
- Pomogáts Béla*: Sorsát kereső irodalom. Tanulmányok. Bp., 1979. – Ism. Határ Győző = 1982. 65–66. 54–58.
- Pomogáts Béla*: A tárgyias költészettől a mitologizmusig. Bp., 1981. – Ism. Fenyő István = ÚÍ. 1982. 4. 103–106.; Fülöp László = Alf. 1982. 7. 88–89.; Grezsa Ferenc = ItK. 1982. 2. 250–253.; Nemes István = Je. 1982. 5. 473–475.; Rónay László = Vig. 1982. 4. 307–309.
- Pomogáts Béla*: Az újabb magyar irodalom 1945–1981. Bp., 1982. – Ism. B. B. A. [Bálint B. András] = Vig. 1982. 11. 865–867.; Bata Imre = ÉI. 1982. 23. 10.; (cseleányi) = Hét. 1982. 31. 8.; Csibra István = Kr. 1982. 10. 32–33.; Dér Zoltán = Üzenet. 1982. 9. 514–516.; Iszlai Zoltán = MHírl. 1982. jún. 19. 8.; Major Ottó = Újt. 1982. 23. 2.; Pécsi István = HevSz. 1982. 3. 63.; Szalay Károly = Népszava. 1982. szept. 25. 11.; Szekér Endre = Fo. 1982. 10. 88–90.; Tarján Tamás = Népszabadság. 1982. júl. 17. 16.
- Pomogáts Béla*: Versek közelről. Értelmezések és magyarázatok. Bp., 1980. – Ism. Németh S. Katalin = HungÉrt. 1982. 1–4. 166–167.
- Rába György*: Babits Mihály költészete. 1903–1920. Bp., 1981. – Ism. Csűrös Miklós = ÚÍ. 1982. 3. 59–68.; Erdődy Edit = Vig. 1982. 1. 67–70.; Fenyő István = ÚÍ. 1982. 2. 94–98.; Horgas Béla = Je. 1982. 7–8. 751–753.; Kulcsár Szabó Ernő = Műhely. 1982. 5. 74–77.; Lothár László = HungPEN. 1982. 23. 110.; Németh G. Béla = ItK. 1982. 3. 371–373.; Szabó Ferenc = KatSz. 1982. 1. 79–83.; Tamás Attila = Alf. 1982. 1. 90–92.
- Radnóti Sándor*: A szenvedő misztikus. Misztika és líra összefüggése. (Pilinszky János.) Bp., 1981. – Ism. Balassa Péter = Híd. 1982. 6. 819–824.; Szegedy-Maszák Mihály = ItK. 1982. 4. 499–502.
- Régi Magyar Költők Tára. XVII. század. 8. kötet. (Bethlen Gábor korának költészete.) Bp., 1976. – Ism. Bitskey István = It. 1982. 4. 951–956.
- Régi Magyar Költők Tára. XVII. század. Az 1660-as évek költészete. (1661–1671) (Összeállította Varga Imre) Bp., 1981. – Ism. (mátyás) [Mátyás István] = Népszava. 1982. jan. 17. 6.
- Régi magyar levelestár. (Válogatta: Hargittay Emil.) Bp., 1981. – Ism. Nagy László = MHírl. 1982. jan. 16. 8.; Szabó Magda = It. 1982. 2. 370–373.
- Robotos Imre*: Utazás egy koponya körül. (Karinthy Frigyes pályaképe.) Kolozsvár-Napoca, 1982. – Ism. Nagy Pál. = Utunk. 1982. 40. 2.

- Rolla Margit*: A fiatal Kaffka Margit. Bp., 1980. – Ism. Alexa Károly = HungÉrt. 1982. 1–4. 174.; Répássy Magdolna = Vig. 1982. 2. 129.; R. I. = Kor. 1982. 1. 76.; Sáfrán Györgyi = MN. 1982. febr. 7. 8.; Sáfrán Györgyi = MTud. 1982. 8–9. 708–709.
- Romániai magyar irodalmi lexikon. I. A–F. Bukarest, 1981. – Ism. A. Gy. = Ker-Magv. 1982. 2. 121–122.; Balogh Edgár = Művelődés. 1982. 5. 38–39.; Beke György = AHét. 1982. 9. 4.; Beke György = AHét. 1982. 39. 5.; Beke György = Ttáj. 1982. 2. 17–21.; Csorba Csaba = Napj. 1982. 9. 31–32.; Csurka István = MN. 1982. márc. 11. 4.; (-d-á) = Kr. 1982. 7. 26.; Jávorszky Béla = ÉI. 1982. 10. 11.; József Lajos = AHét. 1982. 30. 7.; Kántor Lajos = AHét. 1982. 18. 5.; Láng Gusztáv = AHét. 1982. 18. 5.; Mózes Huba = Utunk. 1982. 15. 1–3.; Páll Árpád = Népszava. 1982. máj. 6. 6.; Pomogáts Béla = Üzenet. 1982. 9. 517–518.; Ruffy Péter = MN. 1982. máj. 8. 11.; Sándor László = Népszabadság. 1982. ápr. 16.; Szabó T. Ádám = Honism. 1982. 4. 47–48.; Szabó T. Ádám = NyeivKult. 1982. 48. 89–93.; Zöldi László = ÉI. 1982. 16. 11.; – = Kor. 1982. 12. 933–940.
- A romániai magyar nemzetiiség. Bukarest, 1981. – Ism. Bottyán János = Confessio. 1982. 1. 122–125.; Horváth Andor = AHét. 1982. 1. 3.; Pomogáts Béla = Val. 1982. 9. 105–107.; Szabó T. Ádám = NyelvKult. 1982. 48. 89–93.; Szabó T. Ádám = Ttáj. 1982. 9. 77–79.; Szócs István = Utunk. 1982. 3. 1–2.; Sztranyiczki Gábor = Kor. 1982. 5. 324–329.
- Rónai Pál*: Latin és mosoly. Válogatott tanulmányok. (Vál. és ford. Benyhe János.) Bp., 1980. – Ism. Landy Dezső = IrodÚjs. 1982. 1. 23.
- Rónay György*: Petőfi és Ady között. Bp., 1981. – Ism. Mezei József = It. 1982. 4. 970–974.
- Rosszijanov, Oleg*: A világ újraépül... Bp., 1981. – Ism. Imre László = Nagyv. 1982. 3. 451–453.; Ratzky Rita = ItK. 1982. 4. 514–515.
- Salamon Konrád*: A Márciusi Front. Bp., 1980. – Ism. M. Pásztor József = Kr. 1982. 2. 31.
- Sándor Iván*: Németh László üdvtana tanulmányainak, drámáinak, önvallomásainak tükrében. Bp., 1981. – Ism. Füzi László = Alf. 1982. 7. 83–85.; Olasz Sándor = Som. 1982. 5. 79–99.; Monostori Imre = Fo. 1982. 10. 90–92.; Pomogáts Béla = MHírl. 1982. máj. 22. 9.; Vekerdi László = Napj. 1982. 3. 30–31.
- Santarcangeli, Paolo*: „Pokolra kell annak menni...” Költők pokoljárása. Bp., 1980. – Ism. Szkárosi Endre = HungÉrt. 1982. 1–4. 176–177.
- Sárközi Mátyás*: A Rákosi-korszak irodalompolitikája. London, 1980. – Ism. G. M. B. = HungÉrt. 1982. 1–4. 177–178.; Ferdinandy György = Szivárvány, 5. 1981. 87–88.
- Scheiber Sándor*: Geniza studies. Hildesheim–New York, 1981. – Ism. Dán Róbert = MKsz. 1982. 2. 174–175.; Sz. J. = Vig. 1982. 10. 765.
- Schweitzer Pál*: Szépség és totalitás. A szép fogalmának tartalma Ady utolsó alkotókorszakában. Bp., 1980. – Ism. Vitályos László = HungÉrt. 1982. 1–4. 180–181.
- Sebestyén Sándor*: A Bartha Miklós Társaság 1925–1933. Bp., 1981. – Ism. M. Pásztor József = Kr. 1982. 2. 31.
- Somlyó György*: Philoktetész sebe. Bevezetés a modern költészetbe. Bp., 1980. – Ism. Csetneki Sándorné = Mtan. 1982. 2. 94–96.; H[aldimann], E[va] = Neue Zürcher Zeitung. 1982. 143. 40.; Határ Győző = Szivárvány, 7. 1982. 97–99.;

- Margócsy István = It. 1982. 2. 439–447.; Szerdahelyi István = Kr. 1982. 5. 34.; Zalan Tibor = HungÉrt. 1982. 1–4. 183–184.
- Somogyi Sándor*: Gyulai és kortársai. Fejezetek egy negyedszázad irodalomtörténetéből. Bp., 1977. – Ism. Csűrös Miklós = It. 1982. 3. 716–719.
- Sóni Pál*: Írói arcélek. Bukarest, 1981. – Ism. Botlik József = Alf. 1982. 9. 79–80.; Dávid Gyula = Utunk. 1982. 38. 1,4.; Robotos Imre = Kor. 1982. 3. 230–232.
- Sumonyi Zoltán*: Vas István. Bp., 1982. – Ism. Tarján Tamás = Népszabadság. 1982. nov. 23. 7.
- Sütő András*: Évek – hazajáró lelkek. Bukarest, 1981. – Ism. Annus József = Ttáj. 1982. 1. 82–84.; Csűrös Miklós = Kort. 1982. 5. 816–818.; Grezsa Ferenc = ÚÍ. 1982. 4. 106–108.; Melczer Tibor = Kr. 1982. 6. 34.; Olasz Sándor = Fo. 1982. 3. 82–83.; Rác-Székely Győző = Köznevelés. 1982. 4. 13.; Tamás István = ÉI. 1982. 12. 11.
- Szabó Júlia*: A magyar aktivizmus története. 1915–1927. Bp., 1981. – Ism. Takács József = Műv. 1982. 2. 52–53.
- Szabó T. Attila*: Nyelv és irodalom. Válogatott tanulmányok, cikkek. 5. Bukarest, 1981. – Ism. Borbáth Dániel = RefSz. 1982. 5–6. 462–463.; Gálffy Mózses = Kor. 1982. 9. 723–726.; Murádin László = Utunk. 1982. 21. 1,3.; Ruffy Péter = MN. 1982. szept. 14. 4.; Szabó T. Ádám = NyelvKult. 1982. 48. 89–93.
- Szalay Károly*: Bálanyák a Profétaképző Főiskolán. Bp., 1980. – Ism. Lichtmann Tamás = HungÉrt. 1982. 1–4. 190.
- Szaunder József*: Az éj és a csillagok. Tanulmányok Csokonairól. Bp., 1980. – Ism. Fenyő István = ItK. 1982. 5–6. 710–713.; Szajbély Mihály = HungÉrt. 1982. 1–4. 191–192.
- Szaunder József*: Tavasz és őszi utazások. Tanulmányok a XX. század magyar irodalmáról. Bp., 1980. – Ism. Katona Imre József = HungÉrt. 1982. 1–4. 192.; Melczer Tibor = Je. 1982. 6. 571–573.
- Szávai Géza*: Helyzettudat és irodalom. Kolozsvár-Napoca, 1980. – Ism. Csapody Miklós = HungÉrt. 1982. 1–4. 193–195.; Marosi Péter = Utunk. 1982. 11. 2.
- Szegedy-Maszák Mihály*: A regény, amint írja önmagát. Bp., 1980. – Ism. J. J. = HungÉrt. 1982. 1–4. 197–198.
- Szegedy-Maszák Mihály*: Világkép és stílus. Történeti-poetikai tanulmányok. Bp., 1980. – Ism. Kulcsár Szabó Ernő = HungÉrt. 1982. 1–4. 198–199.; Poszler György = ItK. 1982. 1. 111–114.
- Székely Mária*: Föld, föld... Gyűjtés a Dunatáj magyarságának szellemi néprajzi hagyományáiból. Apatin, Irodalmi Kör. 1981. – Ism. Matijevics Lajos = Üzenet. 1982. 3. 162–164.
- Székér Endre*: Érték és írás. Kecskemét, 1981. – Ism. Alföldy Jenő = ÉI. 1982. 45. 11.; Füzi László = Napj. 1982. 33–34.; Grezsa Ferenc = Fo. 1982. 4. 94–95.; Herczeg János = Üzenet. 1982. 3. 168.; Laczkó András = Som. 1982. 4. 30–32.; Seres József = MHírl. 1982. ápr. 17. 8.; Tüskés Tibor = Köznevelés. 1982. 4. 13.
- Széles Klára*: „...minden szervem óra”. József Attila költői motívumrendszeréről. Bp., 1980. – Ism. Erdődy Edit = HungÉrt. 1982. 1–4. 200.; Kerék Imre = Som. 1982. 2. 104–106.; Szigeti Lajos Sándor = It. 1982. 1. 217–227.
- Széles Klára*: Vajda János. (Monográfia.) Bp., 1982. – Ism. Budai Katalin = ÉI. 1982. 41. 10.

- Szeli István*: Történő történelem. Tanulmányok, kritikák, cikkek. Újvidék, 1981. – Ism. Botlik József = Fo. 1982. 10. 92–94.; Fekete J. József = Híd. 1982. 3. 392–396.; Gerold László = ÚjSymp. 1982. 201–202.; Juhász Géza = MSzó. 1982. május 16. 15.; Péter László = Üzenet. 1982. 1–2. 100–103.
- Szepes Erika–Szerdahelyi István*: Verstan. Bp., 1981. – Ism. Kecskés András = MHírl. 1982. jan. 4.6.; Vargha Balázs = ÚjT. 1982. 29. 2.; Vekerci József = Vság. 1982. 1. 110–111.
- Szilágyi Ferenc*: Csokonai művei nyomában. Bp., 1981. – Ism. Kilián István = Napj. 1982. 5. 33.; Vargha Balázs = Kr. 1982. 2. 20–21.
- Szili József*: A művészi visszatükrözés szerkezete. A művészet ismeretelméleti kérdései Christopher Caudwell és Lukács György esztétikájában. Bp., 1981. – Ism. Tamás Attila = ItK. 1982. 5–6. 714–716.
- Szőke József*: A csehszlovákiai magyar irodalom válogatott bibliográfiája. 1. 1945–1960. Bratislava, 1982. – Ism. Dusza István = ISz. 1982. 9. 858–860.
- Tarján Tamás*: Nagy Lajos. Bp., 1980. – Ism. Budai Katalin = ÉI. 1982. 41. 10.; Kátóna Imre József = HungÉrt. 1982. 1–4. 203–204.; Zádorné Somogyi Erzsébet = Som. 1982. 4. 110–111.
- Théorie de la littérature. Ouvrage collectif présenté par Á[ron] Kibédi Varga*. Paris, 1981. – Ism. Vigh Árpád = Le Français Moderne. 1982. 3. 266–268.
- Thomka Beáta*: Narráció és reflexió. Újvidék, 1981. – Ism. Balassa Péter = Vság. 1982. 3. 111–113.; Kulcsár Szabó Ernő = Alf. 1982. 9. 81–83.; Szokolczay Lajos = HungÉrt. 1982. 1–4. 204–205.
- Tollharcok. Irodalmi és színházi viták 1830–1847. Összeáll.: Szalai Anna*. Bp., 1981. – Ism. Kerényi Ferenc = It. 1982. 4. 962–965.
- Tolnai Gábor*: Nőnek az árnyak. (Tanulmányok, esszék, emlékezők...) Bp., 1981. – Ism. Németh S. Katalin = It. 1982. 3. 738–742.; Végh Ferenc = Kort. 1982. 1. 146–147.
- Tóth Béla*: Ady és Debrecen 1896–1899. Debrecen, 1981. – Ism. Ács Béla = Alf. 1982. 5. 93–94.
- Tóth Endre*: Oláh Gábor élete. Debrecen, 1980. – Ism. Dérczy Péter = HungÉrt. 1982. 1–4. 205–206.
- Tóth László*: Vita és vallomás. Szlovákiai magyar írók nyilatkozatai. Bratislava, 1981. – Ism. Botlik József = Napj. 1982. 6. 32–33.; Böröndi Lajos = Műhely. 1982. 3. 75–77.; K[ántor] L[ajos] = Korunk. 1982. 6. 489–491.; Lacza Tihamér = ISz. 1982. 7. 685–660.; Olasz Sándor = Fo. 1982. 11. 94–95.; Pomogáts Béla = Életünk. 1982. 6. 552–556.; Rácz-Székely Győző = ÉI. 1982. 51. 10.; Zimonyi Zoltán = Ttáj. 1982. 10. 80–84.
- Tóth Sándor*: Rólunk van szó. Tanulmányok. Bukarest, 1980. – Ism. Kovács Győző = ISz. 1982. 4. 286–287.; Szokolczay Lajos = HungÉrt. 1982. 1–4. 206–207.
- Történelmi jelen idő. Beszélgetések a magyar irodalom legújabb fejezeteiről*. Szerk. Béla Miklós. Bp., 1981. – Ism. Fülöp László = Alf. 1982. 1. 44–60.; Varga Lajos Márton = Je. 1982. 9. 814–819.
- Turczel Lajos*: Hiányzó fejezetek. Tanulmányok a két világháború közötti csehszlovákiai magyar irodalomról és sajtóról. Bratislava–Bp., 1982. – Ism. Varga Erzsébet = ISz. 1982. 7. 655–657.

- Tüskés Tibor:** Csorba Győző. Bp., 1981. – Ism. Alföldy Jenő = ÉI. 11. 11.; Bay Endre = Dunatáj. 1982. 2. 62–66.; Csűrös Miklós = Ttáj. 1982. 5. 85–87.; Sőtér István = Je. 1982. 5. 467–472.
- Tüskés Tibor:** Mérték és mű. Bp., 1980. – Ism. Alföldy Jenő = ÉI. 1982. 2. 11.; Csűrös Miklós = HungÉrt. 1982. 1–4. 208–209.; Sipos Lajos = Közn. 1982. 23. 12.
- Tverdota György–Vas István:** Költőnk és kora. Bp., 1980. – Ism. Szigeti Lajos Sándor = It. 1982. 1. 217–227.
- Ujváry Zoltán:** Népszokás és népköltészet. Debrecen, 1980. – Ism. Kiss Mária = HungÉrt. 1982. 1–4. 355–357.; Szamosújvári Sándor = Honism. 1982. 4. 55–56.; Vajda Zsuzsa = Híd. 1982. 1. 127–131.
- Ujváry Zoltán:** Népszokások és színjátékok. 1. Debrecen, 1979. – Ism. Tátrai Zsuzsanna = Ethn. 1982. 2. 352.
- Urbán Aladár:** A nagy év sodrában. Tanulmányok 1848-ból. Bp., 1981. – Ism. Kerényi Ferenc = It. 1982. 3. 708–712.; Lagzi István = Ttáj. 1982. 7. 64–66.; Vörös Károly = Népszabadság. 1982. febr. 18. 7.
- Az Út. 1931–1936.** Válogatás a folyóirat számaiból. (Válogatta Fónod Zoltán.) Bratislava–Bp. 1981. – Ism. E. Fehér Pál = Népszabadság, 1982. márc. 5. 7.
- Utunk évkönyv 80.** Kolozsvár, 1979. – Ism. Banó István = Ethn. 1982. 2. 350–351.
- Vadas József:** A konstruktőr. (Kassák Lajos képzőművészeti munkássága.) Bp., 1979. – Ism. Kispéter András = It. 1982. 1. 95–107.
- Vajda Gábor:** Kázmér Emő szellemi arca. Újvidék, 1980. – Ism. I. M. = HungÉrt. 1982. 1–4. 210–211.; Lengyel András = Lit. 1982. 1. 195–196.
- Vándorének.** – A nyugat-európai és tengerentúli magyar költők antológiája. Szerk.: Béládi Miklós. Bp., 1981. – Ism. Alexa Károly = MV. 1982. 1. 94–97.; Bodri Ferenc = Műhely. 1982. 6. 101–104.; Határ Győző = ÚjLátóh. 1982. 1. 82–86.; Köteles Pál = Alf. 1982. 6. 93–94.; Sárközi Mátyás = IrodÚjs. 1982. 1. 19.; Szegedy-Maszák Mihály = World Literature Today. 1982. 3. 548.; Zalán Tibor = Kort. 1982. 3. 470–474.
- Varga József:** Ady és műve. Bp., 1982. – Ism. Bata Imre = Népszabadság. 1982. aug. 24. 7.; M. I. [Mátyás István] = Népszava. 1982. okt. 10. 6.
- Vargha Kálmán:** Berda József alkotásai és vallomásai tükrében. Bp., 1982. – Ism. Antal Gábor = Napj. 1982. 12. 35–36.; [Dénes György] – dénes – = Hét. 1982. 34. 8.; Makay Gusztáv = Je. 1982. 7–8. 764–766.; Pomogáts Béla = ÚjT. 1982. 21. 2.; Rába György = ÚÍ. 1982. 12. 117–120.
- Varjas Béla:** A magyar reneszánsz irodalom társadalmi gyökerei. Bp., 1982. – Ism. M. I. [Mátyás István] = Népszava. 1982. júl. 21. 6.; Nemeskürty István = ÉI. 1982. 33. 11.; Pomogáts Béla = MHírl. 1982. nov. 13. 8.
- Vázlatok Arany Jánosról.** Szerk.: Mezei László, Bp., 1979. – Ism. Szántó Ágnes = ItK. 1982. 1. 125–126.
- Veres András:** Mű, érték, műérték. Bp., 1979. – Ism. Bernáth Árpád = ItK. 1982. 1. 108–110.; K. P. = HungÉrt. 1982. 1–4. 213–215.
- Vigh Árpád:** Retorika és történelem. Bp., 1981. – Ism. Kálmán C. György = ItK. 1982. 4. 502–504.; Kulcsár Péter = It. 1982. 4. 941–944.
- Világ világa, virágnak virága.** A magyar irodalom kezdetei. Vál. bev. Mózes Huba. Kolozsvár, 1981. – Ism. Kiss Géza = Utunk. 1982. 15. 2.; Szócs István = Utunk. 1982. 7. 1–3.

- Világszemlélet és irodalom. Szerk.: Szabolcsi Miklós, Illés László, József Farkas, Bp., 1982. – Ism. Botka Ferenc = Kr. 1982. 7. 23–24.; Falus Róbert = Népszabadság. 1982. márc. 30. 7.; Poszler György = TársSz. 1982. 7. 108–111.; Rónay László = Népszava. 1982. máj. 8. 9.; Wéber Antal = It. 1982. 4. 974–978.
- Vukovics Sebő: Visszaemlékezései 1849-re. Bp., 1982. – Ism. Falus Róbert = Népszabadság. 1982. márc. 2. 7.
- Zay Ferenc: Az Landor feyrwar El wezessenek oka E woth Es Igy Essewth. Bp., 1980. – Ism. Bessenyei József = Száz. 1982. 1. 161–164.; Bessenyei József = AHist. 1982. 1–4. 173–176.; Eitmann András = HungÉrt. 1982. 1–4. 218–219.

A magyar nyelvtudomány bibliográfiája, 1982

Összeállította: Máté Jakab

TARTALOM

I. Alkalmazott nyelvészet (A magyar nyelv oktatása anyanyelvként, idegen nyelvként. Idegen nyelvek oktatása magyarok számára. A magyar nyelv használatának kérdései a Magyar Népköztársaság határain kívül)	133
II. Általános nyelvészet (Nyelvfilozófia, szemiotika, matematikai nyelvészet, pszicholingvisztika, szociolingvisztika, kommunikáció kutatás magyar nyelvi és nyelvészeti vonatkozásai)	140
III. Bibliográfia	141
IV. A fordítás elmélete és gyakorlata	141
V. Hangtan, fonológia, prozódia és a velük összefüggő kérdések	142
VI. Helyesírás (Átírás, írástörténet)	143
VII. Lexikológia, frazeológia, jelentéstan	144
VIII. A magyarság eredete (Őstörténet. A magyarság táji/történeti tagolásának nyelvi/nyelvészeti kérdései)	146
IX. A magyar nyelvtudomány és művelődés intézményei és személyiségei (Megemlékezések, méltatások. Beszámolók. Kongresszusok és tudományos ülésszakok. A magyar nyelvtudomány történetének kérdései)	146
X. Névtan és terminológia	151
XI. Nyelvföldrajz és nyelvjárás. A regionális köznyelvek kérdései	155
XII. Nyelvművelés, normatív nyelvészet	157
XIII. A nyelvi kölcsönhatás kérdései (Két- és többnyelvűség. Kontrasztív nyelvészet, tipológia, areális nyelvészet. A gyermeknyelv kérdései)	159
XIV. Nyelvtan és szövegtan (Alaktan, mondattan)	162
XV. Nyelvtörténet és etimológia. Az irodalmi nyelv története	163
XVI. Stilisztika	166
XVII. Szótárak	169
XVIII. Az uráli (finnugor) nyelvtudomány és az orientalisztika magyar nyelvi/nyelvészeti kérdései	170
XIX. Az 1982-ben ismertetett művek, tanulmányok, cikkek	171

I. Alkalmazott nyelvészet

(A magyar nyelv oktatása anyanyelvként, idegen nyelvként.)

Idegen nyelvek oktatása magyarok számára. A magyar nyelv használatának kérdései a Magyar Népköztársaság határain kívül)

- ALBERT Sándor: A fordítás szerepe a bölcsészkarai idegen nyelvi oktatásban. = FoktSz. 31. (1982). 10. 600–605. (Tables of Contents in Russian and German.)
- *BACHÁT László: A tudós tanár. = Az új tantervek bevezetésének küszöbén. (1980–1981). 135–139.
- BÁN Ervin: Az idegennyelv-oktatás új törekvései és az anyanyelvi nevelés. = Nyr. 106. (1982). 3. 325–331.
- BÁN Ervin: Két új idegennyelv-oktatási modell. = PedSz. 32. (1982). 2. 136–142. (Summaries in Russian and English.)
- BÁN Ervin: Második nyelv – idegen nyelv. = PedSz. 32. (1982). 12. 1095–1100. (Summaries in Russian and English.)
- BÁNÓ István: A latin „restituált” ejtés. = Inyt. (1982.) 5. 139–148.
- BAUER Nándorné: Vélt és valódi akadályok idegennyelv-oktatásunkban. = Köznevelés. 38. (1982). 6. 10.
- *BENCÉDY József: Az anyanyelvi nevelés programja és a tanárképzés. = Az új tantervek bevezetésének küszöbén. (1980–1981). 6–29.
- BÍRÓ Zoltán: Az anyanyelvi nevelés gondjai. = Kor. 41. (1982.) 9. 659–667.
- *BODA Edit: Anyanyelvi nevelés az irodalomórán. = Az új tantervek bevezetésének küszöbén. (1980–1981). 44–56.
- BOKOR József: A tanárképző főiskolák általános nyelvészeti anyaga. = FoktSz. 31. (1982.) 7–8. 481–484. (Tables of Contents in Russian and German.)
- BOKOR József–KOVÁCS József: Egy induló évfolyam beszédállapota a Szombathelyi Tanárképző Főiskolán. = FoktSz. 31. (1982). 6. 378–382. (Tables of Contents in Russian and German.)
- BRADÉAN-EBINGER Nelu: Areális nyelvészet és nyelvtanítás. = NyPI. 3. (1982). 312–319. (Summary in English.)
- BUDAI László: Nyelvészet és idegennyelv-oktatás = Anglisztikai napok '81. (1981). 169–174.
- CZUCZU Tibor: A cigánygyermek magyar anyanyelvi oktatásának problémái az általános iskolákban. = Mtan. 25. (1982). 2. 79–81. (Tables of Contents in Russian and French.)
- *CSABAI Mária: Beszédművelési hangsúly az általános iskolák 5–8. osztálya számára a magyar nyelv tanításához. = Az új tantervek bevezetésének küszöbén. (1980–1981). 57–67.

- CSEH Tibor: Sej, Adában csak két torony látszik... Szerelmes sorok egy fontos magyar ügyről. (Az amerikai magyarság anyanyelvének ápolásáról és megőrzéséről.) = NyéK. 49. (1982). 27–31.
- CSÖRGITS József: Rajtunk (is) múlik. (A magyar nyelv tanításáról.) = MképesÚjs. 31. (1982). 14. 9.
- [CSÖRGITS József] cs-ts: Nemzetiségi iskolák szemléje (Horvátország) = MképesÚjs. 31. (1982). 5. 4.
- DEME László: Anyanyelv és nevelés. = Köznevelés. 38. (1982). 29. 3–4.
- *DEME László: A nyelv kultúraközvetítő és értékmegőrző szerepe. = Érték és kultúra. (1980–1981) 183–202.
- DÖRNYEI László: Magyarságismeret. Bp., Anyanyelvi Konferencia. 1980. 71 l.
- DÖRNYEI László: Magyarságismeret – nyelvtanítás. = NyéK. 47. (1982). 42–45.
- ÉLTETŐ Lajos: A végcél: az öntudat. (Az anyanyelv és a magyarságtudat.) = NyéK. 47. (1982). 27–30.
- ENGLONER Gyuláné–TAKÁCS Etel: A magyar nyelv és irodalom anyagának tervezése a 7. osztályban. = Mtan. 25. (1982). 4. 145–152. (Tables of Contents in Russian and French.)
- *Érték és kultúra. Szerk. Molnár Zoltán. Szeged. TIT Csongrád m. Szervezete. 1980–1981. 294 l. (Szegedi Nyári Egyetem. Művelődésmélelet 9). (A nyelvészeti cikkek bibliográfiánkban külön is fel vannak tüntetve.)
- FÁBIÁN Ernő: Átfogó helyzetkép a nemzetiségi oktatásról (Románia). = Tanújs. 26. (1982). 8. 2.
- FARKAS CS. Magda: A demográfiai determinizmus nyelvi csatornája I. = Kor. 41. (1982). 12. 963–967.
- FAZEKAS Pálné: Milyen legyen a nyelvtanulás/tanítás? = Fol-P-L. 12. (1982). 37–43. (Summaries in English and Russian.)
- FEUERMANN László: Középkolások hibái orosz órákon. = Inyt. (1982). 5. 129–139.
- FISCHER Sándor: A beszéd művészete. 4. bőv. kiadás Bp., Gondolat. 1982. 446 l. + 2 hgl.
- FRITTMANN Lászlóné: Tankönyv a horvátországi magyar gyermekek számára. (Az Anyanyelvápolás c. olvasókönyvről. Szerk. Merki Ferenc, írói Ádám Ilona, Aleksza Magda, Bajic Cecília, Rácz Szabó Erzsébet, Zemecnik Márta.) = NyéK. 49. (1982). 90–91.
- FÜLÖP Károly: Kezdetek és távlatok az általános iskolai orosz tanításban. = Köznevelés. 38. (1982). 29. 19–20.
- FÜLÖP Károly: Az orosz nyelv tanításának feladatai az általános iskolában. = Az orosz nyelv tanítása az általános iskola 4. osztályában. (1982). 5–13.
- FÜLÖP Lajos: A gimnáziumi fakultatív anyanyelvi oktatásról. = ÉA. 4. (1982). 1. 9.
- *FÜLÖP Lajos (közrem.): Kerekasztal-beszélgetés a középkolák 1. osztályainak új tankönyvei, külföldi tankönyvek tanulságai címmel. = Az új tantervek bevezetésének küszöbén. (1980–1981). 140–175.
- FÜLÖP Lajos: Papp István és az anyanyelvi nevelés. = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 163–170.
- FÜLÖP Lajos: Papp István munkássága és az anyanyelvi nevelés ügye. = Nyr. 106. (1982). 2. 183–191.

- FÜLÖP Lajos–SZÉKELY Imre–SZENDE Aladár: Útmutató az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny 1982–83. tanévi magyar nyelvi pályatételeinek kidolgozásához. = Mtan. 25. (1982). 2. 88–92. (Tables of Contents in Russian and French.)
- GÁRDUS János: Az idegen nyelvi lektorátusok tudományos és szakmódszertani tevékenysége. = FoktSz. 31. (1982). 5. 270–275. (Tables of Contents in Russian and German.)
- GERENCSÉR Éva: A beszédművelés és a beszédhibák. = PedSz. 32. (1982). 12. 1149–1152. (Tables of Contents in Russian and English.)
- GERSTNER Károly: Magyaroktatás Groningenben. = NyéK. 49. (1982). 59–62.
- GINTER Károly: Magyar nyelvünk – szétszórtságban. = Köznevelés. 38. (1982). 21. 23–26. (A magyar nyelv tanítása itthon és külföldön.)
- GINTER Károly: A magyar nyelv Svédországban. (Egy látogatás tapasztalatai.) = NyéK. 46. (1982). 49–52.
- GINTER Károly: Új nyelvkönyv, új módszer. (A Nemzetközi Előkészítő Intézet Színes magyar nyelvkönyve.) = NyéK. 47. (1982). 102–105.
- GOSZTONYI-DOVALA Márta: Magyartanárok továbbképzése Svédországban. = Köznevelés. 38. (1982). 21. 26–27. (A magyar nyelv tanítása itthon és külföldön.)
- GOSZTONYI-DOVALA Márta: Nyelvi-kommunikációs nevelés – személyiségfejlesztés. 1. = NyéK. 48. (1982). 38–42.
- GOSZTONYI-DOVALA Márta: Nyelvi-kommunikációs nevelés – személyiségfejlesztés. 2. = NyéK. 49. (1982). 54–59.
- *GOSZTONYI Jánosné: Az általános iskola 1–4. osztálya számára készült tanterv újjító vonásai. = Az új tantervek bevezetésének küszöbén. (1980–1981). 30–38.
- GRAF Rezső: A beszéd diadala. (A szép magyar beszéd országos döntője. Győr, 1982. április 23–25.) = Mtan. 25. (1982). 5. 237–240. (Tables of Contents in Russian and French.)
- GRÜNFELDER Jánosné: Főiskolai hallgatók orosz nyelvi felmérése. = FoktSz. 31. (1982). 7–8. 497–502. (Tables of Contents in Russian and German.)
- GYENES Tamásné: A hallás utáni szakszövegértési készség kimunkálásának alapelvei. = Fol-P-L. 12. (1982). 93–111. (Summaries in German and Russian.)
- GYÓRI György: A sárospataki nyelvtanfolyam tapasztalatai. (A szórványmagysárg nyelvhasználatáról.) = NyéK. 46. (1982). 52–57.
- HEGEROVÁ Magda: A szlovák nyelv tanterve a magyar tanítási nyelvű alapiskola alsó tagozatán. = SzocNev. 27. (1982). 8. 242–246.
- HELL György: Grammatikák és változó nyelvoktatási célkitűzések. = Fol-P-L. 12. (1982). 21–35. (Summaries in Russian and English.)
- HERNÁDI Sándor: Szövegrendezés. = Köznevelés. 38. (1982). 21. 21–23. (A magyar nyelv tanítása itthon és külföldön.)
- HOFFMANN Ottó: Mondatszerkesztés, szövegalkotás. Gyakorlatok a kifejezőképesség fejlesztésére az általános iskola felső tagozatában. 4. kiadás. Bp., Tankönyvkiadó. 1982. 191 l.
- *HONFFY Pál: Bepillantás a tankönyvkészítés műhelyébe. = Az új tantervek bevezetésének küszöbén. (1980–1981). 94–100.
- HONTI Mária–JOBÁGYNÉ ANDRÁS Katalin: Szövegtan és nyelvtörténet a IV. gimnáziumban. (Tájékoztató a IV. osztályos tankönyvről.) = Mtan. 25. (1982.) 4. 153–155. (Tables of Contents in Russian and French.)

- HONTI Mária–JOBÁGYNÉ ANDRÁS Katalin: Útmutató a gimnázium IV. osztály magyar nyelvi tankönyvének használatához. Bp., Tankönyvkiadó. 1982. 87 l.
Hungarian Studies at the University of Toronto. = American Hungarian Educator. 5. (1982). 1. 1–2.
- Hungarológiai Értesítő. Bp., IV. (1982). 1–4. 675 l.
- IMRE Samu: Gondolatok a IV. Anyanyelvi Konferencia után. (Pécs, 1981. augusztus 2–8.) = MTud. 27. (1982). 1. 56–58.
- JAKABFI Anna: Tapasztalatok a nyelvi laboratóriumi oktatásról a nappali szakmérnök hallgatók angol csoportjaiban. = Fol-P-L. 12. (1982). 127–134. (Summaries in English and Russian.)
- A. JÁSZÓ Anna: Főiskolai hallgatók kiejtésének vizsgálata. = Nyr. 106. (1982). 1. 73–87.
- KÁLMÁN Béla: A nyelvjárástudomány eredményeinek felhasználása az iskolában. = Nyr. 106. (1982). 2. 191–199.
- KÁROLY Sándor: Modern magyar iskolai nyelvtan – Romániában. (Szilágyi N. Sándor: Magyar Nyelvtan. Bukarest, Editura Didactică și Pedagogică. 1980.) = Nyr. 106. (1982). 3. 332–336.
- KATONA Rezsóné: „...bennünk hazaszeretetet lobog, melynek egy része a nyelv szeretete”. = Mtan. 25. (1982). 1. 43–46. (Tables of Contents in French and Russian.)
- KISSLING Eleonóra: Egy nyelvi kísérlet tapasztalatai. Magyar nyelv és irodalom. = SzocNev. 27. (1982). 10. 309–311.
- KONTRA Ferenc: „Valamennyien a nyelv munkásai vagyunk” (Magyar nyelvű előadások az eszéki fakultáson.) = MképesÚjs. 31. (1982). 11. 8.
- KONTRA Miklós: Amerikai magyar újságok nyelve a sztenderd magyarral összevetve. (Ország Lászlónak.) = MNy. 78. (1982). 1. 76–93.
- KONTRA Miklós: Kerestetnek: magyarkönyvek amerikaiaknak. = NyéK. 47. (1982). 45–49.
- KOROM Mária: Számonkérés: mit és hogyan? Anyanyelvünk az iskolában. = TanÚjs. 26. (1982). 4. 3.
- *Korszerűség és társadalmi igény. Tanulmánygyűjtemény a magyar és a szlovák nyelv (tanításának) korszerűsítéséről és a tantárgyak új koncepciójáról a csehszlovákiai magyar tanítási nyelvű iskolákban. Összeállította Tankó László. Bratislava, Slovenské ped. nakl. 1980. 224 l.
- KOTIERS Románné: Gondolatok a magyar nyelv és irodalom tanításáról. = SzocNev. 27. (1982). 6. 168–172.
- KOVÁCS Csaba: A nyelvtani ismeretek sorrendje és elosztása újabb lengyel nyelvkönyveinkben. – A lengyel nyelvtanítás Magyarországon. 3. (1982). 156–166. (Summary in Polish.)
- P. KOVÁCS Imre: Nincsen szebb hivatás a tanárjelöltek nevelésénél. (Beszélgetés Benecdy József főiskolai igazgatóval.) = Köznevelés. 38. (1982). 21. 3–4.
- KRONSTEIN Gábor: Integrált tanárképzés Pécsen. (Beszélgetés Szövényi Zsolttal és Vastagh Zoltánnal.) = Köznevelés. 38. (1982). 8. 15–16.
- KUBATOV Jánosné: „Hátrányos helyzetű-e a helyesírás tanítása az alsó tagozaton?” = Köznevelés. 38. (1982). 3. 12.

- KURDI Mária–TRÓCSÁNYI Miklós: Karikatúra és idegennyelvoktatás (karikatúra: – „rajzos, politikai karikatúra”). = *Anglisztikai napok '82.* (1982). 2. 171–181.
- KUSZÁLIK Piroska–PÉNTEK János: A magyar nyelv tanítása az 5–8. osztályban. Budapest, Tanügyi és Ped. Kiadó. 1982. 104 l.
- A lengyel nyelvoktatás Magyarországon. 3. Szerk. Bańcerowski Janusz. (Az 1982. március 24–25. között tartott tudományos konferencia anyaga.) Bp., Lengyel Kultúra. 1982. 250 l. (Az előadások külön szócikkékként is fel vannak tüntetve a bibliográfiánkban.)
- LŐRINCZE Lajos: A kollégium és a magyar nyelv. (Előadás a Ráday kollégiumban.) = *Nyék.* 48. (1982). 16–25.
- LOVAS János: Leltározás helyett értelmezést. (A magyar nyelv tanításáról.) = *TanÚjs.* 26. (1982). 1. 2.
- *Magyar nyelv és irodalom. Tanulmányi anyag az alapiskola 5–8. osztályában tanító pedagógusok átképzéséhez. Szakmai-módszertani rész. Összeáll. Kylianné H[orváth] Éva. Bratislava, Slov. ped. nakl. 1979. 140 l.
- MAJOR Ferencné: A potenciális szókészlet szerepe az orosz nyelvű szakszövegek megértésében. = *Inyt.* (1982). 6. 166–174.
- *MARKOVICSNÉ MÁTYÁS Klára: „Az angolszász népek kultúrája” c. tárgy helye és szerepe az angol szakos tanárképzésben. = *Acta Germanica et Acta Romanica.* (1981). 438–449.
- MÁTÉ Jakab: A felsőfokú hungarológiai oktatás és tudományos kutatás a Román Szocialista Köztársaságban. = *Nyr.* 106. (1982). 4. 419–430.
- MÉSZÁROS Györgyné: Megjegyzések a magyar tanítási nyelvű gimnáziumok kísérleti szlovák nyelvoktatásához. = *SzocNev.* 27. (1982). 6. 176–179.
- MÉSZÁROS László: A szövegértés és a szövegfordítás tanítása. = *Fol-P-L.* 12. (1982). 113–125. (Summaries in Russian and English.)
- *Módszertani kézikönyv a magyar nyelv és irodalom tanításához az alapiskola 6. osztályában. Bratislava, Slovenské ped. nakl. 1981. 257 l.
- MOLNÁR Ildikó: A pedagógusjelöltek Kazinczy-versenye 1982-ben. = *Nyr.* 106. (1982). 3. 377–379.
- MOLNÁR Judit: 19. századi angol nyelvkönyvek Magyarországon. = *Anglisztikai napok '82.* (1982). 2. 121–126.
- MONTÁGH Imre: Tiszta beszéd. Beszédtechnikai gyakorlatok. 2. kiadás. Utány. Bp., NPI. 1982. 143 l.
- MORFIADAKIS Emmanuel: A svédországi bevándorlók anyanyelvi oktatása. = *Nyék.* 49. (1982). 43–50.
- NAGY Károly: Adalékok az Anyanyelvi Konferencia kezdetének történetéhez. (Részletek egy előadásból.) = *Nyék.* 47. (1982). 34–41.
- NAGY Károly: Felelősségérzetből fakadt források. (Adalékok az Anyanyelvi Konferencia kezdetének történetéhez.) = *Alf.* 33. (1982). 5. 62–69.
- NAGY Károly: Magyar iskolák az USA-ban, 1981. = *Nyék.* 46. (1982). 88–90.
- CS. NAGY Lajos: A nyelvtanítás és a nyelvművelés gondjai a tanítóképző főiskolákon. = *PedSz.* 32. (1982). 7–8. 605–611. (Summaries in Russian and English.)
- NAGY Sándor: A középiskolai hozadékszókincs hasznosíthatósága. = *FoktSz.* 31. (1982). 7–8. 453–457. (Tables of Contents in Russian and German.)

- Nyelvpedagógiai Írások 3. Főszerk. Kovács Ferenc. Bp., MKKE Nyelvi Intézet. 1982. 449 l. (A tanulmányok külön bibliográfiai szócikkekben is szerepelnek.)
- NYITRAI Tamás: Beszélgetés a magyar nyelv óráin. = Köznevelés. 38. (1982). 21. 19–21. (A magyar nyelv tanítása itthon és külföldön.)
- Az orosz nyelv tanítása az általános iskola 4. osztályában. Elméleti és gyakorlati útmutató. Szerk. Fülöp Károly, Lengyel Zsolt. Szeged–Bp., Juhász Gyula Tanárk. Főiskola–OPI. 1982. 197 l. (Módszertani közlemények könyvtára 8.) (A kötet néhány tanulmánya önálló bibliográfiai szócikként is feltüntetve.)
- *Az óvodai anyanyelvi nevelés továbbfejlesztése. Szerk. Losonczi Mihályné. Kecskemét, Óvónőképző Intézet. 1981. 285 l.
- PAPP Ferenc: Írástanítás a nyelvész szemével. = Az orosz nyelv tanítása az általános iskola 4. osztályában. (1982). 147–163.
- J. PAPP Zsuzsanna: A tulajdonnév az oktatásban. A magyar névtanok tanácskozása. (Nyíregyháza, 1981. október 8–10.) = MNy. 78. (1982). 4. 509–512.
- PENAVIN Olga: Sprichwörter und Redensarten in der ungarischen Sprache von Jugoslawien. = FUF. 44. (1982). 1–3. 43–60.
- RÁKOS B. Raymund: Levél Lőrincze Lajoshoz (a magyar nyelv nemzetfenntartó jelentőségéről). = NyéK. 46. (1982). 23–24.
- RÁKOS Péter: Hungarológia Közép-Európában. = Je. 25. (1982). 3. 235–241.
- REINHARDT-RAGÁLYI Ilona: Magyar nyelvoktatás a bonni egyetemen. = NyéK. 47. (1982). 49–51.
- *RUDOLF Ottóné (közrem.): Kerekasztal-beszélgetés a „Helyzetteremtés a kommunikációs nevelés szolgálatában” c. témáról. = Az új tantervek bevezetésének küszöbén. (1980–1981). 106–113.
- SÓS Péterné: A szakirányú felsőoktatási idegennyelvi képzésének célja és tantervi feladataink a társadalmi igények tükrében. = Fol-P-L. 12. (1982). 7–19. (Summaries in Russian and English.)
- SZABÓ Dénes: A beszéd- és íráskészség fejlesztése. = Kor. 41. (1982). 2. 130–131.
- SZ[ABÓ] I[Ilona]: Az anyanyelvi nevelés tartalma és feladatai. (Benkő Loránd a Magyar Nyelvőr 1981. 2. számában megjelent tanulmánya kapcsán.) = Kor. 41. (1982). 1. 79–80.
- SZABÓ Zoltán: A romániai magyar nyelvészeti kutatások; eredmények, feladatok. = NyéK. 46. (1982). 25–29.
- SZATHMÁRI István: Gondolatok az anyanyelvi műveltség fontosságáról és helyzetéről. = Honism. 10. (1982). 3. 3–5.
- SZEGEDY-MASZÁK Mihály: A retorika alkalmazásának lehetősége az oktatásban. = Lit. (1982). 1. 139–156.
- SZENDE Aladár: Anyanyelvi nevelés tantárgyközi együttműködéssel. = Köznevelés. 38. (1982). 21. 17–19. (A magyar nyelv tanítása itthon és külföldön.)
- SZENDE Aladár: „Gyakorló nyelvtan” a jugoszláviai magyar iskolákban. (A vajdasági általános iskolák 5–8. osztálya számára készült tankönyvekről.) = NyéK. 46. (1982). 85–87.
- *SZENDE Aladár: Reform és folyamatos fejlesztés. = Az új tantervek bevezetésének küszöbén. (1980–1981). 114–123.

- SZENDE Tamás: A hangtani kutatások újabb eredményei és alkalmazási lehetőségeik a közoktatásban. = Nyr. 106. (1982). 4. 444–454.
- SZÉPE György: Magyarországi tudományos segítség a nyelvfenntartó tevékenységhez. = NyéK. 48. (1982). 26–33.
- SZÉPE György: Magyarországi tudományos segítség a nyelvfenntartó tevékenységhez. = NyéK. 49. (1982). 32–43.
- *SZÉPE, György: „Less taught languages in Europe” Their place in education and their role. Paris, UNESCO. 1980. [4] 118 l.
- SZÉPE György: Az anyanyelvi nevelők képzésének távlati fejlesztése. = Az új tantervek bevezetésének küszöbén. (1980–1981). 124–134.
- TAKÁCS Etel: Anyanyelvünk a 7. osztályban. = Köznevelés. 38. (1982). 29. 17–19.
- *TAKÁCS Etel: Az olvasás tudománya és művészete. = Az új tantervek bevezetésének küszöbén. (1980–1981). 39–43.
- TAKÁCS Etel: Útmutató a magyar nyelv tankönyv-családjának használatához: 6. osztály. 2. kiadás. Bp., Tankönyvkiadó. 1982. 65 l.
- TAKÁCS Etel: Útmutató a magyar nyelv tankönyv-családjának használatához: 7. osztály. Bp., Tankönyvkiadó. 1982. 59 l.
- TASNÁDINÉ RÓNAKY Edit: Nyelvtan a felső tagozaton. = Köznevelés. 38. (1982). 14. 15.
- TASNÁDY T. Álmos: Tapasztalatcsere menet közben. (A tájékoztatás és a különböző szintű tapasztalatok és kutatási eredmények ismertetésének jelentősége.) = NyéK. 47. (1982). 31–33.
- TÓTH János: Analitikus nyelvtani szemlélettel. (A gimnáziumi új nyelvtankönyvek jellegéről.) = Köznevelés. 38. (1982). 7. 15.
- *Teória vyučovania slovenského jazyka vo vyšších ročníkoch základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským. (A szlovák nyelv tanításának elmélete a magyar nyelvű általános iskolák felső osztályai számára.) Bratislava, Slovenské ped. nakl. 1980. 379 l.
- TÖRÖK Zsuzsanna: Vitazáró az alapiskolában folyó anyanyelvi oktatásról. = SzocNev. 27. (1982). 10. 306–308.
- *URAY Judit: Beszédtanítás az általános iskolában. = Az új tantervek bevezetésének küszöbén. (1980–1981). 101–105.
- VARGA Bálint: Az országismeret fontossága az idegen nyelvek tanításában. = PedSz. 32. (1982). 12. 1089–1094. (Summaries in Russian and English.)
- *VARGA Györgyi: Orális, vizuális és audio-vizuális segédeszközök a nyelvtanításban. = Anglisztikai napok '81. (1981). 201–205.
- *VIRÁGVÖLGYI Péter: A kézírásról. Morfológiai tanulmány és hozzászólás az írástanítás problémaköréhez. Np., MTA Nyelvtud. Intézete, Magyar Iparművészeti Főisk., Országos Oktatástechnikai Központ. 1981. 43 l.

II. Általános nyelvészet

(Nyelvfilozófia, szemiotika, matematikai nyelvészet, pszicholingvisztika, szociolingvisztika, kommunikáció kutatás magyar nyelvi és nyelvészeti vonatkozásai)

- Általános Nyelvészeti Tanulmányok 14. (Újabb nyelvészeti témák.) Szerk. Telegdi Zsigmond és Szépe György. Bp., Akadémiai 1982. 253 l. (A tanulmányok külön bibliográfiai szócikkekben is szerepelnek.)
- BUDAI László: Nyelv(tan) tanítási tendenciák. = Anglisztikai napok '82. (1982). 2. 127–141.
- BÜKY Béla: A beszédtanítás pszichológiája. 4. jav. kiadása. Bp. Tankönyvkiadó. 1982. 158 l. (Pszichológia nevelőknek.)
- DEZSŐ László: Az idegennyelv-elsajátítás elméleti alapjainak interdiszciplináris megközelítéséről. = ÁNYT. 14. (1982). 29–43.
- FODOR István: Nehéz nyelv-e a magyar? Gondolat-mozaik a nyelvről és nyelvünkről. = ÚjLátóh. 33. (1982). 3–4. 336–348.
- FÜLEI-SZÁNTÓ Endre: A nyelvelméletek jelentősége a nyelvelsajátításban. = A lengyel nyelvoktatás Magyarországon. 3. (1982). 40–53. (Summary in Polish.)
- *GRÁFIK Imre: Betűjegyzet tartalmazó tulajdonjeleinkről. Bp., MTA Népr. Kut. Csopt. 1981. 221–238. (Szemiotikai tanulmányok 65.)
- HANKISS Elemér: Mindennapi nyelvkritikánk: a poén. (Részlet.) = TETT. 1982. 3. 45–49.
- HERMAN József: Szociolingvisztika és nyelvtörténet. = MNy. 78. (1982). 1. 1–8.
- HUSZÁR Ágnes: A nyelv a társadalomban. (A szociolingvisztika alapkérdéseiről.) = ÉA. 4. (1982). 2. 5.
- KIEFER Ferenc: Kontrasztivitas és általános nyelvészet. = A lengyel nyelvoktatás Magyarországon. 3. (1982). 27–39. (Summary in Polish.)
- LÁNYI Gusztáv: Karácsony Sándor társaslélektani rendszere. = MFilSz. 26. (1982). 6. 837–876. (Summary in French.)
- LENGYEL Zsolt: A nyelvoktatás nyelvészeti, pszicholingvisztikai megközelítése. = Az orosz nyelv tanítása az általános iskola 4. osztályában. (1982). 141–145.
- LENGYEL Zsolt: Pszicholingvisztikai etüdek a kezdetekhez. = Az orosz nyelv tanítása az általános iskola 4. osztályában. (1982). 165–196.
- CS. NAGY Miklós: A szakfordítói képzés általános módszertani problémái. = FoktSz. 31. (1982). 3. 168–173. (Tables of Contents in Russian and German.)
- PLÉH Csaba–VARGHA András: Néhány nyelvfejlődési mutató, melyeket *nem* befolyásol a szociális helyzet. = MPSz. 23. (1982). 4. 355–371. (Summary in Russian and English.)
- SEPER Jenő–MONTÁGH Imre–VINCZE Tamásné: A gyakori beszédhibák. 5. kiadás. Bp., Tankönyvkiadó. 1982. 150 l. (Tanítók kézikönyvtára.)
- SIPKA László: A teljes magyar karakterkészlet szükségességéről. (A magyarországi magyar és egyéb nyelvű latin betűs szövegek számítógépes ábrázolásának egységsítési feladatai.) = Nyr. 106. (1982). 1. 37–39.
- SUBOSITS István: A beszédpedagógia alapjai. Bp., Tankönyvkiadó. 1982. 163 l. (Főiskolai tankönyv)
- SZÉPE, György: Niketóre problemy europejskij polityki jezykowej po konferencji

- w Helsinkach w 1975 roku. = A lengyel nyelvoktatás Magyarországon. 3. (1982). 1–26. (Summary in Hungarian.)
- A szövegvizsgálat új útjai. Tanulmányok. Szerk. Szabó Zoltán. Bukarest, Kriterion. 1982. 238 l.
- VASSNÉ KOVÁCS Emőke: [A] verbális kommunikáció mint az írásbeli kommunikáció előfeltétele. = MPSz. 23. (1982). 5. 510–521. (Summary in Russian and English.)
- VETÉSI László: Szórvány, nyelv és egyes család Bürköson. = TETT. (1980). 3. 51–55.
- ZSILKA János: De constructione. Történet és állapot egysége a nyelvben. Bp., Akadémiai. 1982. 229 l.

III. Bibliográfia

- Analecta Linguistica. Informational Bulletin of Linguistics. Vol. 12. 1–2. Bp.–Amsterdam, Akadémiai.—John Benjamins B. V. 1982. 207, 191 l.
- *V. BUSA Margit: Kazinczy Ferenc Bibliográfia. Miskolc, 1981. 331 l.
- HILLER Istvánné—MASTALIRNÉ ZÁDOR Márta: Sopron bibliográfiája az 1981. évre. = Soprsz. 36. (1982). 4. 370–383.
- : A Magyar Fonetikai Füzetek első tíz kötetének bibliográfiája. = MFF. 10. (1982). 153–159.
- MÁTÉ Jakab: A magyar nyelvtudomány bibliográfiája. 1980. = HungÉrt. IV. (1982). 1–4. 483–537.
- MÁTÉ Jakab: A Selected Bibliography of Linguistic in Hungary 1981. = ALing. 12. (1982). 2. 137–179.

IV. A fordítás elmélete és gyakorlata

- *ABÁDI NAGY Zoltán: A „posztmodern” próza fordításáról. = Anglisztikai napok '81. (1981). 155–161.
- ÁDÁMNÉ PORCSALMY Éva: A fordítás szerepe a nyelvi készségek fejlesztésében. = A lengyel nyelvoktatás Magyarországon. 3. (1982). 167–179. (Summary in Polish.)
- CSEKÉNÉ JÓNÁS Erzsébet: A „Szovjet irodalom” kétnyelvű prózájának vizsgálati lehetőségei. = AAPNy. 9/E. Russz. (1982). 107–111.
- EÖRDÖGH Miklós: A fordítás műveletei. = NyPI. 3. (1982). 340–352. (Summary in English.)
- GÖMÖRI György: A magyar vers fordításának lehetőségei, útjai. = Kor. 41. (1982). 1. 35–39.
- CS. NAGY Miklós: Fordítástudomány — fordításoktatás. = PedSz. 32. (1982). 12. 1101–1109. (Summaries in Russian and English.)
- SZILASSY Zoltán: A műfordítás mint a szakfordítás különleges-szükségletes ágazata. (Műhelytanulmány.) = Anglisztikai napok '81. (1982). 163–167.

- SZILASSY Zoltán: A pszichológizáló esszék műfordításának néhány kérdése. = Anglisztikai napok '82. (1982). 2. 197–203.
- SZOKOLAY Károly: Klasszikus Shakespeare-fordításaink. = Anglisztikai napok '82. (1982). 2. 205–212.
- UJVÁRI Károly: A Wanderers Nachtlied magyarul. Egy mű fordításának anatómiája. = FilKözl. 28. (1982). 2–3. 182–208. (Tables of Contents in French and Russian).
- ZÁGONYI Ervin: Kosztolányi Három nővér fordítása. = ItK. 86. (1982). 1. 76–91. (Tables of Contents in Russian and French.)

V. Hangtan, fonológia, prozódia és a velük összefüggő kérdések

- BALOGH Lajos–BARTÓK János: Korai magyar beszédfelvételek. = Nyr. 106. (1982). 2. 142–154.
- BOLLA Kálmán: Magyar hangalbum. = Fejezetek a magyar leíró hangtanból. (1982). 165–173. + 94 t.
- BOLLA Kálmán: A leíró hangtan vázlata. = Fejezetek a magyar leíró hangtanból. (1982). 13–23.
- BOLLA Kálmán: Folyamatos beszédszintetizáló rendszer magyar nyelven (Voxon). = MFF. 10. (1982). 118–128. (Summary in English.)
- BOLLA Kálmán: A magyar beszéd akusztikai szerkezetének analízise és szintézise. (Kutatástörténeti áttekintés.) = MFF. 10. (1982). 7–20. (Summary in English.)
Fejezetek a magyar leíró hangtanból. Szerk. Bolla Kálmán. Bp., Akadémiai. 1982. 300 l. (A tanulmányok külön bibliográfiai szócikkekben is feltüntetve.)
- GÓSY Mária: Az élőbeszéd hibáiról. = Fejezetek a magyar leíró hangtanból. (1982). 267–282.
- GÓSY Mária: A (b, d, g) mássalhangzók percepció vizsgálat. = MFF. 10. (1982). 84–109. (Summary in English.)
- IMRE Samu: Gondolatok a zárt *ɛ* „rehabilitációjáról.” = MNy. 78. (1982). 3. 286–297.
- KASSAI Ilona: Akusztikai alapfogalmak. = Fejezetek a magyar leíró hangtanból. (1982). 53–66.
- KASSAI Ilona: A magyar beszédhang időtartamviszonyai. = Fejezetek a magyar leíró hangtanból. (1982). 115–154.
- KASSAI Ilona: A magyar köznyelvben nincsenek diftongusok. = NyK. 84. (1982). 2. 395–397. (Summary in English.)
- KASSAI Ilona–B. LŐRINCZY Éva: A magyar mássalhangzókapcsolódások pszichofiziológiai hátteréről. = NyK. 84. (1982.) 1. 244–257. (Summary in English.)
- KISS Gábor–OLASZY Gábor: Interaktív beszédszintetizáló rendszer számítógéppel és OVE III szintetizátorral. = MFF. 10. (1982). 21–45. (Summary in English.)
- KISS Gábor–OLASZY Gábor: A magyar beszéd automatikus szintézisének első lépcsője. = MFF. 10. (1982). 110–117. (Summary in English.)
- LŐRINCZE Lajos: Hangsúlyozási gondok. = ÉA. 4. (1982). 1. 10.
- OLASZY Gábor: A magyar mássalhangzók és a mássalhangzó-kapcsoló-

- dások akusztikai szerkezetének analízise és szintézise. = MFF. 10. (1982). 46–83.
(Summary in English.)
- PAUKA Károly: A beszéd megértése. = Fejezetek a magyar leíró hangtanból. (1982).
175–231.
- POSGAY Ildikó: A regionális köznyelvek egyik hangtani jelenségéről. = MNy. 78.
(1982). 3. 357–360.
- SZENDE Tamás: A levegőnyomás szerepe a hangképzésben. = Fejezetek a magyar le-
író hangtanból. (1982). 67–69.
- SZENDE Tamás: A mai magyar nyelv fonémái. = Fejezetek a magyar leíró hangtanból.
(1982). 233–265.
- VÉRTES O. András: Az artikuláció akusztikus vetülete. = Fejezetek a magyar leíró
hangtanból. (1982). 155–164.
- VÉRTES O. András: A magyar beszédhangok akusztikai elemzésének kérdései. = Feje-
zetek a magyar leíró hangtanból. (1982). 71–113.

VI. Helyesírás (Átírás, írástörténet)

- ÁGOSTON Mihály: Hozzászólás a köznyelvi kiejtés és helyesírás viszonyához. = MNy.
78. (1982). 4. 473–475.
- BOLLA Kálmán: A fonetikus írás problémái. = Fejezetek a magyar leíró hangtanból.
(1982). 25–51.
- FÁBIÁN Pál: A Magyar Tudományos Akadémia elnökségének 38/1980. számú határo-
zata (1980. október 28.) Előterjesztés A magyar helyesírás szabályai 11. kiadásáról.
= Nyr. 106. (1982). 1. 27–36.
- *FÁBIÁN Pál (közrem.): Kerekasztal-beszélgetés a Helyesírásunk c. iskolai helyesírási
szabályzat és szójegyzék gyakorlati alkalmazásáról. = Az új tantervek bevezetésének
küszöbén. (1980–1981). 67–93.
- FÁBIÁN Pál–GRAF Rezső–SZEMERE Gyula: Helyesírásunk. Szabályzat és szójegy-
zék az iskolák számára. 2. kiadás utánny. Bp., Tankönyvkiadó. 1982. 253 l.
- FODORNÉ CSÁNYI Piroska–FÁBIÁN Pál: A magyar kémiai elnevezés és helyesírás.
= Nyr. 106. (1982). 4. 410–418.
- KATUS, Elvira: Njakoje problemi pri transzkripcijata na ungarszki imena. (A magyar
nevek átírásának néhány problémája.) = BE. 32. (1982). 2. 158–160.
- Magyar helyesírás 'és szóragsztás' főbb szabályai a 'Magyar Tudós Társaság' különös
használatára. Hasonmás kiadás. Bp., Helikon. 1982. IV, 32, (81) l. (Keresztury De-
zső „Százötven éve jelent meg a magyar helyesírás első szabályzata” című tanul-
mányával.)
- A magyar helyesírás szabályai. 10. kiadás. 22. utánny. Bp., Akadémiai. 1982. 272 l.
- PÁSZTOR Emil: Helyesírási versennyel a jobb helyesírásért! = Mtan. 25. (1982). 6.
284–288. (Tables of Contents in Russian and French.)
- SZABÓ Kálmán: Az újjörög szavak és tulajdonnevek átírásáról. = MNy. 78. (1982). 3.
340–350.
- SZEMERE Gyula: Százötven éves az akadémiai helyesírás. = Honism. 10. (1982). 3.
24–25.

- SZEMERE Gyula: Milyen lesz helyesírási szabályzatunk szójegyzéke? = ÉA. 4. (1982). 1. 13.
- SZEMERE Gyula: Helyesírásunk jubileumára. (100 éves a Magyar Tudós Társaság első helyesírási szabályzata.) = ÉA. 4. (1982). 4. 10–11.
- TÖRÖK Gábor: Hozzászólás a készülő új helyesírási szabályzat néhány kérdéséhez. = Nyr. 106. (1982). 2. 155–159.
- TŐZSÉR Ágnes: A 150 éve megjelent Helyesírási Szabályzat műhelymunkájából. = MTud. 27. (1982). 10. 783–786.
- UHLÁR, V[ladimír]: O transkripcii rodových mien a priezvisk v slovenčine. (A családnevek átírása a szlovákban.) = SR. 47. (1982). 1. 57–60. (A magyar Bocskai, Ballassa, Csáky, Illésházy, Pázmány stb. történelmi személyek nevének átírása a szlovák nyelvű szövegben a kiejtésnek megfelelően így alakul: Bočkaj, Balasa, Čaky, Illesházi, Pázmán stb.)
- G. VARGA Györgyi: Megjegyzés a köznyelvi kiejtés és a helyesírás viszonyának ügyéhez. = MNy. 78. (1982). 4. 476.

VII. Lexikológia, frazeológia, jelentésstan

- ÁBRAHÁM Imre: Főbb frazeológiai szókapcsolatok Nyúl község mai nyelvében. Bp., ELTE. 1982. 129 l. (ELTE Nyelvtudományi Dolgozatok 34.)
- ÁBRAHÁM Imre: Tréfás táji szólások. = ÉA. 4. (1982). 2. 8.
- BÁRDOSI Vilmos: Egy új típusú szólásszótár szükségességéről. = FilKözl. 28. (1982). 2–3. 344–355. (Tables of Contents in French and Russian.)
- BENKŐ László: Szaknyelvünk. = MNy. 78. (1982). 3. 350–356.
- BENKŐ László: Szaknyelvünk. = MNy. 78. (1982). 4. 466–473. (Lásd még MNy. 78. 350–356.)
- BÍRÓ Zoltán: Az igazi újszerűség. (Péntek János: A kalotaszegi népi hímzés és szókincese. Bukarest, Kritérium. 1979. 326 l. című könyve kapcsán.) = Kor. 41. (1982). 2. 150–151.
- BORGULYA Istvánné: Mire képes a magyar kögazdasági szaknyelv? = ÉA. 4. (1982). 4. 12.
- CSÚCS Sándor: A magyar szókészlet finnugor elemeinek statisztikája. = NyK. 84. (1982). 1. 258–263. (Summary in English.)
- DÁNIEL Ágnes: Szaknyelv vagy szakmai nyelvhasználat? Szakszöveg vagy szaktudományos szöveg? = Nyr. 106. (1982). 3. 337–342.
- FÜREDI Mihály: A mai magyar széppróza gyakorisági szótáráról. = ÉA. 4. (1982). 4. 6–7.
- GALLASY Magdolna: Hát érdemes jónak lenni? (A kiváló, nagyszerű, derék és társaik jelentéséről.) = ÉA. 4. (1982). 2. 6.
- HIDVÉGI Zoltán: A *fed, takar, terít, lep, borít* igecsoport elemzése. (IV/1. Az igék jelentésének elemzése – külön-külön. IV/2. A *fed, takar, terít, lep, borít* igék összefüggései.) = Jelentéselemzések a dictum köréből. (1982). 321–390.
- HORVÁTH István: Enantioszémia, vagyis a szavak polarizált jelentése. = SzovNev. 27. (1982). 7. 195–197.

- Jelentéselemzések – a dictum köréből. 1. Tudományos vezető Zsilka János. Bp., ELTE Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszéke. 1982. 392 l. (A „Nyelvi mozgásformák dialektikája” kutatócsoport munkái 1.) (A tanulmányok külön bibliográfiái szócikkekben is szerepelnek.)
- KÁLMÁN Béla: Román. (A szó különböző jelentései.) = ÉA. 4. (1982). 4. 6.
- KELEMEN Sándor: A *töm, temet, öl, lapít-lapul* igék elemzése. = Jelentéselemzések a dictum köréből. (1982). 189–243.
- LADÁNYI Mária: A *hagy, enged, ereszt, bocsát* igecsoport elemzése (I/1. Az igék jelentésének elemzése – külön-külön. I/2. Az igék közötti szinonimitás.) = Jelentéselemzések a dictum köréből. (1982). 35–187.
- MOLNÁR CSIKÓS László: A szó jelentése és a szöveggörnyezet. = MképesÚjs. 31. (1982). 12. 29.
- MORVAY Károly: A frazeológiai egységek a kétnyelvű szótárakban (1.) Magyar–portugál kéziszótár. = FilKözl. 28. (1982). 2–3. 356–360. (Tables of Contents in French and Russian.)
- O. NAGY Gábor: Magyar szólások és közmondások. Bp., Gondolat. 1982. 860 l.
- PÁLFY Miklós: A poliszémia és a homonímia szótári kérdéseiről. = NyK. 84. (1982). 2. 404–409. (Summary in English.)
- *PÁLFY Miklós: A poliszémia és a homonímia szótári kérdéseiről a francia és a magyar nyelvben. = Acta Germanica et Acta Romanica. (1981). 564–571.
- PUSZTAI István: Se vége, se hossza? (Az ún. szaknyelvi szavaink meghosszabbodásáról.) = ÉA. 4. (1982). 3. 10–11.
- PUSZTAI István: Szaknyelvművelésünk időszerű kérdései. = MNy. 78. (1982). 1. 67–76.
- PUSZTAI István: A szakszóalkotás határai. = Nyr. 106. (1982). 2. 207–216.
- PUTANIC, Valentin: Fabian Krausers „Kroatisch–deutsches Wörterbuch” (1858) für die Schulen im burgenlandisch-westungarischen Raum. = BurgHbl. 44. (1982). 4. 147–156.
- SPANNRAFT Marcellin: A *csavar, facsar, teker, sodor* igecsoport elemzése. (III/1. Az egyes igék jelentésének elemzése – külön-külön. III/2. Az egyes jelentések kapcsolatainak elemzése. III/3. A *csavar, facsar, teker, sodor* szinonimaszerű jelentésösszefüggései. III/4. Összefoglalásul.) = Jelentéselemzések a dictum köréből. (1982). 245–320.
- SZABÓ Géza: Egy jelentéstani kategória körvonalai a mai magyar nyelvben. = Hagymányápolás és megújulás. 1982. 61–68.
- SZENDE Tamás: Többértelműség és célzás. = NyK. 84. (1982). 1. 203–220. (Summary in English.)
- SZEPESY Gyula: Isten-adta, madár-látta. (A szerző újabb gondolatai az ilyenfajta szerkezetekről.) = MNy. 78. (1982). 1. 52–67.
- SZŐCS István: Paradigmatásunk védelmében. (Szaknyelvi kérdésekről.) = IgSzó. 30. (1982). 11. 445–446.
- TARRNÉ NASZÁDOS Katalin: Sárvári szólások és közmondások. Bp., ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke, valamint az MTA Nyelvtud. Intézete. 1982. 87 l. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 11.)

- TÖRÖK Gábor: Gyöngyalak; vagy eredetiesítsük a verset? (Az alak szó jelentése a múlt század elején és napjainkban.) = ÉA. 4. (1982). 3. 7.
- ZONGOR Ferenc: Fennmaradt szokások, szólások a tarkósebzésről. = MNy. 78. (1982). 3. 338–339.
- ZSILKA János: Jelentés-rendszer – az elemzések módszertani alapja. (Bevezetés.) = Jelentéselemzések a dictum köréből. (1982). 11–33.
- ZSILKA János: Előszó (a „Jelentéselemzések – a dictum köréből” c. kötethez.) = Jelentéselemzések a dictum köréből. (1982). 5–9.

VIII. A magyarság eredete

(Őstörténet. A magyarság táji/történeti tagolódásának nyelvi/nyelvészeti kérdései)

- *BADINY JÓŠ Ferenc: Káldeától Ister-Gamig. A Sumír–magyar nyelvazonosság bizonyítékai. (Függelék: Schedel Andor: Adalékok, vagy Ami kimaradt Bárczi Géza szótárából. Aktualizálta Badiny Jós Ferenc.) Buenos Aires, A szerző kiadása. 1981. 304, 92 l., 1 térk. (Tanulmányosorozat a magyar származáskutatás déli irányú eredményeiről 2.)
- CZEGLÉDY Károly: Megjegyzések a 942. évi magyar kalandozás forrásaihoz. = MNy. 78. (1982). 4. 456–457.
- CSONKA, Jean: Les hongrois sont-ils d'origine finno-ougrienne? Les vues du professeur Gyula László, doyen des archéologues hongrois. = Documentation sur l'Europe Centrale. 20. (1982). 3. 151–161.
- DOMOKOS Pál Péter: A moldvai csángómagyarokról. = Ttáj. 36. (1982). 8. 10–14.
- ERDÉLYI István: A magyar–szovjet régészeti együttműködés magyar őstörténeti vonatkozású munkálatai. = NyK. 84. (1982). 1. 271–274.
- HOPPÁL Mihály: Az összehasonlító mitológiakutatás és a magyar őstörténet. = ÚÍ. 22. (1982). 44–51.
- *Keleten kél a nap. Nyelvészeti és történettudományi értekezések. 1. kötet. Götz László: Az előázsiai ősnyelv felé. Az európai nyelvtudomány és történelemszemlélet kritikája. [Altötting?], Szerző kiadványa. 1981. 251 l.
- *OLÁH Béla: Édes magyar nyelvünk szumir eredete. Buenos Aires, Ősi gyökér. 1980. 46 l. (Népszerű történelmi füzetek 6.)
- RÓNA-TAS András: A *kazár* népnévről. = NyK. 84. (1982). 2. 349–380. (Summary in English.)
- RÓNA-TAS András: Őstörténetünk és a baskír kérdés. = Ttáj. 36. (1982). 8. 52–61.

IX. A magyar nyelvtudomány és művelődés intézményei és személyiségei (Megemlékezések, méltatások. Beszámolók. Kongresszusok és tudományos ülésszakok. A magyar nyelvtudomány történetének kérdései.)

- *Acta Germanica et Acta Romanica. 1. Országos germanisztikai–romanisztikai szimpozion. Szeged, 1980. szeptember 3–5. Redigunt Miklós Fogarasi, Előd Halász, Anna Mária Halász, Géza nagy Hungaria. Szeged, JATE. 1981. 578 l. (Acta Universi-

- tatis Szegediensis de Attila József Nominatae. Supplementum.) (Az előadások külön bibliográfiai szócikkekben is feltüntetve.)
- ALHONIEMI, Alho: József Erdődi 1908–1980. = FUF. 44. (1982). 1–3. 310–312.
- BAJKÓ Mátyás: Megemlékezés Kazinczy Ferenc halálának 150. évfordulójáról. = PedSz. 32. (1982). 4. 297–303. (Summaries in Russian and English.)
- BAKOS József: „Aranytól tanultam: tudok magyarul”. (Arany János halálának 100. évfordulójára.) = HevSz. 10. (1982). 4. 50–53.
- BALASSA Iván: Csúry Bálint (1886–1941) = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 35–43.
- BALOGH Edgár: A szótárszerkesztő öröksége. (Nekrológ Kelemen Béláról.) = Utunk. 37. (1982). 52. 4.
- BARÁNSZKY JÓB László: Élő klasszikus (Illyés Gyula nyolcvan éves.) = ÚÍ. 22. (1982). 11. 5–15.
- BENKŐ Loránd: Kazinczy Ferenc és kora a magyar nyelvtudomány történetében. Bp., Akadémiai 1982. 82 l. (Nyelvtudományi Értekezések 113.)
- BÉLÁDI Miklós: Jelentős állomás a hungarológiai kutatásokban. (Az I. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszusról.) = Mtud. 27. (1982). 1. 1–4. (Tables of Contents in Russian and English.)
- BUDAI Imre–IMRE Samu: Tájékoztató a IV. Anyanyelvi Konferencia javaslatairól. 1. = NyéK. 49. (1982). 8–11.
- B. CSÁKY Edit: A Kazinczy-ülésszokról. (Sátoraljaújhely, 1981. október 16–18. között.) = MTud. 27. (1982). 4. 301–304.
- DÉCSY, Gyula: J. H. Campe und die ungarische Spracherneuerung. = UAJb. 54. (1982). 149.
- DEME László: Ecsetvonások Kodály Zoltán arcképéhez. = ÉA. 4. (1982). 3. 11–12.
- DEME László: Egy „vasárnapi” nyelvművelőről. (Illyés Gyula 80. születésnapjára.) = Ttáj. 36. (1982). 11. 40–42.
- ÉDER Zoltán: Tudós mérséklet érvényesülése a nyelvújítási harcban. (Kazinczy és a két Teleki gróf.) = MNy. 78. (1982). 3. 263–270.
- ELEKFI László: Kelemen József (1910. február 12.–1982. november 9.) = Nyr. 106. (1982). 4. 502–504.
- FODOR András: Arany János a magyar nyelv teste, lelke. = ÚÍ. 22. (1982). 10. 93–95.
- FÜLEI-SZÁNTÓ Endre: Tanácskozás a kétnyelvűségről. (A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Nyelvi Intézetének 1981. május 20–22. között tartott tudományos ülészaka.) = Nyr. 106. (1982). 1. 127–128.
- FÜLÖP Lajos: Arany tanár úr. (Arany János tanári tevékenysége.) = ÉA. 4. (1982). 2. 9–10.
- FÜLÖP Lajos: Illyés Gyula nyolcvanéves. = ÉA. 4. (1982). 4. 4.
- GÁLFFY Mózes: A tudománytörténet jegyében. (Szabó T. Attila: Nyelv és irodalom. Válogatott tanulmányok, cikkek V. Bukarest, Kriterion. 1981. 628 l. című könyve kapcsán.) = Kor. 41. (1982) 9. 723–726.
- GIULIONI, G.: Assoziazione Italiana dei Finnist, Magiaristi e Finno-ugristi. = UAJb. 54. (1982). 142.
- GRAF Rezső: Anyanyelvi-oktatási napok. (Nyiregyháza, 1982. július 4–6.) = Mtan. 25. (1982). 6. 280–283. (Tables of Contents in Russian and French.)

- HADROVICS L[ászló]: Lajos Kiss sechzig Jahre alt. = SSLav. 28. (1982). 1–4. 413–414.
- Hagyományápolás és megújulás. Debreceni magyar nyelvészeti napok (1981. november 12–14.) Debrecen 1982. 183 l. (Az előadások külön bibliográfiai szócikkekben is feltüntetve.)
- HAJZER Lajos: Egy szombathelyi kötettről. (Az együttműködés 10 éve. A Szombathelyi Tanárképző Főiskola és a Maribori Pedagógiai Akadémia tudományos ülészaka 1979. dec. 5–6. Szombathely, 1980.) = VasiSz. 36. (1982). 1. 143–144.
- HORVÁTH Mária: Egy növényjegyzék háttéréből. Adalékok a németújvári (güssingi) könyvtár alapításának körülményeihez. = MNy. 78. (1982). 2. 191–203.
- ILLYÉS Gyula: Ki a magyar? Az előszót és a jegyzeteket írta Szigethy Gábor. Bp., Magvető. 1982. 64 l. (Gondolkodó magyarok.)
- ITKONEN, Erkki: Irene Sebestyén-Németh 1890–1978. = FUF. 44. (1982). 290–297.
- JAKAB László: Papp István sírjánál (Emlékbeszéd). = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 11–12.
- JAKAB László: Papp István szótárírói tevékenysége. = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 135–140.
- KÁLMÁN Béla: Pápay József munkássága. = NyK. 84. (1982). 2. 414–418.
- KÁLMÁN Béla: Pápay József munkássága. = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 23–28.
- KÁLMÁN Béla: Pápay József sírjánál (Emlékbeszéd.) = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 7.
- KÁLMÁN Béla: A 14. nemzetközi névtani kongresszus (Ann Arbor, 1981. augusztus 24–29.) = MNy. 78. (1982). 2. 243–245. (A szerző a hetivásár napjáról elnevezett magyar helységnévtípusokról tartott előadást.)
- KÁLMÁN Béla: A nyelvművelő (Kodály Zoltán születésének 100. évfordulójára). = Alf. 33. (1982). 12. 79–83.
- KÁLNÁSI Árpád: Csűrű Bálint és a tulajdonnév-kutatás = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 55–60.
- KARACS Zsigmond: Egy száz év előtti önkéntes nyelvjárási-néprajzi gyűjtő – Bakoss Lajos. = MNyj. 24. (1982). 89–99. (Summary in Russian.)
- KERESZTURY Dezső: Arany Jánosról. (Halálának 100. évfordulóján.) = NyéK. 47. (1982). 7–12.
- KISS Antal: Papp István és a magyarországi finn nyelvoktatás. = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 179–182.
- KISS József: Martinkó András hetvenéves. = ItK. 86. (1982). 4. 523–524.
- KÖBÖLKUTI Katalin: Kresznerics Ferenc. (Emlékezés halálának 150. évfordulóján.) = VasiSz. 36. (1982). 4. 598–609. (Summaries in German and Russian.)
- LÁNCZ Irén: Szarvas Gábor. Újvidék, Forum. 1982. 146 l.
- LENDVAI L. Ferenc: Karácsony Sándor „magyar világnézete”. = MFilSz. 26. (1982). 6. 801–836. (Summary in French.)
- MAKAY Gusztáv: Arany János tanár úr. (Arany halálának 100. évfordulójára.) = Köznevelés. 38. (1982). 14. 9.
- MARÓTI Gyula: Kodály Zoltán (születésének 100. évfordulójára). = NyéK. 46. (1982). 7–15.

- MÉSZÖLY Gedeon: Népünk és nyelvünk. Válogatott tanulmányok. Vál., szerk. Szathmári István. Bp., Gondolat. 1982. 611 l.
- MIKÓ Pálné: Márton József a magyar nyelvért. Bp., ELTE. 1982. 119 l. (A nyelvtudomány és a nyelvoktatás műhelyéből 1.)
- A. MOLNÁR Ferenc: A biblia és a magyar nyelv. = NyéK. 49. (1982). 51–53.
- A. MOLNÁR Ferenc: Magyarországon az Ómagyar Mária-siralom. = NyéK. 49. (1982). 84–86.
- MOLNÁR Zoltán Miklós: Dialektológiai szimpozion. (Szombathely, 1981. március 25–27.) = MNy. 78. (1982). 1. 114–116.
- V. MOLNÁR Zoltán: Egy elfelejtett vasi születésű Eötvös-kollégista. (Bokor János 1872–1910. Tanári – nyelvészeti – és műfordítói tevékenysége.) = VasiSz. 36. (1982). 1. 133–137. (Summaries in German and Russian.)
- NAGY János: Bárczi Géza gyakornoka voltam. = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 85–87.
- NAGY Mihályné: Magyar nyelv hete, 1982. Ajánló bibliográfia. Debrecen, Városi Könyvtár. 1982. 32 l.
- NÉMETH G. Béla: A fragment fölénye. (Arany János halálának 100. évfordulójára.) = Nyr. 106. (1982). 3. 257–266.
- Nemzetközi szlavisztikai napok. Szombathely, 1982. A tudományos ülésszakon elhangzott előadások. Rend., közr. a Szombathelyi Tanárképző Főiskola. Szerk. Gadányi Károly. Szombathely, Szombathelyi Tanárképző Főiskola. 1982. 233 l. (A nyelvészeti előadások külön bibliográfiai szócikkekben feltüntetve.)
- Névtudományi tanácskozás Kalocsán (1978. július 27.) Bp., ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. 1982. 89 l. (Magyar Névtani Dolgozatok 25.) (Az előadások külön bibliográfiai szócikkekben is feltüntetve.)
- OROSZ István: A „Magyar Nyelvészeti Napok” könyvkiállításának megnyitója. = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 13–16.
- OZSVALD Árpád: A sánta dervis. 150 éve született Vámbéry Ármin. = Hét. 27. (1982). 12. 18.
- POMOGÁTS Béla: Nyelv és anyanyelv. (A kolozsvári Echinox köre.) = MMűhely. 20. (1982). 65–66. 64–72.
- B. PORKOLÁB Judit: Debreceni magyar nyelvészeti napok. (1982. november 12–14.) = Nyr. 106. (1982). 2. 253–256.
- RÁCZ Endre: A nyelvtudós Arany. = ÉA. 4. (1982). 3. 4.
- ROT Sándor: Az európai nyelvészek budapesti tudományos tanácskozása. (A Societas Linguistica Europaea 13. közgyűlése és tudományos ülésszaka.) = MNy. 78. (1982). 2. 245–247. (Kálmán Béla, Lakó György, Molnár József és mások tartottak magyar nyelvészeti előadásokat.)
- SEBESTYÉN Árpád: Csűrű Bálint sírjánál. (Emlékbeszéd.) = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 9–10.
- SEBESTYÉN Árpád: Hagyományápolás és megújulás. (Megnyitó előadás.) = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 17–21.
- SIMONCSICS Péter: Bálint, Sándor 1904–1980. = FUF. 44. (1982). 1–3. 307–310.
- SINOR Dénes: Tanulmányok. Ford. Korompay Klára, Sz. Bakró-Nagy Marianne, Fabricius-Kovács Ferenc. Bp., Akadémiai. 1982. 153 l. (Nyelvtudományi Értekezések 110.)

- SZABÓ István:** Csúry Bálint a katedrán. (Csúry, az oktató.) = Hagományápolás és megújulás. 1982. 45–53.
- SZABÓ T. Ádám:** Beiratkozott magyar diákok a franekeri egyetemen. 1. (1585–1683). = NÉ. 7. (1982). 48–60. (Summary in English.)
- ***SZABÓ T. Attila:** Nyelv és irodalom. Válogatott tanulmányok, cikkek. 5. Bukarest, Kriterion. 1981. 628 l.
- SZATHMÁRI István:** Beszámoló a Magyar Nyelvtudományi Társaság 77. közgyűlésén az 1980–1981-ben végzett munkáról. = MNy. 78. (1982). 1. 116–123.
- SZATHMÁRI István:** Emlékezés Barla Gyulára (1925–1977). = Mtan. 25. (1982). 3. 140–144. (Tables of Contents in Russian and French.)
- SZATHMÁRI István:** Bárczi Géza életművének időszerűsége. = Hagományápolás és megújulás. 1982. 69–83.
- SZENDE Aladár:** Bárczi Géza az iskolában és az iskoláról. = Hagományápolás és megújulás. 1982. 105–111.
- SZ. A.:** Anyanyelv-oktatási napok Nyíregyházán. (1982. július 4–6.) = Nyr. 106. (1982). 3. 379–382.
- SZILÁGYI Ferenc:** Gvadányi József levele és verse az Erdélyi Magyar Nyelvmívelő Társasághoz. = ItK. 86. (1982). 2. 204–209. (Tables of Contents in Russian and French.)
- ***Tanulmányok az anglisztika tárgyköréből. Anglisztikai napok '81.** 1. Szerk. Korponay Béla. Debrecen, KLTE. 1981. 211 l. (Az anglisztikai napokat a Kossuth Lajos Tudományegyetem Angol Tanszéke rendezte 1981 januárjában.) (A tanulmányok külön bibliográfiai szócikkekben is feltüntetve.)
- Tanulmányok az anglisztika tárgyköréből. 2.** Szerk. Korponay Béla. Debrecen, KLTE. 1982. 219 l. (Anglisztikai napok '82.) (Az előadások külön szócikkekben.)
- TOMPA József:** Simonyi Zsigmond pozitívizmusa. = MNy. 78. (1982). 4. 453–456. (Lásd még Károly Sándor „Tudósmagatartások néhány nyelvészportré tükrében” című írását az ÁNyT. 13. kötetében, 263–278.)
- TONK Sándor:** A marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceum 425 éves múltjából. = Kor. 41. (1982). II. 871–877.
- TÓZSÉR Ágnes:** Szarvas Gábor akadémiai működése dokumentumokban. = Nyr. 106. (1982). 4. 399–409.
- TUNGLI Gyula:** Kresznerics Ferenc emlékezete. = Mtan. 25. (1982). 4. 191–192. (Tables of Contents in Russian and French.)
- TÜSKÉS Gábor:** Bálint Sándor (1904–1980). = Életünk. 19. (1982). 7. 648–652.
- ***Az új tantervek bevezetésének küszöbén.** (Az 1978. június 25–27. között megrendezett nyíregyházi Anyanyelvoktatási napok anyaga.) Szerk. Bachát László és Szathmári István. Bp., OPI. 1980 (1981) 182 l. (Az előadások külön bibliográfiai szócikkekben is szerepelnek.)
- VARGHA Balázs:** Vizsolyban született. Számok, dátumok. (A vizsolyi bibliáról.) = Kort. 26. (1982). 10. 1605–1620.
- VÉGH József:** Csúry Bálint öröksége. = MNy. 78. (1982). 4. 425–434.
- VEKERDI József:** A magyarországi cigány kutatások története. Debrecen, KLTE. 1982. 59 l. (Folklor és etnográfia 7.) (Summary in English.)

- VÉRTES Edit: Pápay József életműve a mai osztjálógia alapján. = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 29–34.
- VÉRTES O. András: A magyar leíró hangtan története az újgrammatikusoktól 1945-ig. = Fejezetek a magyar leíró hangtanból. (1982). 238–301.
- VÖRÖSMARTY Géza: Vámbéry Ármira emlékezünk. = Népműv. 27. (1982). 3. 28. Y.: Tudományos ülészak Sátoraljaújhelyen Kazinczy halálának 150. évfordulója alkalmából. = Nyr. 106. (1982). 1. 124–127.
- ZOLTÁN, A[ndrás]: Balczyk, Emil (1919–1981). = SSLav. 28. (1982). 1–4. 405–408.

X. Névten és terminológia

- ÁRON Péter: Erdély történelmi tájneveinek adattára és népeinek tájszemlélete. = MNyj. 24. (1982). 101–132. (Summary in German.)
- BALÁZS Judit: A ragadványnevek szerepe Rábaszentandrás névrendszerében. Bp., Akadémiai. 1982. 97 l. (Nyelvtudományi Értekezések 114.)
- BALOGH László: Hajdani kertek emléke régi nevekben. = NÉ. 7. (1982). 41–43. (Summary in English.)
- BALOGH László: Nemzedékek karaktere tulajdonneveinkben. = NÉ. 7. (1982). 73–76. (Summary in English.)
- Baranya megye földrajzi nevei. 1. (Sásdi járás, szigetvári járás, pécsi járás és Pécs város.) Szerk. Pesti János. Pécs, A Baranya megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága megbízásából kiadja a Baranya Megyei Levéltár. 1982. 1055 l. + 10 térképlap. (Baranya Monográfia sorozat.)
- BARTHAS József: Pusztina személynevei. Bp., ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége. 1982. 49 l. (Magyar Személynévi Adattárak 45.)
- BENKŐ Loránd: A név és az ember. (Elhangzott a Magyar Nyelv Hete megnyitóján, Lentiben, 1982. április 18-án.) = Nyr. 106. (1982). 4. 391–399.
- BEZSENYINÉ HUSZÁR Melinda: Ráckeve keresztnevei (1801–1950). Bp., ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége. 1982. 86 l. (Magyar Személynévi Adattárak 43.)
- BOGNÁR András: A jászkunsági helynevek rendszere. = Névtud. tanácskozás Kalocsán. (1982). 65–83.
- BOGNÁR András: A tanyanevekről. = Honism. 10. (1982). 6. 14–15.
- *CZEGLÉDI Imre: Békéscsaba utcanévei. A térképet Kazamér Károlyné rajzolta. Békéscsaba, Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága. 1981. 152 l. + 1 térk.
- CSIGE Katalin: Irodalmi személynévadás a 19. századi orosz irodalom tükrében. = NÉ. 7. (1982). 99–102. (Summary in English.)
- CSOMORTÁNI Magdolna: Csikmindszent helynevei. = NyIrK. 26. (1982). 1–2. 155–157.
- CSÖRGITS József: Hercegszöllős földrajzi nevei. (1.) = MképesÚjs. 31. (1982). 21. 30.
- CSÖRGITS József: Vörösmart földrajzi nevei (1)–(2). = MképesÚjs. 31. (1982). 17–18. 30.
- CSÖRGITS József: Vörösmart földrajzi nevei. (3.) = MképesÚjs. 31. (1982). 21. 30.

- DÉNES György: Árnycék és verő. (Földrajzi köznévi és földrajzi nevekbeli jelentéseik.) = NÉ. 7. (1982). 6–8. (Summary in English.)
- DIÓDI Dávid: A névritmus tölünk függ. (A névritmus viszonya az öröklött családnévhez.) = ÉA. 4. (1982). 2. 10.
- DOBOSY László: Az ózdi járás 40 településének ragadványnevei. Bp., ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége. 1982. 143 l. (Magyar Személynévi Adattárak 44.)
- P. DOMBI Erzsébet: A kék az Erdélyi Magyar Szótörténeti Tár állatsínneveiben. = NyÍrk. 26. (1982). 1–2. 109–114. (Summary in Roumanian.)
- DÓRA Zoltán: Kiszorulóban levő faipari műszavaink. = HevSz. 10. (1982). 3. 50–52.
- FEHÉRTÓI Katalin: A családnév kialakulása előtti átmeneti névformák 1. = NÉ. 7. (1982). 44–48. (Summary in English.)
- FERCSIK Erzsébet: Hévízgyörk mai család- és ragadványnevei. Bp., ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége. 1982. 53 l. (Magyar Személynévi Adattárak 46.)
- FÜLÖP László: Sárvár utca neveinek névtani vizsgálata. = VasiSz. 36. (1982). 1. 114–127. (Summaries in German and Russian.)
- FÜREDI Marianne: Sári község keresztnévei 1869 és 1873 között. = NÉ. 7. (1982). 87–90. (Summary in English.)
- HAJDÚ Mihály: A Csepel-sziget helynevei. Bp., Akadémiai. 1982. 332 l.
- HAJDÚ Mihály: Bárczi Géza névtudományi munkássága. = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 99–103.
- HAJDÚ MIHÁLY: Benkő Loránd köszöntése (születésének 60. évfordulóján). = NÉ. 7. (1982). 175–176.
- HAJDÚ Mihály: A 28. néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázat néprajzi témájú dolgozatairól. = MNy. 78. (1982). 2. 213–217.
- HAJDÚ Mihály: A nevelemhiányról. = NÉ. 7. (1982). 124–126. (Summary in English.)
- HAJDÚ Mihály: Válasz Tárkány Szücs Ernőnek. = NÉ. 7. (1982). 171–173. (Lásd Tárkány Szücs Ernő cikkét ugyanebben a számban.)
- HEGEDŰS Attila: A tanyanevekről. = MNy. 78. (1982). 4. 457–459.
- HERÉNYI István: Alsóór genealógiája. Bp., Az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége. 1982. 128 l. (Magyar Névtani Dolgozatok 24.)
- HORVÁTH Olga: Csörötnek személynevei. Bp., ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége. 1982. 79 l. (Magyar Személynévi Adattárak 48.)
- ÍJGYÁRTÓ Judit: Visk helynevei. (A volt Máramaros vármegye huszti járásában, ma a Szovjetunió területén fekszik Visk = Viskovo község) = NÉ. 7. (1982). 27–34. (Summary in English)
- JANITSEK Jenő: Györgyfalva helynevei. = NyÍrk. 26. (1982). 1–2. 148–155.
- KAKUK Mátyás: Kunszentmártoni személynévtípusok a 18. század első felének anyakönyvei alapján. = NÉ. 7. (1982). 61–67. (Summary in English)
- *KALAPIS Zoltán: A Bartók család bánati kapcsolatai. = HungKözl. 13. (1981). 1–2. 71–101. (Summaries in Serbo-Croatian and English.)
- KARACS Zsigmond: Két nemzedék osztálynévsorai ragadványnevekkel. = NÉ. 7. (1982). 93–95. (Summary in English.)

- KASZÁS József: Nyelvjárási sajátosságok tükröződése Lendva ~ Lendava és környéke földrajzi neveiben. = MNy. 24. (1982). 69–78. (Summary in German.)
- KÁZMÉR Miklós: A helynevek és a magyar nyelvtörténet. = Névtud. tanácskozás Kalocsán. (1982). 38–45.
- KISS Jenő: Állatnevek a rábaközi Mihályiból. = NÉ. 7. (1982). 112–116. (Summary in English.)
- KISS Lajos: Különös földrajzi nevek. = Nyr. 106. (1982). 2. 219–233.
- KISS Lajos: Régi földrajzi nevek, régi térképek. = Nyr. 106. (1982). 4. 477–483.
- *KORKISCH, Adolf: Volkstumliche Pflanzennamen aus dem Burgenland. Eine sprachwissenschaftliche Untersuchung. = BurgHbl. 43. (1981). 2. 78–86.
- KOVÁCSNÉ JÓZSEF Magda: Ragadványnév-használat egy városi iskolában. = NyÍrk. 26. (1982). 1–2. 125–130.
- KUCZY Károly: Gazdasági-társadalmi változások a „vízvötte” helyek neveiben. = Névtud. tanácskozás Kalocsán. (1982). 57–63.
- LADÓ János: Magyar utónévkönyv. 5. kiadás. Bp., Akadémiai. 1982. 256 l.
- LADÓ János: Kapitalista-e a Tőkés? (Családneveink eredetéről.) = ÉA. 4. (1982). 1. 8.
- LAKATOS Erika: Tata utcanevei. = NÉ. 7. (1982). 35–41. (Summary in English.)
- LŐRINCZE Lajos: Szűpataktól a Zimréig. (A szóhatáreltolódás révén keletkezett hely- és közneveink.) = ÉA. 4. (1982). 3. 6.
- Magyarország földrajzinév-tára. 1. Fontosabb domborzati, táj- és víznevek. 2. átd. kiadás. Szerk. Földi Ervin. Bp., Kartogr. Vállalat. 1982. 421. + 1 térk.
- MEZŐ András: Török Bálint és Törökbálint. (A helységnév eredete.) = MNy. 78. (1982). 2. 175–180.
- MIZSER Lajos: A diáknevek életéről. = NÉ. 7. (1982). 91–92. (Summary in English.)
- MOHR Miklós: Névtani témájú kéziratok. Komárom megyéből. = NÉ. 7. (1982). 151–154.
- MOLNÁR CSIKÓS László: Ismerősen hangzó személynevek. = MképesÚjs. 31. (1982). 4. 29.
- MOLNÁR CSIKÓS László: Utcanevéhasználat. = MképesÚjs. 31. (1982). 2. 29.
- A. MOLNÁR Ferenc: A finn utcanévadás egy különleges esete. = NÉ. 7. (1982). 161–162.
- NEMES Pál: Battonya elnevezésének kérdéséhez. = BékésiÉ. 17. (1982). 4. 468–475.
- NÉMETH Zoltán: A Pozsony megyei Taksony helynevei. = NÉ. 7. (1982). 18–26. (Summary in English.)
- ÖRDÖG Ferenc: Gyulaj keresztnévei (1738–1960). Bp., ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. 1982. 46 l. (Magyar Személynévi Adattárak 50.)
- ÖRDÖG Ferenc: A pusztai helynevekből keletkezett családnevek kérdéséhez. = Nyr. 106. (1982). 4. 484–486.
- J. PAPP Zsuzsanna: Víziállatok nevei középkori helyneveinkben. = NÉ. 7. (1982). 116–123. (Summary in English.)
- *PENAVIN Olga–MATIJEVICS Lajos: Szenttamás földrajzi neveinek adattára. Újvidék, Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Int. 1981. 79 l.
- *PENAVIN Olga–MATIJEVICS Lajos: Zenta és környéke földrajzi neveinek adattára. Újvidék, M. Nyelv, Irod. és Hungarológiai Kutatások Int. 1980. 125 l.

- POSGAY Ildikó: Egy hollandiai utcanév. = NÉ. 7. (1982). 161–162.
- RÁCZ Sándor: Földeák ragadványnevei. Bp., ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névutató Munkaközössége. 1982. 190 l. (Magyar Személynévi Adattárak 49.)
- REUTER Camillo: Hanenburg = ? Kakasvár. = NÉ. 7. (1982). 3–6. (Lásd Kristó Gyula cikkét a NÉ. 4. (1980). számában.) (Summary in English.)
- REUTER Camillo: Néhány újabb adat Vas megye helységneveinek történetéhez a 16. századból. = VasiSz. 36. (1982). 1. 128–132. (Summaries in German and Russian.)
- REUTER Camillo: *Ug, Kékug és Kékesd*. (Baranyai helységnevek magyarázata.) = MNy. 78. (1982). 4. 460–465.
- RÓNAI Béla: A népetimológia földrajzi neveinkben. = NÉ. 7. (1982). 9–18. (Summary in English.)
- SALAMON Ida: Szentpál helynevei. = NyIrK. 26. (1982). 1–2. 158–160.
- SASVÁRI László: A magyar nyelvű görög katolikus naptár. (Az ünnepek.) = Nyr. 106. (1982). 1. 102–104.
- SASVÁRI László: A tolcsvai Constantin család nevének változásai. = Nyr. 106. (1982). 3. 360–361.
- J. SOLTÉSZ Katalin: Adalékok az írói névadáshoz: Thomas Mann. = NÉ. 7. (1982). 96–99. (Summary in English.)
- J. SOLTÉSZ Katalin: Ismét egy új népnév? (Az *occitan*, *okszitán* eredete és helyes használata) = ÉA. 4. (1982). 4. 3.
- SOLYMÁR Imre: Néhány megjegyzés az apaállatnevekhez. = NÉ. 7. (1982). 174. (Lásd Hajdú Mihály cikksorozatát a NÉ. 4, 5, 6. számában.)
- SOLYMÁR Imre: Nomen est omen. Perczel neve és a korabeli közvélemény. = NÉ. 7. (1982). 67–73. (Summary in English.)
- GY. SZABÓ Gyula: Szalacs helynevei. = NyIrK. 26. (1982). 1–2. 160–164.
- SZABÓNÉ SZAKALI Ágnes: Jánoshida ragadványnevei. Bp., ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névutató Munkaközössége. 1982. 25 l. (Magyar Személynévi Adattárak 47.)
- SZABÓ T. Ádám: *Hárskút* – egy ősi magyar helynévtípus. = MNy. 78. (1982). 2. 206.
- SZÜTS László: Életünk és a nevek. (A Magyar nyelv hete 1982. évi rendezvényeiről.) = NyéK. 48. (1982). 82–84.
- TÁRKÁNY SZÜCS Ernő: Reflexiók egy könyvismertetéshez. = NÉ. 7. (1982). 168–171. (Lásd H[hajdú] M[ihály] cikkét Tárkány Szücs Ernő Magyar jogi népszokások című könyvéről a NÉ. 1981. évi 5. számában.)
- TERÉNYI Nándor: Magyar popegyüttesek nevei. = NÉ. 7. (1982). 109–112. (Summary in English.)
- TERESTYÉNI Ferenc: Magyar közszói eredetű személynevek az 1211-i tihanyi összefűzésben. Utánny. Bp., Magyar Nyelvtudományi Társaság. 1982. 60 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 59.)
- TIBÁD Levente: A helynevek népetimológiai változásairól. = NyIrK. 26. (1982). 1–2. 61–69. (Summary in Roumanian.)
- TIBÁD Levente: Gondolatok a helynévkutatásról. = Kor. 41. (1982). 10. 788–791.
- TVRDOŇ, Emil: Prvy slovensky pokus o toponomasticky slovník Uhorska. (Első szlovák kísérlet egy magyarországi helynévkutatási szótárra.) = SR. 47. (1982). 2. 98–102.

- UDVARI István: Megjegyzések a *Dorocki* családnévhez. = NÉ. 7. (1982). 76–81. (Summary in English.)
- VADAS Ferenc: Puszták, nevek, emberek. Szekszárd, Béri Balogh Múzeum. 1982. 35 l. (Múzeumi füzetek).
- VARGA Gabriella: Bokod családnevei 1773 és 1800 között. = NÉ. 7. (1982). 81–87. (Summary in English.)
- Vas megye földrajzi nevei. Szerk. Balogh Lajos és Végh József. Bárdosi János vezetésével gyűjtötték a Vas megyei pedagógusok és más önkéntes munkatársak. Szombathely, Vas megyei Múzeumok Igazgatósága. 1982. 839 l., 2 t. fol., ill., térk. (Summary in German.)
- VÉKONY László: Dél-Bánát helynévjegyzéke 1700-ból Marsigli-iratok nyomán. = Üzenet. 12. (1982). 7–8. 405–406. (marsigli, Luigi Fernando.)
- Veszprém megye földrajzi nevei. Mészárosné Varga Mária vezetésével gyűjt. a Veszprém megyei pedagógusok és más önkéntes munkatársak. *Veszprém megye*. 1. A tapolcai járás. Szerk. Balogh Lajos és Ördög Ferenc. A mutatót összeáll. Mészárosné Varga Mária. Közzétette Gaál Sándorné Lakossy Judit. Bp., Magyar Nyelvtudományi Társaság. 1982. 328 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 156.)
- VITÁNYI Borbála: Valóságos családnevek Tömörkény műveiben. = NÉ. 7. (1982). 103–109. (Summary in English)
- VÖRÖS Antal: Agrártörténetünk és a dülönévkutatás. = Névtud. tanácskozás Kalocsán. (1982). 46–55.

XI. Nyelvföldrajz és nyelvjárástan. A regionális köznyelvek kérdései

- BALASSA Iván: Csúry Bálint és a „Debreceni Cívis-szótár”. = MNyj. 24. (1982). 31–37. (Summary in Russian.)
- BALÁZS Géza: A kazári népi erdőgazdálkodás munkamenete és szakszókincse. Bp., Az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke—Az MTA Nyelvtudományi Intézete. 1982. 45 l. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 14.)
- BALOGH Lajos: Kovács Margit keramikusművész nyelvi regionalitása. = MNy. 78. (1982). 4. 476–487.
- BERZE NAGY János: Nap és tükör. (Néprajzi, népnyelvi tanulmányok, gyűjtések.) Szerk. Banó István és Fülöp Lajos. Pécs, A Baranya megyei Tanács VB Művelődési Osztálya. 1982. 383 l.
- BURA László: A szatmári fafeldolgozó mesterségek szakszókincse. Bp., ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke, valamint az MTA Nyelvtud. Intézete. 1982. 272 l. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 12.)
- DÓRA Zoltán: Kiszorulóban levő faipari szakszavaink. = Nyr. 106. (1982). 2. 216–218.
- FAZEKASOVÁ, M.: Jazykové a etnografické pamiatky Slovákov v Mad'arsku. (Szlovák nyelvi és etnográfiai emlékek Magyarországon) = SR. 47. (1982). 3. 186–187.
- FODOR Katalin: az *e ~ é*-féle hangok állapota Cigánd mai nyelvújrásában. Bp., ELTE. 1982. 163 l. (ELTE Nyelvtudományi Dolgozatok 32.)

- GÉMES Balázs: A kecskeméti diáknyelv szótára (1967). Bp., ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke, valamint az MTA Nyelvtud. Intézete. 1982. 63 l. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 10.)
- GUNDA Béla: Adatok a *bontófa* tárgyi és nyelvi elterjedéséhez. = Nyr. 106. (1982). 1. 104.
- GUNDA Béla: Terelőszavak és óeurópai pásztormigrációk. = NyK. 84. (1982). 1. 189–202. (Summary in German.)
- HAJDÚ Mihály: A 29. országos néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázat népnyelvi témájú dolgozatairól. = MNy. 78. (1982). 4. 487–492.
- IMRE Samu: „Ízesebb”-e a réce, mint a kacsa? (A köznyelv és a tájnyelv viszonyáról.) = ÉA. 4. (1982). 2. 2–3.
- KISS Jenő: A rábaközi Mihályi nyelvjárásának hang- és alaktana. Bp., Akadémiai. 1982. 211 l.
- KISS Jenő: „Ketskeméten gyűjtött ritkább magyar szók” 1795-ből. = MNy. 78. (1982). 2. 253–256.
- *LIZANEC, P. N.: Lingvogeografičeskij aspekt v issledovanii vengerskih govorov. = AUBud-L. 12. (1981). 143–149.
- LIZANYEC, P. N.–HORVÁTH K. I.: A Kárpátontúli magyar nyelvjárások főbb sajátosságairól. = MNyj. 24. (1982). 3–18. (Summary in Russian.)
- *MATIJEVICS Lajos: Egy jellegzetes nyelvi betét A halálra táncoltatott lány balladában. = HungKözl. 13. (1981). 1–2. 129–148. (Summaries in Serbo-Croatian and English.)
- MIKLÓS TAMÁS Irén: A kőbori tájszavak rendszere. = MNyj. 24. (1982). 39–49. (Summary in German.)
- MOLNÁR Zoltán Miklós: Nyelvjárási szöveg Tapolcafőről. = MNy. 78. (1982). 2. 218–220.
- MURÁDIN László: Néhány gazdasági növénynev belső és területi összefüggéseihez. = NyIrK. 26. (1982). 1–2. 115–123. (Summary in Roumaian.)
- MURÁDIN László: A nyelvjárási ö-zés és í-zés együttes előfordulása. = MNy. 78. (1982). 1. 105–106.
- NYIRKOS István: Irodalmi nyelv – köznyelv – népnyelv. (A nyelvváltozatok rendszeréről.) = MNyj. 24. (1982). 19–30. (Summary in English.)
- PÉNTEK János: Kalotaszegi népi növényismeret. = Művelődés. 35. (1982). 2. 40–42.
- RUZSICZKY Éva: Kazinczy tájnyelvi szemlélete. = MNy. 78. (1982). 3. 257–263.
- SARAMANDU, Nicolae: „Beau temps” dans les langues européennes a partir de l’Atlas Linguarum Europae (ELE). = RRLing. 27. (1982). 4. 301–308. (Példákkal ismerteti a magyarban használatos két alaptípust: *jó idő* (bon temps) és *szép idő* (beau temps).)
- SOLYMÁR Imre: Három etnikum falucsúfolói a Völgyességben. Bp., ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke, valamint az MTA Nyelvtud. Intézete. 1982. 89 l. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 13.)
- SZABÓ József: Észrevételek a kiskundorozsmai nyelvjárás változásáról. = MNy. 78. (1982). 1. 99–105. (Lásd még MNy. 77. 474–486.)
- SZABÓ T. Ádám: Négy északi csángó levél Moldvából (1981) (A levelek nyelvi elemzése.) = MNy. 78. (1982). 4. 492–494.

- ÚJVÁRY Zoltán: Népi írásbeliség, kéziratos könyvek. = Honism. 10. (1982). 6. 3–5.
 VARGA Józsefné: Szociolingvisztikai tanulmányok Oslói község nyelvéből. (A hagyományos paraszti gazdálkodás szókincsének vizsgálata.) = MNyj. 24. (1982). 51–67.
 (Summary in Russian.)
 ZILÁHI Lajos: Tájszavak, szólások Püspökladányból. = Nyr. 106. (1982). 2. 200–207.

XII. Nyelvművelés, normatív nyelvészet

- BACHÁT László: Bárczi Géza A „pesti nyelv” c. tanulmánya és ifjúsági nyelvünk. = Hagományápolás és ifjúsági nyelvünk. = Hagományápolás és megújulás. 1982. 89–98.
 BEREZCKI Gábor: Tovább hintáznak a szavak. (A tévábemondók beszédének furcsaságairól.) = ÉI. 26. (1982). 34. 2.
 BÍRÓ Ágnes: Tegeződve egyszerűbb? (A tegeződésről.) = ÉA. 4. (1982). 1. 7–8.
 BOR Ambrus: Ízes és íztelen. (A vidéki és az irodalmi kiejtésről.) = ÉA. 4. (1982). 1. 1.
 DÉCSY, Gyula: Neuorientierung der ungarischen Sprachpflege? (Balázs János: Magyar deákság. Anyanyelvünk és az európai nyelvi modell. c. könyve kapcsán. Bp., Magvető. 1980. 655 l.) = UAJb. 54. (1982). 137–138.
 DEME László: A nyökögésről – visszanezve. = ÉA. 4. (1982). 4. 13. (Lásd Vezényi Pál és Verekyei Nándor cikkét az ÉA. 1982. évi 4., ill. 1. számában.)
 DEME László: A rádió hangjáról. (Ki és hogyan beszél valójában a rádióban?) = ÉA. 4. (1982). 2. 11.
 GÁLFFY Mózes: Nyelvünk gondjairól. (Jakab István: Nyelvünkről – nyelvünkért. Pozsony, Madách. 1980. 252 l. című könyve kapcsán.) = Kor. 41. (1982). 6. 481–485.
 GERGELY Róza: Család és beszédkultúra. = Kor. 41. (1982). 2. 128–130.
 GINTER Károly: A főnevek beszédünkben. = NyéK. 48. (1982). 43–47.
 GRÉTSY László: Mit ne csináljunk? (A *csinál* ige használatáról.) = ÉA. 4. (1982). 3. 3.
 HERNÁDI Sándor: Nyelvi próbák. Bp., Móra. 1982. 372 l.
 HUSZÁR Ágnes: A félreértésen alapuló viccek nyelvi magyarázata. = MNy. 78. (1982). 4. 435–440.
 JAKAB István: A csehszlovákiai magyar nyelvművelés legfontosabb kérdései [i]-3. = ISz. 25. (1982). 7–9. 635–645, 734–743, 833–844.
 KELENVÁRY János: Játékos anyanyelvünk. (Nyelvművelési kérdések.) = Hét. 27. (1982). 20. 22.
 KEMÉNY Gábor: Így írunk mi. (Az „egy követ fújnak” kifejezés értelmezése.) = ÉA. 4. (1982). 1. 2.
 *KESZLER, Borbála: Charakteristika der Wortarten und des Wortgebrauches spontaner Gespräche im Ungarischen. = AUBud-L. 12. (1981). 95–110.
 KOVÁCS Nemere: A szebb szóért. (Ifjúságunk beszédkultúrájáról.) = Kor. 41. (1981). 1. 54–56.
 KOVALOVSKY Miklós: Apák és fiúk – vagy fiak? (A két szó helyes használatáról.) = ÉA. 4. (1982). 1. 3.

- K[OVALOVSKY] M[iklós]: A nyelvművelés nyilvánossága. (Elméleti, gyakorlati kérdések és feladatok.) = ÉA. 4. (1982). 4. 16.
- LACZKÓ Judit–FÁBIÁN Pál: A tárgyrag kapcsolása idegen nevekhez. = ÉA. 4. (1982). 2. 15.
- LŐRINCZE Lajos: Édesanya-nyelvünk. (A szókapcsolatváltozása „szóhatáreltolódás” útján.) = ÉA. 4. (1982). 1. 5.
- LŐRINCZE Lajos: A nyelvművelő Arany János időszerűsége. = NyéK. 47. (1982). 12–19.
- MAJOROS Mihály: Nosztalgia és ellenszenv. (A budapesti és a vidéki nyelvről. L. ÉA. 1982/1-ben Bor Ambrus cikkét is.) = ÉA. 4. (1982). 3. 2.
- *MÁRK Tamás: Tessék magyarul! Unkarin kielen peruskurssi. 2. Helsinki, Suom. Kirjall. Seura. 1980. 232 l. (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 361.)
- MARTINKÓ András: „Illetlenségek” és szótévesztések. (Botlások az „élő” és családias nyelvi közlésben.) = ÉA. 4. (1982). 4. 8–9.
- MOLNÁR CSIKÓS László: Az aranyhangú bánathegedű. (Nyelvhelyességi és nyelvművelő kérdések.) = MképesÚjs. 31. (1982). 7. 29.
- MOLNÁR CSIKÓS László: Hagyd már ezeket a stószokat. (Magyar nyelvhelyességi kérdésekről.) = MképesÚjs. 31. (1982). 22. 29.
- MOLNÁR CSIKÓS László: A klasszikus műveltség „metódja”. (Nyelvhelyességi kérdések.) = MképesÚjs. 31. (1982). 17. 29.
- MOLNÁR CSIKÓS László: Csónakázik (és más efféle igék). = MképesÚjs. 31. (1982). 13. 29.
- MOLNÁR CSIKÓS László: Most befellegzett a svercereknek. (Magyar nyelvhelyességi kérdések.) = MképesÚjs. 31. (1982). 21. 29.
- MOLNÁR CSIKÓS László: Ésszel vagy ész nélkül? (Nyelvhelyességi kérdések.) = MképesÚjs. 31. (1982). 14. 29.
- MOLNÁR CSIKÓS László: A *közben* nem jó. = MképesÚjs. 31. (1982). 16. 29.
- MOLNÁR CSIKÓS László: Miért írunk *ly*-t egyes szavakban? = MképesÚjs. 31. (1982). 19. 29.
- MOLNÁR CSIKÓS László: Ne pumpálg folyton (Nyelvhelyességi kérdések.) = MképesÚjs. 31. (1982). 20. 29.
- MOLNÁR CSIKÓS László: A rendőrnő és társai. (Nyelvhelyességi kérdések.) = MképesÚjs. 31. (1982). 18. 29.
- MONTÁGH Imre: Gyermekszínházi beszédnevelő könyve. Utány. Bp., NPI. 1982. 112 l.
- NÉMETH Károly: Megnyitó beszéd. (Elhangzott a Magyar Nyelv Hete megnyitóján, 1982. április 18-án.) = Nyr. 106. (1982). 4. 386–390.; lásd még ÉA. 4. (1982). 3. 1.
- SÁMBOKRÉTHY Péter: Pingpong és asztalitenisz. = ÉA. 4. (1982). 1. 3.
- SEREGY Lajos: Ferenc Józsefnek jó volt? (A vállalatok és a vállalatok osztályai nevének helyesírásáról.) = ÉA. 4. (1982). 2. 3.
- SZABÓ Géza: „Választékos” nyelvi formák. = ÉA. 4. (1982). 2. 7.
- SZ[ABÓ] I[lona]: Nyelvművelés és nyelvfilozófia. (Balázs János a Magyar Nyelv 1981. 4. számában megjelent tanulmánya kapcsán.) = Kor. 41. (1982). 8. 654–656.
- SZELI István: Szervezett nyelvápolás. = MképesÚjs. 31. (1982). 9. 26–27.
- SZÓCS István: A hordás árnyékában. (Nyelvhelyességi kérdések.) = Utunk. 37. (1982). 34. 6.

- SZŐCS István: Tolvajnyelv vagy – lelemény. = Utunk. 37. (1982). 35. 6.
- SZŐCS István: Világdelibáb. (Nyelvészeti kérdések.) = Utunk. 37. (1982). 36. 2.
- TOLCSVAI NAGY Gábor: A köszönés hiányáról. = ÉA. 4. (1982). 1. 7.
- TÓTH Péter: Szirmai Antal, a nyelv művelő. Harc a magyar hivatalos nyelvért. = Napjaink. 21. (1982). 1. 35–36.
- TÖRÖK Gábor: Kommunikációs, információs. (Sallangképződmények napjaink nyelvében.) = ÉA. 4. (1982). 4. 2.
- T. URBÁN Iona: Másképp írjuk – mást jelent! (Az egybeírás és különírás jelentésmegkülönböztető szerepéről.) = ÉA. 4. (1982). 2. 14.
- G. VARGA Györgyi: Mondatok színeváltozása. (A mondatok szóként való használatáról.) = ÉA. 4. (1982). 4. 5.
- VEZÉNYI Pál: A nyökögésről – kívülről nézve. = ÉA. 4. (1982). 4. 13. (Lásd még Verkenyei Nándor és Deme László cikkét az ÉA. 1982. évi 1. számában.)

XIII. A nyelvi kölcsönhatás kérdései

(Két- és többnyelvűség. Kontrasztív nyelvészet, tipológia, areális nyelvészet.

A gyermeknyelv kérdései)

- APRESJAN, Ju. D.–PALL, Erna (Páll Erna): Russkij glagol – vengerskij glagol. Upravlenije i socetajemost. (Orosz ige – magyar ige. Vonzatok és kapcsolódások.) 1–2. Bp., Tankönyvkiadó. 1982. 834, 835 l.
- AVRAM, Andrei: Note etimologice. (Etimológiai jegyzetek.) = LR. 31. (1982). 137–142. (A köv. magyar eredetű szavak etimológiáját tárgyalja: *pohoiala*, *poiveala*, *poi-va*, *ponva* a magyar ponyva átvételei; a román *porticuri*, *porteca* a magyar *portéka*, a román *metric* a magyar mérték szóra vezethető vissza.)
- AVRAM, Andrei: Note etimologice. (Etimológiai jegyzetek.) = LR. 31. (1982). 1. 15–20. (A román *podiolca* (*pondiolca*) és a *belsug* szavak etimológiája; a magyar *pongyola*, illetőleg a *bőség* átvételei a románban.)
- BAKOS Ferenc: A magyar szókészlet román elemeinek története. Bp., Akadémiai. 1982. 559 l.
- BAKOS Ferenc: Néhány megjegyzés Blédy Géza „Influenta limbii române asupra limbii maghiare” című doktori értekezésének (Sibiu, 1942) és Márton Gyula–Péntek János–Vöő István „A magyar nyelvjárások román kölcsönszavai” c. monográfiájának (Bukarest, 1977.) viszonyáról. = MNy. 78. (1982). 3. 328–331.
- BAKOS Ferenc: Megnevezés és kontrasztivitás. (A magyar fő- előtagú főnévi összetételek újlatin, germán és szláv megfelelőinek tipológiai vizsgálata.) = NyK. 84. (1982). 1. 3–39. (Summary in French.)
- BÁRKÁNYI Zoltánné: Az igei szerkezetek néhány problémája a lengyel és a magyar nyelvben. = A lengyel nyelvoktatás Magyarországon. 3. (1982). 132–146. (Summary in Polish.)
- BIHARI Gábor: Néhány sajátos helyviszonyt jelölő lengyel előjárás szerkezet és magyar határozóragos kapcsolat összevetése. = A lengyel nyelvoktatás Magyarországon. 3. (1982). 193–205. (Summary in Polish.)

- Contrastive Studies Hungarian–English. Ed. by László Dezső. Bp., Akadémiai. 1982. 121 l. (Studia comparationis linguae Hungaricae. Redigit György Szépe.) (A tanulmányok külön bibliográfiai szócikkekben is feltüntetve.)
- CSAPÓ József: English Denominal Adjectives and Their Hungarian Equivalents. = SEH. (1982). 21–38.
- DEZSŐ, László: Studies in Syntactic Typology and Contrastive Grammar. Transl. by Imre Gombos and Béla Hollósy. Bp.–The Hague, Akadémiai–Mouton. 1982. 307 l. (Janua linguarum. Series practica 89.)
- DEZSŐ, László: English–Hungarian Contrastive Linguistic Research in Hungary. = SEH. (1982). 7–19.
- DIÓSY-STEPHANIDES, Éva: The Generic Use of the Article in English and Hungarian. = SEH (1982). 89–111.
- *FABRIC [FÁBRICZ], Karoj [Károly]: Častica *li* v russkih voprositel'nyh predloženi-jah i jejo vengerskij ekvivalent, častica *-e*. = AUSz-DissSlav. 14. (1981). 181–213.
- FARKAS Katalin: A szlovák és a magyar nyelv kölcsönhatása a tanulók nyelvhasználatában. = SzocNev. 27. (1982). 6. 161–164.
- FARKAS Vilmos: Görög eredetű latin elemek a magyar szókincsben. Bp., Akadémiai. 1982. 408 l. (Nyelvészeti tanulmányok 21.)
- *FIXLERNÉ KEPECS Ágnes: Az angol szenvedő szerkezet és magyar megfelelőinek kontrasztív vizsgálata. = Anglisztikai napok '81. (1981). 137–146.
- GUTTMANN Miklós: Szlovén szókészleti egységek Muravidéki, magyar anyanyelvű főiskolai hallgatók nyelvhasználatában. = Nemzetközi szlavisztikai napok. (1982.). 116–120.
- GYÖRFFY Attila: Az egyes és többes szám másodlagos funkciójáról a magyar, angol és az orosz nyelvben. = AAPNy. 9/E. Russz. (1982). 89–91.
- HORECKY, Ján: Zur morphematischen Struktur des Slowakischen und Ungarischen. = ZPh. 35. (1982). 4. 402–405.
- HORVAT [Horváth], I.: Nekotoryje voprosy semantizacii bezekvivalentnoj leksiki. = SRuss. 5. (1982). 115–123.
- JAKAB István: Szlovák hatások a csehszlovákiai magyarok nyelvhasználatában. = Nyr. 106. (1982). 1. 1–17.
- KISS, István: Kontrastive Untersuchungen in der Lexik und ihre Bedeutung im Lexikunterricht. = Fol-P-L. 12. (1982). 61–73. (Summaries in Hungarian and Russian.)
- É. KISS Katalin: Hungarian and English: a Topic-focus Prominent and a Subject Prominent Language. = SEH. (1982). 39–59.
- KONTRA, Miklós: Medical Languages in Contact: English and Hungarian. = AFT. 15. (1982). 75–89.
- KORNILOV, Genn: O gomogennyh javlenijah v vengerskom i čuvašskom jazykah. = SovFU. 18. (1982). 1. 50–57. (Summary in German.)
- KORPONAY Béla: A Double-faced Case Category. = SEH. (1982). 61–73.
- KRAJČOVIČ, Rudolf: Slovenčina v období uhorského baroka. (A szlovák nyelv a magyar barokkban.) = KS. 16. (1982). 3. 65–71.
- KRAJČOVIČ, Rudolf: Slovenčina v období uhorského humanizmu. (A szlovák nyelv a magyar humanizmus korában.) = KS. 17. (1982). 1. 3–9.

- *KRISTO [KRISTÓ], D[jula] [Gyula]: Vyvody, sdelannyje na osnove issledovanija nazvanij poselenij ruszkoi narodnosti v karpatskom basseine. = AUSz-DissSlav.Suppl. 14. (1981). 3–8.
- KOŠĆ, Józef: Interferencje gramatyczne w wypowiedziach studentów węgierskich uczących się języka polskiego. = A lengyel nyelvoktatás Magyarországon. 3. (1982). 207–221. (Summary in Hungarian.)
- KUN László: Magyar mássalhangzók – orosz mássalhangzók. = NyPÍ. 3. (1982). 354–367. (Summary in Russian.)
- KOVÁCS Ferenc: George Bariț a nyelvismeretről és a kölcsönös megbecsülésről. = A Hét. 13. (1982). 20. 9.
- KOVÁCS Márton: Gondolatok a kétnyelvűségről. = NyéK. 46. (1982). 19–22.
- LEWANDOWSKI, Jan: Projekt polski–węgierskich badań nad nauczaniem języka polskiego na Węgrzech. – A lengyel nyelvoktatás Magyarországon. 3. (1982). 54–60. (Summary in Hungarian.)
- LEWANDOWSKI, Jan–BANCZEROWSKI, Janusz: Zestawienie polskich i węgierskich prac z zakresu nauczania języka polskiego na Węgrzech oraz polsko–węgierskich studiów konfrontatywnych 1957–1982.) A lengyel nyelvoktatás Magyarországon. 3. (1982). 239–248.
- *LIPTÁK, Stefan: Lexika zemplinskych a užsnych náreci vo svetle vzťahov k iným náreciam a cudzím jazykom. (A zempléni és ungmegyei nyelvjárások szókincse – más nyelvjárásokhoz és idegen nyelvekhez való kapcsolataik tükrében.) = Nové obzory. 22. (1980). 179–184.
- MIHALOVICS Árpád: Tipológiai vizsgálatok. = AAPNy. 9/E. Russz. (1982). 49–59.
- MOLLAY Károly: Német–magyar nyelvi érintkezések a 16. század végéig. Bp., Akadémiai. 1982. 643 l. (Nyelvészeti tanulmányok 23.)
- MOLNÁR CSIKÓS László: Hogyan fordítható magyarra a szerbhorvát appozitívum? = MképesÚjs. 31. (1982). 5. 29.
- MOLNÁR CSIKÓS László: Román szókapcsolatnak megfelelő magyar szavak. = MképesÚjs. 31. (1982). 3. 29.
- MORVAY Károly: Lengyeloktatás felnőtteknek (In memoriam Pista bácsi – Varsányi István.) = A lengyel nyelvoktatás Magyarországon. 3. (1982). 232–238. (Summary in Polish.)
- NÁDASDY Ádám: Relative Pronouns in English and Hungarian. = SEH. (1982). 75–87.
- PACZOLAY Gyula: Lengyel és magyar proverbiumok összehasonlítása. = A lengyel nyelvoktatás Magyarországon. 3. (1982). 61–113. (Summary in Polish.)
- PALASTI [PALÁSTI], K.: Ob odnom iz transformacionnyh tipov bezličnyh predloženij ruszkogo jazyka i o jego vengerskih ekvivalentah. = SRuss. 5. (1982). 53–58.
- *PETE, Istvan [István]: Nesopvpadenije zaykovej i logičeskoj kategorii količestva a ruszkom i vengerskom jazykah. = AUSz-DissSlav. 14. (1981). 147–163.
- *PLÉH, Csaba: The Role of Word Order in the Sentence Interpretation of Hungarian Children. = FoL. 15. (1981). 3–4. 331–343.
- RITTER, Ralf Peter: Zur Frage der bulgarismen unter den slawischen Lehnwörtern des Ungarischen. = Die slawischen Sprachen. Band. 1. (1982). 80–85.

- RITTER, Ralf Peter: Ein führneuhochdeutsches Lehnwort des Ungarischen: *hopcihér* 'Rädelsführer'. = NyK. 84. (1982). 1. 269–270.
- *ROT Sándor: A két- és többnyelvűség lingvisztikai kérdései és a kulturális pluralizmus problémái. = Acta Germanica et Acta Romanica. (1981). 408–422.
- *SIPTÁR, P[éter]: A Note on Initial Clusters in English and Hungarian. = ALH. 30. (1980). 3–4. 327–343.
- *H. STEPHANIDES Éva: Az angol *some* és *any*, valamint magyar megfelelőik kontrasztív vizsgálata. = Anglisztikai napok '81 (1981). 147–154.
- SZABICS Imre: A francia értelmezői szintagmák és magyar megfelelőik. = MNy. 78. (1982). 3. 304–311.
- SZABÓ Géza: Gondolatok a nyelvi kapcsolatok kutatásáról a nyugati magyar nyelvjárásokban. = Nemzetközi szlavisztikai napok. (1982). 10–115.
- SZABÓ T. Attila: A magyar szókészlet román eredetű kölcsönszavainak kutatása. = MNy. 78. (1982). 4. 385–398.
- SZÉKELY Gábor: A denominális *-ság* képzővel alkotott magyar szavak és orosz megfelelőik. = AAPNy. 9/E. Russz. (1982). 61–71.
- UDVARI István: Adalékok a bács-szerémi ruszin nyelv magyar jövevényszavai alakítani meghonosodásának kérdéséhez. = AAPNy. 9/E. Russz. (1982). 33–47.
- VARGA László: Differences in the Stressing of Reused Nouns in English and Hungarian. = SEH. (1982). 113–121.
- VEENKER, Wolfgang: Konfrontierende Darstellung zur phonologischen Statistik der ungarischen und finnischen Schriftsprache. = NyK. 84. (1982). 2. 305–348.
- ZIMMER, Rudolf: Der persönliche Infinitiv. Ein Phänomen des Portugiesischen und Ungarischen. Ein kontrastiver Versuch. = FUM. 6. (1982). 1–2. 125–144.
- *ZOLTAN [ZOLTÁN], A[ndrás]: K voprosu o vostočno-slavjansko–vengerskih lek-sičeskih svjazjah XII–XIII vv. (Tezisy). = AUSz-DissSlav. Suppl. 14. (1981). 92–93.

XIV. Nyelvtan és szövegten (Alaktan, mondattan)

- ANTAL László: Még egyszer a feltételes mód jeléről. = MNy. 78. (1982). 4. 409–415.
- BÁNRETI Zoltán: Szabály és tendencia a szinkronikus grammatikában. = Nyr. 106. (1982). 3. 301–306.
- BÉKÉSI Imre: Szövegszerkezeti alapvizsgálatok (Magyar újsághíryanag alapján.) Bp., Akadémiai. 1982. 245 l.
- BENCÉDY József–FÁBIÁN Pál–RÁCZ Endre–VELCSOV Mártonné: A mai magyar nyelv. Szerk. RácZ Endre. 5. kiadás. Bp., Tankönyvkiadó. 1982. 571 l.
- BERRÁR Jolán: Próbák és problémék a Mai Magyar Nyelv tankönyv új kiadásához. A szófajok. = Dolgozatok a magyar leíró nyelvtan köréből. 1982. 7–32. (ELTE Nyelvtudományi Dolgozatok 33.)
- DEME László: Közigazgatásunk nyelvi arculata. Bp., Magyar Nyelvtudományi Társaság. 1982. 49 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 162.)
- DEME László: A közigazgatási irat mint szövegmű. = Nyr. 106. (1982). 1. 17–26.

- GAÁL Edit: Egy magyar leíró nyelvtan terve. = Dolgozatok a magyar leíró nyelvtan köréből. 1982. 33–81. (ELTE Nyelvtudományi Dolgozatok 33.)
- KABÁN Annamária: A bekezdések szöveglogikai szerkezete Apáczai Magyar Encyclopédiájában. = NyIrK. 26. (1982). 1–2. 101–107. (Summary in Roumanian.)
- KABÁN Annamária: A tudományos stílus fogalmának tisztázásához. (Kommunikációelméleti és szövegnyelvészeti megközelítés.) = Nyr. 106. (1982). 343–351.
- KEMÉNY Gábor: Szöveg és jelentés. (Ceruzajegyzetek egy újszerű könyv margójára. – Murvai Olga: Szöveg és jelentés. A szabad függő beszéd szövegnyelvészeti vizsgálata. Bukarest, Kriterion. 1980. 194 l.) = Nyr. 106. (1982). 4. 465–476.
- RÁCZ Endre: „Fáj a lábaim”. (Az állítmány egyeztetése a többes számú birtokszóval.) = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 141–161.
- RÁCZ Endre–SZEMERE Gyula: Mondattani elemzések. 2. bőv. kiadás. Bp., Tankönyvkiadó. 1982. 385 l. (Egyetemi tankönyv.)
- ROZGONYINÉ MOLNÁR Emma: A szólások és közmondások szövegbe szerkesztése. = Nyr. 106. (1982). 3. 352–356.
- SCHLACHTER, Wolfgang: Denominális igekötős képzések a magyarban. (A *megvakul* típusról.) = MNy. 78. (1982). 3. 276–286.
- SCHLACHTER, Wolfgang: Denominális igekötős képzések a magyarban. = MNy. 78. (1982). 4. 398–409.
- VARGA Katalin: Én, te, ő. Kalandok a szófajok birodalmában. 3. kiadás. Bratislava–Bp., Madách–Móra. 1982. 233 l.
- VARGA László: Két szintaktikai pozícióról. = MNy. 78. (1982). 2. 159–169.

XV. Nyelvtörténet és etimológia. Az irodalmi nyelv története

- E. ABAFFY Erzsébet: A *teszen: tön* típusú igék az ősmagyar kor szinkrón rendszerében. = MNy. 78. (1982). 4. 416–425.
- E. ABAFFY Erzsébet: A *teszen: tön* típusú igék az ősmagyar kor szinkrón rendszerében. = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 113–125.
- *E. ABAFFY, Erzsébet: The Connection Between Verbal System and Conjugation in Old Hungarian. = ALH. 30. (1980). 3–4. 221–238.
- E. ABAFFY Erzsébet: A mondást, közlést jelentő igék szerkezete a 16. században. = MNy. 78. (1982). 2. 153–159.
- ÁCS Pál: A magyar irodalmi nyelv két elmélete: az erasmista és a Balassi-követő. = ItK. 86. (1982). 4. 391–403. (Summary in French.)
- ADAMOVIC, Milan: Zum ungarischen Wort *csipke*. = FUF. 44. (1982). 1–3. 99–103.
- BAKOS Ferenc: *Pont* 'munkaegység' (Szómagyarázat.) = MNy. 78. (1982). 4. 459–460.
- BAKOS József: XVII–XVIII. századi szótörténeti adatok Eger város régi jegyzőkönyveiben. = MNy. 78. (1982). 1. 125–128. (Nyelvtörténeti adatok. Lásd még MNy. 76. 123–127, 253–256.)
- BALÁZS János: Három szófejtés (gyep ~ gyepű; böjt; verseny.) = MNy. 78. (1982). 2. 169–175.
- BÁNKI Judit: *Atom, atomus*. (Szómagyarázat.) = MNy. 78. (1982). 1. 96–97.

- BÁRCZI Géza: A Halotti Beszéd nyelvtörténeti elemzése. Sajtó alá rend. és szerk. E. Abaffy Erzsébet és N. Abaffy Csilla. Bp., Akadémiai. 1982. 195 l. (Nyelvészeti tanulmányok 24.)
- BÁRCZI Géza—BENKŐ Loránd—BERRÁR Jolán: A magyar nyelv története. 4. kiadás. Bp., Tankönyvkiadó 1982. 599 l. (Egyetemi tankönyv.)
- D. BARTHA Katalin: A magyar szóképzés története. Bp., ELTE. 1982. 138 l. (Egyetemi magyar nyelvészeti füzetek)
- BENKŐ Loránd: Egy régi magyar pipafajta nyelv-, tárgy- és művelődéstörténetéről. = MNy. 78. (1982). 3. 311–320.
- BERNÁTH Béla: *Ejtőzik*. (Szómagyarázat.) = MNy. 78. (1982). 1. 97.
- BERNÁTH Béla: *Ostoba*. (Szómagyarázat.) = MNy. 78. (1982). 3. 333–334.
- CSANDA, S[ándor]: Slovenské preklady zalmov Alberta Molnára Szenciho z r. 1752. = SSLav. 28. (1982). 1–4. 217–228.
- DÉCSY, Gyula: Linguistische Sinndeutungen V. (Pécs, Zagreb und Zágráb, Csele, Moson, Pozsony usw.) = UAJb. 54. (1982). 108–118.
- DIENES Erzsébet: Az Érdy Kódex sz/v változatú igetőveiről. = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 127–133.
- DIENES Erzsébet: A Jordánszky Kódex eredetéről. = MNy. 78. (1982). 4. 440–453.
- FARKAS Vilmos: A magyar hangtörténet és helyesírástörténet rendszerbeli összefüggése. Bp., Akadémiai. 1982. 87 l. (Nyelvtudományi Értekezések 111.)
- FARKAS Vilmos: Lyukas-e a magyar szótörténet hálója? (Egy nyelvészeti munka szélsőséges fogadtatása.) = ÚÍ. 22. (1982). 2. 112–116.
- FEHÉRTÓI Katalin: Előljáró volt-e *Eleuiarow*-nak nevezett György? = MNy. 78. (1982). 3. 331–333.
- GÁCSER Imre: Az 1211. évi tihanyi összeírás helyesírása és hangtani sajátosságai. Utánn. Bp., Magyar Nyelvtudományi Társaság. 1982. 34 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 58.)
- GOMBOCZ Zoltán: Hangtörténet. 2. kiadás (utánn.) Bp., Magyar Nyelvtudományi Társaság. 1982. 38 l. (Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 77.)
- *GREGOR, Ferenc: Z historie mad'arskej odbornej lexiky: *purgelejt, senkel*. = AUBud-L. 12. (1981).
- HEGEDŰS László: Fejér megye – korai Árpád-kori okleveleinkben. FMSz. (1982). 1. 65–67.
- HORGOSI Ödön: *Kacabáj*. (A kutyanévként is használt szó magyarázata.) = Nyr. 106. (1982). 1. 101–102.
- HORVÁTH Károly: Az *sz-szel* és *d-vel* bővülő *v-tővű* igék története. (Utánn.) Bp., Magyar Nyelvtudományi Társaság. 1982. 38 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 61.)
- JAKAB István: A magyar igekötő szófajtani útja. Bp., Akadémiai. 1982. 73 l. (Nyelvtudományi Értekezések 112.)
- JAKAB László: A feltételes mód és az elbeszélő múlt jelének alakulása a Jókai-kódexben. = MNy. 78. (1982). 3. 297–304.
- KIRÁLY Péter: Rovásábécé 1743-ból. (Nyelvtörténeti adatok.) = MNy. 78. (1982). 2. 250–253.

- KOVÁCS István: XVI–XVII. századi szótörténeti adatok. MNy. 78. (1982). 3. 382–384. (Lásd még MNy. 77. 254–256, 381–384, 510–511.)
- LÁZS Sándor: Javaslat nyelvemlékeink új kiadásához. = MNy. 78. (1982). 1. 47–52.
- *MANZELLI, G.: Per la storia dell'ungherese *tolmács* 'interprete' = AUBud-L. 12. (1981). 111–141.
- MARTINKÓ András: Lóvá tettem Csínom Palkót. (A *csinom* szó eredetének egy lehetséges magyarázata.) = Nyr. 106. (1982). 3. 294–301.
- MARTINKÓ András: A vak tyúk szemet keres (az OMS.-ban). = MNy. 78. (1982). 1. 38–47.
- MÉSZÁROS István: *Nevel* szavunk jelentésének történeti változásai. = MNy. 78. (1982). 2. 181–191.
- MOLNÁR CSIKÓS László: Honnan ered a *keš* szó? = MképesÚjs. 31. (1982). 23. 29.
- A. MOLNÁR Ferenc: (Surjánfalva) ~ Sürgyefalu ~ Őrdesti. (Helynévmagyarázat.) = Nyr. 106. (1982). 3. 358–360. (Lásd Reuter Camillo cikkét Nyr. 104. 110–111.)
- A. MOLNÁR Ferenc: Az Ómagyar Mária-Siralom értelmezéséhez. = MNy. 78. (1982). 1. 29–38.
- NYOMÁRKAY, I[stván]: Die wendische Übersetzung eines ungarischen Gebetbuches. = SSlav. 27. (1981). 1–4. 129–132.
- OCKSKAY György: Pázmány hatása Kelemen Didák prédikációiban. = ItK. 86. (1982). 4. 436–448. (Tables of Contents in Russian and French.)
- OJTOZI Eszter: A máriapócsi baziliták cirillbetűs könyvei. Debrecen, KLTE Könyvtára. 1982. 137 l. + 43 táblalap. (Rég tisztántúli könyvtárak 2.)
- *OJTOZI, E[dit]: Dannyje k rekonstrukcii kirillo-slavjanskogo knižnogo fonda byvsej monastyrskoj biblioteki marijapovčanskih bazilian. = AUSz-DissSlav. Suppl. 14. (1981). 21–27.
- K. PALLÓ Margit: Régi török eredetű igéink. Szeged, Universitas Szegediensis de Attila József Nominata. 1982. 271 + XII l. (Studia Uralo-Altica. Supplementum 1.)
- K. PALLÓ Margit: *Kínál. Tárház, társzekér.* (Szómagyarázatok.) = Nyr. 106. (1982). 3. 357.
- K. PALLÓ Margit: Mongolos jövevényszavainkhoz. = MNy. 78. (1982). 1. 97–98.
- K. PALLÓ Margit: *Nyűg.* (Szómagyarázat.) = MNy. 78. (1982). 2. 204.
- PÁSZTOR Emil: „Ha fölébresszük Pistát”. (Szembesítés a Halotti Beszéddel.) (Az -szű végű igék helyes használatáról és ragozásáról.) = Nyr. 106. (1982). 4. 500–501.
- RÉDEI, Károly: Die Herkunft des Imperativzeichens im Ungarischen. = FUF. 44. (1982). 1–3. 1–10.
- REUTER Camillo: Csereklye (Szómagyarázat.) = MNyj. 24. (1982). 79–88. (Summary in German.)
- REUTER Camillo: A Szabács Viadala *kwteŷ* szavához. = MNy. 78. (1982). 2. 204–206.
- SCHEIBER Sándor: *Ábrahám, Izsák, Jákob kebelében.* (A Halotti Beszéd e fordulatának jelentésértelmezése.) = MNy. 78. (1982). 4. 465–466.
- SKRIPECZ Sándor: *Döfi* (Magyarázata és szótározása.) = Nyr. 106. (1982). 2. 233–235.
- SOMOGYI Béla: *Csülökre megy.* (A szókapcsolat eredete és jelentése.) = MNy. 78. (1982). 1. 98.

- SZILÁGYI Ferenc: *Bocskor* (Szómagyarázat.) = MNy. 78. (1982). 2. 206–213.
- TAKÁCS Lajos: *Göboly ökör – göboly sertés marha.* (Szómagyarázat.) = MNy. 78. (1982). 3. 334–336.
- TAKÁCS Lajos: *Kopolya* (Lapos helyen gyorsan megásható kút. – Szómagyarázat.) = NyK. 84. (1982). 1. 264–268. (Summary in English.)
- P. TÁLOS Endre: *Purdé* (Szómagyarázat.) = MNy. 78. (1982). 3. 336–338.
- TOMPA József: A mai magyar dativus és genitivus alak- és mondattanához. = ÁNyT. 14. (1982). 127–141.
- UDVARI István: Adalék az é-féle hangok középmagyar kori történetéhez. = MNy. 78. (1982). 1. 93–96.
- VARGHA Balázs: Lyukas! = Úf. 22. (1982). 2. 117–118. (Lásd Farkas Vilmos: Lyukas-e a magyar szótörténet hálója? című cikkét ugyanebben a számban, 112–116.)
- VITÁNYI Borbála: Göröd nyomában Sárközög és tovább. (A Görönd szó eredete és jelentése.) = ÉA. 4. (1982). 4. 12.
- ZAY Ferenc: Az Landor Fejrwat el wezessenek oka. E woth es igr esewth (1535 k.) Hasonmás és kritikai szövegkiadás. Közzéteszi Kovács István. Debrecen, 1982. 2271.
- ZOLTÁN András: *Émely* szavunk (szavaink) eredetéről. = MNy. 78. (1982). 3. 321–328. (Orosz nyelvű változatát, mely csak *émely*¹ eredetét tárgyalja lásd SSLav. 25. 465–473.)
- ZSEMLYEI János: Az *ifjú* és szócsaládja az erdélyi régiségben. = NyIrK. 26. (1982). 1–2. 71–83. (Summary in Roumanian.)

XVI. Stilisztika

(A szépírói – költői és prózai – művek nyelvének elemzése.

A stilisztikával érintkező kérdések. Verstan.)

- BALASSA Péter: Lét-poétika és verskertészet. (Nemes Nagy Ágnes: *Metszetek* című esszékötetéről.) = Je. 25. (1982). 12. 1138–1143.
- *BANÓ István: Három archaikus mesei stíluselem generatív nyelvelméleti megvilágításában. Bp., ELTE. 1981. 13 l. (Folklór és folklorisztika 29.)
- BÉKÉS Imre: A mellérendelő kapcsolás konstrukcionális szerepe egy Németh László-esszében. = Nyr. 106. (1982). 1. 88–100.
- BENCZE Lóránt: Ladik Katalin: Négy fekete ló mögöttem repül (Ladik Katalin szóképeiről.) = ÉA. 4. (1982). 4. 8.
- BENCZE Lóránt: „A metaforáló állat”. (A metaforálás elmélete.) = Nyr. 106. (1982). 4. 455–466.
- BENKŐ László: Röpszótár Móra Ferenc műveiből. = Nyr. 106. (1982). 1. 51–61.
- BÜKY László: A *mély* főnév Füst Milán és Karinthy Frigyes költői nyelvének képalotási rendszerében. = Nyr. 106. (1982). 3. 310–318.
- DOBÓNÉ BERENCSI Margit: Az Egri csillagok elemzéséhez. = Mtan. 25. (1982). 3. 114–118. (Tables of Contents in Russian and French.)
- DOBÓNÉ BERENCSI Margit: Költői eszközök Dobos László Hólepedő című regényében. = Nyr. 106. (1982). 3. 318–324.

- DOBÓNÉ BERENCSI Margit: Gondolatok a *Légy jó mindhalálig* nyelvi-stilisztikai elemzéséről. = Mtan. 25. (1982). 5. 220–226. (Tables of Contents in Russian and French.)
- ELEKFI László: Beszédütem, versütem. = Nyr. 106. (1982). 2. 129–138.
- ELEKFI László: Verstani elemzések vitája és a Zrínyi-kutatás. (1981. december 17–18.) = Nyr. 106. (1982). 3. 374–376.
- ÉZSIÁS Erzsébet: A Szerb Antal-i ironia stíluseszközei. = Nyr. 106. (1982). 2. 175–182.
- FÁBIÁN Gyuláné: Tiborc panaszának nyelvi elemzése. = Mtan. 25. (1982). 6. 276–279. (Tables of Contents in Russian and French.)
- FEHÉR Erzsébet: Műfajiság és szövegalkotásmód az aktivista regényben. (Kassák Lajos: Tragédiás figurák, 1919.) = Lit. (1982). 2. 279–303.
- GALLASY Magdolna: Száll az ének. (A kifejezések hangulatáról és használatuk helyénvalóságáról.) = ÉA. 4. (1982). 1. 4.
- GRÉTSY László: Száll az ének? Hadd szálljon! (A költői idézetek, szállóigék védelmében.) = ÉA. 4. (1982). 2. 1.
- HERCZEG Gyula: Impresszionizmus és realizmus Kaffka Margit prózájában. = MNy. 78. (1982). 1. 19–29.
- HERCZEG Gyula: Impresszionizmus és realizmus Kaffka Margit prózájában. = MNy. 78. (1982). 2. 136–145.
- HERCZEG Gyula: Móricz Zsigmond mondatszerkezetei. = It. 64. (1982). 1. 151–165.
- HERCZEG Gyula: Polifon regényszerkezet, eseményesség és impresszionista jegyek mai prózáinkban. = Nyr. 106. (1982). 1. 40–51.
- HORNYIK Miklós: Németh László metaforái. = Lit. (1982). 1. 95–99.
- HORVÁTH Iván: Balassi költészete történeti-poétikai megközelítésben. Bp., Akadémiai. 1982. 336 l.
- HORVÁTH Tamás: „Vajjon s mikor leszön jó Budában lakásom!” (Bornemisza Péter: Siralmas énnéköm...) = Mtan. 25. (1982). 5. 215–220. (Tables of Contents in Russian and French.)
- IMRE László: Reminiszcencia, idézet, paródia. (*A délibábok hőse* szövegrétegei.) = ItK. 86. (1982). 2. 150–165. (Summary in French.)
- *Irodalomtudományi és stilisztikai tanulmányok. Szerk. Láng Gusztáv, Szabó Zoltán. Bukarest, Kriterion. 1981. 276 l.
- KECSKÉS András: Ady Endre: A Tisza-parton. Ritmikai és metrikai elemzés. = „A Tisza-parton”. (1981). 9–21.
- KECSKÉS András: Irányzatok és álláspontok a magyar verselméletében. = ItK. 86. (1982). 4. 486–492. (Tables of Contents in Russian and French.)
- KEMÉNY Gábor: A „lelki táj” mint közlésforma József Attilánál. (A lelkiállapotok kivetülései.) = Nyr. 106. (1982). 3. 307–310.
- KEMÉNY Gábor: A nyelvi képek szerepe a tömegtájékoztatóban. = Nyr. 106. (1982). 2. 138–141.
- KOVALOVSKY Miklós: A tájnyelv művészi hitele. = ÉA. 4. (1982). 3. 7–8.
- LACZIK Mária: Párhuzamos alakok az Anyeginben. = AAPNy. 9/E. Russz. (1982). 73–79.

- LÓRINCZE Lajos: Téves kapcsolat, avagy mit gondol az író, mit ért az olvasó? (A nyelvi forma és az író, a beszélő szándéka közötti ellentmondásról.) = ÉA. 4. (1982). 4. 1.
- LOVAS Rózsa: A magyar impresszionista költészet stílusformái. Utánny. Bp., Magyar Nyelvtudományi Társaság. 1982. 44 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 72.)
- MISKA János: A kanadai magyar szépprózáról. = NyéK. 49. (1982). 21–26.
- R. MOLNÁR Emma: Hálódiaagram a verselemzéshez. (Tóth Árpád: Hajnali szerenád című verse alapján.) = MNy. 78. (1982). 2. 146–153.
- A. MOLNÁR Ferenc: Az első magyar vers. = ÉA. 4. (1982). 3. 5.
- NAGY István Attila: Az „Óda” elemzése csoportmunkában. = Mtan. 25. (1982). 3. 107–114. (Tables of Contents in Russian and French.)
- NAGY János: A versolvasásról és a versmondásról. = NyéK. 46. (1982). 65–74.
- NEMES NAGY Ágnes: Metszetek. Esszék, tanulmányok. Bp., Magvető. 1982. 446 l.
- NÉMETH G. Béla: 7 kísérlet a kései József Attiláról. Bp., Tankönyvkiadó. 1982. 260 l.
- NYITRAI Tamás: Kassák Lajos, a költő, festő és szerkesztő. = Mtan. 25. (1982). 3. 97–106. (Tables of Contents in Russian and French.)
- ODROVICS Imre: Az idill elégizélődása. (Radnóti Miklós: Hetedik ecloga.) = Lit. (1982). 2. 325–335.
- PAPP Mária: A szépség szomorúsága. (Vonások Krúdy Gyula arcképéhez Az ecetfák pirulása kapcsán.) = Nyr. 106. (1982). 4. 439–443.
- PÁSZTOR Emil: Az „Arany János Toldijának szótára” című könyv terve. = Nyr. 106. 1982). 3. 266–280.
- PÁSZTOR Emil: „Föl a szívvel...” (József Attila A város peremén című költeményének *Föl, föl!* mondatáról.) = ÉA. 4. (1982). 2. 4.
- *PÉCZELY László: A versforma funkcionális elemzésének kérdése és Ady verse (A Tisza-parton.) = „A Tisza-parton”. (1981). 22–28.
- PÉTER László: Móra Ferenc stílusához. = Nyr. 106. (1982). 2. 160–175.
- POMOGÁTS Béla: Illyés Gyula költői stílusa. = ÉA. 4. (1982). 3. 6–7.
- *J. SOLTÉSZ Katalin: Arany János névvilága. = Nyr. 106. (1982). 3. 281–293.
- SOLTÉSZ Katalin: A Tisza-parton ritmusa. = „A Tisza-parton”. (1981). 29–32.
- SZABÓ Zoltán: A konstruktívizmus versszerkezeti utóélete. (József Attila egy versszerkezet-típusáról.) = It. 64. (1982). 4. 806–818.
- SZABÓ Zoltán: Kis magyar stílustörténet. 2. átd. bőv. kiadás. Bp., Tankönyvkiadó. 1982. 363 l.
- SZABÓ Zoltán: Szövegnyelvészet és a stilisztikai elemzés. (József Attila: Favágó.) = Nyr. 106. (1982). 1. 62–73.
- SZATHMÁRI István: Kazinczy stilisztikai nézeteiről. = MNy. 78. (1982). 3. 270–276.
- SZATHMÁRI István: Az avantgarde stílárís nyomai József Attila költészetében. = MNy. 78. (1982). 2. 129–136.
- *SZEPES Erika: Ady: A Tisza-parton c. versének elemzése. = „A Tisza-parton”. (1981). 33–42.
- SZERDAHELYI István: Egy őskonzervatív verstantervező szerény ellenvetései. = Ttáj. 36. (1982) 9. 94–95. (Lásd Török Gábor cikkét a Ttáj. 1982. évi 6. és 9. számában.)

- SZERDAHELYI István: A Tisza-parton ritmusa. = „A Tisza-parton”. (1981). 43–48.
- SZIGETHI Gábor Miklós: Az ormánysági nyelvjárás Kodolányi prózájában. = Nyr. 106. (1982). 4. 431–439.
- *SZILÁGYI Péter: Ady Endre: A Tisza-parton. Ritmikai elemzés. = „A Tisza-parton”. (1981). 49–54.
- *SZUROMI Lajos: Ady Endre: A Tisza-parton. Metrikai elemzés. = „A Tisza-parton”. (1981). 55–61.
- TAKÁCS Zsuzsa: Nagy László Lorca-fordításainak poétikai megközelítése. (*Cigányrománok*. Eufónia, ritmus, versmérték. *Szintaxis*.) = FilKözl. 28. (1982). 2–3. 224–244. (Tables of Contents in French and Russian.)
- *„A Tisza-parton”. Ritmikai kérdések egy Ady-vers kapcsán. Szerk. Szerdahelyi István és Kecskés András. Bp., MTA Irodtud. Int. 1981. 112 l. (Az MTA Irodalomtudományi Intézetének 1979. dec. 13-án tartott nyilvános vitaülésén elhangzott előadások.) (Az előadások külön bibliográfiai szócikkekben is feltüntetve.)
- TOMPA József: Két morfémánk mai stílusértékének keletkezéséhez. = MNy. 78. (1982). 1. 8–19.
- TÖRÖK Gábor: A szabad vers nem próza! Szélgjegyzetek Szepes Erika és Szerdahelyi István *Verstanához*. = Ttáj. 36. (1982). 6. 81–85.
- TÖRÖK Gábor: A szonett és Illyés Gyula. = Ttáj. 36. (1982). 11. 67–74.
- VARGHA Balázs: Szórendi Arany-szabályok. (Verstani és nyelvi kérdések.) = ÚÍ. 22. (1982). 10.
- *VARGYAS Lajos: Verstani elemzés Ady: A Tisza-parton c. verséből. = „A Tisza-parton”. (1981). 62–65.
- VATI PAPP Ferenc: Sorok és sorközök. (Beszélgetés Nemes Nagy Ágnessel a versről és a verselemzésről.) = Köznevelés. 38. (1982). 25. 21–22.
- *VEKERDI József: Ady Endre: A Tisza-parton c. versének elemzése. = „A Tisza-parton”. (1981). 67–71.
- ZSILKA Tibor: Az expresszivitás mint stílus kategória. = ÚjSymp. 18. (1981). 203. márc. 68–72.

XVII. Szótárak

- ECKHARDT Sándor: Magyar–francia kéziszótár. 5. kiadás. Bp., Akadémiai. 1982. 1092 l.
- ECKHARDT Sándor: Francia–magyar kéziszótár. 7. kiadás. Bp., Akadémiai K. 1982. 845 l.
- GÁLDI László: Magyar–spanyol kéziszótár. 4. kiad. Főmunkatársak Katona Lóránt, Király Rudolf, Maria Lourdes Arconada. Bp., Terra. 1982. 1008 l.
- GÁLDI László: Spanyol–magyar kéziszótár. 4. kiad. Főmunkatársak Katona Lóránt, Maria Lourdes Arconada. Bp., Terra. 1982. 864 l.
- GYÖRKÖSY Alajos: Latin–magyar szótár. 7. kiadás. Munkatársak Bödey József, Szily Ernő, Zigány Judit. Bp., Akadémiai. 1982. 614 l.
- GYÖRKÖSY Alajos: Magyar–latin szótár. 4. kiad. Bp., Akadémiai. 1982. 1160 l.

- LEVASICS Elemér–SURÁNYI Magda: Szerbhorvát–magyar kéziszótár. 3. kiadás. Bp., Terra. 1982. 848 l.
- Magyar–angol. Angol–magyar. Útiszótár. Szerk. Mentlné Láng Ilona. 5. kiadás. Bp., Terra. 1982. 315, 313 l. (A két mű hátlapjával egybekötve.)
- Magyar–német. Német–magyar. Útiszótár. 7. kiadás. Szerk. Skripecz Sándor. Bp., Terra. 1982. 288, 304 l. (A két rész hátlapjával egybekötve.)
- Magyar értelmező kéziszótár. 1–2. 5. kiadás. Szerk. Juhász József, Szőke István, O. Nagy Gábor, Kovalovszky Miklós. Bp., Akadémiai K. 1982. 874, 876–1550.
- ORSZÁGH László: Angol–magyar nagyszótár. 7. kiadás. 1–2. Bp., Akadémiai. 1982. 1225, 1093 l.
- ORSZÁGH László: Magyar–angol szótár. 1. köt. A–K. 2. köt. L–Zs. 6. kiadás. Főmunkatársak Magay Tamás, Lukácsné Láng Ilona. Bp., Akadémiai. 1982. 1196, 1198–2159 l.
- ORSZÁGH László: Angol–magyar szótár. 13. kiadás. Munkatárs Magay Tamás. Bp., Akadémiai. 1982. 608 l. (Kisszótár sorozat.)
- ORSZÁGH László: Magyar–angol szótár. 13. kiadás. Munkatársak Békés Ágnes és Mentlné Láng Ilona. Bp., Akadémiai. 1982. 464 l. (Kisszótár sorozat.)
- PALICH Emil: Magyar–szerbhorvát kéziszótár. Főmunkatárs P. Szántó Olga. A magyar nyelvtani rész Oláh József munkája. 3. kiadás. Bp., Terra. 1982. 937 l.
- SIPTÁR Péter: Nyelvészeti szakkifejezések tára. = NyPI. 3. (1982). 370–426.
- SMIEŠKOVÁ, E.–SIMOVÁ, E.: Slovensko–mad'arsky frazeologický slovník. Bratislava, Slovenské ped. nakl. 1981. 145 l.
- SURÁNYI Magda: Magyar–szerbhorvát. Szerbhorvát–magyar. Útiszótár. Bp., Terra. 1982. 269, 291 l. (A két mű hátlapjával egybekötve.)
- SZABÓ Miklós: Magyar–orosz zsebszótár. Bp., Akadémiai. 1982. 539 l.
- SZABÓ Miklós: Orosz–magyar szótár iskolák számára. Magyar–orosz szótár iskolák számára. 10. kiad. Bp., Akadémiai. 1982. 419, 262 l.
- Tizenegy nyelvű pedagógiai szótár. 1. köt. A–F. (-Magyar, orosz, német, angol, francia, bolgár, cseh, szlovák, lengyel, román, szerbhorvát.) Szerk. Arató Ferenc. Főmunkatársak Pechó Zoltánné, Hegedüs Lászlóné. Bp., Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum. 1982. 337 l.
- VÁSÁRHELYI Júlia–FÁBIÁN Zsuzsanna: Magyar–olasz. Olasz–Magyar. Útiszótár. Bp., Terra. 1982. 317, 331 l. (A két rész hátlapjával egybekötve.)
- ZUGOR István: Holland–magyar szótár. 3. kiadás. Bp., Terra. 1982. 850 l.

XVIII. Az uráli (finnugor) nyelvtudomány és az orientalisztika magyar nyelvi és nyelvészeti kérdései

- ALVRE, Paul: Väiterkirjad soome-ugri keelte alalt. (Disszertációk a finnugor nyelvek köréből.) = KJK. 25. (1982). 2. 112. (Tárgyalja a magyar főnévi igenév kialakulásának történetét is.)
- DOMBROVSZKY, J[ózsef]: Onda suščestvennaja, glottiničeskaja parallel' praindoevropejskogo (praslavjanskogo) i praural' skogo (pravengerskogo) jazykov. = SSlav. 28. (1982). 1–4. 247–264.

- FUTAKY, ISTVÁN–NIEDERKIRCHNER, Stefan–REINEKE-FEYRABEND, Anja: Ausdrücke für 'Gewissen' im Finnisch-Ugrischen. = FUM. 6. (1982). 59–69.
- HÄKKINEN, Kaisa: Suomen kielen sanaston suomalais-ugrilaiset juuret [Finnugor szógyökök a finn szókészletben.] = Sananjalka. 24. (1982). 7–23. (A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára, valamint A magyar szókészlet finnugor elemei c. szótárakat alapul véve vizsgálja a kérdéskört.)
- KATONA Magda: Vámbéry Ármin három keleti utazása. = Honism. 10. (1982). 3. 25–27.
- *KAZÁR, Lajos: Japanese–Uralic Language Comparison. Locating Japanese origins with the help of Samoyed, Finnish, Hungarian etc. An attempt. Hamburg, 1980. Author–Tsurusaki Books. III. 311 l.
- KORNYÁNÉ SZOBOSZLAY Ágnes: Az Unkarin kielen historia Papp István munkásságában. = Hagyományápolás és megújulás. 1982. 171–177.
- *LIGETI Lajos: Joannes Ungarus és az 1262. évi mongol követjárás. = MTA I. OK. 32. (1981). 117–137.
- LISZTÓCZKY László: A Kalevala első visszhangjai Magyarországon. = Mtan. 25. (1982). 6. 269–275. (Tables of Contents in Russian and French.)
- LISZTÓCZKY László: Magyar Kalevala-fordítások Vikár Béla előtt. = HevSz. 10. (1982). 3. 53–58.
- SZÍJ Enikő: A különbség kifejeződése a finnugor nyelvek rokonságneveiben. 1. rész. = NyK. 84. (1982). 2. 381–391. (Summary in Russian.)
- VARGA Domokos: Finn testvéreink. Bp., Kozmosz. 1982. 172 l.

XIX. Az 1982-ben ismertetett művek, tanulmányok, cikkek

- Acta Linguistica Academiae Scientiarum Hungaricae. 28. (1978). 3–4. 201 l. – Ism. Sauvageot, A[urélien]. = BSL. 77. (1982). 2. 249–253.
- Általános Nyelvészeti Tanulmányok 13. Bp., Akadémiai. 1981. 367 l. – Ism. Nagy Ferenc: A nyelvészeti gondolkodás története. = Köznevelés. 38. (1982). 15. 12.
- Általános Nyelvészeti Tanulmányok 14. Bp., Akadémiai. 1982. 253 l. – Ism. Nagy Ferenc: Változó nyelvtudomány. = Köznevelés. 38. (1982). 27. 12.
- Annales Universitatis Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös Nominatae. Sectio linguistica. Tom. 1–9. Red. I[stván] Szathmári. Bp., 1970–1980. – Ism. H[elgorsky], F[rançoise] = FM. 50. (1982). 3. 284.; Kiss Jenő. = MNy. 78. (1982). 1. 113–114.
- Antal László: Nyelvek nyomában. Bp., Kozmosz. 1981. 231 l. (Én és a világ.) – Ism. [Dénes György] – Des. – = Hét. 27. (1982). 49. 8.
- Anyanyelvi nevelés a középiskolában. Szerk. Fülöp Lajos. Bp., OPI Pedagógus Továbbképző Könyvtára. 1980. 184 l. – Ism. Károly Sándor. = MNy. 78. (1982). 4. 459–502.
- Az anyanyelvi oktatás korszerűsítéséért. Tanulmányok, szakvélemények, javaslatok. Második kiadás. Bp., Tankönyvkiadó. 1979. 364 l. – Ism. Zsolnai József. = ÁNyT. 14. (1982). 247–250.

- Az anyanyelvi oktatás korszerűsítésének változatai. Tanulmányok, tervezetek, szakvélemények, javaslatok. Szerk. Szende Aladár. Bp., Tankönyvkiadó. 1981. 355 l. – Ism. A. Jászó Anna. = Nyr. 106. (1982). 2. 238–246.
- Bakos Ferenc*: A magyar szókészlet román elemeinek története. Bp., Akadémiai. 1982. 559 l. – Ism. Hubschmid, Johannes. = ZRPh. 98. (1982). 5/6. 716.
- Balázs János*: Magyar deákság. Anyanyelvünk és az európai nyelvi modell. Bp., Magvető. 1980. 656 l. (Elvek és utak.) – Ism. Kovalovszky Miklós. = MNy. 78. (1982). 1. 106–109.; Téglásy Imre. = ItK. 86. (1982). 2. 243–244.; Vértes O. András. = MFF. 10. (1982). 160–161.
- Bálint Sándor*: A hagyomány szolgálatában. Bp., Magvető. 1981. 248 l. – Ism. Varga Domokos: Egy magyar szeptember. = ÉI. 26. (1982). 9. 10.
- Bánréti Zoltán*: Gyerek és anyanyelv. Bp., Tankönyvkiadó. 1980. 179 l. – Ism. R. I. = ÉA. 4. (1982). 2. 16.
- Barla Gyula*: Nyelvtan, stílus, iskola. Szerk. Szathmári István. Bp., Tankönyvkiadó. 1979. 150 l. – Ism. Rácz Imre. = ÉA. 4. (1982). 2.
- Baróti Dezső*: Árnyékban éles fény. Irodalmi tanulmányok. Bp., Gondolat. 1980. 554 l. – Ism. Szabó Zoltán. = Nyr. 106. (1982). 4. 489–492.
- Békési Imre*: Szövegszerkezeti alapvizsgálatok Bp., Akadémiai. 1982. 245 l. – Ism. Fábíán Gyuláné. = Mtan. 25. (1982). 3. 138–139.; Szabó Zoltán = Nyr. 106. (1982). 4. 487–489.
- Benkő László*: Az írói szótár. A szépirodalmi nyelv és stílus lexikográfiai feldolgozása. (Das Schriftsteller-Wörterbuch. Die lexikographische Bearbeitung der Sprache und des Stils der schönen Literatur.) Bp., Akadémiai. 1979. 275 l. – Ism. P. Eőry Vilma. = ALH. 30. (1980). 3.–4. 379–382.; Füredi Mihály. = ItK. 86. (1982). 4. 493–497.
- Benkő Loránd*: Az Árpád-kor magyar nyelvű szövegemlékei. Bp., Akadémiai. 1980. 392 l. – Ism. N. Abaffy Csilla. = It. 64. (1982). 698–702.; Balázs János. = NyK. 84. (1982). 1. 274–279.; Károly Sándor. = MNy. 78. (1982) 2. 220–231.; Szabó T. Ádám. = FUM. 6. (1982). 1–2. 209–215.; Fehér Péter. = Hét. 27. (1982). 19. 8.
- Bolla Kálmán*: Magyar hangalbum. (Magyar Fonetikai Füzetek 6. Bp., MTA Nyelvtudományi Intézete. 1980. 179 l.) – Ism. Bartók János. = MTud. 27. (1982). 2. 156–157.
- V. Busa Margit*: Kazinczy Ferenc Bibliográfiája. Miskolc. 1981. 331 l. – Ism. Y. = Nyr. 106. (1982). 3. 372–373.
- Congressus Quartus Internationalis Fenno-Ugristarum. Pars II. Acta sessionum. Bp., Akadémiai K. 1980. 259 l. – Ism. Domokos Péter. = NyK. 84. (1982). 2. 423–425.; Kiss Jenő. = AUBud-L. 12. (1981). 225–227.
- Congressus Quartus Internationalis Fenno-Ugristarum. 4. Budapest, 9–15 September 1975. Hrsg. MTA. Vortrage. Red. Gyula Ortutay. Pars 3. Acta sectionis linguisticae. Bp., Akadémiai. 1981. 451 l. – Ism. Henninger, Joseph. = Anthr. 77. (1982). 3–4. 625.; Sauvageot, A[urélien]. = BSL. 77. (1982). 2. 234–240.
- Contrastive Studies Hungarian–English. Ed. Dezső L[ászló]. Bp., Akadémiai. 1982. 121 l. – Ism. Buzássyová, K. = Jc. 33. (1982). 2. 195–199.
- Corradi, Carla*: Lingue e popoli ugrici. Palatina Editrice. Collana „L Ateneo”. 1980. 198 l. – Ism. Honti, L[ászló]. = ALH. 30. (1980). 3–4. 388–389.

- Czegledi Imre*: Békéscsaba utcanevei. Békéscsaba. Kiadta a Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága. 1981. 153 l. + térkép. – Ism. H[ajdú] M[ihály]. = NÉ. 7. (1982). 139–140.; Péter László. = BékésiÉ. 17. (1982). 4. 525–528.
- Csetri Elek*: Körösi Csoma Sándor indulása. Bukarest, Kriterion. 1979. 307 l. + 53 kép. – Ism. Szilágyi Ferenc. = Nyr. 106. (1982). 1. 119–121.
- Dávid András*: Nyelv és varázs. Bp., Tankönyvkiadó 1980. 337 l. – Ism. Rubóczky István. = PedSz. 32. (1982). 7–8. 731–732.
- Dezső, L[ászló] and Nemser, W[illiam]* (Eds.): Studies in English and Hungarian Contrastive Linguistics. Bp., Akadémiai. 1980. 590 l. – Ism. Luthy, M. = UAJb. 54. (1982). 159–160.; Sauvageot, A[urélien]. = BSL. 77. (1982). 2. 275–276.; Bánhidhi Zoltán. = MNy. 78. (1982). 3. 369–378.; Buzássyová, K. = JC. 33. (1982). 2. 195–199.
- Dobos H. Magda*: A nominális szerkesztésmód a magyar impresszionista szépirodalomban. Bukarest, Kriterion. 1979. 142 l. – Ism. Herczeg Gyula. = Nyr. 106. (1982). 1. 114–119.
- Érsek, Iván*: Ungarisch. Langenscheidts praktisches Lehrbuch. Ein Standardwerk für Anfänger. Berlin–München–Wien–Zürich. Langenscheidt. 1977. 272 l. – Ism. Brogyányi, Béla. = UAJb. 54. (1982). 156–159.
- B. Fejes Katalin*: Egy korosztály írásbeli nyelvhasználatának alakulása. (Szövegvizsgálat 3–5. osztályban.) Bp., Tankönyvkiadó. 1981. 156 l. (A tanítás problémái.) – Ism. Nagy L. János. = Nyr. 106. (1982). 2. 246–248.
- Fejezetek a leíró magyar hangtanból. Szerk. Bolla Kálmán. Bp., Akadémiai. 1982. 300 l. + 47 tabló. – Ism. Gósy Mária. = MFF. 10. (1982) 161–162.
- Fodor István*: Altungarn, Bulgarotürken und Ostslawen in Südrussland. Szeged, 1977. 136 l. + 15 képtábla. (Archäologische Beiträge.) – Ism. Veres Péter. = NyK. 84. (1982). 2. 436–438.
- Fordítás és nyelvtanítás. Szerk. Nyomárkay István. Bp., TIT Idegennyelv-oktatási Szakosztály. 1981. 206 l. – Ism. Herbszt Mária. = Inyt. (1982). 2. 61–63.
- **Gal, Susan*: Language Shift. Social Determinants of Linguistic Change in Bilingual Austria. New York, Academic Press. 1979. 201 l. – Ism. Sozan, Michael. = AEH. 30. (1981). 3–4. 431–435.
- B. Gergely Piroska*: A kalotaszegi magyar családnevek rendszertani és funkcionális vizsgálata. Bp., Akadémiai. 1981. 96 l. (Nyelvtudományi Értekezések 108.) – Ism. Fehértói Katalin. = NyK. 84. (1982). 2. 434–436.; Papp László. = Nyr. 106. (1982). 3. 367–370.
- Guszkova Antonyina*: A társadalmi kapcsolatteremtés eszközei a mai magyar nyelvben. Bp., Akadémiai. 1981. 98 l. (Nyelvtudományi Értekezések 106.) – Ism. Posgay Il-dikó. = NyK. 84. (1982). 2. 433–434.; G. Varga Györgyi. = Nyr. 106. (1982). 3. 365–367.
- Habovštiaková, Katarina–Hasák Vilmos–Török Matild*: Magyar–szlovák frazeológiai szótár. (Maďarsko–slovenský frazeologický slovník.) Bratislava, Slovenské ped. nakl. 1980. 213 l. – Ism. Mayer Judit: A magyar–szlovák és a szlovák–magyar frazeológiai szótár elemzése. = ISz. 25. (1982). 8. 752–757.
- Hajdú, Péter*: Az uráli nyelvészet alapkérdései. (Grundfragen der uralischen Sprachwissenschaft.) Bp., Tankönyvkiadó. 1981. 202 l. – Ism. Fancsaly Éva. = FUM. 6. (1982). 1–2. 195–198.

- Hajdú Péter–Domokos Péter*: Uráli nyelvrokaink. Bp., Tankönyvkiadó. 1978. 424 l. + 27 fénykép. – Ism. Kálmán Béla. = OLZ. 77. (1982). 2. 177–178. hasz. sz.
- Hajdú Mihály*: Nyelvjárástörténeti szövegek és feljegyzések a XVIII–XIX. századi Orosházáról. Bp., ELTE. 1981. 97 l. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 7.) – Ism. Gunda Béla. = BékésiÉ. 17. (1982). 3. 400–402.
- **Horváth Mária*: Német elemek a 17. századi magyar nyelvében. Bp., Akadémiai. 269 l. – Ism. Gregor, F[erenc]. = SSLav. 27. (1981). 1–4. 324–334.
- Hungarológiai Értesítő. A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság Folyóirata. 1979. I. évf. Felelős szerk. Béládi Miklós. Bp., 1979. 405 l. – Ism. Pál József. = Hel. 28. (1982). 1. 154–155.
- Irodalomtudományi és stilisztikai tanulmányok. Szerk. Láng Gusztáv, Szabó Zoltán. Bukarest, Kriterion. 1981. 276 l. – Ism. Szász János: Lépések az érték központúság felé. = A Hét. 13. (1982). 36 l.
- Jókai-kódex XIV–XV. század. Közzéteszi P. Balázs János. Bp., Akadémiai. 1981. 354 l. – Ism. R. Hutás Magdolna: A legrégebb magyar nyelvű könyv. = MTud. 27. (1982). 12. 963–964.
- József Attila-versek elemzése. Szerk. Szabolcsi Miklós. Bp., Tankönyvkiadó. 1980. 278 l. (Műelemzések Kiskönyvtára.) – Ism. Szuromi Lajos. = ItK. 86. (1982). 3. 380–383.
- Kálmán, Béla*: The World of Names. (A nevek világa) Bp., Akadémiai. 1978. 199 l. – Ism. Reczek, József. = Onomastica. 27. (1982). 249–258.
- Karcsay, S[ándor]*: Magyar–német, német–magyar jogi és államigazgatási szótár. 1–2. 2. bőv. kiadás. Bp.–München, Akadémiai–Becksche Verlag. 1969, 1972. 487, 427 l. – Ism. A. M. = Termnet News. (1982). 4/5. 97.
- Káfer István*: Az Egyetemi Nyomda négy száz éve. Bp., Helikon. 1977. 249 l. – Ism. Gereben, Ágnes. = SSLav. 27. (1981). 1–4. 334–337.
- Kelemen Péter*: Szimbolista versszerkezetek Kosztolányi első korszakában. Bp., Akadémiai. 1981. 322 l. – Ism. Szabó Zoltán. = Nyr. 106. (1982). 249–251.
- Keleti nevek magyar helyesírása. Főszerk. Ligeti Lajos, szerk. Terjék József. Bp., Akadémiai. K. 1981. 960 l. – Ism. Erdős György. = FilKözl. 28. (1982). 1. 157–158.; Szemere Gyula. = Nyr. 106. (1982). 2. 236–238.; T. Urbán Ilona. = NyK. 84. (1982). 1. 299–300.
- Kiss Jenő*: Nyelvjárási tanulmányok. Bp., A Magyar Nyelvtudományi Társaság. 1981. 55 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 159.) – Ism. Gálffy Mózes. = NyÍrk. 26. (1982). 1–2. 181–183.; Mollay Károly. = SoprSz. 36. (1982). 3. 282–283.
- Kiss Jenő*: Mihályi tájszótár (Rábaköz). Bp., Akadémiai. 1979. 77 l. (Nyelvtudományi Értekezések 103.) – Ism. Sebestyén Árpád. = MNyj. 24. (1982). 137–140.
- Kiss Lajos*: Földrajzi nevek etimológiai szótára. Bp., Akadémiai. 1978. 726 l. – Ism. Décsy, Gy[ula]. = UAJb. 54. (1982). 170.; Kölzov Julianna. = ZPh. 35. (1982). 5. 597–599.; J. Papp Zsuzsanna. = NÉ. 7. (1982). 129–131.
- Kobilarov-Götze, Gudrun*: Die deutschen Lehnwörter der ungarischen Gemeinsprache. Wiesbaden, Harrassowitz. 1972. 571 l. (Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica 7.) – Ism. Kesztyüs Tibor. = ZDL. 49. (1982). 1. 99–101.

- Komoróczy Géza*: Sumér és magyar? Bp., Magvető. 1976. 169 l. (Gyorsuló idő.) – Ism. Papp László. = ÁNyT. 14. (1982). 216–220.
- Kontra Miklós*: A nyelvek közötti kölcsönzés néhány kérdéséről, különös tekintettel „elangolosodó” orvosi nyelvünkre. Bp., Akadémiai. 1981. 64 l. (Nyelvtudományi Értekezések 109.) – Ism. Birnbaum, Marianna D. = Lg. 58. (1982). 2. 486–487.; Dalmi, Grete L. = ZAA. 30. (1982). 3. 282–283.; Moravcsik, E[dith]. = UAJb. 54. (1982). 155–156.
- **Korenych, Éva*: Iranische Lehnwörter in der obugrischen Sprachen. Bp., Akadémiai. 1972. 112 l. – Ism. Lakó György. = ALH. 30. (1980). 3–4. 389–391.
- Kontrastive Studien Ungarisch–Deutsch. Hrsg. und eingeleitet von János Juhász. Bp., Akadémiai. 1980. 139 l. (Studia comparationis linguae Hungaricae 1.) – Ism. Schellbach, Ingrid. = FUF. 44. (1982). 1–3. 240–243.
- Kósa László*: A burgonya Magyarországon. Bp., Akadémiai. 1980. 254 l. + 51 fényk. – Ism. Kiss Jenő. = Nyr. 106. (1982). 2. 251–252.
- Kultúra és szemiotika. Szerk. Gráfik Imre és Voigt Vilmos. Bp., Akadémiai. 1981. 475 l. – Ism. Nagy Ferenc: A jeltudomány ma. = Köznevelés. 38. (1982). 10. 13.
- Kuszálék Piroska–Péntek János*: A magyar nyelv tanítása az 5–8. osztályban. Bukarest, Tanügyi és Ped. Kiadó. 1982. 104 l. – Ism. Murvai László: Új szellemű módszertani útmutató. = TanÚjs. 26. (1982). 4. 4.
- Lakó György*: Budenz József. Bp., Akadémiai. 1980. 240 l. (A múlt magyar tudósai.) – Ism. Sándor István. = Ethn. 93. (1982). 4. 625–627.
- Lakó György*: Sajnovics János. Bp., Akadémiai. 1973. 248 l. (A múlt magyar tudósai.) – Ism. A. Jászó Anna. = ÁNyT. 14. (1982). 194–197.
- Láncz Irén*: Szarvas Gábor. Újvidék, Forum. 1982. 146 l. – Ism. ~. = MképesÚjs. 31. (1982). 22. 29.
- Lengyel Zsolt*: A gyermeknyelv. Bp., Gondolat. 1981. 341 l. – Ism. Salga Attila. = Nyr. 106. (1982). 4. 494–497.
- Lengyel Zsolt*: Tanulmányok a nyelvelsajátítás köréből. Bp., Akadémiai. 1981. 79 l. (Nyelvtudományi Értekezések 107.) – Ism. Kassai Iona. = NyK. 84. (1982). 2. 455–457.; Sauvageot, A[urélien]. = BSL. 77. (1982). 2. 302–304.
- Lotz János*: Szonettkoszorú a nyelvről. Lotz János közreműködésével. vál. és szerk. Szépe György. Bp., Gondolat. 1976. 391 l. – Ism. Terts István. = ÁNyT. 14. (1982). 241–243.
- B. Lőrinczy Éva*: A magyar mássalhangzó-kapcsolódások rendszere és törvényszerűségei. Bp., Akadémiai. 1979. 492 l. (Nyelvészeti tanulmányok 19.) – Ism. Katzschmann, Michael. = ZDL. 49. (1982). 1. 101–102.
- J. Lőrinczi Réka*: A magyar rokonsági elnevezések rendszerének változásai. Budapest, Kriterion. 1980. 260 l. – Ism. Péntek János. = NyÍrk. 26. (1982). 1–2. 183–184.
- Madas József*: Pécs-belváros telkei és házai. Adatgyűjtemény. Pécs, 1978. 767 l. – Ism. Reuter Camillo. = NÉ. 7. (1982). 140–145.
- Magyar Fonetikai Füzetek. – Hungarian Papers in Phonetics. Red. Bolla, Kálmán. 1–6. Bp., MTA Nyelvtudományi Intézete. 1978–1981. – Ism. Büky Béla. = FUF. 44. (1982). 1–3. 213–216.
- Magyar Nyelv. 77. (1981). 1–4. 512 l. – Ism. Sauvageot, A[urélien]. = BSL. 77. (1982). 2. 254–264.

- A magyar nyelv grammatikája. A magyar nyelvészek III. nemzetközi kongresszusának előadásai. Szerk. Imre Samu, Szathmári István, Szűts László. Bp., Akadémiai. 1980. 794 l. (Nyelvtudományi Értekezések 104.) – Ism. Gálffy Mózes. = NyÍrK. 26. (1982). 1–2. 176–180.; Sauvageot, A[urélien]. = BSL. 77. (1982). 2. 264–270.
- Magyar nyelvészet, 1980. (Könyvismertetések.) = HungÉrt. 4. (1982). 1–4. 237–296.
- Markó Imre Lehel: Kiskanizsai szótár. Bp., Akadémiai. 1981. 278 l. – Ism. Büky László. = MNy. 78. (1982). 4. 505–508.; Jakab László. = MNyj. 24. (1982). 142–145.
- Márton Gyula–Péntek János–Vöö István: A magyar nyelvjárások román kölcsönszavai. Bukarest, Kriterion. 1977. 468 l. – Ism. Szabó T. Ádám. = FUF. 44. (1982). 1–3. 217–221.
- Mészöly Gedeon: Népünk és nyelvünk. Bp., Gondolat. 1982. 611 l. – Ism. P. Kovács Imre: A Mészöly-örökség. = Köznevelés. 38. (1982). 40. 13.
- A műfordítás ma. Tanulmányok. Szerk. Bart István és Rákos Sándor. Bp., Gondolat. 1981. 674 l. – Ism. Budai Katalin: Kód és Dekód fiai. = ÉI. 26. (1982). 10. 11.; Juhani Nagy János: Mércét keresve. = Alf. 33. (1982). 5. 89–91.
- Nagy Ferenc: Kriminálisztikai szövegelemzés. Bp., Akadémiai. 1980. 172 l. – Ism. Juhász József. = NyK. 84. (1982). 1. 293–294.
- Nagy Ferenc: A nyelvészeti gondolkodás története. (Az ÁNyT 13. kötete kapcsán. Bp., Akadémiai. 1981. 367 l.) = Köznevelés. 38. (1982). 15. 12.
- Nagy Ferenc: Változó nyelvtudomány. (Az ÁNyT 14. kötete kapcsán. Bp.) Akadémiai. 1982. 253 l.) = Köznevelés 38. (1982). 27. 12.
- Nagy Ferenc: A jeltudomány ma. (Gráfik Imre és Voigt Vilmos szerkesztésében megjelent Kultúra és szemiotika c. tanulmánykötet kapcsán, Bp., Akadémiai. 1981. 475 l.) = Köznevelés. 38. (1982). 10. 13.
- O. Nagy Gábor–Ruzsiczky Éva: Magyar Szinonimaszótár. (Ungarische Synonymwörterbuch). Bp., Akadémiai. 1978. 2. unveränderte Aufl. 1980. 593 l. – Ism. Brogyányi Béla. = FUM. 6. (1982). 199–208.
- Névtani Értesítő 2–5. szám. Szerk. Hajdú Mihály és Mező András. – Ism. Kálmán Béla. = MNy. 78. (1982). 4. 502–505.
- Nyelvművelő Kézikönyv 1. Főszerk. Grétsy László és Kovalovszky Miklós. Bp., Akadémiai. 1980. 1295 l. – Ism. Fábíán Pál. = MNy. 78. (1982). 3. 360–363.
- Nyelvpedagógiai Írások 1., 2. MKKE. Bp., (1978). 450 l.; (1979). 410 l. – Ism. Kontra Miklós. = Nyr. 106. (1982). 3. 370–373.
- Nyelvtudományi Közlemények. 83. (1981). 1. 270 l. – Ism. Sauvageot, A[urélien]. = BSL. 77. (1982). 2. 243–249.
- Penavin Olga: A nagycsaládszervezet Szlavóniában (Kórogyon). Újvidék. Forum. A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete. 1981. 224 l. – Ism. Achs Károlyné. = Nyr. 106. (1982). 4. 497–499.
- Penavin Olga–Matijevics Lajos: Székely szójegyzék. Újvidék. Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete. 1980. 91 l. – Ism. Sebestyén Árpád. = MNyj. 24. (1982). 140–142.
- Penavin Olga–Matijevics Lajos: Szenttamás földrajzi neveinek adattára. Újvidék. M. Nyelv, Irod. és Hungarológiai Kutatások Int. 1981. 79 l. – Ism. Papp György: Jelen és múlt a bácskai helynevekben. = Üzenet. 12. (1982). 4. 232–236.

- Penavin Olga–Matijevics Lajos*: Zenta és környéke földrajzi neveinek adattára. Újvidék, M. Nyelv, Irod. és Hungarológiai Kutatások Int. 1980. 125 l. – Ism. Papp György: Jelen és múlt a bácskai helynevekben. = *Üzenet*. 12. (1982). 4. 232–236.
- Penavin Olga–Matijevics Lajos*: A jugoszláviai székelytelepek nyelvatlasza. Újvidék, Magyar Nyelv, Irod. és Hungarológiai Kutatások Int. 1978. 323 l. – Ism. Fodor István: Egy székely szórványlakosság nyelve. = *IrodÚjs*. 33. (1982). 2. 18.
- Péntek János*: A kalotaszegi népi hímzés és szókinccse. Bukarest, Kriterion. 1979. 327 l. – Ism. Balogh Lajos. = *Honism*. 10. (1982). 4. 50–51.; Silling István. = *HungKözl*. 13. (1981). 1–2. 159–161.
- Pusztay János*: Az uráli-paleoszibériai kapcsolatok kérdéséhez. Bp., Magyar Nyelvtudományi Társaság. 1980. 62 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 158.) – Ism. Gunda Béla. = *MTud*. 27. (1982). 5. 405.
- Regényi, Isabella–Scherer, Anton*: Donauschwabisches Ortsnamenbuch. Darmstadt. 1980. 188 l. + 12 térkép. – Ism. Reuter Camillo. = *NÉ*. 7. (1982). 132–136.
- Róna-Tas András*: A nyelvrokonság. Kalandozások a történeti nyelvtudományban. Bp., Gondolat. 1978. 486 l. – Ism. Rédei Károly. = *NyK*. 84. (1982). 1. 279–281.
- **Rot, A. M.*: Vengiersko–vostočnoslavjanskije jazykovyje kontakty. Bp., Akadémiai. 1973. 573 l. – Ism. Lieli, P. = *SSlav*. 27. (1981). 1–4. 319–324.
- Siptár Péter*: Nyelvészeti kisszótár. Bp., MKKE. 1980. 56 l. – Ism. Kontra Miklós. = *Nyr*. 106. (1982). 3. 370–373.
- Smiešková, E.–Simová, E.*: Slovensko–maďarsky frazeologický slovník. Bratislava, Slovenské ped. nakl. 1981. 145 l. – Ism. Buzássyová, Klára. = *KS*. 16. (1982). 9. 316–319.
- Szabó T. Attila*: Nép és nyelv. Válogatott tanulmányok, cikkek. 4. Bukarest, Kriterion. 1980. 615 l. – Ism. Balassa Iván. = *Ethn*. 93. (1982). 1. 139–140.; B. Gergely Piroška. = *NyIrK*. 26. (1982). 1–2. 172–174.; Hajdú Mihály. = *NÉ*. 7. (1982). 145–147.; Pomogáts Béla: Szabó T. Attila tanulmányai és cikkei. = *Napjaink*. 21. (1982). 1. 33.
- Szabó T. Attila*: Nyelv és irodalom. Válogatott tanulmányok, cikkek. 5. Bukarest, Kriterion. 1981. 628 l. – Ism. Murádin László: A nyelvész és az irodalom. = *Utunk*. 37. (1982). 21. 1. 3.
- Szegedy-Maszák Mihály*: Világkép és stílus. Történeti-poétikai tanulmányok. Bp., Magvető. 1980. 585 l. – Ism. Poszler György. = *ItK*. 86. (1982). 1. 111–114.
- Szepes Erika–Szerdahelyi István*: Verstan. Bp., Gondolat. 1981. 597 l. – Ism. Vekérdi József. = *Vság*. 25. (1982). 1. 110–111.
- Szolnok megye Néprajzi Atlasza I. 1. k. 518 l + 96 képtábla; I. 2. k. 236 térk. Szolnok, Damjanich Múzeum. 1974. 1975. Barabás Jenő, Bellon Tibor, Cs. Pócs Éva, Fűvessy Anikó és Kaposvári Gyula közreműködésével szerk. Szabó László és Csalog Zsolt. – Ism. Kovács István. = *MNyj*. 24. (1982). 145–148.
- Szómutató a Magyar Szókészlet Finnugor Elemei c. etimológiai szótár I–III. kötetéhez. Bp., Akadémiai. 1981. 130 l. – Ism. Décsy, Gy[ula]. = *UAJb*. 54. (1982). 151.
- A szövegtan a kutatásban és az oktatásban. Szerk. Szathmári István és Várkonyi Imre. Bp., Magyar Nyelvtudományi Társaság. 1979. 148 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 154.) – Ism. Sauvageot, A[urélien]. = *BSL*. 77. (1982). 2. 273–275.

- Szűcs Jenő*: Nemzet és történelem. Tanulmányok. Bp., Gondolat. 1974. 670 l. (Társadalomtudományi Könyvtár.) – Ism. Kristó Gyula. = ÁNyT. 14. (1982). 197–203.
- Tálas István*: Néprajzi tanulmányok, írások I. Tanulmányok az anyagi kultúra köréből 3–4. Bp., 1979–1980. 574 l. (Dissertationes Ethnographicae.) – Ism. Takács Lajos. = MNy. 78. (1982). 2. 231–233.
- Tanulmányok a mai magyar nyelv mondattana köréből. Szerk. Rácz Endre és Szathmári István. Bp., Tankönyvkiadó. 1977. 216 l. – Ism. Temesi Mihály. = Nyr. 106. (1982). 1. 105–114.
- Tanulmányok a magyar nyelv múltjáról és jelenéről. (Studien zu Vergangenheit und Gegenwart der ungarischen Sprache.) Festschrift zum 60. Geburtstag von Loránd Benkő. Herausgegeben von Mihály Hajdú und Jenő Kiss. Bp., 1981. 296 l. – Ism. Kovács László György. = FUM. 6. (1982). 1–2. 217–221.
- Tanuljunk magyarul. Učimo mađarski. (A magyar nyelv multimediális rendszerű tanfolyama 1.) Szerk. Fehér Tereza és Sava Babić. Novi Sad. 1979. 148 l. – Ism. Kiss Gabriella. = MNy. 78. (1982). 4. 508–509.
- Temesi Mihály*: A magyar nyelvtudomány. Irányok és eredmények a felszabadulás óta. Bp., Gondolat. 1980. 408 l. – Ism. Kálmán Béla. = MNy. 78. (1982). 1. 109–111.; Papp Ferenc. = Nyr. 106. (1982). 3. 362–365.
- Új Magyar Tájszótár. I. kötet. Főszerk. B. Lőrinczy Éva. Szerk. Hosszú Ferenc. Bp., Akadémiai. 1979. 1053 l. – Ism. Keresztes, Kálmán. = UAJb. 54. (1982). 152–153.; Sima F[erenc]. = JC. 33. (1982). 1. 92–94.; Ruzsiczky Éva. = FUF. 44. (1982). 1–3. 194–197.
- Vago, Robert [Mihály] M[ichael]*: The Sound Pattern of Hungarian. Washington, Georgetown Univ. Press. 1980. XIII+150 l. – Ism. Jensen, T. John. = Lg. 58. (1982). 1. 218–221.; É. Kiss Katalin. = MNy. 78. (1981). 2. 234–240.; McRobbie–Utasi Zita. = NyK. 84. (1982). 1. 283–287.
- Vajdaság helységeinek földrajzi nevei. 2–6. kötet. Szerk. Penavin Olga és Matijevis Lajos. Újvidék, Kiadja az újvidéki Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete a Tartományi Tudományügyi Öngazgatói Érdekközösség támogatásával. 1976–1981. – Ism. Hajdú Mihály. = NÉ. 7. (1982). 136–138.
- Vértes O. András*: A magyar leíró hangtan története az újgrammatikusokig. Bp., Akadémiai. 1980. 234 l. – Ism. Kázmér Miklós. = MNy. 78. (1982). 3. 363–366.; Sauvageot, A[urélien]. = BSL. 77. (1982). 2. 271–273.
- Viga Gyula*: Népi kecsketartás Magyarországon. Miskolc, 1981. 148 l. – Ism. Balázs Géza. = NÉ. 7. (1982). 149–150.
- Vigh Árpád*: Retorika és történelem. Bp., Gondolat 1981. 522 l. – Ism. Kálmán C. György. = ItK. 86. (1982). 4. 502–504.; Kulcsár Péter. = It. 64. (1982). 4. 941–944.
- Wojatsek, Charles*: Hungarian Textbook and Grammar. 4. edition. Sherbrooke, Québec. Éditions Paulines. 1977. 324 l. – Ism. W. K. = NyÉK. 46. (1982). 87–88.
- Zalabai Zsigmond*: Tűnődés a trópusokon. (Költői képek, trópusok.) Bratislava, Madách. 1981. 212 l. – Ism. Szerdahelyi István. = Kort. 26. (1982). 10. 1651–1652.; Voigt Vilmos: Fordulat a szóképek ügyében. = Vság. 25. (1982). 12. 109–111.
- Zilahi Lajos*: Regionális köznyelvi szövegek Orosházáról. Bp., ELTE. 1981. 71 l. (Magyar Csoportnyelvi dolgozatok 9.) – Ism. Gunda Béla. = BékésiÉ. 17. (1982). 3. 400–402.

Zsilka János: Dialectics of the Motion Forms in Language. Bp.—The Hague, Akadémiai—Mouton Publishers. 1981. 311 l. — *Ism. Havas Ferenc.* = *NyK.* 84. (1982). 2. 443–447.

A magyar néprajztudomány bibliográfiája, 1982

Összeállította: S. Gémes Magda

TARTALOM

A. Általános	
I. Bibliográfia, lexikon	185
II. Kutatók	185
III. Tudomány- és kutatástörténet	191
IV. Általános elméleti és módszertani kérdések	192
V. Összefoglaló és vegyes tartalmú művek	193
VI. Gyűjtési és kutatási beszámolók	193
VII. Folklorizmus	194
VIII. Néprajzi filmek, fényképezés	195
IX. Személyi és tudományos hírek	196
X. A néprajz szervei	196
A) Muzeológiai kérdések	196
B) Múzeumok	196
C) Kiállítások	197
D) Tájházak, emlékszobák	198
E) Néprajzi gyűjtemények	198
F) Néprajzi gyűjtőpályázat	198
G) Kongresszusok, konferenciák, tudományos tanácskozások	198
H) Magyar Néprajzi Társaság	199
XI. Népi műemlékvédelem	199
B. Tájak, népcsoportok	
I. Tájak, települések	200
II. Népcsoportok	202
C. Tárgykörök	
I. Település, építkezés, lakóház	203
II. Földművelés, növénytermesztés, erdőgazdálkodás, gazdasági eszközök	205
III. Gyűjtögetés	207
IV. Halászat	207
V. Állattartás, pásztorkodás	207
VI. Kereskedelem, piacok, vásárok	208
VII. Közlekedés, teherhordás	208
VIII. Táplálkozás	209

IX. Népművészet	209
A) Általános és elméleti kérdések	209
B) Faragás, festés	210
C) Hímzés	210
D) Szövés	210
E) Egyéb díszítőművészet	211
X. Mesterség, kézmű- és kisipar	211
XI. Bútor és lakáskultúra	213
XII. Kerámia	213
XIII. Viselet, ékszer	213
XIV. Társadalom, társadalomnéprajz	214
A) Történeti és általános kérdések	214
B) Jelenkutatás – a mai magyar falu általában	215
C) Család, családszervezet	215
D) Nemek, korcsoportok	216
E) Osztályok, rétegek	216
F) Nevek, névadási szokások	218
G) Intézmények	218
1. Iskola, oktatás, diákság	218
2. Katonáság	218
3. Céhek	218
XV. Jog	219
XVI. Néphit, vallás, mitológia	219
XVII. Orvoslás, állatgyógyítás, természetismeret	221
XVIII. Szokás	221
A) Általános és elméleti kérdések	221
B) Az emberi élet	222
C) Az esztendő	224
XIX. Népköltészet	225
A) Általános történeti és elméleti kérdések	225
B) Népköltési gyűjtemények, antológiák	226
C) Népi líra	227
D) Mese	227
E) Monda, legenda	228
F) Ballada	229
G) Kisebb műfajok	229
1. Találós kérdések, közmondások, szólások, egyéb kisépika	229
2. Elbeszélés, anekdota, adoma, mondóka, tréfa stb.	230
XX. Népi írásbeliség, paraszti önéletírás, emlékiratok	230
XXI. Népzene, népi hangszerek	230
XXII. Tánc	232
XXIII. Játék	232
1982-ben ismertetett néprajzi és néprajzi érdekű irodalom	233

A. ÁLTALÁNOS

I. Bibliográfia, lexikon

- Magyar néprajzi lexikon. 5. köt. Sz–Zs. Bp., 1982. Akadémiai K. 644, 2 l. Illusztr.
- A magyar néprajztudomány bibliográfiája 1981. Bibliographie der ungarischen Volkskunde 1981. Összeáll.: Serfőzőné Gémes Magda. = NH. XI. 5–6; 99–177.
- Válogatott néprajzi bibliográfia. Összeáll.: Cseri Miklós. = A gömöri falvak néprajza. Miskolc, 1982. 74–94. (Néprajzi tájkonferenciák.) (Néprajzi vidékek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 3.)

II. Kutatók

BÁLINT SÁNDOR

- APRÓ Ferenc: Bálint Sándor életrajzához. = Somogyi KönyvtMűhely. XXI. 3; 121–122.

BALOGH ISTVÁN

- HOFER Tamás: Balogh István hetvenedik születésnapjára. = NH. XI. 3–4; 77–78.

BORSAI ILONA

- Borsai Ilona. (1924–1982). = NH. XI. 3–4; 96–97.
- OLSVAI Imre: Borsai Ilona. (1924, Kolozsvár–1982, Budapest.) = Honism. X. 6; 16–17.

DANKÓ IMRE

- BALASSA Iván: Dankó Imre hatvanéves. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 5–8. (A Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Közleményei 39.)
- Dankó Imre köszöntése. = NH. XI. 1–2; 37. – 60. születésnapja alkalmából.

DIÓSZEGI VILMOS

HOPPÁL Mihály: Az összehasonlító mitológiakutatás és a magyar őstörténet. = *Új.* XXII. 9; 44–56. – Diószegi Vilmos munkásságáról.

DOMOKOS PÁL PÉTER

Én isztenem hová leszünk? Domokos Pál Péter válaszol Hajdú D. Dénes kérdéseire. = *Fo.* XIV. 2; 21–29.

DOROGI MÁRTON

BALASSA Iván: Dorogi Márton emlékezete. = *MK.* XXXVIII. 48–53.

SZÜK László: Dorogi Márton diákja voltam. = *Köznevelés.* XXXVIII. 9; 9.

DÖMÖTÖR TEKLA

Tárgyilagosan és tévhitektől mentesen. Beszélgetés Dömötör Teklával a néprajztudomány változásairól, kutatói és oktatói pályája tapasztalatairól. Riporter: Tripolszky László. = *Népszabadság.* XL. 95; 15.

ERDÉLYI JÁNOS

T. ERDÉLYI Ilona: Az észak-európai balladaköltészet és Erdélyi János. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 165–194. Bibliogr. 193–194.

HOPPÁL Mihály: Erdélyi János és a magyar folklór. = *MK.* XXXIX. 84–90.

FARAGÓ JÓZSEF

FARAGÓ József: A folklór sorsa. Beszélgetés... Riporter: Beke György. = *A Hét.* XIII. 6; 4.

FARAGÓ József: A Kalevala Társaság címére. = *Művelődés.* XXXV. 9; 30. – Szerző a Kalevala Társaság tiszteletbeli tagja lett.

Faragó József 60 éves. = *ArtesPop.* VIII. 10–25.

SZÓCS István: Egy készülő emlékkönyv elé... (Faragó József 60 éves.) = *Utunk.* XXXVII. 6; 4.

FÖLDES LÁSZLÓ

ANDRÁSFALVY Bertalan: Földes László 1934–1980. László Földes 1934–1980. = *Ethn.* XCIII. 3; 475–478.

Földes László irodalmi munkássága. Bibliography of László Földes. Összeáll.: S. Gémes Magda, Györgyi Erzsébet, Varga Mária. = *Ethn.* XCIII. 3; 478–484.

FUKER FRIGYES JAKAB

BALASSA Iván: Egy elfelejtett hegyaljai helytörténész: Fuker Frigyes Jakab (1749–1805). = Honism. X. 1; 42–43.

GÁBORJÁN ALICE

K. CSILLÉRY Klára: Gáborján Alice 60 éves. = NH. XI. 1–2; 37.

GUNDA BÉLA

BÁLINT B. András: Gunda Béla hetvenéves. = Vig. XLVII. 4; 306–307.

SELMECZI KOVÁCS Attila: Gunda Béla köszöntése. = NH. XI. 1–2; 36. – 70. születésnapja alkalmából.

GYÖRFFY ISTVÁN

TASI József: Tanulmányok Györffy Istvánról. = ÉI. XXVI. 1982. 7; 7. – Györffy István születésének 90. és halálának 35. évfordulója alkalmából. A Györffy István Nagykun Múzeum 1974. december 10-én rendezett emlékülés anyaga, amely a Nagykunsági füzetek 3. számaként jelent meg 1980-ban.

HERMAN OTTÓ

ERDŐDY Gábor: A tudományos intézmények szerepe Herman Ottó tudománypolitikai és közművelődési programjában. Die Rolle der wissenschaftlichen Institutionen in dem wissenschafts-politischen und kulturellen Program von Otto Herman. = Népr-Ért. LX. 103–110.

IPOLYI ARNOLD

HOPPÁL Mihály: Legendák Ipolyiról és a Magyar Mythológiáról. = Vság. XXV. 1; 57–67. Bibliogr. 67.

JANKÓ JÁNOS

MÁNDOKI László: Jankó János baranyai tudós-kutató portréjához. (Jankó János 1797–1872.) = BarMűv. 2; 106–114.

JÓKAI MÓR

LENGYEL Dénes: Jókai és a népköltészet. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 217–226. Bibliogr. 225–226.

SÁNDOR István: Jókai, az etnográfus. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 203–216. Bibliogr. 214–216.

KISS GÉZA

ACHS Károlyné: Kiss Géza 1891–1947. Géza Kiss 1891–1947. = Ethn. XCIII. 4; 586–613.

ACHS Károlyné: „Nem a jajgatók közé állok.” = Confessio. VI. 3; 22–30. – Kiss Gézáról.

ANDRÁSFALVY Bertalan: Kiss Géza emlékezete. = Honism. X. 2; 21–22.

KISS LAJOS (1881–1965)

FELLETÁR Béla: „A [halál] ... csak kaszál. Csépolni más csépol.” Adalékok egy magyar tudós portréjához baráti levelek tükrében. = Confessio. 6; 4; 108–112. – Kiss Lajos néprajztudósról.

PÁLL István: Megemlékezések Szabolcs-Szatmárban Kiss Lajos születésének 100. évfordulójáról. = Ethn. CXIII. 2; 301.

KISS LAJOS (1900–1982)

HERCEG János: A vajdasági népdal törvényhozója. Kiss Lajos (1900–1982). = Üzenet. XII. 6; 328–329.

Kiss Lajos. (1900–1982). = NH. XI. 3–4; 96.

KODÁLY ZOLTÁN

ÁG Tibor: Kodály emléke a Mátyusföldön. = Honism. X. 6; 21–23.

ALMÁSI István: Kodály székelyföldi népdalgyűjtései. = IgSzó. XXX. 12; 525–530.

BARSI Ernő: Gondolatok a Kodály-évforduló alkalmából. = Honism. X. 4; 3–6.

BREUER János: Kodály Zoltán első népzenei előadásai. = Muzs. XXV. 5; 2–5.

M. CSAPÓ Piroska–VOLLY István: Kodály Zoltán és a regös táj. = Életünk. XIX. 12; 1087–1092.

DÁNIELISZ Endre: Kodály Zoltán Szalontán. = IgSzó. XXX. 12; 543–545. – Az 1916. évi nagyszalontai népdalgyűjtő útvjáról.

Így láttuk Kodályt. Ötvennégy emlékezés. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., 1982. Zeneműkiadó. 494 l. Illusztr.

JAGAMAS János: A szőlőhegy kincse. = IgSzó. XXX. 12; 508–512. – Kodály Zoltán.

KANYAR József: Így láttam Kodályt. = Som. X. 6; 3–8.

Kodály Zoltán és Péczely Attila levelezéséből. = Fo. XIV. 12; 62–67.

Kodály Zoltán levele Szekfű Gyulához és a „Történetpolitikai Tanulmányok”-hoz fűzött megjegyzései. Összeáll. és a bevezetőt írta Dénes Iván Zoltán. = Kr. 12; 4–6.

KÓKA Rozália: Kodály a bukovinai székelyek emlékezetében. = Honism. X. 6; 19–21.

OLSVAI Imre: Kodályra emlékezők között Galántán és a Zoboralján. = Honism. X. 6; 23–26.

PÉTER László: Kodály Szegeden. Szeged, 1982. Somogyi-könyvtár. 192 l.

RAJECZKY Benjamin: Kodály és egyházi népénekeink. = Vig. XCVII. 10; 772–775.

- RAJECZKY Benjamin: Kodály és a magyar népzene-tudomány. = Kodály-mérleg, 1982. Tanulmányok. Vál. és szerk. Breuer János. Bp., 1982. 250–259.
- SÁROSI Bálint: Kodály Zoltánról mindenkinek. = Új. XXII. 12; 6–11.
- TÜSKÉS Tibor: Kodály és a magyar líra. = Köznevelés. XXXVII. 42; 10–13.
- UJFALUSSY József: Emlékeim. = Alf. 12; 84–86. – Kodály Zoltánról.
- UJFALUSSY József: Kodály Zoltán és zenei művelődésünk. = Népműv. XXIX. 11; 3–5.
- UJFALUSSY József: Kodály Zoltán öröksége. = TársSz. XXXVII. 11; 42–48.
- VARGA András: Kodály Zoltán születésének századik évfordulójára. = Ma és holnap. X. 2; 227–235.
- VARGYAS Lajos: Kodály, a nemzeti génusz. = Ének-ZeneTan. XXV. 4; 145–152.; = Jászk. XXVIII. 2; 35–42.; = Köznevelés. XXXVIII. 42; 7–10.
- VARGYAS Lajos: Kodály és a magyar zenetudomány. = Kodály-mérleg, 1982. Tanulmányok. Vál. és szerk. Breuer János. Bp., 1982. 241–249.
- VARGYAS Lajos: Zoltán Kodály: a Centenary Tribute. = NHQu. XXIII. 88; 39–46.
- VEKERDI László: „... Addig élünk, míg nem feledjük, mik vagyunk.” Kodály történelemszemléletéről. = Fo. XIV. 12; 70–75.
- VIKÁR Sándor: Kodály Zoltán tanítványa voltam. = Szabolcs-SzatmáriSz. XVII. 4; 46–53.
- ZOLTAI Dénes: Úton Kodályhoz. Száz éve született Kodály Zoltán. = Kr. 12; 3.

KODOLÁNYI JÁNOS

Kodolányi János köszöntése. = NH. XI. 3–4.; 76.

KÓS KÁROLY

KÓS Károly: A legjobb vélemény a tett. Beszélgetés... Riporter: Gazda Klára, Kósa-Szánthó Vilma. = A Hét. XIII. 26; 9.

K. KOVÁCS PÉTER

BALASSA Iván: K. Kovács Péter 1912–1981. = Ethn. XCIII. 4; 616–618.

SELMECZI KOVÁCS Attila: K. Kovács Péter (1912–1981). = NH. XI. 1–2; 51–52.

KRESZ MÁRIA

K. CSILLÉRY Klára: Kresz Mária kitüntetése. = NH. XI. 1–2; 36–37. – Nyugállományba vonulása alkalmából a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1981 januárjában a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntette ki.

KRÍZA JÁNOS

FILEP Antal: Kríza János és az erdélyi unitáriusok. = Kríza János és a kortársi eszmearamlatok. Bp., 1982. 125–135. Bibliogr. 135.

KOVÁCS Lajos: Kríza János társadalmi tevékenysége. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 117–124. Bibliogr. 124.

Kríza János műveinek válogatott bibliográfiája. Összeáll.: Illés Zsuzsa. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 30–32.

Kríza János önéletrajza. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 25–29.

ORTUTAY Gyula: Emlékezés Kríza Jánosra. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 9–11.

ORTUTAY Gyula: Kríza János. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 13–23. A bibliográfiát összeáll.: Illés Zsuzsa. 21–23.

LUKÁCS KÁROLY

SZILÁGYI Miklós: Száz éve született Lukács Károly. = Honism. 4; 17–18. – Néprajzi, főleg halászati kutatásainak méltatása (1882–1954).

MIKECS LÁSZLÓ

CSIKESZ Ferenc: Mit hagyott ki a cenzúra Mikecs László Csángók-jából 1941-ben? = Confessio. VI. 2; 104–112.

CSIKESZ Ferenc: Mikecs László emlékezete. = Honism. X. 2; 44–46.

NAGY GYULA

Nagy Gyula műveinek bibliográfiája. Összeáll.: Koszorús Oszkár. = BékésiÉ. XVII. 1; 55–59.

SZABÓ Ferenc: A hetvenéves Nagy Gyula köszöntése. = BékésiÉ. XVII. 1; 53–54.

NAGY OLGA

NAGY Olga: A mese – komoly üzenet. Interjú. Riporter: Rostás Zoltán. = A Hét. XIII. 47; 9.

RÁDULY JÁNOS

A népballada múltja és jelene. Ráduly János kibédi folkloristával beszélget Hajdú D. Dénes. = Honism. X. 6; 45–47.

SZENDREY ÁKOS

SÁNDOR István: Szendrey Ákosra emlékezve. (1902. december 7.–1965. november 20.) = NH. XI. 3–4; 93–95.

SZÜCS SÁNDOR

- ANTALFFY Gyula: Az utolsó tanú. Emlékezés Szücs Sándorra. = MN. XXXVIII. 225; 10.
- L(ÁSZLÓ) F(erenc): Szücs Sándor a Sárrét régi vízvilágának fáradhatatlan kutatója és írója. = Mvitzgazdálk. 7; 16.
- MOLNÁR Balázs: Szücs Sándor. (1903–1982.) = Honism. X. 6; 15–16.
- MOLNÁR József: Szücs Sándor. 1903–1982. = Szabolcs-SzatmáriSz. XVII. 4; 90–94.
- MOLNÁR Zoltán: Szücs Sándor halálára. = ÉI. XXVI. 34; 10.
- PÉTER Imre: Egy élet a Sárrétért. Szücs Sándor emlékezete. = BMÉ. III. 299–301.
- SELMECZI KOVÁCS Attila: Szücs Sándor. (1903–1982) = NH. XI. 3–4; 95–96.
- Szücs Sándorra emlékezünk. Közread. és bev. Kaposvári Gyula. = Jászk. XXVIII. 4; 27–32.

VINCZE ISTVÁN

Vincze István. (1922–1982) = NH. XI. 3–4; 97.

VISKI KÁROLY

- TÓFALVI Zoltán: Viski Károly. = Művelődés. XXV. 9; 31–32.
- VARGHA László: Viski Károly. Emlékbeszéd születésének századik évfordulóján. = NH. XI. 3–4; 91–93.
- VARGHA László: Viski Károly (1882–1945). = Honism. 5; 23–24.

VOIGT VILMOS

A folklorista Voigt Vilmos. Riporter: Kovács Júlia. = Népszava. CX. 69; 6.

III. Tudomány- és kutatástörténet

- BALASSA Iván: 75 éve jelent meg az első néprajzi muzeológiai kézikönyv. = MK. XXXIX. 100–102. – Bátky Zsigmond: Útmutató néprajzi múzeumok szervezésére.
- BORBÁTH Károly: A székely népmesék gyűjtésének történetéhez. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 47–55. = Bibliogr. 55.
- BORSAI Ilona: A palóc zenei élet és énekes népköltészet kutatása a 19. században. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 263–312. Kottával. Bibliogr. 310–312.
- GUNDA Béla: A Puszták népe és a néprajz. = Dunatáj. V. 3; 23–34. Bibliogr. a jegyzetekben: 32–34. – Illyés Gyula: Puszták népe c. munkája.
- Az első Kodály-emlékkönyv. Gunda Béla válaszol Sümegi György kérdéseire. = Fo. XIV. 12; 49–52.
- Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Tudománytörténeti tanulmányok a 19. századi folklorisztikáról. Szerk. Kríza Ildikó. Bp., 1982. Akadémiai K. 345 l. Bibliogr. a fejezetek végén. – Az egyes cikkekről önálló címlírások készültek.

- LISZKA József: Prehíória. Bevezető elmélkedés honi néprajzi kutatástörténetünk egy fejezetéhez. = Hét. XXVII. 19; 14–15.
- NÉMETH G. Béla: A vadrózsa-pör és Arany. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 69–78.
- OLASZ Katalin: A marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Társaság népköltészeti tevékenysége. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 151–163. Bibliogr. 163.
- PÓCS Éva: Ipolyi és a „Magyar mythologia”. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 195–202. Bibliogr. 202.
- SZILÁGYI Miklós: A néprajzi kutatások első korszaka Tolna megyében. = Honism. X. 2; 40–43.
- TARI Lujza: Hangszeres népzene-kutatásunk első szakasza. Der erste Abschnitt der Erforschung der ungarischen instrumentalen Volksmusik. = Ethn. XCIII. 4; 573–585.
- VOIGT Vilmos: A magyar népmese-kutatás a múlt század első felében. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 139–150. Bibliogr. 149–150.
- ZSIGMOND Gábor: A „Vadrózsák” és a magyar folklórisztika új iskolája. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 79–90. Bibliogr. 89–90.

IV. Általános elméleti és módszertani kérdések

- BARABÁS Jenő: A társadalomtörténet és a tanyák. = Ethn. XCIII. 1; 129–134. – Vélemény „A magyar tanyarendszer múltja. Szerk. Pölöskei Ferenc, Szabad György. Bp., 1980.” tanulmánykötetről.
- BARABÁS Jenő: A változatok vizsgálatának jelentősége a néprajzban. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 9–13.
- BÁRTH János: Néhány teendő a néprajzi tanyakutatásban. = Ethn. XCIII. 134–137. – Vélemény „A magyar tanyarendszer múltja. Szerk. Pölöskei Ferenc, Szabad György. Bp., 1980.” tanulmánykötetről.
- BENDA Gyula: A történeti források kiadásának szabályozása. = Ethn. XCIII. 2; 319–320.
- BÓDI Erzsébet: Bevezetés a magyar néprajzi terepmunka módszertanába. Jegyzet. Debrecen, 1982. 143 l. (Folklór és Etnográfia 8.)
- DEMÉNY István Pál: A néprajztudomány lehetséges forrásai. = Művelődés. XXXV. 6; 36.
- FODOR István: A régészeti néprajz módszerének bontakozása. László Gyula műveinek tükrében. = Vság. XXV. 3; 89–101.
- GELLÉRT Gyöngyi: Cui prodest? A romániai magyar néprajzkutatás hétköznapijai. = MV. VIII; 10; 30–35.
- (HOFER Tamás): Vélemények a magyar tanyarendszer múltjáról. = Ethn. XCIII. 1; 121.
- HOPPÁL Mihály: „Parttalan” folklór? A „rejtett tudás” antropológiája. = Kor. XLI. 5; 330–336.

- KISS József: Hozzászólás Szolnok megye néprajzi atlasza történeti bevezetőjében. = Száz. CXVI. 1; 123–151.
- KÓS Károly: Néphagyomány és korszerűség. = Művelődés. XXXV. 5; 30–31.
- B. MEDGYES Éva: Alkalmazott antropológia. Kezdeményezések tudományunk gyakorlati alkalmazására. Applied Anthropology. Initiatives in the Practical Use of Our Science. = NéprÉrt. LXI. 5–29. Bibliogr. 26–29.
- MORVAY Judit: A sztereotípiák. = ArtesPop. VIII. 173–179.
- Mutató az Ethnographia – a Magyar Néprajzi Társaság folyóirata – 1940–1969. (LI–LXXX.) évfolyamához. Összeáll.: Tátrai Zsuzsanna. Bp., 1982. Akadémiai K. 373 l.
- PÖLÖSKEY Ferenc: Életmód- és táj kutatás a honismereti mozgalomban. = Honism. X. 1; 6–9.
- TAKÁCS Lajos: Földrajzi nevek és a néprajzi kutatás. = Dunatáj. V. 3; 53–61.
- VOIGT Vilmos: A folklórisztika egykor és most. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 505–514.
- VOIGT Vilmos: Újabb vizsgálatok a kultúra nyelvi formái köréből. = Újabb nyelvészeti témák. Bp., 1982. 143–158.
- WELLMANN Imre: Megjegyzések „A magyar tanyarendszer múltja” c. munkához. = Ethn. XCIII. 1; 122–129. Bibliogr. 128–129. – A magyar tanyarendszer múltja. Szerk. Pölöskei Ferenc, Szabad György. Bp., 1980.

V. Összefoglaló és vegyes tartalmú művek

- KODÁLY Zoltán: Visszatekintés. Összegyűjtött írások, beszédek, nyilatkozatok. 1–2. köt. Sajtó alá rend. és bibl. jegyzetekkel ellátta Bónis Ferenc. 3. kiad. Bp., 1982. Zeneműkiadó V. 2 db. 1. köt. 345 l. 2 t. kottával., 2. köt. 591 l. 10 t. 1 kotta mell.
- Népművészeti Akadémia IV. Néprajzi előadások. Bp., 1982. Tudományos Ismeretterjesztő Társulat – Népi Iparművészeti Tanács. 175 l. – Az előadásokról önálló címleírások készültek.
- Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Szerk. Módy György, Balassa Iván, Ujváry Zoltán. Debrecen, 1982. Alföldi Nyomda, Debrecen. 975 l. Illusztr. Bibliogr. az egyes fejeztek végén. (A Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Közleményei 39.) – Az egyes cikkekről önálló címleírások készültek.

VI. Gyűjtési és kutatási beszámolók

- BARNA Gábor: Néprajzi kutatótábor az Ung-vidéken. = Honism. X. 1; 18–19.
- BARNA Gábor: A Tiszazug történeti-néprajzi kutatása. = Honism. X. 2; 10–14.
- BARTHA Elek: Néprajzi kutatótábor az Ung-vidéken. = NH. XI. 1–2; 46.
- BENCSIK János: A Vaján folyó honismereti munka és a kuruc hagyományok. = BékésiÉ. XVII. 4; 476–479.
- BORI Imre: A jugoszláviai magyar folklórkutatás eredményei és szerepe a jugoszláviai magyarok kultúrájában. = ArtesPop. VIII. 202–216.

- *HAJDÚ István: Haladó népiesség, folklór, néprajzi gyűjtőmunka. = A sárospataki Rákóczi Gimnázium jubileumi évkönyve. Szerk. Dobay Béla. Sárospatak, 1981. 149–155.
- LACKOVITS Emőke: Kál-völgyi néprajzi kutatások. = NH. XI. 1–2; 43–45.
- LUKÁCS László: A néprajzi kutatómunka eredményei Fejér megyében. = NH. XI. 1–2; 23–26.
- MARTIN György: Magyar néptánc kutatás Szlovákiában. Die Erforschung der ungarischen Volkstanztraditionen in der Slowakei. = Ethn. XCIII. 1; 112–120. Bibliogr. 118–120.
- PESOVÁR Ferenc: Néprajzi gyűjtőutak. Ethnographische Exkursionen. = Alba Regia. XIX. 297.
- SONNEVENDNÉ LACKOVITS Emőke: Néprajzi gyűjtőúton a Káli-medence falvaiban. = Kál Völgye. I. 6; 4.

VII. Folklorizmus

- BALÁS Endre: Népszokások, népi hangszerek tanítása. = KultKöz. 1–2; 132–153.
- BALASSA Iván: A népi iparművészet néhány kérdéséről. = Népművészeti Akadémia IV. Bp., 1982. 5–18.
- BALASSA Iván: Zárszó a Népművészeti Akadémiához. = Népművészeti Akadémia IV. Bp., 1982. 171–174.
- BÉRES András: Szabadművelődési néptáncos tevékenység Hajdú- és Biharban. = Táncműv.dok. 162–180.
- BÍRÓ Zoltán: Gondolatok a folklorizmusban. A folklór útja a tegnaptól a mába. = Művelődés. XXXV. 10; 26–28.
- BÍRÓ Zoltán: A hagyomány „ápolásáról” avagy a reprezentációs folklorizmusról. = Kor. XLI. 7; 550–553.
- BODNÁR Zsuzsanna: A népművészet mesterei Szabolcs-Szatmárban. = Szabolcs-SzatmáriSz. XVII. 3; 56–61. – Horváth Vince fafaragó, Bodnár Bálint mesemondó, Bácskai Andrásné festőasszony, Komsa Jánosné hímző-tervezőasszony, Horpácsik János népitáncos, Somogyi Sándorné hímző-tervezőasszony.
- K. CSILLÉRY, Klára: Folklorizmus, Historizmus und Fortleben in dem Beispiel eines Dorfes. = A folklorizmus fogalma és jelenségei. Kecskemét, 1982. 59–65. (Folklór, társadalom, művészet 10–11.)
- DANKÓ, Imre: Folklorism in Tourism. = A folklorizmus fogalma és jelenségei. Kecskemét, 1982. 67–70. (Folklór, társadalom, művészet 10–11.)
- DANKÓ Imre: Idegenforgalom és folklorizmus. = MK. XXXVIII. 54–56.
- FARAGÓ József: A néptánc hitelessége a színpadon. = Művelődés. XXXV. 10; 24–25.
- FEJŐS Zoltán–HOPPÁL Mihály–NIEDERMÜLLER Péter: Folklor ünnep és társadalmi csereviszonyok. (Kísérlet a VII. Dunamenti Folklor Fesztivál kritikai értelmezésére.) = A folklorizmus fogalma és jelenségei. Kecskemét, 1982. 195–217. Bibliogr. 216–217. (Folklór, társadalom, művészet 10–11.)
- A folklorizmus fogalma és jelenségei. Előadások 3–4. A Kecskeméten 1981. július 22–26. között megtartott nemzetközi tudományos tanácskozás anyaga. Szerk. Verebé-

- lyi Kincső. Kecskemét, 1982. Megyei Művelődési Központ. 252 l. (Folklór, társadalom, művészet 10–11.) – A magyar vonatkozású cikkekről önálló címléírások készültek.
- KÁNTOR, Irina: Folklorfesztiválok Kolozs megyében. = Művelődés. XXXV. 6; 17–18.
- KRESZ, Mária: The „New Wave” in Hungarian Pottery. = A folklorizmus fogalma és jelenségei. Kecskemét, 1982. 106–111. (Folklór, társadalom, művészet 10–11.)
- KRISTON VÍZI József: A szöveges falvédőkről – avagy egy folklorjelenség körülménye. = A folklorizmus fogalma és jelenségei. Kecskemét, 1982. 245–252. (Folklór, társadalom, művészet 10–11.)
- LENGYEL Györgyi: Képző- és iparművészeti stílusok. = Népművészeti Akadémia IV. Bp., 1982. 147–169.
- MAÁ CZ László: Parkszínpad helyett: A boldogi bokréta. = Táncműv. VII. 11; 4–6.
- MARÓTI Gyula: Népművészet és közművelődés. = Népművészeti Akadémia IV. Bp., 1982. 129–146.
- MARTIN György: A széki hagyományok felfedezése és szerepe a magyarországi folklorizmusban. The Discovery of Szék Traditions and Their Role in Contemporary Hungarian Folk Revival Movements. = Ethn. XCIII. 1; 73–83. Bibliogr. 80–82.
- SZABADFALVI József: Fazekas István és a nádudvari fazekasság. Bp., 1982. Corvina. 391. 48 t. Illusztr. (A népművészet mesterei.)
- UJVÁRY Ferenc: A Gyöngyösbokréta boldogi csoportjának története. = Táncműv. dok. 59–95.
- VEREBÉLYI Kincső: A folklorizmus fogalma és jelenségei. Nemzetközi Folklorizmus Konferencia. Kecskemét, 1981. július 22–27. = Ethn. XCIII. 2; 304–305.
- VOIGT Vilmos: Előszó. = A folklorizmus fogalma és jelenségei. Kecskemét, 1982. 5–15. (Folklór, társadalom, művészet 10–11.)
- ZELENÁK Katalin: Hagyományőrzők találkozója. = Népműv. XXIX. 11; mell. 5–7. – A gödöllői népművész-találkozóról.
- ZELNIK, József: „Folklorism” Between Holidays and Weekdays. = A folklorizmus fogalma és jelenségei. Kecskemét, 1982. 165–175. (Folklór, társadalom, művészet 10–11.)
- *ZUPKÓ Béla: A matyó népművészet ma. Harmincéves a Matyó Népművészeti és Házipari Szövetkezet. = Matyóföld. 1981. 14–26.

VIII. Néprajzi filmek, fényképezés

- KARDALUS János: Néprajz a fotóművészetben. = Művelődés. XXXV. 1; 8. Illusztr.
- KOVÁCS Lukács: Moldován Domokos: Rontás és reménység. = ÚjSymp. XVIII. 201–202. jan.–febr. 21–23.
- RAFFAY Anna: Beszámoló a néprajzi filmszemlékről. = NH. XI. 1–2; 18–19.
- TRENCSÉNYI Imre: Néprajzi filmek és alkotójuk. = Szín-Kép a Népműv. melléklete. nov. 8–9.

IX. Személyi és tudományos hírek

- A Folklore Tanszék kutatási jutalma 1982. Lábadi Károly részére. = ArtesPop. VIII. 252–254.
- HOFER Tamás: Döntések az Ethnographia szerkesztését illetően. Tájékoztató az Ethnographia munkatársai számára. = Ethn. XCIII. 2; 320.
- Móra Ferenc Emlékérmes kutatóink. = NH. XI. 1–2; 38. – Balassa Iván, Kerecsényi Edit, Szabadfalvy József.
- Népművelők kitüntetése. = Népműv. XXIX. 10; 4–5. – Kurucz Albert, Hoffmann Tamás kitüntetése.
- Néprajz az egyetemeken. = NH. XI. 1–2; 30–33. – Tájékoztató a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszékének oktató és tudományos munkájáról.
- SELMECZI KOVÁCS Attila: Kandidátusi értekezés megvédése. = NH. XI. 1–2; 21–22. – Balassa M. Iván: A lakóház történeti fejlődése Észak-Magyarországon. c. kandidátusi értekezésének nyilvános vitájáról.

X. A néprajz szervei

A) MUZEOLÓGIAI KÉRDÉSEK

- FÜGEDI Márta: Múzeumalapítási törekvések Mezőkövesden a század első felében. = MHOMK. XX. 1982. 122–127.
- HOFFMANN Tamás: A múzeum – munkahely és hivatástudat Magyarországon. = Múzk. 1; 37–43.
- KISS László: A múzeumok szakalkalmazotti állományának szakképzettségi, munkaköri és életkori helyzete. = Múzk. 1; 44–75.
- LISZKA József: Hazánk hasznára... (Fejezetek a szlovákiai magyar muzeológia történetéből. 1–2.) = Hét. XXVII. 32–33; 14–15, 14.
- SELMECZI László: A múzeumok, akadémiai intézetek és az egyetemi tanszékek együttműködése a régészet és a néprajz területén. = Múzk. 1; 5–37. – Korreferátumok: Mócsy András, Fülep Ferenc, Bökönyi Sándor, Kurucz Albert, Fitz Jenő, Dankó Imre, Bándi Gábor.
- SELMECZI László: A múzsák temploma. = Népműv. 8; 12–13. – Múzeumaink közművelődési tevékenységéről.
- SELMECZI László: A múzsák temploma. (A múzeumok szerepe és helyzete a közművelődésben.) = Múzk. 1; 76–87.

B) MÚZEUMOK

- CSEKE Péter: Körösvidéki néprajzkutatók. 2. Mózes Teréz a néprajzi osztály megszervezéséről. = Művelődés. XXXV. 1; 17–19.
- CSEKE Péter: A székelyudvarhelyi múzeumbarátok körében. = Művelődés. XXXV. 10; 15–17., 11; 23–25. Illusztr. – Székelyudvarhelyi múzeumőrök vallomásai.

- DOMONKOS Ottó: Sopron, Pékmúzeum. Bp., 1982. Tájak, Korok, Múzeumok. 16 l. Illusztr. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára.)
- GRÁFIK Imre: Budapest, a Néprajzi Múzeum épülete. Bp., 1982. Tájak, Körök, Múzeumok. 16 l. Illusztr. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára 118.)
- KECSKÉS Péter: Szentendre, Szabadtéri Néprajzi Múzeum. Bp., 1982. Tájak, Korok, Múzeumok. 16 l. Illusztr. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára.)
- KÓS Károly: Torockó Múzeuma. = Művelődés. XXXV. 7; 37–39.
- KURUCZ Albert: Tíz falu a XVIII–XIX. századból. Riporter: Kertész Péter. = MN. XXXVIII. 304; 9. – Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre.
- LUKÁCS László: Néprajzi gyűjtemény. = Alba Regia. XIX. 298. – István Király Múzeum, Székesfehérvár.
- NÉMETH József: A Göcseji Falumúzeum. = ÉT. XXXVII. 17; 519–521.
- SZIGETVÁRY Ferenc: A Kőszegi Patikamúzeum. Das Apotheckenmuseum zu Kőszeg. Muzeum apteka. = VasiSz. XXXVI. 2; 291–300. Illusztr.
- SZIGETVÁRY Ferenc: Patikamúzeum. Szombathely, 1982. Vas m. Múz. Ig. 32 l. Illusztr. (Vas megyei múzeumok katalógusai 83.)
- SZILÁGYI Miklós: Jelentés a Béri Balogh Ádám Múzeum 1979–1980. évi munkájáról. = SzBBAMÉ. X–XI. 469–490.

C) KIÁLLÍTÁSOK

- K. CSILLÉRY Klára: A zombori Múzeum gyűjteményéből. Időszakos kiállítás a bajai Türr István Múzeumban. = NH. XI. 1–2; 29.
- GYÖRGYI FÖLDES, Erzsébet: Kinderleben im ehemaligen ungarischen Dorf. Eine Ausstellung in Ethnographischen Museum Budapest. = HBlVk. Neue Folge XIII. 209–214. Illusztr.
- HOFFMANN Tamás: A magyar agrártörténet problémái és ábrázolásuk a budapesti Néprajzi Múzeum állandó kiállításán. Probleme der ungarischen Agrargeschichte und ihre Darstellung in der ständigen Ausstellung des Budapester Ethnographischen Museums. = NéprÉrt. LX. 5–8.
- KODOLÁNYI János: Nézzük meg együtt! = Műv. XXIII. 10; 39. – A Budapesti Néprajzi Múzeum állandó kiállítása: Őstársadalmaktól a civilizációkig.
- KRISTON VÍZI József: Madárijesztők. = Múzsák. 4; 12–14. Illusztr.
- Nagy László-emlékkiállítás a Néprajzi Múzeumban. = Népműv. XXIX. 7; 42.
- SELMECZI KOVÁCS Attila: „Szántóföldek üzenete”. = MúzK. 1; 107–115. Illusztr. – A budapesti Néprajzi Múzeum kiállítása.
- SZILÁGYI Miklós: Népek, életformák, hagyományos a Kalocsai Sárközben. (A Viski Károly Múzeum új állandó kiállítása.) = NH. XI. 1–2; 27.
- TICHY József: Szociológiai vizsgálat a Néprajzi Múzeum vendégkiállításán 1978-ban. Einige soziologische Untersuchung in einer Gastausstellung des Ethnographischen Museums. = NéprÉrt. LX. 111–127.
- TRENCSENYI (Imre): Kisalföldi tájegység. = Népműv. XXIX. 1; 38–39. Illusztr. – Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum új tájegysége.
- VÁRAYNÉ BÍRÓ Ibolya: Vezető a Kisalföldi tájegység elkészült részéhez. Die Bau-

gruppe der Kleinen Ungarischen Tiefebene. Szetnendre, 1982. Szabadtéri Néprajzi Múz. 14 l. Illusztr.

D) TÁJHÁZAK, EMLÉKSZOBÁK

- *BAKÓ Ferenc: Recsk, Tájház. Bp., 1981. Tájak, Korok, Múzeumok. 16 l. Illusztr. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára 81.)
 Falumúzeum a Fertő mentén. = MképesÚjs. XXXI. 20; 11. – Fertőszéplak.
 SZABADFALVI József: Lillafüred. Herman Ottó Emlékház. Bp., 1982. Tájak, Korok, Múzeumok. 16 l. Illusztr. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára 102.)

E) NÉPRAJZI GYŰJTEMÉNYEK

- BATHÓ Edit: A jászákóhalmi Horváth Péter Helytörténeti Gyűjtemény. = NH. XI. 1–2; 28.
 CSÁKY Károly: A bussai néprajzi gyűjtemény. = Hét. XXVII. 6; 24. – Bušice.
 CSÁKY Károly: Palást község néprajzi anyaga. = Hét. XXVII. 9; 24. – Plašt'ovce.
 HIMMLER György: Az Ipolyszakállosi néprajzi gyűjtemény. = Hét. XXVII. 2; 24. – Ipeľský Sokolec.
 MÉRY Margit: Néprajzi gyűjtemény Medvesalján. = Hét. XXVII. 7; 24.

F) NÉPRAJZI GYŰJTŐPÁLYÁZAT

- FARAGÓ József: A bihari folklórgyűjtő mozgalom példája. = Művelődés. XXXV. 10; 35–36. – Elhangzott a Hargita megyei Kriterion Napokon: 1982. április 21-én a székelyudvarhelyi Pedagógiai Líceumban, 22-én a csíkszeredai író-olvasó találkozón.
 HAJDÚ Mihály: A XXVIII. néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázat néprajzi témájú dolgozatairól. = MNy. LXXVIII. 2; 213–217.
 VIGA Gyula: Húszéves az Istvánffy Gyula-gyűjtőpályázat. = Honism. X. 4; 8–12.

G) KONGRESSZUSOK, KONFERENCIÁK, TUDOMÁNYOS TANÁCSKOZÁSOK

- BARABÁS Jenő: Az Ethnographia Pannonica VI. konferenciája. 1982. szeptember 10–12. = NH. XI. 1982. 3–4; 62.
 BARNÁ Gábor: A Debreceni Akadémiai Bizottság Néprajzi Munkabizottságának működése. = NH. XI. 1–2; 19–20.
 BARNÁ Gábor: Tíz éves a Tiszazug kutatás. (Tudományos konferencia Kunszentmártonban.) = NH. XI. 1–2; 16–17.
 T. BERECZKI Ibolya: Lakodalom szimpozion Nagykőrösön. 1982. május 7–9. = NH. XI. 1982. 3–4; 62–64.

- FÜZES Endre: Népi építészeti tanácskozás Békésen. (1981. október 5–6.) = NH. XI. 1–2; 15–16.
- HEGYI Imre: Iparrégészeti szimpozion Veszprémben. = NH. XI. 1982. 3–4; 65–66.
- HOFER Tamás: Amerikai–magyar folklór konferencia. Budapest, 1981. július 20–21. = Ethn. XCIII. 2; 302–303.
- KISS Mária: Két néprajzi tanácskozás Jugoszláviában. (Ohrić, 1981. szeptember. Neum, 1981. október 2–4.) = NH. XI. 1–2; 14–16.
- KOVÁCS Károly: Néprajzi tájkonferencia Poroszlón. (Poroszló, 1981. szeptember 24.) = Honism. X. 1; 13–14.
- KRISTON VÍZI József: Néprajzi tájkonferencia Poroszlón. (1981. szeptember 24.) = NH. XI. 1–2; 17–18.
- MÉREYOVÁ, Margita: Konferencia o národopisom výskume madarských enkláv e diaspor v zahraniči. = SlovNár. XXXI. 1982. 2; 321–322. – Debrecen 1982. nov. 19–20-án tartott konferencia. (A szomszédos országok magyar csoportjára vonatkozó kutatások összegzésével.)
- MOLNÁR Ambrus: Református vallási néprajzi konferencia. (Berekfürdő, 1981. április.) = Honism. X. 1; 10–11.
- (M. V. V.): Fórumon az etnobotanika. = Művelődés. XXXV. 2; 14. – Etnobotanikai Szimpozion a Csíkszeredai Megyei Múzeumban, 1981. december 14-én.
- NIEDERMÜLLER Péter: Kognitív antropológiai szeminárium Budapesten. 1981. július 30–augusztus 1. = Ethn. XCIII. 2; 310–311.
- RAFFAY Anna: Országos néprajzi szemle. = Népműv. XXIX. 10; 36. – Tudományos tanácskozás Szentendrén július 29–31-én.
- TÜSKÉS Gábor: Református egyházi néprajzi konferencia. Berekfürdő, 1981. április 27–30. = Ethn. XCIII. 2; 309–310.
- TÜSKÉS Gábor: Temetőkultúra 1750–1850. Nemzetközi szimpozion, Hühlheim/Ruhr, 1981. május 11–13. = Ethn. XCIII. 2; 314–315.

H) MAGYAR NÉPRAJZI TÁRSASÁG

- TÁLASI István–ANDRÁSFALVY Bertalan: A Magyar Néprajzi Társaság alapszabályai. = NH. XI. 1–2; 1–7.

XI. Népi műemlékvédelem

- BÁRDOSI János: Őrségi népi műemlékegyüttes Szalafő Pityerszerén. Volksbaudenkmale in der Wart, Szalafő, Pityer-Winkl. Szombathely, 1982. Vas m. Múz. Ig. 35 l. Illusztr. (Vas megyei múzeumok katalógusai 82.)
- CSUTINÉ SCHLEER Erzsébet: Régi köntös, új szerepe. = Palotavárosi írárok. Székesfehérvár, 1982. 54–58. Illusztr. – Helytörténeti múzeumok.
- HOFFMANN Tamás: Gondolatok népi műemlékeinkről. = Műhely. V. 4; 68–70.
- KOROMPAY Katalin: Mezőkövesd – egy „hadas település” létrejötte és ami belőle megóvható. = Műv. XXVI. 3; 201–209. Illusztr.

- MÁTÉ Zsolt: Csongrád belváros műemléki jelentőségű területe. 1966–1982. = Műev. XXVI. 3; 252–254.
- POLGÁR Zoltán: Mi lesz a pápai vízimalmok sorsa? = Műev. XXVI. 4; 295–303. Illusztr.
- POMOZI István: Tarpai szárazmalom helyreállítása. = Műev. XXVI. 4; 276–281. Illusztr.
- SISA Béla: A tési szélmalomok helyreállítása. = Műev. XXVI. 1; 37–43. Illusztr.
- VUKOV Konstantin: Nógrád megye fatornyairól. = Műev. XXVI. 1; 44–48.

B. TÁJAK, NÉPCSOPORTOK

I. Tájak, települések

- ALEXAY Zoltán: Szigetköz. Ember és táj. A szerző felvételeivel. Bp., 1982. Gondolat. 187 l. Illusztr. Bibliogr. 187–188. l. – Földművelés. Erdőgazdálkodás. Vízi közlekedés. Halászkok, vadászok, aranyászok.
- ANDRÁSFALVY Bertalan: Népi kultúra és életmód. = Sásd. 1982. 505–545. Illusztr. (Népszerűség, település, építkezés, családszervezet. Gazdálkodás: szántás, vetés szőlőművelés stb.)
- BAKÓ Ferenc: Előszó. Vorwort. = Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népeletéből. I. Eger, 1982. 9–16.
- BARNA Gábor: Csépa – egy alföldi palóc kirajzás népeletéből. (Összegzés.) Csépa – über das Leben einer paloczschen Volksgruppe in der Grossen Ungarischen Tiefebene. (Lehren und Zusammenfassung.) = Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népeletéből. II. Eger 1982. 565–624. l. I–XIV. t. Bibliogr. 601–606.
- B(ARNA) G(ábor): Előadások az Ung-vidék népi kultúrájáról. = NH. XI. 1–2; 8.
- Cegléd története. Tanulmányok. = StudCom. XI. 1982. 5–602. Bibliogr. 561–573. – Az egyes néprajzi tanulmányokról önálló címléírások készültek.
- Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népeletéből. I–II. Szerk. Barna Gábor. Eger, 1982. A szolnoki Damjanich János Múzeum soksz. 629 l. Illusztr. Kotta. (Palóc kutatás tematikus és locális monográfiák V.) – Az egyes cikkekről önálló címléírások készültek.
- CSORBA Csaba: A történeti Gömör. = A gömöri falvak néprajza. Miskolc, 1982. 5–19. (Néprajzi tájkonferenciák.) (Néprajzi vidékek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 3.)
- DANKÓ Imre: A Sárrét földrajzi néprajzi szempontból. = MK. XXXVIII. 40–47.
- Debrecen története 1693–1849. 2. köt. Szerk. Rác István. Debrecen, 1981. [1982!] Megyei Városi Tanács VB. 553 l. 4 térk. Illusztr. – A néprajzi vonatkozású cikkekről önálló címléírások készültek.
- DOBOSY László: Egy gömöri falu – Gömörszöllős. = A gömöri falvak néprajza. Miskolc, 1982. 53–58. (Néprajzi tájkonferenciák.) (Néprajzi vidékek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 3.)

- GOMBÁS István: Mezőtúr településföldrajza. Mezőtúr, 1982. Verseygy Ferenc Megyei Könyvtár soksz. 143 l. 11 t. 11 térk. (Mezőtúri helytörténeti füzetek 3.)
- A gömöri falvak néprajza. (Az 1982. szept. 16-i tájkonferencia anyaga.) Szerk. Viga Gyula. Miskolc, 1982. TIT Borsod-Abaúj-Zemplén m. Szervezete 94 l. (Néprajzi tájkonferenciák.) (Néprajzi vidékek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 3.) Bibliogr. 74–79. – Az egyes cikkekről önálló címléírások készültek.
- HAVASSY Péter: Csépa történeti vázlat a kezdetektől a 19. század végéig. Ein historischer Aufriss der Gemeinda Csépa von den Anfängen an bis zum Ende des 19. Jahrhunderts. = Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népeletéből. I. Eger, 1982. 17–61. Bibliogr. 35–36.
- HORVÁTH Lajos: Bag története. Bag, 1982. Nagyközségi Közös Tanács. 386 l.
- IKVAI Nándor: A város megismerésének története. = StudCom. XI. 7–12. – Cegléd.
- KABAI Béla: Borsavölgye I. = Kor. XLI. 8; 627–636. Illusztr. 1 mell.
- KAKUK Máttyás: Csépa nyelvjárási sajátosságaiból. Zu einigen mundartlichen Besonderheiten von Csépa, einer neueren Siedlung paloczsischen Type. = Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népeletéből. II. Eger 1982. 537–564.
- KARÁCSONYI István: Maroshévíz lakosságának alakulása a XVIII. századtól napjainkig. = KorunkÉvk. 227–233.
- KARSAI Ferenc: Jánoshalma története 1849-től 1945-ig. Jánoshalma, 1982. Nagyközségi Közös Tanács. 217 l. Illusztr. Bibliogr. 183–184. – Múlt századi viseletről képek, mezőgazdasági épületek, gyümölcsösök az 1939-es évekből, stb.
- A Közép-Tiszavidék népelete. (Az 1981. szept. 24-én, Poroszlón megrendezett néprajzi tájkonferencia anyaga.) Eger, 1982. TIT Heves megyei Szervezete. 85 l. – Az egyes cikkekről önálló címléírások készültek.
- MAGYARI Márta: Csépa falun kívüli kapcsolatai. Csépa und seine ausserdörflichen Beziehungen. = Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népeletéből. I. Eger, 1982. 101–138. i. I–XIV. t. Bibliogr. 133–135. – Árucser. Kereskedelem. Közlekedés. Munkakapcsolatok. Szokás. Néphit.
- NAGY Dezső: Nagy-Budapest néprajzi kutatása. = ArtesPop. VIII. 122–138. Bibliogr. 134–138.
- NOVÁK László: Cegléd mezőváros a XVIII. században és a XIX. század első felében. = StudCom. XI. 121–188. l. 4 t.
- ORBÁN Balázs: A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népismeri szempontból. 1–2. köt. Orbán Balázs és „A Székelyföld leírása...” c. kísérőtanulmányt írta Csatári Dániel. Bp., 1982. Helikon, Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése. 2 db. Illusztr. – Az 1868–1873-as kiadás faksimile kiadása.
- ORBÁN Balázs: A Székelyföld leírása történelmi, régészeti természetrajzi s népismeri szempontból. (Röv. kiad.) Válogatás. Szerk. Katona Tamás. Sajtó alá rend.: Péterfy László. Utószó: Kósa László. Bp., 1982. Európa. 558 l. Illusztr.
- OZSVÁTH Anna: Bibarcfalva népessége. = KorunkÉvk. 258–269. – Udvarhely vármegye.
- Palotavárosi írárok. Szerk. Demeter Zsófia. Székesfehérvár, 1982. Fejér Megyei Múzeumok Igazgatósága. 64 l. Bibliogr. 60–63. Illusztr. – Életmód, foglalkozás. Mestersége: tímárok, vargák, tobakok, cipészek, csapók, szűrszabók, szűcsök, kala-

- posok, kékfestők, szítás és drótfonó. Kertészkedés. Népszokás. Népi építészet. Valás. (Az egyes tanulmányokról önálló címléírások készültek.)
- PENAVIN Olga: Kórógy régen és most. = MképesÚjs. XXXI. 6; 12.
- Sásd. Szerk. Füzes Miklós. Sásd, 1982. Nagyközségi Közös Tanács. 607 l. Illusztr. – A néprajzi vonatkozású cikkekről önálló címléírások készültek.
- SIPOS Erzsébet: Szülőföldem. Földeák népelete. Makó, 1982. Földeáki Egyetértés Tsz. 43 l. (A makói múzeum füzetei 28.) – Település. Kereskedelem. Építkezés, házberendezés. Gazdálkodás. Állattartás. Szokás. Hiedelem. Szólasmondások.
- SZABÓ László: Jászság. Bp., 1982. Gondolat. 325 l. 20 t. Bibliogr. 315–322.
- T. SZÉKELY László: A háromszéki Szentföld. = Vig. XLVII. 12; 893–898.
- SZILÁGYI Miklós: A Balaton-mellék néprajza – 80 év múltán. = Som. X. 3; 69–72. – Jankó János: A balatonmelléki lakosság néprajza.
- Tanulmányok Pécs város történetéből. Pécs város királyi rangra emelésének 200. évfordulója alkalmából rendezett II. várostörténeti konferencia előadásai. 1980. november 4. Szerk. Sándor László. Pécs, 1982. Baranya m. Lvt. 135 l. Illusztr. (A Baranyai krónikairás 6.) – A néprajzi vonatkozású tanulmányokról önálló címléírások készültek.
- TARISZNYÁS Márton: Gyergyó történeti néprajza. Tíz tanulmány. Előszó: Kós Károly. Bukarest, 1982. Kriterion. 284 l. 12 t. Bibliogr. 250–276.
- TIMAFFY László: A magyar táj emberformáló ereje. Szigetköz és népe az iparosodó társadalomban. = KatSz. XXXV. 2; 134–139.
- Tiszaigar, egy mai magyar falu képe. Szerk. Lengyel Zsuzsa. Bp., 1982. Művelődés-kutató Intézet. 176 l. Bibliogr. a fejezetek végén. – Történeti áttekintés. Munkacsere. Egy tiszaigari család bemutatása. Cigányság.
- VADAS Ferenc: Puszták, nevek, emberek. Szekszárd, 1982. Béri Balogh Múz. 35 l. Illusztr. (Múzeumi füzetek.)
- Változások városa. Szerk. Mekis János. Székesfehérvár, [1982?] Városi Tanács. 151 l. Illusztr. – Az egyes cikkekről önálló címléírások készültek.

II. Népcsoportok

- BAKÓ Ferenc: Palócok a Mátra és a Bükk vidékén. 1, 2. = HevSz. X. 1982. 1; 51–54., 2; 45–48.
- BALASSA Iván: Adatok Debrecen és Erdély néprajzi kapcsolatához a XVIII–XIX. században. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 371–375. Bibliogr. 375.
- DOMOKOS Pál Péter: Csángó magyar katolikusok Moldvában. = KatSz. XXXIV. 2; 165–173.
- DOMOKOS Pál Péter: A moldvai csángómagyarokról. = Ttáj. XXXVI. 8; 10–14. Illusztr.
- GUNDA Béla: Mi a magyar? = Vig. LXVII. 8; 569–575.
- KOVÁCH Aladár: A borsodmegyei matyók Ozsák pusztán. Közread. és bev. Szilágyi Miklós: Századeleji tudósítás a Sárközben dolgozó matyó summásokról. = MHOMK. XX. 68–73.

- *KRÍZA Ildikó: Az életmód és a kultúra változása az amerikai magyaroknál. = MTA I. OK. XXXII. 3–4; 251–271. Bibliogr. 269–271.
- RUDENSKIJ, N. E.: Csiszlennoszt' i rasszelenie vengerszkijh grupp v Evrope za predelma Vengrii. = SzE. 3; 27–39.
- *SZABÓ László: A jász öntudat alakváltozatai. Changes of the Forms of Jazygian Self-Consciousness. = SzMMÉ. 129–148. Bibliogr. 145.
- SZABÓ László: Magyar múlt Dél-Amerikában. (1519–1900) Bp., 1982. Európa K. 283 l.
- UJVÁRY Zoltán: Interetnikus kapcsolatok Gömör népi kultúrájában. = A gömői falvak néprajza. Miskolc, 1982. 20–32. (Néprajzi tájkonferenciák.) (Néprajzi vidékek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 3.)
- VETÉSI László: Szász–magyar etnikai folyamatok Bükkösön. = KorunkÉvk. 64–97. – Szeben megye.

C. TÁRGYKÖRÖK

I. Település, építkezés, lakóház

- BAKÓ Ferenc: A település, építkezés történeti, néprajzi kérdései és csoportalakító ereje a poroszlói Tisza-tájon. = A Közép-Tiszavidék népélete. Eger, 1982. 5–32., és = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 35–67. Illusztr.
- BALASSA Iván: Adatok Báránd XVIII. századi történetéhez. Angaben zur Geschichte des Dorfes Báránd (Kom. Bihar) im XVIII. Jahrhundert. = BMÉ. III. 155–165.
- BÁRDI Ida: A hódmezővásárhelyi tanyaudvarok építményei. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 173–185. Illusztr.
- BÁRTH János: Magyar népi építészet. Bp., 1982. Móra. 62 l. Illusztr. (Kolibri könyvek.)
- BELUSZKY Pál–SIKOS T. Tamás: Magyarország falutípusai. Bp., 1982. MTA Földrajztudományi Kutató Intézete. 167 l. 1 térk. mell. Bibliogr. 155–167.
- BENEDEK Zoltán: Falu, telek, ház az Érmelléken. = KorunkÉvk. 270–276.
- BODÓ Sándor: Egy pásztorkunyhó-típus a Bodroghözéből. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 199–201. Bibliogr. 201.
- BOGNÁR András: A tanyanevekről. = Honism. X. 6; 14–15.
- CSERI Miklós: Népi építészet és lakáskultúra a Szuha-völgyben. = A gömői falvak néprajza. Miskolc, 1982. 33–43. (Néprajzi tájkonferenciák.) (Néprajzi vidékek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 3.)
- DÁM László: Az alföldi lakóház történeti fejlődésének vázlata. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 101–107. Bibliogr. 106–107.
- DÁM László: Lakóházak a Nyírségben. Wohnhäuser in der Nyíregend. Obytné domy v kraji Nyírség. Debrecen, 1982, KLTE Néprajzi Tanszék. 115 l. Illusztr. (Studia Folkloristika et Ethnographica 6.)
- A Dunántúl településtörténete. 4. 1867–1900. A síófoki településtörténeti konferen-

- cián elhangzott előadások, korreferátumok szövege. 1980. május 22–23. Szerk. Kanyar József. Pécs–Veszprém, 1982. MTA PAB-VEAB. 466 l. – Az egyes néprajzi vonatkozású cikkekről önálló címléírások készültek.
- ERDÉSZ Sándor: A nyíri Mezőség népi építészete. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 109–132. Illusztr. Bibliogr. 131–132.
- FAGGYAS István: Település, családok, lakóházak Kelemérben. = A gömöri falvak néprajza. Miskolc, 1982. 44–53. (Néprajzi tájkonferenciák.) (Néprajzi vidékek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 3.)
- FÜZES Endre: Boglyaformájú gabonások. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 187–198. Illusztr. Bibliogr. 198.
- FÜZES Endre: A népi építészettudomány kutatásának főbb kérdései. = MK. XXXVIII. 79–86.
- A Galga-mente települései a XVIII. és XIX. századi honismertető leírásokban. Összeáll. bevezetőt írta, jegyz. ell. Asztalos István. Die Siedlungen des Galgatales im Spiegel heimatkundlicher Literatur des XVIII. und XIX. Jahrhunderts. Aszód, 1982. Petőfi Múzeum. 173 l. 6 t. (Múzeumi füzetek 22.)
- GAZDA Anikó: Bács-Kiskun megye építészeti és faluképi értékeiről. = Műev. XXVI. 4; 287–294.
- GAZDA Anikó: Falusi településeink vizsgálata. = Műev. XXVI. 3; 223–231.
- GAZDA Anikó–SÁNDY Péterné WOLFF Katalin: A Kőszeg körüli település csoport községeinek építészeti karaktere. Der architektonische Charakter der Siedlungsgruppe um die Stadt Kőszeg. Sztróitel'nij harakter derevenszkih pozsiednij, vokrug Kőszega. = VasiSz. XXXVI. 1; 23–38. Illusztr.
- HARKAI Imre: A bácskai ház topolyai vázlatrajzai. = Híd. XLVI. 10; 1147–1155.
- HEGEDŰS Attila: A tanyanevekről. = MNy. LXXVIII. 4; 457–459.
- KURUCZ Albert: A nádverők és a tetőfedés egyéb eszközei. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 221–227. Illusztr.
- LUKÁCS László: Népi építészettudomány a Palotavárosban. = Palotavárosi írárok. Székesfehérvár, 1982. 50–52.
- LUKÁCS László: Palotaváros utcáin. = Palotavárosi írárok. Székesfehérvár, 1982. 18–20. Illusztr.
- LUKÁCS László: Tűzhelyek a mezőföldi házban. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 133–157. Illusztr. Bibliogr. 155–157.
- MARCZELL Béla: A Csilizköz és lakói. 2. Csilizradvány. Medzičilizie a jeho obyvatelia. 2. Čilizská Radvaň. = CsMMH. VI. 2; 3–8., 16–21. – Település. Monda. Szokás: jeles napok. Hiedelem.
- MARCZELL Béla: A Csilizköz és lakói. 4. Balony II. Medzičilizie a jeho obyvatelia. 4. Baloň II. = CsMMH. VI. 4; 1–6., 12–17. Illusztr.
- NAGY József András: Anyaghasználat a Bükkalja építőgyakorlatában. = MHOMK. XX. 1982. 80–91. Illusztr.
- PAPP József: A szálláskertesség kérdései néhány Közép-Tisza vidéki településnél. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 85–96. Illusztr. Bibliogr. 96.
- PÉTER László: A tanya Tömörkény műveiben. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 893–901.

- PINTÉR István: Településnéprajzi folyamatok vizsgálatának és modellálásának néhány kérdéséről. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 69–84. Illusztr. Bibliogr. 83–84.
- SINDULÁR Anna: A népi építészet csokra Tápon. = Városép. 1; 35–36.
- SZABÓ László: Kunszentmárton lakosságának ízlésváltozása az építkezés tükrében. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 358–391. Illusztr. Bibliogr. 383–385.
- SZTRINKÓ István: Népi építkezés Csépán. Die Bauweise von Csépa. Csépa. = Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népéletéből. I. Eger, 1982. 139–151. 1. I–XI. t. Bibliogr. 150.
- SZTRINKÓ István: A réti mészkeő a Duna-Tisza közti építészetben. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 159–171. Illusztr. Bibliogr. 170–171.
- TÓTH Kálmán: Népi építészetünk értékei. = ÉT. XXXVII. 170; 5.
- VIGA Gyula: Település-néprajzi adatok Bükkszentlászlóról. = MHOMK. XX. 91–96.

II. Földművelés, növénytermesztés, erdőgazdálkodás, gazdasági eszközök

- ÁCS Zoltán: Adatok Magyar- és Német-Gyula gazdálkodásához a XVIII. században. = AgrártörtSz. XXIV. 1–2; 87–111.
- BALÁZS Géza: A kazári népi erdőgazdálkodás munkamenete és szakszókincse. Bp., 1982. ELTE. 47 l. (Magyar csoportnyelvi dolgozatok 14.)
- BALOGH László: Hajdani kertek emléke régi nevekben. = NÉ. VII. 41–43.
- BELLON Tibor–BOTKA János: Adatok a csépai földműveléshez. Die Bodenwirtschaft in Csépa. = Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népéletéből. I. Eger, 1982. 153–175. Bibliogr. 174.
- BENDA Gyula: Árpaaratás sarlóval és kaszával Lébényszentmiklóson a XVIII. század közepén. Ernten von Gerste mit Sichel und Sense um die Mitte des 18. Jahrhunderts in Lébényszentmiklós. = Ethn. XCH. 3; 438–447.
- BENDA Gyula–HOFFMANN Tamás–SZILÁGYI Miklós–SZUHAY Péter: A magyar paraszti mezőgazdaság technikai újításai a 19–20. században. Technical Innovation in Hungarian Peasant Agriculture (19th–20th Centuries). Budapest, 1982. 150 l. Illusztr. – Kiállítás a Néprajzi Múzeumban a VIII. Budapesti Gazdaságtörténeti Világkongresszus alkalmából. Budapest, 1982. augusztus.
- CSOMA Zsigmond: A szőlőfajtaváltás és hatása Somlón (XVIII–XX. század). Change of Variety in Vine and Its Effect at Somló. 18th to 20th Centuries. = AgrártörtSz. XXIV. 3–4; 379–387.
- DÓKA Klára: Gazdálkodás a Tisza árterein a XIX. század első felében. Economy on some Flood Area of the River Tisza in the Early 19th Century. = AgrártörtSz. XXIV. 3–4; 277–303.
- FARKAS József: Fejezetek az Ecsedi-láp gazdálkodásához. Einige Kapitel zur Wirtschaftsethnographie des Marschgebietes von Ecsed. Kapitoly k etnografii v pol'nohospodárstve v kraji Ecsedi-láp. Debrecen, 1982. KLTE Néprajzi Tanszéke. 195 l. Illusztr. (Studia Folkloristica et Ethnographica 8.) – Földművelés. Nádvagás. Vadfogás. stb.

- FÜR Lajos: Agrármúltunk legfontosabb kapitalizmus kori forrásai. = *Honism.* X. 3; 19–23.
- *FÜZES E(ndre): Die traditionelle Getreideaufbewahrung im Karpatenbecken. = *Les techniques de conservation des grain à long terme. Sous de Marceu Gast, Francois Sigaut. Avec la collab. de Afriane Bruneton-Governatori. 2. (tome.) Paris, 1981. 66–83. Illusztr. (Laboratoire d'Anthropologie et de Préhistoire des Pays de la Méditerranée Occidentale Aix-en-Provence.)*
- GEDAI Sándor: Nádaratás és -feldolgozás. = *Hét.* XXVII. 3; 24. – Gbelce.
- GELENCSÉR József: Palotavárosi kertészkedés. = *Palotavárosi írások. Székesfehérvár, 1982. 40–42. Illusztr.*
- GUNDA Béla: Adatok a bontófa tárgyi és nyelvi elterjedéséhez. = *Nyr.* CVI. 1; 104.
- HANN, C. M.: Kisüzemi gazdálkodás Tázlárón a hetvenes években. *Landwirtschaftliche Kleinbetriebe in der Gemeinde Tázlár in den siebziger Jahren.* = *Ethn.* XCIII. 1; 33–72. Bibliogr. 70–71.
- *HOFFMANN, Tamás: Horticulture et agriculture dans la bassin de la Méditerranée. = *AEthn.* XXX. 1981. 3–4; 295–328. Bibliogr. 325–328.
- HOFFMANN Tamás: A mezőgazdaság kezdetei. = *A mezőgazdaság története. Bp., 1982. 7–34.*
- KOTICS József–MAGYARI Márta: Az iparosok mezőgazdasági jellegű tevékenysége. = *Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 280–288.*
- KOVÁCS Károly: Poroszlói paraszti társaságok az egyéni gazdálkodás korában. = *A Közép-Tiszavidék népelete. Eger, 1982. 33–47.*
- É. KOVÁCS László: Adatok a dél-gömöri erdőgazdálkodáshoz. (A cserhántás.) = *A gömöri falvak néprajza. Miskolc, 1982. 59–67. (Néprajzi tájkonferenciák.) (Néprajzi vidékek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 3.)*
- KÖVÉR György: Iparosodás agrárországban. Magyarország gazdaságtörténete. 1848–1914. Bp., 1982. Gondolat. 259 l. Illusztr. (Magyar história.) Bibliogr. 241–246. A mezőgazdaság története. Szerk. Gunst Péter, Lőkös László. Bp., 1982. Mezőgazdasági K. 289 l. Bibliogr. 261–266.
- MORVAY Gyula: Tardoskeddi aratás. = *MK.* XXXVIII. 28–39.
- MURÁDIN László: Néhány gazdasági növénynevű belső és területi összefüggéseikhez. = *NyIrK.* XXVI. 1–2; 115–123.
- PETERCSÁK Tivadar: A paraszti erdőhasználat archaikus sajátosságai. = *Diárium.* 1982. 34–36.
- SZABÓ László: A parasztüzem szervezetének néprajzi vizsgálata. = *Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 271–289. Bibliogr. 286–289.*
- SZABÓ Sarolta: Adatok Komlóska szőlő- és borkultúrájához. = *MHOMK.* XX. 1982. 97–101.
- SZILÁGYI Miklós: Az „ősi ártéri gazdálkodás” elméletéhez. *Zur Theorie der „alten überschwemmungsgebietlichen Wirtschaftsführung”.* = *SzBBÁMÉ.* X–XI. 299–312. Bibliogr. 311–312.
- *SZLANKÓ István: Tiszazug mezőgazdasága. = *SzMMÉ.* 1981. 181–191. Illusztr.
- TÁLASI, István: Die wichtigsten Ergebnisse ethnographischer Forschungen über Erntemethoden in Europa. (Zur Geschichte der Rationalisierung landwirtschaftlicher Produktion und Arbeit.) = *AEthn.* XXX. 3–4; 241–294. Illusztr. Bibliogr. 291–294.

- VARGA Gyula: Kisgazdaságok gépi felszereltsége a két világháború között a Berettyó völgyében. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 291–301.
- WELLMANN Imre: Paraszti szőlők a feudalizmus idején. = História. V. 3; 36–58.
- WOLF Rudolf: A szilágysági szőlőművelés történetéből. = Művelődés. XXXV. 2; 44–46.
- ZÓLYOMI József: Adatok Nógrád megye földművelésének XVIII–XIX. századi történetéhez. = NMMÉ. VIII. 299–329.

III. Gyűjtögetés

- N. LÁSZLÓ Endre: A dunai aranymosás befejező műveletei. = Bányász.kohászL. CXV. 7; 484–489. – Előzményt ld. uo. CXIV. 1981. 409–417.
- N. LÁSZLÓ Endre: Gépesített „rablók”. = HV. VIII. 14; 34–36. – Aranymosás.
- N. LÁSZLÓ Endre: Hagyományápolás vagy sport? = Dunaj. júl. 3. – Aranymosás.
- N. LÁSZLÓ Endre: Huszonnégy karátos kedvtelés. = Csallóköz. XXII. 2; 7. – A dunai aranymosásról.
- N. LÁSZLÓ Endre: Lapátra tett kincs. = HV. VIII. 7; 26–28. – Aranymosás.
- N. LÁSZLÓ Endre: A sárarany első meséje. = Csallóköz. XXII. 8; 27.

IV. Halászat

- LÁBADI Károly: Elmés szerszámlapok, célszerű eszközök. = MképesÚjs. XXXI. 4; 30. – A halászok munkaeszközeiről.
- LOSONCI Miklós: Nagykunság helyzete. = Halászat. XXVIII. 1; 23.
- SZILÁGYI Miklós: A Poroszló környéki halászat főbb jellemzői. = A Közép-Tisza-vidék népelete. Eger, 1982. 71–84. (Néprajzi tájkonferenciák Heves megyében 1.) – Az 1981. szeptember 24-én Poroszlón rendezett tájkonferencia anyaga.

V. Állattartás, pásztorkodás

- BALOGH István: Szállás és karám Debrecenben a XVII. század végén és a XVIII. század elején. Temporäres Obdach und Windschutz in der Gegend von Debrecen gegen Ende des 17. und um den Beginn des 18. Jahrhunderts. = Ethn. XCIII. 3; 437–438.
- H. BATHÓ Edit: Egy XVIII. századi díszített méhkaptár a Jászságban. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 365–369.
- FÖLDES László: „A vándorló Erdély.” Történeti-néprajzi vizsgálatok az Erdély–Havasalföld közötti transhumance-ról. „Wandering People of Transylvania.” Historical-ethnographical Research on the Transhumance Between Transylvania and the Danubian Principalities. = Ethn. XCIII. 3; 353–389. Bibliogr. 386–388.
- GUNDA Béla: Terelőszavak és európai pásztormigrációk. = NyK. LXXXIV. 1; 189–202.

- HEGYI Imre: Fejezetek a Bakony erdei állattartásának történetéből. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 253–269. Bibliogr. 268–269.
- KISS Jenő: Állatnevek a rábaközi Mihályiból. = NÉ. VII. 112–116.
- TAKÁCS Lajos: Göboly ökör – göboly sertés marha. = MNy. LXXVIII. 1982. 3; 334–336.
- VIGA Gyula: A kecske kultuszához. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 609–620. Bibliogr. 619–620.
- VIGA Gyula: Szamártartás Magyarországon. Das Halten von Eseln in Ungarn. = Ethn. XCIII. 3; 448–462. Illusztr. Bibliogr. 459–462.

VI. Kereskedelem, piacok, vásárok

- ANDRÁSFALVY Bertalan: Az árucseré, a műveltség egyik meghatározója. = MK. XXXVIII. 66–71.
- BENCsik János: Adatok a délborsodi falvakból a paraszti árutermelés és piacozás ismeretéhez. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 407–420.
- DOBROSSY István–FÜGEDI Márta: A kendermunkához kapcsolódó árucseré Borsod-Abaúj-Zemplén megyékben. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére, Debrecen, 1982. 395–405. Bibliogr. 405.
- ECSÉDY Ferenc: Adatok a kunszentmártoni vásárokról és piacokról. (Gyűjt. és közléstesi: Barna Gábor.) = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 257–279.
- GELENCSÉR József: Egykori palotavárosi kocsmák és vendéglők. = Változások városa. Székesfehérvár, [1982?] 41–53.
- F. KAIL Katalin: Az árvai gyolcsosok miskolci letelepedéséről és életéről. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 431–440.
- PALÁDI-KOVÁCS Attila: Piac és vándorárusítás a Losonc-vidéki magyar kertészfalvak életében. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 377–385. Illusztr.
- PETERCSÁK Tivadar: Adatok a Zempléni-hegység és az Alföld közötti paraszti árucseréhez. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 387–383.
- SZABADFALVI József: Vándorárusok Nádudvaron. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 421–426.
- ZOMBORKA Márta: Vásároló iparosok a Tiszazugban. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 246–256.

VII. Közlekedés, teherhordás

- FARKAS József: Adatok a szatmári szekérhez. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 303–308. Illusztr.
- GRÁFIK Imre: Hajóhúzó, vontatók. = Múzsák. 4; 12–13. Illusztr.

GRÁFIK Imre: A hajóvontatás munkaszervezeti kérdései. Die arbeitsorganisatorischen Fragen des Schiffschleppens. = NéprÉrt. LX. 9–55. Illusztr. Bibliogr. 51–53.

VIII. Táplálkozás

- T. BEREZKI Ibolya: Csépa népi táplálkozása. Die Ernährungsweise von Csépa. = Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népéletéből. I. Eger, 1982. 177–226. I. I–XV. t. Bibliogr. 219., 220–222.
- T. BEREZKI Ibolya: A hal szerepe a tiszazugi falvak életében. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 335–352. Illusztr. Bibliogr. 351–352.
- BÓDI Erzsébet: Lepényfélék egy magyarországi lengyel falu táplálkozásában. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 321–334. Illusztr. Bibliogr. 333–334.
- BÓDI Erzsébet: Sztrapacska. Egy felvidéki étel néprajzi vizsgálata. = MHOMK. XX. 73–80.
- FARAGÓ Jánosné: Mit ettek az árokszállási gyerekek? = Jászok. XXVIII. 4; 7–12.
- MOLNÁR Ágnes: Az iparosok táplálkozása Kunszentmártonban. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 289–296. Bibliogr. 295–296.
- SERGŐ Erzsébet: Die Patenplatte. = Volksk. V. 4; 268–272.
- SPIELMANN József: Az erdélyi néptáplálkozás kérdései Mátyus István művében. = OrvH. CXXIII. 24; 1495–1498. – Mátyus István: Ó- és Új Diaetica.
- VÉGH Antal: Több nap, mint kolbász. Bp., 1982. Móra. 64 l. Illusztr.
- *VIGA Gyula: Néhány szó a nagyiváni „göföje” kérdéséhez. = MK. XXXVIII. 1981. 63–66. – Füvessy Anikó „A nagyiváni göföje” c. cikkéhez.

IX. Népművészet

A) ÁLTALÁNOS ÉS ELMÉLETI KÉRDÉSEK

- BALASSA Iván: Egyéniség a népi díszítőművészetben. = Népművészeti Akadémia IV. Bp., 1982. 115–128.
- K. CSILLÉRY Klára: Magyar népművészet a 18. században. = Népművészeti Akadémia IV. Bp., 1982. 19–37.
- K. CSILLÉRY, Klára: Ungarische Volkskunst im 19. Jahrhundert. = BJfV. 1980–1981 [1982]. 19–23.
- HOFER Tamás: Analógia a népzene és a tárgyakat formáló népművészet stíluskorszakai között. = MZene. XXIII. 1; 70–75.
- HOPPÁL Mihály: Tulipán és hal. Szexuális jelképek a magyar népművészetben. = ÉT. XXXVII. 47; 1486–1587.
- Népművészet és nemzeti tudat. Varga Lajos Márton beszélgetése Vargyas Lajossal. = Alf. XXXIII. 8; 54–59.
- NOVÁK László: Mezővárosi népművészet. Kecskemét, Nagykőrös, Cegléd. Popular

Art of the Country-Town (Kecskemét, Nagykőrös, Cegléd). A zárótanulmányt írta: Sztrinkó István. Nagykőrös, 1982. Arany János Múzeum, Kecskeméti Városi Tanács. 352 l. Illusztr. Bibliogr. 215–223. (Az Arany János Múzeum kismonográfiái 2.) – Bútor, szőttes, viselet, kerámia, pásztorművészet (faragás), festés (motívumok).

SZABÓ Antónia: Virágnyelv. Avagy egy tulipán mesél „titkairól”. = Műv. XXIII. 11; 13–15.

SZTRINKÓ István: Háromváros. = Műzsák. 3; 3–5. – Cegléd, Kecskemét, Nagykőrös népművészetéről.

VEREBÉLYI, Kincső: Notes sur quelques éléments turcs dans la culture hongroise aux 17–18e siècles. Ankara, 1982. G.U. Basın-Yayın Yüsekokulu Basimevi. 292–302. 1. (Klny. 2. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri.)

B) FARAGÁS, FESTÉS

BOROS Judit: Festett famennyezetek és rokon emlékek Erdélyben a XVI–XVIII. században. = MűvtÉrt. XXXI. 2; 120–134. Illusztr. Bibliogr. 129–134.

Magos a rutafa. Felföldi magyar famunkák. Fényképezte Kútvolgyi Mihály. Vál. Nagy András. Bp., 1982. Helikon. 151 l. Illusztr.

SOLYMOS Ede: Festett célok. = Műzsák. 2; 32–33. Illusztr.

SZACSVAY Éva: A karácsony a népies üvegfestészetben. = ÉT. XXXVII. 52; 1646–1649.

CS. TÁBORI Hajnalka: Díszes vételekformák Egyeken. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 203–219. Illusztr. Bibliogr. 219 l.

D. VARGA László: Pásztorművészet az Ung vidékén. = Hét. XXVII. 8; 24.

C) HÍMZÉS

ANDRÁSFALVY Bertalan–NÉMETH Pálné: Sárközi hímzések régen és ma. Bp., 1982. NPI. 49 l. 4 t. Illusztr.

GERVERS, Veronika: The Influence of Ottoman Turkish Textiles and Costume in Eastern Europe with Particular Reference to Hungary. Toronto, 1982. Royal Ontario Museum. XV, 168 l. Illusztr. (Royal Ontario Museum. XV, 168 l. Illusztr. (Royal Ontario Museum. History, Technology, and Art. Monograph 4.) Bibliogr. 67–80. – Magyar vonatkozásokkal.

SZENTIMREI Judit: Széki iratosok. A táblákat Haáz Sándor, a szövegközti rajzokat Haáz Katalin készítette. Bukarest, 1982. Kriterion. 26 l. 45 t.

D) SZÖVÉS

KARDALUS János: Szabó Erzsébet szedettesei. = Művelődés. XXXV. 5; 34–35.

E) EGYÉB DÍSZÍTŐMŰVÉSZET

- BORSOS Béla: Magyar vadász lőportartók. Bp., 1982. Corvina. 90 l. 20 t. Illusztr. Bibliogr. 83–86.
- FAZEKAS István: Egy XIX. századi türeleműveg a Kiskun Múzeum gyűjteményében. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 883–891.
- STASZKIVNÉ GULYÁS Judit: A lószőrfonás. = ÉT. XXXVII. 16; 494–497.
- TÜSKÉS Gábor: Fülkeszobrok. = Műzsák. 2; 42–43. Illusztr.
- VEREBÉLYI Kincső: Abecedárium. = Műzsák. 3; 40.

X. Mesterség, kézmű- és kisipar

- BARNA Gábor: A paraszti kisiparok kutatásához. = Gyűjtési útmutató. a Honism. 1982. 5; sz. melléklete. 4 l.
- BENKŐ Loránd: Egy régi magyar pipafajta nyelv-, tárgy- és művelődéstörténetéről. = MNy. LXXVIII. 3. 311–320.
- T. BEREZKI Ibolya: A fényképészek működése és szerepe a parasztpolgári közösségben. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 418–441. Bibliogr. 439–441.
- BURA László: A szatmári fafeldolgozó mesterségek szakszókincse. Bp., 1982. ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke. 272 l. (Magyar csoportnyelvi dolgozatok 12.)
- DEMETER Zsófia: A gyárkapuval szemben. Falmayer-gyári képfestőmester portréja. = Változások városa. Székesfehérvár [1982?] 71–81. Illusztr.
- DEMETER Zsófia: Kelmefestők. = Palotavárosi írások. Székesfehérvár, 1982. 37–38.
- DÓRA Zoltán: Kiszorulóban levő faipari szakszavaink. = Nyr. VI. 2; 216–218.
- ENYEDI Antalné: A bakos mesterség Öcsödön. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 521–524.
- FAZEKAS István: Szűcsmesterek Kunszentmártonban és környékén. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 222–245. Bibliogr. 244–245.
- GELENCSÉR József: Palotavárosi cipészek. = Palotavárosi írások. Székesfehérvár, 1982. 28–30. Illusztr.
- GELENCSÉR József: Palotavárosi kalaposok. = Palotavárosi írások. Székesfehérvár, 1982. 34–35. Illusztr.
- GELENCSÉR József: A szítás és drótfonó mesterség. = Palotavárosi írások. Székesfehérvár, 1982. 38–40.
- *GYÖRIVÁNYI Sándor: A köteles kézművesek kooperációi és a magyarországi kötélgyártó manufaktúrák. Die Kooperationen der Seilerhandwerker und die Seil-Schläger Manufakturen in Ungarn. Cooperation of the Roper Manufactures. Kooperacii remeszlennikov i vengerszkie manufakturu po proizvodstvu kanatov. = TMÉ. IV. 1981. 21–51. Illusztr. Bibliogr. a jegyzetekben: 46–49. – Hajóvontató ló befogása kenderhamba. Köteles áruk árusítása. Céhek.
- *HAJNAL Lászlóné: A pápai Kluge képfestő család mintakönyvei. Die Musterbücher der Blaufärberfamilie Kluge von Pápa. Pattern-books of the Blue-Dyer Family

- Kluge of Pápa. Knigi obrazcov kubovogo krasenija szemejsztva Kluge v.g. Papa. = TMÉ. IV. 1981. 97–117. Illusztr.
- KORKES Zsuzsa: Adatok a tiszazugi kovácmesterséghez. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 489–505. Illusztr.
- LASZLOVSZKY József: Népi mesterségek középkori előzményei a Tiszazugban. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 24–33. Bibliogr. 32–33.
- LUKÁCS László: Csapók szűrszabók, szűcsök. = Palotavárosi írárok. Székesfehérvár, 1982. 31–33.
- LUKÁCS László: Csizmadianegyed. = Palotavárosi írárok. Székesfehérvár, 1982. 24–26. Illusztr.
- LUKÁCS László: Tímárok, vargák, tobakok mestersége. = Palotavárosi írárok. Székesfehérvár, 1982. 21–23. Illusztr.
- MADAR Iлона: Bognármesterség a Tiszazugban. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 442–488. Illusztr.
- MISKOLCZY Ambrus: A dél- és délkelet-erdélyi kézműves ipar a kelet-európai regionális munkamegosztásban a múlt század derekán. The Handicraft Industry of South and South-East Transylvania in the East European Regional Division of Labour in the Middle of the Last Century. = Ethn. XCIII. 3; 390–422. Bibliogr. 417–421.
- MIZSER Lajos: Szatmári csizmadia-műszavak 1846-ból. = Szabolcs-szatmáriSz. XVII. 4; 36–37.
- MOHÁCSI Lászlóné: Takácmesterség Tisasason. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 506–520. Illusztr.
- NÁDASDY Lajos: A falusi és mezővárosi kézműipar Vas megyében a 16–19. században. = Levéltári évkönyv. II. 92–114.
- OLÁH János: Tekenősök. Kihaló mesterségek. Interjú. Riporter: Zolczer János. = Hét. XXVII. 39; 16–17.
- ORBÁN Lázár: Népi kismesterségek Bélafehérváron. = Művelődés. XXXV. 3; 35–36. – Kőbányászat, kovácmesterségek, kádármesterség, zsindegyártás, csizmadiák, szabók, szűcsmesterek, asztalosipar, stb.
- PÁLHÁZY József: Gubakészítők. = Hét. XXVII. 24; 4. – Klenovec.
- POMOZI István: A hasított zsindegyártás technológiája. = Műv. XXVI. 1; 84–86. Illusztr.
- SELMECZI KOVÁCS Attila: Régi malmok és molnárok. = ÉT. XXXVII. 42; 1322–1324.
- SELMECZI KOVÁCS Attila: Tengelyhajtású kézimalmok a Tiszántúlon. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 309–320. Bibliogr. 319–320. Illusztr.
- SMUTA Lilla: Adatok a Tiszazug kisiparának történetéhez (1945–1970). = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 97–138.
- SZABÓ Zoltán: Ezermesterek tevékenységének néhány jellemzője Mesterszálláson és Öcsödön. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 525–532.
- SZALAY Emőke–UJVÁRY Zoltán: Két fazekas falu Gömörben. Zwei Töpferdörfer in Gömör. Dve hrničarske dediny v Gemeri. Debrecen, 1982. KLTE Néprajzi Tanszék. 155 l. Illusztr. (Studia Folkloristica et Ethnographica 7.)
- TAKÁCS Béla: Szappanfőzők Debrecenben. A kiváltságlevél éve: 1587. = ÉT. XXXVII. 38; 1189–1191.

XI. Bútor- és lakáskultúra

- K. CSILLÉRY Klára: Irodalmi adatok a XIX. század közepi dél-erdélyi ládakészítéséről és a ládakivitelről. Production and Exportation of South Transylvanian Painted Chests in the Middle of the 19th Century. = Ethn. XCIII. 3; 422–424. Illusztr.
- K. CSILLÉRY Klára: A magyar népi lakáskultúra kialakulásának kezdetei. Anfänge der ungarischen volkstümlichen Wohnkultur. Bp., 1982. Akadémiai K. 390 l. 46 t. Bibliogr. 341–368.
- HASZMANN Pál: Kelengyész ládáink tulipánjai. = Művelődés. XXXV. 2; 36–37.
- IKVAI Nándor: Népi világitás Debrecen környékén. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 241–252. Illusztr.
- KARDALUS János: Csíkszentdomokosi székek. = Művelődés. XXXV. 10; 31.
- KENÉZ Ferenc: „A művirág is virág.” Tárgymegelevenítés egy munkáscsalád otthonában. = Kor. XLI. 5; 386–389.
- KOCSI Márta–CSOMOR Lajos: Festett bútorok a Székelyföldön. Painted Furniture in Székely Land. Meubles a decaration peinte chez les sicules. Mobile pictate secuies-ti. Szekejszkaja mebel' sz zsvonisz'nüm ornamentom. Bp., 1982. NPI. 260 l. 1 t. Illusztr.
- MAKOLDI Sándor–M. PAP Gizella: Egy szuszék etnológiai elemzése. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 483–503. Illusztr.
- SZALONTAI Barnabás: Élet a nyírbátori parasztházban. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 229–240. Illusztr.
- SZÉKELY Ferenc: Igényváltozások a vadasi elsőházban és lakóházban. = KorunkÉvk. 277–288. Illusztr. – Maros-Torda vármegye.
- TÓTH Judit: A kisipar hatása a lakáskultúrára. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 392–409.
- TÜSKÉS Gábor: A szent sarok. = Múzsák. 4; 3–5. Illusztr.

XII. Kerámia

- FÜVESSY Anikó: A tiszafüredi fazekasság a reformkorban. = A Közép-Tiszavidék népelete. Eger, 1982. 48–70.
- *FÜVESSY Anikó: A tiszafüredi fazekasság a XIX. század végén. = SzMMÉ. 1981. 151–167. Illusztr. Bibliogr. 167.
- JÓKAI Mária: A látka. = Hét. XXVII. 1; 24. – Folyadéktároló cserépedény.
- LANTOSNÉ IMRE Mária: A Sásd környéki fazekasság. = Sásd, 1982. 571–592. Illusztr.
- VARGA Gábor: A csáti „miskák” kígyómotívumának rejtélyéhez. = Honism. X. 3; 43–44.

XIII. Viselet, ékszer

- BALOGH Jánosné HORVÁTH Terézia: Dél-alföldi lázsiások. = ÉT. XXXVII. 20; 623–626.

- CSÓKÁS Ferenc—TAKÁCS Lászlóné: Párták. = Hét. XXVII. 26; 24. — Bény, Kéménd, Kőhidgyarmat, Sikenička, Páld, Kicsind.
- GERGELY Katalin: Paraszti öltözködés és a divat. = A folklorizmus fogalma és jelenségei. Kecskemét, 1982. 219–233. Bibliogr. 233. (Folklór, társadalom, művészet 10–11.)
- GUDMONOVÁ, Helena: L'udov' odev v Bešeňove. Bešeňov-i (Zsitvabesenyői) népviselet. = CastrumNovum. I. 1982. 76–98. Illusztr.
- GULYÁS Éva: A szabómesterség emlékei és hatása a népviseletre Kunszentmártonban. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 410–417.
- JÓKAI Mária: Párták. 1–15. = Hét. XXVII. 11–25; 24.
- LANTOSNÉ IMRE Mária: A viselet és a házivászon használatának változása Sásdon és környékén. = Sásd, 1982. 547–570. Illusztr.
- MÉRY Margit: Párták. 1–4. = Hét. XXVII. 1982. 27–30; 24. — Martovce, Nesvady, Vinica, Salka.
- SZILÁGYI Ferenc: Bocskor. = MNY. LXXVIII. 2; 206–213.
- G. VÁMOS Mária: Néhány adalék a sárközi női viselet alakulásához. Einige Beiträge zur Frauentracht der Landschaft Sárköz. = SzBBÁMÉ. X–XI. 313–328. Bibliogr. 327.
- VARGA Marianna: Magyar népviseletek, régen és ma. Bp., 1982. Anyanyelvi Konferencia Védnöksége, Hazafias Népfrent. 184 l. 8 t. 2 mell. Illusztr. Bibliogr. 181–183. (Néprajz mindenkinek 1.)

XIV. Társadalom, társadalomnéprajz

A) TÖRTÉNETI ÉS ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

- BAKÓ Ferenc: A középkori népesség megmaradásának és a falucsoportok összetartozásának kérdései. = Fo. XIV. 6; 74–76. — Megjegyzések Henkey Gyula tanulmányához. (Fo. XIII. 1981. 11. sz.)
- BALOGH István: Mezőgazdasági termelés és agrártársadalom. = Debrecen története 1693–1849. 2. köt. Debrecen 1981[1982!] 273–308. I. 1 térk. — Mesteremberek, szőlősgazdák, tőzsérek. Ház- és földtulajdonosok, lakók, pásztorok. A földtulajdon és a polgárjog összekapcsolódása. A civis polgárság kialakulása. A város lakó civisek, tanyások, majorosok.
- BARNA Mária: Eredettudat és történeti hagyományok Csépan. Abstammungstraditionen und historische Überlieferungen in Csépa. = Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népeletéből. II. Eger, 1982. 517–535. Bibliogr. 533.
- BERECZKI Imre: Adatok az Óberettyó-mente pásztorainak szellemi életéhez. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 641–649.
- BINDER Pál: Közös múltunk. Románok, magyarok, németek és délszlávok feudalizmus kori falusi és városi együttéléséről. Bukarest, 1982. Kriterion. 397 l.
- DOBOSY László: A gömörszöllősi emberek mozgásvilága. = MHOMK. XX. 1982. 115–121.
- FARKAS József: A ceglédi földmunkásmozgalom története. = StudCom. XI. 228–324. 1. 2 t.

- FEHÉR Ágnes: A szomszédság intézménye Tépe községben. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 669–675.
- KESZEI Dénes: A hatféle jobbágyteher a nagyecenki uradalmakban. = Soprsz. XXXVI. 2; 142–147.
- KOCSIS Gyula: A város a jobbágyfelszabadítástól az első világháborúig. = StudCom. XI. 215–262. 1. 6 t. – Cegléd.
- NAGY Olga: Szempontok a paraszti értékrend vizsgálatához. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 21–34.
- SZABÓ László: Csépa község társadalma. Die Gesellschaft der Gemeinde Csépa. = Sépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népeletéből. I. Eger, 1982. 227–278. Bibliogr. 273–276.
- SZABÓ László: A Jászság társadalomnéprajza a XVIII–XIX. században. Kandidátusi értekezés. Szolnok, 1982. Szolnok m. Múz. 176 l. Illusztr.
- *TAKÁCS Lajos: „Béres szolgák”. (A 18. századi paraszti életformaváltás történetéhez.) = MTA I. OK. XXXII. 1981. 3–4; 235–250.
- TÓFALVI Zoltán: A Temesváron élő atyhaiak közössége. = KorunkÉvk. 9–38.
- TÓTH Zoltán: Polgárosodás és hagyományörzés a századfordulói Szekszárd anyagi életviszonyaiban. Embourgeoisement and Persistence of Tradition: Differentiation in the Ways of Living in Szekszárd at the Turn of the Century. = Ethn. XCIII. 2; 177–231. Illusztr. Bibliogr. 229–231.
- VÖRÖS Antal: A paraszti életmód átalakulása a XIX. század második felében. = A Dunántúl településtörténete. 4. Pécs–Veszprém, 1982. 13–22.

B) JELENKUTATÁS – A MAI MAGYAR FALU ÁLTALÁBAN

- DEMETER B. József: „Ide mindég visszatérünk”. = KorunkÉvk. 39–46. – Szépkénye-rúszentmárton, Kolozs megye.
- A falu a mai magyar társadalomban. Szerk. Vágvölgyi András. Bp., 1982. Akadémiai K. 363 l. 1 térk. Bibliogr. 357–363.
- MÉSZÁROS Rezső: A falusi átalakulás alapvető térfolyamatai a Dél-Alföldön. Bp., 1982. Akadémiai K. 141 l. Bibliogr. 137–141.

C) CSALÁD, CSALÁDSZERVEZET

- *CSEH István: A nagycsalád-rendszer emlékei a szlavóniai magyaroknál. Szeged, 1981. JATE. 54–81. Illusztr. (Néprajzi dolgozatok 32.)
- DÁNIELISZ Endre: Szepességtől Szalontáig. Egy évszázad családom történetéből. = KorunkÉvk. 240–252.
- Életrajzok Zsombón. Összeáll. Niedermüller Péter. Bp., 1982. MTA Néprajzi Kutató Csoport. 82 l. (Dokumentacio Ethnographica 10.)
- ERDEI Ferenc: Makó társadalomrajza. Makó, 1982. Városi Tanács. 95 l. (A makói múzeum füzetek 27.)
- FEHÉR Ágnes: A hagyományos családmódel átalakulása egy bihari falu (Tépe) társa-

- dalmában. Die Umwandlung des herkömmlichen Familienmodells innerhalb der Gesellschaft eines Dorfes (Tépe) in Bihar. = BMÉ. III. 253–258.
- GÉMES Balázs: Adatok a sárközi egyke kérdéséhez. = A Dunántúl településtörténete. 4. Pécs–Veszprém, 1982. 424–434.
- GERÉB Attila: Agyagfalvi családfák (1850–1980). Családdemográfiai tanulmány. = KorunkÉvk. 128–146.
- IHAROSY József: Három évszázad egy parasztcsalád életében. = A Dunántúl településtörténete. 4. Pécs–Veszprém, 1982. 418–423.
- KESZEG Vilmos: A nagycsalád bomlása Detrehemtelepen. = KorunkÉvk. 253–257.
- KNÉZY Judit: A nagycsaládi szervezet kérdései a belső-somogyi református családoknál a reformkor végétől a XX. század közepéig. = A Dunántúl településtörténete. 4. Pécs–Veszprém, 1982. 410–417.
- NAGY Ödön: A havadi parasztcsalád szerkezete. Fejezet Havad község néprajzi monográfiájából. = KorunkÉvk. 178–195.
- ÓRSI Julianna: A szülők testvéreinek szerepe a nagykunsgái családokban. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 651–662. Bibliogr. 661–662.
- PILLICH László: Egy hóstáti nemzetség családszerkezeti vizsgálata. A társadalmi kultúra hatása. = KorunkÉvk. 47–63.
- SZÉMAN, Zsuzsa: Die Reste des traditionellen Lebens der Grossfamilie in ungarischen Dorf. = ÖOH. XXIV. 1982. 1; 5–20. – Felsőtárkány.
- SZÍJ Enikő: A korkülönbség kifejeződése a finnugor nyelvek rokonságneveiben. = NyK. LXXXIV. 2; 381–391.
- TAMÁS Irén: A gyermek családi helyzetének változása. Szováti néprajzi monográfia. = KorunkÉvk. 205–226.
- TÓTH Ferenc: Egy makói hagymás család életútja. Bp., 1982. Makó Városi Tanács. 95 l. 8 t.
- VITÁNYI Iván–SÁGI Mária–LIPP Márta: A kultúra közvetítése a családban. Bp., 1982. Művelődéskutató Intézet. 129 + 4 l.

D) NEMEK, KORCSOPORTOK

- HAMAR Anna: Az öregek néprajzi kutatásának szempontjai. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 663–668.

E) OSZTÁLYOK, RÉTEGEK

- BALÁZS György: A Csongrád megyei kubikusok helyzete és a földmunkások mozgalmak a II. világháború idején. (1939. szeptember 1–1944 októberéig.) = TörtSz. XXV. 228–244.
- BARNA Gábor: Adatok a kunszentmártoni iparosság és az egyház kapcsolatához a XVIII–XX. században. (Vázlat.) = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 329–341.

- BARNA Gábor:** Ecsédy Ferenc (1891–1980). = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 207–210. – Asztalos mester.
- CSETÉNYI Mihályné:** A csépai iparoskör története. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 63–96.
- DANKÓ Imre:** Utcák népe. = Műzsák. 4; 38–39.
- DEMETER Zsófia:** Képfestőgyár a Palotai úton. = Palotavárosi íráások. Székesfehérvár, 1982. 36–37.
- ECSÉDY Ferenc:** Mozaikok a kunszentmártoni iparosok életéről. (Gyűjt. és közzéteszi: Barna Gábor.) = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 211–221.
- GELENCSÉR József:** Életmód, foglalkozások a Palotavárosban. = Palotavárosi íráások. Székesfehérvár, 1982. 11–17. Illusztr.
- HAVASSY Péter:** A Tiszazug iparosai a XVIII. században. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 162–178.
- JÓZSA László:** Iparos- és kereskedőtanoncok képzése Kunszentmártonban. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 297–328.
- KORKES Zsuzsa:** Legények és mesterek. = Műzsák. 3; 28–29.
- Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara.** Szerk. Bereczki Ibolya, Szabó László. A Kunszentmártonban 1982. október 29–30-án rendezett tanácskozás előadásai. Szolnok, 1982. (soksz.) 534 l. Illusztr. – Az egyes cikkekről önálló címleírások készültek.
- LENCSES Ferenc:** Mezőgazdasági idénymunkások a negyvenes években. Bp., 1982. Akadémiai K. 177 l. (Agrártörténeti tanulmányok 10.)
- LUKÁCS László:** Korombíró és társai. = Kál Völgye. I. 8; 3.
- LUKÁCS László:** A tisztas ipar emlékei. = Dunatáj. V. 3; 62–66.
- NOVÁK László:** Kézműipari kapcsolatok a Tiszazug és a Duna-Tisza köze nagyobb mezővárosok között. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 179–206.
- POGÁNY, Mária:** Zur Lebensweise der Erdarbeiter in Ungarn in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts. = JfVuK. XXV. Neue Folge. 191–193.
- SZABÓ István:** Adatok Kunszentmárton iparának és kereskedelmének történetéhez. – Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 34–62. Bibliogr. 61–62.
- SZABÓ László:** Paraszt – polgár – parasztpolgár. (Gondolatok a mezővárosi kultúra jellegéről.) = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 6–23. Bibliogr. 20–23.
- SZÖVÉNYI István:** A tornyosok szerepe a régi Kőszeg életében. Die Rolle der Turmusikanten im Leben des alten Kőszeg. Rol' basennikov v zszini sztarogo Kőszege. = VasiSz. XXXVI. 2; 272–278. – Városi fúvószenekar. Nevüket bizonyára a város-erőd Alsó kapunak nevezett tornyáról kapták, ahol a dobos a fontosabb napszakokat jelezte, és tűzvész esetén riasztotta a lakosságot.
- SZÚCS Judit:** A szentesi iparosok és parasztek társadalmi kapcsolatai a XX. század első felében. = Honism. X. 6; 53–55.
- TAGÁNYI Zoltán:** A varsányi agrárproletariátus, mezőgazdasági munkások és gazdák bérezése és munkaszervezete. = AgrártörtSz. XXIV. 1–2; 53–60.
- VADÁSZ István:** Kunszentmárton mai ipara. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 139–161.

F) NEVEK, NÉVADÁSI SZOKÁSOK

SZAMOSÚJVÁRI Sándor: Az asszimilációs folyamat tükröződése az utónévadásban. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 527–537.

G) INTÉZMÉNYEK

1. Iskola, oktatás, diákság

BOLDIZSÁR ZEYK Imre: Néprajzi képzés az általános iskolában. 3–4. Tárgyi néprajz. = Művelődés. XXXV. 1; 39–41., 2; 37. – 1–2. ld. uo. XXXIV. 11; 33–35., 12; 34–36.

PÉTER Imre: A Sárréti Népfőiskola. Die Volkshochschule von Sárrét. = BMÉ. III. 191–223. Illusztr. – Kép: Molnár Balázs, Balassa Iván, Szűcs Sándor stb. néprajzkutatók.

2. Katonáság

*TAKÁCS Éva: Tábori levelek az első világháborúból. Feldpostbriefe aus dem ersten Weltkrieg. Polevüe piz'ma iz pervoj mirovos vojnü. Tendaraj leteroj el la unua mondmilito. = SMK. IV. 1981. 243–256.

3. Céhek

ÁCS Zoltán: Adatok a nyíregyházi céhek történetéhez. = ActaAPNyTörttud. IX. 1; 27–29.

CSIFFÁRY Gergely: Egeri céhemlékek. Zunftdenkmäler in Eger. Eger, 1982. Dobó István Vármúzeum. 1891. Illusztr. Bibliogr. 154–159. (Studia Agriensis 1.)

*ENDREI Walter: A textilipari céhek harca az innovációk ellen. Kampf der Textilzünfte gegen die Innovationen. Struggling of the Textile Guilds Against Innovations. Bor'ba korporacija tekszil'noj promüslennosztii protiv innovacii. = TMÉ. IV. 1981. 7–20.

MÁNDOKI László: Adatok a pécsi céhek életéhez a 18. századból. = BarKronikaír. VI. 85–90. és = Tanulmányok Pécs város történetéből. Pécs, 1982. 85–90.

*NAGYBÁKAY Péter: Céhvilág Magyarországon. Bp., 1981. Tájak, Korok, Múzeumok. 16 l. Illusztr. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára 84.)

NAGYBÁKAY Péter: Zunfteinberufungstafel der Hafnerzünfte aus Ungarn und Siebenbürgen. = OZfV. LXXXV. 1; 32.

P. SZALAY Emőke: Debreceni vörösmázás céhremekek. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 441–452. Illusztr.

XV. Jog

- SZ. BÁNYAI Irén: Ozorai iparosok vagyonevtárai a XVIII. század végéről. *Währungen der Handwerker von Ozora aus dem Ende des 18-en Jahrhunderts.* = SzBBAMÉ. X–XI. 425–448.
- CSIPES Antal: Békés megye tizedjegyzéke 1560-ból. = BékésiÉ. XVII. 3; 394–397.
- GELENCSÉR József: „Míg nem fekszenek le, addig nem vetkőznek le”. Öröklési szokások a Káli-medencében. = Kál Völgye. I. 7; 4.
- HAUSEL Sándor: Nógrádi boszorkányperek. = Pal. 4; 22–23.
- IKLÓDI András: A magyarországi boszorkányüldözés történeti alakulása. *The Historical Development of Witch-Hunt in Hungary.* = Ethn. XCIII. 2; 292–298.
- *PAP Miklós: Bodrog-felsőtiszai halászendtartások a XVI–XVIII. században. = Borslev. évk. IV. 1981. 71–81.
- SÁNDOR Mihályné: Két szőlőskerti törvény- és jegyzőkönyv Berettyóújfaluban. *Zwei Weingartengesetze und ein Protocoll in Berettyóújfalu.* = BMÉ. III. 177–189. Bibliogr. 188.
- SCHRAMM Ferenc: Magyarországi boszorkányperek. 1529–1768. 3. köt. Sajtó alá rend. Nagy Ilona, Tárkány Szücs Ernő. Bp., 1982. Akadémiai K. 398 l. Bibliogr. 335–337. és a jegyzetekben.
- SZILÁGYI Miklós: A halászati tilalmak és a napi gyakorlat. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 353–363. Bibliogr. 362–363.
- TAKÁCS Lajos: A „titkos határjelek” kérdéséhez. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 97–100.

XVI. Néphit, vallás, mitológia

- ÁCS Anna: Kultikus funkciójú lepelszél. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 477–481. Illusztr.
- BALÁZS Lajos: „Tényleg férjhez mentem egy Lajos nevűhöz...” A hiedelemtől a szórakozásig. = A Hét. XIII. 8; 8.
- BARNA Gábor: Halottlátók a magyar néphitben. *The Necromancer in Hungarian Folk Beliefs.* = Halottkultusz. Bp., 1982. 199–212. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 10.) Bibliogr. 207–210.
- BARNA Gábor: Mészáros Mihály, a csépai halottlátó. Mihály Mészáros, der Totenseher von Csépa. = Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népeletéből. II. Eger, 1982. 335–362. I. I–II. t. Bibliogr. 357–359.
- BARTHA Elek: Adalékok a görög katolikusok eucharisztikus szentelményeinek néprajzához. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 801–809. Bibliogr. 808–809.
- BARTHA Elek: A sokarcú vallási néprajz. = Confessio. VI. 3; 50–54.
- BARTHA Elek: Virágszentelés Észak-Magyarországon. = MHOMK. XX. 109–115.
- BODNÁR Ferenc: Sarkadkeresztúr néphite. = FA. XIV. 7–67.
- BOSNYÁK Sándor: A gyimesvölgyi magyarok hitvilága. = FA. XIV. 68–157.
- CZÖVEK Judit: A mezőtárkányi halottlátó. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 793–799. Bibliogr. 798–799.

- CSÁKY Károly: Az Ipoly menti palócok hiedelemvilágából. 1–2. = Hét. XXVII. 8–9; 14, 14.
- DÖMÖTÖR Tekla: Opponensi vélemény Pócs Éva „A magyar ráolvasások” c. disszertációjáról. = ArtesPop. VIII. 288–293.
- DÖMÖTÖR, Tekla: Volksglaube und Aberglaube der Ungarn. (A magyar nép hiedelemvilága.) Übertr. von Mátyás Eszterházy. Bp., 1982. Corvina. 307 l. 28 t. Bibliogr. 263–296.
- FEJŐS Zoltán: Les croyances du peuple Hongrois. = Le Livre Hongrois. XXIII. 3; 6–7. Illusztr.
- FERENCZI Imre: Táltosok, javasok, tudósok a tiszaháti és a felső-tiszai néphitben. Schamanen, Quacksalber, Gelehrten im Volksglauben der Menschen vom Gebiete der Obertheiss. = Népr. és Nyelvtud. XXIV–XXV. 313–338. Bibliogr. 335–336.
- FÜGEDI Márta: Emberfeletti hatalmú lények Mátraderecska faluközösségének hiedelmeiben. = FA. XIV. 158–247.
- FÜLÖP Gyula: Régészeti adalék az avarkor hiedelemvilágához. Rontás ellen házra kiaggatott kutyakoponya. Arheologiceszkie dannüe k verovanijam avar. Cserep szobaki, vüvesennüj u doma protiv porcsi. Archäologischer Beitrag zur Glaubenswelt der Awarenzeit. Gegen Fluch auf das Haus ausgehängter Hundeschädel. = AÉrt. CIX. 277–280.
- FÜVESSY Anikó: Pénzásó Pietához, a tiszafüredi táltoshoz fűződő hagyományok. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 591–608.
- HOPPÁL Mihály: A hiedelem mint a cselekvés programja. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 559–567. Bibliogr. 566–567.
- HOPPÁL Mihály: Hogyan cselekszünk a hiedelmekkel? = Jel–Kép. III. 1; 25–32.
- JÓZSA László: A céhpátrónusok tisztelete Kunszentmártonban. = Kunszentmárton és a Tiszazug kisipara. Szolnok, 1982. 342–357.
- JUNG Károly: Folklor adatok egy középkori pillérfő értelmezéséhez. (A szemverés elhárításának kérdéséhez.) = Híd. XLVI. 9; 1057–1071.
- JUNG Károly: Haláljósolás és a halál előjelei a jugoszláviai magyarság hagyományvilágában. Prediction and Indications of Death in the Traditional World of Hungarians Living in Yugoslavia. = Halottkultusz. Bp., 1982. 224–232. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 10.) Bibliogr. 231–232.
- KESZI KOVÁCS László: Adatok a magyar néphit lélek és halál képzetéhez. On the Notion of Soul and Death in Hungarian Folk Beliefs. = Halottkultusz. Bp., 1982. 118–123. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 10.)
- KÓKAI Rozália: A lézpedi „szent leján”. = Ttáj. XXXVI. 8; 29–44.
- KOVÁCS Endre: Doroszló hiedelemvilága. Újvidék, 1982. Forum. 327 l. 8 t.
- N. LÁSZLÓ Endre: Boszorkányok Komáromban. = ÉTKalendáriuma 66–71.
- MOLDOVÁN Domokos: A halottlátó. Filmforgatókönyvek, dokumentumok. Bp., 1982. Gondolat. 405 l. Illusztr.
- MOLNÁR Ambrus: Krisztus hét szava a kereszten. = Confessio. VI. 1; 97–108. – A nagypénteki passió történetéről.
- PÓCS, Éva: Die Komponenten der Glaubenswelt von Nógrádsipek. = AEthn. XXX. 3–4; 329–378. Bibliogr. 378.
- T. SZÉKELY László: A csiki székeleyek passiója. = Vig. XLVII. 4; 244–248.

- SZENDREY Ákos: Rendszerező címszavak a Babonaszótárból – mutatvány. = Artes-Pop. VIII. 255–274.
- SZILÁGYI Miklós: Folklór adalékok. = BékésiÉ. XVII. 1982. 3; 388–393. – Néhány gyulai adat az építőáldozathoz. Káromkodások, szitkozódások, 18–19. századi adatok.
- TÜSKÉS Gábor–KNAPP Ilona: Egy dunántúli búcsújáráshely a XVIII. században. A homokkomáromi mirákulumos könyv tanulságai 1751–1786. Ein südwestungarischer Wallfahrtsort im 18. Jahrhundert. Das Mirakelbuch von Homokkomárom (1751–1786) und seine Lehren. = Ethn. XCIII. 2; 269–291. Bibliogr. 289–291.

XVII. Orvoslás, állatgyógyítás, természetismeret

- BARNA Gábor: Népi csillagnevek és hagyományaik a Hortobágy vidékén. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 811–816. (A Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Közleményei 39.)
- DANKÓ Imre: A vassfü (Verbena officinalis L.) a sárréti néphagyományban. Das Eisenkraut (Verbena officinalis L.) in der Volksüberlieferung von Sárrét. = BMÉ. III. 225–252. Bibliogr. a lábjegyzetekben.
- GLÓCZ Józsefné: A XVIII. századi gyógyításról – Rédeky Mihály receptskönyve alapján. = Dunatáj. V. 2; 45–50.
- KÓSA László: Ember és táj. Jegyzetek a magyar nép környezetalakító munkájáról. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 15–20.
- MOLNÁR Mihály: Adalékok a népi gyógyításhoz. = A gömöri falvak néprajza. Miskolc, 1982. 68–73. (Néprajzi tájkonferenciák.) (Néprajzi vidékek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 3.)
- PÉCZELY György: Szöveg és megbízhatóság a népi időjósági „regulák”-ban. = Folkloristica. VI. 379–385. és = Népszabadság. január 23. 11; 1.
- PÉNTEK János: Kalotaszegi népi növényismeret. = Művelődés. XXXV. 2; 40–42.
- *RÉPÁNSZKY Zoltán: Gyógynövények a népi gyógyászatban Mezőkövesden és környékén. = Matyóföld. 1981. 45–55.
- SZABÓ Attila: Etnobotanika – divat vagy szükséglet. = A Hét. XIII. 35; 9.

XVIII. Szokás

A) ÁLTALÁNOS ÉS ELMÉLETI KÉRDÉSEK

- BENKŐ Éva: Az ajándékozás szokásai a Szuha völgyében. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 631–640.
- DÖMÖTÖR Tekla: A magyar népszokások művészete. = Népművészeti Akadémia IV. Bp., 1982. 39–56.
- FERENCZI Imre: Drávaszögi és szlavóniai népszokások. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 903–942. Bibliogr. 940–942.
- KERÉNYI György: Magyar énekes népszokások. Bp., 1982. Gondolat 215 l. 16 t. Kottával.
- MARCZELL Béla: Csallóközi népszokások. = Hét. XXVII. 38; 14–15.

- MIKLÓSI Péter: Tegnap a mában. = Hét. XXVII. 16; 16–17. – Ipolynyék népszokásairól.
- SALAMON Anikó–VASAS Samu: Kalotaszegi ünnepek – európai népszokások. Ünnepekörök változása és szekularizációja. = Kor. XLI. 5; 336–343.
- SZABÓ Bálint: A munka és a felnőtté válás. = Művelődés. XXXV. 5; 32–33.
- SZABÓ, Piroska: Alte Bräuche in neuer Wertschätzung der ungarischen Dorfbevölkerung. = Lét. XXV. 94–97.
- TÁTRAI Zsuzsanna: A szokásköltészet Kríza János gyűjteményében. = Kríza János és a kortársi eszméáramlatok. Bp., 1982. 91–116. Bibliogr. 115–116.
- VÁRKONYI Imre: Hajdani népszokások Büssüben. 2. = Som. X. 2; 75–80. – I. uo. IX. 1981. 6; 76–85.

B) AZ EMBERI ÉLET

- BALÁZS Lajos: Lakodalmi ujjogatások. = Művelődés. XXXV. 5; 36–37.
- BALÁZS Lajos: A párválasztás kritériumrendszere Csíkszentdomokoson. = KorunkÉvk. 147–160.
- BÁRKÁNYI Ildikó: Budapesti katolikus temetési szertartás leírása. Description of a Roman Catholic Burial Ceremony in Budapest. = Halottkultusz. Bp., 1982. 377–381. (Előmunkálatok a Magyarország Néprajzához 10.)
- BERNÁTH Béla: „Versenyfutás az ára”. = Vil. XXIII. 12; 790–793. – Lakodalmi szokás.
- CSETÉNYI Mihályné: A születés és kisgyermekkor csépai hagyományai. Traditionen in Csépa in Verbindung mit der Geburt und dem Kindheitsalter. = Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népéletéből. II. Eger, 1982. 281–303. I. I–III. t. Bibliogr. 301.
- DÖMÖTÖR Tekla: Szerelem, szerelem, halálos gyötorem... = Vil. XXIII. 12; 785–789.
- GEBORA László: Protestáns temetők fejfái Pest megyében. = Rajztanítás. XXIV. 1; 9–15.
- A gyermekek élete Lövétén századunk első harmadában. = KorunkÉvk. 98–127.
- F. GYÖRGYI Erzsébet: Gyermek születik. = Múzsák. 3; 18–19. – Falusi gyermekélet.
- HALASY Mária: Polgári temetések 1980-ban Budapesten a Farkasréti temetőben. Secular Funerals in 1980 in Budapest. = Halottkultusz. Bp., 1982. 381–387. (Előmunkálatok a Magyarország Néprajzához 10.)
- Halottkultusz. Szerk. Hoppál Mihály, Novák László. Bp., 1982. MTA Néprajzi Kutatócsoport. 399 l. (Előmunkálatok a Magyarország Néprajzához 10.) Bibliogr. a fejezetek végén. – Az egyes cikkekről önálló címleírások készültek.
- HOFER Tamás: Archaikus sírjeleink kérdéséhez. To the Question of Our Archaic Grave-signs. = Halottkultusz. Bp., 1982. 308–324. Illusztr. (Előmunkálatok a Magyarország Néprajzához 10.) Bibliogr. 322–324.
- HOPPÁL Mihály: Fejfáink keleti hátteréről. Hungarian Wooden Grave-post. (A Historico-Typological Survey.) = Halottkultusz. Bp., 1982. 325–367. Illusztr. (Előmunkálatok a Magyarország Néprajzához 10.) Bibliogr. 364–367.

JUNG Károly: A hajnali mosdatás kérdéséhez. Adatok egy lakodalmi rítus betiltásához és összehasonlító vizsgálatához. = *Híd*. XLVI. 4; 486–504.

*KNÉZY Judit: A somogyi parasztgyermek életének kutatása. Die Forschung des Lebens der Bauernkinder in Somogy. Iszszledovanie zszni Somod'szkih kreszt'-janszkih letej. Esploro de la vivo de la kampranaj infanoj en Somogy. = SMK. IV. 1981. 83–92. Illusztr.

KOVÁCS László: A honfoglaló magyar lándzsás sírjelölés és néprajzi megfelelői. Lanced Grave-signing of the Conquering Hungarians and Its Ethnological Equivalents. = *Halottkultusz*. Bp., 1982. 58–86. Illusztr. (Előmunkálatok a Magyarország Néprajzához 10.) Bibliogr. 81–85.

KUNT Ernő: Temető és társadalom. Cemetery and Society. = *Halottkultusz*. Bp., 1982. 243–256. (Előmunkálatok a Magyarország Néprajzához 10.) Bibliogr. 255.

S. LACKOVITS Emőke: Egy hagyományos kézfogó és lakodalom változása Kalotaszentkirályon. = *Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére*. Debrecen, 1982. 689–723. Illusztr. Bibliogr. 722–723.

LÁSZLÓ Gyula: A temetők jelképvilága. The World of Symbols in Cemeteries. = *Halottkultusz*. Bp., 1982. 13–17. (Előmunkálatok a Magyarország Néprajzához 10.)

NAGY Olga: A csecsemőgondozás hagyományai. Fejezet Havad község néprajzi monográfiájából. = *KorunkÉvk*. 161–177.

NAGY Olga: A halál az élet rendjében. I–II. Szempontok egy népi thanatológiához. = *Kor*. XLI. 5; 343–349., 9; 674–680.

NOVÁK László: Temetés és sírjelölés Magyarországon, különös tekintettel a fejfákra. = *Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére*. Debrecen, 1982. 739–792. Illusztr. Bibliogr. 789–792.

NOVÁK László: A temető helye a halottkultuszban, különös tekintettel a sír és sírjelölés kérdésére. The Place of the Cemetery in the Cult of the Dead; the Role of Graves and Grave-signs. = *Halottkultusz*. Bp., 1982. 285–307. (Előmunkálatok a Magyarország Néprajzához 10.) Bibliogr. 304–306.

ÖRSI Julianna: Az alföldi mezővárosok temetkezési rendje. Burial Customs in the Country-Towns of the Great Hungarian Plain. = *Halottkultusz*. Bp., 1982. 257–274. (Előmunkálatok a Magyarország Néprajzához 10.) Bibliogr. 273–274.

ÖRSI Julianna: Lakodalmi szokások Csépan. Hochzeitsbräuche in Csépa. = *Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népéletéből*. II. Eger, 1982. 305–334 + 2 l. I–VII. t.

SÁRKÁNY Mihály: Der Funktionswechsel der Hochzeit in dörflichen Gemeinden Ungarns. = *Lét*. XXV. 87–93. Bibliogr. 92–93.

SASVÁRI László: Görög katolikus gyászszertartások. Greek Catholic Funeral Ceremonies. = *Halottkultusz*. Bp., 1982. 391–395. (Előmunkálatok a Magyarország Néprajzához 10.)

CS. SCHWALM Edit: A poszrik. (Adatok a palóc poszrikos kendőhöz.) = *Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére*. Debrecen, 1982. 453–476. Illusztr.

SELMECZI László: A magyarországi kunok temetkezése a XIII–XVI. században. = *Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére*. Debrecen, 1982. 725–737. Bibliogr. 736–737. (A Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Közleményei 39.)

SILLING István: Kútra mennék. Kupuszinai adalék a hajnali mosdatás kérdéséhez. =

- Híd. XLVI. 6; 803–806. – Jung Károly: A hajnali mosdatás kérdéséhez c. tanulmányhoz, ld. uo. XLVI. 1982. 4; 486–504.
- SOMOGYI Péter: A Kárpát-medencei sarlós temetkezési szokás eredete. Proiszhosdenie obrjada zahoronenija sz szerpom v Karpatszkoj kotlovine. Ursprung des Bestattungsbrauches mit Sichel im Karpatenbecken. = AÉrt. CIX. 2; 191–200.
- SZABÓ József–SZABÓ Józsefné: Nyelvjárási szöveg Nagykönyi község lakodalmi szokásairól. = Dunatáj. V. 2; 36–43.
- SZABÓ László: A halotti szemfedél felhasításának szokása a magyaroknál. The Custom of Slashing the Shroud Among Hungarians. = Halottkultusz. Bp., 1982. 163–184. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 10.) Bibliogr. 180–183.
- SZARVAS Zsuzsa: Ortodox zsidó temetkezési- és gyászszokások. Customs of Mourning and Burial Among Orthodox Jews. = Halottkultusz. Bp., 1982. 388–391. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 10.)
- V. SZATHMÁRI Ibolya: Egy esküvői csoportkép tablójához. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 873–882. Illusztr.
- SZTOJKA Tamás: Fejfák, sírkövek emlékezete. = KorunkÉvk. 289–299. – Hargita megye.
- TETTAMANTI Sarolta: Temetkezési szokások a Kárpát-medencében a X–XI. században. Burial Customs in the Carpathian-Basin in the 10th and 11th Centuries. = Halottkultusz. Bp., 1982. 86–94. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 10.) Bibliogr. 92–94.
- TÓTH Judit: A telkibányai református temető temetkezési rendje. Burial Order of the Calvinist Cemetery in the Village of Telkibánya. = Halottkultusz. Bp., 1982. 275–285. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 10.) Illusztr.
- UJVÁRY Zoltán: Halottvirrasztó játékok. Plays During the Wake. = Halottkultusz. Bp., 1982. 145–153. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 10.) Bibliogr. 152–153.
- ULMANN Péter: Halottvirrasztás egy mai erdélyi faluban. The Wake in a Transylvanian Hungarian Village. = Halottkultusz. Bp., 1982. 153–162. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 10.) Bibliogr. 162.
- VAJDA Mária: A parasztság szerelmi életének kutatása. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 677–687.
- VAJDA Mária: Szerelmi élet Balmazújvároson. 2–4. = Fo. XIV. 1982. 2; 84–96., 3; 66–74., 4; 56–69.

C) AZ ESZTENDŐ

- BARNA Gábor: Ünnepi szokások és hiedelmek Csépan. Kalenderbräuche und Glaubensarten in Csépa. = Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népeletéből. II. Eger, 1982. 363–412. I. I–VIII. t. Bibliogr. 408–409.
- BÉRES Katalin: Emberségnek bőséget, békéjét. = Művelődés. XXXV. 4; 36–37. Illusztr. – Farsangi népszokás Vargyason.
- CSÓKÁS Ferenc: Farsangi tojásszedés Bényben. Egy farsangi népszokás újjáéledése. = HOnism. X. 1; 47–48.
- ERDEI Sándor: A vendüsjárás és analóg szokások a magyar, a szlovák és az ukrán

- néphagyományban. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 621–626.
- * FAZEKAS Mihály: A mai folklór Karcagon. = SzMMÉ. 169–180. – Tanyásgazdálkodás, a karcagi parasztember. A mezőgazdasági év folklórja (szántás, vetés, kapálás, aratás, hordás, cséplés stb.). A téli félév folklórja („tanyázások”), téli beszélgetések. Világháborús emlékek.
- FÖLDESI Béla: Egy középkori eredetű népszokás – a gergelyjárás – fejlődéstörténeti vizsgálata. H. n. 1982. gépirat. 252 l. 13 t. Bibliogr. 230–251.
- FÖLDESI Béla: A Szentgyörgyi gyűjtemény Gergely-napi köszöntői és azok variánsai. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 519–526.
- FÖLDESNÉ GYÖRGYI Erzsébet: Aratóünnep, aratókoszorú. = Műzsák. 2; 3–4.
- FÖLDESNÉ GYÖRGYI Erzsébet: Fémrátétes tojások. = ÉT. XXXVII. 15; 463–465.
- FÖLDESNÉ GYÖRGYI Erzsébet: Húsvéti tojások. = Műzsák. 1; 3–4. Illusztr.
- FÖLDES(NÉ) GYÖRGYI Erzsébet: Metallapplizierte Eier aus Ungarn. = Volksk. V. 1; 26–30. Illusztr.
- GELENCSÉR József: Jelesnapi szokások Sárkeresztesen. Festtags-Bräuche in Sárkeresztes. = Alba Regia. XIX. 187–199.
- GELENCSÉR József: Népszokások a Palotavárosban. = Palotavárosi írások. Székesfehérvár, 1982. 45–50.
- HOFFMANN Tamás: Miért ajándékozunk karácsonykor? = Népszabadság. XL. 302; 23.
- LUKICS László: Pünkösdi zöldág-hordás. = ÉT. XXXVII. 22; 682–683.
- MÓSER Zoltán: Villő, villő, selemsátor. = Fo. XIV. 12; 39–48. Illusztr.
- PÓCS Éva: Kenyér és lepény – a régi nyersanyag és technológia szerepe a halottkultuszban. Bread and Girdle-Cake; the Role of Ancient Materials and Technology in the Dead-Cult. = Halottkultusz. Bp., 1982. 184–199. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 10.) Bibliogr. 193–196.
- RÉVI Judit: Téli népszokások. = Népműv. XXIX. 12; 32–34. Illusztr.
- TÁTRAI Zsuzsanna: Helluntaitapója Unkarissa. = Kotiseutu. 1; 15–19.
- VAS József: A karácsony ünneplése. = Vig. XLVII. 12; 888–892.
- VITA Zsigmond: Az aranyos csitkó Magyarlapádon. = Művelődés. XXXV. 1; 42 – Szilveszteri szokás.

XIX. Népköltészet

A) ÁLTALÁNOS TÖRTÉNETI ÉS ELMÉLETI KÉRDÉSEK

- ANDRÁSFALVY Bertalan: A hallgatóság nélküli népköltészet. = Kriza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 255–261. Bibliogr. 261.
- BERZE NAGY János: Nap és tükör. (Néprajzi és népnyelvi tanulmányok, gyűjtések.) Pécs, 1982. Baranya megyei Tanács VB Művelődésügyi Oszt. 382 l. Illusztr. Kotta. – Népköltészet. (Tréfás mese, ballada, monda, verses imádság.) Néphit.
- DÖMÖTÖR Tekla: O definiciji folklorne drame u folkloristici i teatrologiji. = Nar-Umjetnost. 19; 87–91.
- KANYÓ Zoltán: Költői alkotás és kommunikáció. = ArtesPop. VIII. 139–172.

- KATONA Imre: Néma néperől éneklő fekete bojtár. Sinka István költészetének népi-sége. = Fo. XIV. 2; 30–61.
- KATONA Imre: Népköltészetünk művészi stílusa és stíluskorszakai. = Népművészeti Akadémia IV. Bp., 1982. 57–88. Bibliogr. 87–88.
- KATONA Imre: Halottas énekköltészetünk tiszta és átmeneti műfajai. Pure and Transitional Forms of Hungarian Lament Poetry. = Halottkultusz. Bp., 1982. 133–144. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 10.) Bibliogr. 142–143.
- KATONA Lajos: Folklor-kalendárium. Vál. szerk. bev. jegyz. és bibl. összeáll. Reisinger János. Bp., 1982. Gondolat. 477 l. (A magyar néprajz klasszikusai.) Bibliogr. 475–476.
- KERÉK András: Verselési alapelvek a gyermekversben. = Folkloristica VI. 363–377. Bibliogr. 376–377.
- KISS Mária: Affinitás és helycsere a szokásköltészetben. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 515–518.
- KOVÁCS Ágnes: Népköltési szövegek a Flóri könyvében. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 861–871. Illusztr. Bibliogr. 870–871.
- MARÓTHY János: A folklór esélyei. = MZene. XXIII. 1; 85–88.
- POGÁNY Péter: Az 1828 után és 1843-ig lejegyzett közdaltermés. = ArtesPop. VIII. 227–248.
- SERES András: Barcasági magyar népköltészet. = Művelődés. XXXV. 1; 36–39.
- TÓTH Judit: Az iskolai tananyag folklorizációjához. (Az Arany ABC.) = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 849–859. Bibliogr. 858–859.
- UJVÁRY Zoltán: Szláv–magyar interetnikus kapcsolatok a folklórban. = MK. XXXVIII. 87–91.
- VOIGT Vilmos: A magyar népköltészet forrásai – egy forráskiadvány-sorozat tervezete. Quellen der ungarischen Folklore. Entwurf einer Publikationsreihe. = ArtesPop. VIII. 217–221.

B) NÉPKÖLTÉSI GYŰJTEMÉNYEK, ANTOLOGIÁK

- BENCZE Lászlóné: Szivárványos az ég alja. Bihari népdalok. (A régi vándor dudásokról, hegedűsökről szóló emlékezést írta: Szűcs Sándor.) Berettyóújfalu, 1982. Nagyközs. Tanács. 223 l. Illusztr. (Bihari dolgozatok 4.)
- BÉRES András: Arra van egy kőhíd rakva... Hortobágyi és hajdúsági pásztortörténetek. Bp., 1982. Mezőgazdasági K. 209 l. Bibliogr. 205–207. Illusztr.
- DANCS Lajos: Kör, kör, ki játszik? Száz népi gyermekjátékdal Szabolcs-Szatmár megyéből. Nyíregyháza, 1982. Megyei Művelődési Közp. 120 l. Illusztr. Kotta.
- FARAGÓ József–FÁBIÁN Imre: Bihari gyermekmondókák. Formule versificate din folclorul copiilor Bihoreni. Kinderreime aus dem Bihorgebiet. Bukarest, 1982. Kriterion. 446 l. 4 t.
- HORVÁTH Győző: Rábaközi gyermekjátékok. A játékok, táncok leírása, táncjelírása és ténnyája Szentpál Mária munkája. Bp., 1982. NPI. 77 l. Illusztr. (Együtteseink műsorából 13.)

- Megy a gyűrű vándorútra. Gyermekjátékok és mondókák. Összegyűjt. és feldolg. Gágyor József. Bp., 1982. Gondolat. 1–2. k. 834, + 24 l. 2 db.
- Moldvai csángó és erdélyi népballadák. Volksballaden aus der Moldau ind Siebenbürgen. Red. Ádám Törpényi Szabó. Bp., 1982, MTA Néprajzi Kutató Csoport. 155 l. 2 t. térkép.
- PESOVÁR Ferenc: Béres vagyok, béres. Fejér megyei népzene. Knecht bin ich, Knecht. Volksmusik aus dem Komitat Fejér. Székesfehérvár, 1982. István Király Múzeum. 324 l. Bibliogr. 269–271. Ill. Kotta. (Fejér megye néprajza 1.)
- Tíz magyar népballada. Vál. Katona Tamás. Bp., 1982. Helikon. 69 l. Illusztr.
- TARRNÉ NASZÁDOS Katalin: Sárvári szólások és közmondások. Bp., 1982. ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke. 88 l. (Magyar csoportnyelvi dolgozatok 11.)
- VOLLY István: Karácsonyi és Mária-énekek. Bp., 1982. Szt. István Társ. 526 l. Illusztr. Kotta.

C) NÉPI LÍRA

- ALMÁSI István: Sorvégelnyelés népdalainkban. = NyIrK. XXVI. 1–2; 91–100.
- BERECZKY Imre: Ki változtasson népdalaink szövegén? = Confessio. 6; 3; 112–113.
- DANCS Lajos: Nyírségi és szatmári népdalok Kodály Zoltán gyűjtésében. = Szabolcs-SzatmáriSz. XVII. 4; 38–45.
- ERDÉLYI Zsuzsanna: Ezt is el kell énekelni. Emlékezés a Józsefvárosban egy fertőmelléki népdalgyűjtésre. = MN. XXXVIII. 298. 6.
- HALÁSZ Péter: Simon Ferenc Józsefné halálára. = Honism. X. 6; 17–18. – Népdal-énekes.
- JAGAMAS János: Miért nem népdal? 7. = Művelődés. XXXV. 2; 31–34.
- KATONA Imre: Áldás- és átokformulák a magyar népdalokban és népballadákban. = Kriza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 313–344. Bibliogr. 342–344.
- NEMCSIK Pál: A selmeci burs-dalok nyomában. A bányászrend hagyományos dalai. = Napj. XXI. 8; 15–17.
- PESOVÁR Ferenc: Székesfehérvár-felsővárosi népdalok. = Változások városa. Székesfehérvár [1982?] 131–150.

D) MESE

- BANÓ István: Meseszerkezet és esztétikum. Szerkezeti elemek szerepe a kódolás és dekódolás egységének a megteremtésében. Märchenstruktur und Ästhetik. = Ethn. XCIII. 2; 232–258. Bibliogr. 256–257.
- HAJDÚ D. Dénes: Egy kászonszéki meshős szakrális néprajzi kapcsolata. = Vig. XLVII. 8; 588–590.
- JÓZSA Zsigmond: Nagy Péter és Kis Péter. = Művelődés. XXXV. 6; 33–34.
- KOVÁCS Ágnes: Arany Juliska és Arany László meséi. Folk Tales Collected by Juliska Arany and László Arany. = NAJMK. II. 495–530. Bibliogr. 516–517.

- KOVÁCS Ágnes: Benedek Elek és a bukovinai mesemondók. (Folklorizmus és folklorizáció.) = A folklorizmus fogalma és jelenségei. Kecskemét, 1982. 235–244. (Folklor, társadalom, művészet 10–11.)
- KOVÁCS Ágnes: Kríza János népmeséinek hitelessége. = Kríza János és a kortársi eszméáramlatok. Bp., 1982. 33–45. Bibliogr. 46.
- MORVAY Péter: Egy mese – két kutatási feladat. = Honism. 5; 60–62. – Hazug mese, táltos-garabonciás hiedelemkör elemei.
- NAGY Olga: A népmese irodalmi rokonsága. 1. Mesei világlátás az irodalmi művekben. = Művelődés. XXXV. 8; 33–35.
- NAGY Olga: A népmese irodalmi rokonsága. 2. Szellemi háttér. = Művelődés. XXXV. 9; 28–30.
- NAGY Olga: A népmese irodalmi rokonsága. 3. Az ellentmondásos happy end. = Művelődés. XXXV. 10; 28–30.
- NAGY Olga: A népmese irodalmi rokonsága. 4. Modellek és korezmék. = Művelődés. XXXV. 12; 33–35.
- NAGY Olga: A szerelem témái a népmesében 4. Az erotika a népi prózában. = Művelődés. XXXV. 3; 30–31. – 1–3. ld. uo. XXXIV. 4; 29–31., 8–9; 60–62., 10; 31–33.
- SERES András: Józsa Zsigmond. = Művelődés. XXXV. 6; 32–33. – Háromszéki mesemondó.

E) MONDA, LEGENDA

- BÁLINT Sándor–POLNER Zoltán: A Teknyőkaparóhoz. = Somogyi Könyvt. Műhely. XXI. 1; 21–26.
- DEME László: Ezernyolcszáznegyvennyolc a betyárhagyományban. = ArtesPop. VIII. 94–121.
- *FERENCZI Imre: Jugoszláviai magyar hiedelmek, népmondák a törökökről és tatárokról. Szeged, 1981. JATE. 182–224. (Néprajzi dolgozatok 35.)
- JUNG Károly: Egy Guntram-monda új magyar nyelvű változata. Egy nemzetközi mondaszűzés elterjedésének és egy bevezető vizsgálatának kérdéséhez. = Híd. XLVI. 11; 1286–1301.
- KATONA Imre: A népi és az irodalmi betyárhagyomány Petőfinél. = ArtesPop. VIII. 26–93. Bibliogr. 89–93.
- KÜLLŐS Imola: A magyar betyárfolklorról. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 569–589. Bibliogr. 586–589.
- LENGYEL Dénes: Álmos vezér születésének mondája. The Legend of the Birth of Chief Álmos. = Ethn. XCIII. 2; 259–268.
- LISZKA József: „Firől fira maradt...” (Adalék a gömői Mátyás-hagyomány ismeretéhez.) = Hét. XXVII. 28; 14.
- MÉSZÁROS István: Vidróczki két arca. = ÉT. XXXVII. 27; 852–854.
- PRAŽÁK, Richard: A 11. századi legelső magyarországi szentekről szóló legendák datálásának és tipológiai besorolásának néhány kérdéséről. = TörtSz. XXV. 3; 444–457.

- SZÉKELY László: Egy csíki Szent Anna legenda irodalmi forrásai. A Legend of Saint Anna from Csík County (Transylvania, Romania) and Its Literary Sources. = Ethn. XCIII. 4; 570–572.
- SZENTI Tibor: Vásárhelyi parasztcsaládok történelmi emlékezete. = Fo. XIV. 2; 67–83. – Vízözönlegenda. (Noé magyar volt.) Magyar genezis. Mátyás király. Kurucor. 1848-as szabadságharc. Az aradi vértanúk nótája. stb.

F) BALLADA

- BECK Zoltán: „Vitalis Imrének véres a fokosa...” (Nyomozás egy népballada után.) = MK. XXXIX. 91–97.
- BÉRES Katalin: Szép csobánfiú, karcsú éfiú. = Művelődés. XXXV. 8; 30–33.
- DÖMÖTÖR Sándor: A Jáger Jóska ballada történelmi háttere. Der geschichtliche Hintergrund der Ballade von Jóska Jáger. = Ethn. XCIII. 4; 560–570.
- *DÖMÖTÖR Sándor: A „kegyetlen betyárvilág” és Jáger Jóska balladája. = Bors.lev. évk. IV. 1981. 137–147.
- FARAGÓ József: A két kápolnavirág balladájához. = Művelődés. XXXV. 12; 31–33.
- KISS József: Az új stílusú népballada (balladás dal) és Petőfi betyárversei. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 227–253. Bibliogr. 252–253.
- KRÍZA Ildikó: A legendaballada. Epikai-lírai alkotások az irodalom és a folklór határán. Bp., 1982. Akadémiai K. 232 l. 16 t. Bibliogr. 144–158.
- KRÍZA Ildikó: A székely népballadák és a magyar népballada-költészet. = Kríza János és a kortársi eszmeáramlatok. Bp., 1982. 57–67. Bibliogr. 66–67.
- *VOIGT Vilmos: Van-e társadalmi konfliktus a népballadában? = MTA I. OK. XXXII. 1981. 3–4; 381–392.

G) KISEBB MŰFAJOK

1. Találós kérdések, közmondások, szólások, egyéb kisépika

- CSÖRGITS József: Vörösmarti szólások, közmondások. 1. = MképesÚjs. XXXI. 11; 31.
- *KANYÓ, Zoltán: Sprichwörter – Analyse einer einfachen Form. Ein Beitrag zur generativen Poetik. Bp., 1981. Akadémiai K. 308 l.
- Magyarhermányi közmondások és szólások. Gyűjt.: Máthé János. = Művelődés. XXXV. 9; 32.
- MÁNDOKI László: Egy magyar kút-rejtvény és rokonsága. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 837–843. Bibliogr. 843.
- PENAVIN Olga: Sprichwörter und Redensarten in der ungarischen Sprache von Jugoslawien. = FUF. XLIV. 1–3; 43–59.
- TARNAY László: A találós logikai formája. = ArtesPop. VIII. 180–201.
- UJVÁRY Zoltán: Találós kérdés és mese az apját megmentő lányról. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 845–847.

ZILAH I Lajos: Tájszavak, szólások Püspökladányból. = Nyr. CVI. 2; 200–207.

B. ZSOLDOS Julianna: A proverbiumkutatás transzformációs elmélete. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 827–836.

2. Elbeszélés, anekdota, adoma, mondóka, tréfa stb.

FARAGÓ József: Bihari gyermekmondókák. = Kor. XLI. 10; 778–780.

*FERENCZI Imre: Egy anekdotakör tanulságai. Bagi-históriák és rokonaik. Szeged, 1981. JATE. 521. (Néprajzi dolgozatok 31.)

HUSZÁR Ágnes: A félreértésen alapuló viccek nyelvi magyarázata. = MNy. LXXVIII. 4; 435–440.

SÁNDOR István: A nevtetés nagymesterei néphagyományunkban. = Életünk. XIX. 6; 543–550.

SOLYMÁR Imre: Három etnikum falucsúfolói a Völgyesgben. Bp., 1982. ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszék, MTA Nyelvtudományi Int. 89 I. (Magyar csoportnyelvi dolgozatok 13.)

XX. Népi írásbeliség, paraszti önéletírások, emlékiratok

CSIZMADIA Imre: Pirkadattól delelőig. Bp., 1982. Magvető. 577 l.

HURTONY Julianna: Egy falusi bábaasszony visszaemlékezéseiből. = Honism. X. 2; 52–54.

MAROSI Júlia: „Ez velünk történt...” = Ttáj. XXXVI. 8; 20–28. – Moldvai csángó asszony életéből való történet.

NAGY I Iona: Paraszttasszonysorsok az önéletírás tükrében. = Honism. 5; 8–10.

S. PÜSKI Anna: Kátai Gábor krónikás könyve. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 539–550.

UJVÁRY Zoltán: Népi írásbeliség, kéziratok könyvek. = Honism. 6; 3–5.

XXI. Népzene, népi hangszerek

BENCZE Lászlóné: Adatok Csépa népzenei életéhez. Angaben zum Dasein der Volksmusik in Csépa. = Csépa. Tanulmányok egy alföldi palóc kirajzás népéletéből. II. Eger, 1982. 413–515. Illusztr. Kotta.

BERECZKY János–DOMOKOS Mária–PAKSA Katalin: Magyar–román dallamkapcsolatok Bartók román gyűjteményében. The Relations of Hungarian and Rumanian Tunes in Bartók's Rumanian Collection. = Népzene és zenetörténet. 4. Bp., 1982. 5–109. I. Kottával. Bibliogr. 108–109.

BOKOR Imre: Kérdőívek hangszeres népzenei monográfia készítéséhez. 1–4. = Művelődés. XXXV. 1; 34–35., 3; 29., 4; 32., 8; 27.

BRUEER János: Kölcsönhatások erőterében. = Művelődés. XXXV. 10; 18–21. – Kodály Zoltán: Marosszéki táncok c. művének népzenei kölcsönhatásáról.

- COLLAER, Paul: Béla Bartók et la musique populaire hongroise. = *RMusic*. LXVIII. 1–2; 128–135.
- HALMOS Béla: Tizenkét széki csárdás. Twelve Pieces of Csardas from Szék. (Egy tánczenei folyamat vizsgálata.) = *Népzene és zenetörténet* 4. Bp., 1982. 157–224. 1. Kottával.
- *HALMOS István: Útban az önálló hangszeres formához. (A „verbunkos” zene, a magyar barokk hangszeres zene s a paraszti tánczene formai kapcsolata.) = *MTA I. OK*. XXXII. 1981. 3–4; 217–233. Kottával. Bibliogr. 231–233.
- HANKÓCZI Gyula: Dudák és dudások Mezőkövesd környékén. = *Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére*. Debrecen, 1982. 817–825. Illusztr.
- KISS Lajos: Lőrincréve népzeneje. Karsai Zsigmond dalai. A tánc házi útmutató c. fejezetet írta Sebő Ferenc. Bp., 1982, Zeneműkiadó. 259 l. 2 kotta mell. (Népzene, néptánc, táncház.)
- KODÁLY Zoltán: Magyarság a zenében. = *Fo*. XIV. 12; 3–9.
Magyar népzene. Hungarian Folk Music. 3. köt. Közread.: Rajeczky Benjamin. Bp., 1982. Hungaroton. 1–2. H. 2 db. + 4 lemez.
- MÓSER Zoltán: Álom és valóság. Kodály Zoltán karácsonyi népdalfeldolgozásai. = *Vig*. XLVII. 1982. 12; 927–930.
Népzene és zenetörténet 4. Szerk. Vargyas Lajos. Bp., 1982. Ed. Musica. 230 l. 1 t. Kottával. Bibliogr. a fejezetek végén. – Az egyes cikkekről önálló címléírások készültek.
- OLSVAI Imre: A népzenei gyűjtés napjainkban. = *Népműv*. XXIX. 11; 16–17. Illusztr.
- PAKSA Katalin: Gyimesi tetraton-triton dalok díszítési módja. The Manner of Embellishing Tetraton-Triton Melodies from Gyimes. = *Népzene és zenetörténet* 4. Bp., 1982. 110–156. l. 1 t. mell. Kottával.
- PAKSA Katalin: Kis hangterjedelmű öt- és négyfokú dalaink keleti rokonsága. Die orientalische Verwandtschaft der fünf- und vierstufigen ungarischen Volkslieder mit geringem Tonumfang. = *Ethn*. XCIII. 4; 527–553.
- PAKSA Katalin: A népzene kutatás legújabb eredményei. = *Kodály szemináriumok*. Kecskemét, 1970–1980. Bp., 1982. 164–179.
- Paraszti életrajzok a Pátria népzenei hanglemezek tükrében. 2. Egykori jegyzőkönyvek alapján közread. és bev. Gábr György. = *MZene*. XXIII. 3; 295–308. l. uo. XXII. 1981. 4; 425–438.
- PÁVAI István: Egy kvintváltó dallam átalakulásai. Transformations of a Pentatonic Tune. = *Ethn*. XCIII. 4; 554–560.
- SÁROSI Bálint: Hangszeres dallamok szöveggel. = *MZene*. XXIII. 1; 89–101.
- SÁROSI Bálint: Hangszeres népzene Kodály műveiben: a Galántai és a Marosszéki táncok. Instrumentale Volksmusik in den Werken Kodálys: Die Galántaer und Marosszéker Tänze. = *Ethn*. XCIII. 4; 513–526.
- SZABÓ Csaba: A magyar népzene ötfokú hangsorai és szolmizációjuk. = *Művelődés*. XXXV. 11; 28–30. Kottával.
- TARI Lujza: Két népszokás-dallamunk és európai kapcsolataik. = *MZene*. XXIII. 2; 146–161.
- VARGYAS Lajos: A világosan tagolt forma. Magyarság a népzeneben. = *Fo*. XIV. 12; 34–38.

- VIKÁR László: National Characteristics in Pentatonic Musics. = BullInternKodálySoc. 1; 16–19.
- WILHEIM András: A Bartók-év etnomuzikológiai eredményei. = Ethn. XCIII. 2; 299–301. Bibliogr. 300–301.

XXII. Tánc

- FELFÖLDI László: A magyar halottas táncok funkcionális vizsgálata. Functional Examination of Hungarian Funeral Dances. = Halottkultusz. Bp., 1982. 212–224. (Elő-munkálatok a Magyarság Néprajzához 10.) Bibliogr. 219–220.
- MARTIN György: Karsai Zsigmond és a pontozó Magyarországon. = Táncműv.dok. 211–220.
- MARTIN György: A magyar néptáncok történeti rétegei és műfaji csoportjai. = Népművészeti Akadémia IV. Bp., 1982. 89–113. Bibliogr. 111–113.
- MARTIN György: Magyar tánc típusok és táncdialektusok. Bp., 1982. NPI. 266 l. 62 t. Illusztr. kotta.
- MÉRY Margit: A tánc egy mátyusföldi közösségben. = Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 1982. 551–558.
- VARGA Gyula: A néptánc kutatás helyzete Magyarországon és megyénk néptánc hagyományai. = MK. XXXVIII. 72–78.

XXIII. Játék

- BORSAI Ilona: Magyar népi gyermekjátékok és mondókák. = Kodály szemináriumok. Válogatás a nyári tanfolyamokon elhangzott előadásokból. Kecskemét, 1970–1980. Bp., 1982. 149–163.
- *EGYÜD Árpád: Népi sportszerű játékok Somogyban. Volkstümliche sportmässige Spiele in Somogy. Narodnue igrü, prinjetüe v szporte v Somod'szkoj oblaszti. Popolaj sporteskaj ludoj en departemento Somogy. = SMK: IV. 1981. 95–126. Illusztr.
- FÁBIÁN Imre: Népi játékok dübögőben, tengerihántáskor, tollfosztóban, fonóban. = Művelődés. XXXV. 4; 33–35.
- F. GYÖRGYI Erzsébet: Régi gyermekjátékok. = Múzsák. 4; 22–23. Illusztr.
- KALMÁR Ágnes: Népi játékok Kecskeméten. = Fo. XIV. 8; 87.
- KARDALUS János: Munkához kapcsolódó színjátékos népszokások. = Művelődés. XXXV. 2; 35., 46.
- SZAVAY Éva: A magyarországi bábtáncoltató betlehemezés. Kísérlet a hazai vallásos eredetű népi bábjátékok módszeres összegezésére. Das ungarländische Marionettenkrippenspiel; Ein Versuch zur methodischen Zusammenfassung der volkstümlichen Marionettenspiele vom religiösen Ursprung. = NéprÉrt. LX. 57–102. Bibliogr. 97–101.

1982-ben ismertetett néprajzi és néprajzi érdekű irodalom

- Adatok a magyar–román néprajzi bibliográfiához. 1944–1982. = Népismereti dolgozatok. Ism.: Faragó József: Magyar–román néprajzi bibliográfia. = Utunk. XXXVII. 51; 4.
- **Almási István*: Szilágysági magyar népzene. București, 1979. Ism.: Szenik Ilona. = FA. II. 1981. 322–323.
- Athleta Patriae*. Tanulmányok Szent László történetéhez. Szerk.: Mezey László Bp., 1980. (Hungaria Sacra 1.) Ism.: Tüskés Gábor = Ethn. XCIII. 2; 347–349.
- Balassa Iván*: Alsónémedi története és néprajza. Alsónémedi, 1980. Ism.: Gyúró Ferenc = Honism. X. 1; 59–60.
- Bálint Sándor*: A hagyomány szolgálatában. Összegyűjtött dolgozatok. Bp., 1981. Ism.: Kósa László = Táj. XXXVI. 86–88.; Szilágyi Miklós = Som. X. 6; 102–104.; Varga Domokos: Egy magyar szentember. = ÉI. XXVI. 9; 10.
- Bálint Sándor*: A szögedi nemzet. A szegedi nagytáj népélete. 1–3. Szeged, 1974–1979. Ism.: Jung Károly: A szegedi népélet összefoglaló monográfiája. = Híd. XLVI. 1982. 9; 1087–1091.; Kiss Gy. Csaba: A szegedi népélet enciklopédiája. = Köznevelés. XXXVIII. 38; 15.
- Barabás Jenő–Gilyén Nándor*: Vezérfonal népi építészetünk kutatásához. Bp., 1979. Ism.: Baumgarten, Karl = JfVuK. XXV. Neue Folge. X. 270–271.
- Bartha Elek*: A hitélet néprajzi vizsgálata egy zempléni faluban. Debrecen, 1980. (Studia folkloristica et ethnographica 5.) Ism.: Tüskés Gábor = Ethn. XCIII. 2; 346–347.; = Honism. X. 52–53.
- Bellon Tibor*: Nagykunság. Budapest, 1979. Ism.: Szilágyi Miklós = BékésiÉ. XVII. 1; 121–123.
- Bihari gyermekmondókák. Közzéteszi Faragó József, Fábrián Imre. Bukarest, 1982. Ism.: Voigt Vilmos: A bihari folklór újabb virágai. = Kor. XLI. 12; 985–987.
- Bobrovsky Ida*: A XVII. századi mezővárosok iparművészete. Bp., 1980. Ism.: Balogh István = Ethn. XCIII. 3; 508–509.
- Borús Rózsa*: Topolya népszokásai. Újvidék, 1981. Ism.: Beszédes Valéria: Két könyv Topolya néprajzáról. = Létünk. XII. 2; 431–434.; Gunda Béla: Jugoszláviai magyar néprajzi kutatások. = Dunatáj. V. 2; 55–56.; Niedermüller Péter = NH. XI. 49.; Urbán Aladár = Hét. XXVII. 12; 8.; Vajda Zsuzsa: Egy község szokásmonográfiája. = Híd. XLVI. 2; 278–279.
- Börzsöny néprajza. Szerk. Ikvai Nándor. Szentendre, 1977. (Studia Comitatusia 5.) Ism.: Cushing, G. F. = SEER. LX. 2; 292–293.
- A céhes élet Erdélyben. Bukarest, 1981. Ism.: Sebestyén Mihály: Ipartörténet – céhokmányokból. = A Hét. XIII. 5; 10.
- Congressus Quartus Internationalis Fenno-Ugristarum. Pars II. Acta Sessionum. Szerk. Ortutay Gyula, Gulya János. Bp., 1980. Ism.: Domokos Péter = NyK. LXXXIV. 423–425.
- Congressus Quartus Internationalis Fenno-Ugristarum Budapestini Habitus Anno 1975. Pars I. Bp., 1975., Pars II. Bp. 1980., Pars IV. Bp., 1981. Ism.: Kodolányi János = Ethn. XCIII. 4; 619–622.
- Congressus Quartus Internationalis Fenno-Ugristarum Pars IV. Acta Sectionis Ethno-

- graphiae. Szerk. Paládi-Kovács Attila, Gulya János. Bp., 1981. Ism.: Kodolányi János = NyK. LXXXIX. 2; 425–427.
- K. *Csilléry Klára*: A magyar népi lakáskultúra kialakulásának kezdetei. Bp., 1982. Ism.: Szabolcsi Hedvig = ArsHung. XI. 1982. 2; 297–299.
- Csőre Pál*: A magyar erdőgazdálkodás története. Középkor. Bp., 1980. Ism.: Paládi-Kovács Attila = Ethn. XCIII. 3; 486–487.
- Demény István Pál*: Kerekes Izsák balladája. Bukarest, 1980. Ism.: Antal Árpád = NyÍrk. XXV. 1981. 1; 102–103.; Kelemen András = Honism. X. 1; 63–64.; Kríza Ildikó = Ethn. XCIII. 2; 324.
- Dobos Ilona*: Gyémántkigyó. Bp., 1981. Ism.: Vekerdi József = ETs. XXVIII. 41.
- Domanovszky György*: A magyar nép díszítőművészete. I–II. Bp., 1981. Bp., 1981. Ism.: Németh Lajos = Ethn. XCIII. 4; 637–638.
- Domokos Pál Péter*: Bartók Béla kapcsolata a moldvai csángómagyarokkal. Népdalok, népmesék, népszokások, eredetmondák a magyar nyelvterület legkeletibb részéről. Bp., 1981. Ism.: Csáky Károly = Hét. XXVII. 2; 8.
- Domonkos Ottó*: Ár- és bérlimitációk Sopron városban és Sopron megyében (XVI–XIX. század). Bp., 1980. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 8.) Ism.: Mollay Károly = SoprSz. XXXVI. 1; 93–94.
- Domonkos Ottó*: A magyarországi képfestés. Bp., 1981. Ism.: Füzes Endre = Műv. XXIII. 5; 54–55. Illusztr.; Mollay Károly = SoprSz. XXXVI. 2; 188–189.
- Dömötör Tekla*: A magyar nép hiedelemvilága. Bp., 1981. Ism.: Fejős Zoltán = Vság. XXV. 4; 97–99.; Pócs Éva = Ethn. XCIII. 2; 341–343.
- Egyed Ákos*: Falu, város civilizáció. Tanulmányok a jobbágyfelszabadítás és a kapitalizmus történetéből Erdélyben 1848–1914. Bukarest, 1981. Ism.: Beke György: A Korunk Bolyai-díja. = A Hét. XIII. 24; 9.; Für Lajos: Kisebbségi múlt más-más megközelítésben. = Fo. XIV. 3; 79–82.; Pászka Imre: Az erdélyi kapitalizmus társadalomtörténete. = Kor. XLI. 9; 681–685.; Vekerdi László: Rendhagyó történetírás. = Ttáj. XXXVI. 8; 65–74.
- Erdélyi Zsuzsanna*: Hegyet hágék, lőtöt lépék. Archaikus népi imádságok. Bp., 1976. Ism.: Schellbach, Ingrid = FUF. XLIV. 1–3; 243–245.
- Érik a mese*. Jugoszláviai magyar gyermekmesék. Újvidék, 1981. Ism.: Horváth Mátyás: Hol volt, hol nem... = Üzenet. XII. 6; 372–373.; Vajda Zsuzsa: Egy mesegyűjteményről... = Hid. XLVI. 4; 529–530.
- A falu a mai magyar társadalomban. Szerk.: Vágvolgyi András. Bp., 1982. Ism.: Sárkány Mihály = Szociológia. 3; 484–488.
- Faragó József–Fábián Imre*: Bihari gyermekmondókák. Bukarest, 1982. Ism.: Faragó József = Kor. XLI. 10; 779–790.; Uő.: A bihari folklórgyűjtő mozgalom példája. = Művelődés. XXXV. 10; 35–36.; Robotos Imre: A gyermekkor költészete. = A Hét. XIII. 32; 6.; Szőcs István = Utunk. XXXVII. 16; 8.; Vajda Zsuzsa: Gyermekmondóka-monográfia. = Hid. XLVI. 10; 1202–1203.; Voigt Vilmos: A bihari folklór újabb virágai. = Kor. XLI. 12; 985–987.
- Fazekas Mihály*: Kunmadaras juhászata. Karcag, 1979. Ism.: Paládi-Kovács Attila = Ethn. XCIII. 3; 488–489.
- Gazda József*: Így tudom, így mondom. Bukarest, 1980. Ism.: Küllős Imola = Ethn. XCIII. 1; 161–162.

- Gazda Klára*: Gyermekvilág Esztelneken. Bukarest, 1980. Ism.: Földesné Györgyi Erzsébet = Ethn. XCIII. 1; 159–160.; Kovács Ágnes = Honism. X. 1; 64.; Lackovits Emőke = Fo. XIV. 6; 66–68.; Vöő Gabriella = FA. II. 1981. 325.
- Gunda Béla*: Ethnographia Carpatho-Balcanica. Bp., 1979. Ism.: Mellor, Roy E. H. = SEER. LVIII. 4; 596–597.; Nicolaisen, W. F. H. = Folklore. XCIII. 1; 122–123.; Schellbach, Ingrid = FUF. XLIV. 1–3; 245–247.; Weber-Kellermann, Ingeborg = ZtfBalkanologie. XVIII. 1; 113–114.
- **Hann, C. M.*: Tázlár: A Village in Hungary. Cambridge–London, etc. 1980. Ism.: Bugdanowicz, P. = SEER. LIX. 1981. 3; 468–469.
- **Hegyi Imre*: A népi erdőkiélés történeti formái. Bp., 1978. Ism.: Gunst, Péter = AHist. XXVII. 1981. 3–4; 541–543.
- Hentz Lajos*: Mezőberényi szűcshímzések. Mezőberény, 1980. Ism.: Balogné Horváth Terézia = BékésiÉ. XVII. 1; 120–121.
- A Herman Ottó Múzeum Évkönyve XVII–XVIII. Miskolc, 1979. Ism.: Selmeczi Kovács Attila = Ethn. XCIII. 4; 654–655.
- Hofer, Tamás–Fél, Edit*: Ungarische Volkskunst. Berlin, 1978. Ism.: Bachmann, Manfred = JfVuK. XXV. Neue Folge. X. 273–275.
- Hoppál Mihály*: Ipolyi Arnold. Bp., 1980. (A múlt magyar tudósai.) Ism.: Csáky Károly: Könyv Ipolyi Arnoldról. = Hét. XXVII. 28; 8.
- Hoppál Mihály (szerk.)*: A tejút fiai. Tanulmányok a finnugor népek hitvilágáról. Bp., 1980. Ism.: Fejős Zoltán = Ethn. XCIII. 2; 343–344.
- Horváth István*: Magyarórdi toronyalja. Bp., 1980. Ism.: Szekér Endre = Je. XXV. 479–480.
- Imreh István*: Erdélyi hétköznapiak. Buakrest, 1979. Ism.: Vekerdí László: Rendhagyó történetírás. = Ttáj. XXXVI. 8; 65–74.
- Jung Károly*: Az emberi élet fordulói. Gombosi népszokások. Bp., 1978. Ism.: Sigmundová, Marta = SlovNár. XXX. 1; 150–151.
- Kalapis Zoltán*: Balladaénekesek, mesemondók, vásárosok. Újvidék, 1980. Ism.: Gunda Béla = Dunatáj. V. 1; 79.; Kósa László = Honism. X. 1; 62–63.; Tüskés Tibor: Valóságközelben. Néprajz és társadalomrajz. = Fo. XIV. 3; 76–79.; Urbán Aladár = Hét. XXVII. 14; 14.
- **Kanyar József*: Somogy megye agrártársadalmá az első földreformtól a szocialista mezőgazdaságig. Die Agrargesellschaft des Komitats Somogy von der ersten Bodenreform bis zur sozialistischen Landwirtschaft (1920–1949). Bp., 1980. Ism.: Orbán, Sándor = AHist. XXVII. 1981. 3–4; 548–550.
- Kiss Géza*: Ormányság. Bp., 1937. (Hasonmás) Ism.: Tüskés Tibor: Valóságközelben. Néprajz és társadalomrajz. = Fo. XIV. 3; 76–79.
- A Kiskunság népművészete. Szeged, 1980. Ism.: Tüskés Gábor = Ethn. XCIII. 4; 648.
- Kiss Lajos*: A szegény emberek élete. I–II. Bp., 1981. Ism.: Jávorka Kata = Ethn. XCIII. 1; 157.
- Kolosi Tamás–Papp Zsolt–Gombár Csaba–Pál László–Bara János*: Réteghelyzet – rétegtudat. Bp., 1980. Ism.: Niedermüller Péter = Ethn. XCIII. 1; 162–163.
- Kós Károly–Szentimrei Judit–Nagy Jenő*: Moldvai csángó népművészet. Kriterion, 1981. Ism.: Domokos Pál Péter = Honism. X. 6; 58–60.; Gunda Béla: Könyv a moldvai magyarokról. = NH. XI. 48–49.; Halász Péter: Moldvai csángó népművé-

- szet. = Ttáj. XXXVI. 8; 45–46.; Keszeg Vilmos = Kor. XLI. 7; 673–565.; Kósa László = Fo. XIV. 8; 88–89.; Kresz Mária – Ethn. XCIII. 4; 638–639.
- Kósa László*: A burgonya Magyarországon. Bp., 1980. Ism.: Gunda Béla = Honism. X. 3; 58–59.; Kiss Jenő = Nyr. CVI. 3; 251–252.; Selmeczi Kovács Attila = Ethn. XCIII. 3; 485–486.
- Kósa László*: Megjártam a hadak útját. Bp., 1980. Ism.: Tárkány Szücs Ernő = Honism. X. 6; 62.
- Kósa László*: Rozmaringkoszorú. Szlovákiai magyar tájak népköltészete. Bratislava, 1979. Ism.: Danterová, Izabela = SlovNár. XXX. 1; 151–152.
- Kovács Géza–Binder Pál (szerk.)*: A céhes élet Erdélyben. Bukarest, 1981. Ism.: Dóka Klára = Ethn. XCIII. 3; 509–511.
- Kovács András*: Vallomás a székely szombatosok perében. Bukarest, 1981. Ism.: Gál-falvi Zsolt: Történelem – önarcképpel. = A Hét. XIII. 19; 6.; Imreh István: Szombatos krónika. = Utunk. XXXVII. 16; 2–3.
- Kovács Endre*: Doroszló hiedelemvilága. Újvidék, 1982. Ism.: Lábadi Károly: Doroszlói hiedelmek. = MképesÚjs. XXXI. 8; 29.; Penavin Olga: Újabb adalékok a Duna mente folklórához. = Üzenet. XII. 4; 228–232.; Voigt Vilmos: A lélek archeológiája. = Híd. XLVI. 5; 676–680.
- Közlemények Zala megye közgyűjteményeinek kutatásaiból. 1979. Zalaegerszeg, 1979. (Zalai gyűjtemény 12.) Ism.: Flórián Mária = Ethn. XCIII. 4; 653–654.
- Kriza Ildikó*: A legendaballada. Bp., 1982. Ism.: D. Varga László = Hét. XXVII. 51; 8. Kultúra és szemiotika. Bp., 1981. (Muszeion könyvtár 4.) Ism.: Nagy Ferenc: A jeltudomány ma. = Köznevelés. XXXVIII. 13.
- Kunt Ernő*: A halál tükrében. Bp., 1981. Ism.: Oláh József = RefSz. LXXV. 1982. 5–6; 463.
- Lábadi Károly*: Hold letette, Nap felkapta. Drávaszögi magyar találósok. Szabadka, 1982. Ism.: Penavin Olga: Újabb adalékok a Duna mente folklórához. = Üzenet. XII. 4; 228–232.; Vajda Zsuzsa: Drávaszögi magyar találósok. = Híd. XLVI. 9; 1083–1084.
- Lajos Árpád*: Nemesek és parasztok Szuhafeőn. Miskolc, 1979. Ism.: Wildhaber, Robert = SchAfV. LXXVIII. 1982. 1–2; 94.
- J. Lőrinczi Réka*: A magyar rokonsági elnevezések rendszerének változásai. Bukarest, 1980. Ism.: Péntek János = NyIrK. XXVI. 183–184.
- Magasan repül a daru. Magyar népdalok könyve. Összeáll.: Dávid András. Újvidék, 1980. Ism.: Jung Károly = Honism. X. 1; 62.
- *A magyar folklór. Szerk. Ortutay Gyula. Bp., 1979. Ism.: Vöő Gabriella = FA. II. 1981. 330.
- Magyar hiedelemmonda katalógus. Szerk. Bihari Anna. Bp., 1980. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 6.) Ism.: Boskovič-Stulli = NarUmjetnost. XVIII. 344–345.
- A magyar nép tudósa. = Nagykunsági füzetek 3. Szerk. Bellon Tibor. Karcag, 1980. Ism.: Selmeczi Kovács Attila: A magyar nép tudósa. = NH. XI. 49.
- A magyar tanyarendszer múltja. Szerk. Pölöskei Ferenc, Szabad György. Bp., 1980. Ism.: Hársfalvi, Péter = AHist. XXVII. 1981. 3–4; 543–548.; Sándor László = AgrártörtSz. 3–4; 572–574.

- **Mandić, Mišo*: Gyula Ortutay. = Etnografija Južnih Slavena u Madarskoj. 3. Bp., 1979. Ism.: Rajkovic, Zorica = NarUmjetnost. XVIII. 1981. 368.
- Manga János*: La musique populaire hongroise et ses instruments. Bp., 1979. (Art Populaire Hongrois.) Ism.: David, Michel = ÉTs. XXVIII. 1; 47–48.
- Manga János*: Palócföld. Bp., 1979. Ism.: Pariková, Magdaléna = SlovNár. XXX. 1; 141–143.
- Marosi Teréz*: Tulajdonnevek a magyar népmesékben. Bp., 1981. (Magyar névtani dolgozatok 13.) Ism.: Gunda Béla = ÖZfV. LXXXV. 3; 331.
- Martin György*: A magyar körtánc és európai rokonsága. Bp., 1979. Ism.: Almási, István = FA. II. 1981. 331–332.; Müns, Heike = IfVuK. XXV. Neue Folge. X. 286.
- Martin György–Takács András*: Mátyusföldi népi táncok. Bratislava, 1981. Ism.: Czingel László: Néptáncal foglalkozók figyelmébe! = Népműv. XXVII. 1; 32.; Mózi, Alexander: Nem mindennapi könyv a Komárom környéki népi táncokról. = ISz. XXV. 8; 762–764.
- A miskolci Herman Ottó Múzeum Néprajzi Kiadványai XII. Szerk.: Viga Gyula. Miskolc. [1982.] Ism.: Niedermüller Péter: Néprajzi dolgozatok Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből. = NH. XI. 50.
- A mohácsi malomgátban reng a nád. Gyűjt. Schneider Lajos. Mohács, 1981. Ism.: Krisztián Béla = Honism. X. 4; 56.
- Morvay Judit*: Asszonyok a nagycsaládban. Bp., 1981. Ism.: Csáky Károly: (Morvay Judit könyvéről.) = Hét. XVII. 36; 8.
- A Múlt Magyar Tudósai IX. Bp., 1980. Ism.: Sándor István = Ethn. XCIII. 4; 626–628.
- Mutató az Ethnographia – a Magyar Néprajzi Társaság folyóirata – 1940–1969. (LI–LXXX.) évfolyamához. Összeáll.: Tátrai Zsuzsanna. Bp., 1982. Ism.: Selmeczi Kovács Attila: Megjelent az Ethnographia újabb mutatója. = NH. XI. 50.; Tuba László: Ethnographia-mutató 1940–1969. = Ktáros. XXXII. 7; 432–433.
- **Nagy Olga*: A táltos törvénye. București, 1978. Ism.: Vőő Gabriella = FA. II. 1981. 316–317.
- Nagybákay Péter*: Zunftaufgebotstafeln aus Ungarn. Bp., 1981. Ism.: Schmidt, Leopold = ÖZfV. LXXXV, Neue Serie XXXV. 48.
- Népismereti dolgozatok 1980. Szerk. Kós Károly, Faragó József. Bukarest, 1980. Ism.: Kovács Ágnes = Honism. X. 4; 54.
- *Néprajz és nyelvtudomány. 22–23. Szeged, 1978–1979. Ism.: Sauvageot, Aurélien = BSL. LXXVI. 1981. 2; 286–288.
- Nógrádsípek. Tanulmányok egy észak-magyarországi falu mai folklórjáról. Bp., 1980. Ism.: Kovács Emese = Ethn. XCIII. 2; 321–322.
- Novák László*: Fejfák a Duna-Tisza közén. Nagykőrös, 1980. Ism.: Szentí Tibor = Honism. X. 5; 57.
- Orbán Balázs*: A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népismereti szempontból. 1–3. köt. München, 1981. Ism.: Illyés Elemér: Egy százéves terv megvalósulása. = IrodÚjs. XXXII. 1; 24.; Uő. = KatSz. XXXIV. 1; 70–74.
- **Ortutay Gyula*: Između Istoka i Zapada. = Etnografija Južnih Slavena u Madarskoj. 3. Bp., 1979. Ism.: Rajkovič, Zorica = NarUmjetnost. XVIII. 1981. 370.
- Az Ördög és a molnárlegény. Magyar népmesék. Vál. és a szöveget gondozta: Jung Károly. Újvidék, 1979. Ism.: Jung Károly = Honism. X. 1; 61.

- Paládi-Kovács Attila*: A magyar parasztság rétgazdálkodása. Bp., 1979. *Ism.*: Bentzien, Ulrich = JfVuK. XXIV. 1981. 269–270.; Bockhorn, Olaf = ÖZfV. LXXXV. Neue Serie XXXVI. 3; 315–316.; Gunda Béla = FUF. XLIV. 1–3; 268–274.
- Paládi-Kovács Attila (Hrsg.)*: Traditionelle Transportmethoden in Ostmitteleuropa. Bp., 1981. *Ism.*: Moser, Oskar = ÖZfV. LXXXV. Neue Serie XXXVI. 3; 319–320.; Podolák, Jan = SlovNár. XXX. 3; 525–526.
- Penavin Olga*: A nagycsaládszervezet Szlavóniában (Kórógyon). Újvidék, 1981. *Ism.*: Achs Károlyné = Nyr. XVI. 4; 497–499.; D. Varga László = Hét. XXVII. 22; 8.; – = Dunatáj. V. 2; 57–59.
- **Penavin Olga*: Narodne balade iz Koroga, madarske jezične oaze u Slavoniji. = Rad XXIII kongresa SUFJ, Slavonski Biorđ 1976. Zagreb 1981. 27–31. *Ism.*: – = Jahresbibliographie der Volksballadenforschung. 11. 1981. 36.
- Péntek János*: A kalotaszegi népi hímzés és szókinccse. Bukarest, 1979. *Ism.*: Balogh Lajos = Honism. X. 4; 50–51.
- Péter László*: Kodály Szegeden. Szeged, 1982. *Ism.*: Lőkös Zoltán = Honism. X. 6; 56–57.
- Petersák Tivadar*: Hegyköz. Miskolc, 1978. (Borsodi kismonográfiák 6.) *Ism.*: Wildhaber, Robert = SchAfV. LXXVIII. 1982. 1–2; 94.
- Polner Zoltán*: A Teknyőkaparó. Szeged, 1980. (Csongrád megyei könyvtári füzetek 13.) *Ism.*: Niedermüller Péter = Ethn. XCIII. 2; 345–346.
- **Rác István*: A paraszti migráció és politikai megítélése Magyarországon 1849–1914. Bp., 1980. *Ism.*: Fejős Zoltán = AHist. XXVII. 1981. 3–4; 559–561.
- A régiek öröksége. Válogatás a magyar történeti mondakincséből. Vál.: Pastyik László. Újvidék, 1980. *Ism.*: Jung Károly = Honism. X. 1; 62.
- (*Salamon Anikó*): Így teltek hónapok, évek. Öt életrajz. Bukarest, 1979. *Ism.*: Küllös Imola = Ethn. XCIII. 2; 327–328.
- Sebestyén Ádám*: Bukovinai székely népmesék. I–II. Szekszárd, 1979, 1981. *Ism.*: Kóka Rozália = Honism. X. 4; 51–52.
- Selmezy Kovács Attila*: Györffy István. Bp., 1981. *Ism.*: Gunda Béla = Honism. X. 1; 60.
- Sinkó Kalló Katalin*: Kalotaszegi nagyírásos. Bukarest, 1980. *Ism.*: Flórián Márta = Ethn. XCIII. 4; 639–640.
- Soltész István*: El kell menni katonának. Bp., 1981. *Ism.*: Iszlai Zoltán = Szabolcs-SzatmáriSz. XVII. 97–100.
- Somogy megye múltjából. Szerk. Kanyar József. Kaposvár, 1977. (Levéltári Évkönyv 8., 9., 10.) *Ism.*: Leblancné Kelemen Mária = Honism. X. 3; 52–53.
- Soproni Olivér*: A magyar művészi kerámia születése. Bp., 1980. (Mesterségek.) *Ism.*: Kresz Mária = Ethn. XCIII. 4; 641–642.
- Sozan, Michael*: History of Hungarian Ethnography. Washington, D. C. 1979. *Ism.*: Maday, Charles = AAnthr. LXXXIV. 202–203.
- Szabádfalvi József*: A megyeszói festett asztalosmunkák 1735-ből. Miskolc, 1980. (Borsodi Kismonográfiák 9.) *Ism.*: Wildhaber, Robert = SchAfV. LXXVIII. 217.
- Szabó László*: Jászság. Bp., 1982. *Ism.*: Szilágyi Miklós = Jász. XXVIII. 3; 44–46.
- Szabó László*: A magyar rokonsági rendszer. Debrecen, 1980. *Ism.*: Sigmundová, Marta = SlovNár. XXX. 1; 149–150.

- Szabó T. Attila*: Nép és nyelv. Válogatott tanulmányok, cikkek. IV. Bukarest, 1980. Ism.: Balassa Iván = Ethn. XCIII. 1; 139–140.
- Szakály Ferenc*: Magyar adóztatás a török hódoltságban. Bp., 1981. Ism.: Szilágyi Miklós = Ethn. XCIII. 3; 511–512.
- Szeghalom*. Történelmi, néprajzi és földrajzi tanulmányok. Szerk. Miklya Jenő, Szabó Ferenc. Szeghalom, 1979. Ism.: Tóth József = FöldrK. Új folyam XXX (CVI). 3; 283.
- Székely Mária*: Föld, föld... Gyűjtés a Dunatáj magyarságának szellemi néprajzi hagyományából. Apatin, 1981. Ism.: Matijevics Lajos: Villanások. = Üzenet. XII. 3; 162–164.
- Szélördög*. Jugoszláviai magyar népmesék. Gyűjt.: Penavin Olga. 2. kiad. Újvidék, 1980. Ism.: Jung Károly = Honism. X. 1; 62.
- Szentmihályi Imre*: Körmeny települése és népi építkezése a XVIII. század derekán. I–II. Körmeny, 1980. Ism.: Gilyén Nándor = Műv. XXVI. 4; 320–321.
- Szilágyi István*: Kálváriák. Bp., 1980. Ism.: Füzes Endre = Ethn. XCIII. 4; 649–650.
- Szilágyi Miklós*: A Hernád halászata. Miskolc, 1980. (Borsodi kismonográfiák 10.) Ism.: Solymos Ede = Ethn. XCIII. 3; 489–490.
- Szőreg és népe*. Szerk. Hegyi András. Szeged, 1977. Ism.: Kövér Lajos = Száz. CXVI. 1; 169–170., Sebesi Judit = AgrártörtSz. XXIV. 3–4; 574–575.
- Tálas István*: Néprajzi tanulmányok, írások. I. Bp., 1979–1980. Ism.: Balogh István = Ethn. XCIII. 1; 138–139., Svecová, Soňa = SlovNár. XXX. 3; 523–524.; Takács Lajos = MNy. LXXVIII. 2; 231–233.
- Tarisznyás Márton*: Gyergyó történeti néprajza. Bukarest, 1982. Ism.: Bereczki Károly = Művelődés. XXXV. 9; 40.; Vásárhelyi Géza: Olvassuk Gyergyót is „szabadidőnk”-ben. = Utunk. XXXVII. 33; 1, 4.
- Tárkány Szücs Ernő*: Magyar jogi népszokások. Bp., 1981. Ism.: Bónis György = Ethn. XCIII. 1; 158–159.; Degré Alajos = AgrártörtSz. XXIV. 3–4; 570–572., Katona Imre = Fo. XIV. 3; 88–90.; Svecová, Soňa = SlovNár. XXX. 1; 148–149.; Szabó Ferenc = BékésiÉ. XVII. 260–262.; Szent Tibor = Honism. X. 4; 54–55.
- Timaffy László*: Szigetköz. Bp., 1980. Ism.: Bárh János = Ethn. XCIII. 4; 622.
- Tóth Ferenc*: Topolya és környéke népballadái. Újvidék, 1981. Ism.: Beszédes Valéria: Két könyv Topolya néprajzáról. = Létünk. XII. 2; 431–434.; Penavin Olga: Önismeretünk gazdagítása. = Üzenet. XII. 3; 160–162.; Vajda Gábor: Topolyai népballadák. = Hid. XLVI. 3; 397–399.
- Ujvári Zoltán*: Gömöri népdalok. Miskolc, 1977. Ism.: Mács József: A simonyi csörgős malom. = Hét. XXVII. 31; 2–4.
- Ujváry Zoltán*: Népszokás és népköltészet. Debrecen, 1980. Ism.: Sigmundová, Marta = SlovNár. XXX. 1; 146–148.; Szamosújvári Sándor = Honism. X. 4; 55–56.; Vajda Zsuzsa: Értékes néprajzi tanulmányok. = Hid. LXVI. 1; 127–131.
- Ujváry Zoltán*: Népszokások és színjátékok I. Debrecen, 1979. (Folklor és Etnográfia 2.) Ism.: Tátrai Zsuzsanna = Ethn. XCIII. 2; 352.
- Ujváry Zoltán*: Szállj el, fecskemadár... Bp., 1980. Ism.: Küllős Imola = Ethn. XCIII. 2; 325.
- Unkarin kansatieteellinen sanakirja*. IV. Bp., 1981. Ism.: Aukia, Markku = Kotiseutu. 1; 37–39.

- Utunk évkönyv 80. Cluj, 1979. *Ism.*: Banó István = Ethn. XCIII. 2; 350–351.
- Vajda József*: Hallottad-e hírét Zalaegerszegnek? 333 zalai népdal. Zalaegerszeg, 1978. (Zalai Gyűjtemény 10.) *Ism.*: Paksa Katalin = Ethn. XCIII. 328–330.
- Vankóné Dudás Juli*: Falum Galgamácsa. Szentendre, 1976. *Ism.*: Cushing, G. F. = SlavEast-ER. LX. 3; 470–471.
- Vargyas Lajos*: A magyarság népzeneje. Bp., 1981. *Ism.*: –biernaczky– (Szilárd) = Kr. 4; 38.
- G. Vass István*: A békéscsabai múzeum története 1899–1979. Békéscsaba, 1979. *Ism.*: Szilágyi Miklós = Ethn. XCIII. 4; 630–631.
- Veszekáné Gémes Eszter*: Történetek Rúzsa Sándorról. Bp., 1981. *Ism.*: Kovács Ágnes = Honism. X. 4; 53–54.
- Viga Gyula*: Népi kecsketartás Magyarországon. Miskolc, 1981. (Borsodi Kismonográfiák 12.) *Ism.*: Balázs Géza = NÉ. VII. 149–150.; Paládi-Kovács Attila = Ethn. XCIII. 3; 487–488.; Wildhaber, Robert = SchAfV. LXXVIII. 3–4; 217.
- Virágok vetélkedése. Fafaragások kalotaszegi kapukon és házoromzatokon. Fényképezte: Kútvölgyi Mihály. Bp., 1981. *Ism.*: Trugly Sándor = Hét. XXVII. 34; 8.
- Voigt Vilmos*: Uvod do semiotiky. (Bevezetés a szemiotikába.) Bratislava, 1981. *Ism.*: Tučná, Eva = SlovPohl'ady. XCVIII. 10; 142–145.
- Vőd Gabriella*: Tréfás népi elbeszélések. Bukarest, 1981. *Ism.*: Banó István = Ethn. XCIII. 2; 323–324., Puskás György: Tréfák és „trufák”. = Utunk. XXXVII. 2; 2.
- Zákonyi Ferenc*: A szántódi rév története. Kaposvár, 1981. *Ism.*: Dömötör Sándor = Honism. X. 4; 48–49.
- A zentai kőkecske. Válogatás a magyar mondakincsből. Vál., sajtó alá rend., a bevezetőt írta: Jung Károly. Újvidék, 1980. *Ism.*: Jung Károly = Honism. X. 1; 61–62.
- Zilahi Lajos*: Regionális köznyelvi szövegek Orosházáról. Bp., 1981. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 9.) *Ism.*: Gunda Béla = BékésiÉ. XVII. 3; 400–402.

Magyar nyelvészet, 1982

Ahlqvist, August: Kirjeet. Kielimiehen ja kaukomatkailijan viestejä 1845–1889.

[Levelek. Egy nyelvtudós és utazó tudósításai 1845–1889.] Toimittaneet Maija Hirvonen, Kaisu Lahikainen. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Kuopio, 1982. 422 l. (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 374.)

August Ahlqvist neves finn irodalmár és nyelvész volt. Levelezését születésének centenáriumaára finn nyelven a Finn Irodalmi Társaság jelentette meg. (A levelek közt számos eredetileg svéd nyelvű van, de akad köztük németül vagy észtül íródott is.) A 395 levélből jónéhány magyar tudósnak szól, többnek *Budenz József*, néhánynak *Hunfalvy Pál*, egynek pedig *Szinnyei József* a címzettje. A névmutatóból is megállapítható, hogy a levelezés során még számos magyar említették: Bálint Gábor, Barna Ferdinánd, Bugát Pál, Fábián István, Géresi Kálmán, Győry Vilmos, Kertbeny Károly, Munkácsi Bernát, Reguly Antal, Révai Miklós, Szénássy Sándor, Ujfalvy Károly, Xanthus János. 1862-ből három levél Pestről keltezett, bennük Ahlqvist magyarországi tartózkodásáról számol be. Az egyiket, amelyben Ahlqvist a finn nyelv magyarországi tanításáról, tanulásáról ír, a Suometar című lap is közölte. A kötet jegyzeteket és a címzettek listáját is tartalmazza. A fényképanyag szintén említésre méltó, a képek Ahlqvistot és családját és az obi-ugoroknál tett tanulmányúton látott embereket, tájakat ábrázolják. Budenz és Ahlqvist levelezését magyar fordításban *Artturi Kannisto* már megjelentette (l. A Debreceni Tisza István Tudományegyetem Évkönyve 1940–41. I. 159–200. – Eredetileg Ahlqvist levelei finn, a Budenzéi pedig német nyelvűek).

A. Molnár Ferenc

Bakos Ferenc: A magyar szókészlet román elemeinek története.

Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 560 l.

Bakos Ferenc monográfiájának alapja a több mint tizenöt évi saját gyűjtéséből és más források hasznosításából származó 2374 szóelem. Ezek sok és változatos szempontú vizsgálatát és ennek eredményeit könyvének tíz fejezete foglalja magában.

Az első két fejezet az átvett román szavak hangtani és alaktani sajátosságainak a tüzetes elemzését tartalmazza. A harmadik, a jelentéstani viszont már a szókölcsönzés belső, nyelvi indítékaival is foglalkozik, főleg azzal, hogy egy-egy jövevényszó – rendszerint, de nem feltétlenül – jelentésmódosítással bővíti a szinonimasorokat (pl. a *szoknya* mellett a nyelvjárás *fuszta* 'vállpántos szoknya'). Ezt követően a negyedik fe-

jezetben a kölcsönzés valamennyi indítékát számba veszi. Gyakori okként tárgyalja egy újonnan megismert fogalom megnevezését: a szó egy addig ismeretlen fogalommal került be nyelvünkbe (pl. *bálmos* 'juhsajt leve vagy az abból készített étel'). Ennek az esetnek sokféle változatát mutatja ki, például azt, hogy a kölcsönző sajátosan román méltóság- vagy intézménynév (pl. *ármás* 'fegyveres hajdú', *szpatár* 'udvari főméltóság') vagy a román népelet műszava (pl. *dojna* 'bánatos népdal', *perinica* 'párnatánc').

A negyedik fejezet a kölcsönzők földrajzi elterjedtségét veszi számba: csak Erdélyben járatos szavak, valamint Erdélyen kívül is elterjedt szavak (ez utóbbiak között 122 szót mutat ki, pl. *berbécs*, *cáp*, *esztrenga*; ezek tehát nemcsak a romániai magyar nyelvjárásokban ismertek). Az ötödik és hatodik fejezet a többízben történt szóátvétellel, illetőleg a többszörös etimológiákkal foglalkozik. A hetedik tárgya a kétnyelvűséggel kapcsolatos jelenségek. A nyolcadik a jövevényszóknak az átvétel utáni sorsát világítja meg: az idegen elemtől a meghonosodott szóig.

A legfontosabb nyilván a két utolsó fejezet. A kilencedik tartalma: a román elemek kronológiája, területi és különféle stílusrétegekben való elterjedtsége. A kronológiai rétegződés (a XIV. századtól a XIX. század végéig), a kölcsönzők korszakok szerinti csoportosítása egyben adattári számbavétel: az egyes román eredetű szavak szócikkek szerinti bemutatása (a XX. századi anyag tekintetében a szerző a következő munkára hivatkozik: Márton–Péntek–Vőő: A magyar nyelvjárások román kölcsönzavai. Bukarest, 1977). Az elterjedtségnek négy rétegét különíti el: az Erdélyben köznyelvi szinten használt szók (kb. 50 szó, pl. *berbécs*, *cáp*, *döblec* 'sütőtök'), több-kevesebb erdélyi nyelvjárásban használt tájszó, csak egy-egy kisebb területi egység nyelvjárásában élő tájszó és végül a legfontosabb kategória: a magasabb stílusrétegek (19 szó a magyar irodalmi és köznyelv teljes jogú tagja, pl. *áfonya*, *cimbora*, *furulya*, *palacsinta*, *pulya*, *poronty* stb.).

A tizedik fejezetben a jövevényszókat fogalomkörök szerint veszi számba. A legfontosabb jelentéskör: a juhtenyésztés és tejgazdálkodás. A fogalomkörök bemutatása során a szerző sok érdekes és értékes gazdaság- és művelődéstörténeti tanulságot fogalmazott meg.

Tanulságos az Összegezés című fejezet is. Következtetései közül kettőt feltétlenül ki kell emelnünk. Az egyik az, hogy a románból való kölcsönzés alapja a közvetlen népi, nyelvi érintkezés, amelynek fő jellegzetessége a nyelvjárásiasság. A másik pedig az, hogy „a régiségből jelentkező jövevényszók között a meghonosodottak aránya jóval magasabb, mint az újonnan jelentkezőké”.

Bakos eredményei jól bizonyítják, hogy könyve jelentős állomás a román kölcsönzők vizsgálatának a történetében.

Szabó Zoltán

Balázs Géza: A kazári népi erdőgazdálkodás munkamenete és szakszókinccse.

Kiadja az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke, valamint az MTA Nyelvtudományi Intézete, Budapest, 1982. 17 l. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 14.)

A kazári erdőgazdálkodás tanulmányozására az ún. „Palóckutatás” keretében került sor. A kazári népi erdőgazdálkodás leírása című nagyobb egység a téma néprajzi megközelítése, a Szótár című rész pedig nyelvi-lexikai foglalata. Előbb röviden megismerkedhetünk a faluval, annak határában található faállománnyal, erdőtípusokkal, az erdők fekvésével, elnevezéseivel, az erdőbirtokosság (felszabadulás előtti) formáival. Majd olvashatunk a fakitermelés, az elszállítás és feldolgozás módjairól, az irtásgazdálkodásról és a csemetézésről, az erdei gyűjtögetésről, állattartásról és szénégetésről is.

A szótár egyes szócikkei tartalmazzák a címszó helyi ejtését; ha szükséges, egyes ragos, jeles alakjait; a szófaji minősítést; értelmezést; nyelvjárási példamondatot.

Juhász Dezső

Balázs Judit: A ragadványnevek szerepe Rábaszentandrás névrendszerében.

Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 100 l. + 1 tábla. (Nyelvtudományi Értekezések 114.)

A Bevezetés tisztzza a névtudomány helyét a többi tudományág között és a ragadványnevek belső rendszerét.

A kötet második része bemutatja a kutatott területet, az anyaggyűjtés módszereit, a főhasznált forrásokat, s áttekintést ad a használatban levő hivatalos nevekről.

A következő ragadványnév-típusokat különbözteti meg munkájában a névadás indítéka szerint: keresztnévi, vezetéknevi eredetűek, lakhelyre, lakóházra, gazdasági helyzetre, foglalkozásra, foglalatosságra, életkorra utalók, külső, belső tulajdonságot, szokást, szenvedélyt, szavajárást, eseményt megnevezők, névasszociációs és egyéb ragadványnevek.

A ragadványnevek életéről, öröklődéséről igen szemléletes képet ad statisztikákkal, táblázatokkal, származási táblákkal. A mellékelt hatalmas tábla genealógiai leszármazási és névöröklési rendszere is ezt a fejezetet szemlélteti. A ragadványnevek használatának generációs és regionális eltéréseit, szabályosságait és szabálytalanságait mutatják be a további fejezetek. Külön részt kapott az érzelmi-hangulati tartalom vizsgálata, amelyből megtudjuk, hogy igen kevés a pozitív hangulati tartalmú név, s meglepően nagy a negatív tartalmúak száma, jóllehet legtöbb a közömbös.

A könyv csupán az említőnevek adattárát adja, mivel a ragadványnevek adattára megjelent már a szerzőtől a Magyar Személynévi Adattárak 15. füzeteként (Bp., 1977.) az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége kiadásában. Szerepel még az adattárban a családnevek és keresztnévek vallási, származási és gyakorisági megoszlást mutató felsorolása is.

Hajdú Mihály

Balogh László: Nyelvtan és gondolkodás.

Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen, 1982. 77 l. (Acta Psychologica Debrecina 8.)

Tanulmányában a szerző a gondolkodás és az ismeretsajátítás kapcsolatát vizsgálja. Választása nem véletlenül esett a gimnáziumi nyelvtanra. Mások és saját tapasztalatai alapján úgy látja, hogy a tanulók nagy része ellenszenvvel viseltetik a nyelvtan iránt, pedig a nyelvtannak kiemelkedő szerepe van a nyelvhasználat kialakításában.

Vizsgálatának kettős célját röviden így fogalmazhatjuk meg: egyrészt választ keres a feladatrendszeres oktatásnak az ismeretsajátításra, másrészt az oktatási módszerkombinációnak a tanulók gondolkodására való hatására. Az előbbit az eredmények oldaláról közelíti meg, az utóbbiban a folyamatot vizsgálja.

Azokat a mutatókat keresi, amelyekkel demonstrálhatja a feladatrendszeres oktatás kedvező hatását a gondolkodás fejlődésére.

A dolgozatot angol nyelvű kivonat zárja.

Polónyi Szűcs Szilárd

Bárczi Géza: A Halotti Beszéd nyelvtörténeti elemzése.

Sajtó alá rendezte és szerkesztette: E. Abaffy Erzsébet és N. Abaffy Csilla. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 169 l. (Nyelvészeti Tanulmányok 24.)

A kötet Bárczi Géza speciális kollégiumokon elhangzott Halotti Beszéd-elemzései-
nek utolsó, de az előadó számára korántsem lezárt, végleges változatát tartalmazza.

A nyelvemlék magyarázata a Halotti Beszéd mondatainak sorrendjét követi. A mondatok értelmezését, szerkezetét, szintagmáit elemezve olvasati, hangtörténeti, helyesírástörténeti kérdések boncolgatásáig jut el a szerző. Szó esik a tövek és a toldalékok eredetéről is. A nyelvemlék vizsgálata kapcsán a korai ómagyar kor egész nyelvi rendszerét, annak működését, mozgását is feltárja. A munka nem teljes: az utolsó mondat, a Könyörgés elemzésére már nem kerülhetett Bárczi tanár úr óráján sor.

A kötetet a forrásokat is tartalmazó rövidítésjegyzéken kívül szómutató (ez csak a HB. szavait tartalmazza) és tárgymutató egészíti ki. Terjedelmi okokból ez utóbbi a hang- és helyesírástörténeti kérdéseket elhagyta.

Ezúttal külön köszönet illeti a kötet közléteveit a könyvben található nyelvi adatok és az igen bőséges szakirodalmi hivatkozás gondos ellenőrzéséért.

Zelliger Erzsébet

Békési Imre: Szövegszerkezeti alapvizsgálatok (Magyar újsághíranyag alapján).

Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 245 l.

Békési Imre könyve a maga nemében az első magyar szöveggrammatikai monográfia. Ahogy a címe is mutatja, tárgya szövegszerkezet, amelyen a szerző „a nyelvhasz-

nálat során az összes lehetséges variációjában megvalósuló konstrukciót” érti. A cím másik szava, az „alapvizsgálatok” viszont arra utal, hogy a szöveg vizsgálatát „alaplépések”-kel kell kezdeni viszonylag egyszerű szövegfajták kísérleti és empirikus leírásában. Ez a legegyszerűbb szövegfajta a „bekezdésnyi szövegmű” és ezen belül is az újsághír.

A feldolgozott újsághíryanag mennyiségileg elég nagy (4800 bekezdésnyi hír), tartalmában is eléggé változatos. Alapvizsgálatuknak a szerző szerint leginkább a tartalmilógikai kapcsolás elemzése felel meg. Az elemzésben annak kimutatására törekszik, hogy „miként, miért és mennyire adekvát a szövegműben objektivizálódott visszatükrözés logikája az esemény idő- és oki-okozati rendjével”. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy az újsághír alkotó mondatok egymás közötti viszonyait elemzi, elsősorban a hír „lineáris kifejtése során elfoglalt sorrendi helyüket” veszi tekintetbe.

A bekezdés szerkezeti, konstrukciós formáját a mondatok közötti viszonyok feltárása alapján írja le. Alapelve ugyanis az, hogy a bekezdésnyi hír megszerkesztettsége mondatainak beszerkesztettségétől függ, de lényeges tényező maguknak a mondatoknak a belső megszerkesztettsége is. És statisztikai, gyakorisági vizsgálattal állapítja meg, hogy melyek a túlsúlyban levő, jellegzetesebb szövegkonstrukciós formák. Vizsgálatainak eredményeit bekezdéshosszúsági csoportonként közli (pl. kétmondatos vagy ötmondatos újsághír). A konstrukciós formák osztályozásában az egyik legfontosabb szempont az, hogy a bekezdések hány belső tömbre tagolódnak, és hogy közöttük milyen természetű (pl. ellentétes, magyarázó, következtető) a kapcsolás. Eszerint a bekezdés kisebb szerkezeti egységekre tagolódik, tehát belső, mondatszint feletti alegységek mutathatók ki. Leggyakoribb a kapcsolatos viszony. E mellett az ellentétes kapcsolat a bekezdések között és legalacsonyabb szinten, a mondaton belül jelentős. Vizsgálatainak egy másik eredménye az, hogy tulajdonképpen a hárommondatos konstrukciónak van a leginkább tiszta képlet értékű formája.

Békési kutatásainak ezek az eredményei könyvének jelentőségét és egyben használhatóságát is igazolják. Érdeme az is, hogy jó alapot teremtett a kérdéses jelenség vizsgálatának továbbfejlesztéséhez.

Szabó Zoltán

Benkő Loránd: Kazinczy Ferenc és kora a magyar nyelvtudomány történetében. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 82 l. (Nyelvtudományi Értekezések 113.)

A kötet a *Kazinczy Ferenc nyelvszemlélete és a Sághy Ferenc szerepe a felvilágosodás korának nyelvi mozgalmaiban* című tanulmányokat tartalmazza.

Kazinczy korát a szerző a tágabb értelemben vett magyar nyelvművelés hőskorának tekinti, melyben a széphalmi mester, ha nem képviselt is mindig eredeti gondolatokat, a nyelvről szóló általános tézisei jórészt ma is helytállóak. Megfogalmazása, miszerint „a nyelv az legyen a’minek lennie illik: hív, kész és tetsző magyarázója mindannak, a’mit a lélek gondol és érez” tömör, világos, érthető és szép, akárcsak ösztönzése, melyet maga Benkő Loránd is kiemel: „úgy fogok szöveget, hogy magamra gyalázatot ne vonjak, az az szabadon és szolgálai féltékenység nélkül”. Mai szemmel meglepő, hogy

Sajnovics és Gyarmathi kortársa, Kazinczy nyelvünket rokonalannak véli. Talán a magyar nyelv napkeleti rokonsága ellenkezett volna a széphalmi mester napnyugati beállítottságú eszményképével?! Szinte bizonyos! S elgondolkodtató egysíkúsága, mikor így ír: „az Urál vagy a Don felé nézni sohasem szabad” (14). Hitt a költészet nyelvének erejében, s a szépirói nyelv szerepében, a cselekvő, példát mutató nyelv művelésben, de abban is, hogy csak azt szabad megváltoztatni, amit „a magyar nyelv természete (örök szokása 's törvénye) világosan nem tilt.” Ma is érvényes, kitűnő gondolat, szellemes megfogalmazásban az Orthologus és Neologus nyelvünket óvó mondata: „Jól és szépen az ír, a ki tüzes orthologus és tüzes neologus egyszer 's mind, 's egyességben és ellenkezésben van önmagával.” Szenvedélyesen tudott harcolni, de meg is tudott bocsájtani ellenfeleinek, bármilyen keményen és igazsággal vagy igazságtalanul támadták.

Sághy Ferenc nevét kevesen ismerik, inkább csak a beavatott szakemberek. Maga a szerző *A magyar irodalmi írásbeliség a felvilágosodás korának első szakaszában* című munkájában (Bp. 1960.) említi többször is, de méltóan most adózik méltánytalanul háttérbe szorított emlékének. Sághy körül részben a dunántúli katolikus, részben az erdélyi hagyományörzőbb írók tömörültek. A budai Magyar Királyi Egyetemi Nyomda gondnokaként (1804–1837) Heltai Gáspárhoz hasonló szerepet töltött be a magyar fővárosban. Nem volt föltétlen híve minden újításnak, a Kazinczy-féle nyelvújítást is gyakran illette bírálattal (melybe belé-beléjászott a katolikus-protestáns ellentét is), de fölül tudott emelkedni a személyeskedésen, s a jó cél, a magyar nyelv ápolása érdekében korábbi ellenfelével is kibékült.

Sághy szenvedélyesen szerette nyelvét, de nem más nyelv rovására. A budai Királyi Magyar Egyetemi Nyomda százával jelentette meg gondnoksága idején a történeti Magyarország nemzetiségeinek (románok, németek, szlovákok, horvátok, szerbek) színvonalas anyanyelvi könyveit.

Szabó T. Ádám

A beszéd akusztikai analízise és szintézise.

Szerkesztette: Bolla Kálmán. MTA Nyelvtudományi Intézete, Budapest, 1982. 162 l. (Magyar Fonetikai Füzetek 10.)

Jubileumi kiadvány, amelynek előszavában így ír a szerkesztő: „Ebben a füzetben a nyelvészeti- fonetikai eredmények mellett bemutatjuk a beszéd szintézis laboratóriumunkban használatos hardware-jét, technikai eszközeit, a szintézis általunk kidolgozott és alkalmazott technológiáját is.”

A kötetben Bolla Kálmán két dolgozattal szerepel. Az első egy kutatástörténeti áttekintés: *A magyar beszéd akusztikai szerkezetének analízise és szintézise*, a második a *Folyamatos beszéd szintetizáló rendszer magyar nyelven* címmel jelent meg.

A Kiss Gábor–Olasz Gábor páros két írását teszi közzé: *Interaktív beszéd szintetizáló rendszer számítógéppel és OVE III szintetizátorral*; *A magyar beszéd automatikus szintézisének első lépcsője*. Olasz Gábor önálló tanulmányban elemzi a magyar mássalhangzók és a mássalhangzó-magánhangzó-kapcsolódások akusztikai szerkezetét, amelyhez analízis és szintézis útján jutott.

Gósy Mária A [b,d,g] mássalhangzók percepció vizsgálata címmel írt tanulmányt. A továbbiakban a magyar fonetikai-fonológiai bibliográfia újabb gazdagodásának lehetünk tanúi: az osztály közli a Magyar Fonetikai Füzetek eddigi tíz kötetének bibliográfiáját.

Gósy Mária két, új kiadványokat ismertető írásával zárul a kötet.

Polónyi Szücs Szilárd

Bognár András (szerk.): Névtudományi tanácskozás Kalocsán 1978. július 27.

Kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége, Budapest, 1982. 89 l. (Magyar Névtani Dolgozatok 25.)

1978. július 27-én az MTA Nyelvtudományi Intézete, Bács-Kiskun megye Tanácsa és a Hazafias Népfront Bács-Kiskun megyei bizottsága ünnepséget és tudományos tanácskozást szervezett Kalocsán Bács-Kiskun megye földrajzi neveinek összegyűjtése alkalmából. E tanácskozás anyaga jelent meg a MND. 25. számaként.

A szerkesztő előszava, a megnyitó beszéd, a köszöntők és a kitüntetettekről való megemlékezés után a tudományos előadások szövege következik. Elsőnek Kázmér Miklós a helynevek nyelvtörténeti hasznosságáról, hasznosíthatóságáról értekezik. Vörös Antal arra keresi a választ, milyen forrásértéket nyújtanak a dülőnevek az agrártörténet kutatói számára. Kuczy Károly előadásának címe és tárgya: Gazdasági-társadalmi változások tükröződése a „vízvötte” helyek neveiben. Bognár András Pesty Frigyes múlt századi helynévgyűjteményéből a Jászkunság kötetét veszi vizsgálat alá, s megkísérli ennek neveit vázlatosan rendszerbe foglalni. Imre Samu egyenként reflektált az elhangzott előadásokra.

A kötet függeléke a tanyanevek egységes közzétételének módozataira tesz javaslatot.

Juhász Dezső

Bura László: Élő nyelvünk.

Nyelvművelő írások. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1982. 106 l.

Ahogy Bura László könyvének alcíme is jelzi, kötete nyelvművelő írások gyűjteménye. Az Előszóból megtudjuk, hogy a kötet a szerzőnek újságokban, folyóiratokban, mindenekelőtt a temesvári Szabad Szó című napilapban megjelent nyelvművelő cikkeiből való válogatás. Több, mint hatvan írás kapott helyet benne.

A cikkeket tartalmuk jellege szerint több csoportra oszthatjuk. A csoportok közötti mennyiségi arány meglehetősen eltérő. Kisebbik részük az általános műveltséget javító, a nyelvtudomány eredményeit népszerűsítő írás.

Jóval több cikk foglalkozik a magyar nyelvművelés általános kérdéseivel; a rövid zárt *ë* megítélése, a szinonimikát szegényítő „tolakodó” szavak, a fiatal nemzedék játékos, nyelvi ötletességben gazdag argója, a telex és társai és egyáltalán napjaink új technikai műszavai, tükörszavak és tükörfifejezések, síel vagy szízik, a -va, -ve képzős

igenevek használata, olimpia és olimpiász stb. Idevágó megjegyzései jórészt elfogadhatók, csak részben vitathatók.

Jelentős szerepük lehet azoknak a dolgozatoknak, amelyek a nagyközönség nyelvi műveltségét gazdagítják, amelyek a nyelv jelenéről és múltjáról szóló ismereteket közölnek: szó- és szólásmagyarázatok, a szavak és szólások mint megkövesedett emlékek (pl. apród, bíró, remek), a harmadfél jelentése.

És vannak természetesen sajátos témájú cikkek, amelyek a helyi nyelvhasználat kérdéseit teszik szóvá: *bog* és *göb*, *egres* vagy *köszméte*, *kékpardicsom*, *padlizsán* vagy *vinette*.

Bura László könyvének tartalma gazdag és változatos, a nagyközönség számára hasznos nyelvhasználati útmutató, a pozitív nyelvművelés jó eszköze.

Szabó Zoltán

Bura László: A szatmári fafeldolgozó mesterségek szakszókincse.

Kiadja az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke, valamint az MTA Nyelvtudományi Intézete. Budapest, 1982. 272 l. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 12.)

Szatmár közel 80 000 lakosú megyeszékhely – ma Romániában. „A fafeldolgozó kismesterségeknek a városban nagyon régi hagyományai vannak... Már a XVI. századtól virágzó céhélet van a városban, s a céhrendszer hagyományai bizonyos vonatkozásban egészen a felszabadulásig is megmaradtak az egyes iparágak szerint alakult ipartársulatokban.” Ma a nagyipari termelés miatt a kismesterségek visszaszorulóban vannak illetve átalakulnak, ezért szókincsük, néprajzuk gyűjtése nagyon fontos feladat. Bura László az ács, asztalos, épületasztalos, faesztergályos, faszobrász, intarziakészítő, kádár, kefekötő, kerékgyártó és szitakötő mesterség mai szakszavait gyűjtötte össze, és szerkesztette szótárba. A szótár egyes szócikkei a következő információkat tartalmazzák: 1. a címszó köznyelvi vagy köznyelviesített (kikövetkeztetett) formában; 2. a helyi népnyelvi ejtés; 3. a névszók tárgyragos, többesjeles és E/3. birtokos személyjeles alakja, igéknél az E/1., 2., 3. jelen idejű, kijelentő módú ragos alakok; 4. szófaji minősítés; 5. a mesterség megjelölése, ahonnan a szó való; 6. értelmezés, tárgyi etimológiai megjegyzések; 7. névváltozatok. (A felsoroltak némelyike el is maradhat.) A szótári rész előtt található a szerző bevezetése és a fa feldolgozásáról írott tanulmánya, amely a szakszók használatát is reprezentálni kívánja.

Juhász Dezső

Corradi, Carla: I Finni del Volga.

Studium Parmense Editrice, 1981. 254 l.

A kötet a mordvinok és cseremiszek történetéről, életéről, nyelvéről ad áttekintést. Az első fejezet a finn–permi egység felbomlásától vizsgálja a volgai finnek történetét

egészen teljes különválásukig, majd megadja mindkét nép elnevezésének magyarázatait, és összefoglalja további történetüket. Leírja legjellemzőbb antropológiai sajátosságait, majd először a mordvinok, utána a cseremiszek anyagi kultúrájáról és társadalmáról, a halállal kapcsolatos hiedelmeiről, temetési szokásairól ad képet. A második fejezet egyetlen témával foglalkozik, a volgai finnek mágikus-vallási világával, s azt a pogány magyarság hitvilágával veti össze. A harmadik fejezet a volgai finn nyelvek rendszerét írja le röviden, áttekintést ad a hangrendszeréről, az egyes szófajokról, majd összeveti ezeket a többi finnugor nyelvvel, elsősorban a magyarral. A negyedik rész a volgai finnek irodalmával foglalkozik, a jelentős népköltéssel és az inkább újabban fejlődésnek indult szépirodalommal. A cseremiszi népköltészet, illetve népi dallamvilág összefüggései a magyarral közismertek – néhány példát erre a szerző is közöl.

A továbbiakban igen alapos (21 oldal terjedelmű) bibliográfiát ad a volgai finnek, és általában a finnugorság kutatásához.

A könyv elsősorban az olasz anyanyelvű, a finnugorságot kevésbé ismerő olvasónak ad általános tájékoztatást a volgai finnekről, de a magyarral való gyakori összevetés miatt hungarológiai szempontból is számontartandó.

A kötetet néhány térkép és néhány fotó egészíti ki.

Fodor Katalin

A Csepel-sziget helynevei.

Közzéteszi: Hajdú Mihály. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 333 l.

A kötet régen elpusztult falvak, középkori településeink, rétjeink, domboldalaink nevét őrzi. Csepelen már az Árpád-korban sűrű magyar lakosság volt, s a nyelvünk rendszerébe beillő régi nevek bizonyítják azt, hogy a mezőgazdasággal és állattenyésztéssel foglalkozó honfoglalók kedvelték Csepelt. Nem véletlen, hogy Benkő Loránd a sziget nevét a magyar tájnyelvi *csepel*: 'bozót, növendékerdő' szóból eredezteti, s noha próbálkoztak szláv eredeztetéssel is, Hajdú Mihály gazdag ómagyar-kori névanyaga is azt látszik igazolni, hogy e tájegység nevének is magyarnak kell lennie.

Megtudjuk, hogy a történelem viharaiban megfogyatkozott magyar lakosságot szerb, horvát és német telepeseikkel pótolták itt is, akárcsak országunk más területein, s a múlt században már a Csepel-sziget egyes részein szinte visszaszorulóban volt a magyar etnikum. A XX. században aztán itt épült föl a főváros legnagyobb munkáskerülete, s ez a magyar nyelvű és eredetű hely- és utcanévanyag újbóli megerősödéséhez vezetett. Ha valaki meg akarja tudni, hogyan is hívtak egy-egy utcát tíz, húsz, harminc, negyven, hatvan évvel ezelőtt, vagy mi volt a házak helyén: erdő, bozót, rét vagy legelő, ezt is megtalálja Hajdú Mihály könyvében. 2725 nevet köt pontosan helyhez, csupán 134 nevet nem tud több évszázad névanyagából lokalizálni, illetőleg „csak” annyit tud megállapítani, hogy Csepel-sziget helynévanyagához tartozik. Ezek jórészt Árpád-kori neveink.

Szabó T. Ádám

Deme László: Közigazgatásunk nyelvi arculata.

Kiadja a Magyar Nyelvtudományi Társaság. Budapest, 1982. 51 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 162.)

Deme László dolgozata az 1973 és 1976 között folytatott Közigazgatás és közönség érintkezésének hangja és visszhangja című kutatás záró résztanulmánya. Záró, mert ke-rek helyzetkép közigazgatásunk nyelvi arculatáról, de csak résztanulmány, mert a visszhang felmérésére és értékelésére még nem került sor.

A munka első részében a szerző a vizsgált közigazgatási szövegek mennyiségi jellemzőit tárja elének. A kapott szerkezeti mutatókat egybeveti más műfajú szövegek szerkezeti mutatóival is. A második részben közigazgatási fogalmazásunk minőségi jellemzőiről olvashatunk. Deme számba veszi a leggyakoribb hibákat: a *szóhasználati problémákat*, a *pontoskodó és fontoskodó szóalakokat*, a *fölösleges körülírásokat*, a *szakzsargon használatát*, a *fogalmazás személytelenségét* és a *mondatszerkesztési problémákat*. Tanulmányában a szerző nem áll meg a mondat vizsgálatánál, tanulmányozza a közigazgatási iratot mint *közleményt* és mint *szövegművet* is. Végül összegezi a közigazgatási iratformák jellemzőit és számba veszi a legfontosabb teendőket. Vácsolja, hogy milyen segítséget adhat a nyelvész az egyszerűbb és közérthetőbb közigazgatási szövegek szerkesztéséhez. A feldolgozott anyag alap lehet egy „Közigazgatási fogalmazási tanácsadó” elkészítéséhez is.

Molnár Ildikó

Dezső, László: Studies in Syntactic Typology and Contrastive Grammar.

Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 307 l.

Dezső László könyve korábbi mondattipológiai és kontrasztív grammatikai tanulmányainak egységes veretű foglalata. Az első rész fejezetei a mondat szerkezettel és ennek egyik kifejezőjével, az esetrendszerrel foglalkoznak. A második rész témája a szórend és (vele szoros összefüggésben a már ismert, illetőleg az ismeretlen, az új részt tartalmazó mondat egységek kettősségéből, az ún. topic és comment viszonyából fakadó) mondathangsúly tipológiája. A harmadiké pedig a nyelvtipológia elméleti és módszertani kérdései, valamint a tipológia alkalmazása, több nyelv sajátosságainak összevető vizsgálata.

A könyv egészét átható alapelv a szerzőnek az a feltevése, hogy az összevető, kontrasztív vizsgálatok számára a legjobb alap a tipológia. Kontrasztív vizsgálatai mind ennek az elvnek a helyességéről győznek meg.

Dezső könyve jó összegezése a mai nyelvtipológiai elméleteknek, felfogásoknak és alkalmazási lehetőségeiknek. Legnagyobb érdeme épp az alkalmazásban van: a szóba jöhető elméleteket tényleges tipológiai és összevető vizsgálatokká fejleszti. Sajátos, magyar nyelvtudományi jelentősége is ebben áll. Az egyik gyakran jellemzett nyelv, az összevetés egyik állandó „tárgya” a magyar nyelv. Így például a szerző tipológiailag jellemzi a magyar és vele párhuzamosan az orosz nyelv esetrendszerét, majd a kettőt összevető, kontrasztív vizsgálatnak veti alá. Egy külön fejezetben mondattipológiai szem-

pontból a magyar szórendet tárgyalja, és ezt az angoléval és az oroszéval veti egybe. Érdekes az a fejezet is, amelyben az orosz nyelvnek a magyaréhoz viszonyított szélesebb körű tipológiai jellemzését olvashatjuk.

Dezső László könyve jól tájékoztat a napjainkban gyorsan fejlődő nyelvtipológia eredményeiről, és értékes „hozzájárulás” a magyar nyelv tipológiai jellemzéséhez.

Szabó Zoltán

Dialektológiai szimpozion. Szombathely, 1982. március 25–27.

Szerkesztette: Szabó Géza, Molnár Zoltán. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Akadémiai Bizottságának Társadalomtudományi Szakbizottsága. Veszprém, 1982. 229 l. (VEAB Értesítő II.)

A kötet a szombathelyi dialektológiai szimpozionon elhangzott valamennyi előadást és hozzászólást tartalmazza. Első részében *Benkő Loránd* bevezető előadása olvasható a kapcsolódó hozzászólásokkal, majd ezt követően a felsőoktatásban folyó dialektológia-oktatásról kapunk képet. A második nagy részben a regionális tájszótárak és a regionális nyelvatlások problémáival találkozunk. (Az előadások és hozzászólások az elhangzás sorrendjében követik egymást, ezért fontos elméleti kérdéseket felvető megnyilatkozások, illetve a gyakorlati munkáról, annak részleteiről adott beszámolók vegyesen sorakoznak a kötetben; néhányan pedig több témakörhöz is kapcsolódnak.)

Az első fejezetben a nyelvjárási monográfiák elvi és módszertani kérdéseivel foglalkozó vita anyaga szerepel. *Benkő Loránd* előadásában a nyelvjárási monográfia fogalmát határozza meg, visszatekintve a magyar dialektológia eddigi eredményeire, példaként illusztrálva a monográfia-típusokat. Szól a nyelvi rendszer, illetve a felőlet terület felől való megközelítés lehetőségéről, majd a feldolgozás szemléleti szempontjából osztályozza a monográfiákat. A továbbiakban a jövődő feladatokról és lehetőségekről beszél, előrebocsátva, hogy a nyelvjárások és a nyelvészeti szemlélet változása nem kedvez a monográfia-készítésnek. Végül néhány módszertani, elvi követelményre hívja fel a figyelmet (saját gyűjtésű anyag feldolgozása, szinkronia-diakronia viszonya, változásvizsgálat, szociolingvisztikai szempont előtérbe állítása, összehasonlító nyelvjárási vizsgálatok stb.).

Kálmán Béla a korszerű monográfiák megírásához szükségesnek tartja annak tisztázását, hogy mit jelenthet ma a nyelvjárás a magyar nyelvterületen, mi a szerepe, használati köre. A korszerűség feltételének tekinti a diglosszia vizsgálatát. *Gálffy Mózes* a nyelvjárási mondatnok összeállításához ad tervjavaslatot, a vizsgálandó anyag kiválasztásától a rendszerezés szempontjaiig. *Végh József* a nyelvjárási gyűjtőpályázat szükségességét hangsúlyozza és módszertani tanácsokat ad a gyűjtéshez. *Balogh Lajos* egy nagyobb nyelvjárási monográfia tervéről számol be, kiemelve a nyelvészeti, nyelvlelektani összetevők kutatásának jelentőségét. Kapcsolódik hozzá *Szabó Géza*, aki a városok nyelvének vizsgálatát is fontosnak tartja, és felhívja a figyelmet a migráció és az asszimiláció kutatására, illetve a nyelvi érintkezés fogalmába sorolható minden jelenség szinkron és diakron elemzésére, a komplex (nyelvi, történeti, néprajzi stb.) ku-

tatás szükségességére. Két kisebb beszámoló foglalkozik a Vas megyei általános iskolások és a szombathelyi tanárképzősök nyelvhasználatának nyelvjárásiasságával, a nyelvjárásiasság fokával.

A következő felszólalásokban tájékoztatást kapunk a nyelvjárástan egyetemi és főiskolai oktatásáról. A hazai felsőoktatási intézmények oktatóinak beszámolóin kívül a jugoszláviai, csehszlovákiai és a romániai helyzetről is képet kapunk.

A vitában felszólalók elsősorban a nyelvjárások általános társadalmi megítélésének negatív hatásaira hívják fel a figyelmet és a regionális köznyelvi kutatások megalapozásának szükségességét, de egyben nehézségét is hangsúlyozzák. A vitát *Benkő Loránd* összegzi, bővebben szólva a hangsúlyosabban felvetődött kérdésekről. Nagyobb figyelmet kér a nyelvjárás-oktatásnak, megőrzendőnek tartja a nyelvjárásiasságot, a diakrón szemlélet előtérbe állítását kívánatosnak tartja.

A kötet további részében a regionális tájszótárak, és a regionális nyelvatlaszok problémáival találkozunk. *Hajdú Mihály* ad történeti áttekintést a regionális szótárakról, majd részletesen taglalja a regionális szakszótárak készítésének problémáit és a tájszótár-írás alapelveit. A szókinccsgyűjtéssel foglalkozó hozzászólásokban elsősorban a felgyűjtendő szóanyag kiválasztásának kérdéseiről olvashatunk, e mellett többen hangsúlyozzák a történeti tájszó-gyűjtés, a földrajzi nevek nyelvjárástörténeti vizsgálatának fontosságát. A regionális nyelvatlaszok kérdéséről *Deme László* beszél, röviden összefoglalva az eddigi regionális atlaszok jelentőségét, kitérve az atlaszkészítés rendkívüli összetettségére. A hozzászóló kutatók saját gyakorlatukból vett példákkal illusztrálják, milyen lehetőségek, feladatok és buktatók állnak az atlaszkészítők előtt. A vitát *Deme László* foglalja össze, hangsúlyozva az ún. „differenciatív” vizsgálódás létjogosultságát és szorgalmazva egy dialektológiai munkaközösség megszervezését és egy dialektológiai értesítő megjelenését.

A kötet *Szabó Géza* zárszavával fejeződik be.

Az előadások és hozzászólások anyagához tárgymutató csatlakozik.

Fodor Katalin

Dolgozatok a magyar leíró nyelvtan köréből.

Szerkesztette: Nagy Ferenc. Kiadja az Eötvös Loránd Tudományegyetem. Budapest, 1982. 821. (Nyelvtudományi Dolgozatok 33.)

A Nyelvtudományi Dolgozatok 33. számú füzeté az előszón kívül két tanulmányt tartalmaz. Ezek a mai magyar nyelvi tanszék leíró nyelvtani csoportjának a vitaülésein hangzottak el, amelyek egy új magyar leíró nyelvtan megírásának koncepcióját és problémáit igyekeztek tisztázni. Hasonló tanulmányokból eddig már három önálló kötetnyi jelent meg a Mai Magyar Nyelv című tankönyv egy-egy fejezetéhez kapcsolódva. A jelen füzet ezekhez szolgál kiegészítésül. Az első tanulmány – *Berrár Jolán*: Próbák és problémák a Mai Magyar Nyelv tankönyv új kiadásához – a szófajok vizsgálatát tűzi ki célul. A tanulmány a szerző elhangzott egyetemi előadásait foglalja össze. Berrár először egy új magyar leíró nyelvtan rendszeréről vallott elképzeléseit vázolja, majd a szófajok általános kérdéseinek és meghatározásának problémáit vizsgálja. Ezt a szófajok

első megközelítése, felosztása és a magyarázatok és problémák részletes kifejtése követi. Itt nyelvtantörténeti és bizonyos fokú nemzetközi kitekintést is találunk. A második tanulmány, *Gaál Edit*: Egy magyar leíró nyelvtan terve, a szerző egyéni elgondolásait közli, amelyek azonban a leíró nyelvtani munkaközösség munkája folyamán alakultak ki és így sok ponton fedik a munkaközösség által képviselt nézeteket. Az általános elméleti bevezetés után, adott szöveg elemzésén mutatja be az analízis lehetőségeit, majd a nyelvi szinteket elemzi, taglalja ezek egymáshoz való viszonyát. Itt a szintézis növekvő sorrendjét követi. Az előszó tanúsága szerint a kötet megjelenítésének a célja konstruktív bírálatok és viták elindítása volt.

Cs. Meggyes Mária

Farkas Vilmos: A magyar hangtörténet és helyesírástörténet rendszerbeli összefüggése. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 88 l. (Nyelvtudományi Értekezések 111.)

A nyelvtörténeti vizsgálódások egyik lényegi kérdése a betűk hangértékének megállapítása. Különösen fontossá válik e probléma a letisztult hangjelölési rendszerek esetében, hiszen ezekben lehetőség van a hangtörténeti és helyesírási tények összevetésére. Farkas Vilmos tanulmánya e kérdéskörből dolgoz fel egy részletet: az *o*-zós és *ev*, *ew*-zós kódexek helyesírásának és nyelvjárásának összefüggését vizsgálja.

A szerző bebizonyítja, hogy a kódexek hangjelölési rendszerét nyelvjárási hovatartozásuk határozza meg. Az *ö* (*ő*) fonéma nagyobb megterhelése, az *ö*-zés az egyjeles mellékjeles hangjelölési rendszerhez (*o*) kapcsolható, míg az *ö* (*ő*) fonéma kisebb megterhelése, az *ë*-zés a többjegyes mellékjel nélküli rendszerben (*ev*, *ew*) mutatkozik meg. Vizsgálatához a TESz. teljes anyagát fölhasználva bemutatja, a két vagy több tagú morfémban megfigyelhető, hangsúlyos szótagban elszigetelten megjelenő palatális labiálisok (*ö*, *ü*) fölhalmozódását.

A dolgozat első részében megismerkedhetünk a problematikával és a jelenséget képviselő morfémaátalakítások körével. A betűrendes összeállítás a mintegy 1050 labiális változatot az illabiális ellenpéldákkal együtt tárgyalja. A következő, a legerjedelmesebb fejezet a jelenség példa–ellenpélda szerinti dokumentációja, melyben az egyes szavak labiális majd illabiális adatainak időrendes felsorolását rövid etimológia is követi. Ez a hangsúlyos labiális magánhangzó eredeti vagy másodlagos voltának megállapításában játszhat szerepet. Újabb fejezet foglalkozik a vizsgált jelenség kialakulási lehetőségeivel és formáival. Ebben megismerhetők az ún. belső indítékok: labiális mássalhangzó-környezet, hangrendi átcsapás és kiegyenlítődé, elhasonulás, a labiális illeszkedés hiánya, a nyelvjárásközi analógia; illetve az ún. külső indítékok, a jövevényszavak mintái. Ezt követi a jelenség kialakulásának kronológiai lefolyásával foglalkozó fejezet. Kiderül, hogy a hangsúlyos szótagi labiális palatális jelenségének előzménye túlnyomórészt illabiális palatális változat, tehát a labiális változat későbbi, másodlagos. A következő rész a köznyelvhez, s nem az ellenpéldákhoz viszonyított labiális-illabiális megfeleléseket vizsgálja. Az ezt követő pedig, visszakanyarodva az eredeti kiinduláshoz, a kódexek nyelvének hangtani és hangjelöléstörténeti összefüggéseivel foglalkozik. Bebi-

zonyosodik, hogy mindkét helyesírási rendszerben (φ -ző ill. *ev*, *ew*-ző) független a hangsúlyos szótagban megjelenő labiális a szóvég felőli labializációs hatástól. Ám a labiális többletet kifejező morfémátípus rendszerszerűen az φ -ző (tehát *ö*-ző) kódexekben jelentkezik: *folleg* 'felleg'. Ezzel szemben a labiális hiányt (illabialitást) kifejező morfémátípus az *ev*, *ew*-ző (tehát *ë*-ző) kódexekben: *evrdeg* 'ördög'. Tehát az *ö* fonéma megterhelése és jelölésmódja között eredetileg összefüggés állott fenn.

Végezetül, az összefoglalásban Farkas Vilmos bemutatja, hogy egy-egy hangtani dominancia hogyan mutatkozhat meg kettős helyesírási dominanciában.

Papp Lajos

Farkas Vilmos: Görög eredetű latin elemek a magyar szókincsben.

Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 408 l. (Nyelvészeti Tanulmányok 21.)

A mű szerzője, aki a Történeti-etimológiai szótár munkálataiban is a latin eredetű magyar szavakkal foglalkozott elsősorban, eredetileg az összes, a magyarba került latin szó történetét akarta monografikusan feldolgozni. Erről végül kénytelen volt lemondani, így szűkítette le témáját a könyv címében is szereplő kategóriára: azokkal a szavakkal foglalkozott, amelyek a latinban is jövevénytörzsek. Ez a szempont persze – mint a szerző az előszóban ki is fejté – a magyar nyelvtörténet szempontjából esetleges, de legalább sikerült olyan szótömeget megvizsgálnia, amelynek legtöbbje ősi műveltség szó, így a befogadó nyelvben életrajzuknak figyelemmel kísérése fontos művelődéstörténeti tanulságokkal járhat. A könyv első, bevezető része példamutató tömörséggel ismerteti a munka létrejöttét és célját, majd a címszóanyag kiválasztásának szempontjait. Ezen belül művelődéstörténetileg a legérdekesebb annak a szakadásnak a tárgyalása, amely körülbelül a nyelvújítás korában következett be: kb. 1770-től kezdve a görög eredetű latin szavak a magyarba jelentéstani folyamatosságukat megőrizve kerültek át, s ez tükröződött a hazai latinságban viselt szerepükben is. A nyelvújítás megkezdődésével sok szó már nem közvetlenül a latinból, hanem esetenként – latinos végződéssel talán meg is toldva – a németből vagy a franciából került görög eredetű jövevénytörzsként a magyarba. Ez a változás a hazai latinság szótáraiban is tükröződik, amelyek ettől kezdve külön glosszáriumokban gyűjtik össze (a visszalatinosított) új szakszavakat. Természetesen egyetértünk a szerzővel, hogy nem hagyta ki gyűjtéséből ezeket a szavakat a német vagy francia kerülőút miatt; abban viszont nem helyeselhetjük eljárását, hogy néhány szót azért hagyott ki, mert osztrák-német vagy szláv kerülővel kerültek a magyarba (pl. akác, apostol, kanonok): hiszen a két kategória között elvileg semmi különbség nincs. Ehhez kapcsolódik még az a megjegyzésünk, hogy a szócikkek etimológiai részében alighanem túlzott a román szavaknál a közvetlen görög eredet arányának megállapítása, hiszen igen sok, főleg vallási szónál szláv közvetítéssel kell számolnunk. Ettől eltekintve a szótári rész, amely kb. nyolcszáz szót tárgyal, valóságos tárháza a nyelvtörténeti és szótörténeti adatoknak. Széleskörűen adatolja az első előfordulásokat, majd magyar és német nyelvű magyarázat, azután részletes görög etimológia következik. Ezután az európai nyelvek párhuzamos adatait sorolja fel, végül a hazai latin szótárak adatait. A könyv végén kronológiai, valamint tárgyi felsorolásban kü-

löníti el a tárgyalt szavak rétegeit, külön foglalkozik az 1835 után, tehát a „lingua paterna”, a latin háttérbe szorulása után bekerült görög eredetű szavak kérdésével, végül megadja a források jegyzékét. Farkas Vilmos könyve nélkülözhetetlen nemcsak a nyelvészeknek, hanem mindenkinek, aki a magyar irodalom, művelődés és történelem kérdéseivel foglalkozik, hiszen egy olyan területen végzett mélyfúrást, ahol ezer éven át a magasabb művelődés fogalmai behatoltak hazánkba: a latin–magyar nyelvi érintkezések területén.

Szörényi László

Fejezetek a magyar leíró hangtanból.

Szerkesztette: Bolla Kálmán. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 301 l.

A tanulmánykötet az MTA Nyelvtudományi Intézetének Fonetikai Osztályán 1971–1976 között végzett kutatások eredményeit tartalmazza. A szerzők munkájukat nem tekintették lezártnak, erre utal a kötet címe is, a munkaközösség végső célja: egy kísérleti fonetikai alapokon nyugvó rendszeres leíró magyar hangtani monográfia összeállítása.

Bolla Kálmán *A leíró hangtan vázolata* című tanulmányában feltárja a nyelvészeti fonetika szakrendszeréről kialakult elképzeléseket. Rámutat arra, hogy a hangrögzítés feltalálásával, az elektrotechnika nagyarányú fejlődésével és a tömegkommunikációs eszközök elterjedésével megnőtt az élőszó szerepe. A nyelvtudomány mellett számos más szakágazat tette vizsgálatá tárgyává a hangzó beszédet. E sokirányú elemzés eredményei a nyelvészeti fonetika kutatási módszereire is hatottak, befolyásolták a szakrendszert. A szerző a nyelvészeti fonetika szakrendszerében a beszéd folyamat belső szerkezeti tagolódásának megfelelően öt ágazatot különít el: 1. kortikális (idegi, agyi) fonetikát, 2. artikulációs, 3. akusztikai, 4. auditorikus, 5. percpiciós (felfogás, megértés) fonetikát. Így követhető a beszédlánc a kiindulási ponttól (a beszélő agyközpontjától) a végső szakaszig (a hallgató agyközpontjáig). Jól áttekinthető ábrák mutatják be az egész fonetikai folyamat működés-modelljét, valamint a fonetika felosztását.

A fonetikus írás problémáiról szól Bolla másik tanulmánya. Hangsúlyozza, hogy bár a beszéd hangzáshű lejegyzése tudományos igény, a nyelv hangszerkezetét tökéletes pontossággal tükröző íráskép még máig sem jött létre. Bolla megadja a magánhangzók és mássalhangzók alaptípusainak jelölésére használatos egyezményes jeleket az APhI (IPA) átírásában, és alkalmazza ezt a rendszert a magyar hangállományra. Új kezdeményezése a szerzőnek az intonációs átírás, a szupraszegmentális hangsajátosságok fonetikus lejegyzése, amelyet 52 példán mutat be Bolla Kálmán.

A kötetben található *magyar hangalbumot* is Bolla állította össze. A szerző ismerteti a vizsgálat eszközeit és módszereit és segítséget ad az album használatához, a képek értelmezéséhez. Ezután 47 tablón mutatja be a magyar beszédhangok artikulációs és akusztikus diagramjait.

Kassai Ilona első tanulmánya a fonetikában használatos fizikai *akusztikai alapgalmakat* (a hangforrás, a hangrezgés fajtái, zöngé és zöreje, hangszínkép, rezonancia-jelenség, formáns stb.) tisztázza.

Kassai másik dolgozata a magyar beszédhangok időtartamviszonyairól szól. A szerző a korábbi kísérleti kutatásokból leszűrt eredményeket egymással szembeesítve és ezeket saját vizsgálati eredményeivel kiegészítve jellemzi az időtartam szempontjából az egész magyar hangrendszert. Táblázatokba foglalva közli beszédhangjaink időtartam átlagait hangsúlyos és hangsúlytalan helyzetben, illetve a hangsor elején, belsejében és végén.

Vértes O. András *A magyar beszédhangok akusztikai elemzése* című tanulmánya bizonyítja, hogy mennyire rászorul a nyelvészeti hangtan az akusztikai és élettani szempontú vizsgálódásra. A hangok színeképeinek meghatározása révén válhat a leíró hangtan igazán a történeti hangtan alapjává. A hangváltozások akusztikai vizsgálata segíthet a nyelvtörténeti viták eldöntésében is.

Vértes másik tanulmányában azt mutatja be, hogyan tükröződik az *artikuláció helye és módja az akusztikumban*. Bebizonyítja, hogy a hangszínekép egyes formánsainak rajza, valamint a hang képzése (a nyelvállás, az ajakműködés, a nyelv, az ajak, a fogak artikulációja) között szoros összefüggés van. Foglalkozik a szerző a szupraszegmentális tényezők (a hangerő, a hangsúly, a hangzósság, a hanglejtés) akusztikus vetületével is.

Vértes O. András harmadik tanulmánya röviden vázolja a magyar leíró hangtan történetét az újgrammatikusoktól 1945-ig.

Szende Tamás *A levegőnyomás szerepe a hangképzésben* című tanulmánya azt bizonyítja, hogy az egyes hangtípusok létrehozásához a „levegőáram egészének nyomásviszonyai, illetőleg belső nyomásviszonyainak eltérései” szolgálnak alapul.

A mai magyar nyelv fonémái című dolgozat is *Szende Tamás* munkája. A tanulmányban *Szende* áttekinti a fonémáról kialakult legfontosabb nézeteket, majd szembeesíti és értékeli a magyar fonémaállományról készített különböző rendszerezéseket. Ezután kitér a magyar beszédhangok fonemikus megítélésének fontosabb tisztázatlan kérdéseire is.

A beszédtevékenység és a beszédmegértés szoros és elválaszthatatlan egységet jelent. Ezért kapott helyet a kötetben *Pauka Károly* tanulmánya, amely azt vizsgálja, hogy milyen pszichológiai, szociális, akusztikai és fiziológiai tényezők teszik lehetővé az ember számára a *nyelvi jelek*, szimbólumok *jelentésének megértését*.

Határtudományt képvisel *Gósy Mária* *Az élőbeszéd hibáiról* című tanulmánya. A dolgozat sorra veszi a hangadás, a hangképzés, a hangkapcsolódások ejtésének hibáit, valamint a közlésegség hangos megjelenítésének fogyatékoságait.

Molnár Ildikó

Fodor Katalin: Az e ~ é-féle hangok állapota Cigánd mai nyelvjárásában.

Kiadja az Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, 1982. 163 l. (Nyelvtudományi Dolgozatok 32.)

Egyetemi doktori dolgozatát adta közre *Fodor Katalin*. Bevezetőjének végén így summázza nyelvjáráskutató feladatát, egyben dolgozatának célját: „A mai magyar nyelvjárások modern módszerekkel történő vizsgálata közelebb vihet hangtörténetünk-

höz és mai köz- és népnyelvünk vitatott kérdéseinek megoldásához. Szükség van tehát továbbra is arra, hogy egy-egy falu beszédében a hangrealizációk skáláját, akusztikai-fiziológiai tulajdonságait kutassuk.”

A településtörténeti áttekintés után a nyelvjárási *e* ~ *é*-féle hangok kutatásának irodalmát és a kutatás mai lehetőségeit tárgyalja, majd módszertani kérdésekkel foglalkozik. Cigánd nyelvjárási helyét, nyelvjárásának általános jellemzését bizonyos *e* ~ *é*-féle hangok műszeres vizsgálata, statisztikai elemzése követi. Végül összegzi az elmondottakat, majd 46 lapnyi, nyelvjárási egyezményes átírással lejegyzett beszédanyagot közöl. A könyvet bibliográfia zárja.

Polónyi Szűcs Szilárd

Gémes Balázs: A kecskeméti diáknyelv szótára (1967).

Kiadja az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke, valamint az MTA Nyelvtudományi Intézete, Budapest, 1982. 63 l. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 10.)

A szerző 1967-ben a kecskeméti 607. Ipari Szakmunkásképző Intézet három harmadikos és egy elsős osztályában kísérleti jellegű felmérést végzett, és összegyűjtötte a nagyon érdekes, színes, kiadásra érdemes anyagot. A könyv jól példázza, hogy a játékoság, nyelvi teremtő erő felül tud emelkedni a nyelven keresztül is megmutatkozó faragatlanságon, emberi korlátoltságon, durvaságon vagy a szellemtelenségen, sablonosságon. Futólag egy kis statisztikát készítve néhány, gyakrabban előkerülő fogalom megnevezéseiről, a következő adatokat kapjuk: a *lány* szónak (a megszólításkor használatos fordulatokat is beleértve) 80–90 (!) szinonímája van. A 'rendőr' jelentéssel 30, a 'megy, sétál stb.'-vel 22 szó található. Vannak a szójegyzékben a szellemes szóalkotásnak, jelentésátvitelnek igazi gyöngyszemei is. Az összetételek körében maradván emlétem a következőket: Foglalkozásnevek: *csikktaposó*, *hamuhuszár*, *pörnyekirály*, 'tűzoltó', *szimatvadász* 'nyomozó', *drótféreg*, *dróthuszár*, *kábelkukac*, *tyűkbélkergető* stb. 'villanyszerelő'. Használati tárgyak, járművek nevei: *kultúrdohoz* 'tévékészülék', *kultúrgereblye* 'fésű', *benzinkecske* 'motorkerékpár' stb.

Külön figyelmet érdemel a szóanyag nyelvi, eredetbeli, szociális és időbeli rétegettsége, táji meghatározottsága. Ha az ország más helyeiről hasonló mintavételek követnének e füzet példáját, szélesebb alapokról indulhatna a feldolgozás is.

Juhász Dezső

Götz László: Az előázsiai ősnyelv felé. Az európai nyelvtudomány és történelemszemlélet kritikája.

Kiadja a szerző, Wien, 1981. 252 l. (Keleten kél a Nap. Nyelvészeti és történettudományi értekezések. I.)

A könyv egyike azon külföldön megjelent, kellő tudományos megalapozottságot nélkülöző műveknek, amelyeknek szerzője szoros kapcsolatot keres és vél fölfedezni a magyarság ősei és a sumér népesség kultúrája között.

Az első fejezet a kőrézkori és korai bronzkori műveltségeknek Nyugat-Eurázsia kulturális fejlődésére gyakorolt hatásait taglalja. Götz szerint a finnugor népek műveltségét és paleoetnográfiját meghatározó módon befolyásolták a 2. évezred közepéig délről érkező telepek, akiket az őslakosok asszimiláltak.

A következő két fejezet az indogermán nyelvészet és történetírás módszereit, eredményeit vitatja. Nehezményezi, hogy a kutatók nem veszik figyelembe az indogermán nyelvi szövegeknél jóval ősbib, egyre szaporodó előázsiai nyelvemlékeket. Külön kitér a Grimm-féle hangtörvények és a családfa elmélet bírálatára. A nyelvi rokonság megállapításánál a hangtörvények abszolút érvényességével szemben Götz sokkal fontosabbnak tartja a strukturális jellegzetességeket.

Külön fejezetet szentel a hangváltozások jelentéstani szerepének. Szerinte a hangváltozások nem értelmezhetők időbeli folyamatként, hanem azokat egyrészt nyelvtani célokat szolgáló, másrészt pedig párhuzamos, rokon jelentésű szavakat kialakító, tudatos ésszerűséggel alkalmazott szemantikai jelentéseként kell értékelni. A szabályos hangváltozásokon alapuló etimológiai módszer Götz szerint nem elégséges a nyelvek valószínű kapcsolatainak vizsgálatára. Új, minden tekintetben komplex módszerre van szükség, és a vizsgálatokba a szerző szerint be kell vonni az egyetlen kielégítően ismert ősi előázsiai nyelvet, a sumért is.

Az utolsó fejezet az indogermán és a szemita nyelvek sumér párhuzamaival foglalkozik, elsősorban a sumér és a magyar nyelv esetleges párhuzamainak felderítését célozva. Példák sokaságát hozza jövevényszavaink vélt sumér párhuzamaira.

Az egyes fejezeteket összefoglaló konklúziók zárják.

Heverdléné Laborc Júlia

Götz László: „Boncold csak nyelvész!” A finnugor nyelvtudomány módszerei és eredményei.

Kiadja a szerző, Wien, 1982. 363 l. (Keleten kél a Nap. Nyelvészeti és történettudományi értekezések, III.)

Az első fejezet a magyar nyelv és etnikum finnugor származásának elméletét próbálja új megvilágításba helyezni. A nyelvi rokonság tényét nem vonja kétségbe, de nem ért egyet azzal, hogy a magyar nyelv finnugor rokonsága és származása közé automatikusan egyenlőségjelet tesznek, azaz a magyar nyelvet és etnikumot az ún. uráli, finnugor ill. ugor alapnyelvekből és ősnépekből származtatják.

Götz az első fejezetben foglalja össze ellenvetéseit a magyar finnugrisztika tudományos álláspontjával szemben. Tagadja többek között a hipotetikus ősnyelvek hangtörvények segítségével való kikövetkeztethetőségét, a hipotetikus őshazák nyelvészeti paleontológia segítségével történő meghatározhatóságát. Egyes esetekben megkérdőjelezi a jövevényszónak nyilvánítás megalapozottságát. Hivatkozik László Gyula újabban publikált kutatási eredményeire, az ún. kettős honfoglalás elméletére is.

A könyv egyik fő fejezete a magyar nyelv uráli-finnugor eredetű szavait vizsgálja, célul tűzve a szerinte elsősorban a hangtörvényekkel és szabályos hangváltozásokkal dolgozó finn-ugor nyelvészet módszereinek, egyoldalúnak tartott szómagyarázatainak bírálatát mind a finnugor alapszókincs, mind a jövevényszavak terén.

A továbbiakban elemzi és bírálja a 19. századi finnugrisztika nyelvhasználati mód-szereit.

Korai nyelvelméink és indogermán nyelvekből származtatott jövevényszavaink vizsgálata után azon a nézeten van, hogy a finnugor–indogermán megfelelések forrása ugyanazon ősi, ismeretlen nyelv: a sumér.

A továbbiakban az iráni, német, szláv és altáji (török) jövevényszavainkkal foglalkozva annak a véleményének ad hangot, hogy azok inkább a magyarból kerültek a másik nyelvbe, illetve egy közös ősi forrásból mindkettőbe.

Götz szerint fontosak csuvasos jellegű szópárhuzamaink. Azt vallja, hogy az ún. csuvasos kritériumok az ősmagyar nyelv sajátosságai. Oda viszont következtetése szerint az ősi előázsiai koiné egyik nyelvjárásából kerültek, mégpedig a sumérból, amint a Götz szerint 95%-os sumér megfelelés engedi következtetni. Török eredetűnek mondott szavaink nagy részének Götz szerint határozottan felismerhető sumér párhuzamai vannak, ezek tehát nem egyszerűen török kölcsönszavak, hanem a magyarba is és a törökbe is a sumérből kerültek.

Götz végső következtetése az, hogy a finnugrisztikának nem szabad lemondania a sumér–magyar nyelvi párhuzamok vizsgálatáról.

Heverdléné Laborc Júlia

Hagyományápolás és megújulás.

Debreceni Magyar Nyelvészeti Napok 1981. november 12–14. Összeállította és szerkesztette: Sebastyén Árpád. Debrecen, 1982. 183 l. (Opera Facultatis Philosophicae Universitatis de Ludovico Kossuth Nominatae 8.)

A kiadvány a KLTE négy volt nyelvészprofesszora: Pápay József, Csűry Bálint, Bárcki Géza és Papp István tiszteletére rendezett emlékülés anyagát tartalmazza. Az előadások szövegét a szerkesztői előszó, a Debrecenben nyugvó professzorok (Pápay, Csűry, Papp) sírjánál mondott emlékező szavak, valamint Orosz István dékán beszéde előzi meg, amellyel az ünnepséghez kapcsolódó kiállítást megnyitotta.

Az előadások közül néhány megemlékezés-jellegű, mások a mai nyelvtudomány szemszögéből értékelik a professzorok munkásságát, egyesek pedig olyan szakmai kérdéseket fejtegetnek, amelyek valamilyen módon kapcsolódnak az ünnepeltek életművéhez. Közlésüket *Sebastyén Árpádnak* az emlékülést megnyitó szavai (Hagyományápolás és megújulás) vezetik be. Pápay Józsefről *Kálmán Béla* (P. J. munkássága) és *Vértess Edit* (P. J. életműve a mai osztjakológia alapján) szólt. Csűry Bálint tiszteletére *Balassa Iván* (Cs. B.), *Szabó István* (Cs. B. a katedrán), *Kálnási Árpád* (Cs. B. és a tulajdonnév-kutatás) és *Szabó Géza* (Egy jelentéstani kategória körvonalai a mai magyar nyelvben) előadásait olvashatjuk. Bárcki Géza működéséhez *Szathmári István* (B. G. életművének időszerűsége), *Nagy János* (B. G. gyakornoka voltam), *Bachát László* (B. G. A „pesti nyelv” című tanulmánya és ifjúsági nyelvünk), *Hajdú Mihály* (B. G. névtudományi munkássága), *Szende Aladár* (B. G. az iskolában és az iskoláról), *E. Abaffy Erzsébet* (A *teszen: tön* típusú igék az ősmagyar kor szinkron rendszerében) és *Dienes Erzsébet* (Az Érdy Kódex sz/v változatú ige-töveiről) előadásai kapcsolódtak. Papp Ist-

ván emlékére *Jakab László* (P. I. szótárírói tevékenysége), *Rácz Endre* („Fáj a lábaim”. Az állítmány egyeztetése a többes számú birtokszóval), *Fülöp Lajos* (P. I. és az anyanyelvi nevelés) *Kornyané Szoboszlai Ágnes* (Az Unkarin kielen historia P. I. munkásságában) és *Kiss Antal* (P. I. és a magyarországi finn nyelvoktatás) előadásai hangzottak el. Az emlékülés egy-két előadása – a kézirat beküldésének elmaradása miatt – nem jelent meg a kötetben.

M. Nagy Ilona

Herczeg Gyula: Móricz Zsigmond stílusa.

Tankönyvkiadó, Budapest, 1982. 317 l.

Herczeg új könyvének témája: Móricz egyéni stílusának leírása. Módszere: néhány nyelvi forma grammatikai, illetőleg szemantikai leírása és stilisztikai minősítése. Mindennek eredményét a szerző hat fejezetben közli.

Az első két fejezetet (A közlésformák és A szabad függő beszéd használatának feltételei), valamint a színpadi párbeszédet tárgyaló negyediket (A színművek stílusa) egybevonhatjuk, minthogy mindegyikben közös a vizsgálati jelenség: a szabad függő beszéd. S hogy a szerző ezt a közlésformát ekkora előnyben részesíti, jól bizonyítja, hogy szerinte ez Móricznál elsődleges értékű stíluseszköz. Valóban jól láttatja azt, hogy az előző visszaadására törekvő Móricz a bántó nyelvi naturalizmust csak úgy kerülhette el, hogy gyakran élt ezzel az egyenes és a függő beszédet egyesítő közlésformával. Szüksége volt erre Móricznak a nála gyakori vívódó, eszmélkedő hősök jellegzetes belső monológjának megszerkesztéséhez is.

A harmadik fejezet Móricz stílusának impresszionista jegyeiről szól. A legfontosabbnak, legjellegzetesebbnek a nominális stílust tartja azzal az elsődleges szerepével, hogy széttördeli a szabályos kompozíciót, és hogy asszociatív kapcsolatokra épít. A nominális stílust összekapcsolja a pointillista módszerrel, az értelmező és elliptikus szerkezetekkel, az erős érzelmi tartalmat kifejező elvont főnevek és a színnevek használatával.

Az ötödik fejezetben két jelenséget tárgyal: a tájnyelvet és az archaizálást. A tájnyelvi elemek felhasználását a Móriczra annyira jellemző beszédszerűséghez köti, és azt is kimutatja, hogy elsősorban a paraszti beszélők ábrázolásában jellegzetes. Az archaizálásról szóló részben a gazdag adatanyag elemzése során sokatmondó stilisztikai minősítéseket fogalmaz meg.

Külön szint jelent Móricz stílusának leírásában a nem grammatikai, hanem szemantikai jellegű, a képalkotásról szóló (hatodik) fejezet. A képek tipizálása érdekes alfejezet (de az itt megfigyelhető szemponttörést is jeleznünk kell). A képanyag vizsgálata alapján arra a következtetésre jut, hogy Móricz „egyre inkább a falusi életből meríti hasonlatait”.

Figyelemre méltó az Összegezés című, önálló egységnek tekinthető hetedik fejezet. Itt a szerző vizsgálatainak eredményeit úgy összegezi, hogy ezek alapján Móricz stílustörténeti eredményeit méltathassa. Legnagyobb érdemét abban látja, hogy „képes volt a belső lelki tartalmakat közvetítő, a vívódó hősöket ábrázoló regényforma korszerű nyelvét megalkotni”.

Szabó Zoltán

Herényi István: Alsóőr genealógiája.

Kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. Budapest, 1982. 128 l. (Magyar Névtani Dolgozatok 24.)

Alsóőr annak a néhány magyar falunak egyike, amelyet 1921-ben a trianoni békeszerződés Ausztriához csatolt. A nemzetiséggé vált magyarság még őrzi nyelvét és kultúráját, de a vegyesházasságok, a generációváltás, a művelődés, iskolázás jelenlegi formái egyaránt az asszimiláció irányába hatnak. Ezért különösen fontos minden olyan hungarológiai tanulmány, amely e települések múltjával és jelenével foglalkozik. Közéjük tartozik Herényi István műve is, mely szerencsésen kapcsolja össze a családtörténeti és névtörténeti szempontokat. Nem a nemesi őskeresés újdonsült művéről van szó, hiszen az 1953. január 1-én kezdődő alsóőri születési anyakönyv minden személye helyet kapott az adattár leszármazási táblázataiban. Ez az adattár képezi a könyv legterjedelmesebb s nyilván legértékesebb részét: 122 család teljes, legújabb kori történetét a házassági és születési adatok tükrében.

Juhász Dezső

Horváth Máttyás: A magyar mint a társadalmi környezet nyelve tanításának módszertana.

Tankönyvpótló jegyzet. Kiadja: Filozofski Fakultet / Bölcsészettudományi Kar. Novi Sad / Újvidék, 1982. 202 l.

Jugoszláviában, ahol több nemzet, nemzetiség él együtt, egymás jobb megértése érdekében lehetőség van arra, hogy az iskolában a tanuló megtanulja anyanyelvén kívül a társadalmi környezetben használt másik nyelvet is. A környezet nyelve, a magyar nyelv a társadalmi érintkezés eszköze a Vajdaságban a szerb-horvát anyanyelvűek számára.

A magyar mint idegen nyelv iskolai tanítása egyedülálló jelenség az oktatási rendszerekben. Külföldi tapasztalatok is csak a felnőttképzés szintjén születtek. A magyar mint környezeti nyelv oktatásának legfontosabb feladata a nyelvhasználat jártasságainak és készségeinek fejlesztése. Ehhez a munkához kíván segítséget adni Horváth Máttyás könyve.

A könyv első három fejezete a módszertani kutatómunkáról szól, a 4. fejezet pedig röviden áttekinti az idegen nyelvek tanításának történeti fejlődését. Ezután foglalkozik a szerző a magyartanítás kérdéseivel. Feltárja az anyanyelv és a magyar mint környezeti nyelv tanulásának azonos és eltérő vonásait, bemutatja, hogyan használható fel a nyelvi laboratórium a kiejtés tanításában. Ír a szókincs, a nyelvtan tanításáról és a beszédgyakorlatok nyújtotta lehetőségekről. Megismertet az írás, olvasás, fogalmazás és fordítás tanításának feladataival. Számba veszi az egyes tanítási órátípusokat és a szemléltetés lehetőségeit. Javaslatokat tesz a tanítási órán kívüli nyelvtanulásra és segítséget ad a magyartanítás tervezéséhez.

A könyvet irodalomjegyzék zárja.

Molnár Ildikó

Humán tudományok, oktatástechnika, tantárgypedagógia, pedagógia, pszichológia, közművelődés.

A XV. Országos Tudományos Diákköri Konferencia nívódíjas pályamunkái II. Összeállította: Grossschmidt Péter, Haid Katalin, Németh András. Kiadja a Művelődési Minisztérium Tudományszervezési és Informatikai Intézete. Budapest, 1982. 588 l.

A szegedi József Attila Tudományegyetem adott helyet az 1981. március 31-től április 3-ig tartó XV. Országos Tudományos Diákköri Konferenciának.

A Művelődési Minisztérium két vastkos kötetben tette közzé a nívódíjas pályamunkákat. A II. kötetben találjuk meg a humán tudományokból készült, így a magyar nyelvészeti pályamunkákat is.

Mondattani jelenségeket 5 dolgozatban vizsgáltak, angol–magyar, orosz–magyar összehasonlító elemzéssel 4, névészeti, nyelvjárási témával 3, finnugor nyelvi jelenségekkel 2, gyermek- és dajkanyelvi, valamint szövegtani vizsgálatl 1–1 nívódíjas pályamunka foglalkozott.

Polónyi Szűcs Szilárd

Jelentéselemzések – a dictum körében.

Kiadja az ELTE Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszéke. Budapest, 1982. 392 l. (A „Nyelvi mozgásformák dialektikája” kutatócsoport munkái 1.)

A tanulmánykötet az ELTE Bölcsészkarának Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékén 1981 óta működő kutatócsoport munkája. Egy tervbe vett – a Magyar Nyelv Értelmező Szótára igeállományának a fokozatos feldolgozását célzó – sorozat első kötete.

A munka négy fiatal kutató: Kelemen Sándor, Ladányi Mária, Spannraft Marcellin és Hídvégi Zoltán *jelentéselemzéseit* tartalmazza. A dolgozatok a kiválasztott igék (ígei poliszémák) jelentésszerkezetét tárják fel. Az igék tulajdonképpeni és metaforikus jelentései közötti összefüggéseket elemzik, majd a felderített összefüggéseket, konstrukciós folyamatokat a kapcsolatok sajátos természetének megfelelően ábrázolják. Az elemzések feleletet keresnek arra a kérdésre is, hogy az igék jelentéséről – különböző jelentéseik ellenére – miért rendelkezünk egységes tudattal.

E kollektív kutatás feladata tehát a mai magyar nyelv belső, rendszerszerű (szintaktikai és szemantikai) összefüggéseinek pontos, egyre mélyebbre hatoló feltérképezése és tudatosítása. Ezek az összefüggések a nyelvhasználatban öntudatlanul működnek, és – végső soron – a nyelvi megértést teszik lehetővé.

A kutatócsoport tudományos vezetője Zsilka János. Kutatásai a nyelv specifikus – a logikaival nem egybeeső – rendszerének a feltárására irányulnak, s a nyelvi rendszer működését ellentett mozgások (konkrét → általános és általános → konkrét) egységében ragadja meg.

A kutatócsoport az általa kidolgozott vizsgálati módszert követi. Ez a módszer azonban a fiatal kutatók munkája nyomán, az itt vizsgált jelentések sajátos természetének megfelelően maga is alakul.

Figyelemre méltó előrelépést jelent a kötet például az igei szinonimitás vizsgálatában (Ladányi Mária, Spannraft Marcellin és Hídvégi Zoltán munkájában), új megvilágításba kerül a magyar igenem kérdése a *lapít/lapul* igék elemzése kapcsán (Kelemen Sándor dolgozatában) stb.

A figyelmes olvasónak észre kell vennie, hogy a kötetben a hipotetikus jelentés fogalma nem egyértelmű: Hídvégi Zoltán ezt a fogalmat másképpen fejti ki, mint a többiek. Ámde ez az ellentmondás magát az olvasót is a hipotetikus jelentés ismételt végiggondolására, az itt felvetődött kérdések további vizsgálatára ösztönzi.

Az igei jelentések, azaz az igék által meghatározott szerkezetek, a mondatok a szubjektumon kívül levő objektív valóságösszefüggések különböző fajtáit ábrázolják. Egyúttal azonban mindig kifejezik a beszélő viszonyát is a közölt tényálláshoz.

A kutatócsoport ebben a kötetben a *dictum* köréhez tartozó igei jelentéseket vizsgál. A nyelvi modalitás kérdéseivel következő kötetük foglalkozik.

Horváth Katalin

Kiss Jenő: Fejezetek a mihályi nyelvjárás mondattanából.

Kiadja a Magyar Nyelvtudományi Társaság. Budapest, 1982. 93 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 164.)

A nyelvjárások mondattani vizsgálata mindeddig eléggé elhanyagolt területe volt a magyar dialektológiai kutatásoknak. Magyarázható ez azzal, hogy rendkívül nehéz, sok elvi és módszertani vitás kérdést kell tisztázni először a kutatónak, s igen fáradságos, rengeteg időt és energiát fölemésztő gyűjtő-lejegyző-rendszerező munkát kell végeznie.

A kötet első része általános kérdésekről szól. Megállapítja, hogy elsősorban az eltűnő, visszaszoruló jelenségek megmentése a főadata a jelen dialektológusának.

A bemutatás, leírás módszerének a megválasztásában a kifejezésmódok alakjának vagy funkciójának előtérbeállítása között kell döntenie a kutatónak. A szerző a funkcióból való kiindulást tartja célravezetőbbnek.

A mondattani gyűjtés módszertanáról szóló fejezet hangsúlyozza a passzív gyűjtés elsőbbségét, a jó szövegfölvételeket, s csak végszükségben javasolja a kérdőíves gyűjtéssel való anyagkiegészítést. Tudománytörténetileg fontos rész szól az eddigi – meglehetősen gyér számú – hasonló igényű, mondattani szempontú nyelvjárási kutatásokról. Kutatja az érdektelenség okait is.

A kötet második része a vizsgált nyelvjárást mutatja be röviden, leírja az anyaggyűjtés és -közlés módszereit.

A harmadik rész a legterjedelmesebb, amely a tulajdonképpeni földolgozás, az egyes jelenségek aprólékos és példákkal kiválóan illusztrált bemutatása.

Az alany, állítmány, tárgy, különféle határozók és jelzők módszeres bemutatása után a sajátos egyezéstípusokról olvashatunk itt. Az összetett mondatokról szóló terjedelmes rész egyenként veszi sorra a mondattípusokat, s valamennyinek megadja a nyelvjárásban használt legfontosabb jellemzőit (utaló szavak, kötőszók), azok gyakoriságát vagy éppen hiányát. A mondatátszövések és a szövegszerkesztés helyi saját-

ságainak bemutatása zárja ezt a részt. A továbbiakban kitér még a fejezet a nyelvszociológiai megfigyelések, a köz- és irodalmi nyelv valamint a nyelvjárás kontrasztív vizsgálata eredményeinek leírására.

A negyedik nagy egység szövegeket közöl a nyelvjárásból fonematikus lejegyzésben. Német nyelvű összefoglaló zárja a munkát.

Hajdú Mihály

Kiss Jenő: A rábaközi Mihályi nyelvjárásának hang- és alaktana.
Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 212 l.

A korszerű nyelvjárasi monográfiák szakirodalmunk adósságai közé tartoznak. Kiss Jenő munkája ebből kíván törleszteni.

Munkája, amely szülőfalujának hang- és alaktanát tárgyalja, a téma voltaképpeni feldolgozása előtt széles körű szakirodalmi ismeretekre támaszkodó elvi és módszertani kérdéseket fejteget. Szó esik a grammatikakutatás és nyelvjárás-leírás, szinkronia és diakronia valamint a nyelvszociológia szempontjainak érvényesítéséről. Tárgyalja a nyelvjárasi monográfiák problematikáját, a fonémagyakoriság leírásának kérdéseit és a nyelvjárasi anyaggyűjtésről és anyagközlésről is részletesen szól.

A hangtant tárgyaló részben ismerteti a nyelvjárás fonológiai és fonetikai rendszerét, a fonémák asszociatív összefüggéseit és a fonémák gyakoriságát. A morfonológiai részben szól a szóelemek termékenységéről, gyakoriságáról (tövek, képzők), stílusértékéről, funkciójáról (képzők), a tövel való társulásról (képzők, jelek, ragok) stb. Foglalkozik a toldalékformák szövegbeli gyakoriságával is.

A nyelvszociológiai részben ír a nyelvjárás passzív változatairól, a visszaszorulóban, kihálóban levő, illetőleg a terjedőfélben levő hangtani és alaktani jelenségekről. Vizsgálja a nemzedékek szerepét, a műveltségbeli színvonal, a nemek és a beszédhelyzet hatását a nyelvi megformálásra.

A kötetet adattár egészíti ki. Ebben helyet kapott a fonémagyakoriság alapjául szolgáló korpusz; a származékszavak (válogatás); a korrelációs kapcsolatu származékok; igei és névszói paradigmák; szövegek.

Zelliger Erzsébet

Láncz Irén: Szarvas Gábor.
Forum, Újvidék, 1982. 147 l.

Újabb kismonográfiával lett gazdagabb a nyelvünk tudósainak életét, munkásságát elemző memoárirodalom.

Az elmúlt század végén bontakozott ki az új ortológia, az „a nyelvművelő mozgalom, mely ... a nyelv elemeit védelmezte, és útját kívánta állni az új, de elfogadhatatlan elemek terjedésének és meggyökerezésének”.

E mű szerzője Szarvas Gábor helyét, szerepét keresi ebben a mozgalomban. Nem

életrajzot, hanem „munkarajzot” írt; életrajzi adatai közül csak azokat említi meg, amelyek hatással voltak nyelvtudósi munkásságára. Vitacikkeiből, apróbb írásaiból kívánja szintetizálni Szarvas nézeteit, véleményét. Számos – Szarvastól vett – idézettel mutatja meg, hogy a magyar nyelvtudomány milyen sokat köszönhet neki, hiszen „a magyar nyelvet közüggvé tette, és hozzájárult ahhoz, hogy a magyar nyelvtudomány megtalálta helyét a tudományok organizmusában”.

Az Állomások című fejezetben 1832. március 22-től, születésétől kíséri a bajai céhbeli kovács gyermekének útját. Iskolái, tanárai, nevelősködése, vágyai, tanárkodása, szépirodalmi érdeklődése, lapszerkesztő tevékenysége, a nyelvhasznítókkal való ellentéte, irtózása a „halzsíros atyafiság”-tól kerül elő a lapokon. 1867-ben a Magyartalanságok című munkájában támadja a neológia új hulláma képviselőinek nyelvrontó munkásságát, az idegenszerűségeket. Hamarosan a magyar igeidőkkel, a nyelvrokonsággal, az irodalmi és a népnyelvvel, a bibliafordításokkal foglalkozik. Phaedrus-t fordít, fordítói tanácsokat, nyelvészeti magyarázatokat ad.

1869-től Pesten tanár, 1871-től az MTA levelező tagja. Ellenőrzi, védi nyelvünket a torzításoktól, orvosolni akarja az eddigi nyelvrontásokat. Az 1872. január 15-én megjelenő Magyar Nyelvört szerkeszti. A helyesírással, a helyes kiejtéssel, az idegen szavakkal foglalkozik. A nyelvjárások, az egyes szakterületek, a magyar nyelvvel foglalkozó kiadványok, az iskolai nyelvtanok nyelvét vizsgálja, a Nyelvemléktár kiadását sürgeti. 1874-ben tanácskozássra hívja a nyelv barátait, hogy vegyenek részt a nyelvi hibák bemutatásában, a helyes magyar nyelv körvonalazásában. Mintája a régi nyelv; bizonyítja, hogy ellenfelei az új szavak megalkotásakor nem tartották tiszteletben a nyelv törvényeit. Támadja a „neológiai kurjantások”-at. Csatázik a költői újítások mellett kardoskodókkal. 1879-től nem lát, segítséggel képes csak dolgozni. Állást foglal a nyelvújítás ügyében: elismeri dicsérendő eredményeit, a pótolhatatlan új szavakat. 1881-től nyugdíjas. 1884-től az MTA rendes tagja. Sürgeti a Magyar Nyelvtörténeti Szótár kiadását, nyelvemlékeket dolgoz fel, szerkeszti a szótárt. Munkásságának fontos fejezete az eredeti és jövevényszavainkkal való foglalkozás. A sajtó, az egyházi irodalom és a jog nyelvezetét vizsgálja. 1890-ben királyi tanácsosi címet kap. 1895 október 12-én hajtja fejét örök álomra.

A szerző végül egy rövid fejezetben vizsgálja a kortársak és az utókor Szarvas Gábor munkásságáról alkotott véleményét.

Polónyi Szűcs Szilárd

Lotz János: Az igék alakja a Jókai-Kódexben.

Kiadja a Magyar Nyelvtudományi Társaság. Budapest, 1982. 36 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 165.)

A dolgozat a szerzőnek 1935-ben készült tanári szakdolgozata. Ez 1938-ban jelent meg ugyan Budapesten, de csak kis példányszámban a Stockholmi Magyar Intézet sorozatában. A munka így napjainkra úgyszólván hozzáférhetetlen lett; újra való megjelentetését ez tette szükségessé.

A dolgozatban a Jókai. igealakjai A. Töcsoportok; B. Végződésük szerint tárgyalat-

nak. Az igetöveket öt csoportra (= típusra) osztja a szerző: 1. állandó tövű igék (*kér-ek; vár: vár-ok*); 2. hangzóvesztő tövek (*jegyez ~ jegyz-i; vádol ~ vádl-ana*); 3. *v* tövű igék – az alábbi csoportokkal: a) tiszta *v* tövek (*jő*); b) *sz-v* tövek; ez tovább csoportosítva: egytagú tövek (*tesz, vesz, lesz; hisz, visz; eszik, iszik; ósz/ik*), többtagú tövek (*alszik, fekszik, nyugszik; esküszik, haragszik, hírheszik, sebheszik, szerkeszik*); 4. változó tövek (*van, megy*); 5. hangváltoztató tövek (*hala ~ holt, kele ~ költ*); A végződés vizsgálatát minden toldalékcsoportban a tövekhez való kapcsolat alapján történik az alábbi rendszerben: módjelek; időjelek; tárgy-, személy- és számjelek; összetett igealakok rendszere.

A dolgozat egyetlen lényeges ponton tér el az 1938-as kiadáshoz képest: a *-lak/-lek* itt nem a tárgyas alakok között szerepel, hanem „bennfoglaló alak” néven „az általános (»alanyi«) kategória egyik, csak az egyes szám első személyben meglévő oppozíciójának tagja”.

Igen öröndetes dolog, hogy a Magyar Nyelvtudományi Társaság ezt a tudománytörténet számára is fontos munkát a kutatás számára hozzáférhetővé tette. Köszönet illeti *P. Balázs Jánost* a megjelenetés érdekében végzett lelkiismeretes munkájáért.

Zelliger Erzsébet

Magyar Személynévi Adattárak 43–50.

Kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége. Budapest, 1982.

A Magyar Személynévi Adattárak című sorozatnak 1982-es évmegjelöléssel 8 fürete jelent meg. Ezek sorrendben a következők: Berzsényiné Huszár Melinda: Ráckeve keresztnevei (1801–1950). (43. sz. 86 l.); Dobosy László: Az ózdi járás 40 településének ragadványnevei. (44. sz. 144 l.); Barthas József: Pusztina személynevei. (45. sz. 51 l.); Fercsik Erzsébet: Hévizgyörk mai család- és ragadványnevei. (46. sz. 55 l.); Szabóné Szakali Ágnes: Jánoshida ragadványnevei. (47. sz. 27 l.); Horváth Olga: Csörötnek személynevei. (48. sz. 80 l.); Rácz Sándor: Földeák ragadványnevei. (49. sz. 190 l.); Ördög Ferenc: Gyulaj keresztnevei (1738–1960). (50. sz. 46 l.). Az alábbiakban tematikus csoportokban ismertetjük a füzeteket.

Két szerző, Horváth Olga és Barthas József vállalkozott arra, hogy egy-egy község (Csörötnek és Pusztina) teljes személynévanyagát bemutassa. Horváth Olga az 1907–1977-ig terjedő időszakot tette meg vizsgálata tárgyává, míg Barthas József felmérése az 1950-es évek végéről származik. Csörötnek az ország nyugati szélén, az osztrák határtól 10 km-re fekszik, Pusztina pedig Moldvában, a magyarság legkeletibb szórványainak egyike. Mindkét munka áttekinti a családnévállományt, az ezt kiegészítő ragadványneveket (illetve megkülönböztető neveket), valamint a keresztnévadáást és a keresztnevek becéző alakjait. Mivel Horváth Olga nagyobb időintervallumot vizsgál, módja van arra is, hogy a keresztnevek és becéző nevek korcsoportok szerinti megoszlását, változását is bemutassa. Ezen kívül kitér még többek között a kettős, hármas keresztnevekre, és érdekes felmérést készít az iskolások körében arról, tetszik-e saját nevük, illetve milyet választanának helyette.

Ugyancsak két füzet foglalkozik a keresztnévdívat változásával: Ördög Ferenc: Gyulaj keresztnévei (1738–1960); Berzsényiné Huszár Melinda: Ráckeve keresztnévei (1801–1950). E vizsgálatok alapvetően diakrón célúak, bár a szerzők által kijelölt arányos időmetszetek természetesen lehetővé teszik a névrendszer különböző szinkrón állapotainak megragadását is. A gyulai anyag 19 éves periódusokra van egyenlően felosztva, a ráckevei pedig 25 évesekre. Gyulaj lakossága túlnyomó többségében katolikus, Ráckeven azonban erős vallási megoszlás található, ezért a három nagyobb felekezet, a katolikus, református és görögkeleti névadást is külön kellett vizsgálni. B. Huszár Melinda 1896-ig, az állami anyakönyvezés megindulásáig követi nyomon e három vonalat, utána összevontan vizsgálja a névadást. (Az 1896 előtti időszakok összevont statisztikái is megtalálhatók.) A korszakok egymásutánjában közölt névgyakorisági sorrendeket mindkét műben a nevek betűrendjét alapul vevő áttekintő táblázatok követik. Az adattárak külön vizsgálják a férfi- és női neveket; az előfordulási számok mellett %-ban kifejezett részesezési arányok olvashatók.

Négy kiadvány tárgyal ragadványneveket, Dobosy László, Fercsik Erzsébet, Szabóné Szakali Ágnes és Rácz Sándor munkái. Ez a nagyobb arány talán nem a véletlen műve. Névtudományunk legfőbb feladata ugyanis jelenleg még mindig a szóbeli nevek gyűjtése, a leletmentés. Míg a családnevek és keresztnévek fennmaradnak az anyakönyvekben, hivatalos nyilvántartásokban, addig a ragadványnevek (és becenevek) legfeljebb csak szórványosan. Ezért az önzetlen gyűjtőket, diákokat, tanárokat, néprajzosokat, honismereti szakkörösöket stb. csak dicséret és elismerés illeti, hogy legtöbbször minden díjazás nélkül, nem kevés fáradsággal gyarapítják nyelvtudományunk adattárát. E gyűjtemények többnyire már meghatározott szempontok – főleg a névadás indítékai – szerint osztályozva közlik a neveket. Kivételt képez Rácz Sándor Földeák ragadványnevei című munkája, amely a betűrendes formát választja, de az osztályozás hiányát bőven pótolja a gyűjtésnek az átlagot magasan meghaladó alapossága, bősége. Az „osztályozó” adattárak természetesen a kezelhetőség érdekében betűrendes mutatót is adnak. Több munka tartalmaz utalásokat vagy külön fejezeteket a ragadványnevek életéről, egyéb tartalmi, formai jellegzetességeiről vagy a családnevekhez való viszonyukról, pl. Fercsik Erzsébet és Dobosy László dolgozata.

Juhász Dezső

Magyarország földrajzínév-tára. I. Fontosabb domborzati, táj- és víznevek.

Szerkesztette: Földi Ervin. Kiadja a Kartográfiai Vállalat. Második, átdolgozott kiadás. Budapest, 1982. 421. + 1 térk.

Több mint tíz évvel ezelőtt jelent meg egy szerény kis füzetke a MÉM Országos Földügyi és Térképészeti Hivatalának kiadásában (Bp., 1971.), amely ugyancsak az ország „fontosabb” domborzati, táj- és vízneveit sorolta föl. Az akkori anyag bővítése nagyon szükséges és hasznos munka volt, de még így is csak a *fontosabb* neveket tartalmazza a füzet.

Ezek ellenére természetesen az összeállítás igen jó segédeszköz a magyar nyelv, a magyar helynevek kutatói számára is, s a hivatalos névhasználatnak pedig alapvető kézikönyve.

A munka két nagy részből áll. Az első egy betűrendes adattár, amely a hivatalos neveket tünteti föl. Ezek a névformák most már kötelező használatra emelkedtek minden hivatalos iratban, publikálásra szánt munkában. Ezt a hivatalos nevet kiegészítő adatok követik. Első adat az objektum rövidített megnevezése, típusa, amit követnek a lokalizálás adatai: táj, megye, illetőleg tájak, megyék megnevezése, ahol a név által meghatározott objektum fekszik.

Az adatok második csoportjába a földrajzi objektumok típusaiként különböző tények tartoznak. Vízfolyásoknál az eredet és a befogadás helye, hegyek, dombok, barlangok, mocsarak, tavak esetében a pontos helymegjelölés a mellette levő helység nevével. Hegyeknél, domboknál a magasság is szerepel.

A harmadik csoport a legfontosabb a névkutatók számára, mert itt találjuk felsorolva a hivatalos névnek az esetleges népi vagy régi névváltozatait. Nem ritka némely esetben a 6–8 névváltozat felsorolása sem, s ezáltal igen gazdag adattárát kapjuk a népi elnevezéseknek is.

Végül a mellékelt térképre vonatkozó keresőbetűk és -számok zárják le a névcikket.

A könyv második része névmutató, s azokat a neveket tartalmazza betűrendben, amelyek nem hivatalos névformák, hanem az egyes objektumok egy részére vagy egészére vonatkozó névváltozatok. Tehát itt kell keresnünk azokat a népi, vagy régebbi neveket, amelyeket nem tettek hivatalossá, s amelyek lassú kihalása, a névkincsből való kivészése várható a közeljövőben.

Hajdú Mihály

Mészöly Gedeon: Népünk és nyelvünk.

Válogatott tanulmányok. Válogatta és szerkesztette Szathmári István. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1982. 612 l.

Mészöly Gedeonnak, a kiváló nyelvtörténésznek ma már nehezen hozzáférhető írásaiból ad válogatást a kötet, amelyet a szerkesztő Szathmári István Mészöly életpályáját bemutató és értékelő tanulmánya vezet be. Az előszóból megtudjuk, hogy a könyv címadása nem véletlen, ugyanezzel a címmel indította Mészöly 1929-ben szegedi folyóiratát. Ez az elnevezés szabta meg a folyóirat szerkesztőjének „...egész szemléletét, alkotói módszerét és teljes életművét”.

A szerkesztő a dolgozatokat három fő tárgykörbe sorolja. Az I. részben a szavaink eredetéről, történetéről írott tanulmányok kaptak helyet. Olvashatunk a *fakó*, a *cserény*, a *hit*, az *esküszik*, a *csalfa*, az *iszonyú* szó eredetéről, a *húr*, *hurka*, *hurok* szavak kapcsolatáról, *Székesfehérvár* nevének kialakulásáról. Nyomon követhetjük a háború szó társadalomtörténeti vonatkozású jelentésfejlődését és megismerhetjük az ugor kori vadászat és sámánosság magyar szókincsbeli emlékeit. A Juhász Gyula darvadozása és Petőfi rónája című írás jól példázza, hogy az avatott kezű nyelvész hogyan tárja fel „egy-egy szónak a költői nyelvben észlelhető hangulattörténetét”.

A II. rész a hang-, alak- és mondattani jelenségek története, tulajdonképpen „magyarozó séta” az »ómagyar szövegek« világában. Mészöly egyetemi segédkönyvnek szánta tanulmányait Anonymus (P. mester) krónikájáról, a Halotti Beszédről és az

Ómagyar Mária-siralomról. Mivel nagyon fontosnak tartja a szerző a vizsgálódások során a latin eredetivel való egybevetést, ezért megtalálható a segédkönyvben a latin eredeti, illetve a latin forrás, ennek szó szerinti fordítása mai magyarsággal és egykorú kiejtés szerint a betűk mai hangértékével és a betű szerinti eredeti. Majd következnek soronként a nyelvtörténeti magyarázatok, tanulságok. Terítékre kerülnek a hangtörténet, a szótörténet, az etimológia, az alaktan és a mondattan legfontosabb kérdései, de olvashatunk névtani, történeti, néprajzi és művelődéstörténeti fejtegetéseket is. Különösen érdekesek a kitérők, pl.: a ló szó eredetéről és jelentéstörténetéről írott rész, amelyben nyelvi adatokkal bizonyítja Mészöly Gedeon, hogy „az előmagyarok még a török hatás előtt lettek nagy lótenyésztőkké”, vagy pl.: az Ormánság földrajzi név megfejtése. Tanulmánya végén hangsúlyozza, hogy a Halotti Beszéd szerzője mestere volt a magyar prózának, az Ómagyar Mária-siralom szerzője pedig művésze volt a magyar versnek.

A III. rész az Irodalom, stílus, fordítás címet kapta. E fejezet figyelemre méltó írása a „tabajdi gatyás költőnek”, Mészöly földijének, Kis Bátori Józsefnek a bemutatása. Érdekes dolgozat hívja fel a figyelmet a szitkok, átkok, káromkodások történeti vizsgálatának jelentőségére. Két tanulmány (A magyar Racine-fordítás kérdéseiről és Az Odisszea magyarra fordításának módszere) a szerző műfordításról vallott nézeteit tárja elénk. Szemléletesen indokolja Mészöly, hogy miért fordította Racine hím- és nőrímes alexandrinjait magyarra tíz-tizenegy szótagos sorokban (ötös és hatodfeles jambusokban) és az Odüsszea hexameterait felező tizenkettésekben.

A Függelékben a válogatás, az elrendezés elveiről, és a szöveggözlés módjáról olvashatunk. A kötetet Mészöly Gedeon megjelent munkáinak jegyzéke – Péter László összeállítása – zárja.

Molnár Ildikó

Mező András: A magyar hivatalos helységnévadás.

Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 407 l. (Nyelvészeti Tanulmányok 22.)

A magyar településnevek kutatásával régóta foglalkozik eredményesen a magyar nyelvtudomány, azon belül a névtudomány. A mesterséges helynevek kialakulásával, névváltoztatásokkal, a nevek megállapításának kérdéskörével viszont még mindeddig nem foglalkoztak behatóan.

A mű első része a hivatalos név fogalmát tisztázza. A mesterséges neveket a névadók szerint két csoportba osztja: hatósági nevek, amelyeket jogi testületek tudatosan alkotnak, és nem jogi testülettől származó, vagyis ismert személyhez kötődő nevek. Végül a népi (közösségi) és hivatalos nevek közötti különbségeket és egybeeséseket tisztázza a szerző.

A második részben a hivatalos helységnévadás korszakait ismerteti Mező András. Az 1898-ig tartó időszakot rendszertelen, az utána következő kort pedig rendszeres helységnévadásnak nevezi.

A rendszertelen névadás első szakaszában, amely a XVIII. századtól 1873-ig tart, az új községek egyéni elnevezései a jellemzők. Az állam ekkor még nem szólt bele a településnevek életébe.

A rendszertelen névadás második korszaka 1873-tól 1898-ig tartott. Új községnevek kisebb számban keletkeztek már ekkor.

A rendszeres helységnévadásnak nevezett második nagy korszakot kisebb egységekre osztja a szerző, s ezek közül kétségtelenül a legfontosabb az első időszak, az 1898-tól 1912-ig terjedő tizennégy esztendő. Ekkor alakult és végezte munkáját a törzskönyvbizottság, amely nagy körültekintéssel az akkori Magyarország 63 vármegyéjének minden egyes települését megkérdezte nevének hivatalos helyen, a népnyelvben, idegen ajkúak körében használatos alakjairól, régi, történeti följegyzéseiről, esetleges névváltoztatási szándékáról. Több, mint 12 000 község nevét tárgyalta meg a bizottság, s több, mint négyezernek a nevét változtatta meg.

A könyv a továbbiakban ismerteti a bizottság névjóváhagyásának és névváltoztatásának a szempontjait, módszereit, amelyek között jelentős helyet foglalt el a magyarosság, történetiség és a helyesírásbeli egység.

A különböző úton létrejött névváltoztatásokról szemléletes táblázat tájékoztat bennünket a könyv 265. lapján.

A rendszeres helységnévadás második időszakát, amely 1912-től 1919-ig tartott a „módosítások szakaszá”-nak nevezi a szerző. Külön fejezet foglalkozik a Tanácsköztársaság névadásával. A két világháború közötti névadás (1919–1939) tulajdonképpen csak 140 községet érintett.

A második világháború alatt (1939–1944) 196 névváltoztatás történt, aminek nagyobb része (166) települések egyesüléséből adódott, s csupán 14 esetben került sor új község alakítására, vagyis valóságos névadásra. Külön foglalkozik a szerző a Bukovinából áttelepített székelyek régi lakóhelyük nevének Bácskába való vándoroltatásával. A háború utáni időszakot (1945–1954) az „ideológiai ellenhatás” korának nevezi a könyv, amikor a Király-, Herceg-, Püspök-, Érsek- stb. előtagú helyneveket igyekeztek mindenáron megváltoztatni, de a Nemes- előtag elhagyására is számos példát nyújt. Ma is tartó korszakunk a „centralizált hivatalos névadás kora”, amely mind a történettudomány, mind pedig a nyelvtudomány segítségét mellőzve kizárólag hivatali szervekre bízta a névváltoztatás előkészítését, és jóváhagyását az Elnöki Tanácsra ruházta.

A könyv jelentős részét foglalja el a nagyon pontos és aprólékos Helynévmutató.

Hajdú Mihály

Mikó Pálné: Márton József a magyar nyelvért.

Kiadja az Eötvös Loránd Tudományegyetem. Budapest, 1982. 120 l. (A nyelvtudomány és a nyelvoktatás műhelyéből 1.)

A tanulmány szerzője a magyar nyelvtörténet olyan alakjával foglalkozik, akinek – rendkívüli sokoldalúsága miatt: szótáríró, lapszerkesztő-újságíró, térképész volt – éppen nyelvészeti munkássága a legfeldolgozatlanabb.

Az I. fejezet Márton életét, műveinek teljes bibliográfiáját ismerteti. Ezután a nyelvvizsgálat elméletét, „a” nyelv, a nyelvek, a nemzeti nyelv témakörét tárgyalja a szerző, miközben képet ad a felvilágosodás korabeli nyelvtudományról. Majd Márton nyelvtanait, a magyar nyelv leírását, a nyelvtant és a nyelvhasználatot vizsgálja alaposan

és részletességgel. A IV. fejezet a nyelvkönyvek tananyagáról szól, végül a nyelvelsajátítás módszereiről tesz vallomást. Az összefoglalást gondosan összeállított, gazdag irodalomjegyzék követi.

Polónyi Szűcs Szilárd

Mollay Károly: Német–magyar nyelvi érintkezések a XVI. század végéig.
Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 644 l. (Nyelvészeti Tanulmányok 23.)

A 70-es évek folyamán két könyv is készült, mely a német–magyar nyelvi érintkezés különböző időben jelentkező problematikájával foglalkozik. 1978-ban jelent meg *Horváth Mária* könyve (Német elemek a 17. század magyar nyelvében), 1982-ben pedig Mollay Károlyé. A két dolgozat csaknem teljes áttekintést ad a magyar nyelvet első sorban a szókincs területén ért német hatásról. Ha röviden jellemezni kívánnánk a két könyvet, azt mondhatnánk, hogy Horváth elsősorban a nyelvész-etimológus, Mollay pedig az írástörténész–kultúrtörténész–etimológus alapállásból vizsgálja anyagát. Mindez természetes is Mollaynál, hiszen – anyagából következően – elsősorban írástörténeti, település- és kultúrtörténeti tényezőkkel kellett számolnia a szavak eredetnek, átvételük körülményeinek megállapítása során.

Mollay könyvének első részében a német jövevényszó-kutatásunk történetét és problematikáját vizsgálja. Alapelve, hogy a hagyományos és sokáig egyeduralkodó „szótárforgató etimologizálást” a „forrásolvasó etimologizálásnak” kell felváltania. Ez természetesen igen lassú, aprólékos, de nem nélkülözhető alapkutatót jelent, melynek során külön figyelembe kell venni a források grafematikai jellegzetességeit.

Könyve második részében a szerző a német–magyar nyelvi érintkezések történeti hátterét vizsgálja: milyen nyelvi és kulturális érintkezések történtek az általa javasolt korszakoláson belül. Az első korszakot (862–1060) az egyházi és udvari műveltség köréből származó ófelnémet jövevényszavak jellemzik leginkább. A második korszak (1061–1342) a hazai németiség első tömeges bevándorlásának kora. Ezt főképpen a *Németi* nevű falvak elterjedése mutatja. Az átvett szókészletben ekkor is jelentős még az udvari és az egyházi kultúra szavainak száma, ám számos egyéb, foglalkozásra, építkezésre, öltözködésre vonatkozó átvételt is megfigyelhetünk. E korszak tárgyalása során vizsgálja meg Mollay az 1153. évi pannonhalmi oklevelet. E levél kapcsán számos kitűnő, főként a grafematikát és a történeti földrajzot illető megállapítást tesz, bár van néhány nem kellően megalapozott kijelentése is.

A harmadik korszakban (1342–1686) a hazai német írásbeliség kialakulását tárgyalja. E korszakban ugrásszerűen megnőnek a városi polgárság életformájával összefüggő német átvételek. A szerző kiemeli e korszakban a városokat, nézete szerint itt keresendő a német–magyar nyelvi érintkezések súlypontja.

Könyve harmadik részében a szerző a kétnyelvűség kérdését tárgyalja, hangjelölési és hangtani megfigyeléseket tesz. Könyvének ez és a negyedik, a szavak etimológiáját szócikkekben tárgyaló része a leginkább nyelvészeti jellegű. Gazdag tárgyi és kultúrtör-

téneti műveltséggel tárja elénk szóeredzetéseit, módszerének reprezentáns példája az *érsek* szó.

Mollay könyve fontos kézikönyv minden további etimológiai jellegű munkához.

Hegedüs Attila

Papp György: Kanizsa és környéke földrajzi neveinek adattára I.

Újvidék, 1982. 142 l. (Vajdaság helységeinek földrajzi nevei 8.)

Az előszó tájékoztat a gyűjtés adatlapokkal történő módjáról, előnyeiről és nehézségeiről. Nagy eredménye a munkának, hogy történeti adatokkal is kiegészült, s széles körű kutatásokat végzett a szerző ezeknek a különböző publikációkban elrejtett adatoknak az összegyűjtésére, azonosítására. A közlés módja nem tér el az eddig már megszokottól.

Az adattár tartalmazza a jugoszláviai Adorján (Adorjan), Horgos (Horgoš) és Kanizsa (Kanjiža) helyneveit. A többi község adata (Kishomok, Kispiac, Martonos, Orom, Oromhegyes, Tótfalu, Velebit, Völgyes és Zimonic) valamint a Tisza víznevei a – remélhetőleg – közeljövőben megjelenő második kötetben lesznek benne. Két térkép szemlélteti az anyagot. Egyiken a kanizsai kommuna elhelyezkedése látható a Vajdaságban, a másikon pedig a kanizsai kommuna helységei, egymáshoz való földrajzi viszonyuk, út- és vasúthálózatuk található. Egy igen jelentős melléklet egészíti még ki a kötetet a névanyag felsorolása előtt: az egyes települések nemzetiségi összetételére vonatkozó adatok az 1981. évi összeírás alapján. Ebből megtudjuk, hogy a kommuna 32 529 lakójából 28 414 magyarnak vallotta magát, 2322 szerb, 885 jugoszláv [?], 376 cigány, 171 horvát, 148 román s rajtuk kívül még több kisebb létszámú crnagorai, macedon, szlovén, albán, ruszin, szlovák, urkán stb. anyanyelvű lakos él a területen.

Az adattár nevei a megszokott rendben találhatóak a kötetben. A község névadata után annak történeti előfordulásai, népnyelvi adatai, földrajzi, történeti bemutatása áll.

Az egyes települések nevei köznyelvi alakjukban betűrend szerint követik egymást. A címszó után a népnyelvi ejtésváltozatok következnek mind magyar mind pedig szerb-horvát nyelven. A történeti forrásokban föllelt neveket évszámmal ellátva, rendszerint szövegkörnyezettel együtt közli a szerző. Ezután a helyhatározóragos alakokat kapjuk. Végül az objektum történetére vonatkozó leírás, néprajzi, névtörténeti megjegyzés zárja a névcikket.

Hajdú Mihály

Penavin Olga–Matijevics Lajos: Temerin és környéke földrajzi neveinek adattára.

Újvidék, 1982. 107 l. (Vajdaság helységeinek földrajzi nevei 7.)

A szerzők az előszóban tájékoztatnak a vajdasági (Jugoszlávia) helynévgyűjtés történetéről, a gyűjtött anyag jelentőségéről, fölhasználásának lehetőségeiről, leírják a

gyűjtés és ellenőrzés módszereit. A földolgozás és közzététel módjában az egységességre törekedve követték a szerzők a magyarországi helynévgyűjtő gyakorlatot.

Az adattár előtt két térkép tájékoztat a temerini kommuna elhelyezkedéséről, a hozzá tartozó települések egymáshoz való viszonyáról, vasút- és útvonalairól. Három község helynévadatait tartalmazza az adattár: Járek (Bački Jarak), Szőreg (Sirig) és Temerin (Temerin).

Az eddigi gyakorlatnak megfelelően először a település nevére, a község múltjára vonatkozó adatokat kapjuk, majd a magyar betűrendnek megfelelően, a köznyelvi alakváltozataival állnak címszóként az adatok külön-külön községenként. A köznyelvi forma után a népi ejtésváltozatokat találjuk, először a magyar anyanyelvű lakosság használata szerint, utána a szerb-horvát nyelven beszélők szerint. A magyar népi névnek hol?, honnan?, hová? kérdésre válaszoló ragos alakjai következnek ezután. Végül a jelölt objektum részletes magyarázatát olvashatjuk.

Hajdú Mihály

Schubert, Gabriella: Ungarische Einflüsse in der Terminologie des öffentlichen Lebens der Nachbarsprachen. Osteuropa-Institut an der freien Universität Berlin Balkanologische Veröffentlichungen.

Herausgegeben von Norbert Reiter. Bd. 7. Berlin, 1982. In Kommission bei Otto Harrassowitz. Wiesbaden. 35+696 l.

A jól áttekinthető felépítésű munka két nagy részre tagolódik: előbb I–XXXV-tel számozva a rövidítések feloldása: a teljes szakirodalomjegyzék, a nyelvek és nyelvjárasok rövidítései, más rövidítések és a felhasznált jelek jegyzéke található. A második részben a kérdéskör általános megvilágítása következik. Ezen belül a különböző elméleti kérdés föltevésekre – a „nyelvi kapcsolat”, a „kölcsonzés”, a „nyelvi keveredés”, a „kétnyelvűség”, a hangrendszer, a zöngesség és zöngétlenség, a kiejtésbeli különbségekre, és a különböző szófajok kölcsonzési módjainak tárgyalására – kerül sor, majd hangsúlybeli és jelentéstani vonatkozású megfigyeléseket tesz a szerző. Külön foglalkozik – bár meglehetősen tömören – a szomszéd nyelvekben levő magyar eredetű szóanyag időrendjével.

A könyv derekán az *abszolvál*-tól a *zsidó* szavunkig 351 olyan magyar kifejezés található, amelyek igen gyakran nem egy kelet-közép-európai nyelv szókincsének részévé lettek. Minden egyes szócikk fejléce a vizsgálandó kifejezés mai magyar irodalmi nyelvi (szótári) alakja, ezután a német jelentés, majd az átvevő nyelvbéli alak található, lehetőleg minél pontosabb nyelvjárási lokalizálással, s a szakirodalmi lelőhely pontos meghatározásával.

Szabó T. Ádám

Sinor Dénes kötete, amely Hajdú Péter rövid, méltató bevezetőjével kezdődik, voltaképpen tematikus válogatás a szerző széles körű tudományos munkásságából. Az 1943 és 1976 között írt tizennégy tanulmány kivétel nélkül urál-altaji kérdésekkel foglalkozik, elsősorban az altaji nyelvek felől vizsgálva a problémákat.

Az itt közölt tanulmányok zöme két nagyobb csoportba osztható: etimológiai, illetve alaktani tárgyúak. A hét etimológiai cikk közül öt kifejezetten altaji szavak eredetével foglalkozik (pl. a szarvasmarha-, illetve lónevekkal), egyben 37 uráli–tunguz szóegyeztést egyben, pedig három ősi szót ('húgy' ~ 'csillag' ~ 'köröm') vizsgál. Bár a szerző minden etimológiai tanulmányában utal a vizsgált szavak esetleges uráli megfelelőire, kapcsolataira, az uralista szempontjából mégis a két utóbb említett cikk az izgalmasabb. Nemcsak a bennük található konkrét eredmények miatt, hanem azért is, mert jól mutatják azokat a bonyolult nyelvi összefonódásokat, amelyekkel a magyar, vagy bármely más uráli nyelv ősi szókincsének kutatásakor az eddiginél nagyobb mértékben kell számolni.

A morfológiai tárgyú öt tanulmányban három urál–altaji helyhatározórag, egy sor-számnévképző és néhány többesjel elterjedtségét, használatát, kapcsolatait vizsgálja a szerző. Az „urál–altaji” terminus (mint arra Sinor is utal), e cikkek címében a finn-ugor, szamojéd, török, mongol, tunguz nyelvek összefoglaló közös neve, nem pedig egy rekonstruált alapnyelv elnevezése. Ez Sinornál fontos elvi és módszertani különbségtétel.

Poppe összehasonlító altaji hangtanáról írt észrevételeiben is főként az illusztris altajistának, az altaji nyelvrokonság egyik legszilárdabb hívének rekonstrukciós módszerét kifogásolja. Sinor különösen a rekonstruált („csillagos”) alakok használatát ítéli meg szkeptikusan: „A rekonstruált alakok mértéktelen alkalmazása albiztonság benyomását kelti, s szinte akármelyik szó egybevetését lehetővé teszi.” Egyébként is úgy véli, hogy „...bármilyen genetikai rokonság legmeggyőzőbb bizonyítékát a morfológiának kell szolgáltatnia.” Sinor tehát vitázik (és tegyük hozzá megalapozottan vitázik) a hagyományos nyelvhasználat gyakorlatával, amelyben az etimológia és vele együtt a hangmegfelelések játszották a főszerepet. Fenti megállapítása természetesen nemcsak az altaji, hanem mutatis mutandis az uráli összehasonlító nyelvészetre is érvényes, bár az uralisztikában az etimológia és a rekonstrukció megbízhatóbb eszköznek bizonyult, mint az altajisztikában.

A közölt tanulmányok legfontosabbika a kötet (időrendi) sorrendjében az utolsó előtti (Az uráli és az altaji összehasonlító kutatások mai helyzete), összefoglaló jellege miatt a gyűjtemény elejére vagy végére kívánkozna. Ebben a szerző összefoglalja egyrészt az e tárgyban több mint harminc éven át folytatott kutatásainak konkrét, a jelen kötetben magyarul is publikált eredményeit, másrészt az urál–altaji nyelvhasználatással kapcsolatos általános nézeteit.

Joggal állapítja meg, hogy az urál–altaji kérdésben „... az elért eredmények nagymértékben annak a hipotézisnek a hatása alatt állnak, amelyek a kutatás alapjául szolgálnak.” Ő maga mindig arra törekedett, hogy elfogulatlanul vizsgálja a kérdést, s a kötet olvasása után elfogulatlanságát senki sem vonhatja kétségbe.

Konkrétan ez azt jelenti, hogy nem állítja, de nem is tagadja az urál–altaji, s ezen belül az (altajisták táborát két pártra osztó) altaji nyelvrokonságot. Inkább arra törekszik, hogy az idesorolható öt nyelvcsoporthoz (szamojéd, finnugor, török, mongol, tunguz) közti egyezések (és különbségek) alapos és gondos kutatásával tisztázza e nyelvcsoporthoz közti viszonyokat, amelyek feltétlenül sokkal bonyolultabbak, mint azt jelenlegi ismereteink alapján tudni véljük.

„Meggyőződésem, – írja – hogy az areális nyelvészet iránti növekvő bizalom – jól lehet az sem csodaszor – a kulcs sok problémánk megoldásához. Ha pedig ezt a módszert választjuk, a legelső válaszra váró kérdés az lesz, hogy a kört, amelyen belül az urál–altaji nyelvek elhelyezkednek, nem kellene-e kitágítanunk, s belevonnunk olyan nyelveket is, amelyek hagyományosan nem számítanak urálinak vagy altajinak.” Ő maga mindjárt javasolja is a kör kibővítését a koreaiakkal és a japánokkal.

A recenzens ugyan erős szkepticizmussal szemléli az urál–altaji nyelvek csoportjának ilyen kibővítését, de el kell ismernie, hogy a hagyományosan idesorolt öt nyelvcsoporthoz és kapcsolataikhoz „Sinor-módszerrel” való elfogulatlan kutatása számos értékes eredménnyel kecsegtet, bár kétségtelenül mindig lesznek majd megoldatlan, sőt megoldhatatlan problémák.

Sinor Dénes magyar nyelvű kötetének megjelenése örvendetes és fontos esemény. A Tanulmányok bizonyára serkentő hatással lesznek majd a hazai urál–altaji kutatókra.

A kötet szerkesztője (Sz. Bakró-Nagy Marianne) és fordítói (Sz. Bakró-Nagy Marianne, Korompay Klára és Fabricius-Kovács Ferenc) alapos munkát végeztek.

Csúcs Sándor

Solymár Imre: Három etnikum falucsúfolói a Völgységben.

Kiadja az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke, valamint az MTA Nyelvtudományi Intézete. Budapest, 1982. 89 l. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 13.)

A Völgység Tolna megye egyik kistája. Határát az egyes szaktudományok és a népi tudat különbözőképpen vonják meg. „A magam részéről a Völgységet történetiségében, a népi tájtudathoz igazodva értelmezem.” – írja Solymár Imre. Ez a terület a „Völgységi-árok” vízgyűjtő területe, kiegészülve még néhány délebbi községgel (pl. Mecseknádasddal és Magyarereggyel). Miután a szerző földrajzilag pontosan körülhatárolta gyűjtési területét, kitér még az egyéb Völgység-értelmezésekre, illetve a tájhatárok történeti változására.

A Völgység etnikailag, néprajzilag nagyon színes. Az itt élő három etnikai csoport a következő: a magyar őslakosság (a törököt és németet túléltek leszármazottai), a magyarországi németek (a XVIII. században a német fejedelemségekből betelepítettek leszármazottai) és a bukovinai székelyek, akik sok hányattatás után kerültek a második világháború során eredeti lakóhelyükről Magyarországra. A szerző röviden ismerteti e csoportokat, utalva a kérdéssel foglalkozó fontosabb szakirodalomra, majd a falucsúfolók meghatározásával, osztályozásával foglalkozik. Az adattár előtt még népszámlá-

lasi és egyéb statisztikai kimutatásokat talál az olvasó. Az adattár egységei a következők: 1. A régi magyar etnikum falucsúfolói; 2. A völgyégi sváb etnikum német nyelvű csúfolói; 3. A völgyégi svábok magyar nyelvű falucsúfolói; 4. A bukovinai székely etnikum Bukovinából hozott falucsúfolói; 5. Bukovinában mindig a másik falunak tulajdonított falucsúfolók; 6. Etnikumhoz nem kötött, újabb falucsúfolók a Völgysegen; 7. Völgyégi falvak falucsúfoló történetei; 8. Bukovinai falvak falucsúfoló történetei.

Juhász Dezső

Tarrné Naszádos Katalin: Sárvári szólások és közmondások.

Kiadja az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke, valamint az MTA Nyelvtudományi Intézete. Budapest, 1982. 88 l. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 11.)

Szakdolgozatnak készült eredetileg ez a füzet, amely a sárvári szólások színes, bő – bár nem teljességre törekvő – gyűjteményét tartalmazza. A szerző rövid bevezetőjében beszél a szólások és közmondások osztályozásáról és a közzététel módjáról. Az adattár felépítése részben szótárszerű (azaz a szólások és közmondások a kiemelt vezérszavak betűrendjében szerepelnek nyelvjárási ejtésben és jelentésmegadással), viszont az anyag nagyobb kategóriákra van osztva. A kategóriák (az adattár egységei) a következők: *Szólások*: Egyszerű szólások; Összetett szólások (ezen belül párhuzamos felépítésű szólások és szóláshasonlatok); Mondat jellegű szólások. *Közmondások*: Emberi megnyilvánulással kapcsolatos közmondások; Egészségügyi és időjárással kapcsolatos közmondások, gazdaregulák; Konvencionális közmondások.

Juhász Dezső

Tervonen, Viljo ja Wichmann, Irene (toim.): Suomalais–unkarilaisten kulttuurisuhteiden bibliografia vuoteen 1981.

Helsinki, 1982. 158 l. (Castreaneanumin toimitteita 24.)

A finn–magyar kulturális vegyes bizottság 1980-ban úgy határozott, hogy a két ország kutatóiból álló munkaközösséggel megírattja, 1984-ben pedig kiadja a finn–magyar művelődési kapcsolatok történetét. Az ismertető bibliográfiát finn részről e vállalkozás egyik előmunkálataként jelentették meg.

A bibliográfia a finn–magyar kulturális kapcsolatokat dolgozta föl 1981-ig. Szerzői, Viljo Tervonen és Irene Wichmann a tárgykörbe tartozó finn nyelvű, valamint a Finnországban bármely nyelven megjelent irodalmat dolgozták föl. Pontosabban megnevezve: számba vették a magyar szépirodalom fordításait, az önállóan publikált művektől a folyóiratokban, antológiákban stb. megjelent versekig, novelláig. Sőt a magyar drámák kéziratos finn fordításait szintén nyilvántartják. A magyar zenei anyagot, kottákat, a Finnországban készült lemezeket ugyancsak. Ezenkívül a szerzők felveszik a

magyar tárgyú regényeket, novellákat, verseket, a Magyarországra, annak történelmére, kultúrájára, a finn–magyar kapcsolatokra vonatkozó írásokat. Számos adatot közölnek a napilapokból is, de ezeknek az átnézését az anyag nagysága miatt nem végezték el rendszeresen, főleg az 1820 és 1870 között megjelenteket dolgozták föl. A legkorábbiak kivételével ugyancsak kihagyták a kifejezetten tudományos publikációkat, ezek ugyanis az illető szakterület bibliográfiáiban megtalálhatók.

A bevezetők után a bibliográfia könyvészeti adatokkal 1929 tételt sorol föl a szerzők – szerkesztett művek esetében a címek betűrendjében. A legkorábbi adat 1821-ből való. Az összeállítást bő névmutató és tárgymutató, a fontosabb periodikák listája és rövidítésjegyzék zárja.

A. Molnár Ferenc

Vadas Ferenc: Puszták – nevek – emberek.
Szekszárd, 1982. 35 l. (Múzeumi Füzetek)

A pusztá fogalmának és változásának bemutatása után a kastélyok szerepéről, neveiről szól a szerző. Példáit Tolna megye földrajzi neveinek kötetéből meríti. A kastélyok után az istállókat mutatja be, minthogy Illyés Gyula szavaival: „A kastély után a legdíszesebb, sőt még néha annál is tekintélyesebb épület az ököristálló.” Az istállók mellett azonban a helynevek vallanak a különféle állatok fajainak legelő és delelő helyeiről, még a bivalyok fürdőhelyéről is.

A pusztai emberek életéről sok mindent elárulnak a helynevek, csak értő módon kell magyarázni őket. A cseládházak nevei sokat elárulnak az életmódról.

A hivatalos földelnevezések (A/1, A/2 tábla stb.) mellett él még ma is a pusztai emberek adta név: Aranyógy, Gatyá-remész stb.

A kiadvány második részében szójegyzéket ad a szerző, amely a pusztákon használt, ma már többnyire kihalt szavakat és azok jelentéseit tartalmazza.

Irodalomjegyzék és régi uradalmi épületekről készült fényképek teszik teljessé a kötetet.

Hajdú Mihály

Vas megye földrajzi nevei.

Közzétette: Balogh Lajos, Barbalics Imre, Bárdosi Lajos, Bokor József, Guttmann Miklós, Gyarmathy Miklós, Hajdú Mihály, Laky Rezső, Ördög Ferenc, Pomogyi József, Szabó László, Vörös Ottó. Tudományos tanácsadó: Végh József és Balogh Lajos. Kiadja a Vas megyei Múzeumok Igazgatósága, Szombathely, 1982. 839 l.

Az országos méretű földrajzi-név gyűjtő munka legújabb eredménye Zala, Somogy és Tolna megye kiadványa után a vasi kötet. Elődeihez hasonlóan a megye valamennyi településének összes kül- és belterületi földrajzi nevét tartalmazza. A somogyi kötethez hasonlóan a „Vas megye földrajzi nevei” az élő névanyagon kívül történeti adato-

kat is közöl. Megtalálható benne az 1857 és 1860 között készített első kataszteri térkép névanyaga (C.), az 1864-es Pesty-féle gyűjtés adatai (P.) és az 1907 és 1934 között készített második kataszteri térkép vagy más néven a színes birtokvázlatok nevei (K.). Korábbi névanyag gyűjtésére nem vállakoztak abból a megfontolásból, hogy ez elhúzta volna a megjelenés idejét, és az élő névanyaggal szemben ennek az összegyűjtése később is elvégezhető.

A névgyűjtemény utal a domborzati, vízrajzi viszonyokra, művelési ágra stb. Az egyes nevekhez fűződő szájhagyományt, régészeti, néprajzi vonatkozású megjegyzéseket is közöl. A magyarázó szövegek – mint az előszó is kiemeli – „csak tartalmilag népiek, mivel megfogalmazásuk az esetek többségében a gyűjtőtől vagy az ellenőrzőtől származik”.

A neveket az egyszerűsített egyezményes hangjelöléssel írják le, a nemzetiségek (német, szlovén, horvát) által használt neveket pedig az egyezményes hangjelölés ilyen célra módosított változatával jegyezték le. Így a kötet anyaga a magyar, német, szlovén és horvát nyelvészet (elsősorban a névtudomány), de a néprajz, művelődéstörténet, régészet, helytörténet számára is jól hasznosítható.

A földrajzi tulajdonnevek adattárát megelőzően, az adattár anyaga alapján készült földrajzi köznévi szójegyzék található. Ez Bokor József, Guttman Miklós és Vörös Ottó munkája. Ugyanők készítették a névgyűjtemény használhatóságát jelentős mértékben növelő mutatót is. Ebben betűrendben található meg az adattár valamennyi földrajzi neve és néveleme.

Zelliger Erzsébet

Veszprém megye földrajzi nevei. I. A tapolcai járás.

Közzétette Gaál Sándorné Lakossy Judit, Király Lajos, Mészárosné Varga Mária, Tassyné Szelestey Ibolya. Budapest, 1982. 328 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 156.)

A magyar helynévkutatásnak újabb jelentős eredménye e kötet. Az országossá vált helynévgyűjtő mozgalmon belül Veszprém megye is fölzárkózott a már eddig is szép számú, a földrajzi nevek közzétételében kiemelkedő helyet szerzett megye (Zala, Somogy, Tolna, Vas, Heves stb.) sorába. Egy járásnyi területről hatalmas anyagot tartalmazó kötettel jelentkezett, s ez maga nem kis teljesítmény.

A Bevezetésben a gyűjtés történetét olvashatjuk röviden, majd a történeti anyag fölvételéről kapunk tájékoztatást ugyancsak tömören.

Az élő névanyag közzététele az eddigi helynévgyűjteményekkel azonos formában történt.

Az eddigi kötetektől eltérően itt az adattár előtt találjuk a földrajzi köznevek értelmezését *Mészárosné Varga Mária* összeállításában. Az elkészítés néhány nagyon hasznos tanulságának közreadása után ismerteti a szerző a szócikkek fölépítését, majd betűrendben adja a közel 600 adatot tartalmazó szótárt.

A könyv legjelentősebb és legterjedelmesebb fejezete természetesen maga *A névanyag* címet viselő adattár. Ebben a járás 52 községének valamennyi kül- és belterületi

nevét és névváltozatát megtaláljuk térképeken lokalizált közzétételi formában. Közel tízezer földrajzi objektumnak majdnem háromszor ennyi nevével, történeti és jelenkori névváltozatával az eddigi járási gyűjtemények közül kiemelkedő mennyiségű anyagot tartalmaz.

Az egyes települések névanyagának közlése, elrendezése teljesen megegyezik a már jól bevált eddigi megyei és járási közzétételekkel.

Valamennyi helységről két térképet kapunk (nagyon ritkán a kettőt együtt, a belterületét beágyazva a külterületbe, azonos méretarányban).

A hatalmas adattár mindenképpen nagy nyeresége sok tudományágnak, s lehetőséget ad arra, hogy az összehasonlító kutatómunka a közeljövőben nagyobb mértékben föllendüljön, a legkülönbözőbb szakterületek tudósai haszonnal forgassák ezt a jó fölépítésű, gazdag anyagot tartalmazó munkát.

Hajdú Mihály

Zay Ferenc: Az Landor feyrwar El wezessenek oka E woth Es Igy Essewth (1535 k.). Hasonmás és kritikai szövegkiadás. Jegyzetekkel és tanulmánnyal közzéteszi Kovács István. Debrecen, 1982. 227 l. (Opera Facultatis Philosophicae Universitatis de Ludovico Kossuth Nominatae 6.)

Az emlékirat korábbi kiadásai (Monírók. III. Pest, 1857. 123–185; Magyar Helikon [Bp.] 1980.) a nagyközönségnek szánt nem betűhű átírásban jelentek meg. A Kovács István gondozta kiadvány először teszi lehetővé, hogy a memoárt tudományos szempontból is minden igényt kielégítően vizsgálhassuk.

A kézirat történetéről, könyvészeti adatairól, az írásmód jellemzőiről, a leíró személye és a datálás körüli problémák megoldásáról a Bevezetés tájékoztat. Kovács István alapos részletkutatásokat végzett elsősorban a memoárral kapcsolatos két vitás kérdés eldöntéséhez. Néhány Zay Ferentől származó rövidebb kézírásnak és az emlékiratnak főleg paleográfiai összevetésével igazolja azt a szakirodalomban eddig csak feltételezett, de nem általánosan elfogadott véleményt, hogy a leíró valóban Zay. Ezenkívül megállapítja, hogy az emlékirat 1535 körülre datálható.

A kiadvány a nyelvemlék faksimiléjét és betűhű szövegét párhuzamosan közli. Így az átírás könnyen összevethető az eredetivel, ami esetenként azért is jó, mert a sokszorosítással készült munka az átírásban néhány paleográfiai sajátóságot nem jelölhetett. A betűhű közlést lapalji jegyzetben magyarázatok kísérik.

A szöveget az emlékirat vízjelének képe és a leíró személyét valamint a datálást tisztázó vizsgálatok részletes kifejtése követi. Szójegyzék, névmutatók, német nyelvű összefoglaló és rövidítésjegyzék is csatlakozik a kiadványhoz. Végül mellékletként a paleográfiai vizsgálatokhoz felhasznált Zay-kéziratok hasonmás lapjait láthatjuk.

M. Nagy Ilona

Zsilka János: *De constructione*.

Történet és állapot egysége a nyelvben. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 230 l.

Zsilka János huszonötéves elméleti és gyakorlati nyelvészeti tevékenysége a magyar nyelv forma- és jelentésrendszerének fokozatos, egyre mélyebbre hatoló felderítésére, a nyelvi rendszer működésének mind pontosabb megértésére irányul.

Kutatásaira alapvetően jellemző, hogy a szinkrón nyelvi rendszert ellentett mozgások egységében vizsgálja: mint egymással kölcsönösen összefüggő induktív és deduktív mozgások szintézisét mutatja fel.

Vizsgálódásainak eredményeit eddig számos tanulmányban és nyolc könyvben publikálta. Az egyes kötetek egymásra épülnek, szervesen következnek egymásból: egy dinamikusan fejlődő, eredeti, dialektikus nyelvelmélet egyes állomásai.

Első könyveiben szintaktikai kutatásainak az eredményeit tette közzé. E művekben olvasói a magyar mondatformák rendszerével, az ún. *szerves nyelvi rendszerrel* ismerkedhetnek meg.

A szintaktikai vizsgálódások, a konkrét nyelvi anyag forma és jelentés egységében történő elemzése szükségképpen vezetett el kutatásainak jelenlegi fázisához, melyben a *nyelvi jelentés* a kutatás elsődleges tárgya.

Á mondat szerkezetek egy mindjobban általánosuló folyamat keretében vezethetők le egymásból. A forma és a jelentés szerves kapcsolatából következik, hogy a valóság bonyolultabb, szélesebb összefüggéseit ábrázoló, egyre általánosabb mondat szerkezeteknek elvont vagy metaforikus igei jelentések felelnek meg.

Zsilka már előző két könyvében is (*A jelentés szerkezete* 1975; *Jelentésintegráció* 1978) behatóan foglalkozik az igei polyszémák kérdésével. Arra a kérdésre keres választ, hogy milyen kapcsolat fogható meg az igék tulajdonképpeni és átvitt jelentései között, vagyis hogyan értjük meg a metaforikus jelentéseket.

Kutatásai tették világossá, hogy az igék átvitt jelentései mögött más igék (illetőleg az igék által meghatározott mondatok) állnak. Egy ige konkrét és metaforikus jelentései közötti kapcsolat csak különböző igék összefüggései alapján válik érthetővé. Egy ige átvitt jelentése több ige jelentésének az integrációja.

A *De constructione* Zsilka eddigi szintaktikai és szemantikai kutatásainak nagy-szabású összefoglalása. E szintézisre, e tudásra támaszkodva fordul a grammatika sarkalatos, ősi kérdéséhez: a kategória (=szófaj), a szó és a szerkezet összefüggésének a problémájához. E kérdések az ókorban a sztoikusoknál, Apollonios Dyscolosnál, majd a latin grammatikusok közül Priscianusnál merülnek fel. (Zsilka könyve címével is Priscianus nagy nyelvtanának utolsó két kötetére utal.)

A könyv elemzései és az ebből következő elméleti fejtegetések egyértelműen bizonyítják, hogy a grammatika ezen ősi, évezredek problémája csak az *állapot és a történet* egységének a figyelembe vételével, a szinkrón és a diakrón kutatások szintézisével oldható meg.

Zsilka már korábbi munkáiban is kifejtette: az állapot mozgásformáiban az a történeti folyamat reprodukálódik, amely során a nyelvi rendszer létrejön. A fejlődés eredménye – az adott nyelvállapot – magában foglalja specifikus struktúrája kialakulásának a történetét. Így a szinkrón rendszer mind több összefüggésének az ismerete segítséget nyújthat a tényleges nyelvtörténeti kutatásoknak is.

Ezt a könyvét elsősorban ennek a problémának szenteli. Azt bizonyítva, hogy a mondat működését irányító nyelvi mechanizmusok történeti természetűek. Az igei metaforák belső szerkezetének megfejtése alapján a jelentések szinkrón mozgásából kikövetkeztethető történeti összefüggéseket rekonstruálja. Vizsgálataiból arra a jelentős következtetésre jut, hogy az igeik átvitt jelentéseit (= a másodlagos mondatfüggvényeket) működtető szinkrón összefüggések – a nyelv fejlődésének egy igen magas fokon – megismétlik a *funkció és szubsztancia* ellentétes, egymást kölcsönösen feltételező, ősi viszonyát.

Vagyis a metaforikus jelentések belső szerkezetének ismerete, megértése kulcsot ad a kezünkbe a szubsztancia és a funkció elemi viszonyának, az ősmondat fejlődésének a nyomon követésére, rekonstruálására is.

Ezzel párhuzamosan vizsgálódásai középpontjába kerül a mondat alanyi része, illetőleg a mondat főnévi és igei összetevőjének belső, szerves kapcsolata.

Zsilka az itt kifejtett új gondolatokat is – híven eddigi gyakorlatához – ábrázolja. Az ábrák a megfogalmazott gondolatokat szervesen egészítik ki: a feltárt – sokszor bonyolult – összefüggések, konstrukciós folyamatok megértését könnyítik meg.

A nyelvészeti kutatások fontossága egyre jobban túlnő a szűk értelemben vett lingvisztika körén. A nyelvi rendszer működésének a megértése, a feltárt összefüggések más társadalomtudományokban is hasznosíthatók.

Zsilka úgy véli: a nyelvi rendszer, valamint az ezen alapuló nyelvhasználat mozgásösszefüggései, konstrukciós folyamatai minden bizonnyal alapul szolgálnak a mindennapi nyelvhasználatot és a mindennapi tudatot meghaladó nyelvi és nem nyelvi művészi teljesítmények létrejöttéhez.

Könyve utolsó, rövid fejezetében ezeket az izgalmas kérdéseket veti fel. A nyelvi jelentés legfontosabb elvének, a jelentésintegrációnak a moralia területén való érvényességét fejtegeti.

Horváth Katalin

A hungarológia hírei

Nekrológok

Tamás Lajos emlékezete (1904–1984)

Amikor 1945 tavaszán először léptem át az egyetem küszöbét, romosan is félelmetes fellegvárban éreztem magam. A beiratkozás, iktatás és egyeztetés, a dékánátus, quaestura és tanárképző, az úrlapok, leckekönyvek és anyakönyvi lapok útvesztőjében tétován bolyongtak az elsőévesek, és nem volt, akitől segítséget, tanácsot kérhettünk volna, mert a hallgatók nagy része ugyanolyan tájékozatlan „gólya” volt, aki a felszabadulás eufóriájában sietett beiratkozni a végre korlátozás nélkül elérhető egyetemre. Órarendünket úgyszólván találmokra állítottuk össze a hirdetőtáblára kirajzszógezett cédulák alapján, azt sem tudva, mit kell vagy mit ajánlatos hallgatni.

Így csöppentem be, szinte véletlenül, Tamás Lajos „Bevezetés az újlatin nyelvészetbe” című kollégiumára. A nyelvészet érdekelt, az „újlatin”-ról sejtettem, hogy a latinból származó nyelveket jelenti, de az előadóról – ellentétben például az egyetemen kívül is ismert Eckhardttal, Husztival vagy Yollanddel – sohasem hallottam. A tudományos világ azonban már jól ismerte a fiatal professzort, aki mai szemmel nézve szokatlanul korán, 36 évesen lett akadémikus és az Erdélyi Magyar Tudományos Intézet igazgatója; nemcsak magyarul, hanem franciául is olvasható volt alapvető jelentőségű műve, a „Rómaiak, románok és oláhok Dacia Traianában” (Budapest, 1935), amely az úgynevezett dákoromán kontinuitás ma is vitákat kavarázó kérdését vizsgálja alapos tudományos felkészültséggel és érett tárgyilagossággal. Maga a cím már terminológiai kérdéseket tisztáz: rómaiak (franciául: Romains) az ókori Imperium alattvalói, románok (Romans) ezek utódai, akik a latinból származó nyelvek valamelyikét beszélik, oláhok (Roumains) ezek közül a Balkánon és Erdélyben élő nép. A bántó mellékközhelyűnek tartott „oláh” népvétet a felszabadulás utáni műveiben és előadásaiban egy ideig a franciából–németből kölcsönzött „rumén” elnevezéssel cserélte fel, majd ő is áttért a közhasználatú, bár több jelentésű „román”-ra.

A Román Nyelvek Szeminárium a bölcsészkar Múzeum körüli épületcsoportjának C épületében volt. Ez nem rongálódott meg annyira az ostrom alatt, mint a főépület; talán a Trefort-kert tavaszi lombjainak látványa tette barátságosabbá, de minden bizonnyal Tamás professzor személye varázsolta tanítványainak valóságos otthonává a szeminárium kis könyvtárszobáját. Az asztalok körül mintegy tucatnyian férünk el; katedra nem lévén, a professzor emberközélségben állt és beszélt. Nem volt an-

nál szebb, érdekesebb és izgalmasabb, mint Tamás Lajos előadásában hallani, hogyan alakultak ki a román nyelvek a latinból, mégpedig nem Cicero klasszikus nyelvéből, hanem a nép által beszélt vulgáris latinból, amely többek között elmosta a hosszú és rövid magánhangzók különbségét – ezért bomlott fel az időmértékes verselés –, elnyelte a szóvégi mássalhangzókat – így sorvadt el a deklináció – és például „amavi” helyett azt mondta: „habeo amatum”. Arról értesülni, hogy ránk maradt egy latin – mai szóval élve – nyelvművelő által összeállított hibajegyzék, amely az ilyen, a klaszszikus normától eltérő alakokat azok helyesbítésével együtt tartalmazza. Megtudni, hogy a latin *plicare* ’összehajtani’ ige spanyol utódának jelentése ’megérkezni’, „rumén” utódáé pedig ’elindulni’, mégpedig azért, mert a spanyol hajós nép számára a vitorla összehajtogatása a megérkezést jelentette, a román pásztorok pedig induláskor hajtogatták össze a sátrat. Záporozott a lenyűgöző ismeretanyag; nem száraz, nyögve nyelős adathalmazt kaptunk, hanem a nyelvfejlődés és nyelvrokonság csodálatos világa tárult fel előttünk.

Ugyanakkor Tamás professzor hatalmas tudása sohasem hatott nyomasztó fölényként, mert a hallgatónak sem kellett magát teljesen tudatlannak éreznie. Mindnyájan tudtunk latinul és még legalább egy újlatin nyelven; a többi testvérnyelv megismerése is karnyújtásnyi közelbe került. Első szemináriumi feladatnak azt kaptuk, hogy hasonlítsuk össze ugyanazt a szöveget több nyelven, fedezzük fel magunk a nyelvrokonságon alapuló egyezéseket és a nyelvfejlődésből adódó eltéréseket. Csoportunk Dante-szöveget választott, a Pokol kapujának híres feliratát; a kéznél levő olasz eredeti és francia fordítás mellé harmadiknak mást nem tudtunk szerezni az ostrom óta még ki sem nyitott Egyetemi Könyvtárból, mint egy katalán fordítást. Lelkesítő gyönyörűség volt a teljesen ismeretlen nyelvű szöveg kibogozása és megértése.

Szemináriumi dolgozatot bemutatni, sőt még vizsgázni is öröm volt Tamás Lajosnál. A szó eredeti értelmében vett, igazi „colloquium”-ok, beszélgetések voltak ezek a vizsgák; Tamás Lajos az a fajta tanár volt, aki komolyan veszi tanítványait, érdeklődéssel figyel rájuk, még tanulni sem restell tőlük, ha van mit.

Az általános és összehasonlító romanisztika mellett fő kutatási területe a román nyelv és filológia, a román–magyar nyelvi és kulturális érintkezések vizsgálata volt. Keze alól kerültek ki az első román szakos diplomások. Későbbi életszakaszának főműve a román nyelv magyar elemeinek történeti-etimológiai szótára (*Etymologisches-historisches Wörterbuch der ungarischen Elemente im Rumänischen*. Budapest, 1966). Kutatásainak körébe bevont egy olyan nyelvet is, amely nem tartozik az újlatin nyelvek csoportjába, bár a szomszédság következtében sok újlatin hatás érte: az azelőtt is, azóta is kevésbé vizsgált albánt. Albán–magyar szótára 1953-ban jelent meg.

Az oktatás és kutatás mellett felelős vezetői funkciókat vállalt: éveken keresztül volt rektor, dékán, az MTA Nyelvtudományi Intézetének igazgatója; kivette a részét a tudományos testületek, akadémiai szervek munkájából, irányításából is. Tanári, kutatói és tudományos közéleti tevékenységéért Állami Díjjal, a Szocialista Magyarországért Érdemrenddel, a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki, és egyéb állami kitüntetésekben is részesült.

1974-ben vonult nyugalomba. Egészsége és szeme világa nagyon meggyöngült, ezért az utolsó éveket egyre inkább visszavonultságban töltötte. Most, hogy gazdag életpályája lezárult, hogy végső búcsút kellett vennünk a kiváló tudóstól, nagyszerű tanártól

és elragadó embertől, az emlékező legélesebben azokat az éveket tudja visszaidézni, amikor legközelebbi kapcsolatban állt vele mint tanítványa. A körülmények úgy alakultak, hogy le kellett kanyarodnom a romanisztika pályájáról, amelyen ő elindított, a magyar nyelvészetben pedig közvetlenül nemigen tudtam hasznosítani azt az anyagot, amelyet tőle tanultam. De Tamás Lajos nemcsak az újlatin nyelvészet alapelemeit és az egyetemi tanulmányok néhány évébe beleférő speciális kérdéseit tanította meg nekünk, hanem valami olyat is, ami minden szakterületen érvényes és egész pályánkon elkísér: a tudomány szépségét és örömét.

J. Soltész Katalin

*Cs. Szabó László
(1905–1984)*

Cs. Szabó László halála a nyugati magyar irodalom szerényebb viszonyai között ugyanúgy egy korszak végét jelzi, mint Illyés Gyula eltávozása a hazai irodalmi életből. Cs. Szabó életpályájának, alkotói útjának egyik, nem is a legjelentéktelenebb szakasza, írói munkában gazdag harmincöt év, külföldön telt el, emigrációban. Jelentőségét nem csupán a művek határozzák meg, hanem a jelenléte, a *présence*; személyisége sugározta azt a titkos hatóanyagot vagy *fluidumot*, melynek segítségével intézmények, írók nyugati magyar irodalomra álltak össze. Ugyanakkor és ezalatt „itt élt ott”, s talán ezért volt az, hogy amikor először hazalátogatott, természetes magátólértékdéssel járt-kelt az országban, amit több mint három évtized kényszerű távollét után látott viszont.

Cs. Szabó László 1905. november 11-én született Budapesten, gyermekkorát azonban Kolozsvárott töltötte és csak a háború végén, 1918-ban tért vissza szülővárosába, mint „erdélyi menekült”. A család ugyanis mindkét ágon erdélyi: anyja szász származású, apja, Cs. Szabó Kálmán író és a Nemzeti Lovarda igazgatója pedig székely nemesember, aki a családi előnevet: *csekefálvi* a demokratikusabb „Cs”-re rövidítette, s ebben a formában is csak azért használta, hogy a Szabók miriádjaitól megkülönböztődjék.

Cs. Szabó a Lónyay utcai Református Főgimnáziumban érettségizett, az egyetemen közgazdaságtanból doktorált, de érdeklődése hamar az irodalom felé fordult. 1935-ben a magyar rádió irodalmi igazgatójának nevezték ki, posztját Németh Lászlótól vette át. Állásáról 1944. március 19-én lemondott. A háború után a Képzőművészeti Főiskolán tanszéket kapott. 1948 legvégén ösztöndíjjal Rómába utazott és onnan nem tért vissza. 1951-ben az angol rádió meghívta Londonba, a BBC magyar osztályáról ment nyugdíjba 1974-ben. Haláláig magyar író volt a nap 24 órájában, az év 365 napján. Budapesti kórházban hunyt el 1984. szeptember 27-én és végakarata szerint Sárospatakon temették el a református egyház szertartása szerint október 5-én, „félúton Kölcsey s Kazinczy sírja között”.

Cs. Szabó László külföldön is teljes életet élt, s a magyar íróknak abba a fajtájába tartozott, akik az írást szolgálatnak tekintik, akiket köt az írók hippokrateszi esküje: mindig rendelkezésre kell állni; a prédikátor írók: Magyar István, Skarica Máté és Szenci Molnár Albert kései leszármazottja volt, egyenes ágon. Az irodalomtörténet az

esszéíró nemzedék tagjaként könyvelte el háború előtti munkássága alapján; kétségtelen, ő is ahhoz a nemzedékhez tartozott, amelyik az európai kultúra és történelem minden ágában és korszakában otthonosan mozgott, beszélte a nagy európai nyelveket, s ha a magyar irodalom kérdéseiről gondolkodott, az európai analógiák és az európai összefüggések háttérhálózatával árnyalta az összképet, könnyed és elegáns módszerrel, a véglegesre csiszolt művön nemhogy izzadságcsepp nem csillan, de porszem sem marad a többször átfényesített, mindig arányos szerkezetű esszén. Egzotikus, Európán kívüli témákkal ritkán foglalkozott, ugyanúgy mint mestere Babits, a goethei *Weltliteratur* bűvöletében élt, s *par excellence européernek* nevezhetnénk, ha nem lenne e minősítésnek kissé leszűkítően németes vagy „közép-európai” íze; inkább érezzük ezt az ízt Szerb Antal műveiben, mint a latin Európáért lelkesedő Cs. Szabónál, aki tudta, hogy a teuton misztika az önrombolás eszköze. Szellemi habitusának másik erdője a fiatalkori, dandy-s, Oscar Wilde-i ihletésű angломánia volt; az „angolos” tájékozódás szintén jellemzője nemzedékének: írhatott volna-e Halász Gábor avatott esszéjét a magyar századvégről a viktoriánus kor bensőséges megértése nélkül? Az angol esszé hagyományait Cs. Szabó már a londoni hétköznapi hangaszorgalmú évei alatt ötvözte bele alkotói módszerébe, s „középeurópaiságát” csupán annyiban tartotta meg, hogy élete végéig szerette a ragyogó, erős színeket felvillantó jelzőket (talán ezért is tartotta a fényhatásokra törekvő Turnert a legnagyobb festőnek), s a meghökkenítő hasonlatot, ezzel szeretett indítani. Ez utóbbi stílári fogás a tapasztalt rádióst dicsérte. „Gombostűfej, annyi volt Szigetvár” – kezdi a Zrínyiről szóló esszéjét. Lehet-e nem odafigyelni? Az angol *understatement*-ből nála *overstatement* lett, de átgondolt, intellektuális igénytel megfogalmazott *overstatement*, nem pedig Szabó Dezső-i csillogó petárda, melynek eldurantása után sokszor még a puskaporszagot sem érezzük.

Az életmű magyar irodalmi vonatkozású része monumentális adósságtörlesztéssel éri el a csúcát a hazai évek alatt. Szerkeszti Makkai Lászlóval a tizkötetes *Erdély örökségét*, ezt a mai napig pótolhatatlan, forrásértékű szöveggyűjteményt: az erdélyi emlékiratok kiadását. A sorozat 2. kötetét (Sárkányfogak, 1572–1602) ő maga rendezte sajtó alá. Külföldön is szöveggyűjteménnyel jelentkezik először, versantológiával. A *Magyar versek Aranytól napjainkig* (Róma, 1953) „muszáj Herkules”, mivel az ötvenes évek hidegháborús légkörében Nyugaton a magyar könyv ritkaság, magyar könyvet alig exportálnak Budapestről. Ezért vállalkozott a római Anonymus kiadó versantológia kiadására, hogy a magyar vers hozzáférhető legyen. Az antológiát koncepciója szerint „a modern magyar líra első mesterével” Arannyal kezdi (Tompá Mihály nem került be, mivel Petőfivel korszakzáró), s a „fordulat évé”-ig halad, tehát száz év költészetéből válogat. Az antológiát Cs. Szabó csupán szolgálatként kezdte, munka közben azonban saját ízlését tükröző versgyűjtemény lett, a bevezető megírása pedig alkalmat adott neki, hogy a modern magyar költészetet külföldről, mintegy madártávlatból vegye szemügyre. Ez a bevezetés szolgáltatta az alapot a magyar költészetet áttekintő esszéjéhez: *A magyar költészet századai* (1962), amely bevezetőnek készült Gara László sokat idézett, s ma már klasszikusnak tekinthető francia antológiájához (*Anthologie de la Poesie hongroise du XIIe siècle à nos Jours*, Seuil, Paris, 1962). A végső változatot csak 1963-ban jelentette meg az *Ország és irodalom* című kötetben, s ez került kissé lerövidítve a Budapesten megjelent *Alkalmom* (1982) anyagába. A francia olvasónak készült esszébe tapintatos figyelemmel építette bele Cs. Szabó a magyar irodalom franciás kötődési

pontjait. Tíz évvel később elkészült az esszé párja is *Egy nép s a költészete* (1972) címen, a Gara antológia angol párjába, amit Tábori Pál és Kabdebó Tamás szerkesztett volna. Az antológia nem került kiadásra, nem volt érdeklődő kiadó. A két esszé viszont máig sem elavult példája, hogyan lehet és kell külföldieknek a magyar irodalomról úgy beszélni, hogy a belecövekelte európai tájékozódási pontok ne tűnjenek erőltetettnek, fontoskodónak vagy ami még rosszabb: szájbarágósnak.

Van Cs. Szabónak egy antiirodalomtörténete is: *Torz magyar irodalomtörténet* (1962), ez a *Kis magyar irodalomtörténet* (1961) egyszerűsítéseire, sommás ítéleteire reflektál kombattáns hangnemben, egy modern hitvitázó szenvedélyével és élvezetes nyelvi bravúrjaival; kár, hogy nem írt irodalomtörténetet sohasem: méltó párja lenne Szerb Antal könyvének, s így ragyogó ötleteit csupán íróportrékban használta föl. Mert íróportrét, markáns vonásokkal felrajzolt arcképet gyakran publikált, itt csak a terjedelmesebbeket sorolhatjuk föl. A régi magyar irodalomból: Szepsi Csombor Márton, Zrínyi, Mikes, Batsányi és Csokonai; a 19. századból: Vörösmarty, Petőfi, Arany, Jókai, Jókai, Kemény és Madách; a 20. századiak közül Babits, Tóth Árpád, Halász Gábor, József Attila, Illyés Gyula, Németh László, Hevesi András, Kerényi Károly és Tolnay Károly. Ezek az esszék mindig tartalmaznak érdekes párhuzamokat: Szepsi Csombor Márton angliai útleírását például a svájci Thomas Platter művével veti össze, váratlan lehetőségeket villant fel: hogyan alakult volna Petőfi sorsa, ha Párizsba kerül emigránsként? Más esszéi forrásértékűek: Tamási Áron londoni útjáról, Illyés Gyula európai utazásairól vagy az 1945-ös korszakváltás után induló, új irodalomról. Ugyanígy forrásértékűek beszélgetései Weöres Sándorral, Pilinszky Jánossal és Illyés Gyulával, ezek a *Két tükör közt* (1977) című kötetben jelentek meg. Önéletrajzi jellegű írásait is összegyűjtötte a *Hűlő árnyékban* (1982) című kötetben, mely a külföldön 1949 és 1981 között írt műveinek a bibliográfiáját is tartalmazza.

1980 óta rendszeresen látogatott Budapestre; a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság 1981. augusztus 14-i közgyűlésén tiszteleti tagjai sorába választotta, ezzel is kifejezve azt a megbecsülést, amellyel a hazai és a külföldi irodalmi közvélemény már hosszú ideje számontartja Cs. Szabó László munkásságát és szerepét a magyar irodalom huszadik századi történetében. Halála kétszeresen csapás most, hogy a betakarítás munkája közben kellett távoznia, abban a pillanatban, amikor a hazai olvasó közönség újra felfedezhette, s beilleszkedett az egyetemes magyar irodalom vérkeringésébe.

Czigány Lóránt

Tudományos ülések, konferenciák

A negyedik Finn–Magyar Folklórszimpozium (Helsinki, 1983. november 28–30.)

A finn és a magyar folkloristák kétvétenként, váltakozó színhelyeken, Budapesten és Turkuban illetve Helsinkiben megrendezendő szimpoziumán minden alkalommal egy megadott témában hangzottak el előadások. A negyedik találkozóra ezúttal Helsinkiben került sor. A korábban általában öt-öt aktív résztvevőre és néhány helybeli érdeklődőre korlátozott lehetőség most tágabbnak bizonyult: hét magyar folklorista utazott Helsinkibe, ahol az egyetem folklór tanszékének és a Finn Irodalmi Társaság munkatársainak népes csoportja mellett a turkui egyetemi tanszék kutatói is képviselték magukat a munkaprogramban.

A szimpozium témája a mai folklór jelenségeinek vizsgálata volt. *Voigt Vilmos* előadása (An invitation to folklore today research) bevezetőnek számított az élénk vitákat kiváltó referátumokhoz, amelyek már magát a mai folklór fogalmát is különbözőképpen értelmezték. Minden ma élő folklór jelenséget, avagy pedig a mai élet által kitermelt új formákat kell-e ilyen címen vizsgálnunk? A hozzászólók többsége, *Lauri Honko* professzor is, az első értelmezés mellett foglalt állást. Kulturális jelenségek változását mutatta be *Anneli Asplund* előadása (The comeback of ancient Finnish music), *Leea Virtanen* a harag kifejezésének hagyományos és mai kifejezéseit tárgyalta (Traditional expressions of anger: reflections on cultural change), *Kriza Ildikó* az etnikus identitás formáit elemezte különböző korokban (Ethnic identity yesterday and today). Társadalmi változások elemzése állt *Sárkány Mihály* előadásának középpontjában (Cultural dynamics in contemporary Hungarian village). Szorosabban vett „mai folklór” jelenségeket vett vizsgálat alá *Hoppál Mihály* (Chain letters of St. Anthony), *Kovács Emese* (Where and when Budapest children play) és *Nagy Ilona*, a paraszti önéletrajzok társadalmi szempontú elemzésével. *Niedermüller Péter* írása (Folklore, folklorism, and urban folklore) számos elméleti kérdés felvetésével sarkallta vitára a résztvevőket. *Aili Nenola-Kallio* a női aspektus folklórbeli kutatásának perspektíváiról szólt és egy kiterjedő munkaprogram megvalósulásáról számolt be (Folklore, class and gender: an attempt to revision). Csak témájában, de nem szemléletében hagyományosabbnak számító repertoár-analízist végzett *Annikki Kaivola-Bregenhøj* (The repetitive narrator, The scale of variation and cristallization in the repertoire of one informant). Érdeklődés és számos hozzászólás követte *Matti Kuusi* professzor és *Seppo Knuutila* dialógusát a „Schwank” műfajának jelentéséről.

A finn rendezők vendégszeretete, figyelmessége, mint mindig, most is felülmúlt minden képeletet. Ünnepi fogadások, tamperei és hämeenlinnai kirándulás tartozott

a programba és a résztvevőknek alkalmuk nyílt végigélni a Finn-Ugor Társaság centenáriuma alkalmából rendezett bensőséges ünnepséget is.

Nagy Ilona

*Az első Finn–Magyar Néprajzi Szimpózium
(Turku, 1984. augusztus 13–18.)*

Nem üres szólam, hogy a finn és a magyar néprajzi kutatás nagy hagyományokra tekint vissza az együttműködés területén, hiszen kapcsolatuk már jóval több, mint egy évszázados termékeny viszony. A nyelvrokonság kapcsán elsősorban a finnugor kutatók közös érdeke adott alkalmat a finn és magyar néprajzi vizsgálatok találkozásának. Gyümölcsözők voltak a folklorisztikában a finnektől nyert ösztönzések, azonban olyan kétoldalú konferenciára, melyen a nemzeti néprajztudományok mutatkoztak be, 1984. augusztus 13–18 között Turkuban került sor először.

A cél elsősorban az volt, hogy mindkét ország kutatói mutassanak be minél többet a hazájukban folyó műhelymunkából, lehetőleg úgy, hogy képet nyújtsanak a legfontosabb, előtérben álló témákról, kérdésekről és módszerekről. Természetesen az elhangzott húsz előadás és a számos hozzászólás csak részleges betekintést engedett meg mindkét oldal számára. Így is kiderül azonban, hogy mindkét országban előtérbe kerültek a társadalomnéprajzi vizsgálatok, a finneknél inkább a városi-kisvárosi környezetben, a munkásság, valamint a különböző alkalmazotti rétegek körében, a magyaroknál a közelmúltban erőteljesen átalakult faluban és annak mezőgazdasági, vagy félig ipari, félig mezőgazdasági foglalkozású lakói közt. Mindemellett mindkét országban változatlanul virágoznak a ma már hagyományosnak számító anyagi kultúra vizsgálati módszerek és témák is. A tudományos kérdésfeltevések, különösen pedig a kutatásszervezés és a módszertan bemutatásának sokféleségét határozottan elősegítette, hogy mind a finn, mind a magyar küldöttség tagjai országuk idősebb és legfiatalabb kutatónemzedékeit is képviselték. Részt vettek egyetemi oktatók, néprajzos muzeológusok, akadémiai kutatók, központi intézményekben és vidéken dolgozók, valamint tudományos ösztöndíjasok is.

Az új kezdeményezés gazdája a finn néprajzkutatók egyesülete, az „Etnos” volt. Vendégszeretete és anyagi áldozatvállalása tette lehetővé, hogy a magyar résztvevők gazdag kiegészítő programokon gyarapíthatták szakmai tapasztalataikat (ismerkedés archívumokkal és múzeumokkal).

A résztvevők egyöntetűen megállapodtak abban, hogy a hasonló találkozók sorát folytatni kell, a következő alkalommal Magyarországon rendezik meg a szimpóziumot. A most elhangzott angol és német nyelvű előadásokat a finn fél megjelenteti.

K. L.

Györffy István, az Alföld kutatója
Karcag, 1984. szeptember 28–29.

Györffy István centenáriuma ünnepi programsorozatának záró ülészakát a szülővárosban tartották meg, a Művelődési Minisztérium, a Györffy Emlékbizottság, Szolnok megye Tanácsa, a Szolnok megyei Múzeumok Igazgatósága és Karcag város Tanácsa szervezésében. Ezen az ünnepségen, a Györffy Istvánról elnevezett Nagykun Múzeumban nyitotta meg *Köpeczi Béla* művelődésügyi miniszter az országos múzeumi, műemléki és honismereti hónapot, „A magyar nép tudósa” (Györffy István 1884–1939) című állandó kiállítást, átadta a Nagykun tájházat, valamint leleplezte Györffy István bronzszobrát, Györfi Sándor szobrászművész alkotását.

Az emlékülés résztvevőit *Molnár Ferenc*, Karcag város tanácselnöke üdvözölte. A megnyitó beszédet *Gunda Béla* egyetemi tanár mondta, aki egyszersmind az üléseket is vezette. A tudományos tanácskozás – melyen tizennyolc előadás hangzott el – Györffy István sokoldalú munkássága egy-egy jelentősebb területének bemutatására, értékelésére vállalkozott.

Szeptember 28-án délelőtti előadások hangzottak el Györffy István település-, (*Juhász Antal, Hofer Tamás*) építkezés-, (*Sztrinkó István*) és pásztorokodás kutatásáról (*Szabadfalvi József*). *Szabó László* tudománytörténeti áttekintésében rámutatott a Györffy fellépése előtti Alföld-vizsgálat egyenetlenségére, helyi jellegére. Györffy ismerte fel az Alföld néprajzi egységét, és adott átfogó programot annak összetett, tudományos megismeréséhez.

Szeptember 29-én délelőtti folytatódott a tanácskozás. Az első részben Györffy István földművelés-, (*Bellon Tibor*) népművészeti-, (*Gulyás Éva, Fügedi Márta, Kresz Mária*) és néprajzi csoport vizsgálatait (*Bereczki Ibolya*) tekintették át az előadók. *Andrásfalvy Bertalan* Györffy és a korabeli európai kutatási irányok című széles kitekintésű előadásában kiemelte Györffynek azokat a művelődéspolitikai elgondolásait, melyek megvalósításával átmenthetőnek tartotta a népi kultúra, a néphagyomány értékeit. A Györffy munkásságában fellelhető keleti örökséget *Mándoky Kongur István* elemezte. *Kaposvári Gyula* a Györffy ösztönzésére megindult alföldi régészeti ásatásokat ismertette. *Novák László* Györffynek az alföldi mezővárosok levéltárában végzett munkájáról emlékezett meg.

A tudományos ülés befejező részében az előadók Györffy Istvánnak a népi írókkal (*Körmendi Lajos*) és a nagykun városok értelmiségével kialakított kapcsolatáról (*Órsi Júlia*), majd a néprajztudós népszerűsítő műveinek stílusáról (*Fazekas István*) szóltak. Végezetül *Barabás Jenő* ismertette az 1984. évi sajtóban megjelent írásokat, melyek a tudós munkásságának sokféle megítélését tükrözik. Az emlékülés *Gunda Béla* értékelő szavaival zárult.

Czövek Judit

Tanácskozás az északkelet-magyarországi népi kölcsönhatásokról

A maga nemében úttörő tanácskozást tartottak 1984. október 15–17. között a Miskolci Akadémiai Bizottság székházában. A hazai tudományosság történetében először fordult elő, hogy kifejezetten az *interetnikus kapcsolatokra* összpontosító konferenciát hívjanak össze. A rendező szervek – melyek között két akadémiai bizottság, három megyei múzeumi igazgatóság, a debreceni egyetem néprajzi tanszéke, a Magyar Néprajzi Társaság, a TIT és két nemzetiségi szövetség található – láthatóan súlyt helyeztek a *komplex, tudományközi megközelítésre*: a néprajzi, történeti szempontok mellett nyelv- és irodalomtudományi, szociológiai és közgazdasági aspektusú előadások is elhangzottak. Bár a korreferátumok többsége a mai Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád megyék területén lefolyt kulturális cserére irányította a figyelmet, szép számmal fordultak elő a tágabb régióra, az egykori Felső-Magyarországra, sőt a magyar nyelvterület más részeire vonatkozó tapasztalatok, kutatási beszámolók.

Szabolcsi Miklós akadémikus, az MTA I. osztályának elnöke, valamint *Porkoláb Albert*, a megyei tanács elnökhelyettese nyitotta meg a tanácskozást, amely azután négy, egymást követő ülészakon folytatódott.

Az első szekció átfogóbb, általánosabb jellegű előadásainak sorában *Szabadfalvi József* áttekintette Északkelet-Magyarország néprajzi és interetnikus kutatásának a kibontakozását és főbb tendenciáit. *Csorba Csaba* a Tisza és a Kárpátok között elterülő nagyobb egység: a tiszáninneni régió néptörténeti vázlatát adta. *Veres László* Borsod megye etnikai arculatának változásairól számolt be a 18. század első felében. *Ujváry Zoltán* olyan alapvető fogalmak tisztázására vállalkozott, mint a kapcsolat, a kölcsönhatás, az érintkezés, a párhuzam, az analógia, a migráció és a kolonizáció. *Dömötör Tekla* a szokások népek közötti átadás-átvételének kutatási nehézségeire mutatott rá. *Paládi-Kovács Attila* a természeti, a kultúr-, a nyelv- és felekezeti határok különbözőségeinek a meghatározására tett kísérletet. *Barna Gábor* a nyelvészeti, vallástörténeti kutatások szerepét emelte ki, *Gyivicsán Anna* pedig a külső és belső kulturális kölcsönhatások funkcióját világította meg. *Székely András Bertalan* a budapesti Állami Gorkij Könyvtárban folyó nemzetiségi jelenkutatásról beszélt.

A következő szekció két, népi építészettel foglalkozó előadását *Bakó Ferenc* és *Dám László* tartotta. Több referátum (*Paládi-Kovács Attila*é, *Udvardi István*é, *Kárpáti László*é, *Varchol Nadezdá*é és *Joszfé*) foglalkozott a felső-magyarországi kárpátukránok migrációjával, tárgyi és szellemi emlékeivel, hagyományával. *Dobrossy István* az újjörög diaszpórák néprajzi jelentőségét világította meg. *Dankó Imre* az árucseré szerepét elemezte az interetnikus kapcsolatokban, *Órsi Julianna* három borsodi falu házassági szokásainak nemzetiségi vonásaira mutatott rá.

Egy teljes ülészakot szenteltek a térség legmarkánsabb népi kölcsönhatásának: a magyar–szlovák-*kapcsolatok* kérdéskörének. *Krupa András* a megye szlovákságának életére vonatkozó eddigi kutatásokat foglalta össze. *Marta Sigmundová* a pozsonyi egyetem néprajzi tanszékén folyó interetnikai életmód-vizsgálatokról számolt be. *Cs. Schwalm Edit* a táplálkozás, *Méry Margit* és *Fügedi Márta* a népviseletek, a textilhíziipar területén kimutatható átvételek kérdéskörét taglalta. *Petercsák Tivadar* a zempléni szlovák vándoriparosok migrációjával, *Viga Gyula* pedig a bükki szlovák falvak szerepével foglalkozott a táji munkamegosztásban. *Márkus Mihály* Répáshuta

helynevének interetnikus vonatkozásairól, *Jan Sirácky* a 18–19. századi szlovák népmozgásokról, *Kapros Márta* a nógrádi nemzetiségek vallási, társadalmi elkülönüléséről szólt. *Nádasi Éva* négy dél-dunántúli megyében, a gazdálkodás és az etnikum összefüggését feltáró faktoranalízises kutatásaira utalt. *Bodnár Mónika* előadása egy alsógömöri szlovák falu asszimilációs folyamatait, *Szabó Lászlóé* az észak-magyarországi népek rokonsági kifejezéseit elemezte.

A záró szekció a magyarság más, eddig még nem tárgyalt népcsoportokkal való kapcsolatát helyezte előtérbe. Így *Ryszard Kantor* és *Bódi Erzsébet* a határon túli lengyelekre irányuló ún. polóniai kutatásokat, s ezen belül a magyarországi lengyel szórványok életét ismertette. *Balassa Iván* Tokaj-Hegyalja németeinek építkezésével, *Páll István* az egykori észak-tiszántúli románság jellemzőivel foglalkozott. A térség cigány népességének kultúra-átvételeit *Vekerdi József* ecsetelte.

A konferencia idejére az előadások nagyobbik részét megjelentette a Herman Ottó Múzeum néprajzi kiadványsorozatának XV. köteteként, „Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon” címmel. A tanácskozás a múzeumi és műemléki hónap rangos eseménye volt, a szervezők mintegy főpróbául szánták a jövőre megrendezendő békéscsabai III. Nemzetközi Néprajzi Nemzetiségkutató Konferencia előtt. Az előadások, eszmecserék, viták szakmai hozadékán túl – sokak véleménye szerint – a tanácskozás jól szolgálta az itt élő népek egymásrataltságának, sorsközösségének a tudatosítását is.

Székely András Bertalan

*A 30-as évek magyar regényéről
Tudományos tanácskozás Újvidéken
(1984. november 2–3.)*

Tizedik alkalommal rendezte meg az MTA Irodalomtudományi Intézetének XX. századi irodalmi főosztálya és az Újvidéki Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete közös tanácskozását, amelyre ezúttal Újvidéken került sor. Ezeknek a tanácskozásoknak a témája mindig a XX. század magyar irodalmának egy-egy fontosabb kérdése vagy egy-egy rövidebb korszaka; évente hol Újvidéken, hol Budapesten gyűlnek össze a jugoszláviai és a magyar szakemberek.

Az 1984-es tanácskozás címe: *Beszédhelyzet és epikus perspektíva a harmincas évek magyar regényében*. Összesen tíz előadás hangzott el, ezeket a második munkanap végén követte vita.

Az újvidéki intézet igazgatójának, *Utasi Csabának* és a budapesti intézet osztályvezetőjének, *Pomogáts Bélának* megnyitó beszéde után először *Bodnár György* előadása hangzott el (Policentrikus szerkezet és jelentés a *Fellegjárás*ban). Bodnár előadása azt a kérdést feszegette, hogy mennyiben szürrealista regény Sötér műve, s hogy hol adja át a helyét ez a szürrealizmus a realizmusnak. Megállapította, hogy a *Fellegjárás* jelentését policentrikus szerkezet hordozza; a regényben nincs objektív középpont. A racionalitásba vetett hit meginog, s a regény szerkezete azt mutatja, hogy szerzője elfordult a racionális oksági elvtől.

Ezután *Utasi Csaba* felolvasása következett Gelléri Andor Endre *A nagymosoda* című művéről (*A születésben, halálban egyaránt véletlen élet » képeskönyve*). Utasi a 30-as években keletkezett kritikák és esszék alapján kimutatta, hogy akkoriban erősen jelen voltak az irodalmi közgondolkodásban a naturalista konvenciók és ezek a háború utáni években, sőt, a mai Gelléri-értékelésekben is éreztetik befolyásukat. Ezeknek tulajdonítható, hogy az értelmezők nehezen tudták egységes interpretációját adni a regény egyes szereplőinek, alakjainak, hiszen a műben merész metamorfózisok játszódnak le, s ez mintegy elkerülhetetlenné teszi a kettős értelmezést, ha ennek alapja a naturalista konvenciórendszer. E sajátos kettősségeket, látszólagos kisiklásokat, megtöréseket Utasi azzal magyarázza, hogy a szövegen belül konvenció-váltások játszódnak le, s hogy mindez az írói intenció terméke: a főalakok által körülírt világ Gelléri életérzését teljesíti ki.

Kálmán C. György (*»Egyszer«* és *»mindig«*: idő és emlékezés az *Egy polgár vallo-másaiban*) Márai regényének időszerkezetéről szólt. Rámutatott, hogy a könyv első két fejezete, amelyet esszészzerűnek szokás nevezni, tisztán gyakorító jellegű szöveg, amelyet csak ritkán szakít meg egyszeri elbeszélés, s olyankor is negatív vagy közömbös értéktartalmú történeteket mond el. A regény későbbi részeiben a gyakorító-egyszeri elbeszélés aránya megváltozik, s ezzel együtt az otthonos ismétlődés is elveszti központi érték szerepét.

Bori Imre előadásának címe (*Egy regényforma szélsőséges esete*) pontosan jelezte, hogy az előadó Remenyik Zsigmond *Büntudat* című művét elkülöníti a kor rokon alkotásaitól. A *Büntudat*nak, mint Bori rámutatott, nincs különösebb művészi szerkezete: az emlékezés adja meg a formáját, ez mozgatja, s az emlékezés- és eszme-regényben epikus szigetecskék vannak. Ugyanakkor a műben fölfedhető a retorika megnövekedett szerepe is: Bori röviden jelezte, hogy miféle retorikai jellegű elemzések lehetnének érvényesek a *Büntudat*tal kapcsolatban, és utalt rá, hogy általában a 30-as évek regényeiben a retorikának döntő szerepet kell tulajdonítanunk.

Az első nap programját *Pomogáts Bélának* Bánffy Miklós regénytrilógiájáról szóló előadása zárta (*Személyesség és politikum; az elbeszélő és a tárgy viszonya* Bánffy Miklós *Erdélyi történet* című regénytrilógiájában). A tanulmány egyik fő mondandója az volt, hogy a trilógiában író és tárgya konfliktusának lehetünk szemtanúi, s ebből a konfliktusból fakad a nosztalgikus és egyben ironikus előadásmód kettőssége, az azonosulás és a szembefordulás kétarcúsága. A regény rétegei közül kiemelhető több, egymással nem mindig harmonizáló, de egymás melletti szál: például a politikai dokumentumregényé, amely inkább a publicisztikához áll közel, és az epikus freskóké, az állóképé, amely a régi erdélyi elbeszélő hagyományokat éleszti újjá, s amely az író festői, dekoratív tehetségét a legjobban jellemzi.

A második napon először *Bányai János* tanulmánya hangzott el (*Műfaji szerkezetek és rétegek: Hevesi András: Párizsi eső*). Bányai előadásában kétségbe vonta azokat a (korabeli) értelmezéseket, amelyek szerint Hevesi regénye sikertelen próbálkozás volna a „polgári regény” megvalósítására. A műben a nyelvi és retorikai ironia és paródia jelenlétét mutatta ki, és feltárta a regényben rejlő másik két „regény”-t. Bár az alapvető szint, az „első” regény valóban az időrendi egymásutániság elvét követi (retrospektív nézőponttal), ezzel párhuzamosan sajátos és egyedi konstrukciós elvek érvényesülnek a regény szerkezetében. Az alapszerkezettel mintegy párhuzamosan fut a szörnye-

teg regénye, ahol nincs kronológia, csak retorikai perspektíva van; s van egy harmadik regény, a színházi elbeszélés. Bányai következtetése szerint az előtérbe helyezett téma ily módon maga az idő, annak üres, betöltetlen volta, amelybe így-úgy illeszkednek a kikényszerített, véletlen stb. tettek.

Dérczy Péter előadása következett ezután, aki Németh László regényéről (Hagyomány és újítás a *Gyászban*) beszélt. Három szempontból, a szerkezet, az idő és az elbeszélés mód szempontjából vizsgálta a művet. Az utóbbiról megállapította, hogy bár az auktoriális és a személyes elbeszélés mód egyaránt jelen van a szövegben, ötvözetük uralkodik, s ez új elemnek tekinthető. A szerkezetet vizsgálva kitűnik, hogy a drámai jelenetek sora kiszorítja a leírást és így a szociális referenciát a műből, s hogy a sovány történet nem a hagyományos értelemben vett regénytörténetek folytatója, hanem sokkal inkább egy lélek története. Ennek feleltethető meg, hogy noha lineáris időszerkezetű a mű, ez állandóan felbomlik, furcsa lebegés jön létre, amely az időtlenség érzetét kelti. A szereplők szempontjából pedig az ún. jellemfejlődés és az eleve elrendeltség, a kauzalitás és az alkati predesztináltság ellentmondásának lehet tanúja az olvasó. *Dérczy* értékelése szerint átmeneti regényről van szó, amely számos korábbi konvenciótól elszakad, de nem teljes következetességgel viszi végig az új formáló elveket.

Gerold László előadása (Mert befogad és kitaszít a világ) Szerb Antal *Utazás és holdvilág* című regényéről szólt. Gerold megállapította, hogy a regény tárgya: a főhős hogyan próbál kiszakadni mindabból, amibe beleszületett, s ez miért nem sikerülhet neki. Lázadó, menekülő regényről van tehát szó: benne minden az „ismerd meg önmagad!” kívánalmának rendelődik alá. Az író és hős viszonyával sokat foglalkozott a szakirodalom; többen vizsgálták, hogy tekinthető-e önarcképnek Mihály alakja. Gerold rámutatott, hogy a regényben több olyan figura szerepel, aki a szerző hasonmása, árnyéka.

Angyalosi Gergely a valóság Genette által leírt kategóriáját állította a középpontba Füst Milán regényének elemzésében (Narrativitás és valóság a *Feleségem történetében*). Tétele szerint Füst regénye éppen a valóság problémájáról szól. A regény egy komoly, jelentős rétegét teszik ki mindazok a maxima-megsokszorozások, amelyek a regény világán belül hihetővé teszik, megokolják a szereplők viselkedését. A főhős fő kérdése a valóság és nem valóság megkülönböztetése. A regényben háromféle típusa különíthető el a valóságnak: vannak, kis számban, pszichológiailag indokolt leírások és betétek; vannak lélektanilag atipikus, de elképzelhető tettek – ezek maxima-megsokszorozással párosulnak; s végül vannak a fantasztikus szférájába sorolható valóság nélküli szituációk és stilisztikai megoldások.

Utolsóként *Thomka Beáta* tartotta meg előadását (Az elbeszélés monológ). Dorrit Chon és Mihail Bahtyin elméleteiből kiindulva vizsgált néhányat a 30-as évek magyar regényeiből s kifejtette, hogy az elbeszélés monológ csak Németh László regényében van jelen, ott sem uralkodó jellegű; mindegyik mű a narrátort helyezi a középpontba. A függő közlés uralkodó szerepe nem teszi lehetővé polifonikus elbeszélés létrejöttét; a 30-as évek magyar regénye tehát nem tükrözi az elbeszélés monológ felé vezető folyamatot, amely már Dosztojevszkijnél megindult, s amely új távlatot nyit az elbeszélés módjában.

A második napon lezajlott viták három fő kérdés körül összpontosultak. Az első az volt, hogy milyen vonatkoztatási rendszerhez képest minősíthető Németh László regénye újítónak; hogy mit értünk „móriczi” vagy XIX. századi regényformán, amely a

megítélés kiindulópontja lehet. A felszólalók figyelmeztettek az ilyen jellegű általánosítások kényes voltára. A második vitatéma a belső monológgal és annak elbeszélésével állt kapcsolatban: felmerült a kérdés, hogy mennyiben és milyen értelemben jelent értékproblémát, értékválasztást az elbeszélésmód vagy az epikus perspektíva megváltozása. A résztvevők szóltak arról, hogy a 70-es évek magyar regényirodalma kulcsként szolgálhat a 30-as évek regényeinek értelmezéséhez, újdonságuk és értékük megállapításához. Végül pedig szó esett arról, hogy a valóságosság fogalmát hogyan kell értelmezni: hogy ebben a fogalomban nem magának az irodalmi szövegnek a világa játssza a főszerepet, hanem ennek interakciója a szövegen kívüli, „közvélemény”-nek nevezett világgal.

Utasi Csaba és *Bodnár György* zárszavával fejeződött be a tanácskozás. Mindketten igen hasznosnak és magas színvonalúnak nevezték az elhangzott dolgozatokat. A tervek szerint az újvidéki Hungarológiai Közleményekben napvilágra kerülő írások minden bizonnyal hasznos olvasmányul szolgálnak majd a szakmai közönség számára.

A tanácskozással egyidőben Újvidéken tartózkodott a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság képviseletében *Jankovics József* és *Nyerges Judit*, akik a kapcsolattartás intenzívebbé tételéről és az 1986-os bécsi hungarológiai kongresszus szervezéséről folytattak megbeszélést a Társaság jugoszláviai tagjaival.

K. C. Gy.

Vándorgyűlés Radnóti Miklós születésének 75. évfordulója alkalmából

A Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság, a Magyar Írók Szövetsége, valamint más társadalmi szervezetek 1984. november 16–18. között Győrött tudományos tanácskozást rendeztek Radnóti Miklós születésének 75. évfordulója tiszteletére. A három félnapos rendezvényen közel tizenöt előadás hangzott el Radnóti életművének, utolsó éveinek, hatásának és utóéletének egy-egy jelentős mozzanatáról. A tanácskozás résztvevői megkoszorúzták Radnóti – élete utolsó perceit idéző – abdai síremlékét, ahol *Vujicsics D. Sztoján* irodalomtörténész mondott rövid beszédet, majd a rendező szervek képviselői helyezték el a megemlékezés virágait.

A tanácskozás – bár alapvetően a megemlékezést állította előtérbe – a Radnóti-kutatás legújabb eredményeinek bemutatójává vált. *Koczás Sándor* irodalomtörténész „Létszemlélet és poétikai változatok Radnóti kései lírájában” című előadása nagyívű művészi és társadalompolitikai összefüggésbe ágyazva elemezte Radnóti Miklós kései költészetét, írói és emberi alakját. *Koczás* előadása a Radnóti-kutatás újabb fellendülő szakaszának kezdetét jelenti. *Szabolcsi Miklós* „Radnóti Miklós halálos tájai” címen négy vers elemzését állította referátuma középpontjába. Előadásában helyet kapott *József Attila* és *Radnóti Miklós* politikai és tájképi lírájának összehasonlító elemzése is. Különösen felkeltette a közönség érdeklődését a *A mécsvirág kinyílik* című vers elemzése.

A fiatalabb irodalomkutatók közül *Alföldy Jenő* „Megszületni újra új világra” cím-

mel tartott nagy érdeklődéssel fogadott előadást, melyben Radnóti eklogáit elemezve tekintette át a mártírhaltált halt költő klasszicizmusát, a klasszikus ókorhoz fűződő eszmei kapcsolatait. Alföldy előadásában kitért Radnótinak a magyar parnasszuson elfoglalt helyére is, s – részben Lukács Györggyel polemizálva – azt a legmagasabbra értékelte.

A tanácskozás második napján először *Tolnai Gábor* előadása hangzott el: „Jegyzetek a Radnóti-kutatás margójára”, amely a költő utolsó heteit tekintette át irodalomtörténeti és történelmi szempontból. A nyomozó filológia és a filológiai nyomkövetés izgalmasan érdekes előadást eredményezett. A részletek feltárása, az előadásban vázolt korrajz újabb összefüggésekkel gazdagította az eddig ismert Radnóti-biográfiát. *Képes Géza* (távollétében előadását Kulin Katalin mutatta be) Radnóti kivételes műfordítói nagyságára hívta fel a hallgatóság figyelmét. Apollinaire, Blake, Brecht, Brontë, Cocteau, La Fontaine és mások fordítója volt Radnóti Miklós, aki nemcsak hűen, de költőien is tolmácsolta a klasszikusok és a kortársak legszebb alkotásait. Radnóti prózájának – elsősorban a *Napló* és az *Ikrek hava* – elemzésére *Z. Szabó László* irodalomtörténész vállalkozott, aki „Nézd a világ apró rebbenéseit” címmel tartotta meg előadását.

A fiatal irodalomtörténészek képviselőiben *Melczer Tibor* és *Amacziné Bíró Zsuzsa* tartottak előadást. Vizsgálódásunk középpontjában a vallás és a haláltudat Radnóti költészetében való megjelenése állt.

A vándorgyűlés harmadik napján a jelenkori világirodalmi áramlatok és a magyar irodalmi törekvések kölcsönhatásai kerültek bemutatásra. *Lator László* „Újító törekvések a XX. századi lírában” címmel tartott sok új szempontot feltáró előadást, *Bécsy Tamás* az avantgarde dráma műfajairól adott esztétikai és irodalomtörténeti áttekintést. Ezekhez az előadásokhoz kapcsolódott *Csaplár Ferenc* és *Rónay László* – a magyar irodalmi és művészeti avantgarde-ről szóló – korreferátuma.

Az új kutatási eredményeket is felmutató tanácskozás anyagát a rendezők nyomtatásban is közreadják.

Visóczki Márta

Műhelyek

Jelentés az Őstörténeti Munkabizottság 1982–1984. évi működéséről.

A címben jelzett időszakban több ülést tartott az Őstörténeti Munkabizottság, melyekről az alábbiakban összefoglalóan számoltunk be. Az előadások téziseinek egy-egy példányát a Régészeti Intézet adattárában helyeztük el.

Nagy érdeklődést váltott ki a *kaukázusi őshaza* kérdésével foglalkozó előadás, melyet *Czeglédy Károly* tartott 1982. április 22-én. Kifejtette, hogy nincs írásos forrás, amely a magyarok kaukázusi őshazáját bizonyítaná, mivel Dzsajháni 870 körül írt munkájának késői másolója hanyagul másolta le annak szövegét és ez a tény azután téves következtetésekre adott lehetőséget. A Kaukázustól északra feküdt Madzsar (vagy Kunmadzsar) város csak a tatárjárás után épült, tehát magyarokkal az sem hozható összefüggésbe. De nincs a kaukázusi őshazának nyelvészeti bizonyítéka sem, mert a kőrösfű és a som neve, mint jövevényszavaink csak a kipszák típusú török nyelvekből mutathatók ki, tehát igen későiek a Kaukázus előterében. Czeglédy azt sem tartja bizonyíthatónak, hogy a magyar nyelv alán jövevényszavai a Kaukázus-vidéki alánoktól kerültek nyelvünkbe, ezt a Donyec folyó vidékén is el tudja képzelni. Szintén erre a vidékre gondol a magyarok ungari stb. nevének átvétele tekintetében, tehát nem lát bizonyítékot arra nézve, hogy azt a kubánymenti ongur-bolgároktól vettük volna át. A Kézai Simon krónikájában megőrzött eredetmondát sem köthetjük szerinte a Kaukázus környékéhez.

Az 503-ban a Volgán átkelt és a Kászpi-tenger nyugati partvidékére települt szavrok neve szavart (-d) alakban átkerült a magyarok egy részére, a szavir névvel pedig a kazárokat illették. Tehát ebből a forrásból kerülhetett át a magyarokra, mint a kazárokkal egy ideig szoros kapcsolatban volt népre. A szavart (= kazár) és a szavarti aszfali (= magyar) nevek azonban pontosan megkülönböztetendők. A szavarti aszfali Kaukázusba való költözését 854-re helyezi, amikor a két nagy kaukázusi hegyszoroson biztosított volt részükre az átkelés. Az áttelepülést pedig a kangar-besenyők és a szavárd-magyarok csatája idézte elő.

Bálint Csanád korreferátumában a vitatott kérdések régészeti oldaláról szintén negatíven nyilatkozott. Véleménye szerint a Zmejszkaja sztanyicán és Koloszovka mellett (Észak-Oszét ASzSZK, illetve Adige AT) előkerült X. századi szablyákat aligha tarthatjuk magyar–kaukázusi történeti kapcsolat jelzésének. Megállapította, hogy feltevések szerint a VIII. sz. első felében, vagy közepe táján a Kaukázusba költözött szavárd-magyarokkal a rendelkezésünkre álló régészeti anyagban nincs kapcsolatba hozható lelet.

*A Munkabizottság alakuló üléséről a *Hungarológiai Értesítő* IV. 1–4. számában adtunk hírt.

Ligeti Lajos igen szkeptikus a kaukázusi őshaza különböző aspektusa cáfolatát illetően, amelyet részletesen elemezve, főleg történeti és filológiai szempontokat vetett fel. Véleménye szerint nem helyes az sem, ha kaukázusi „őshazáról” beszélünk, mert minden népnek, így a magyaroknak is csak egy őshazája volt. Ami az V. századtól kezdve a magyarok uralma alatt állt, az inkább szállásterületüknek nevezhető. Sajnos, az ősmagyarok életének ezer esztendejéről szinte semmi konkrét adattal nem rendelkezünk, de azért nagy vonásokban mégis rekonstruálni tudjuk őseink vándorlásának irányát. Sajnálatosnak tartja, hogy nincs kaukázusi nyelveket és népeket tanulmányozó kutató-csoportunk. (Például meg kellene vizsgálni a Codex Cumanicusban általa megtalált két kaukázusi szó eredetét is.)

Veres Péter hozzászólásában felhívta a figyelmet arra, hogy a Kubány folyó völgyének IX–X. századi régészeti leleteivel behatóan kellene foglalkozni. Egyelőre ugyanis nem lehet kétségbe vonni a magyaroknak a Kaukázus előterében való tartózkodása lehetőségét. Ezzel kapcsolatban utalt a *szil* fanévre, amely a finnugor korból megmaradt szó nyelvünkben. A *szil* elterjedése a Kaukázusig megfigyelhető. A magyar *tölgy* név viszont az adigékkal kelet felől szomszédos oszét nyelvből való átvétel, de ennek a nyelvnek őse egykor a kelet-európai sztyeppén is el volt terjedve. A kaukázusi eredetűnek feltételezett *makk* szavunk részletesebben megvizsgálendő. Kiemelte, hogy az adigék (cserkeszek) embertani jellege szomatológiai és dermatoglikai tekintetben nagymértékben hasonlít a kelet-európai népeesség antropológiai sajátosságaihoz, de ugyanakkor észrevehetően különbözik a többi kaukázusi populációtól. Etnokulturális kapcsolatok a magyarsággal valószínűsíthetőnek látszik, ezt az elkövetkezendőben érdemes tanulmányozni. Általában az ősmagyar–észak-kaukázusi kapcsolatok kutatása elhanyagolt téma volt az utóbbi fél évszázadban, jóllehet vannak kiváló előtanulmányok. Így Sz. Bálint Gábor a századfordulón Kolozsvárott részletes kabard–magyar–latin szótárt és nyelvtant adott ki. Kétségtelennek látszik, hogy az ősmagyarok kelet felől érkezett a Kaukázus előterébe, ugyanúgy, mint a többi nomád nép, nem pedig északról, azaz a Volga–Káma lomberdős mellékéről. A magyar nyelvben meglevő csuvasos jellegű, földművelésre vonatkozó jövevényszavak rétege a szaltovo-majackojei kultúra déli, sztyeppe-i változatával áll kapcsolatban, amely a Kaukázus északi előterében is kimutatható. Ősi eredetmondánk határozottan a Kaukázus közelébe, az Azovi-tenger vidékére utal, egyes régészeti leletek pl. a Tamány-félszigetre vezetnek bennünket (Kepy). Tudjuk, hogy a magyarok 861-ben a Krím-félszigeten találkoztak a térítő Szent Cyrillel (Konstantinnal). Az ősmagyarok vándorlási útvonala beletartozik a *szil* déli elterjedési övezetébe. Egy ideig olyan helyen tartózkodtak, ahol a tölgy és a hárs viszont nem volt honos. Az Alsó-Volgától keletre fekvő arid terület, a lovasnomád népek állandó átvonulási területe az, ahol a *szil* kimutatható. Itt vándoroltak őseink is, akik a szubboreális klímaromlás idején indultak ki ugor őshazájuk legdélibb részéből, a nyugat-szibériai ligetes sztyepről, ahol egykoron megtalálható volt nemcsak a *szil*, de a tölgy, a hárs és a mézelő méh is.

Szintén nagy érdeklődést váltott ki *Benkő Loránd* előadása, melyet „Levedi és Etelküzü” címmel 1983. április 28-án tartott. Leszögezte, hogy Konstantinos császár munkájában leírt két névalak feltétlenül helyes nyelvtani alakulat, magyarok által használt név volt. A Levedi helynév kétségtelenül személynévből ered (alapszó: *levő* igenév + -d

kicsinyítő képző). Lehetséges, hogy ez a helynév csak kisebb területet jelentett a magyarok országán belül, azaz szűkebb szálláshelyet jelölt.

Az Etelküzü helynévnek vízrajzi tipológiai összefüggései vannak. Ebből az Etel maga víz tulajdonnév, de a belőle képzett név területet tekintve nem lehetett hatalmas méretű, a magyarság szállásterületének csak egy részét jelenthette. Ám ha az *etel* szó (török gyökerű) közszoí mivoltát vesszük alapul, akkor az Etelküzü név pusztán folyóvizek között elterülő vidékeket jelölhetett, sorjában akár több folyó közét. A fentiek alapján a Dnyeper–Bug–Dnyeszter–Prut–Szeret közötti részekre is vonatkozhatott.

Király Péter korreferátumában az Orosz Évkönyvekre utalt, ahol a 898. évnél az áll, hogy az ugre (= magyar) nép „keletről” jött Kijev alá. Véleménye szerint 860–861-ben Cherszonnál találkoztak a magyarok Szent Cyrillel, 882-ben pedig Metód találkozott magyarokkal, feltehetőleg az Aldunánál. A Bajor Geográfus IX. századi adatára hivatkozva arra is utalt, hogy a magyarok a lengyelek szomszédságában lakhattak hosszabb ideig, tehát részben észak felől foglalták el a Kárpát-medencét.

Erdélyi István 1983. december 8-án tartotta meg „A honfoglalás előtti két évszázad régészeti problémái” címmel előadását. A Dontól a Keleti Kárpátokig terjedő erdősztyepp és sztyeppvidék leleteit vonta be vizsgálataiba, a Volga-menti kusnarenkovói kultúrától (VII–VIII. sz.) az ősmordvin emlékeken (IX–X. sz.) át, a szaltovo-majackojei kultúráig (VIII–IX. sz.) bezárólag. Röviden ismertette az 1975–1982 között, hét ásatási szezonban lefolytatott szovjet–magyar közös ásatás (melyben egy ideig bolgár régészek is részt vettek), magyar őstörténeti szempontból jelentős eredményeit, amelyek a Majackoje gorogyiscsében és annak szűkebb körzetében folytak, Voronyezstől délre. Ez a lelőhely az ősmagyarok egykori szomszédaival, az alánokkal és az onogurbolgárokkal hozható részben kapcsolatba. A kővárat és mellette a települést valószínűleg a besenyők dúlták fel a IX. sz. végén. A közeli Gyevica falu mellett talált ezüstéremlelet (legfiatalabb darabja 837–838-ból való) arra utalhat, hogy a magyarok megjelenése az erőtől délre már bizonytalanná tette az itteni lakosság életét. (Részletesebben ld. Erdélyi István cikkében, a „Forrás”, Kecskemét, 1983. VII. 29-33. oldala in.) Az erőd egyik kötőmbjén nagyobb rovásfelirat került elő. Ennek több jele a nagyszentmiklósi kincs rovásfelirataival áll rokonságban. Az előadó ismertette három sírlelet anyagát a Don-vidékről (Vorobjovka és Nyikoljovka), amelyek lehetséges, hogy IX. századi ősmagyar sírleletek. A Kubány folyó völgyéből a koloszovkai temető leleteire hívta fel ismételtén a figyelmet. Az ott talált fegyver- és egyéb fémművészeti emlékek vizsgálata számunkra azért fontos, mert olyan, valószínűleg kazárdföldi műhelyekben készülhettek, amelyekkel az ősmagyarság fémművészete kapcsolatba került.

A kazárok rövid idejű kijevi politikai szereplése mellett fontosabbnak tűnik a kazár vándorötvösök és kereskedők jelenléte a jelzett térségben (Kijev, Csemyigov, Sesztovici stb.), akiknek részben köszönhető lehet a főleg fejedelmi kíséret sírjaiban talált olyan fémtárgyak, melyek stílusa egyrészt a honfoglaláskori ötvösművészet felé vezet bennünket.

Feltétlenül kutatandónak véli a moldvai (egykori besszarábiai) településeket és temetőket (IX–XI. sz.), melyeknek lehetnek magyar kapcsolataik, mert vagy esetleg ott visszamaradt töredékekhez, vagy a Kárpátok szorosain át tartott kapcsolathoz köthetők. A kryloszi (Halics) és a kijevi sírleleteket magyar származású, orosz fejedelmi kísé-

ret tagjaihoz vélte kötni, de nincs kizárva más nomád nép tagjainak a jelenléte sem ezek között a X. században. Fémtárgyak feltűnése esetében nem zárható ki a magyarországi, az oroszok felé irányuló lóexport (velük együtt a lószerszámok).

Frech' Miklós korreferens elsősorban a majackojei ásátások archaeobotanikai eredményeiről számolt be. A vidék az erdős sztyepp és a magasfüves sztyepp határán helyezkedik el. A csernozjom talajon tölgyes—szüles és kőrisfás erdőfoltok voltak találhatóak. A leletekből főleg kocsányos tölgy került elő szén-állapotban, a házak építőanyagából. A mezei szilfával tüzeltek, a magas kőris termése viszont sírokból került elő. A nyár és a fűz a folyók galériaerdeiben volt meg a múltban. Az egyik épületből az erdei fenyő elszenesedett darabjai kerültek elő nagyobb mennyiségben, ez is helyi eredetű. Import volt viszont a vörösfenyő deszka. A település lakosai búzát, tönkölybúzát és közönséges búzát, valamint árpát, lent, kölest, kismagvú lencsét, borsót és cigánymeggyet termeltek. Az erőd egyik kötőmbjén kerek eke ábrázolása maradt ránk. A klíma ott a IX. században a mainál kissé nedvesebb, kevésbé kontinentális jellegű lehetett. A sztyepp már részben feltétlenül kultúrsztyepp volt. Már csak a következő ülésen kerülhetett sor a második korreferátum meghallgatására, melyet *Erdélyi Balázs* tartott a majackojei épületekről. Főleg a házakról adott értékelő jellemzést, ami igen fontos a keleteurópai háztörténeti kutatások szempontjából. A majackojei házak eltérnek a korabeli, Kárpátmedencén belül ismert házak típusaitól. További vizsgálatukat az Észak-Kaukázus építészeti emlékei körében fellelhető párhuzamokkal kell lefolytatni.

A további hozzászólások közül *Bartha Antalét* kell kiemelnünk, aki szintén utalt arra, hogy a Kaukázus előtere magyar őstörténeti szempontból nem lehet közömbös. *Benkő Loránd* azt húzta alá, hogy a Dnyepertől nyugatra fekvő területeken kellene fokozni régészeti kutatásainkat, a Dentumogyer = Doni Magyarország értelmezése téves.

Erdélyi István—Veres Péter

A Neohelikon

Magyarország kulturális—tudományos folyóiratai között nem túl nagyszámúak az idegen nyelvű kiadványok. Éppen ezért különösen jó szolgálatot tesznek a rendszerezés megjelenő fórumok, mivel mind a hazai tudományos életéről, mind nemzetközi kapcsolatainkról tájékoztatják a külföldi érdeklődőket.

A *Neohelikon* az Association Internationale de Litterature Comparée (AILC), azaz a Nemzetközi Összehasonlító Irodalomtudományi Társaság Budapesten megjelenő folyóirata 1984-ben a XI. évfolyamába lépett. A lap négy nyelven közöl tanulmányokat, évente két alkalommal kerül az olvasók kezébe. A budapesti Akadémiai Kiadón kívül az amsterdami John Benjamin V.B. is részt vállal előállításában. Szabolcsi Miklós és Vajda György Mihály irányítja a nemzetközi szerkesztőbizottság munkáját. E bizottság tagjainak többsége a nagyszabású vállalkozás, az európai nyelvű irodalmak összehasonlító története köteteinek is szerzője, illetve szerkesztője. Ennek a nemzetközi összefogással készülő munkának tervezett nyolc kötetéből négy már napvilágot látott

(Expressionism as an International Literary Phenomenon; The Symbolist Movement in the Literature of European Languages; Le Tournant du Siècle des Lumières 1760–1820. Les Genres en vers des Lumières au Romantisme; Les Avant-Gardes Littéraires au XXe Siècle). Javában folynak a további négy kötet előkészítő munkái is, kongresszusok, vitaulések, kéziratcserék formájában.

A *Neohelikon* egyik fő célja az erről a munkáról való rendszeres tájékoztatás, a kötetekben megjelenő tanulmányok előmunkálatainak közlése, a műhelymunka folyamatos biztosítása. Mivel az egyes kötetek időben, térben egyaránt óriási anyagot foglalnak össze, s igen nagyszámú szerzőgárdát foglalkoztatnak, szükség volt a nemzetközi társaság állandó folyóiratára, s ezen keresztül az állandó szellemi kapcsolat biztosítására.

Az előkészítő munka során a nemzetközi szerkesztőbizottság tematikus számok kialakításában és fenntartásában állapodott meg. Az 1973-ban megjelent első szám az 1971-ben, Budapesten tartott összehasonlító irodalomtörténeti módszertani konferencia anyagát közölte. Ezután a XVIII. századi irodalom kérdéseivel, metodológiai problémákkal, a reneszánsz irodalommal, a romantikával, Latin-Amerika irodalmaival, finnugor irodalmakkal, a manierizmussal, XX. századi kutatásokkal, irodalomelmélettel foglalkozó tematikus számok követték egymást. A folyóirat lehetőséget ad arra, hogy a megjelent publikációkat hozzászólások, kiegészítések formájában megvitassák. A különböző országokban élő munkatársak rendszeresen beszámolnak az összehasonlító irodalomkutatásban elért eredményekről. A fő hangsúly természetesen a készülő köteteken, illetve a már megjelent kötetek fogadtatásán van.

A folyóirat XI. évfolyama, amely a *Litterae Danubianae* összefoglaló alcímet kapta, magyar szempontból azért érdemel figyelmet, mert a századvég irodalmával, azon belül elsősorban az osztrák–magyar monarchia területén élt egyes kiemelkedő alkotók munkásságával foglalkozik. 1983 júniusában Budapesten zajlott le az a kollokvium, amelynek anyagát ez a folyóiratszám teszi közzé.

Tizenöt tanulmány tekinti át a századvég legfontosabb jellemzőit a Duna-menti országok irodalmában; az avantgarde, a modernség első jelentkezéseit, a szimbolizmus megjelenési formáit, a szecessziót, a századelő legmarkánsabb képviselőinek főbb alkotásait és az egyes alkotók és irodalmak közötti kölcsönhatásokat. Popper Leó, Lukács György, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Molnár Ferenc, Ödön von Horváth életművének, illetve egyes műveinek vizsgálatán kívül több olyan elméleti kérdéstről is szó esett, amely a közép-európai irodalmak eltérő nemzeti sajátosságait, műfaji változatait, motívumait, költészeti paradigmáit vette számba a századvég és a századelő évtizedeiben. A tanulmányok szerzői a budapesti Irodalomtudományi Intézet, az Eötvös Loránd Tudományegyetem és a zágrábi egyetem munkatársai.

A konferencia anyagán kívül két általános elméleti jellegű tanulmány, más országokban rendezett, összehasonlító irodalommal foglalkozó konferenciákról szóló néhány beszámoló, valamint egyes országok és korok irodalmában világirodalmi párhuzamokat kereső elemzések teszik teljessé a *Neohelikon* XI. kötetét.

R. Takács Olga

NÉVMUTATÓ

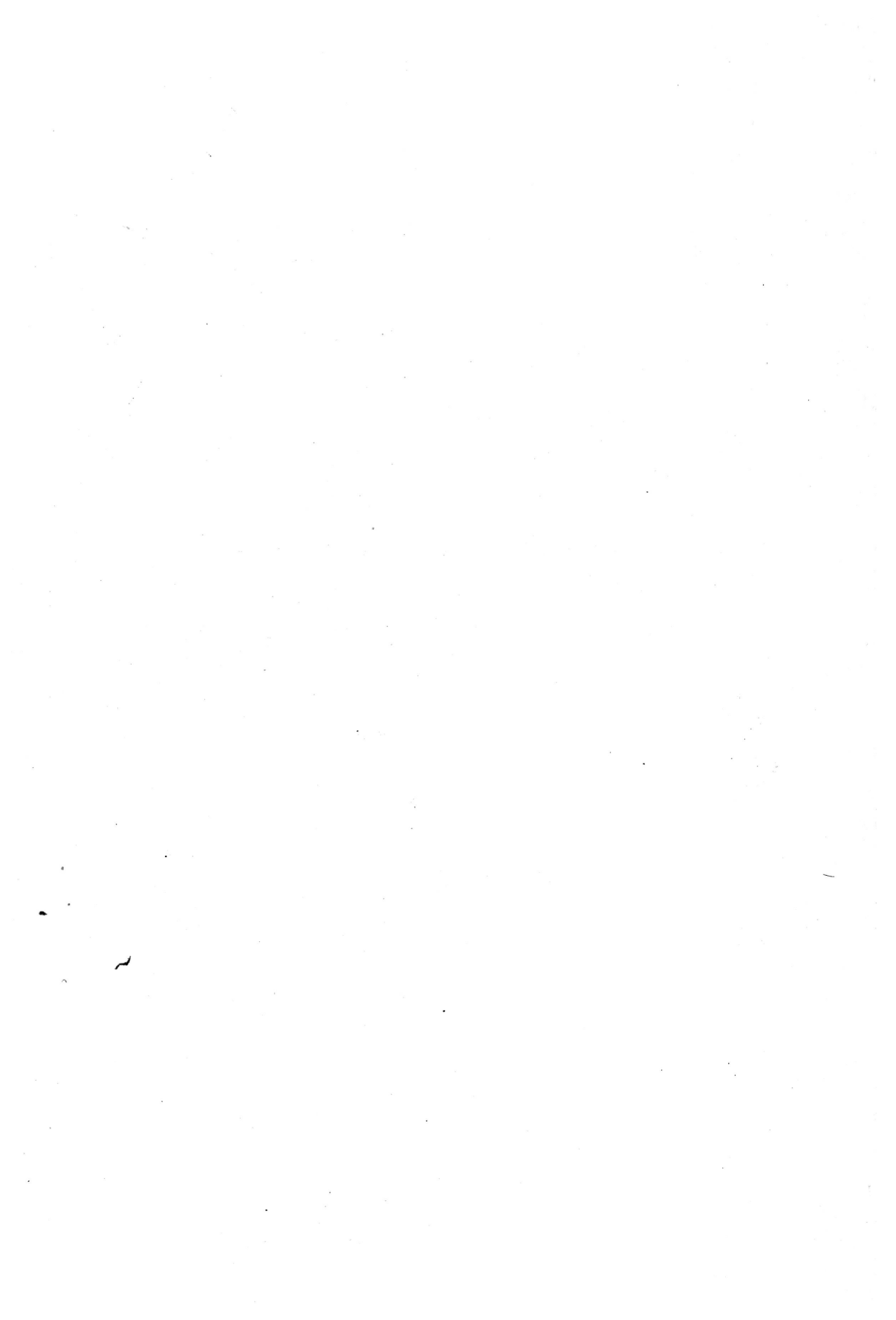
E névmutató *csak* a nyelvészeti recenziók *címleírásainak* személyneveit tartalmazza.

- N. Abaffy Csilla 246
E. Abaffy Erzsébet 246
Ahlquist, August 243
Bakos Ferenc 243
Balázs Géza 245
Balázs Judit 245
Balogh Lajos 279
Balogh László 246
Barbalics Imre 279
Bárczi Géza 246
Bárdosi Lajos 279
Békési Imre 246
Benkő Loránd 247
Bognár András 249
Bokor József 279
Bolla Kálmán 248, 257
Bura László 249, 250
Corradi, Carla 250
Deme László 252
Dezső László 252
Farkas Vilmos 255, 256
Fodor Katalin 258
Földi Ervin 269
Gaál Sándorné Lakossy Judit 280
Gémes Balázs 259
Götz László 259, 260
Grosschmidt Péter 264
Guttman Miklós 279
Gyarmathy Miklós 279
Haid Katalin 264
Hajdú Mihály 251, 279
Herczeg Gyula 262
Herényi István 263
Hirvonen, Maija 243
Horváth Mátyás 263
Kazinczy Ferenc 247
Király Lajos 280
Kiss Jenő 265, 266
Kovács István 281
Lahikainen, Kaisu 243
Laky Rezső 279
Láncz Irén 266
Lotz János 267
Márton József 272
Matijevics Lajos 274
Mészárosné Varga Mária 280
Mészöly Gedeon 270
Mező András 271
Mikó Pálné 272
Mollay Károly 273
Molnár Zoltán 253
Móricz Zsigmond 262
Nagy Ferenc 254
Németh András 264
Ördög Ferenc 279
Papp György 274
Penavin Olga 274
Pomogyi József 279
Reiter, Norbert 275
Schubert, Gabriella 275
Sebestyén Árpád 261
Sinor Dénes 276
Solymár Imre 277
Szabó Géza 253
Szabó László 279
Szarvas Gábor 266
Szathmári István 270
Tarné Naszádos Katalin 278
Tassyné Szelestey Ibolya 280
Tervonen, Viljo 278
Vadas Ferenc 279
Végh József 279
Vörös Ottó 279
Wichmann, Irene 278
Zay Ferenc 281
Zsilka János 282

ISSN 0209–4800

A kiadásért felel: Klaniczay Tibor

8515390 MTA Soksorozósító, Budapest. F.v.: dr. Héczey Lászlóné

A HUNGAROLÓGIAI ÉRTESÍTŐ ELŐFIZETHETŐ

Magyarországon: az Akadémiai Kiadó Terjesztési Osztályán (1363 Budapest, Pf. 24., Telefon: 111-010), a 215-11488-as pénzforgalmi jelzőszámon, utánvétellel vagy az összeg egyidejű befizetésével.

Külföldön: terjeszti a KULTÚRA Külkereskedelmi Vállalat, H-1389 Budapest, Pf. 149. Bankszámla: Magyar Nemzeti Bank, 218-10990.

Példányonként beszerezhető az Akadémiai Könyvesboltban (1052 Budapest V., Váci u. 22. Telefon: 185-881), minden nagyobb könyvesboltban és a Hungarológiai Értesítő szerkesztőségében (1250 Budapest I., Ország-ház utca 30., Telefon: 160-160 126-os mellék).

Előfizetési díj egy évfolyamra: 110,— Ft.

E szám ára: 55,— Ft.